ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1904

ВКЅН

BKSH

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης εἶνε ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Χριστοφορίδου, ὅστις γεννηθεὶς ἐν Ἐλβασανῷ τῆς Ἀλβανίας ἐν ἔτει 1827 ἀπέθανεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατὰ τὸ ἔτος 1895.

Ὁ λόγιος οὗτος ἀνὴρ μαθὼν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Ἰωαννίνοις καὶ παρελθὼν διαφόρους ξένας χώρας, ὅπου ἐκαρπώθη ἱκανὴν ἐμπειρίαν καὶ μάθησιν ξένων μάλιστα γλωσσῶν, ἐτιμᾶτο καὶ ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ ὡς ὁ δεινότατος ἐπιστήμων καὶ ἑρμηνεὺς τῆς μητρικῆς αὐτῷ γλώσσης, εἰς ἣν μετέφρασε τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ἐξέδωκε ζῶν διάφορα συγγράμματα, οἷον Ἀλφαβητάριον ἀλβανικὸν καὶ Γραμματικὴν τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης.

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο, φιλοπόνημα ἀκοπιάστου ἐργασίας καὶ ἀπρότου μόχθου, καταλειφθὲν ἐπ' αὐτοῦ χειρόγραφον ἐκδίδεται νῦν τὸ πρῶτον ἀκριβῶς καὶ ἀπαραλλάκτως ὡς εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Παραδίδεται δὲ σήμερον εἰς τὸ φῶς οὐ μᾶλλον ὡς χρέος ὀφειλόμενον πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὴν φήμην τοῦ συγγραφέως, ὅσον ὡς φιλοτίμως ἐργαζόμενος ὠφέλησε καὶ ἠγάπησε τὸ ἴδιον γένος αὐτοῦ καὶ τὴν πατρίδα φωνήν, ἀλλὰ καὶ ὡς πολύτιμον παιδαγωγικὸν ὄργανον μέλλον νὰ διδάξῃ τὸν γενναῖον Ἀλβανικὸν λαὸν διὰ τοῦ κρατίστου παραδείγματος καὶ τῆς ὁδηγίας τοῦ λογιωτάτου τῶν τέκνων του, ὅτι μόνον τῇ ἀρετῇ, τῇ χειραγωγίᾳ

καὶ τῇ ἐμπνεύσει τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης θὰ δυνηθῇ οὕτως εἰπεῖν ἐν τῷ χρόνῳ νὰ συντάξῃ καὶ καταστήσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν ἀληθῆ μητέρα ἰδεῶν, ἐξημερώσεως καὶ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ πολιτισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις 1904.

ВКSH

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

(Ἀργ.) = Ἀργυρόκαστρον.
(Ἀδδ.) = Ἀλκών.
(Βιρατ.) = Βεράτιον.
(budi) = Budi (κώμη).
(bogdan) = Bogdan (κώμη).
(γ.) = γερμανικόν, κατὰ τὴν γερμανικὴν διάλεκτον.
(Δυρ.) = Δυρράχιον.
(Dibo) = Δίβρα.
(Ἐβαπ.) = Ἐβαπόνιον.
(Ἰακ.) = Ἰακόβα.
(Καβ.) = Καβάϊα.
(Κορτ.) = Κορυτσά.
(Κολ.) = Κολώνια (ἐπαρχία).
(Κουζ.) = Κουζηλάϊον (διαμέρισμα Ἀδδάνος-Τεπελενίου).
(Κρουϊ.) = Κρόϊα.
(Λιαπ.) = Λιαπουϊκόν, κατὰ τὴν Λιαπουΐαν διάλεκτον.
(Μαλ.) = Μαλεσία (ἐπαρχία Δρυϊνοῦ).
(Μαν.) = Μανδύα.
(Μιρδ.) = Μιρδῖται.
(Μοζ.) = Μοζγκία.
(Πρημ.) = Πρημετή.
(Πρζ.) = Πρεζρένη.

(φ.) = σῆμα.
(Σ) = Σαββᾶ.
(τ.) = Τσακωνική, κατὰ τὴν Τσακωνῶν διάλεκτον.
(Τελ.) = Τελείνων.
(Τουρκ.) = Τουρκιστί.
(Τσαμ.) = Τσαμιστί, κατὰ τὴν τσαμικὴν διάλεκτον.
(Τυρ.) = Τύρναυα.
(Τυτ.) = Τυτόβα.
(ὑποκορ.) = ὑποκοριστικόν.
(Ὑδρ.) = Ὕδρα.
(Χειμ.) = Χειμάρα.

BKSH

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ВКSH

BKSH

Α

α: σύνδεσμος διαζευκτικός = ή α-κ-ή-λ. Γέρος μόν του α πάρει = ο Γιώργης έχεται σήμερα ή αύριο.

α-από: α-απάρ.- σύνδεσμος ερωτηματικός όταν προηγείται ερώτησης γενικά: Κοίμι μόν Γέργι νγκ φθάτι; του από πάπαι; Πότι έχεται ο Γιώργος από τι χωρίον, σήμερα ή αύριον; θι ε δο λαλήσης τε νγρίφης από τε φτιήτε;

α: μόριο ερωτηματικόν: α δεγίθι σι τ' θότι αί;=δούλεις τί λέγει κάτις;

αβία-ά-α [γ.] βλ. αγγείβ.

αβάτα [γ] βλ. αφύτα-έβγα.

αβλιαγκί-άί [γ] πλεθ. αβλιαμένες βλ. αβλιάντ-άί.

αβλιάντ-άί πλ. αβλιαμένες, τά λιπαρόβρωτον ή ωραιοτικός λουκουμάς ή έγκαλλάς, βλ. βάγβι-τε.

αβουλάτ [πλεθ. έχγοντας] άτυχός, άχαρος άναθυμίατος 2) πυρίαρα.

αβουλάγ-ούβ γραμ. ουβ. άτυχίζω, ίκπίπτω άτυχός, άναθυμίαστος. 2) πυρετώ-ώ.

αβουλάντ-έβτα. παθ. ουβ πρσγ.

αβουλάτερ-άρα [τ] πλεθ. αβουλάρτες=άτυχέδες.

αβουλάτερ-άρα [γ].

αβουλάτερ-άρα (συνζ).

αβουλάρτ-ές πλεθ. αβουλάρε-τε=ή άτυχέδες, ε-ε-αβουλάτερ [γ] ό-ή άτυχέδες 2) πυρετώδης ε-ε-αβουλάτερ. (συνζ).

άβουλα (Σ) πρσθ.=ίνα, ίπως, κοντός δού νά.

αβύσ-α πλεθ. αβύσα-ες [πα-βύθ-α] άβυσσος βλ. παφούντ-έ-μι.

(αγγέβ) αγγέν [γ] τρυπιούμαι, χ. ουβ.=διαφάτομαι, διαγγέζω, κουν. ξεμερόνω, χαρέζω [έλλ. αγγί]. ή μετοχ. αγγένα [γ] και αγγαμ

(συνῳ.)=τε ἠγνίφ-ιτε καὶ τε ηγνιφ-ιτε=ἡ αὐγή. ἴδ. γεδίν, σλαμβολάν, σλαφὶ ἐμετ.

αγναδί-α (Καθαμ.) κατακλυσμιαῖος καιρός· καμ' α ναλεν ζεγναδί-α (τ). βαν' α μαδε χϳα ηρϊε ας ἰχε α; βεμ.

αγχία-ι (Σ.) ἴδ.=σαμπίας.

αγϳηρία-ι (τ) ἴδ. αγγηνία (γ).

αγϳηρόϳ. (τ)=αγϳανϳ (γ.) νυστεία.

αγϳηροκαρδία (τ) ἴδ. αγϳανοκαρδία (γ).

αγϳανίζ-α (γ) πλεθ. ἀγϳανίζατε (=νυστάζε.

αγϳανία-ι (γ) πλεθ. αγϳανίζατε.

αγϳανϳ (γ) ρημ. αὐδ. νυστεία.

αγϳανοϊσῆμι (γ) καὶ αγϳανιῶμι (συνῳ.) νυστάζε, βάπτε.

αδιαφίαζ-α πλ. αδιαφίαν-τε=ἀδιάφορε, λιτρίτε.

αδιαφία-ι ἀδιαφίαν-τε πρωτόνυφε πρωτόνυφες ἴδ λϳιότϳε-ϳα

αδιαφορηῶ-ι πλ. αδιαφορησ-τε ἠγ. ἴδ. ἀδιαφίαν-ι

αδιαφαπάρϳα πλ. αδιαφαπαρ-τε θηλ. ἴδ. αδιάφορε-ϳα

αδιαφόϳ-οϳ [λατ. ἀδιάφο] ρημ. ἐνεργ. λατρεύω, προτιμῶ ἴδ. ρημ. λϳούε.

αδιαφόνρ-άβϳα παθετ. λατρεύομαι, ἴδ. λϳότερ.

(ι-ε) αδιαφοῖαβῆμ (τ) ἴδ ι-ε ἀδιαφόνῆρ. (γ).

αδιαφίτα-ι (γ) πλ. αδιαφίατ-τε=λάτρις, προτιμητής.

αδιαφίτα-ϳα (γ) θηλ. ἴδ. λϳότερ-ι-ε-ϳα.

(ι-ε) αδιαφόνῆρ (γ) καὶ ι-αδιαφόνῆρ (συνῳ.) λατρευτής-ί.

αδιαφόνα-ε (γ) πλεθ. αδιαφόνατ-τε=λάτρες προτιμητές.

αδιαφόνα-ϳα (γ) θηλ. ἴδ. λϳότερ-ι-εϳα.

ἄθϳε καὶ ἄθτε=ἄνερ. =σύφιος.

ϳ-ε-τε). ἄθϳας ἄνερ, =σοφός-ή-όν, σοφιστικός-ή-όν.

αθτίμ-ι πλεθ. αθτίμα-τε· σπάνις.

αθτόϳ-ϳ ρημ. ἐνεργ. σπάνια (ἐπὶ γαίτους στυπτιᾶς, ἀριμείας, ἄξιας).

αθτόζμι· υπερ. παθ.

αϊ κπτιον. προσ.-γ.=κλητὴς ἴδ. αἴ.

ἀϳ (γ) ρημ. ἐνεργ. πρόσω, φυσικόν σιαδ. καὶ εϳ (τ) ἀορ. ἤϳτα καὶ εἴτα (τ) μετοχ. ἀϳτανα (γ) καὶ εϳτωρε (τ). ἀζεμ (γ) καὶ εἰμι (τ) ρημ. αὐδ. πρόσκομαι, φυσικόνομαι.

αβ (Ἀρχιφρ.) ἐπφώνημα ἐπὶ πόνου· ἔσῖχ γολῖχνε αβ = ἔπιασε τὸν γλῶσσον μὲ τὰ δόντια, ἔδάγκασε τὸν γλῶσσον, ἔξ ου ἀβῖ ἢ ἀτὶα με ἀβε = κατσῶ (λαμόνια).

αβε - α (πλεθ. αβα - τε ἔχγονοι) πτερ. ἀφρίγαλα· καὶ βάκ - α (τ).

αβί = κόπρ, ἄκαινα· ἡ γαναῖ ἀπάβ καὶ κπάβε (γ) καὶ πανβίτα καὶ κανάβ - κα (bogdan) αἰτ. κτε (γ) καὶ κτε (τ) ἄφαρ. καὶ ἢ κτιά, πλ. ον. κτά, γεν. κτόνε = δε (γ) καὶ κ - τόβε - δε (τ) αἰτ. κτά, ἄφαρ. κτιᾶ ἢ κτιαῖ.

αβε - ι (bogdan) πλ. λύσει ὁ ἄβ.

αε ἄκλιτον ὁ ἄσινα, ὁ ταῦρ. αε - τσῖλι = ὁ ἄσινας ὁ - ταῦρ καε - τσίλβε = ὁ ἄσινα ἢ ταῦρ (χοινῶς). καε - κσῖο = ὁ ἄσινα ὁ ταῦρ καε - κσῖο (τ) = καε - τσῖλι καε - ταῦρ (τ) = καε - τσίλβε παε - αβοῖ = ὁ ἄσινα (ἀνανεῶνει ὁ διάβολος) παε - κσιν = εἰς τὸ ἄσινα μέρος

ἀκθ - ι (Κρυμ.) ἄβ. κναθ - ι (Σ) ἀμάλτης· κπνθε βρεχμός.

ἀκοκίβ - ι (πλεθ. ἀκοκίβ - τε ἔχγονοι) εἰ πεπαγία ἄβαρ, ἡ πάγος.

ακοκλέβ - ἀβ γεν. ἀν. πεχόνο τιαν (Budi).

ακοκλέβι - ονομ γεν. πλεθ. πεχόνο ἐχία ἐκ τοῦ χάχιας (Budi).

ακοκλε - αβ ἢ ακοκλι - αβ = ἢ ἄβιον ἄβ. λύσει.

ακοκλε - αβ (γ) πλεθ. ακοκλέβ - τε καὶ ακοκλέ - αβ ἀνεφ.

ακρ = (bogdan) ἐπιφ. τιάνα ἄβ. ακαῖα ακρῖ (τ) καὶ ἀκρα. (τ) ἄβ. ακαῖ ακρῖ (γ) καὶ ἀκρι (γ.) ἄβ ακαῖ ακρι - χάρε (Τ) καὶ ακρι χαρα (τ) ἐπιφ. = ἄν ἔσω, ὅταν χρόνον, ακρι - χάρε καὶ ακρι χαρα (γ) σε χάντρα boiaq, πλ. ε χαρᾶδε, ἀν ἔσω, ρόλις ἐγυάδον κόντις ἔφθασαν ἄβ. ακάκρ χαρα (τ) καὶ κακρι χαρα (γ).

ακρακα - τε (bogdan) = ἔρχονα τῆς μανιαχῆς.

ακρακάτρα - τε (γ.) γεωργικὰ ἐργαλεῖα.

ακρατ - ι πλ. ελταρε - τε [λατ. Altar - is] = βωμός. 2) ἡ ἀγία τράπεζα, τὸ ἅγιον βῆμα.

ακρε (γ.) μόνον. - ακρε = ἐπ - μέ, με - ἐπ = δὸς μοι. ακρε - μοιτ (budi) = πέμ μοῖτε, δὸς μοι.

ακρε - α (γ) πλ. ακρα - τε (budi) = μήτερ. καὶ ακρε - α (τ) πλ. ακρα - τε ἄβ. μακρε = α (γ) καὶ μακρε - κ (Τ). μακρ (γ.) καὶ μακρ (τ) = ἡ μήτηρ μου. μοτ - ἀκρε (γ) καὶ μοτ ακρε (τ) ἡ μήτηρ τινος. ε ἀκρ (γ) καὶ ε ακρ (τ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ αὐτῆς. Ὁμοῖ. μοτ - ἀκρε (γ)

ἡ μέτρ-ησι, γεν. σ' ετ ἁμε, κίτ. τ' ημενε, ὀφειρ. σ' ανάμε [γ] πλνθ. ὀνομ. Τ' ετ ἁμε, γεν. σ' ατ-ἁμεδε, κίτ. τ' ετ ὁμε, ὀφειρ. σ' ατ-ἁμεδ [γ] καὶ ὀνομ. μετ' ε'με [τ] γεν. σ' ατ ε'μα, κίτ. τ' ετ-εμε ὀφ. σ' ετ εμε πλ. ὀνομ. [σ] τ' ετ-ε'μα, γεν. σ' ετ ἁμεδε κίτ. τ' ες ἁμε ὀφ. σ' ατ-ἁμετ. ε ομε [γ] ἡ μέτρ-ησ κάτοῦ (ἢ κάτθ) γεν. σ' ἁμερε κίτ. τ' ἁμερ ὀφ. σ' ἁμερε. πλνθ. ὀνομ. τ' ἁματε γεν. σ' ἁμεδετ, κίτ. τ' ἁμετε, ὀφειρ. τ' ἁμεδ (γ) καὶ ὀνομ. (τ) ε ημε γεν. σ' ημερε κίτ. τ' ημερ ὀφ. σ' ημερε πλνθ. τ' ημετε γεν. τ' ημεδετ κίτ. τ' ημετε ὀφειρ. σ' ημεδ.

αμβιαε-α [γ] πλνθ. αμβιανε-τε [ὅπως ἐκ τοῦ αμε-α] καὶ ἀνβίτε-α (Τυρκν). [αμε-βίτε-μα] οἰκοδόμησις οἰκοδομή, οἰκοδόμος.

αμβιλίε (γ) γλυκαρὸς ἐπιρ. ἀντιθ. ἰβετε-(τ) αμβίλε. ι-ε-τε αμβιλίε (γ)=γλυκύ-πα-ὁ [ἐλλην. λιγύλ-ος] ι-ε-τε αμβιλίε (τ) ἀντιθ. ι-ε-τε ἰβετε τ' αμβιλί-τρ-τόθ. [γ]=γλυκ-αντ-ες ἴδ. κλύ-μεῦτε-ι τ' αμβιλίε-τε (γ)=ἡ γλυκ. σ' αμβιλίθ-ιτε [Σ] τε πλέκοντε τ' ἀμβιλ[ε]τε!=νὰ σκοτῶ ἡ γλυκιά σου, νὰ κλάψῃς ἐπὶ κατόρθ. αμβιλίε-τε (ἐλβασ.) οἱ κρότταφοι, τὸ μελίγγι. 2) τὰ ἀχείλια κατ' εὐφημισμόν.

αμβιλίτσύ (ἐλβασ.) ἐπιρ. ἐπαρχ.=γλυκάκια ἀντ ιθυσ. Αμβιλίτσύ (Σ) καὶ αμβιλίτσύ (budi) καὶ αμβιλτύ (Τυρκν.-bogdan) αμβιλίτσυ (τ).

αμβιλίσέβα (ἐλβασ.) πλθ. γλυκούλιμοι καὶ

αμβιλίσέβα (Σ)

αμβιλιάνα (budi) καὶ αμβιλίτσέβα (bugdan-Τυρκν.) αμβιλίσάνα (τ).

αμβιλίσέβε-α (γ) πλ. ικα-τε, γλύκισμα, γλυκύτης καὶ

αμβιλίσείε-α (Σ) αμβιλίσοιε-α (Τ)

ἀμζέ-α πλ. αμζε-τε=ὀμιά, 2) σταρὰ γεσμ. χῶ μέλτε πάσεκα αμζε=κάτὸ τὸ μέλι ἔχω ὀμιά.

αμρόα-ι (bogdan)=κλωνάτης. ι-ε-αμρονάμ (Budi-bogdan) κλώνας, κλωνάρ. αμρονεμε=κλωνίκ ζωὴ (ἡ λέξις ἀχρηστεύει παρ' ἡμῖν). ι-ε-αμρονάδα (bogdan) κλώνας, ἀπελάστητος (ἡ λέξις αὕτη ἀχρηστεύει παρ' ἡμῖν) ἴδ. ι-ε γλυδὲ μέτσα.

ἀμλίβθ. (budi) ἐπιρ. ἰσπανιστ. ἴδ. αμλίμε ἐπιρ.

ἀμουλε-ι (ἐλβασ. Τυρκν.) πλνθ. ἀμιαβ-τε=βρώσ ὕδωρ καὶ χυμούλε-ι (Τυρκν.) ουβε κβε bιωσὸν ἴδ. bιουβα (γ), bιουβα (τ) [αμε-α καὶ ἡ καταλήξις υλε=ἐ μένω στὸ περιστατικόν].

αμολόϳ (Ελδαν.) βλ. αδουλόϳ

αμολόζμι (αλβ.) βλ. αδουλόζμι. ζμόζμι τι αμολόϳ = ζμόζμι αι αδουλειάς

αν-ι (γ). γεν. άνιτ αΐτ. άνις πλυθ. άνη-τε = άγγειον. ανδας-α (Τυραν.) πλυθ. α-τε βλ. καβάϳ-α.

ανγαρί α πλυθ. ανγαρί-τε [άλλαν. άγγαρεία Λατιν. angaria] μαγγανγαρί = άγγαρεύω τινά, πουνί] ανγαρί, άγγαζμαι άνευ πληρωμής.

ανγολάϳς έπιθ. = στενοχώρια βλ. γγολάϳς, ανσάμ. ι-ς-τε ανγουσέτε = στενόχωρες στάνες βλ. ι-ε-τε γγολάϳς.

ανγουδίν-α πλ. ανγουδίζμε τε = στενότης, συστολή, στενοχωρία, κακοδαίμων, βλ. γγουτίν-ι καὶ πανφίν-ι

ανγουδιάϳ καὶ ανγουδνί] [λατ. angusto] = στενώ συστέλλω, κακοπαίζω, στενοχωρῶ βλ. γγουδιάϳ].

ανγουδιάζμι καὶ -ονζμι βλ. γγουδιάζμι.

ανγίνάϳ (hndi) βλ. αγγίνάϳ (γ).

ανγίζαι (Τυραν.) βλ. αγίζαι (Τυραν.)

ανδάϳ έπιθ. = έλεν, διὰ τοῦτο, διὰ τοῦτε

ανδαρμά-ι (Ελβασ. Τυραν.) ελευτεριά = με μένα ι τα μετ.

άνδε-κ = [γ] [δ πλ. δχρωστος] (άλλαν. άνδάνω) θέλουμι, βουλή, ξρεξις, ανδε-κ (τ.) μα κ' άνδκ (γ) καὶ μα κ' ινδκ (τ) [μα κα ανδκ] = ήθέχαμι, ε' με κ' ανδκ = δεν θέλω ποτ mi piace· με-τε-ι κ' ανδκ (γ) καὶ με-τε ι κ' άνδκ (τ) ήθέχαμι-σαι-σαν.

ανδέ-κ (Τυραν.) (πλυθ. δχρωστος)-ήτεξις· βάνγκ πάκεζε τσλοτε κέ τε μι σπίϳετ' άνδκ = ήφαγον ολίγο σαλάτα διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἡ ὄρεξίς μου.

ανδεϳ ἐπ. ένιο. βλ. απέϳ.

ανδερόϳ (τ) χαμ. άνιγγ. βλ. κρόϳ. κανδερόνα (τ) βλ. κρόζμι.

άνδεζμι-α (γ) άνδεζμα-τε [άλλαν. ένωμ] ένωμα καὶ χανδεζμι-κ (τ) πλ. χανδεζμι-τε = ένώσεων ένταπία· παγουμ. άνδεζμα κανάϳ = άνώπαμεν πράγματα, δοβ άνδεζμα-μ. αλβ. έναμόμαι.

άνδεμ-α (τ) πλ. άνδμα-τε βλ. αγκ-α.

ανδί (hndi) καὶ κανδϳ (hndi) [ἀπ τοῦ πρεϳ-κατί] = ἀπ' κάτω κανδϳ [Σ] κανδα-τά-τε (hndi) = εἰς τὸ ἔξω μβάϳ-κανδϳ βλ. μβάϳ κρανδϳ τε. κανδε κοίτα (hndi) = εἰς τὸ ἔξω· κρανδε, κρανδϳ κρανδε

τυί ա = ανδατσ(ιλδατ.) = ὡς καὶ ανδέτω δόμι σ'δῖν = ὡς καὶ ὁ χήρτης δὲν φυτρόνει.

άης·α (γ) πλ. ἀης·τε ἀγγαῖον ἴδ. ἀα·ι καὶ ας·χ (τ) πλεθ. ἀαιτε.

άης·α πλ. ανε·τε = μόρια, ἄκρα μὸ' ας·ας = ἑκατὸν μὸ' αρ' ας = ἑξῆντα. μῆ' ας·ας·ε μὸς ας' ας = ἑκατὸ μόνα, ἀπὸ τὰ δύο μέρη. μὸς ταδο ας = πεντε. χι ασα κάμμας=χάζει τὸ ἄλλο. ι μὸι άης καμμι. νδάμμ νά' άης [budi] = καλ' ὄλκολόμαι. ε μὸι άης ασί τζάμοι = τὸν πρόσκοπόν. με ας τε αρμάι = διὰ [μέσης] σοῦ περνῶ. με ασε ἑ' ασί = μετὰ τοῦ κόμματος αὐτοῦ. μὸς τζῆ ας = κατὰ μέρη χωριστὰ = ἰδ. με ας τε μονομοιρία τε πα ας·τε [Σ] ἴδ. ἰφτας·τε ἐτασαί bήκερε bῆξινε πα ασε·κόϊ αρώ·τε μὸς τζῆ ας = ἀδιαφορῶ. ε δυόμι χάνε μὸς τζ' ασε = δὲν μὲ ἐνοιάζει, ἄστερά μέλει. τε κατσ ασε ε δυοσ' = τὰ στερεότατα τῆς γῆς. ασ ε δόμασε=δόμας. σε' ε μόι·δίτσας·μεσαμδύκι. σε' ε μοι δίτσας [τ] σε' ε δὸ ασ·νύκτας.

άτζὲ [γ] αμμὲ [τ] πλεθ. κ·τε=ασζὸν τζέξ·κόι.

ατσούϊ [budi] καὶ ατσού [γ] ρνμ. ἀμυαδὶ = καὶ ατσού [γ]· καὶ μεσού [τ]. = βίγαδα·ι, στενάζω.

ατσούμι (γ). σύδ. κομπασκόμαι μεμόμαι καὶ τσούμι (γ). μπούμι (γ) φράσσω στενάζω.

ατσού·ι [budi-bogdan Σ], πλεθ. ἀτσούα·τε. καὶ τσού·ι [γ] μέλ. [τ] βίγατσα, 2) παράπονον, μεμψιμοιρία.

ατσουδά·ι (γ) μεμψίμοιρος, παραπονιάρης.

(ι·τ) ατσουδάρι (γ) μεμψίμοιρος, παραπονεμένος·ὁ.

ατσού·α ἴδ. τσάλα·μι πλεθ. ἀτσού·τε.

ατσυδ·αν (γ) [Δεν. inimicus] πλ. ατσυδ·τε καὶ αμμὰ·ου [τ] πλ. αμμὰ·τε ἐχθρὸς ἀντιθ. μακ·ου.

ατσυκ·μι = ἐχθρὰ πλ. ἀτσυκ·τε· καὶ αμμὰ·μι πλεθ. αμμάτε.

αμμαμμά·α πλ. αμμαμμά·τε· ἀντιθ. μαμά·α. ἀτσυκμενὸν (γ) ἀντιθ. = ἐχθρικὸς, καὶ αμμαμμένὸν [τ]. ἀντιθ. μαμένὸν.

άτσ (γ) πρωτοπαππούς μόνον κυρίως εἰς τὰ ἑξῆς. καὶ άτσ [τ]·ασι [γ] μόνον = ἔννοια, ἀς εἶναι· καὶ ασί [γ] (Bogdan) ἀντιθ. εἶναι ἔννοια. δόσ ας ασί ὁδιαι εἰς αρτ = ἔδ. ιμπαπούλ·ασφὴ (Καβάλ).

ασσό·ι [Σ] ἀριστερὸς, ζερβιάς. καδ·ι (Κρυμ) καὶ μάσ·ι (Ταρσ.) μάνγ·ι (Καβάλ·) = ἀριστερὸν χέρι ἐ δέξιο (Δδεσσ).

ανάβ (Κέρκυρα) ρ. ειδ. = πρόφτω, χε άνε.

αν-αν-αν, άπαξ ἐπιφ. ἀπαξ. ρ. = δίδω καὶ

άπαβ (Ιτιδί). Ὑπάρχει τ. αν, ας απαν, αβ άπαβ. Νῦν [Σ]. ἀπ. δέκα δέ-δε, δέμ, δέπ, δεπ, αν δέκας = πεντεκαίδεκα, ζα δέκας = ἑφτακαίδεκα. σ' μ' αν απαν άπαβ = δέν μέ νοιάζει.- ε ἀπ ἀβέβη = παγχωρεῖται καὶ οὐδέποτε ἐπιχωρᾶ.- άπαβ πας αβέ = ἀρκουλήνει εἰς τὸ. με-τε-α άπαβ κάρα = προσέξαι εἰς τὰ γράμματα.— απαχῆ ε άπαβ άπαβ = ἡ βίγκα τὲς κοπιὲς κάμπτεται, ἐνδίδει. απ φαλέβ = ἀπαντῶ ἀπαλλήγω. απ απέχτας = ἀφήνω, ἀχρηστεύω. απ πράπ = ἀποδίδω, ἀπατρέμω. άπαβ κάμπαγκα, ἀπαχρεῖο. παχαλίβαμε (ἀπὸ γυναῖκας), άπαβ άβρ= παχαλίβαμε· ε απ αι = δίδω πρόσωπον [θλ. δέρμα]. απ άλλοτρ= άλλο. απράχνο, απ χβιτ = ἀπαντῶ. σ' ι δέ χβιτ = δέν ἠμπόρεσε νὰ τὸν ἀπαντήσῃ. απ άλιγε παχαλίβα, αγχαγίζω τ. γιαν άβρ πας αβέ = δέμαι ἀρκουλήνεις εἰς τὸ. απαβ, απ ρ. απ. άβρ τὸ ρ. μαχαλιάζόνω.

απαβάν (τ) ρ. ειδ ἀαδάλλα ἀπὸ τὸν νῶν χιαβ άβρ με πρέπει' δέμαι. μετ απαβάτας.

άπαγ-α (Σ) βλάπ = βέρβιξε (= βρλάπ βέρβιξε) = θέτε άπαγ τε βελάτε με τε μαδ. βλ βέρβιξ-α.

απαπάβ-ι (γ) πλ. απαπάβ-ες = ἀνόητος καὶ απαπάβε-ι (γ) πλ. απαπαβ-τε.

αρ-ι (πλ. αρ-τε ἄρτιστος) [ἴλλυρ. ἄβρ, Λατ. aurum] χρυσός.

αραχής α = ἀλάφια τε βόδε αβε γαιβάτ'βρε θάρα ε απάτρα ε τε ειδε. λάρα, λαγκάς.

Αβέτρ-ι (γ) πλ. αβετρ-ιτε = Ἀλβανὸς βλ. Σκιπετάρ-ι

Αβετάρια (γ) πλ. Αβεταρε = Ἀλβανὸς-ίδα βλ. Σκιπετάρε-ja

Αβέτρικα (γ) ἐπιφ. = Ἀλβανικὸ καὶ β) κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἀλβανῶν.

Αβετρίτε-ja (γ) ἡ Ἀλβανικὴ γλῶσσα βλ. Σκίπε-ja.

Αβετάρε-άρα πλ. αβετάρε-τε καὶ σπαν Αβετάρ-ι= Ἀλβανικὸ.

Αβετάρ-ια πλ. Αβετάρε-τε= Ἀλβανικὸ. ἐμὲ Αβετάρε = ἡ Ἀλβανικὴ ἐκκλησία· γλῶσσα Αβετάρε = ἡ Ἀλβανικὸς λαός.

Αβέρ-(τ) πλ. Αβέρα-ιτε βλ Αβεν. (γ)

Αβεταβ-ί πλ. Αβετάβ-τε

Αβεταβ-α πλ. Αβεταβ-τε βλ. Αβετάτα (γ)

Αβεταβάρ-α πλ. Αβεταβάτα-τε

Αμλαχί-α (τ) ἴδ. Αμλαχι-κ (γ)

Αμλαχίκο-γλώ (τ) ἴδ. Αμλαχίκο-γλωσσ.

αρτσιβίν-ι (Κρεμμ.) ποσότης πυρομαλιά (λουλουδιών) ἑ πλεθ. αρτσιβίνο-τς. καὶ αρτσιβίνι-τς.

αρτσινέμ-οι ρ. ἐν.=διασπείρω χαϊδεύω. (γ.)- παρεμβάλλ. (τ).

αρτζιανδάρ-ι (γ) πλ. αρτζιανδάρτς=χασαπάκος· καὶ (τ)- αρτζιανδάρ-ι.

αρτζίβν-di (γ) (πλ. αρτζιανδι-τς ἄρχοντες) ἄρτσιος καὶ αρτσιν-di (τ) (πλ. αρτζιανδι-τς ἄρχοντες.) ι-ε-τς αρτζίν-ις (γ.) αρτζίνι-ντς (τ) αρτσιάζι-ε-σζν.

αρτζιανι-κάτ-α (γ) πλ. κ-τς·=τὰ ἄρτσια παπούτσια, ἀνημικ. καὶ αρτζιανοῦρι-κ (τ) πλ. κ-τς

(ι-ε-τς) αρδάνιτς (γ) επιθ. τραχηλιάς, αντιθ. ι-ε-τς χάλια-τς

ἀρδ καὶ ἀρδουν (γ) καὶ ἀρδουρ (τ) μετοχ. ἴδ. *Βε=ἔρχομαι*, τς ἀρδ -τς, τε ἀρδουρ-ιτς καὶ τς ἀρδουρ-ιτς (τ) αθλ.=ἡ ἄφιξις, ἡ ἐρχομός

αρί (γ) αρτ. επιφων. σὲς κλπ.=ὦ αρέ (τ)=ὦ καὶ μάρε (γ) καὶ μαρέ (τ) αρτ. μάρ. (γ) καὶ αρί (τ) θηλ. καὶ μοῦ (γ.τ) θηλ.

ἀρμ-α πλ. ἀρατ-τς=[ἄλλων. ἄρματα, χαρόπανα] αρ' ε μπίδς=ἀγγὶς δυνατρώνας αρ' ε μπίμς (γ) καὶ ἀρ' ε μπίμς (τ)=ἀγγὶς φυτρώνας αρ' ε λμόντς=ἀγγὶς πράμφος αρε καλοκαί [Πφρωτ] αρε χάμπολς (Dibra) — ἴδ. χαμπολάτε-[ε.—

αρμάζι-α (τ) πλ. κ-τε- ἴδ. ἀναζ [γ]

αρμαϊ (τ) ρ. ἐν. διάκαι ἴδ. παζάρ (γ) ρ.

αρί-αν (γ) [Γκορτ. bâr] πλ. αρί-τς=ἄρατος, ἀροτῆρ.

αρούσια (bagdan) πλ. αρούσα-τς=ἡ ἀρουσᾶς αρούσι-κ (Σ) πλ. κ-τς αρουσάκ-κ (τ) πλ. κ-τς

αρμάν ἄκω (ἀπὸ ζῶων) τὸ βοδίζειν ἐπὶ τῶν δύο ἐπιπλίων ἄκρων ὡς ἡ ἄρατος ἴδ. καὶ ιρθι

ἀρμ-α πλεθ. ἀρμα-τς [Δικτ. arma] καλάμια.

αρμαμίζ-α ? ? = (πλιθέων. 2) ἡ κάνα τοῦ ὄπλου.

ἀρμι-α πλεθ. αρματς=ὅπλον, τὰ ἄρματα καὶ χάρμ-κ (βορειοτ.) μᾶλ αρμ=ὁπλοφορῶ.

αρμαπί-ω (γ) ὁπλίζω, ιμαι μετοχ. αρμαπίτωρ

αρμαπά-ω (τ) μετοχ. αρμαπάτωρ.

αρματοί-α-τς (τ)

άρη-α πλ. άρε-ες (γ) κυνάς μπάλωμα και άνδρ-α (τ) πλ. άνδρα-ες = μπάλωμα

αρκεί-ού ρ. αν. αναγκάστω. μπαλώνω και (τ) ανδρεί.

αρκέβω και ανδρόνω = μπαλώνομαι

αρκίδ-α (bogdan) πλ. αρκίδα-τες ΣΒ. αρί-ου

άρκτζ-α (τ) κλωστής.

αρκέζ επιρ. (τ) κλωστής, θερμόλιος, τσιπετός.

αρδί-ι (Τυρκ). ΣΒ. χαδίκ-α (Μιμδίνα) = ή χατίνα.

άρε-α-τες άρες επιθ. ά, χρυσάς-ή-σιν.

αρείνι-πλησθ. αρτιάζητες (γ) είδος άγριου δένδρου, αρείρι (τ) πλ. αρίνι-ες = συγγενείς τής πεθεράς

αρέτσ επιρ. ΣΒ αρίφ.

αρμπάδ-ι (τ) = φυγάς κυλιέ αρμπάδε = έγινε φυγάς, χαμένος (Βιρκετ).

αρμπάλι (τ. Ελλ.) ρ. αν. να φυγαδεύω, απομακρύνω και χαμένος (Βιρκετ) άπειδώνω μονής κυριεύονες (γ) και αρκετί-αρ-άπαρ (γ)

αρμπάνομι (Τ. Ελλ.) χαμένος (Βιρκετ) ρ. ενδ. φυγαδεύομαι, απομακρύνομαι, απειδώνομαι. και άπειρ. αρμπάνον! (τ) = άπαγε, άπέρχου (γ.) άπαγε, χαμένου.

αρμπίλο (Καβάλα) ρ. αν. ΣΒ μπρεθέζω

αρμπίνα (Καβάλα) πανθ. ΣΒ. μπρεθέζω.

άρμ-α πλ. άρματ τό κάτω και ή κοιλιά

άρμπζ-α πληθ. άρμπζα-τες. άρμπζα ε άδικ = άρμα-ι (Σ)

αρμπούζ (Παρμάκ) ρ. αν. παίζοντα, παρρησιάζω (διά του άδικου λόγου) τι δε αρμπούζ (βλλοι, καρτερικός) επιπλέττου, απαντήσας, απρ. αρμπούζα-ε-ου μετ. αρμπούζερ.

αρμπί (βλλοι.) λέγεται μόνον εν τή φράσει: μου ι εκ αρμπί = μου ι εκ φαίδρα = μή τον ενθυμήσης (βλλ' επιπλήξει κύτον).

αρμπάς-ζα [γ] γεν. αρμπά-ες, αδν. αρμπάδες πληθ. αρμπάδ-τες και αρμπά-αρμπάδων (bodi) αρμπάδ-τε. (budi) = ό άδικος λόγος ό άδικα απάντησις: άπ αρμπάς = απαντώ λογικώς. φλέβω μι αρμπάς = άμιλώ λογικώς, φλέβω πα αρμπάς = άμιλώ άδίκως. ι-ε-αρμπάδ-ήφ ι (γ) λογικώς-ά.

αρμπί=(Αργυρ.-Βιρκετ.) ρ. ενδ = φθάνω. χαμπί (Πειρατ.) άδρ. χαμπίδε-ι-νι και χαμπά-α-ι-ου (τ)-αμπί (γ) μετοχ. χαμπίς (τ) και χαμπί-

τουρε (τ) *αδερφή* [γ.] (Ελβασ. Κοδ) αρ. χρόνε, π-ι (γ) και μεχρινε-ι (γ) μεσνχ. αρίθ (γ) και μεχρίθε (γ)

ας-ι [Λεστ. κι=κατάρα] πλεθ. άπε-τε κοιλίας άπορον. άστερ-ι (Σελ-δρε, Κρυσβ) τρίε κοπρε=ένας παρός, άσπρε-κ (Τσορε. κεστέ)

ας=μόρον άρνετ.=σόνε, μόνε. νάλε μυδε

ας=μόρον έρρεντσκε παρακλητικόν Ας να δώε κρτά πνύε=κόμε μας τούτη παρακαλώ. Ας θώσ] τε ίαβι=αυτά του κε φόρη παρακαλώ.—Ας παιρότο: νάε έχει νύντας; δεν είνε ένας; (σημαίνων απόντες απαρατηρήτους).

ασγέ [γ] =νάλεν τύποτε. ζθ. μασγέ (γ) μασγέ (τ) μασγέ (γ).

ασί ένα. άμθ. άφαγ. τσύ κί=αυτός. κτσί, κσέ πλθ. κτσίν ζθ. κρί κρέε κσι ένα. άμθ. άφαγ τσύ κί, κτσί, κσέ πλθ. άμθ. κτσέε ζθ. κρί, κρέε

ασκιάθ-δε=ισχνόβιον=σκιά ι δώμε ι δώτε.

ασκιάθρ-ι [τ] νέε κόκρι ζε έλθι κέε σκιά κέε κόκρια τε σφιτ. ασκιάς κρυδερόκι.

ασκολε (Σ) και ασκολέι [Σ]=νάλεις, κόθρια ζθ. ασκέ γεν. ασκολέτ (Σ) κίτ. ασκρκά [Σ] ασκολά (bogdan) ζθ. ασκέ. ασκρκί, φόρε νέρκια.—ασκρκιάθ [Σ] και ασκρκιάθι γεν. ασκρκιάτ κίτ. ασκρκρί-ι

ασκοκέ ασκοκρόκε (γ.) άρτ. νάλεις ζθ κόντον

ασκοκί ασκοκρόκε (γ) θηλ. νάθρια ζθ κόντον.

ασκοκέ (τ)-ασκοκρόκε [τ] άρσ.

ασκοκέ (τ)-ασκοκρόκε (τ) θηλ.

ασκρκί=νάθρις γεν. ασκρκρίνετ, θλτ. ασκρκρίνι, κίτ. ασκρκρί. φόρε-κρκρίνε ασκολέ (τ) ασκρκιάθ (Σ).

ασκρκέ - ασκρκόκε (γ) νάλεις μυδαίς.

ασκρκί - ασκρκόκε (γ) ασκρκί - ασκρκόκε = θηλ. = νάθρια.

ασκρκέ-ασκρκόκε (τ) κίτ. = ασκρκε - ασκρκόκε (τ) θηλ.

ασκρκέ κακέ (γ) άσπρ = νάθρια ζθ. φόρε.

ασκρκί-κακέ [τ]-ασκρκέ κακέ (γ) ασκρκί-γρόκε (Σ) ασπρκε [γ].

ασκρκόκε (Σ) και ασκρκόκετ (Σ) ζθ. ασκρκόκε.

ασό ζθ. ασί=ασό ζθ. κτσί.

άδικ-α (Σ) πλ. άσπρε-τε=φλούδι, πελεκούδι.

άδικρκέ-α (Τσορ.-Κοδ.) πλ. άσπρκε-τε=φλούδι, φλουδάκι.

άδαλjε - α [γ] άσαλjε - τε, - δουβάσ - αε - κ (Ιλδ.) πλ. δουβάσ - κα - τε.
άδτερε ἐπιρ. τραχέως δηλώνει = ίγρε (Σ) ἀντιθ. λjμούτε. ι - κα τε αδτερε: τραχὺ δημὸς ι - ε - τε - ίγρε ἀντιθ. ι - κ - τε - λjμουτ.
αδτερόε/ - αjε = ρ. ἀν τραχύνω, σκληρύνω, ἀντιθ. λjμυjε, αγjετούj (Σ).
άδυς [γ] καὶ δ [γ] = ἐστί ἴδ. jμι, jς, jδιες καὶ ι (τ).
αδυ - α πλ. άδτε - νε - τε [γ] καὶ άδτερε [τ] = δῦτ - ι (bubi) ουτε - ον - υδα, ἐστ - ι = άδτ' ι αjιδε = ει αjιούκα ἴδ κόρε - κ άδτε - τε - ι [γ] πλ. άδτερα - τε καὶ άδτερα - τε άδτερε - κ [τ] ἴδ. γράδτε - κ, γραδτερε - κ
[ι - κ - τε] δστ - τε: ἐπίθ ὀστέινες - τ - ες.
αστοί [τ] [γ], κδτούκα [γ], κδτούκε [Σ], κδνὶ (Κύρτσε) κjνὶ (γεγ. Μαλjρεία = ὄστας, ἔστι. ἴδ. κjθτοί, κjθτύ, κjθτούκα [γ] κτλ.
άτο (Ἄκω Ἄλβανίκ, bogdan) ἴδ. άτε [γ] άτε [τ].
ατε - ι = πατέρ, γεν. ατερ, δοτ. άτει, αἰτ. άτερε. Αττ - ι πλ. άτερ - ντε [γ] καὶ άτερ - τε [τ] ἀρ. άτερνέ [γ] καὶ ατερνδ [τ] ἴδ. τάτε - κ. [συγκρ. ἴλλεν. άτεν. [ἀρχαῖα Σλαυϊκά ot καὶ ατ = πατέρ] ιμ - άτε = ὁ πατέρ μου, γεν. τ' ιμ - άτ. κjεί τ' ατ - άτε, Θν. ατ - άτ = ὁ πατέρ σου γεν. τ' ύτ - άτ, αἴτ. τ' ύτ' άτε — Θηλ. ι άτι = ὁ πατέρ του γεν, τ' ατ, αἴτ. τ' άτερε = τὸν πατέρα του.
ατε καὶ ατερε [γ] Λἰτ. τῆς άτεκου. οὐ ἴδ. ατε [γ] Ατέ καὶ ατένε [τ] - ατέ (Δκω Ἄλβανίκ bagtan) ἴδ. αjτέ.
ατε ζjαε [ατε - ζjε] ἐπίρ. πάντ, κάτω τὸν φυjάν.
ατε ζjαε = ἴδ. μέ' ατε - ζjέ = πάντ. ατε - ζjατε (Σ) ἴδ. ατε ζjε = πάντα τὸν τρόπο.
ατέj [τ] ατέjε [τ] ἐπιρ. = ἐκεῖθεν [ἴδ. αjτέj αjτέjε]. ατέjζε [ὑπερθ] ατέj [γ] ατέj ε αjτέj = ἔκθεν κἀκεῖθεν, ἴδ. αjτέj ατέjε [γ] ατέj κάjε ατεν ἀjέ ἴδ αjτέ. Ατέj [γ] αjτεj.
ατέ ἐπιρ. = ἐκεῖ; ατέ κου, καὶ ἀτέ αj, κοὶ ἀτέ τεκ = ὅπου.
ατέ ἐπιρ. = κάτω ἴδ. αjτέ, αjτύ.
ατέ - αjτοί = τρόπε κἀκεῖνα = ἀπορρέθεν.
ατύ ε δάν μάρτια ε ε μαjρ (bardi) = μέχρι οὗ ἔλθη ὁ θάνατος καὶ λάβῃ κάτοιν, = ηjμαρτε τε ἔτεjε μάρτια ε τε μαjρε = ἵνα νὰ ἔλθη ὁ θάνατος καὶ τὸν λάβῃ.

από ε μέτ μβε μαλέ (budi) [ἀπ' αὐτοῦ] καὶ ἕως εἰς τὸ ὄρος, απο ε μέτ ντε ἔπατί (budi) = ντε νάε ἀπατί.

από ε βίμι ρίτρε (budi) = ντε τε ου ρίτρε = μέχρις τῆ ἁμιγαλάτερα.

από mdé mé (budi) = ἀπὶ τέλους καὶ κάτω, τέλος πάντων καὶ κάτω.

απόρ - ι πλ. απάρε - τε (γ. Μαλέμσιβ ἀπαίλιση, χάλνφ, (τσαρ. τσελία).

απόρε ἔπιρ. (γ) ἴδ. σεμενούης.

απόρι α (Μιρεδίτα πλησθ. απαρι - τε = πανηγύρι - ι (Πεμρέτ) πλησθ. πανηγυρίμε - τε. - πανηγύρισε - α (Πεμρέτ) πλησθ. πανηγυρίσαε - τε = τε φτυχεῖ' ἐκάτε ὀδ. φμαι] - ι.

απαρίσι - ι (γ) πλ. απαρίσε - τε = θέτῶς, απανηγυρίσι· ἴδ. απανηγίμ - ι.

απαρόν - σί. μ. ἐκ. Πλίθα, απανηγυρῶ (ἀπὶ πλογῆς θε φαίνε τις).

απαρόβεμ : μ. παθ. Πλίθεμαι, απανηγυρίζομαι (λημάδ).

απαρίβε (ἀλλ.) ὀδ. ἀνεχίνε.

απαρίβεζε : ἀπανώμαι.

απέ = απί = Απάία = κάτ - απέ ἴδ, απί, απάε ἴδ. απάε.

αϑ (τ) καὶ αβέ (τ. ([ἄλλαι κά - τις] ὀδ. κὰ αϑ [γ. τ.) ἄνοια, πρώτη, τρίτου πρωΐσου = πάτος, γεν. απί ἢ απέ, ἢ απέτ [ἄγγε.] καὶ κτίας (γ. τ.) κάτ. κτά ('Άνω 'Αλβανία) καὶ κτε (γ) καὶ κτε (τ), αρ. απί κάτ. απά, αρ. απίτ [ἢ απάία].

άρεμ : ἔπιρ. = πλησίον (συνταγ. μετὰ γενικῆς.) ἀνατὰ λέμε. αρεμ - μάτε = τάτ - απί, κατ, χωῦ - απάτε = πλησίον μοῦ, απο αρρέζε (γ) ἀπ τοῦ πλησίον (ἀντ. λέμαζε) (γ) αρρέζι (γ) ἀπ τοῦ πλησίον (ἀντὶ. λέμαζι (τ) ηβέτ (γ) = ἐγγύς. ·απὰ ἀνατὰ. τέμε. ἀρρ. ἔπιρ. = ὡς ἔγγιστα σχεδόν. αρρί (τ) πλησιάσαι καὶ ἀπιπάσαι : ἔπεσεν αρτε νέμεν - ἔμεν ἢ ἔπεσεν αρρί νέμεν ἔπετ. παρέβλεν σχεδὸν εἶχεν ἔπη. αρρί ε γένεται = σχεδὸν τὸν ἐφάτυχον, τὸν ἐκπίπτοντα σχεδόν. ·ε - αρεμ - ι = α πλησίον ἀντὶ. ·- ε λέμε ·- ε αρέμ - ι με - με. ι ε = αρεμ - ι - κ.

αρεμέ μ. ἀν. πλησιάζω, ἀντὶ. λεμεμέ, μεμέ.

αρεμέ - σί ἀορ. αρεμέβα μετχ. αρεμέμ - αρ (γ) ἀρεμάρε (τ).

αρεμένη - άβεμ : μ. υλλ. = πλησιάζω = αβέτ - τεμ (γ) ἀρεμένμ.

αρεμάτε - α (γ) πλ. α· τε = ὁ πλησιαίτερος τόπος. αρεμέτε - α (τ) ἀντὶ. λεμεμέτε - α (γ) λεμεμέτε - α (τ).

αρδε-α (γ. τ.) = ἡ παράδε = ἡ παλ παιδί λεμόνης (πλ. ἀχινοῦς).
αρδ-α (γ) αρδ' ι ζμέρι. = ἡ ἐκ τοῦ παιδί ἐξαρχυμένη λεμόνη.
αρε (τ) ἐπιρ. = ἀρκετά. μέρε (γ) μέρε με = ἀρκετ πλέον, μέρε με χαιρε (γ) ἀρκετὰ πλέον ἔρωτες. μέρε με φίλε = ἀρκετὰ πλέον ἀμίλητος.
αξ-αι πλ. αξε-τε καὶ εξ-τε = ἡ ἄξια, δέκδεκα καὶ
αξ-ι (Σ) - αξ-αῆ (τ) ??? ἡ ἄξια. πλ. - πλα. -τ
αῆε (γ) μ. ουδ. παθ. τοῦ ἀῆ (γ) = φυσπάνομαι πρόπαμαι καὶ ἔξεμ (τ) μ. ουδ. παθ. τοῦ εῆ (τ).
αξηρ-ι (Σ) ἴδ. αξύρ.
αξίρε (τ) ἐπιρ. ἴδ. κτεξίρε, = πάτε, μετὰ ταῦτα.
αξύρε (τ) κξίρε (τ), κρίρε (τ).
αξίπε-α πλαθ. αξίπτε-τε = τόπος κατάφυτος ἀπὸ ἄξιας.
αξυῆρ-ι πλ. αξύνε-τε (ἄλλοι, ἀχ-γόν) ἀχαρόνε. αχίρ-ι (Σ).

B

βῖ-ιν (γ) πλ. βένε-τε καὶ βε-jε; ὁ πῖρος, τὸ πίσμα τοῦ ποτα-μιοῦ ἀνὰ τῶν πολέων. Βένει ι λῆσμε = ὁ πῖρος τοῦ ποτηριοῦ. Κυὰ ε ka βένε λῆσμε ι = ποῦ ἔχει τὸν πῖρον ὁ ποτηρός; Κερκύρ βένε-ἐμπιὸ τὸν πῖρον (πῖρ) βένετσι τε νὰ διαβῆ τὸν ποτηρὸν πεζῆ.
βεγγελάκ (βεγκε. ἴδ. βραγγελάκ).
βέδε-α (τ) πλ. βέδε-τε ἴδ. βέδε-κ (γ).
βέδεζε-κ πλ. βεδέζε-τε ὑποκορ. ἴδ. βέδεζε-κ (γ)
βεθ-ε (γ) πλ. βεθε-τε = ἐνώτιον, σκουλαρίκι.
βέθ-ι (Σ) πλ. βεθε-τε. Παροιμ. βῆνε βεθ-ὰε βεθε = νὰ τὸ ἐνθυμη-θῆς πάντοτε. — βέθ-ι (τ.) πλ. βέθε-τε.
βέθε-κ = κατὰ καὶ φλέγε δένε κάτεγε, κατὰ καὶ χθόλιτε δένε κα τυμπε-κ (Jacobs, Ἰσάκ, Πρζεκάκ) πλ. κ-τε
βέῆ: ἐπιφων. νῶμα! ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ.
βέῆ-ι πλ. βεjε-τε = ἴδ. δρνέτε-κ.
βέῆε κ (Ἐλβ. Τσακ.) ἀλλαδής, ἤρεμος ἐν ρεύματι. — κ μονῆ βεjε κ πο κjεν = πο βεjτε βέjε = ἀλιφίρονται.

βιλίζ-α πλήθ. βιλίζα-τε = κόρη, ἀνύπανδρος, παρθένος. βιλίζ-α (Σ) πλ. α-τε.

βιλίζιν-α (γ) (πλ. αχγινάτε) = ὄμιλος, πλῆθος παρθένων βιλίζιρ-α (τ) αἱ νέαι τῆ ἡλικίᾳ ἡ νεότης (τῶν θηλέων).

βιλίζιρία (γ) βιλίζιρι-α (τ) βιλίζιρέ-α (Σ).

βιλίζιρίαι (γ) ἐπῳ. βιλίζιρίατ (τ) βιλιζιρίατ (γ) = παρθενικός.

βιλιζιρίατ (τ) βιλίζιρίατ (Σ)

βιλτ-βιλτ-βιλτ (Πεχμάτ) = μπισκότο, πρίτσι (πιρίτσι) (Τσακ.) κορ. βιλτα-ι-τε, ματσ. βιλτσιρέ = βιλίζω.

βιμπίρ-ι (Σ) πλ. βιμπίρατε = δάχνες, ἀλιοφαρμίς, κλανθρόν. βιλβτίρ-ι (bogdan) πλ. βιλβτίρα-τε.

βιμπ-α πλ. βιμπι-τε. ἰδ. βέμ-ι, βιμβ-α (Ἐλβασ.) βιμπόν-οϳ = ρ. νόθ. μαρκίτσα, μάρμαρα, ὄρνεα, ὀλιγάρκεια.

βιπόϳ (bogdan) ἀλιφίγκια ἤγνωϛ [ἀνφιβόλου] περὶ τὸν ψαρᾶ.

βιρ-εμ (τ) ἰδ. βιρ-εχ (γ) βιρεμτε (τ) ἰδ. βιρεμτε (γ) ἐπῳ. ι-ε-τε βιρεμτε (τ) ἰδ. ι-ε-τε βιρεμτε (γ).

βιρεσίρε-α (τ) ἰδ. βιρεσίνε-α (γ).

βιρίζ = ρίγος = κρύο, πάγος. βιρίζ κιαι μπε μπε αστί; κρύο τί εἶναι ἐκεῖ; βιρίλ-γα: πλήθ. βιρλα-τε = χειρίς. μβίϳ-βίλε = χειρόνα, ἰδ. κερτεϳ [ἄλλως. βιρλίζω] βια βίλανε = πάρω τὸν χειρόν, πρόσταρκα χειρί.

βιλϳ-ι (τσακ) (πλ. ἀχγινάτε) ἰδ. βιϳ-ι (τ) βιλϳ-τε (τσακ) υἱοθ. ἰδ. βιϳ-τε (τ).

βιλγανίϳ-α (γ) πλήθ. βιλανίτσα-τε = κιρατζιδική (τοῦ μόλου) (λέξις Βουλγαρική) ἰδ. τὸν Ἀλβανικὸν δρεπανίϳε-α.

βιλϳε-α: πλ βιλϳε-τε = κόμα βιλϳετ' ε δίντε = τὸ κόμπτα τῆς δαλάσσας. σημ. καὶ κάχλασμα, ἀναβαπτός. μοῦϳε βιλϳε-ἤρχοντε νὰ κιχλάσῃ.

βιλϳόν-οϳ: ρ. ἀμετάβ. ἰδ. βιλϳέϳ.

βιλϳόπα [Μοζκαρ] ρ. μετ. = ρρεζίζῳμ. Οι βιλϳόπ γρεῦρι, (λέσται). Ἠθμ (ι μοῦ) νγα δι, α νγα ἄρα, α νγα τε ρρίτσιρτ τόπερ νγα απε α φτιαϳμε δίνατ.

βιλγτίμ-ι (bogdan) ἰδ. βιϳτεμ-ι (Σ).

βιλϳτόϳ (bogdan) ἰδ. βιϳτόν-οϳ.

βίνγε-α (Σ) = τερπλίτσι χαλαρὸ κι πανιόϳε δίνε bυδε-τρέπεζι τσακ' α βιλϳόνε με νῆε καρδε.

βάνγ-ες: ἔπαρ. (γ) = τὸ βλέπειν πλαγίως (τὸ εἶναι ἀλλαίθωρα βαγγ-ε (τ) ι-ι-τε βανγετε (γ) ι-ι-τε βάνγερε (τ) = ἀ παραβλώφ.

βανγάδ-ι (γ) πλεθ. βανγάδε-τε.

βανγάδε-μα (γ) θηλ πλ. βανγάδε-τε. πολ-ι [Τιρον.] παραβανα-] γου (Ἐλβασ.).

βανγερέ (γ) ρ. οὐδ = βλέπω πλαγίως, στρεβλά, εἶμαι ἀλλαίθωρος, παραβλώφ. βανγερέ (τ). τε βανγερόνερ-ισε (γ). τε βανγερόνερ ισε (τ).

βανα-γαν: (γ) πλεθ. βανγε-τε = τραχύς.

βανέ (Σ) = βανέζερ (Σ) ἐβ. βανε]-όζερ (γ).

βάνε-α (ἀ πλ. ἔχγοντις) κακίαι, καϋμοῦ, θέλησις τοῦ θέλειν καὶ θάνε = ἔχω ζέστη, καίγομαι, ἀντιθ. μρεθέρ, μρεθέρι (Σ) ἐκβ [πάντε-μεγτας] (τὸ δεύτερον ἐπὶ ζώων).

βαρ [ἀρ-ι-πέρι] ρ. ἐνερ. = κρατῶ, μαύρ βαρ, ἐπιθ. ι-ε-τε-βάρ. φράσις βαρ ἰκαζετε = γίνομαι σκληρόκαρδος ἐβ βάρ-βαρ (συνηρ.) ἀντιθ. σβαρ, σβαρέ, σβαρίτ. βαρίμ: πολ ἐβ. βίμερ.

βαρτέ (Κοδ.) ρ. ἐν. = ἐμπαθαίνω: ἐκβ βαρα.

βαρτζόν, βαργόν: βαργόζερ, [Κοδ] βαργζόζερ, βαργόνερ. πολ. τοῦ ἀνωτέρω.

βάργου-ε (τ. κοδ.) πλ. βαργο-τε = ἐπαθ ι τα τράϊκωρα.

βάργυ-α (τ) πλεθ. βαγγερε-τε = ἐνοίχνω, ἀρχιδάκι.

βαργό-ωρ (βάρωρ.) πλ. βαργέ]-τε=χανώμερ-όρι (γ) πλεθ χανερ-τε [ἐβ. χαν-α (γ)] = χανώμ-ερ. (συνηρ.)

βαργούνε-άρι (γ) [βαρα-γαν] πλ. βαργάρε-τε = τὸ ἀρτιγέννητον βαργουρ-άρι (συνηρ) βαργόι ι ζιάρρωστ. καὶ βαργόι-νε (Σ) βαργόηε-τε βαργόι ι ζιάρρωστ

βαρέ-μα (τ) πλ. βαρέ-τε : ἐβ. βαρτε-μα (γ).

βάρζε-α (Σ) πλ. α-τε ἐβ. βαζζε-α.

βαρζέτ-α (Σ) ἐβ. βαζζέτα (γ).

βαρζέτε (Σ) ἐβ βαζζέτετ (γ).

βάρκ-γαν: πλ. βαργε-τε ζέστη, τὸ διαρκὲς κλπ. ? ἀρκαθιά [ἐβ. βαρ = κρατῶ]

βάρκ-α (τ) πλεθ. βαρκε-τε : ἐβ. βαρκ-α = λιμνάρι-κ.

βαρκέ-ι: πλ. βαρκέτε-τε: τέσσερις ἀκακλιάργιτες' μαλλὶ κ φυλλὰ = τε πα

κουνέφα. 2) βαρκί-κουκκία, [ἡ πόλις] ἀνατ. ταχυτ.

βάφτιση (τ) βλ. ι-ε-βαφτίσι (τ) βαφτίζια (τ) βλ. βαφτίσι (γ).

βαφτιστήρι (τ) βλ. βαπτιστάρι (γ) = πτυχιακό.

βαφτιστός-ουρα-(τ) βλ. βαφτίσ]-ήζω (γ).

βάρ-ι (τ) πλ. βάρια (ἄλλοτε βαρ-ε-ήρι) βλ. βαρ-ι (γ).

βάρκα-α (Σ) πλ. βάρκα-τς=πληγή, τραῦμα, λαβωματιά.

βαρβάτος-α (Βιρατ.) πλ. βαρβάτσ-τς=σκληρός, στιβαρός. βλ. τσίρκα-ε. βαρβάτος ἀρχιδιάβολος=τσαρλατάνος ἀρχιδιάβολος=σκληρὸς ξύλων.

βαρκάζ (Σ) ρ. ἐν τραυματίζω, τσακίσω· [ἐξ οὗ βαρκ=κατωπὰ ἀπελληνικὰ] βαρκάρμι (Σ) παθ. τραυματίζομαι.

βάτσε-α (Βερόε-Πεμμέτ) [πυκνωτικὴ λέξις] = ἡ περιφ. ἡ συνέχεια τῶν ἰχνῶν περιπάτων τριβόντων ἢ ἄλλων ζώων. (μεταφορικῶς ἐπὶ ἀνθρώπων) γραμμὴ ἐξ ἰχνῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ι μάϊς πρέπει βατσέρι αλί ε γμετα ἀλλμες = ἀκολούθησε τὴν περιφ. τῶν ἰχνῶν καὶ εἶχον τὸ πρόβατον.

βαῦξ-α πλ. βαῦκ-τς=νάνος, νάνα κόρη, παρθένος.

βαῦξε-α πλ. βαῦξε-τς· ἀνατ.

βαῦχι-α (γ) βαῦχί-κ-(τ) (πλ. ἀχρηστος) = ἡ κάτω Σ) ὁμαλὸς κοιλάδων βαῦχιάτ (γ) ἀκρ. βαῦχός (τ).

βάτρ-α (τ) πλ. Πατρικὸν βλ. βάτρε-κ-πλ. βάτρα-τς (γ).

βάτσιζα (Ὑμηττ) πλ.-κ-νέ. βλ. βαλάκε-κ ἢ βάλακε-κ.

βγγέ-κ πλεθ. βγγάκ-τς=εἶδος πτώσεως (βλάβης). βγγέ-κ (τ) πλ. βγγάκ-τς βγγὲ κάβρε ἢ βγγὲ βαρίκας· βαρίκα-κ πλεθ. βαρίκακ-τς γιὰ βγγὲ ἀπὸ ἀρώσεις.

βγγιάδης-α (γ) πληθ. βγγιάντσ-τς=βαντ. μὲ βγγάκ. βγγιάδ-α (τ) πλ. κ-τς.

βδάρ (γ. bardi, Καβαλ.) ρ. ἐν καὶ υἱοθ. χελιόν, φλιόν, καὶ χάνω, Σ) φλόνω.

βδέρ (γ) (κουκ)-βρ (Σ) μετγ. βδαρ, βδιάρ, βαρρ (Σ). βαρ· (τσακ.) ἀορ. βδορ, κ-ι καὶ ἀρχ βδιάρ (τοῦ βδαρ καὶ βδερ) δόαρ (boghdan). χανε ε βδιάρε (γ)=κὶε πελόνε-χανε ε πελόνε=πανσέλινος χρόν ε βδαρ=φθόνησε σελόνε χρόν ε μβιάτρα (πλθ.)= ἡ τελευταία φάσις τῆς πελόνης· χανε μβιέντε (γ)=δτεν ἡ πελόνε δὲν εἶσε ἰρατὴ τὸν ἡμέραν.

βδέφω: παθ. φθείρομαι, χάνομαι 2) φθόνω. βδίφτρι, dβίφτρι (bogdan) bίφτρι (Σ). bάφτρι (τσαρ.) ου βδάλλη χένε=ντ βδάλη χένε ἀντιθ. ου ρέ χένε.

βδέλλουνγ καὶ βδελλούχε μαντχ. ταῦ ρ. βδελ=θηλάζω. dβέλλουνγ (bogdan) ι-ε βδέλλουχε (τ) ἀπαθ.=παρέχ-ομαι, ἀντιθ. ι-ε γjάλε=ζωντανός.

βδελο (τ) dhet (Σ) ρημ. αἰθ. θηλάζω, ἐπὶ ἀνθρώπων. (ἐπὶ δὲ τῶν ζώων λέγεται τὸ ρ. ηγιρθ. ἢ πῖνω.) ἀορ. βδελjκ-ι-κj ἀνθ. ηγjέλτρ.

βδεηjέν-ου (τυρον.) πλ. βδεηένε-τε ὅθ. bεηjεπι-jκ (ἐκ τοῦ βδεηε-π, βδεη καὶ bεη κ.τ.λ.)

βδόν (bndi) ρ. ἐνεστ. δείκνυμι. ἀπαρέμφατα (ἐκ dεβδj καὶ πεδ. dβδj (bogdan) δείκνυ· μετοχ. βδεῖρ.

βδόjπα παθ.-dβδίjτα (bogdan).

βδόχε-α (τυρον.) (πλ. ἀχγουστες) ὅθ. bδjε-π.

βε (τ) ἐπιφ.=βαθεῖ, ὅθ. βεj, ναlbanbεi! βε ἀντὶ (τ)ι=βν] αντὶ (γ).

βέ (γ) ρ. ἐν. τίθημι (παρατ. βέjα, βέjα, βέτσα καὶ βέj] βε (τ) μετοχ. βέν (τ) καὶ βτσφ (γ). βέ-dεjε=ἀναγτιφὸ 2) χωνεύω. βέ μέ [γ] καὶ βε μέ (τ)=θεωρῶ, παρατηρῶ. βέ-νjε [γ] καὶ βε-μι (bogdan-Dέjα)=σωρεύω· ε βέ-μέ=ἀδιαφορῶ. — ι δέ ἀμάνε=τὸν ἀνεμίζω. ι δέ κάμjεφ=τὸν κατασπατεῖ, τὸν κατατρώει, ταῦ κάνω τριαλοπνεῦμα, ε δέ μέj πέ=σκοπῶ=συμβούλευω. ε δέ μέj lέ=ἐρωτῶ τινά. ι δέ βιέ=προσέχω βέ πέj μντ=ἀποπαίω. ι δέ σίνj=ἀποβλέπω. βέ γjατ=ἀπογράφω (δίδει οἱ ἀγγάρευτοι δίσσιον ἀπὸ τὸν δέκατον μαλεωμένον ἀπὸ τοῦ χωρίου). — Ἀορ. βένα-κ-ι (γ) καὶ βένε-κ-α (τ) μετ. βενί (τ) καὶ βνωφ (γ).

(ε) βέ πλ. τε βέ-τε=χύνω. ἐνεργ. ι βέ κ-βέ-jκ (πλεθ. τε βέ-τε) χύνω, καὶ πλεθ. τε βέjε-τε (γ) ι βέjε (Σ)-κ βέjε-jκ (Σ)

βέ-jκ (γ. τ) πλ. βέ-τε (ἰδ. ὠόν, Lατιν. ovum). βεί (Σ) πλεθ. βεί-τε=αὐγάς. βεjκ (Κρυάρ) πλ. ωβέτε καὶ-jκ (Σπετσὲ) πλεθ. νό-τε-βέζε (βαρατ.) πλ. βέζκ-τε· εἶπε ἐνικ. βέ πεδίου=κόρτο-πόρχον.

βέγε-α (γ) πλ. βέγα-τε ὅθ. βέγjε-α (Ἐλβασ.)

βέγjε-α (Περμετ.) πλ. βέγ-jκ-τε ὅθ. βέγλjε-α.

βέγλjε-α (Τεργ. Κρυάρ. Περμετ) πλεθ. βέγλjκ-τε=λαδί, γαρύλι.

βέγτε-α (τ) πλ. βjέτα-τε=γρυσάφι-α (Σ)

βάγja-ας (γ) πλ. τδ. κδλjμάνι-dι. baj βίγjι (γ) = baj (Κρυσjα-Διβρα) ρ. ἀν. = ὀρφάνια.

βαγjαλjί-α (Ἐδέ.) (πλ. ἀχχριτσι) τδ. βαγjάλjί-κ.

βαγjόj ρ. ἀν. = baj βίγjα (Τυρκν.) τδ. baj-γ

βάδρα-κ (γ) πλ. βαδρα-τε (Τσια.-Περμόν) καρδάρα. (λέξις πομακική) ἀγγεῖον εἰς ὃ θέτουσι γάλα, βούτυρον. τδ. δέκjε-jκ. [Σερβ. βάδρα-βαδρίκα] ἀπὸ ἀρνοjὸ κjὲ ρούλjιες τε ἀγλιάjιε νdἔ τέ.

βάρα-τε πλνθ. (bogdan) = βρούχοι.

βάζια-jκ [Σ] πλνθ. βάζια-τε φασηγιολόκα (κυρίως ἀπὸ μανάλλια) τδ. καλjάτε-κ.

βαθ-ι (τ) πλνθ. βάλj-τε. τδ. βαθ-ι (γ) ἐκάστου.

βαθ-ι (Σ) τδ. δέ μάζε κ (ἐλάια) κε βίνε βαθ. [Σ]. = εἶδος μαγειρευτοῦ.

βάj (Κρυσjα) (Διβρα) ρ. ἀν. ὀρφάνια, ἀβάj. βάjτε-ι-κ = baj βίγjα (Τυρκν) βαγjάj κι baj κdε βίγλjες (Κρυσjα)—ὀρφάνια εἰς τὸν ἀγγλικὸν μετοχ. βάjτε καὶ βάjτουες.

(ε)-βάjε [Σ] ὅδε ι βάf.-κε βάjε-κ = τδ. ε βάf-jκ.

βαjάj (τ) τδ. βαλjάj (τσιφ.).

βάjδε-κ (τ. γ.) πλνθ. βαjάτε-τε ὁδ. βαλjάτε-τε (Τσιφ.). ι-κ-τε βαjάρ (γ. budi, bogdan) καὶ σπανιώτ. βαjάμ. ι-κ-τε βαjάj (τ) τδ. ι-κ-τε βαλjάτε (Τσιφ.). ι-κ-τε βαjάτουε (βαρκτ.) = ξύλα, χρήσιμα, πολύτιμα, ἰκανά. ι-κ-τε βαjάδμ (bogdan) ι-κ-τε βαjάδω (γ) ι-κ-τε βαjάτρδμ (budi) τδ. ι-κ-τε βαλjάτε (Τσιφ). Ἀντιθ. ι-κ-πα βαjάρε (τ) ι-κ-πα βαjάδμ. (bogdan) ι-κ-πα βαjάρδμ. (γ).

βάλι-κ πλ. βάλjα-τε [ἐλ. βάλια, Λατ. velum] ἱστία, πάνα.

βαλjασί-κ πλνθ. βαλjασίτε = λιποθυμίκι, λιποψυχία. τε φίκουτ-ι-τε κdἔ (γ) τε νdζάj-τε (Ἐδέσ.)

βαλjάj (τσιφ.) [ἑλλην. κάλ-ω, Λατιν. valeo] ρ. κdἔ. = ἀξίζω. βαjάj (τ) = χρησιμεύω, ὠφελῶμαι. βαλjάε, βαjάν, βάjν (γ) = βαj (γ) ἀξίζει, ὠφελάται. γκνφ ι βαjάτε (τ) = πολύτιμος λίθος, κε βαjάρε (τ) ἄκνφ. = κακὸ κάκιον τδ. κατ.=μάτιον.

βαλjάτε (Τσιφ.) βαjάρε (τ) βαjάρ (γ. budi) (bogdan) καὶ βαjάμ (σπανιώτ) βαjάτουε (βαρκτ) βαjάτουτ (budi) βαjάρτουτ (γ) βάτρε (Περμετ).

βλήσια (γ. τ) μ. υἱέ.=νεβρίτερ (Σ) κουνὲς μπουζτιάζω. τε βλήσ-τε (γ. τ) (υἱέ. θρεμ.)=τε νεβρίτσουν-τε (Σ).

βλήσιαζ-α (Ἐλέκα) πλνθ. βιλίντζα-τε (=σκέπασμα μέλλοντος) λησ-ίντζ-α (Σ) πλνθ. λησίντζα-τε (κατ' ἀναγραμματισμόν), πυρ-αίδ-α (Τυρν.) πλνθ. πυραίδα-τε, πιραίδ πιραίδα (Τυρν. Χειμάρ.) πλνθ. πιραίδα-τε.

βλήσι-α (Τυρν.) πλνθ. βλήσια-τε=ἡ ἰωνόπετε (τὸ εἶδος ἔξω). βλήσι-α (γ. τ) βλήσια-τε (ἐκ τοῦ βλήξ) ἡ ἰωνόπετε.

βλήξ μ. υἱέ. καὶ ἐν.=βλήζω [ΠΒ. βλήξ-α] βλήξ=βουλήσι ὁ ΠΒ.

βλία-ι πλνθ. βλιέζα-ινε (γ) καὶ βλιέζαι-τε (τ) γεν. βλιέζανε (γ) καὶ βλιέζαιτε (τ) αἰτ. βλιέζαν-τα (γ) καὶ βλιέζαιτε (τ). καὶ βλα-ι=ἀδελφός. Ὀνομ. ιμ-βλά=ὁ ἀδελφός μου, γεν. τ' ιμ βλά, αἰτ. τ' ιμ βλά. Ὀν. πλ. τ' ιμ βλέζεν (γ) καὶ τ' ιμ βλιέζε (τ)· γεν. τ' ιμ βλιέζανε (γ) καὶ τ' ιμ βλιέζαιτε (τ), αἰτ. τ' ιμ βλιέζεν (γ) καὶ τ' ιμ βλιέζε.—Υτ βλα-ι ὁ ἀδελφός σου γεν. τ' υτ βλά, αἰτ. τ' υτ βλά. Ὀν. πλ. τ' υτ βλιέζεν (γ) καὶ τ' υτ βλιέζε γεν. τ' υτ βλιέζανε (γ) καὶ τ' υτ βλιέζαιτε (τ)· αἰτ. τ' υτ βλιέζεν (γ) καὶ τ' υτ βλιέζε (τ).—ι βλατ=ὁ ἀδελφός του. γεν. τε βλάτ, αἰτ. τε βλάν. Ὀν. πλ. τε βλιέζανε (γ) καὶ τε βλιέζανε (τ) γεν. τε βλιέζανε (γ) καὶ τε βλιέζανε (τ) αἰτ. τε βλιέζαν-τε (γ) τε βλιέζαι-τε (τ). βλάθ-ι=ἐκεῖνος τοῦ βλά-ι. βλα-δεσπότης-α (γ) βλα-δεσπότε-α (τ)=φιλάδελφος.

βλαζάρ-ια (γ) πλ. (ἄχρηστον) ἀδελφάτε, ἀδελφάνε (καὶ οἱ ἀδελφοί).

βλαζανάτ (γ) ἐπιρ.=ἀδελφικῶς· βλαζαρίθ (τ).

βλάϊμ-ι πλνθ. βλάϊμα-τε=ἀδελφοποιητός (δι' ἱεροτελεστίας)·=προ-δότ-α (Σ) πλ. προδότη-τε (Σλαυϊκὴ λέξις).

βλαμάζ-α (γ) πλ. ἄχρηστον βλαμάζι-κ (τ)=ἀδελφάτε.

βλαμαρίθ (τ) ἐπιρ. βλαμαρίδ (γ)=ἀδελφοποιητῶς.

βλάσγα-α (γ) πλνθ. βλάσγα-τε ΠΒ. βλαδέγα-α. ΠΒ. μλάσγα-α.

βλιε-α (τ) ΠΒ. δαρίζ-α (Ἐλέκα.) μλ-ι (Σ) μαγεύτεμαι καὶ βλιε βλθ=εἶναι μαγευτάρικο, τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ δαρίζ-α (Ἐλέκα.)

πλ. ἀμίζε-τς καὶ ἀνδε-α (γ) πλ. ἀνδι-τς· μίζα καὶ-λέγουν ἀνδε=α καὶ ἀτρ (δίν) μίζα· ἀνδίζε-κ (Κρουϊκ) πλνθ. ἀνδίζα-τς μέν ἄντς πλέον μα ἀμίζα· καὶ βαρέβ-α (Γυρνν.) [βι-ἔκ καὶ μπαρ-κ] καὶ ὄτιρπκ-τς (πλνθ. Πεζρατ.) μέν ζνου ὄτιρπκ.

βαμάπ-α (Τυρ.-Καβέκ) πλνθ. βαμάπκ-τς=ὁ τσίπκ· καὶ μάζε-κ (Σ) πλ. μάζκ-τς. βαμάτκ α κέπτρας=ὁ τσίπκ τοῦ ἀρχιμαΐου.

βαγγαρ (τ) ἐπίρ. ὅθ. βάνγετς [γ] ι-α-βάνγερ (τ) ὅθ. ι-α-βάνγετς (γ).

βανγαρέ (τ) ὅθ. βανγαρέ (γ).

βανγέλε τς (budi)=αἱ παφαμοναὶ τῶν ἐντόν, ἐμέρα νφτόμνα.

βάνδρ-α (γ) πλ. βάνδρε-ιτς=κάτοικος, κάτοχθων, ἀμάδοπος. βάνδρι-ι (τ) πλνθ. βάνδρι-ιτς.

βρνδάρ-ι (γ) πλνθ. βρνδάρ-τς ἀρσ. καὶ βρνδάρα-κ θηλ. (γ) πλνθ. βάνδρα-τς καὶ βρνδαρ-ι (τ) πλ. βρνδάρ-τς=ἔντεκνος.

βρνδέ (Σ) ρ. ἐνεργ. τοποθετῶ, βάλλω εἰς θέσιν, ἀποκαθίστημι.

βρνδέν (τ) ρ. ἐν. ε βρνδέκα μέρα=ε βάρκ τς βρνε μέρε.

βρνδόρα (Σ) καὶ βρνδόπα (τ) πανδ.

βίνε-α (γ) (πλ. βγρεντσε)=φέρμακον, ἀλκοόλιον· βίνε-α (τ) ὑπ. ἀλκοτρίκιον. (Τσαρκ. ζεβέτ) γβάτπρε πα βίνε=ὄρις ἄνευ ἰοῦ.

βρνδι-α (Διβρ.) πλνθ. βρνδόπκ-τς=ἀμπελών, ἀμπέλι. βρνδόπι-ι (-) πλνθ. βρνδόπκ-τς βρδπι-ι (γ) πλνθ. βρνδόπτ-τς καὶ βρνδόπκ-τς (Κλάδκ.) καὶ βρδπι-ι (Πεζρατ) βρδπτνβ-τς (Τυρκ.) ἢ βρδπτνβκ-τς (Γυρκ.) βρδπτ-ι (Ἀργυρ.).

βνείμ (βεμτ.) ρ. νπθ. βνείτεν δρίτκ=κοιμᾶμαι μέχρι πολὺ ἀργὰ τὴν ἡμέραν, ε βζ τς ἄνυβετ δρίτκ· μβζ τς μβερτάρε τς βάμε βνγελβίτεν δρίτκ, βζ τς ἄνυβετς δρίτκ, πρεμέ ἤεν πκα δρίτς με τέπερ, πρεμέ μὰ τσίκα ὄνλαβς δρίτκ, νγαρκ πομάτεν, ε φίαβτς φάρ δρίτκ, Σαβε ι θέβς πα βνείτεν δρίτκ. Κανδιλ' ι βνείτεν.

βρνε δι (γ) καὶ βρνε-δι (τ) πλνθ. βρνδι-ε=τέκνον, θέκνον ὅθ. βίκι-κ βρνδι-βρνδι· ἐπίρ. τσμρολιάβε· ι ζνὶ βρνε μαΐλε=ἔφυτεν τέκνον ὁ λύκος τνα. ἐπτνμρόθε. bάβ βρνε-ἐγαπβίτεμκι.-πβ βρνε κβτε

hεσάjε μαλχαλά, άντι νά αλλαγήσῃ κατατρέπει. βγκλ' ιρίχε=ιεχὸς τένης.

βαλάζ-α (Σ) πλνθ. βαλάζε-τε ὑποκορ. τοῦ βαλάβ-α (Σ).

βάμμε-α (γ) πλνθ. βάνμχ-τε [Γερμαν. Λατιν. arma-aris] ὅργον, κράξις· βάνμχ-τε μίχε=κακὸ ὄργον.

βανγάλ-ι πλνθ. βα-νγάμντε=ἡ ἐνέργεια.

βανγάζ-ój (γ) ρ. ἀμτακ. -ανγγώ, κράτνω.

βανγάτνω-όχνω παθ. (ανγγώμαι).

βάχ-α (Σ) (πλ. βχάτνα) ὄθ. βαχί-ου.

βαχάλ-ου (Σ) πλ. βαχάλ-τε ὄθ. βαχί-ου.

βαχάτ-μι (Σ) πλνθ. βαχάτ-τε ὄθ. βαχάτ-μχ.

βάχτης (τ) ὀνομ. ὄθ. βαχτάτε (γ)=τυφλός. ιάτε βάχτης (τ) ὄθ. ι-α-τε βάχτατε (γ).

βαχτάτε-α (γ) πλνθ. βαχτατέχ-τε=τυφλότης. βαχτατίς-χ (τ) πλνθ. βαχτατίχτε. βάχτατε ἐπίθ.=τυφλός. ι-α-τε-βάχτατε (γ) ἐνθ. τυφλὸς -ή -όν (Δατ. orbatio).

βαχτάζ-ój ρ ἐν.=τυφλόν ποιῶ τινα, τυφλό-α-ῶ.-τὸ παθητ. βαχτάτνω-όχνω.=τυφλόνομαι.

βαχτί-ου (βαχτ) ὄθ. βάχτατ-ι.

βαχτχάτης-α (τ) πλ. βαχτχάτχ-τε ὄθ. Βαχτχάτ-χ (γ).

βαχτχάτ-α ὄθ. βαχτχάτί-χ (γ) βαχτχατῖτε (τ) ὄθ. βαχτχατάτε (γ).

βάχτα/ ἐπίθ.=ὄχνος, αἴτιμος· γχέλτνογε (τ. Παχμάτ) ι-α-τε βάχτα-ὄχνός, -ὴ -όν=ι-α-τε γχέλτνογε αἴτιμος -η -ον, ις βάχτα-τε=ὀχνότης. 2) ἀνάπηρος (κυρίως ὁ χωλός).

βαχτάλε-α (γ) βαχτάτε-α (τ) πλ. -ατε=ἡ αἰτιμάζα ἡ ὀχλαγωγία.

βαχτανάζ-ι (Ὕψ.) πλνθ. βαχτανάζε-τε ἀρτ.=ὀχνός, χλωμὸς βαχτανάτα-χ (ἀνθ.) πλνθ. βαχτανάτα-τε. καὶ βαχτάζ-ι ἀρ. πλ. βαχτάζε-τε· βαχτάτε-χ· θνλ. πλνθ. βαχτατε-τε. βαχτλάτα-ου πλνθ. βαχτλατάζε-τε ἀρτ. βαχτλάτατα-χ πλνθ. ι-τε θνλ. βαχτανάτα-ου (γ) πλ. βαχταναζάτε ἀρτ. βαχτανάτα-χ πλνθ. βαχτανατα-τε θνλ.—βαχτάτ-ι πλνθ. βαχτάτε-τε ἀρτ. βαχτάτε-χ πλνθ. βαχτάτα-τε θνλ.—βαχτάτ-ι πλνθ. βαχτάτε-τε ἀρτ. βαχτάτε-α πλνθ. βαχτάτα-τε θνλ.-βαχτάτα-ου (Παχματ) πλνθ.

βαρδούλας-τε ἀρσ. βαρδούλης-ε πλεθ. βαρδούλαντε ἤηλ. βαρδουλάω-ου πλεθ. βαρδουλάας-τε ἀρσ. βαρδουλάαε-βε πλ. —ε-τε βαρδουλούε-ου (γ) πλεθ. βαρδουλούας-τε ἀρσ. βαρδουλούαε-βε πλεθ. ε-τε.

βαρφ-ι (π) ἴδ. βινέρ-ι (γ) ὁ πλεθ. ἀχχιττος.

βάρδαμι ρ. υἱδ. = ἀχχιὰ καὶ σβέρδαμι ἴδ. σβέρδαμι.

βγαδδιὰ (γ. Τυρ.) [Σλοβακικὴ λέξις] = γίφω, τηγίφω. Ἐκ βγαδάλας = τηγηφίζω εἶδε κ' ἐκεῖ 2] ἀμηχανῶ, τὸ δὲ βγ ρήθηκε ἀντὶ βρ καθὼς κάμνουν = τηγηφίζω κακλακιάζω.

βάγε-α (τ) ἴδ. βάκε-α (γ) (ὁ πλεθ. ἀχχιττος).

βάγε-α πλεθ. βάγα-τε [ἄλλον. Ρηξ = ἔρ-α] ἔαρ, θέρος ἀντιθ. dίγε κε-ι. περνᾶ βάγε (Σ) = καρ, ἄνοιξις, καλοκαίρι τζίστε-α = φθινόπωρον, dίμερε καὶ dίμερε = χειμών.

βάγε-α (τ) πλ. βάγατε (πρόπα) = ἐπάνω βάγε-α (τσαμ. Σ) πλεθ. βάγατε. καὶ βάγα-α (Καβάγα) πλεθ. βάγατε. καὶ τσάγε-α (Βιγατ.) πλεθ βάγατε.

βάγιθ καὶ αβάγιθ ἀχχιάζω, κατρούζω ἄλλον. ρ. ἄνω.

βαγί-ου [αγε-α] (πλεθ. λείπει) βαρρᾶς.

βάγ-ε (Σ) = σάγα, λαστὶ κάνετε τοῦ ἄρου.

βαγάγε-α (Βαγατ) πλεθ. βαγάγατε = καρίκια, κλουὶς, (τσαμ. χαλκᾶ).

βαγάγε-γα (καθ.) πλεθ. βαγάγα-τε, ε χριάζετ. σε κε ζάβς με σιλλίβαρε χριάζ βλαστάγ-ι (τ) πλ. βλαστάγε-τε.

βαγάγ-ομ ρ. υἱδ. [βαγ-α] ἀαγίζω = πετρῶ τὸν ἄνεμον ἀντιθ. dιμγάγ.

βαγαπαρ-ὄρι (τ) πλ. βαγάγ-τε ἀρσ. = ἀαγανᾶς, βαγάγ-ὄρι (γ) καὶ βαγάρ.

βαγάρ-γα πλ. βαγάγ-τε θῆλ. ἀαγανή.

βαγάρ-ου ἀρσ. -βαγαε-γα θῆλ. πλεθ βαγάαι βαγάα-τε (γ), ταύτισταμ.

βαγγέ-α (γ) πλεθ. βαγγέ-τε = εἶδος ἀγγείου ἀλκήν.

βαγγέ-α πλεθ. βαγγέ-τε χειροκλὶ = βρντ' ι νγρότε (νγρόξετε).

βαγγάαγ-α πλεθ. βαγγάατα-τε κῆρ σ'ἔκα ἐκεῖνα πὰς dίμερε κτὶ βάγ ἐκεῖνε πὰς dίμερε μι κουλότε.

βαγγέ-α: πλ. βαγγότε: ἴδ. γρυκέ-α: (μαγάρι) κύλικον.

βαρδάλι (Δγγ.· Θ. βαρδάλ' (Δγγ.) αμαζόν. βαρδάλ (Δδδαν.) Θ. βαρδάλ (Δδδαν.).

βαρέμι ο πλνθ. βαρέντε-τε στὸ κου κάνε δυο δυσχ βαρύνι.

βαρδάνι-σι (γ) (budi) χ. υδδ. ἀσχέα, ἀσχαλίζω, πλημμυρῶ. βαρδάι λόφαι (γ) = ἐδῶδ λόφαι (βαρατ.) = ἐπλεμμύρησαν ἱ ποταμοί.

βαρδάλια (Δγγ.) πλ. μα-τε Θ. βαρδάλι (Δγγ.).

βαρδάλιος-ο (βαρατ.· πλ. μα-τε Θ. βαρδάλιμ-ε (βαρατ.).

βαρόνε-ἀν, ἐτ (γ. τ) χ. υδδ. φανέζω ἀπὶ ζόνα· [ἄλλην. βαλάζω] θγ. βαρίτε, ματος. βαρίτναμ (τ).

βαρδίν (τ) χ. ἐν. = χίπτω μετὰ δυνάμεως, σρανδονῶ.

βαρδίτιμ (π) χ. υδδ. χίπτομαι, μαθ' ὁρμῆς, σρανδονίζομαι, χίδια με νδιστήν. βαρδίτου! = χίδιο με χμαν. τὸ δε χιδ, καὶ μασ. χίδιος σκρ. ἀκλίδι, χίπτομαι.

βαρί· ἐκν. [Γκλλικὸν νόστιμ] = ἀλκὴ. ἀκκθ. χάνε (γ)· βαρέν καὶ βαρένε, με τε βαρέ καὶ μὲ τε βαρένι καὶ με τε βαρέτε καὶ πας τε βαρέν (Σ bogdán), καὶ νjμαρι· (Ω) κα-τε-βαρέτε-κ-τε ἐπιθ. = ὁ, ἡ, ἀλκὴς τὸ ἀλκθὲς ἀντιθ. ἱ χθμι, ἐ χμαν-χε.

βαρτσόj-σεj· χ. βαδιὰ, ἀκαμψὸ.

βαρτσίν-ε (γ) = δύναμις (σωματική).

βαρτσίν-ια (budi) = ἰσχὺς μάχης (Λατιν. Virtus).

βαρτσόνια (Δγγ.) χ. υδδ. ἐκτείνομαι, χίπτομαι κατ' ἐπάνω, χίπτ.. μαι κάνω.

βαρτσόν-ου (Σ. Κτσαμ) πλνθ. βαρτσόνε-τε = θέλει νὰχ πρατ κοσάτι μόνη (σκρ. χωλικὸ) Τνj τε πρίφτε βαρτσόνου. = νὰ τὸ κάψῃ ἡ μάχαιρα τοῦ χωλοῦ.

βάϊ-ι (Σ) πλ. βάβρε-ό χαμπανὸ (ἰδιωτ.). κι βάϊ τε βούτσκα = ἔχει ὡράδια χαμπανάρια. - βάϊ τε κρεμίκ.

βάϊσ-α (πλνθ. ἄχνοντες) ἡ δύσις, δυτικὸ καὶ ναβάϊσ-α (Κτσαμ)· βὶα βάϊσ = πίσσα δύσις. βαϊσόν· χ. τσιτσιρίσκοντσα = δροσίζει, πίσσα δύσις. βαϊσόν (π) = βὶα βάϊσ.

βάϊ-ι· πλνθ. βάϊ-τε [σὺ-ὑπὸ] μλκ-βαΐ = ἀκριβὸμ. κακ βαΐ = ἄκακον. κβ βαΐ = ἄκουσα. βε βαΐ = προσέχω. μαχρ βαΐ (τ) καὶ μαχρ βαΐτ (γ) χ. υδδ. ἀκαίω πορὲ τσιτσ 2) ἀνοιῶ, κουμπτινῶ. μόλκ βαΐ σε κβάτσε λαρτ νjε τε τίλε πολὺ· = βροῦτσα ὅτι εἶχε διαπράξει πολλὰ κι.

βιό-ι πλνθ. βιόῃ-τε (Μιραβιτσ. Κρυῤῥ. Ἐλάσσ. Βερατ) κοινῶς ταχιπὶ ἀπὸ στοιχεῖα. καλμεβιό-ι: πλ. καλμεβιόῃ-τε (*jéculo*) = νῆς βιὸ χρυσῆ. βίλμε-μι πλνθ. βίλμε-τε (Σ) = νῆς καλαβιὸ χρυσῆ· καὶ πούπε-κ πλ. πούπετε = νῆς βίλμε χρυσῆ· ἀπ βιὸ χρυσῆ = ἀπ καλμεβιὸ χρυσῆ.

βιό (Ἀλβαν. Ρεπ-ἰοδής. Λατιν. *ventilo*) ρ. ἐν. ἀνεβάω, ἀμφιάνημι διῶ (Σ) περιβάλλω ἀπτθ. σβεῦ, σιβεῦ (Σ).

βιῶγκί (Μιραδιτσ) ρ. = πφγκί.

βιῶγκί-οί (γ. τ) ρ. ἐν. ἀμονῶ, πνοοστερῶ, ἐξανεμίζω. βγκί (Σ). δυγκί (Τυρσν.) [Σλαυϊκὴ λέξ.] πνευστερῶ.

βιῶγκίσμ-ιμμι (γ. τ) πκθτ. βιγκίχεμ (Σ)-βιῶγκίμ (Τυρσν.).

βιῶγίμ-ι (Ἐλάσσ. βερατ.) πλνθ. βιῶγίμε-τε = πνοστερόομαι. βιῶγίμ-ι (Τυρσν.) = ἐξίστασις ἐμπν. βγίμ-ι (Σ) πλ. βγίμε-τε.

βιῶλίβ (Ἀλγυρ.) καὶ βιῶλλίβ ρ. νθλ. = συμζῶ. βιλλί (Ἐλέ. βερατ) καὶ βιῶλλί· βιῶλλέβ (Κρυῤῥ) βιλλί καὶ βιλλλί (Σ) φιῶλλί (γ), φιλλλί (Πιρμόν), φιλλλί (Κυδαῤῥ).

βιῶλίμ-ι πλ. ι-τε (Βερατ.) = συγγράφω, σύμφωνα, καὶ βιῶλίμε-κ (Βερατ.) πλ. κ-τε, βιῶλιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ι-τε καὶ βιλλίμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ι-τε. βιῶλλίμ-ι (Κρυῤῥ) πλνθ. ι-τε. βιλλίμ-ι (Σ) καὶ βιλλλίμ-ι (Σ) πλνθ. ι-τε φιῶλίμ-ι (γ) πλνθ. ι-τε. φιλλίμ-ι (Πιρμ.) πλ. ι-τε φιλλλίμ-ι (Κυδ.) πλνθ. ι-τε.

βιῶλίτ-ι (τ) πλνθ. βιῶλίτ-τε (ἐπὶ γῆς καὶ ζώων), εἴροφα, γίνομαι.

βιλλίτ (τ) ρ. νθλ. καρποφορῶ, εἰροφῶ.

βίλλιμ (Σ) ἴδ. βιβλίμ-ι.

βίλλιμ-μι (Τυρσν. Κρυῤῥ, Κυδαῤῥ) πλνθ. βίλλιμε-τε βιλλίμε-μι (βερατ.-Ἀργυρ.) πλνθ. βιλλίμε-τε, ἐλλιμε-μι (Σ) πλνθ. ἐλλιμτε: = νεφρός, τὰ ἐντόσθια, σπλάγχνα· πλνθ. βιλλλίμε-τε. (Ἀργυρ.) = τὰ νεφρά.

βιλλι (τ) ρ. ἴδ. βιλλε (γ) ρ. βιλλαρ (τ) ἴδ. βιλλαρ (γ) ρ.

βιλλιλίβ (Κρυῤῥ) ἴδ. βιῶλλίβ (Ἀργυρ).

βιλλιλίμ-ι (Κρυῤῥ) ἴδ. βιῶλλίμ-ι πλνθ. βιλλλίμε-τε.

βίλλιτε (τ) ἀπρ. ἴδ. βίλλιμε-τε (γ) ι-ε-τε βιλλιμ-τε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βίλλιε-τε (γ).

βλάμ̆ης (Λιγγ.) ὅ. βάλα-ης.

βλάτα-ας (γ) πλιθ. βοῦνες-τε ὅγκους ἐκ χώματος, καὶ φρυάτα-ας (Κριάβ.) πλιθ. φρυάτες-τε· καὶ τσιρέπ-ι (βερατ-Περμετ.)

(ι-ε-)βρῆτίρε ἐπίθ. = ἀνδρεῖος, ἀνδρεῖος, ἀνδρὸς τε-βρῆτίρε-τε = ἡ ἀνδρεία· καὶ 2) ἡ ἀνδρεία (hogdim).-καμ, κέ, κα, τε βρῆτίρε = με-τε-ι βρῆτίρετε = με βιέν, τε βιέν, ι βιέν τε βρῆτίρε.

βρῆτίρεμ: ρ. πίθ. με, τε, ι βρῆτίρετ τρυπώρε.= ἀνδρεύομαι, μπ' ἔγκει-ται ἀνυπομονησίρε, μπ' ἔγκεται νὰ ξεράσω (πρβ τε βαλβ).

βρῆτσήρ-ορ (τ) ρ. ἀνρ. = σιαλ[= κοπτάζω, βρῆτρόφ-ορ = ἀκορ[κοπαλ]ις (γ)· βρῆτσ πούκρες τρυδε (τ) = ἄκου πούκρες τρυδε = κόπτασε τὸν ἀνδρικό σου.

βρῆτσήρα-αμ (τ) πκθ. = διαίρεμ = κοπτάζομαι· καὶ

βρῆτρόφεμ.

βρῆτσήρ (Τυρον.) ρ. ἀν.=ι βε βοῦνε με ε πλεγκάμ. μίρε.= ἀκούω μετὰ προσοχῆς.

βρῆτσήρα: (Τυρ.) πκθ. = ἀκούομαι μετὰ προσοχῆς (κοπτάζομαι εἰς ἐκεῖνα).

βρῆτσήρ-ορ (Σ) πλκθ. βρῆτσήρ-τε = ὁ εἷς μὲν βρῆτσ-τε καὶ βοῦνε-ήρ = ἀκροατοφίλαξ, ἀκροάτης, λέγεται καὶ πρυδέρ-ι (Περμετ.) πλκθ. πρυδέρ-τε, τὸ δὲ μίρε ἔπου μίνει: πρυδερίτσε-α = ἀκροατικά, ἀκροατικά.

βίνε: ρ. πίθ. εἶμι, περνάω [βλέπε, πε-βεινε] βίτε μπρέμ = [βίτε πικρ = βεινε ἐμπρός] προκόβω προκόπτω,-βίτε πρόκε = ἀποθα-χαίνω, καχεκτῶ· φάτι φ σε βίτε τε χαρίσετε = ἡ τύχη μου ἔχει πάει καὶ ἀποκαμώνεται· εἰ νῆρι σε βίτε τε λαβετε με ι καλ = αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει πάει καὶ χειρότερος γίνεται.-Μετοχ. βίτε (bradi) καὶ βίτουε καὶ βίτουε (γ) (μεταγενέστερον) καὶ βέτουε καὶ βέτουε (τ)· τὸ ἀνιθ. τοῦ ρ. βίνε εἶναι τὸ ρ. βι.

βίτε: ἀνρ. = μένος, (ὁ ἕνας-ἡ ἄλλη)· ε ἤρε-ε-ι βίτε = τὸ ἕκαστον-ε μονοχῆς μου (ὁ ἕνας) καὶ ε ἤρε ουε βίτε ε ἤρε-ετ βίτε ε ἤρι αὶ βίτε = τὸ ἕκαστον ἐγὼ αὐτὸς τὸ ἕκαστος σὺ αὐτός, τὸ ἕκαστον αὐτὸς τοῦ (=μένος του) νέος βίτε θάβη, τὸ βίτε θέ, κι βίτε θα = ἐγὼ αὐτὸς εἶπον, σὺ αὐτὸς εἶπες, αὐτὸς ἐκεῖνος εἶπε· (ἀπὸ ἀρ. καὶ θηλ. γεν.) λέγεται καὶ βατ' ουε, βίτε τυ, βατ' αι. = ἐγὼ αὐτός,

ἐγὼ κάτι κ.τ.λ. Νε βίτς = ἐμεῖς κάτοι καὶ ἐμεῖς κάτοι· ἰνε βίτς = ἐμεῖς κάτοι καὶ κάτοι, κτιὰ βίτς ἀρε κτιὰ βίτς θηλ. καὶ βίτς κε, βίτς ἰνε, βατ' κτε, βατ' κτε (θηλ.) βίτε βίτς = ὑπάγω ἐγὼ κάτοι, ὑπάγω μόνος, προσωπικῶς· φλίτε βίτς = ἁμιλᾶ προσωπικῶς.

βίτς : ἀπιθ. = πρόσωπον, ἄτομον νῆε βίτς, ντι βίτς τρε βίτς κ.τ.λ. ἀρτ. = ἓν ἄτομον, δύο ἄτομα, τρία ἄτομα κ.τ.λ. νῆε βίτς, ντι βίτσε, τρι βίτσε: θηλ. = μία (γυνή) δύο, τρεῖς γυναῖκες· νῆνε ντι τρε βίτς = ἤτανε δύο τρεῖς ἄνθρωποι· ἤνε ντι τρε βίτσε = ἤτανε δύο τρεῖς γυναῖκες· σούμε βίτς = πολλοί· σούμε βίτσε = πολλαὶ· ἔμπ βίτ' ι ἄλτε = ἕνα ἄλλο δεύτερος κάτοι (θηλ. μπ' ἀνὶς ἄλλαν) ἔμπ βίτ' ι τρέτε = ἕνα μετὰ δύο ἄλλων ἀρτ. (τι δὲ θηλ. ἔμπ βατ' ε ἄλντε, βατ' ε τρέτε)· θηλ. ἔμπ νῆε μὲ νῆε νῆσπερ κ μὲ ντι τε τῆσε. Νόμε χῆσι βατ' ι τέττε πὶ' ἤμεν = ἡ Νῦα σήμερον ἤγδυσε κάτοι εἰς τὸν κῆποτον (μετ' ἄλλων ἐπιτ).

ι,βίτσι πληθ. τε βίτσε ἀρτ. ἀπεων. κτιντ. ε βίτσε πληθ. τε βίτσε (θηλ.) = τοῦ ἑαυτοῦ του, τῶν ἑαυτῶν των· τοῦ ἑαυτοῦ της, τῶν ἑαυτῶν της.

βίτ ἀντων. κτιντ. (γ) (Π. Γ'ραμμ. Κ. Χριστοφορίδου)· ἑνικ. νῆεμε ι βίτ = ὁ ἄνθρωπός του καὶ ὁ ἄνθρωπός της· γεν. νῆεμε βίτ, αἰτ. νῆεμ' ε βίτ. - πλ. ὀν. νῆεμε βίτε = οἱ ἄνθρωποί του, της· γεν. νῆεμε βίτ, αἰτ. νῆεμε ε βίτε ἀρ. νῆεμε βίτ = ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων του καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων της· ὀν. γρούε ε βίτ = ἡ γυνή του, γεν. γρούε βίτ, αἰτ. γρούε ε βίτε - πλ. ὀν. γρατ' ε βίτσε = αἱ γυναῖκές του, γεν. γρέτε βίτσε, αἰτ. γρατ' ε βίτσε ἀρ. γρατ βίτσε ἀπὸ τῶν γυναικῶν του. - τύτ' ε βίτε = οἱ ἀδελφοί του - της· δύτσατ' ε βίτσε = αἱ χεῖρές του, αἱ χεῖρές της.

βίτε-γι (γ. τ.) ἀντ. αὐτοπαθ. = ἑαυτὸν-τήν. βίτσε-γε (γ. τ.) ἀπεων. κάτοι. Σ) = ἰδιάζ. ε = προσωπικός.

βίτε-βίτσε (γ. τ.) βίτσε = ἐμε, βίτσε γίτε = τὰ ἄτομά μου, τὰ ἄτομά του, καὶ βίτε-βίτσε-γε (τ. γ. bogdán). βεζτε-γε (Σ) βετε-γε (τ) : σ' ε ἄλλε βίτε-βίτσε με = δὲν θέλω πλέον τὸν ἑαυτόν μου· βρέκα βίτσε ἢ βρέκα βίτε βίτσε, ἢ βρέκα βετεζίνε ἢ βρέκα βίτε-βετεζίνε = πληγωμένος, τσακισμένος, ἀφύσικον ἑαυτόν· ἐμπ νῆε βετεζίν τε σαϊ (τ) = ἕλθον εἰς τὸν ἑαυτόν του. μεζ-με με βίτεζε

(γ. π.)=παρέλαβέ με πλούσιο σον' δημ, θνάν-θυτς με βάτζβε=συλλογίζομαι-σου-σου: πρς βάτζβε ἢ ης βάτζβες τίμα-τ' χιλι-ι αυτί=δι' ἐμαυτόν δια ταυτὰ, δι' ἐαυτόν. βατζβίες=ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ ἐαυτοῦ.

βάτζες: ἐπιρ.=μονοχός· κατὰ μόνας· ἀνατ. Ἰωάνης ι βάτζα-ι πλυθ. τς βάτζα-ντς=μόνος, μονάκριδος· ι βατζάρ: πλυθ. τς βάτζαρ τς=μόνη, μονογενὴς· ἀβάζ' ι βάτζαρ=οἱ μονογενεῖς.

βατζάβ' (ν. χ. νόθ. ἀντρόπεως· καὶ βατζάν. (γ) βατζάν (Σ)=ἀντρόπεως [ἀνδρόπεως] ἀθ. ἄκρπ.,-ἀκρπεγκά (γ).

βατζάρ-α (γ) πλυθ. βατζάρα-τς=ἡ ἀντρωκή· βατζάρ-α (γ) πλυθ. βατζάρα-τς· καὶ ἀκρπεγκάρ-α (γ) ἀκρπεγκάρα-τς=καὶ ἀκρπεγκάρα-α (Ἰωάθ. Ἔκρπν. Κρυόβρ) πλ. ἀκρπεγκάντς.

βατζάν, βατζάνν. βατζ-βατζάν, βατζ-βατζάνν, βατζάβ' (beginn) πρς βατζάν (Σ) πρς βατζάν (Σ)=ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἀφ' ἑαυτοῦ της, αὐθορμήτως, φυσικῶς ἐπιρ.

βάτζαλ-α πλυθ. βάτζαλα-τς=ὀρφὸς, ὀρφάνια. βάτζαλ-ζ-τν πλυθ. βάτζαλ-ζάν-τς=αἱ, αἱ αἱ βάτζαλς τς ζάζ' βατζαλ-ζάζ-α πλυθ. βάτζαλ-ζάζα-ας θηλ.

βάν: πρλθ. ἀκατάλ. πορεύ, πλὴν· καὶ βάτζαν (τύπτω ἀπ. μετὰ γενικῆς) πρς βάτζ (γ) βάν ράβ, τράβ. κατ, τσῦ, χαῦ, κτίνα=ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, κόσμου, ἡμῶν, ὑμῶν, κόσμου.

βάνδ: ἐπιρ.-χωριστά, ἰδιαιτέρως. βατζάν-α=βατζάν χωριστά· βάνδα-βάνδ (Σ)-βάνδα τν ἀγόρια κρατά;=Μόνον τὰ ὑπάρχοντα ἐδῶ;-χα βάνδ, πα βάνδ, φλέβ-βατζάν=τράφηκε ἰδιαιτέρως, πάνω ἰδιαιτέρως, κυκλάδαι ἰδιαιτέρως· ι-wlθάν· ατα βατζάν α βάνδ ἔλεγαν αὐτοὺς χωριστά· βατζάν τα α' καμ τα' τς ἐκεῖ, ἢ βατζάν τα α' καμ τα' τς ἐκεῖ ἢ πυρα α' καμ τα' τς ἐκεῖ Σ)=(εἰμὶ μόνον ἔτσι δὲν ἔχω τί νὰ κάμω) μόνον ἔτσι δὲν δύναμαι.-ἀνατ. Ἰωάνης.

βανδάνη [βατζ-χαν] ἐπιρ=κατὰ μέρος, κατ' ἰδίαν. ου φαλῆ ατάρα βατζάνη-ἀμίλκαταν κλαυσὶ ἰδιαιτέρως· ἀνατ. τς Ἰωάννου=ἅμαξ, ι-βατζάβ-ι α βατζάβ-α ἰδ. ι-α-βατζάβα· ι βατζάβα-ι πλυθ. ἀρ. τς βατζάβατα-α βατζάβα-χα πλυθ. τς βατζάβα-τς θηλ. ι-α-βατζάβ=χωριστός, ἰδιαίτερος.

βατζάν-οχ ἐνερ.=βατζάν, νδχ βατζάν=χωρίζω (ἀθ. δχ) καὶ νδχ-δυχάν) ἀνατ. Ἰωάνης.

βιαλεύω-ω, -ιάζω: παθ. = χωρίζομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀντίθετον διαζεύγνυμι.

βίγω-γα (τ) ἴδ. βεζτι-γα (Σ).

βίζω καὶ βίζιρα (γ) καὶ βίζιρα (τ) παθ. τοῦ βε ρ. (τ).

βιζτε-γα = ἴδ. βεστχί-γα.

βι-α: πλνθ. βίγα-τε = γραμμή, ἀράδα, μιαρὸ πόλεμος.

βιάμε-ι (Σ) (Τψ. Κρυέμε) καὶ βιάμε-τε αἰθ. ὁ πλνθ. ἐχθρικὸς ἴδ. διάμε-ι καὶ διάμε-τε-ι-α-τε διάστε (Σ) (Κρυεμε-Τψον.) ἴδ. ι-α-τε διάστε (= πικρός, μὲ ξύγγν).

βίγε-α πλνθ. βίγα-τε. = γραμμὴ 2ν πόλεμον.

βίγζε-α (bogdan) πλνθ. βιγζε-τε = γεφυρὶ καὶ φρυδι-α (Ἐλβασ.)-φρυδιάσουλε-α πλνθ. φρυδιάσουλα-τε (Ἐλβασ.) γιὲν νὲ βίγζε νὲ φρυδι = πάρα γεφυρὶν φρύδιος: α μοῦνε μὲς βιγε=βάλε τὶ πρὸ εἰς τὸ πόλεμο (βάλε εἰς ἐκβγτιον).

βιγ (γ) ἴδ. βεβι ρ. βεβι ρ. βιγ (Ἀρχιφλασπτον).

βίγλε-α καὶ βίγλιγε-α = ἡ βίγλα.

βίδερ: παθ. τοῦ βιθ ρ. 2) βίδερ = λιποτακτῶ.

βιδίζε-α πλνθ. βιδεζε-τε = ἐ κάπνω.

βιδουσί-α (βεμέν) πλνθ. βίδουλα-τε = κάπουλα ἴδ. δουσί-ι (γ).

βιδαμάν-ον = κλέφτικος πλνθ. βιδαμάσης βιδαμάσα-γε = ἡ κλέπτικα πλνθ. βιδαμάσης, καὶ βιδαντσάν-ον πλνθ. βιδαμάσης, τὸ ἠθικὸν βιδαντσάσα-γε πλνθ. βιδαντσάσης.

βιδδρο-ε: πλνθ. βιδδρης = κλέπτης. καὶ

βιδδρε-ι πλνθ. βιδδρεσης.

βιδουλε-α (γ. τ.) πλνθ. βιδεύλα-τε καὶ βιδιούλε-α (Σ) πλνθ. κ-τε. = εἶδος ζώου.

βιδδ ρ. ἐν κλέπτω, ἀορ. βίδα, μετ. βιδδ καὶ βιδδουσ (γ) καὶ βιδδουρ (τ).

βιδερο (Σ) ἐπίρ. = χιλιὰ ἐκατονπλάσια βιδερο = ἑκχιλιοπλάσιος.

βιδ καὶ βιδλ: ρ. νίδ. ἐμὶ, ξερὰ: συνηρ. δὲ τὰ ἀορ. βίδα μετοχ. βιδε βιδλουσ (γ)-ουρ (τ) τε βιδε-τε = ὁ ἐμετός, τὸ ξέρατμα: χάνγρο τε βιδεστε τ'ατ = κὶ φάγης τὸν ἐμετόν σου;-μὲ ιμὶν βιδλτε γιαν = ὁ καλύτερος εἶδε κὶ ξερότε εἶμαι.

βιδε-α (Τψ.) πλ. κ-τε ἴδ. βιδουλε-α.

βιλί καὶ βιλίζ : ρ. ἐκ. τοῦ τσιγγ. ἀφ. βίλια, μετοχ. βιλίζε καὶ βιλίμενος (γ) καὶ ιι-ες (τ) βιλί : τὸ κλειτὸ ρ. ευφημ. = βιλίζ, τὴ βιλίζε-τε : ὑπόθ. ὁ τρόπος (ἀναχωμὸς τῶν σταφυλῶν), ι-ε-βιλίζε.ι-α = ἐπιθ.

βι-ε]βίμι (Ἀργ. Παρμεν.) ὅλ. ι-ε-βιένδεν (γ).

βίκερ καὶ βιάρ : ρ. ἐκ. ἀπαγχονίζω, κρεμῶ· βίκα ὁ ἀφ. ἡ μετοχὴ βίκρε-ι-ε βιέρρε = ἀπαγχονισμένος.

βίκερ καὶ ευφημ. βερ (budi) : τὴ βιέρρε-τε : ὑπόθ. = τὸ κρίκωμα, ἡ ἀπαγχόνισις ὅλ. ρ βερ [ἀλλ. κι-ρα καὶ κε-ι-ρέ-α].

βίκρε τε βιέρε, κὶ βιερρ, ρ. ἐνεργ. = κάμνω κατακρήμνες (Παρμεν) πλοῦθ. βιέκρεμε βιέκρεν, βιέκρεμε· ἀφ. βιέκρα-ε-ι μετοχὴ βίκρε καὶ βίκρεμενε ι-ε-τε βίκρε. ἐπιθ. νιὲ ε βιέκρε, ἀγ' ε βιέκρε, βίνε' ι βιέκρε. = τόπος κατακρημνές.

βιόϊτ-ε (τ) καὶ θηλ. βιόϊτα-τε = τὸ φλογόπουλον. βιόϊτ' ε πρεε = 2βρε, βιόϊτ' ε dυτε = 8βρε, βιόϊτ' ε τρίτε = 9βρε.

βιόϊτεμ-ι : πλοῦθ. βιοϊτεμε-τε = φλογοπυρσός.

βιόϊτούε-ιν (Σ) πλοῦθ. βιοϊτούε-τε ἀφ. τὸ δὲ θηλυκὸν

βιόϊτούεν μα (Σ) πλοῦθ. βιοϊτούεμε-τε = φλογοπυρσέ.

βίτ : ἐνεργ. πέρασι [βίτ-ε] περ βιέτ καὶ βιέτ-περ-βιέτ = κατ' ἔτος ηγε βιέτ [π], περ μετ [τ] καὶ μετ περ μετ (τ)-περ-βιέτ κατ' ἔτος ηγε βιετ (τ), περ μετ (τ) καὶ μετ περ μετ (τ)-περ-βιέτ = περέρχομαι, καὶ νὲ βίτ καὶ νὲ βίτι (βιρατ)-Τύπερ παρδιέτ (γ) = ἀνταμοιβὴν = τερβίτι (Τυπικ. Βερατ.)

βίτε-ο (Σ) ὅλ. βιτ-ί ι-ε βιέτερ (βέρατ) = περιστερι-νὸ.

βιτερίζ-ωζ : ρ. ἐκ. = παλεύω : ἀνεπιθ. περιστερίζ :

βιτερίσμα-αζμα : πλοῦθ. τοῦ προηγουμένου.

βιβλιοθήκα (Κρούϊκ) πλοῦθ. ε-τε ὅλ. βιβλιούλμα. ἰδ. βιβλιοθήκ-α.

βιενάβα-α πλοῦθ. βιενάβε-τε· τὸ θηλ. βιενάβα-βε πλ. αρε-τε = μοναστήρι· ιαβιενάβε-ιι-βε (γ) ὅλ. ι-ε βάτερ-ι (βέρατ) ι-ε βιάρ (Ἀργυρόκ.-Παρμεν) [ι-ε-βιάλβ (Παρμεν.-ιακοῦς)].

βιέχερ-ι (γ) πλοῦθ. βιέχερε-τε = πονηρός. βιεχέρε-α (γ) πλοῦθ. βιέχερε-τε = πονηρὰ καὶ βιέρρ-ι (τ) πλ. βιέρρετε· βιέρρε-α πλ. ρε-τε (τ)· ἐνεργ. ι-βιέχερ = ὁ πονηρός μου· γεν. τ' ιμ βιέχερε, αὐτ. τ' ερ βιέχερε-τε-βιέχερε = ὁ τῆς πονηρᾶς γεν. τ' ιτ βιέχερε αὐτ. τ' ατ βιέχερε. ι βιέχερε = ὁ πονηρός του, γεν. τε βιέ-

βρειτ, αίτ. τε βιέβρεμε-δηλωσε ιμε-βιέβρεμε γεν. σ' ιμε βιέβρεμε, αίτ. τ' ιμε- βιέβρεμε-βοτ-βιεβρεμε, γεν, σ' ντ-βιέβρεμε, αίτ, τετ-βιέβρεμε.-ε βιέβρεμε = ε πενθερέ του, γεν. τε βιεβρεμενε αίτ. τε βιέβρεμενε = τὸν πενθερό του.

βζι-α (Παρμέτ) πλνθ. αντε κοινὸς ὁ ζίκε ἴδ. ξουζινατ-α.

βιθ-δι πλνθ. βιδε-τε = ἡ πτελέα, κοινὸς φτελιά (δένδρον).

βιθε-τε: (πλνθ. μόνον ὁ ἑκολς ἀχνοντας) = bίθετ' ε κάβετε, γνωρίστ. ε.τ.τ. (=ε, τε-τ|έρε).

βιε-ρεν: πλνθ. βεγτε-τε [ἴδ. βεθένε ἢ βεθέζενε] = γέφυρα ἀπὸ μυνόξιλενα-νῆς ἄρια κῆς τεγε νάε πουρνὸ πέρια κατηφόρι μ' αγ' ἀνα.

βιθια-τε: (γ) βρεδι-τε πλεξουδάκι, απο κοι κε κβίνε βίθε ε θέκετ.

βιλ συνῆρ. ἴδ. ρ. βιελ.

βιλίβ-α (Παρμετ.) πλνθ. βιλβέρ-τε = τα πηλόβρε νῆσοι σβλωμενὴ δνύβετε κῆς βιλβέρε πηλόβρε, ἐν κομμάτια ὄρασμα, δηλ τύπι πανί.

βιλβε-α: πλνθ. βιλβε-τε = ἔνοικος, κωμοπολίτης.

βίλβε: ἐπίρ. (Κανδαμ) ἴδ. πιλβε (Τιρ.) = τσάκαρε κοιν: λιγόκαιρες ὄρμετε. ε τριάντε ὄρμετε νῆε μὲς νῆε, θέλε λάτε ὄρμετε βίλβε. ε κατσούλι (ρεμετ.) ε πιλβε, ε κατσούλι.

βίλι-α (Σ) πλνθ. βιλβε-τε ἴδ. γεῦ γρυῦν.

βίλιμ: κοιν, συν. πιλί μ.

βιλίστί-ε. ? ? ? = νὰ κῆε λίγο βίλβε.

βιμ (γ. ἐ. budi) μ. = ἔρχομαι [ἐλλην. βα-βαίνω, νεοπερσ. Λατ.] ἀντιθ. γίτε, ικῆι ἔνοι. βιμ, ἐμβε-ε-ε καὶ αρβτε-αρβε-ἀρβ καὶ ἐμβ μτχ. ἀρβί, καὶ ἀρβόνε (γ) καὶ ἀρβόνε (τ) ;ωμενε = ἔρχονται τε βίνετε (τ)=νὰ ἔλθης.-βίμ τε' με βιέν πεν γίμε = λέγω ὅτι φθάτη στὸ σπίτι μου-ικῆ τε' τε βιμε πεν ἀρμέ = κάμνω ὅτι ἔλθη ἀπὸ τὸ χέρι μου=(ὅτι δύναμαι) σ' με βίνενε κρυόσῆες = δὲν μοῦ ἔρχονται τὰ παπούτσια (δηλ. μὲ στεναχώνουν).

βιλέ-α πλ. βιελα-τε = τὸ ἴνι' τὸ ὑπνωτ. = βιλέζ-α πλ. α-τε.

βιμ συνῆρ. μ. ἴδ. βίεμ-μ.

βίρτζίνα (γ) πλ. βιρτζε-ατε = (παρθένος) ἡ ἀνύμφευτος καὶ βιρτζίν-α (ε) πλνθ. βιρτζίν-ατε.

βίρτζίνε-α (budi) πλνθ. βιρτζινα-τε = παρθένος, ἀνύπανδρος.

βιρτίσ-α (bogdisem) πλνθ. βιρτζινα-τε ἢ καλογρηά (Σ).

βαγγιολάβ-α (γ) πλεθ. βαγγιολάδ-ες βλ. λαιβ-α, και
βαγγιολάβ-α (τ) πλεθ. βαγγιολάδες = καβάζ-α.
βαγγιολί-α (γ) και βαγγιολί-α (τ) = ἡ παμβωλία.
βαγγιολῶτ (γ) και βαγγιολάτ (τ) = παμβωλιακός.
βάγερ: παθ. τυπ. ρ. βάρ. (και τυπ. βλ).
βαθύ-ου (Πεφρίκ.) πλεθ. βαθιαφ-τε (Τουρκ. τουλμᾶ) γι βαθιά παμβολιά = γι τουλμᾶ παμβολιά.
βαιάρ-ι (bogdan) πλεθ. βαιάρ-ες βλ. βαιάρ-ι.
βάιτ γα (γ. τ. budi) πλεθ. βάιτε = πόπος, μέρος βλ. βάντ-ας. βάιτερ μπε dυ-δίες γjendet' χjι γjε = μένει εἰς δύο μέρη εἰρήσεται αὐτό τι πράγμα μπε δίνε βίες ἤ μπε δῶα ;ιες (budi) = αἰῶ τινα μέρη.
βαιάι-ου: πλεθ. βαιάμ-τε = βάπτιστα ἔπος καὶ περιτέμνω (Σ).
βάιω-ου: πλεθ. βάιαj-ατε (Τυρ. Κρούβη) ἤρε. = ὑπάρχω.
βάιαρ-α: πλεθ. βάιαα-τε (Τυρ Κρούβη) θελ. τὸ ὑπάρχω καὶ πολίτευ-ι (Ἄλβαν.) πλεθ πολίττα-τα καὶ πολῖμαια (Βόρειε.) καὶ αρχιτέ-ι (βόρτ) καὶ κριτῶ-ι (Ἀρβερ), κίπα-ι (Καβαjε).
βαπάρ-ι (Κρούβη) πλεθ. βαπαρέρ-τε = καλοπληθυσμένος
βαπάρ-γα (Κρούβη) πλεθ. βαπαρέ-τε = καλοπληθυσμένος.
βάπαρ-α (Σ) βάπαρα-τε = γι μεγα-πόδαιου ἔπαπαρ νἀι δυαρέτ, καὶ (Σ) = γι βαρε πόδαιου δουλαρ νἀι απάγγε κ νἀι φέρε.
βάρμ: παθ. τυπ. τυπ ρ. ἀνυθ. ὄδλαρ ὄδλαρ (Σ) παθ. τυπ. dιθ (Σ) ἀνυθ. οdλάρμ (Σ).
βάτσαβίρ-ι (Σ) πλεθ. βατσαλίμα-τε βλ. βατσάλιμε-α.
βάτσαβίj (Σ) = τσαβάλj = σφυρίζω.
βάτσαλj-α (Σ) πλεθ. βαβαλλατε = βαρυγίτικα χλωρά, κομπτορίνα.
βάτσαλjί (Σ) ρ. ἀν. = χαβάζω βλ. φρενδατσάλjί
βάτσj-α: πλεθ. βάτσjι-τε: βάτσατσε, τὸ ὑπόδημα, ὁ καμπάς, 2) τὸ χρῶμά του.
βε-ι: πλεθ. βάε = (β τ-τας ἔπας) καὶ βάτε-α (Σ) γι βατ = ὁ ἔπος, dυ βάτ = δύο ἔπη-αι ράπτ ἄβτε; = πόσοι ἔπαι εἶναι; dυ-βjε-δάτ ράπτ djάλjε = δώδεκα ἐτῶν παιδίον. -Νjὶ ἀπ (τ) = παρ-βάτ (γ) = περιπέμπω.
βέτ-ατα (Ἀργυρ.) πλεθ. βέτο-τε = καμπαρὰ ὅμορφα πηλάκατ-ι (Ἀργ.) = πηλαμὶδ' α ἄγρα = ἀγρία καμπαρά.
βιάρ-γα (τ) = πίχτ. μοῦρ: 2) βιτάρ-jα = ζῶνα μαλλιγιαὰ, ὄμι μὲ

χρυσε κέρατε, λέγοντον ὅτι γυναῖ χρυσὸν πλεθ. βυτάρε-τε.

βυθ-ι πλεθ. βίτθε-τε (ἴλ. βυθός) μύτχι καὶ βίτθ' ἀπουρ. μυτχάρια, πλεθ. βιτθάτε, καὶ βάτα-τε (Σ. Μελέτ-εϊε, bogdan) ἴδ. dέρα-ι.

βῆχμ (χ) πλεθ. ενὶ βἴ (χ) ρ. καὶ βίχμ (τ) πλεθ. τυὶ ρ. βε (π). φτέ-ους: ι βῆχμ πιάνρε = καταχίνομαι πολὺ ἀς τὴν ἐγγατίκν.

βἰκ-ι: ἴδ. βῆλα-ι, βλαξ-ου πλ. βλέβξ-τε = βλάχος οἵ τι θηλ.=βλαχίνε-α πλ. βλαξίνατε = ἡ βλάχα.

βλαχῖ-α Βλαχία ἡ Ρωμανία - βλαχιῖτ = βλαχιστὶ (ἑπιρ).

βλαχῖτε-ju = ἡ βλαχικὴ γλῶσσα· καὶ βλάκικ.

βλίκα-γου (τ) (πλεθ. ἄχ. ἄχ.) = ἐ ἰκρὰς = ἄλι, θγρατὰ.-βλίχγα ι ἔκουε = ἡ ἰκρὰς τὲς γῆς (ὅταν ἐ γῆ ἴχε ἰκρὰδα ἐχίζονε κὲ καὶ λαχτόν).

βλίθγε-α ἴδ. λιεβέλγε-α = κάλαφος.

βλίκα-γου πλεθ. βλικάγατε = ἐ δαμὲ κάτα μὲ βλίκα τε μι = εἶναι εἰς τὸν δαμέ του (τῆς νύκτας).

βλῆβ-α (τ) πλεθ. βλέα-τε ἴδ. χορίλ-ι πλεθ. γορίλκα-τε (γ) [ι-] βλόδε-γου budi] γα τε βλοίγατ = ἡ πτωχεία, τυὶ πτωχεῦ πλεθ. τε βλοίλι-τε, τε βλοίγι-τε γαν τε βλοίγατ = τῶν πτωχῶν καὶ (bogdan) τε βλοίλι-τε βλοίγι-τε = ἡ πτωχεί. ε-βλοίγε-α πλεθ. τε βλοίγα-τε = ἡ πτωχὴ ε-βλόιτε (Μιχαήλια) ὁ πτωχὸς πλεθ. τε βλόιτα-τε ε-βλοίτε-α (Μιχαήλια) πλεθ. τε βλοίτα-τε [Λατ. pauper, Ἰταλ. povero, Ἀγγλ. poor].

βλοίζ-α ἡ πτωχεία βλοίζῖτ ἐπιρ. = πτωχικά ι.

[ι-] βίγγλε-α πλεθ. τε βίγλκα-τε, βίγλκατε (γ. τ.) καὶ τε βίγγλε-τε. (ἴλλυρ. ὀλίγον) = μικρὸς ε βίγλκα-α πλεθ. τε βίγλκα-τε· μικρὸ ἀνεθ. ι μεθ-δ. ε μεθε-jκαλε πιρ τε βίγλκ-μικρίτον· ι βίγλκ-ι: ὁπουρ = μικρύτατος, μικύλος.

βογγέλ-α (ἄνω. περλαπτ.) = ἐ κατωπύρα αἰδοίου.

βογλέ-α-α (Σ) βαγκέλ-α (τ) ἀνεθ. παμπή-α.

βογγέλτ-ej ρ. ἀν. τμαρίνα.

βογγέλτατ-ójra πεθ. μικρύνομαι.

βόδε-α (γ) πλεθ. βόδι-τε = τὸ ὄν (ἀσωθὲς πυρῆνα) ἐ καρπὸς καὶ τὸ ξύνδρον.

βόδι-ζε-α (Καθ.) πλεθ. α-τε καὶ βόδε-α, βόδι-ζε-α (τ) πλ. α-τε·

βούο-α (budi-bogdan) (Σ) ὁ πλεθ. ἄχρηστος ὅδ. βίες-α.
βουσόν (budi-bogdan) (Σ) ὅδ. χρη. βασίν τρεφόμενον.
βέζε-α: πλεθ. κζε-τε = τὸ μαῆλο (παρέχον 100 ὑπάδες)
βέμι-μι (ποίμνη.) πλεθ. ε-τε καὶ βόγε-α-(Σ) πλεθ. α-τε
βέζιο π. π. (Σ) ἱππ, ἵπποι, ἵππε· ἀόρ. βέζιτα. μετζ. βεζίτουε ρ. ἐν. vogare.
βεί-ι (γ) ἀρτ. ὅδ. βελ-ι (γ) βεί-τε (γ) οὐδ. ὅδ. βελ-τε.
βελέμ-α (Σ) πλεθ. βεβί-με-τε = τὸ ἄγιον μέρον.
βεβίβ (Σ) ρ. ἐν = χρῶα ἀγῶν μέρο βεβίβτα (Σ) πασθετ. τε βεβιάμετε ἄνετ = (budi) τὸ ἄγιον μέρον
βεβίσιος-α (Σ) πλεθ. α-τε = κουλιέ-τε τούλετ (βιέρρε μιος βοδιτ κβε βρε νβ λβέτδ-κε με βεί τερ με μεββε κρετε.
βέκ (γ) καὶ βεκ (τ) = πτιὰ τὸ ὕδωρ χλιαρόν· πεθ. βέκιμ (γ) βεκιμ (τ).
βεκρείς-α (γ) πλ. α-τε: χλιαρότης· βακρείβ-α (τ) πλ. α-τε ι-α-τε) βέκρτε καὶ τέκρτε (τ) χλιαρός.
βέκρτε (γ) βέκρτε (τ) ἐπιρ. = χλιαρῶς.
βέλε α (Ἔλβασ.) πλεθ. βελτα-τε καὶ βλάτε-α: ι βοεί βελε-κε = τὸ κάρπωμα τὸ ὑάλτμα· καὶ βελσίτε-α (Σ) πλεθ. βτελσίτα-τε.
βελί-ι (γ) ἀρτ. καὶ τελί-τε (γ) οὐδ. (ἀπορχωμένον, ἄχρηστον) βεί-ι ἀρτ. καὶ βεί-τε (γ) οὐδ. τὸ ἔλαιον βελί-ι (τσεχ.) ἀρτ. καὶ βελί-τε (οὐδ.) λάθι ἀπὸ ἔλαιος βεί-ι (τ) ἀρτ. καὶ βεί-τε (τ) οὐδ. βπλεθ. νβλίβα-τε (γ) καὶ ββίβα-τε (γ) βνλίβα-τε (τσεχ.) καὶ βείβα-τε (τ) βεί γαῖα (γ) καὶ νεί γαῖαι (τ) = πετρέλαιον βεί πέδιον, βεί πέδιοι = φερόλιθον.
βέλβε-βα (Μέσια. Μέθυ) = κάνηβε κάκβα = κατρές· πλεθ. βέλβετε καὶ bουεί-νι (γ. Μελβούε) πλεθ. bουείβε-τε· καὶ νδτεβ-ι (βεράτ.) πλεθ. νδεβίτε-τε· νβ βέλβε ἄβρα, τρι τέλβε κχκε-δι-ρλε δάτε κιχβε ἄβρα, β.πλ. βέλβε ι πιρε ἢ bουτέν ι πέβτακτρε κάκβε νβε πάρε.
βολενδίβε-βα (bogdan) (γαλ. la volonté)
βολρδεν-κι = (bogdan) εὐχαρίστως, θέλοντας· βολενδέτ-ικ (budi).
βολρδοβρα (bogdan) ρ. οὐδ. = κιχαρτεσβάτι· μελβτείβε-τε τ' ἀνε βόλτδίβτε τε πάλιν με νβι θέμβε bούσα μέλβε-κούκβε (bogdan) = κι ὄρεσι μας κιχαρτούνται πῶς τι ὀλίγον, εἰς μίαν κάρκ ἄγιου ἀπὸ

κεχρίου. τσαι μας ου βλουνδέτσουν σι πάσου = μή σέχρεττσίμενοι ἐν τῷ ἀλήθ.

βαγαρίτα-ι (βάρκι) πλεθ. βαγαρίτσαι-τε = τσκ κρίμλικ κjε ι ζανε bικjεσλα νδηγ λjιασόjετ νδε dήμενε κοντάς γαϊδάρος-κοι κοντζέ-κ (γ)ε

βάης ; ἐπίθ. (γ) βρεδέως, ἀργά· ἐνεδ. χάμε. καὶ βάνε-τε (γ) καὶ μενάφε (τ) κερκέ ήβε κάκjε βάης ; διατί ἔλθες τόσο ἀργά, νδε βάη. (budi bogdan) = gbuotwdoj = ὥστερον ι ε-τε βάης (γ) ἐπιθ. βρεδάης-πκ-ὁ ἐνεδ. ι-ε-τε λjάθης.—ι-ε-τε βάιστε (γ) = ι-ε-τε μενάφε (τ) = ἤφιες, ε-ον βουλτσε-κ πλεθ. βουλτσε-τε.

βανδ (γ) ρ. ἐκ. = βρεδόνω τινά, ἀργοπορῶ τινά (δ. σιελ ρ καὶ βανδ) καὶ μανδ (τ) -νούρα (γ) ὑπδ = ἀργῶ, βρεδόνω ἐγὼ καὶ βανούρα (τ. Σ.) (ι-ε-τε) βανδάρμ (budi-βρεδίς-πκ-ό)

βαρδή-α (γ) τσουκάλι, πήλινον ἀγγεῖον διὰ νὰ βράσουν φαγητόν βάρδε-jκ πλεθ. ε-τε (γ) βασέ-ι (Σ) πάτσε-jκ (βάρκ.) πλεθ. πότσε-τε.

βαρρ-α (γ) πλεθ. βάρρα-τε = τάφος μαῦρα [βαρρ = ἄλλως τάφος-θρον] βαρρ-ι (τ) πλεθ. -άρρετε βαρρίζε-τε πλεθ (Κλεκjε) [ἰδιωτικὸν βαρρ = τάφος, Σκωπτικὸν χρεβ] βαρρίζατε (Ἔλβασ.) πλεθ. = οἱ τάφοι.

βαφρώ (γ) ρ. ἐνεργ. = βάπτω, ντσαφρίζω-βαφρώμι (γ) πκθ. (ι-ε) βάφρε-τε (γ) ἐπιθ. = βραχυλογ-ότ. = ι-ε-τάφρε (τ).

βαφτσή-όζοι (γ) υἱοθ. γόνιμοι ὀρφανός, ὀρφανόν, 2) χόνμοι πτωχὸς καὶ τὸν ὀρφανόν βαφτσοj-ονερ (τ)

βαφτσήσια-ου βαφτσήσκα-jε (γ) πτωχεί-ά, ὀρφανεί-ά.

βαφτσάτι (γ) βαφτσίτ (τ) ἡ πτωχία, ἡ ὀρφανία.

βαφτσιάδε (γ) βαφτσιάδε (τ) ἐνεγ. πτωχικά, ὀρφανικά.

βάγ βάης-τε (γ) υἱοθ. = ἡ πυρία, ὁ πυγαμὸς (χαντάς) τε βάης-τε ε τε ἐβάνατε = ὁ πυγαμὸς καὶ ὀχυρός.

βάφτε-α (γ) πλεθ. βάφτα-τε = ἐστία γυναῖ· βάτσε-κ (τ) νδε κρόατ τε βάφτσης = ἡ πρωτοκαθεδρία.

βάια-ι (Σ) πλεθ. βάιτσα-τε = μικρὸν παιδίον ἕως 12 ἐτῶν.

βαιτσ-jα (Σ) βάιτσα-τε = μικρὰ κυρία· ι-ε-τε πάτσερρε (Σ) = σμικρότατος-η-ον. = ι-ε-τε πάτσουρε· ι-ε-τε τσιτο-κjλjε (Κόρτσα).

βαταμρώ (γ) ρ. ἐκ. = σμιχόνω ὀδ βαντσιλόη.

βαίτσ-αj (τ) ρ. υἱοθ. ὑπερέχω, τρανῶ, πάτχω ἰδ. χαϊ καϊ· βαϊάj

(γ) ἀφ. βάδε· ρετ. βούηχ καὶ ἀφ. βούηχτα (τ) βουῆ· συνῳ. καὶ βούηχτε, (γ) καὶ βούῆτε συνῳ.; ρετιχ. βούηχ (γ) καὶ βουχ συνῳ., καὶ βούῆτουνε (γ) καὶ βούῆτουνε (συνῳ.) σ' βούῆτε = δὲν ἀκουρίστικα.

βουζε-α (Πεχράτ.) πληθ. βούζετε = τὸ βούζον, εἶδος φυτοῦ· καὶ ἄτσι ἀρε-α πληθ. ἄτσιρχε-τε· νὶ' κτέ χρίης φιγτ (= πολὺ) bουbου-ζῆjατε κ βζε-τε· καὶ βουῆjάτε.

βουδῆχε-α (χ) βουδῆjε-τε πλ. = ὁ θὸς κτὸ βίνει χῆι ἔστε μβιάῆς δουχέν κ κjέτε καὶ βεδῆjε-α (χ)· καὶ βάτρεζε-α (βιρέτ) πληθ. ετε· πε ι «δερμούρα βεδῆτ με ι μβιάῆς γjετίου, βουδῆjε δουχέν, βουδῆjε κjέτε» κ.τ.λ.

βουδουδέ-jα ἴδ. βουεδετ-jα.

βουδουδέ-α (budi) κίτ. βουδουδέτε = θέλγρα, θέλγρες.

βουδιτε-α (Σ) βουδιτσε-τε (ἴδ. βέλε-α).

βούῆjε-α (τ) πλ. ι βούῆjε-α = σφραγίς· ὅδες.

βουῆjού ['Αγγλ. bull Λατ. bullo] χ. ἐνερ. = βρέζω· καὶ βεῆjοj 2) χ. οὐδ. = ἀναβράζω, κοχλάζω οἵτε βεῆjέτε.

βουῆjού καὶ *βεῆjού* (Πεχράτ.) χ. ἐν. φιλάττω, σκεπάζω, 2) ἀφο-βωνίζω, ἴδ. μβουῆjοj.

βουῆjόο (τ) χ. ἐνέργ. = σφραγίζω· ἴδ. bουῆjέτε (Σ).

βουῆjόουμ (τ) παθ. ἴδ. bουῆjόνερ.

βουτιδῆχε-α (Μιζακjτjχ) πληθ. χ-τε = πουρτέα· ἀμέδε κjε δουλντ. πουτιτσε-α (Μουζακjε-jα) = δώρο· ε βόγδ κjε δουλντ.

βουῆχ-α ('Αρχιμ.) πληθ. χ-τε· κουνὸς ζιντ· ἔστιμον εἰς τὸν κοπριὸν διατάμνων· βζε-α (Πεχράτ.) πληθ. χ-τε καὶ bουbουζῆjε-jα (θρᾳκτ.) πλ. ε-τε καὶ ι-τε.

βρεῆ (γ) ἢ βρόη (γ) ἴδ. βρωνῆ (γ) τὸ κάτω καὶ βρῆ (τ) ἴδ. τρεῆ.

βρεῖζε-τε ἐνερ. = θρωνέω, τραχύνω· φλέτε βρεῖζετε = ἀμέλει ἀπαντήμας ι-τε βρεῖζε-τε ἐπιθ. [ἄλλων θρωνῶ] τραχὺς· νjεῆου ι βρεῖζετε = ἄνθρωπος θρασύς, τραχύς.

bι-jι βρηρ (γ) = πατεκμένος ε βρηρε-jε (γ) πατεκμένη, καὶ ι βρηρε (τ) ἀρσ. ε βρεῆε-α (τ) θηλ.

βρηρούδε-ζι (γ) πληθ. βρηρούζε-τε, πανθρωπός, ἀνδρεῖος.

βρηρούζι-jε πληθ. βρηρούζετε = πανθρωπιά· καὶ ι-α τρόπε-τε (Σ).

βράδυ (γ) [άλλων. σίρανις] έπιρ. άντιθ. κρίδεμι.

βράδυας (γ) δρεμ και βράδυτς (τ) ι-ε-βράνε (γ) έπιθ. ι-ε βράνε-τε (γ) ι-ε βράδ ι-ε βράδυτς (τ) = συναρπάδες. 2) παλιμπαίς, σαδαρός, ύπερόπτης· τε βρανε-τε-ιτς (budi) υίόθ. = ε νέρωνε.

βρανγκολόϊ (τ) και βανγκολόϊ [βερατ.] βρανγκολόϊν πίτς = τσγλόϊν πίτς· [βλ. πιτσερόϊ].

βρανδί (γ) ρ. υίόθ. = νεράϊ, συναρπάζω, σκεπάζω μέ νέρε· βρεϊ (γ) ή δρανϊ ρ. ένεργ. = νεράϊσα-ε· δρερϊ και βρεϊ (τ) = δρεφόν βέτσολατς.

βρανδόμι (γ) και βρεδόνμι και τρόμι (γ) δρόμι (τ) παθ. = σκεπάζομαι άπό νέρε· ου βρανόϊν κρόϊν· 2) γίνομαι παλιμπαίς· πε σι βρανόμι κότσ; διατί παλιμπαίζεις έτσι;

βρανερίκ-α (γ) πλήθ. α-τς νέρωσις, συννεφιά και βρεγερίρ-ατς.

βρατ-ι (τ. Σ.) [άλλων. δρατ-άτσε] κλ. τρέξιμον μέ μεγάλην ταχύτητα· [πλησ. κρεμάτσε] και μπόγδ-α (bogdan) (γ) [άνθαλλόν. μίντα = τρέχω] μπόγδ-α (γ) = νέμι βρατ κάλε βράτι α μπόγδ ι νέμεϊνατ (bogdan). Με βρατ (τ. Σ) έπιρ. ταχέως· έτσερϊ με βρατ = τρέχω γρήγορα = με μπόγδ (γ) και πγατ με βρατ, άντι με μπόγδ (γ) και νγας με μπόγ και με μπόγδ (γ) = τρέχω γρήγορα.

βρατσόϊ-αϊ (τ) ρ. υίόθ. (άλλων. δρατ-ατσόϊ) = έπιταχύνω· βρατσετσϊ-ϊ (τ) ρ. (άλλων. δρατσετσόϊ) ταχύνω και έτσερϊ με βρατ (τ) και έτσϊ με τρέν (Σ) μπόϊ (Πλάκ.) = έτσϊ με μπόγδ· ζα μίντι (Κρούϊα = τρέχω· φαγόϊ (Τυρ.) = φεύγω

βρατσούδ-ιρι (τ) αό κλέ έτσερ με τρέν· ταχύπους.

βρατσηπόρ-μι = κλο κλέ έτσερ με βρατ· ταχύπους.

βρατ-ιτ ατ: ρ. θλ. = ατσίνω, φονεύω και (bogdan) = μβατ.· -βρατ δετσης = κλιτσατσάδ· βρατ μπόϊμενς = συλλογίζομαι, άμυχανώ· [άλλων. βρατ-ώς = θνητός καθ' ότι άπό δρατάτσε χρόνια οι άνθρωποι φονεύονται άπ' αυτές μάχες μάλλον ή άπέθνησκον φυσικόν θάνατον]· [παρόβολ. καί άβρότσια = άθανασία, ή τροφή τών άθανάτων].

βρατσ-α (Σ. Τυρν.) πλήθ. α-τς = φόνος.

βρατσηκ-μι (τ. Ηλέ.) πλ. βρατσηκ-ατς = φόνος. βρίτσκε-α και βρέτσκ-μι (Λάγγ.) πλ. α-τς = φόνος.

βρεζ-ατ (Πλαγέτ.) = τά γενήματα (σίτος, κριθή) άτινα σπείρει κανείς εις τό άλώνιον πρός άλωνισμόν.

βρεχάω (γ) παθ. του βρεχ (γ) βλ. βρωμάμαι (γ). βρεχάρι (τ) παθ. του βρεχ (τ) βλ. βρεχόνω (τ) κάτσε βρεχ. βλ. του βρέ (γ) = να βρωνίσι, καθε. βρέχετε = συνάφεται (ε νύφωσε)· αντιθ. καθαλόβρεμ. = αί ἔμαζα.

βρεχ: βλ. βρεχ (τ).

βρεχε (τ) βλ. βρέχε (γ) ἐπιφ. βρέχετε = βρέχετε (γ) ονομ. ενικ. βρέχε (τ) βλ. ενικ. βρέχε (γ) ενικ. βρέχετε (τ) βλ. ενικ. βρέχε-τε (γ).

βρεχό (τ) βλ. βρωμό (γ).

βρεχόνω (τ) βλ. βρωμάμαι (γ).

βρεχουλίκα-α βλ. τρωκτίκα-α (γ).

βρέχ (Μάτσα) ρ. ἀόρ. βρέχτα μετγ. βρέχτουτς βλ. τε-τε. βρεχ (Μιτσιδίτσα) ρ. ἀόρ. βρέχτα μετγ. βρέχτουτς.

βρεπούκερ-έρι (τ) = φτενιάς βλ. γλακούνερ-ερι (τ) γλακούνερ-ερι (γ) τὸ θηλ. βρεπούκερ-ερ.

βρέλε-α (Σ) ἢ βερέλε-α (Σ) πλ. -ε-τε· βλ. βρωλάκι (Σ).

βρεμε-α (τ) πλ. ε-τε· καὶ βερέμε-α (τ) βρέμε-α (γ) βίγε-α πληθ. βίγα-τε (τσαρ. Σ) βερε-α πλ. ε-τε : = ἐφτά.

βρεμέ-σκιτα (τ) (τρεπίκα-τρεπόκερι) = βρεμέ-ζδερ (γ) καὶ βρεμέ-ζδερ (Σ).

βρεόν (Σ) ἢ βρεβόν (Σ) τρισυλλ. ρ. = βρέχει, πιαγάζει καὶ βρεμβόν (Σ) βουκόν (γ. Κωφ. Κρόβα) βουρόν (τ) μρεόν (Διβρα).

βρέπεμ: παθ. του βρεκ-έτ-έκ. ρ. πνέω.

βρέτσ-ι (γ) πληθ. βρετσάτς [βρέβ-ι, βλ. νάλε-α.

βρεύδ-ι (Σ) = πιαγιά (ὅπου βρέχει τὸ ζδωρ) καὶ βρέλε-α καὶ βερέλε α (Σ) πλ. ε-τε καὶ βουνίμ-ι (γ) πληθ. βουνίμα-τε καὶ βουβίμ ι (τ) πληθ. βουζίματε καὶ ἀρουλ-ι (Ἐλλ.) πλ. ε-τε, χάρουλε-ι (Τερον. Κρόβα) πληθ. ε-τε (βλ. γκίρρε-α) καὶ βουνέ-ι (Διβρα) πληθ. βουνάρτε [ρ. βουνέ=βουρέ].

βρεύν-γιον (ἀ πληθ. ἀγγ.) = αὐτιὰς ἡ μαλλούρα.

βρεύτσ ρ. ἀνωμ. βρεύτσερ· παθ. καὶ βρεντσέζδεμ (γ) = ζα. βρεύκα (Σ) βρεντσέζδεμ = σι βία βρεύγου αἰσθάνομαι τε βρεντσέζδε = πάθαινε ζένε βρεύκα (Σ).

βρεύδε-ι: (ἀ πληθ. ἀγγ.) = ἡ ἁμαξιὰ καὶ

βρεύδε-α (Παρμάτ)· μάρε βρεύδε με ποτσενάιμ (γ) καὶ βέρ-δι (Σ) =

μαρμ χθή με κεντάει (Σ) καὶ φερτίμε-κ (βερατ) καὶ βρόντολέ-κ (π) καὶ βρόνγκαλε-κ βερατ.)-φράσις: μαρμ βρόλε=χτίδαρ (γ), μαρμ φερτίμε τε χθήμ=παίρνω φόρα=νὰ μοῦδῃ) σ' ρδιέζετε χθή. ι ζλέμμε (Σ)=δὲν διαχωρίζεται ἡ ὁμὰ τοῦ πυρός

βρολέ (γ) ρ. οὐδ.=ὁρμῶ, τρέχω μεθ' ὁρμῆς· ἀδ. κνίλμι, βρονίκα (τ). βρολὶ με pinde=τρέξε μεθ' ὁρμῆς.

βρολέγκαλε (βερατ.) ἐπιρ.=μὲ βρολὲς, βρολέκολλε=μεθ' ὁρμῆς.

βρονγκολίτ (βερατ.) ρ. οὐδ.=κολάζω· βρονγκολίτι ἔπαιξε=τὸν τσίμπησε ἔντομα.

βρονγκολίτ: ρ. οὐδ.=ὁρμῶ· ἀδ. βρολέμι· ἀδ. τσίμπημα.

βρούσ-α (Μαλέμδε-Σκέδρατ.) πλνθ. α-τε=ἀρκουδιά

βύδε (γ) φρ. ὀνομ.=μερόνυκτον καὶ βδέλλα (Σ) καὶ φοῦδα (τ). βύδαρ (γ) ραφάνακι, καὶ βύδερα (Σ), φίδερα (τ)· (ι-ε-τε) βυδέ-τε (γ) ἐπιθ. ι-ε-τε βυδέ-τε (Σ) ι-ε-τε φιδέτε (τ) βύδετε (γ) βυδέτε (Σ) φίδετε (τ) ἐπίρρ. ἀντιθ. ι-ε-τε-κρυδάνετε.

B=b

βαδέ-α: πλνθ. βάβαιες· ἀνδρόγυνον ἀναδιδόμενον εἰς τὰς γυναῖκας· τὸ Μαζικόν· ἀδ. λβέλε-κ.

βαγγέλε-α (γ) πλνθ. bεγγέλε-τε=κόκορες (τῶν ζώων) καὶ βάγγελε-α (τ) ἀδ. κοκορίτσι.

bεγγί-α (τ) (bogdan) ἀδ. beατί-κ πλνθ. bεγγί-τε.

βάδδο-μαι (Πάρμ.)=ἐ τυγχάνω· ὁ bάδδι=αὐ κάμε bεν βλέδ-τε ε γλέλμε-τε· κοινὸς τυφλόνω, τυφλώνω (Τσαμ).

βαδδουλίδε μα (τ) πλνθ. bαδδουλίδε-τε καὶ bενδλάμε-με (γ. καὶ Πάρμ) πλνθ. bενδλάμε-τε=παιγνίδι, κόμμα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν μὲ μὲ νὰ bαδδουλίδε κὲ τὸν=ἔπεσε ἕνα ξυλαράκι ἢ τὸν ὀφθαλμόν μου.

βαζιλίδο-μαι καὶ βαζιλάμε-μαι πλνθ.-τε-τε=βασιλικὸς=ἄνθος εἰδικὸς

βαθέ-α: πλνθ. bαθέ-τε=κόμμα καὶ κτηνικὸ.

βαθέρ-α: πλνθ. bάθερ-τε=ὁ νάρκισσος (φυτόν).

βαί (Ἐλβ.) ρ. ἀν.=φέρω, βαστάζω· μβάϊ (τ), bαι (Σ) καὶ μβαρ

(τ)· ἀόρ. bάjτα, μbάjτα, bάχα, μbάφτα, μετχ. bajτε, μbάjτε, bάρε, μbαφτε.

bαδάτω [βαχατ] ρ. νόδ.) = ἀναχαπώμαι (ἐπὶ ἀρρώστου).

bάε (bogdan = σφυδόνι μι bάε = μέ σφυδόνια.

bαej (bogdan) = φέρω, βαστῶ.-baj μbε κράξε μbaj μbε κράξε (τ) = φέρω τι πρὸς ὥρας.-μbάj dρυε = κυδώνι ξύλο, μbαρ νάjε = κυδωνιὰ κηπ-[ἄλλως φερ-ω, βαρ-ες-Ἰνδικὴ bαρ-α-τι].

bάj (γ) baj (τ) bαvj (bogdán) = πιστὸ, πρόσωπο bάj μbε καγjέ (γ) = καταφρονῶ. baj πούρε = ἐγγυῶμαι, ἀδ. παντρεύ bάj bί = ἐρωτεύομαι ἄδ bετόνερ bάj πελjένεις = ἀρρώστια, 2) ἀπιστία.-bάj φιάλjε = δηλητηριάζω, bαvj κοκάλε = σπυριάζω, baj νάjε-τε = νάρθηξ· ἀδ. παρμάς bάj άδη-τριάδι-κάτι χρὸ = διπλόνω, τριπλόνω κ.τ.ὰ. baj με κρέ = συμφωνῶ baj πάjε = χαίρομαι ἀδ. «δηρ» bάj με σό = νοιάζομαι τὸ ἄρωστος-baj χατί = ἐπιμένω-baβα χατί = ἐπιμένει· baj σκαjε ἢ bάj πασοχρέ = προσπαθῶμαι. bανα ι μάγε-γίνομαι ἀνάγκη μe-τε-ι bάβατ = (με ἀκκατ-ἀκκατ μι, σι, πάρ μ' ολβὶ σα = ἐδόθει μοι ὅπως ἀδ μ' σαδούκ.

bάρρα (γ) παθ. παὶ baj, bάjτ. ρ. πάθ. = γίγνομαι· καὶ bάνα (τ) κατάντημαι, γίγνομαι, καταντῶ.

bαjάμι-jα πλησ. bαjάρε-τε τὸ ἀμύγδαλον, καὶ ἡ ἀμυγδαλέα· καὶ bαjάρε-α (Σ).

bάjρε-bαjτε α (τ) [ἀδ. bάγρλjε-α] πλ. bάjρα-τε.

bάjρε-ζε-α εἶδος βαλανιδίου πικροῦ.

bάjρε-α ἀδ. bαλτε-α· πλησ. bαjτα-τε.

bαπάj-α (γ), bαγτσί-α (τ) πλησ. bαπτί-τε, bαγτί-τε = κτένα, πρόβατα, ἀγρὸς [ἄλλως ἀπάγω-Λατ. ab-ago].

bάλι = μέτωπον· ἢ τὸ πρόσωπον, τὸ ὄμμα· τὸ ἐξόφθαλμα καὶ bάλjε-α bάλ' ι δυλjουσίες = τὸ ἄνθος τῆς πελαίας· bάλ' ι γρόσιτε = ἡ πρώτη πωλήτρια τοῦ πίτου, bάλ' ι γjάτε = ἡ πρώτη πωλήτρια τοῦ πράγματος· κἀj bάλτ. ἐπ. = ἀντιμέτωπα καὶ bάλε μbε bάλjε = ἀπέναντι ἀδ. μbάλα-φάτα, κουνιρούλα. bαvι bάλ (γ) καὶ bάρ. bάλ (bαvι bάλ (γ) = φανίτι, τύπος ὄπισθεν κάθετος σ' ὁλόπετη γjέ, πάνω βαμπάκι με πάνω bίρι bάλ μάλjι Τιμίρτ. = ἐκ διαδόσεως κάθε ἀρώματα, ὅμως δὲ περιλαμβάνομεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ ἀναφέρει τὸ Τίμαρον ὅρος

bdə-ı (budi) = πουτσός, bάρρης, bάρτ-ı (τ). bάστ-μίζ-ι-κ (budi) = ἀγαθοποιός· bέαττεκj-ι (budi) = κακοποιός πλ. bεττακjή-τε bεττακjε-jε (budi) πλθ. bεττακjή:τε ἀρτ. bεττακjε-τε ἤτλ.

bδίz-κ (τ) = μισόκαιρον λευκὸν δὲ τὰς γυναῖκας μανδήλιον (δ.ρίζε-κ)· λέγεται καὶ φαδουλέ-τε-κ (Καθ.) καὶ φαντουλjέ-τε-κ (τουρκ. ὄκρι) καὶ bελίττε-κ (Πεμπτ.) πλθ. bελίττε τε (τὰ δύο ἄκρα τῶν κεφαλῆς).

bαljάθ-ι καὶ bαljαθ-ι· (ἐπὶ ζώων) = αἰ. κε γὲ πολὺ τε bέρδε πὲς bάλε· (τὸ ζῶον τὸ ἔχον λευκὸν στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου) πλθ. bαljάδε-τε ἀρτ., bαljε-δε-τε ἤτλ. bαljάθκ-jε (θ) καὶ bαljαθε-jε (θ).

bάλτε-κ (Σ) bάlj-τε-κ (Σ) = βάλθομαι πλθ. bάλτεκ-τε καὶ bαltσάμ-ι (Ἀργυρ.) πλθ. bαltσάμε-τε.

bάljτε-κ καὶ bαljτέ-κ· πλθ. bάljτεκτε = ἥσπετ, πτλὶς (ἄλλοτ. βάl-τε;) ι ε-bάlτ-τε-κ-bάjτε = πέλομαι, χτίζω.

bαlσίαε-τε πρίξ (πλθ. μόνον) [Πεμπτ] = φλέβιον ε bάλιτ.

bandlά-ι (γ) bandlδ-δ (Πεμπτ.) = μάγ-γας· τσεπεῖον πλθ. bαndlάντε-ἤτλ. bandlδε-jε, bandlδκ-jε πλθ. bandlδντε.

bάndε-α (τ) = σιμά, ἀράδα.

bάnjε-α (γ) πλθ. bαnjε-τε ἄλλοτ. βαλαντ-σιτε] = λουρόν.

bαρ (στεφ.) ρ. ἴδ. βdαρ, χυμβάτ ρ. bαρ (Σ) ἀορ. bάρα μετοχ. bαάρτε bdαρ (γεγ.) = χάνω, φθείρω, bdάρε (γ) ἀόρ. bdάρα μετοχ. bdαάρτε

bάρ-ι = χόρτον (χλωρὸν καὶ ξηρὸν) 2) βοτάνιον τὸ πρὸς ἰατρικὸν χρῆσιν συμπίπτον χόρτον· πλθ. bάρκε-τε (γ) καὶ bάρε ρατε (τ) = ἐχόρτατα ἴδ. ἀορ. τε, ἀρρατε.

bαρ (Σ) ρ. ἴδ. μbαρ (τ), bαj (γ) = κουδελλιὰ· μbαρ-κε-κε (τ) βοντὸ, κουδελλιὰ, ντσάνι φορτίον καὶ bαj-αν-αν (γ)· bάτερ (πλθ. Σ) μbαρερ (ε) bαjερ (γ)· μbαρ ἀρτ., γάjε, νάjε κ.τ.λ, καλjι, γαμήρι bαν bάρρε τε γάνδε— μbαρ νὲς κάρρε = κουδελλιὰ εἰς τοὺς ὤμους.

bαρδαζίσ-ζι: χωρίον τι ἀπέναντι τῆς Νιβάνδης

bάρδε: ἐπίρ. λευκὸς· ν-ε- bάρjε ἐπίθ. λευκι-ήτσν· ἀντίθ. νζί-ιν ἀρτ. ε-ζίζε-ε θλ. τε bάρδετε [τὸν ἀρχ.] = τὸ φυσιᾶν μὲ τὸ ὀπίσθιον ἀλείφοντας οἱ γυναῖκες τε bάρδετ' ε βάτε = τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ τε bάρδετ' ε πόντ = τὸ ἀσπράδι τοῦ μαυρόλ

βαρδάλ-ι και βαρδιαβ-ι (= ὁ λευκός, λευκόχρους) πλνθ. βαρδάδες και βαρδαλάδες ἀρσ. και βαρδιάδες.

βαρδάλ-ja, βαρδιάλ-ja, βαρδιάβ-ja (θηλ.) ὁ πλνθ. βαρδιάδες, βαρδαλάδες, βαρδιάβες.-βελεκ-άσπρα.

βαρρ-ja (γ) πλνθ. βαρρίτε βαρρί-ja (τ) βάρρ-ε πλ. βάρρητε (ἔλλειπ. -άρ-α) ἄχθ., φορτίον [τουρκ. ἁγχμαρδάλ· νέμ βάρρ = τὸ φόρτωμα, dδ βαρρ = δύο φορτώματα· ηγαμάϊ βάρρητε = φορτίνα, δακκάϊ βάρρητε = ξυλοφόρτωμ· μέ ι δε βάρρητε. τε φόνδε = μέ τὸ βόϊδι βαρὺ φορτίον· βάρρ τε λάβητε = ἐλαφρὸν φορτίον· 2) κάτε με βάρρ = εἶναι ἔγκυος· dδ. κάτε με φαδίγε (Ἐλβασ.) λέγεται καί: ηγίτερ με βάρρ = συλλυμβάνει, ἐγγαστρώθηκε· τε ηγίτε με βάρρε = συνέλαβεν.

βαρί-ον : πλνθ. βαρί-τε = πυμνόν, βυθός.

βαρίπ-ο πλνθ. βαρίπτα-τε = χλόη, χόρτα ρικά.

βαρρέϊ (τ) = βαγ βάρρε ἢ βέ βάρρ καί βαρρέε (τ) μβουρλόν (Ἀργυρ.) = με βούνε βάρρε τε βάρε κερί πούτε (= ηρωικοῖ) = τὸν ἀναφωτίσθην νὰ κάμη τοῦτο.

βαρρόϊ-ja (Ἀλβανο-σκεδιασθεῖ) = καμάρ-ι πλνθ. βαρρόϊτε.

βαρδο-κ-ον (Κόρτσα) ρ. αὐλ. = ἀνάβω φῶς. βαρίτα· μετ. βαρίτουρε.

βαρρε-τούρ-άρ-ον = πλνθ. βαρρετούρητε = ὁ ὀδηγῶν φορτωμένα ζῶα ἢ ἁγωγιάτης· βαρρετούρε του βάνε κτίνε κέμ βίνε νάϊ χουλί· τε άρβον με κάρδε ηγαπάρ με άρτι πρε με λάμτερ.

βαρα-ον : γεωπόν, κουλία· 2) βάρρον· 3) γενικ· δουλεύω σκάπτω βάρρε = παρέδωκε ἐπτὰ γενικ. dδ. βαρε-ζι.-βελέζε πρέϊ νέμ βάρρον· ἀδελφοί ἐκ μιᾶς κοιλίας (= ὁμοπάτριοι) βελέζε πρέϊ dδ βαρρέ = ἀδελφοί ἀπὸ δύο μητέρας (καί ἕνα πατέρα) πλνθ. βαρρέ-τε καί βαρέβ-τε (Ἀργυρ.) [παράδ. Ἀργλ. bark].-βάρρον-ι κακή = δυστυχία· καί λεβάρρε-ja (Πεζαστ.) πλνθ. λεβαρρέτε-βαρα'-μαθ.δ. = ἀρσ. ἐνθ. = κύριος καί βαρόν τε μαθ. πλνθ. βαρα μεβέϊ-τε = νὰ συλλυπῆσαι· βαρα-μάδε-ja θηλ. πλ. βαρα-μαδέ-τε.-βαρα-δάτε-ο (bogdan) κρ. γρόσι κρ. σ' πιάτ.

βαρκαλέϊ-ον (Καλ.) πλνθ. βαρκαλέτε-τε ἀρσ.-βαρκαλέϊα-ja θηλ. πλνθ. βαρκαλέϊαν-τε· ἴδ. βάρκ μάδ-δε βάρκ-μάδε-ja.

βάρκ-ο (γ. budi) πλοῦτον, λίρες ὅσ λεμόνδε· καί βάρκ-α (τ).

δάδι (βεράτ.) ἀνῳ. = ὁμοῦ, μαζὶ ἀνεπίθ. βέτερ, βετό.

δάδουζε = κανείς, ἀπὸ κανεν-=ης ὑπάδου καὶ ης ὑπάδουτ (Σ).

δαδωμί: ρῆμα ἀνῳγ. = ἐνῶ, σκάπτω· πρωτοχρίζω, σιζυγνίω.

δαδυκόρα (γ) ὑπαδύνερα (τ) ρ. νίθ. = ἐνόρια.

δαδειμ-ι: πλυθ. ὑπαδείμα-της = ἕνωσις, συνδιατρός, μέλος.

δαδαμπόρε-ρα = συνέθρων πλυθ. ὑπάδε-νδρεμε-της.

δαδύρ-α (τ. budi) = ὑποστατικόν. [πυρλίνι (συνων.)] Ἡ ἀγρὸς ἢ κίνησις ὅπου δίνεται τὸ ἀρχαῖον μία ἀπογόνια, τὸ ὑπάδυρα καὶ τὸ πυρλία: (τοπ.) [λέξ. Σλαυικά].

δάδτορα = κόπος, ἴδ. dubire-ι, κοπίδ-ι.

δαπο-ι (Jacobi) = σύντροφος· διαπο.

δαπόρ-α (Σ) τὸ γλωσσίδι (τῆς καμπάνας) τοῦ κώδωνος. δαπόρ-ι κουμπάρος. - πλυθ. δαπόρ-της.

δαρί-ρα = φρονόνε (Σ) καὶ ραδέ-ρα (Ἐλβασ.) ἢ ζαδέ-ρα (Γκρεκ.) καὶ χάδι.

ντε-δαγάτε (budi-γ. Ἐλβασ.) = πλούσιος ἢ δαγάτ-ι ἢ δαγατ-ι ἴδ. ι-ε-πάτε = (πλου-τάρχων).

δέ = ὄχι· βέ μὲς δέ= ἀφίζω, ἐξαφίζω πανέ δέ βέ δέ = ἀφίζομαι.

δαγάτα (γ) (Ἐλβασ.) = πλουτῶ, εἶμαι πλούσιος ἢ δαγάτερ ἢ δαγάτερ = δίνερα ι πάτερ.

δαπόρ-ι = εὐλογία· ἀνεπίθ. μαλχείρ-ι = χειρ.

δαπόζ ρ. ἀνῳγ. = εὐλογῶ, = ναχεί (ὁ ὄθε).

δαπόζ ἀνεπίθ. μαλχαπί τὸ πλυθ. δαπόζα (γ) καὶ δαπόνα (τ).

δαδοσίκ-α (τ) = ζυγὸς πλυθ. ὑπάρδι, πυκνὸν ἴδ. δαπόνι πλυθ. δαδονά-νε-της.

δάδερε (τ) = ἀπίρ. = τρελλὸς· ντε-δεδερε (τ) τρελλός, ξελλός, ξαν-θός· καὶ δεδεβάζ-ι (γ) δελδοπάζα-ρα (γ) θηλ. τρελλή· δελδα-πάδα-ντα (Σ), ἀρτ. δελδαπάδα-ρα (Σ) θηλ. πλυθ. δελδαπάδατε, δελδαπόνε-ντα (Σ)· δελδαπονάζα-ρα· πλυθ. δελδαπονάδατε δάδερ-ι (Σ) δάδερι-ρα· πλυθ. δεδαπονε ἀρτ. δεδερατε θηλ. θηλ. τε δάδερα-τε ἀρτ.-τε δάδερατε θηλ.-δελδοπάζ-τε ἀρτ. δελδοπάδατε θηλ.-δελδαπάδ-τε ἀρτ. δελδαπάδα-τε θηλ. δελ-δαπονάδ-τε ἀρτ.-δελδαπονάδα-τε θηλ.

δελδερόνε (τ) ρ. νίθ. = τρελλίζω, ξελλίζω· δελδερού ἠλ. δελδεζίνε (budi) περιγελῶ· περιφρ. ρ.

bullóne-a ; βουλγ. λέξ.) εἶδος ἰχθύος εἰσαγομένου εἰς τὴν Λεχαινᾶν λίμνην· πληθ. *bullbónetse*. - [*bukt* = χολή].

bullíne-gun-árə. πληθ. *bullíŋetse* τριλλές. *bullíŋe-ja-θtl*. πληθ. *bullíŋe-tse* τριλλή.

bárə (ἴδ. *beíj - bərə* (γ) καὶ *bəŋgə* (τ) μτχ. τοῦ *beíj* = κάμνω, πιάνω, πράττω.

bárə-gun (γ) ὁ πιασμένος (ἴδ. *tbaíj* (γ)) πληθ. *bárəŋetse* ἀγρ. λίμνη καὶ *fúŋe-a* (γ) ὑλ. πληθ. *fúŋa-tse*. καὶ *fúnte-a* (Σ) πληθ. *fúnte-tse*· *bardíje-ja* (Παρ.) πληθ. *bardíje-tse*.

bar-a (*Kalájə*) = βάλος· *barúje-a* (Ἐλβασ.-*Bérat.*) βάλος· 2) εἶδος ὄφεως πληθ. *barúje-tse* καὶ *ŋgjéte-a* πληθ. *ŋgjéta-tse* *ŋgjétulə-a* πληθ. *ŋgjétulə-tse-barúje-a* (Τυρκ.) = εἶδος ὄφεως καὶ *barúje-a* (*Kruúje*) πληθ. *barúje-tse*.

barúje-ri (Τυρκ.) = *ŋtúŋe-a* ι θέμ. ἀπὸ *gjúnje* κῆρ ὁ· τὸ πλῆθ. *núŋe* ἢ *núnə* πολ· πληθ. *barúnjetə*.

barə-a πληθ. *bárətse* = *daí á-dílə*, *ʒajtə*, κ ἄ.

barbúr-a = ἡ ἀνωμαλία.

bardə (*bogdán*) πληθ. *bardánetse*-*barðanáj* (*bogdan*) = di paludi.

bardéne-a πληθ. *bardéne-tse* (*κλουκοκόκκυξ*) πυρόν, *xuxúlitsi* καὶ *gjíti-xe-a* (*βρετ.*) πληθ. *gjíti-xa-tse*.

bardúj-a (Τυρκ.) πληθ. *burdúje* καὶ *burdúj-a* πληθ. *burdúje* καὶ *burdúitsi* (ἡ) πληθ. *dzardúitsetə*· ἴδ. *bitsi-a* καὶ *gjíti-a* (*ἀγρι-γναφοπούλιον-μικρόν*).

bardə-a πληθ. *burdətse*· *burdi bíj* = *burdí gruaí* (Λατ. *brisa*, Γαλ. *brisar* = σκαλίζω, θρύπτω).

bardó ŋ-bti-ár (γ) κρύζω, φωνάζω καὶ *bərdá* = κρυγάζω, *bardərdá* (Τωρ.)-*ár-ár* καὶ *xlíθ* ἢ *xlíθa-ár-ár* ἀόρ. *ŋgrθíta-a-i* μετχ. *ŋgrθítunə* καὶ *xlíθta-a-i* μετχ. *xlíθtunə* ἢ *xlíθa-a-i* μετχ. *xlíθunə*.

bardúlə-a (*Βεργάτ.*) εἶδος ἀρκοῦδος.

bardúlos-a (τ) *burúsa-i* (Ἀργυρ.) χλοῦνα = μάλλινον φλοιοειδὲς μανδύιον ἀπόνιφον ἄνευ χειρίδων πρὸς προφύλαξιν τοῦ τε βροχῆς καὶ τοῦ ψύχους· πάνθος τῶν τοῦ Λιάπιδος· πληθ. *burúsetse-ŋe*.

bηρσόλ-ι (τ) bηρσάλ-ι (γ) bησλ-ι (τ) bηρσό-μι (Πηρ.) πλθ. bηρσάλjκτε (γ) = ἐ ἀγκάν (τὲς χτυές).

bηρδέϊκ-ου (γ) ὁ πλθ. ἄχρηστος σπιθαμέ,-φωμέ καὶ bυφθέϊκ ου (Καδ.) πεντέϊκ-ου (Σ), τέπιφτκ-ου (βερατ.), τέπιφκα (Πηρ.)

bίσ-α = πίστις· πλθ. bέσκ-τε· ἀδτ' ι bέσμε = εἶναι πιστὸς ἴδ. bυσνία-ου, -σάτ' ι πασbέσ = εἶναι ἄπιστος· ζκ bέσ = ἐμπιστεύομαι· σκ bέσμε = δίδω τὸ ποτέ, τὸν λόγον τὲς τινὲς· μξ βρόκα μ bέσμε μξ χάνγρι μέ bέσμε = ἕως μοῦ ἔδωσε τὸν λόγον τὲς τιμῆς = μέ ἐξαπάτησε κ κξ bίες; = ἔχετε λόγον τιμῆς; bέσκ = ἄφρ. ἔρκα = τυρόκας. καὶ bέσκ-bίσμε, πρ bίσμε ἢ πρ bέσμ-bέσκ-bίσ (γ) = ἡ πίστις· (ὁ μέγιστος ἔρκος παρ' Ἀλβανοῖς).

bυσή ρ. οὐδ. = πιστεύω· μbυσάj (Ἐλδ. καὶ Βερατ) καὶ μbυσήj ἴδ. μσν bέσ (γ) ζἴ bίες (τ).

bυσηρά-ε: πλθ. bυσηράσ-τε: πιστός.

bυσηράσ-jα = πιστότ· πλθ. bυσηράκ-τε.

bυσνία-ου (Σ) πλθ. bυσνίασ-τε. = πιστός.

bυσνίασ-jα (Σ) ἢ πλθ. bυσνίασ-τε. πιστός.

bυσσή (Σ) [Σλαυϊκ. bυσίδα = ἐρυθρὸν], bυσσή (Σ) πυσσσή (Τυρ.) ἴδ. ρ. βλαστρμίε.

bυσdίλε-jα = ἴδ. bυdσυλίδε-jα· πλθ. bυσdίλjτε τὰ σκουπίδια, τὰ ἐρίφνια

bυσdίλjε-ω (Πηρ.) πλθ. bυσdίλjσ-τε· = τὰ σκουπίδια.

bυσjε-ω (Ἀργ.) πλθ. bέσκjσ-τε: = ἀπιλευθία, τρέλα.

bυσίασ-α (Ἐλβασ.) πλθ. bυσίμσκ (σωνὸς) ἡ πλάκα καὶ bυσίασ-κ (Τυρ.) πλθ. bυσίασ-τε (Τυρ. καὶ Καδ.) ηγρέ bυσίασ-ηγκάτσ καὶ ηγκάτσας-κ (Βερατ.) dρκάτσας καὶ dρκάτσας καὶ dρκάτσ (Ἀργ.)· γκατσ-κ (Πρμήτ.) πλθ. γκατσ-σκ-τε -σκατσ-κε-κ (Δίβρα) [σκαρίς] πλθ. σκαρίτσ-σκ-τε τσιέκ-τε-κ (Μαζσκjκ) πλθ. σκαρίτσ-τε.

bυσkj: ρ. ἀν. = ἀρκίζω τινά· ἴδ. περγjρόj, βλ ρbj bλ.

bυσίκμα (τ) = ὁρκίζομαι, ὁρκίσω· bυσίζκμ (γ) περbυσίζκμ (γ), περγjρίχκα (τ), περγjρίσκα (γ) = bυσj bλ (γ) bυj bλ (τ).

bίφσ (γ) ἐπιφ. = ἔξαφνα· καὶ πκ bερτ (Τυρ.) = πκ πίτσκας (γ. Σ), πκ πίτσκρε (τ), πκ κουjτούκμ (γ), πκ κουjτούκμε (τ)· bερτ-ι

(Τυρν.) δυτζέτε μέ βε bάμε bέρτιμε = πρέπει νὰ τὸ συλλογισθῇς. - βε bάνι bέρτιμε = τὸ κατάλαβε, τὸ πρόλαβε, σ' βε bάνι bέρτιμε = δὲν τὸ κατάλαβε, δὲν τὸ πρόλαβε. - καὶ bέρτι : μ. τρπ. = ἔτυχε, συνέβη, bάνι bέρτ = εἰμὶ ὁ τοῦ bά - κε bέρτι κεjὶ πουνε = μὲς ἔτυχε, μὲς συνέβη τοῦτο· πουκ' βε bέρτι σάνε, = πουκ εἰμὶ μὲ ὁ πάμ. - κεῖνό μ bέρτι = αὐτὸ μου συνέβη· bαj bέρτ = προσέχω, προφυλάττομαι (γ) σ' bαj bέρτ = δὲν προσέχω, δὲν προφυλάττομαι.

bάba - ατ (Σ) = καλόκαρδος, ἠθικός, γάλλος πλνθ. bubénj - τε (Σ) γjαλ - δέτ. bíbg - ε (Σ) θηλ. ζδ. ρίεg - ε.

bábg - ε πλνθ. bíbatε = τὸ πουλὶ τῆς χήνας, τῆς πάπιας [Βουλγαρ. τοῦ bubu = τὸ μωρὸ τῆς κούρας] [περσικὸ bibe].

bágε - ε = δίχνλον, κοινῶς δηχάλι· πάγε - ε (Πεμπτ.) [κομμοτι - κομμάτι]

bajráp - ε (Πεμπτ.) = τόπος πετρώδης, τραχύς.

bajráp - ε (Πεμπτ.) = εἶδος τορώδους λίθου, κοινῶς σφαιγγαρόπετρα καὶ τσιμέρι. [bαγαρ = ἄκαφρὸ πέτρι Βουλγαρικὸ] πλνθ. bαγαρε - τε (γ).

bαγατ - ε (Ἔλβασ.) φτωχὸς ἢ ἁπλῆ κατηγορία, κουφράντα : με ηjίτι ε με ndoji bαγατ = μου πρόσθεσε κακηγορίαν ἔν..... - πλνθ. bαγατ - τε.

bάj ἢ bάι : μ. ἐν. = φέρω, ἄγω, κομίζω, ἀόρ. πρόηjα (γ) καὶ πρόνα (γ) καὶ πρόθα (π)· μετχ. πρόηjε (π) καὶ πρόηε (γ)· ἐνεστ. ὄπια = παγαίνω τ., πάμε βε bά ndjé μετ = τὸν ὑπονθρίζω.

bάj ἢ bάι : μ. πλθ. = πίπτω· ἀόρ. ρόθ μετχ. ρένε (γ) καὶ ρέτε (τ). bαν φαλjέρε = πρόλαβα, λανθάνω με - τε - ι - ρά ρις ηjά = συνέβη. - με - τε - ι - ρά νόδα = ἔτυχε νὰ περάσῃ τὴ ὥρα κανένα δρόμο· σ' ι bα φαλjά πόδε = ἐπισκοπῶ. - bά ρρότσκα = περιφέρομαι, bά πόδε = μετζάρα - ι bά ndjé τε = τὸν προσβάλλω - ρά ένε κάλjετ = πέρασε - bά ἀρα λjάλjατε = τὸ λουλούδι μυρίζει· bά μbε γjονjί = γονατίζω - με - τε - ρά χόντα = προσβλήθην - ες - α. - ρά ndjé γjάρε = ἀποκαμάθε· με - τε - ι - bά τε βλε - τε (Ἐλβ.) λυπάμαι - εις - α, λυπᾶμαι, θλίβομαι· bά ἢ, bέρε, bρέθη = βρίσκω, χτυπῶ, πόνεσι χάλκα. - ι με μbε σι κάλjετ. - ἐνεστ. τηρίζα. - με - τε - ι - ρά πούνε = ἔτυχε νὰ κάμω, ι μένε κάλjετ πρ σε ἀρίτε με - τε - ι κὶ μένε πρ πίθ: =

ξυγε νὰ τὸ ἴδω καὶ ἄλλην φορὰν ι bia πρέπει πάντοτε = κατοχυρώνομαι, φροντίζω εἰς τὴν ἀγορὰν ι bia πρέπει κάθε ἡμέρα = κατοχυρώνομαι εἰς τὰ χρήματα μ- τ ι bia νάρ μαντ = ἐνδιαφέρομαι - σαι, τον

bej ἢ *bie* : χ. ἀσχημ. = ἀπατῶ, πάπτω. ἀόρ. μαῦρ μαντζ, μάνε (γ) καὶ μάνε (τ) ι bia dëjtje = κτυπῶ τὴν θύραν ι bia fjalët = (κτυπῶ) καλῶ εἰς κάλλον ι bia ljëdhjes = κτυπῶ τὸ τύμπανον.

bëj : χρ. αἰδ. = βλαστάνω, θάλλω, φυτρώνω, φύω. (γ) bij (τ) ἀόρ. bëna (γ), bëra (τ) μαντχ. bjerë (γ) καὶ bjerë (τ) bëra. bëjë (γ) = bëra bëjë (= ἐφάρμοστ τὸ χειτάρι) - bëjtës (budi) = καὶ τέλος (ὑποκωμ.).

bëdhas-a (Σ) = ὄρος πλησ. bëdhas-tës-bëjnë-a (bogdan) = bujnë-a (γ) bujël-a (τ) = μάλ-ι = βουνὸν πλησ. μάλje-të ἐνῷ κάθρε = λόφος, πλησ. κάθρετε. [καὶ bëdhas = ὑψηλὸν πρᾶδι, ἄλλοι βόσκω].

bëj-ë πλ. bëjn-të = δυνάτὸς [ἀλ. φιλ-ῶ, Δατ. filin] bëlj-a (τοκ.) πλησ. bëljatë (Ἀργυρ.) ε bëjn, γεν. të bëjës, αἰτ. të bëjnë ἀφ. së-bujnës καὶ të bëjës. πλησ. të bëjnë γεν. së bëjëve, αἰτ. të bëjnë ἀφ. së bëjës.

bërë-a = φωτὸν μικρὸν, μῆλον ἀνωρίμον μαμάλig-a (Τερ.).

bërë (γ) μαχ. καὶ bë = φύω, bërë (τ) μαχ. καὶ bë

bërdh : χ. αἰδ. = ἐπανάπτομαι καὶ νηπὶ κόκκ bërdhë = κόκκις ὁ ἐνθρωπος δὲν ἐπανάπτεται ι ε bërdhur = ἐπανατεχνημένος ι-ε nabërdhur = ἀνεπάτακτος - [γεωρ. bërdhë = δίκαιον πεδικεῖον].

bërrë-ë (Ἀργυρ. Πέρα. Σκουτερὴ λέξις) εἶδος ἰχθύος = ἡ ξυλόκαστρα τῆς θαλάσσης βρέκει δέκατες bërrëzë = ε κοκκόνης 3) ἐπὶ ζώου (= ε ρέρτε) ἀναπαύομαι, ε κ.λ. ὁ πλησ. bërrëzë.

bërjdhë-ë (Ἐλβασ.) πλησ. bërjdhëzë = δίδυμος καὶ bërjdhë-ës (Σ) πλησ. bërjdhëz-ë bërjëzdhë-ës (Κορ.) πλησ. bërjëzdhëzë bdërjdhë-ës (Τερ.) πλησ. bdërjdhëzë, dërdh-ës (Κρούϊε) (Μιρδιτε) πλησ. dërdhëzë bërër (bogdan) πλησ. bërdhë-të τὸ δὲ θηλυκὸ bërjë-së-jë θηλ. πλησ. bërjëzë, bërjëz-jë πλησ. bërjëzë bërjëzdhë-jë. πλησ. ëzë, bdërjëz-jë πλησ. ëzë dërdhë-jë πλησ. dërdhëzë bërdhë-jë πλησ. ëzë.

bër-i πλησ. bëj-të, = ὁδός, τέλος, [Λεκανικὸς πόλ ἀντὶ πολ] ι bër, γεν. të bërë, αἰτ. të bërë καὶ të bërë, ἀφ. të bërë πλησ.

ανφ. τε bijτε, γεν. τε bijβεν και τε bijεν, κίν. τε bijτε, άφ. bijε.

διφ. (Σ) ρ. θ. bαφ, βdαφ, βdίφ.

διφφ-α (Τσαμ. και Σαλτζ.) (θ. βίφ-ε) πλθ. bίφτε.

δίφκο: ένίχ. ή ένιφάν = ξερίτης, κατσίλήθιος, κελύς πρέπει.

δίφτ-ι (τ) σαχίς.

διτσίχ (Σ) θ. bιτσίχ.

δίτσ-ε: κοινός γναφοσύπουλον πλθ. bίτσατε και γετσ-ι (βιτσάτ) πλ. γίτσ-ιτε = ζερ-δίνι (Σε.) πλθ. ζιχ-δίνι, *bιτσίν-ι* (ε) (Δέφτ.) πλθ. bιτσίν-τε.

δφίφ-α πλθ. bφίφατε θ. βφίφ α θ. bφφ-ε, βφ-ε.

δίφ-ου πλθ. bίτσ-τε κσιν. κλωσφάν αφέζ-ζε α (Καθ.) νίχ bισν bιζλήφου = ένα κλωσφάν χεπλφνίν και γφ-ι (Σ) πλθ. γ-μετε, και τέβ-κ (Γυφ.) πλθ τέβ-τε· άφε με ε μάδι τε bίτσου.

δισπίφ-ου πλθ bισπάφτε (Γυφ.) = πάνω μάδι μάδ-ι (Γυφ.) πλθ. bίδατε = νίχ πάνω bισπάφου.

δίσφχ-ου = ζ̌ως άφχίσταιν πλ. bίσταφ τε bάθαλ ε φάτε.

δίθ-ου (χ. Σκ. και Λιθ.) = θφίσν (τχεφάτ-ε) πλθ. bίθατε.

δίτσ = σίφ· 2) πίτσ· άνθ κφά. πλθ. bιτσφα-τε (χ) και bιτσ-σατ (τ) φε νίχ bισν = καθόμαι άλλαδέν (άνακαλούμενος).

διτσ-τσίνδφ-ι (Σιλ.) πλθ. bιτσ-τσίνδφατ = ε σπασπαχής· ή σπα-παφέλα, ή καλοσυλλέχ (σπαφίν) και bιτσ-ίφτσίνδφατ-ι (Γυφ.) πλ. bιτσ-ίφτσίνδφατε· και σπασπαbιτσάφ-χε (Παφφίτ.) πλθ. σπασπασbατσάφ-τε και σπασπίφ-ι (Καβχέχ).

δισπίφ-ου πλθ. bισπίφ-τε Hinterzeug des Sattels· bάτ bίσν = κάφνα σαμαδιφής, καμαγίχον αφ γφόλα λίχίσν ή σπάνδε bί-σνου· φέσν ή γφαίτσε τε παίζαφ bιτσ-δουδ-ι (Σ) = bιτσ-σπάνα-γον γίκίχ bιτσ-δουδ (Σ) = γίκίχ καbιτσ· bιτσ-δουδε-χε (Σ) = bιτσ-σπουγε· σπαλίχ bιτσ-δουδε = σπαλίχ καbιτσε· πλθ. θηλ. bιτσ-δαίχδε-τε ι-ε bιτσφ-ι = δεσμονίς, σπλαντσάς· ι-ε-bίτσφα-χε θηλ = έσχάτη.

δίτσ-ε πλθ. bισπίτσατε· οι πλείονδι τες κιφκίδι τες γυναικός.

διτσ-φείφα δισπουφφ-α (Γυφ.) (κατ' αφοφισμόν) ή ίατίς, ή νυφί-τσα· πλθ. bιτσ-φείφα-bισπάτσφατε.

διδι-κασίκα-γκα = ὁ ἔχων τὴν οὐρὰν κομμένην διάτ-τουγξ-α θηλ. κρὲν διάτ-τουκα = (κόκκινη κοκκίδα) ι θέλ κτι κρι ε κα διάττουξ τε πρίξε.

διλάκη-α (Πεςμάτ.) διλχα' ε ἀμάκε διλχάκα ζεμξ' ε ἀμάκε.

διλεγκάκο-τε-τι: ρ. οὐδ. = βελάζω· καὶ διλεγκικ-ίτ-τι· δίντε διλεγκάντε = τὰ πρόβατα βελάζουν διλεγκάβι (Ἔλβασε) ρ. ἀμετδ.

διλεγκάκο-κ πλνθ. διλεγκάκατε = βλυχηθμός, βέλασμα.

διλκάνδαρ-α πλνθ. διλκανδάτατε· διλάνατ-κ πλνθ. διλάνατε, διλανάκ-κ, πλνθ. διλκανδάτ-τε, πίνατ-κ πίατα-τε = κοπάδι τῶν ζώων.

διλκάτο-κ (γ) διλκατ-ι = ὁ ἀγοραστής· ἴδ. θέγκα-ι = πωλητής.

διλκί = ἀγοράζει, ἀγοράζω· ἀνιθ. δίτ (πωλῶ).

διλκίζεμ καὶ διλκίτα = πνθ. ἀγοράζομαι.

διλκίμα-ι (τ) πλνθ. διλκίμα-τε ἀγορά, ἴδ. τρία-γκα.

ι-κ διλκίτε (τ) ἀν. ι-κ μιλκίτε (τ) μι γκίθε τε διλκίτα = μὲ πρόσωπο φύλλο· κρα τε μιλκίτα = πρόσωπα, χλωρά, χωράφια.

διλκιτκί (τ) ρ. οὐδ. = μιλκιτκί (τ. bucli) = προσωπίζω.

διλκίνδαρ-α (Ἀργυρ.) πλνθ. διλκίνδατ-τε ἴδ. πάνω, πλανδετ-ι.

διλκίτε-κ πλνθ. διλκίτατε καὶ μιλκίτατ-κ = μάλιστα (ἴδ. [ἑλληνικὸν μᾶλλον = βάλλτου]-δατ διλκίτα = μελανόχρωτον.

διλκί-κι (γ) πλνθ. διλκίκ-τε καὶ διλκίτ-κι (τ)· κτικὸς φλαμούρι.

διλκιτκί ρ. οὐδ. = πληρώνω, καὶ βαρεῖ (Τοφ.).

διλκίδα (Κακαβία) = κομμὶ μι γκίθε λιτκίδιγε ἴδ. κρθιλκ-κ· πλ. διβάλκατε

διλκίζε-κ πλνθ. διλκίζε-τε = κατηχὲ καὶ τσάγκε-κ (Σ) καὶ πέτιμε-κ (Πεςμάτ) (= φτύσιμον πλνθ. πέτιμετε.

διλκόκκ ρ. ἀν. = ἀλλάζω (τ)-διλκόκ (γ) καὶ διλκόβ (νονερ.)

διλλε = βελαί· ἴδ. ωπωπαῖ! ιλιλλι, διλλιλή, ολολυλή.

διλληρίτε-κ (Ἔλβασε) πλνθ. διλληρίτατε· ἔντομε μαῖρε ἢ κόκκινε ἐνδιαπέρασε εἰς νιὰς τοίχους τῶν μαγαζιῶν ὅπαν τὸ κόκκινον ἐπαλλήλε εἰς ἄνθρωπον λέγωσιν ὅτι εἶδεν θὲ λάβῃ ἢ συγγενεῖ τὲ ζῆ.

διλλίτο [Ἔλβασε] = χώνευμα (γ)· θωμ διλίτ-τι (γ) = θωμὶ ι χωνεύει· σεμεντουλάρ-κ (Κρόγκ) πλνθ. διλίτατε-τε, μπετόνατε, θωμιλιτάτατε, σεμεντιλιτάρατε.

βαζιλέας: ὄδ. βαζιλέα-ου· πλεθ. βαζιλέηες.

βαπορέ-α: ναύπηλος· πλεθ. βαπορῆγες.

βάρ (Σα.) = μαύρη = ἀρκετά [ἄλλων. πελ-ά].

βάρ-α (Τυρ.) πλεθ. βάλατε = ἔβρε ἄνθρ. φό· βάλε-τε πλεθ. (Σα.) ὄδ. βαλέ-τε = ῥάβδετε = ἔβρε ἄνθρ. ἰσό.

βάδδ-α: = κατασταγιά, διστυχία· μ' ου βα βάλ|ε-α fatto una disgrazia.

βανδίτ ? ? ?.

βαλέρ-ια πλεθ. βαλέρηες· ὄδ. βανταλέρ-α.

βάρρ-α (Πελ. Σα.) = χιών ἡ πλ. ἔχγιατος· ἀν' ε βέρρε = τὸ βόρειον μέρος = ἡ Βορειὰ· καὶ βάλέρ-α (Τυρ. Μαλέσσις ε (Σανδρατ) ἀβάρ-α (τ. Βαρατ) βάι βέρ = χιονίζει· καθ' ανβάλ-α (τ. Ἀργυρ.) [ὄδ. Ἕλλην. Βορ-ρᾶς].

βαρεζάν-ια = καὶ παιζάν-α. Ἑλβασ. : μάρες μαχαίρι παρὰ τὸν λαβόν, ἀπεγερμένον καὶ ἀφαζάβα-ια.

βαφέρ-α: πλεθ. βαφέρα-τε (γ) = πίνες, ἐλάττ.

βάσιλ-α = ἡ Βασιλίς.

βασιλέα-ου (ἀρσ.) βασιλέα-ια θῆλ. πλεθ. -α-τε = βάσιλες.

βάτ-α πλεθ. βάτθα-τε = βατράχοι, ἀβρόκτ. 2] ἄξον.

βέν-α = ὁ κόσμος, ἡ γῆ = ἄνθρ. ἢ πόλ-α = ζῶντες· 2) ὁ λαός· μας ἀγγὶ τε κε' βέν βέτα = μὲ ἀκούει τί λέγει ὁ κόσμος, οἱ ἄνθρωποι, ὁ λαός· 3) ξένος, ἀλλόφυλος· εἶν' ε βέτερε = εἶναι ξένον· 4] εἶδος πολλοῦ, ὁ ἀχγιλός-ἰάρι πολ] νἰε βέτε (Τδρα) = μία πολ] νἰε ἄθωμ-πρόβατο) ὄδ. ἄβ-ια-πόλ-α = ἔπαυρα, στεριά, ξηρά· κρε' ε βέτερε = ξένη γειτόνισσα βέτερε (= ξένη γυνή).

βέτε: (Μαλέσσις ε Παγκάλης ἢ Μεγαλόχ) = βέρε = φωνή· κέι νἰε βέτε = καὶ μόνη φωνή· νἰε βέτε δύ βέτε, τρι βέτε = νἰε βέρε δυ βέρε, τρι βέρε = μόνη φωνή, δύο φωναί, τρεῖς φωναί· καὶ κατὰ βέτε = κατὰ τὴν φωνή = κατὰ βέρε.

βέτ-ια: πλεθ. βέτα-τε = ἀσκὸς μπουτίλια καὶ βέτε-α, βατελέ-ια.

βατελέ-α = βασ-γου· βατελέ-α: πλεθ. βατελέηες = βαρέλλια γερὰ βελέρα-ια (Τυρ.) πλεθ. βελέρατε.

βέτερ-α (Τυρ.) πλεθ. βέτερα-τε· ὄδ. βατβατέλε-ια· ἀσκὸς βαρέλι.

βρατέ-α (βουλγ.) = ἀδελφός· πλεθ. βρέθατε· ὄδ. βρό-α.

δρόν (Ἀεγαρ.) ἐπιφ.=παγκάκ. σάρκες (γ) τσδάμζε (τ) ε χίαμ δρόν=ε χίαμ σάρκες, τσάρζε.

δρουάν (Ἀεγ.) ρ. ἐκ.=τρέβω νυκ σίρουτας καὶ σίρανιε καὶ σάκρις (Παρμάτ) καὶ τσδάρζιν.

δρουζόμ-ι (Σ)=ἱκανόν-ομαι.

δρύζ-ο-(Πλέ. Βεράτ.) πλοθ. δρύζατε: ι θόνε βίμε αμε δέν πλήρε, καὶ χουλέ-α πλοθ. χουλάτε=βίμε-α (Καβαγ).

δρυζίμε-ι (Κοδαζ)=κρίτας ζδ. κρίτμε-α.

δρυζίμ-ι (Διαβουρίτ.) πλ. δρυζίμτε ζδ. δρυμε-α.

δρύζα-χύτε-ι (Κρυμέ)=αδ αμ. λίμε [λίμαν, λίμτ] πρίζαχύσθ. πλ. δρύζα-χύτε-ιτε.

δρυμα-dίπαο-ε=ὁ κατανιάν τὰ παρακαλάτσνα· πλοθ. ι-τε

δρυζα-χύσθ ι (Τυρ.) ἐπιφ. ζδ. υπτι-κάκμες.

δρύθ (γ. τ.) δρυθάνε (Περμ.) ρ. αὐξ. ἀορ. δρύθα, μετοχ. δρύθε καὶ δρύδυαρ=τρέχω, χυροπλῶ, ὡς ζῶα τὰ ζέα ὅταν παίζουν· διάφορα δρυθνας καλῆ, κλπ. δρύθ.

δρύθ ρ. νῦθ. τρέχω χρήσιμα· δρύθ=τρέξε χρήσιμα.

δρύθμα-ον δρύθ-δι: πλοθ. δρύθατε=ἔλκηθρα ι-ε-δρύθτε=ἐλκήτους.

δρύζ (γ) ρ. ἀόρ. δρύζτα μετοχ. δρυθνάν κοιν. χαλαντίζω, -αρτσαλίζω αμ. δρύ· ἄθαμα=ἐ παῦκας χαλαντίζει πάντοτε· δρύχα (γ. τ.) πλοθ. χαλαντίζομαι 2) συνερίζομαι γυναίζω ζδ. [ἐλλ. βι-δρύ-τσαν βρῦσις].

δρύκ-ον πλοθ. δρύκατε καὶ δρύχατε· δρύκας: δρύχου κάτε με ι βόγελε σε κάδρα· δρύχα ι λυσίμιτ=ἡ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, δρύχου ι ἀπέτ.=τὸ παρακαλάσσιον.

δρύκατε [πλοθ. μόνο]=τὰ ἐπιδέρματα· καὶ τε λίντα-τε (Σ) τε πα ένα-τε (Σ. Κρυζα) [ποτοὶ δρύκατε δάβατε πα ένε καὶ ι τε χλάδυαρε (τ).

(ι ε) δρεγδόνας (Πεχμετ.)=τετραλοπαγρένες καὶ κλε κε χάκλνατε ὄνερε κλε κε βάκμοτε ὄνερε ι μονδόνατε τέπατε.

δρένδε (τ) χλρένδε (γ)=ἀντίς, ἔνδον· ε βίλε δρένδε=τὸν ἔβαλε ἐς τὸν φλαπά· (τὸν ἔβαλε μέσα) ἀντιθ. jάβ-τε· παρδρένδε (γ), δρένδεζι (τ), δρένδεζε (τ), δρέντεζατ (τ)=ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα· ἀντιθ. jάβτερε.

δρυπελέδω-τε [Σκ.] (τοῦρκ. τουντούρ), *δρώτε-τε* [Τιφ.] (ἀπ τοῦ πατέω δρώτη).

(ι-α) *δρώνδαζα-ι-με-γα* = ἐπιθ. ἀπωτερικός ἢ καὶ ι-α *δρώνδερμ-ι-με-γα δρώνδερμ-ι* (γ)-*με-γα δρένδρ-ι* (τ) (πλεθ. *δρώνδρινες δρώνδρι-γα* πλεθ. *δρώνδρι-τε*.

δρέπ-α (ἀρχ.) ἀγκίρι, πιαστὴς χαιτῶν μαΐτα-ζδ. *κέρ-ιβα*.

δρώ-ζι πλεθ. *δρέζατε* = ἐ ζώνε· 2) γενικὸ = (30 ἕτη).

δρδο-ζι (γ) καὶ ὄκκε (μακρὸν) *ἀπ δρέζα νέρεζιε* = δύο γενεαὶ ἀνθρώπων [*ἀπ φάκε νέρεζιε*] *δρετ πας δρέζι* = εἰς γενεὰς γενεῶν = αἰῶνα· *κρικὸς δρετ μεῖρ* = τὸ ζωνάρι τοῦ πόγκι (διάζωμα) *δρετ-δρέκ-ι* κὲ *δρετδρέπερε* πλεθ. *δρετ-δρέτε-τε* οἱ ἡρακλεῖδαι (τοῦρκ. *σολτανάρ*).

δρέδρ-ι (γ) *δρέδρ-ι* (τ) = χάλκεος· *δὶε δρέδρ* = πίττα· χάλκεος.

δρέδα-α πλεθ. *δρέδατε-τε* = ἐ χελώνε· *δρέδας σέρτε* = χελώνε τοῦ πηγαδιοῦ.

δρέδαζε-α πλεθ. *δρέδαζατε* = ἐ ῥάφε τῶν σέλων. 2) *δρέδαζετε* ἐ γέρτσια (οἱ πτερωτοὶ δόλιχοι τοῦ λαιμοῦ κοινῶς χελώνες (χειροδικαὶ ἀνθρωποι).

δρετσάδ-α πλεθ. *δρετσάδατε* καὶ *δρετσάτε-α* καὶ *δρετσάτετε-α* (Σκ. Τιφ. Κρυβ. Καβ.) = βάτραχος· καὶ *δρετσέ* (bogdan).

δρέβα καὶ *δρέβε* πολ. ἐπὶ *δρέ* = βάρ, *γρίαδε-δρέβα* = κατατρυγητὴς, *γρεβάζω*.

δρέ-α (γ) πλεθ. *δρέ-τε* καὶ *δρέδ-τε δρέ-γι* καὶ *δρέν* (τ) = κέρας· καὶ *δρένε-α* (Σ) πλεθ. *δρένε-τε* (Σ). *φρόδες ι βένε δρέτε* = τὸν ἐξηπάτησεν, τὸν ἐμπέπαισε.· *παρμ. ι μάρε π' αι δρέ* = ὁ ἀνήρ δὲν ἔχει κέρατα (διὰ νὰ γκαιρωθῇ ὡς τὰ λοιπὰ ζῶα) *δρεμδ-δι* (γ. τ) πλεθ. *δρεμδέν-τε θελ.-δε-γε*· πλεθ. *-δε-τε* ὁ ἔχων μεγάλα κέρατα.· ἐ ἔχοντα μεγάλα κέρατα.

δρέν-α [Ελβ.] ἴδ. *βρέν-α δρέβ-α βρε-α*.

δρέπ-α (Σκ.) ἀρκετὰ, τε *δρετέτατε* ἴδ. *δρέτρε-α*.

δρεπού [Τιφ. Ἐλβ.] *δρού* [τ] *βρεμού* [Βερά.] ἐ ἴδ.

δρέτζ-α πλεθ. *δρέντε-τε* πλευρά.

δρέτσ-ου (γ) [Σλάντα, λέξις] ἴδ. *θέκ-α* = κοινὸς συνήγορος· πλεθ. *δρέτσ-τε*.

δρισα-ας=ξυράφια πλεθ. δρίσκε-τε δρισκ-μήνε-τε (Ελδ.) πλεθ. δρισκε-μένε, δρισκ μπρεδ-ι (Κρυτζ), δρισκ μπλίζ (Σ) πλεθ. δρισκε-τε=τὰ ξυράφια (δ' ἀπ ξυρίζοντας).

δρίτσ-α: (bndl-Ελδ.)=κρυφὴ (ἀπλεθ. δρίτσκ-τε ἄχυροντας) δρίτσκ-ια πάχε (Γερ. Κρυζέβ=Σεπτεμβρης· καὶ δρίλλι-ι πάχε (bogdan)=Τ)βρης μὲν δρίτσκ-ια δύτε (Γερ. Κρυζέβ)=Ὀκτώβρης-δρίτσκ-ια τρέτε (Γερ. Κρ.)=Νοέμβρης δρμούρ-ι (Γερ.) Νοέμβρης δρμούρ καὶ δρμούρ (γ)=Νοέμβρης [ἴσως ἀπ καὶ δρίτσκ=πάχνη].

δρίτσ-ι (Ελδ.) ἐπιθ. αἰλ] δρίτσ=ἴσιος κατευθύχρους.

δρουλ-ι ἢ δρουλ-ι (Ἀργ.)=ὁ ἀγαθὸς πλεθ. δρούλ-τε ἢ δρουλ-λητε ἢ δρουλ-ι, δρουλ-μι.

δρούτ-ι καὶ αἰλ δρούτε [ὁ πλεθ. ἄχροντας]=ζῶντ, πρόζ-μεν· ι-ι δρούτε=ἔνζωμι.

δρουδουλ-ι (τ)=κάθαρμα πλεθ. δρούδουλ-τε.

δρουδουλ-ι (Ἀργ.) πλεθ. δρουδουλ-λητε=βρωντὲ· καὶ δουρ-δουλ-μ-α καὶ δουδουλ-μ-α πλ.-α.-τε (Παρμετ.).

δουρδουλ-ι (Ἀργ.) μ. ἄπρος=βρωντὲ· καὶ δουρδουλ-ι (γ)

δρούτουλ-ι: εἶδος γλωσσήματος.

δρούτ-ι (Ἀργ.) ἐθ. δρουτ-μένε-α.

δρῦμ-α=πάχνη (πλεθ. ἄχροντας).

δρῦν-α (Παρμετ.)=$^1/_2$ κιλὸν (εἶδος μέτρου).

δρύφ=(Σα. Παρμετ.) ἐπιρ. ἐπιτεῖνει τὸν ταχύτητα πρᾶξεως· δρύφ μὲς καρδε=κόπτω εἰς τὸ πιθάρι (ὄρθιο)-δαιν δρύφ α ου τσὶν μὲς καρδε=κόπτω ἀνεπαίθη εἰς τὸ πιθάρι-τσίζω α δρύφ μὲν καρδε=σύκον κόπτω εἰς τὸ πιθάρι (Σαιδρα): νὰ κόψῃ ἀπὸ δυὸ] δρύφ μὲς καρδε, νὰ κόψῃ πόσα ζύκα χρήσιμα ε μὲς ε λὲν βάλλε νὰ ἀπθῆτε.

δρυχρισ-α (Παρμετ.) ἀλλαλαγμὸς πλεθ. δρυχρίτε.

δρυχαρίζ (Παρμετ.) ἀλληλοζῶ γελῶ, χαίρω ἐκ χαρᾶς.

δυθάρ-ι πλεθ. δυθάρε-τε: αν αἰξ δο δύθε=πυριτὶς, ἀρτοπαλάτης· κανὸς κυλοκαπαρᾶς· ἀφ δυθάτ-ι ὁ ταράσσω μὲ τὸν κάλον δυθάτ-]χ (θ).

δυθαρδε-αν τὸ θηλ. δυθαρδα-]χ (ἐ ἔχων μεγάλους κάλυκας).

δυθ-α [ἄλλαν. βυθὸς] τὸ κάτω μέρος, ὁ πάτος· Σ) ὁ κάλυξ. δὲ

φώνι-dli. bυlʼ ε κφίνεγ=ὁ πάνε τοῦ λαιοῦ· bυlʼ ε dεσπάιτ=ἡ μέζε τοῦ ξύλου· γῆ· κανd bόlε υλλίνj=ἐκατὸν ρίζες ἐλιᾶς· ἴδ. ρρέζε-ε μέ νdε bόlε=κάθεμαι κατὰ γᾶς [ἴδ. ἐλλην. Bυlés]· bόlε ρρουμbυλάε-νε. — πλνθ. bυlε ρρουμbυλάδες.

bυlζάιν (γ) ἴδ. bυυλμάι-ν (πλνθ. ἄχχοντος).

bυν-ιν (Σκ. Ἐλδ. γ) ἄχμον, κοινῶς ἄχνι (ἔκφ. πιπιλάτε-νε bυν ἀλέ' ε γρόιτ. ε ἄλλυτ, ε τρῶάρες. ε τάτρας ε φίζετ· κι κε δ-μένε νdε λjέμες ε τε τσουτζλέτε· dόκε bυν-νε, κι κουν κάκε κι dlε νdε λjέμες απε τσουτζλέμ. dόκε καθνε-κε κι κυλέ' ε μένεν νdε ε γρόιτ, νdε ε ἄλλυτ, κjε κάτε πα θυμ ε πε dεμμένε.

bυλτά-ε (π) πλ. bυλτj-τε κοινῶς βουλδώτ καὶ bυlδ-ι (γ) καὶ bυλτ-ι πλνθ. bυλτjε καὶ bυlj-τε σανγε (γ).

bυτυλίτσε-ε (τ) πλνθ. bυτυλίτσε-τε καὶ bυλάτσε-ε (γ) πλνθ. κ-τε καὶ bυλάτσε-ε (Σ) πλνθ. bυλάτσε-τε=ἡ βουβάλα.-ἡ βυζάλα;??? βυλάτσε τε ιμένε ἔ ἄθνε (Βέρατ.) [ἀπὸ σπουσπαμπ].

Bυυlε-α: ποταμὸς στὴς Σκόδρας· καὶ Bυlε-α (bogdan).

bυζάνε-bυzάνε: (πλνθ. μον.) ἴδ. μέ-jε (βάμβαξ, λαίδωνα).

bυζάj-α: ζωύφιον κοινῶς μαμπάλ· πλνθ. bυjbε-τε (ἴδ. βόλj-ε) τε βάτε bυjbε (πανδοκεὺς φράσης).

bυυlε-ι-ν. (Ἐλβασ.)=μαμάλε-τε. = ζαφτσιάζω.

bυυlυ: ἴδ. υλbυυλύ.

bυυbυάjε-jε (τ) πλνθ. bυυbυάjε-τε, bυυjbυάjετε (γ)=κάλυξ· bυυjbυάjε-jε (γ) καὶ bέτσε-τε· bυυbυφάτ-jε· πλνθ. bυυbυφάτε-τε [Σλαυϊκ. κὶ νεφρά] ἴδ. βόλjε-jε (Πεζρέν.) πλνθ. βόλjε-τε νεφρόν, ἴδ. ἄλj-ε (Σ) bυυbυφάτε-ε καὶ bυυbυφάτε-κε-κ: πλνθ. bυυbυφάτε-τε-κε-τε νἷς φάτε μέζετε κjὶ θάτ σε bάν πλjάτε.

bυυbυφάι (Ἐλβασ.) γ. =βαλjὲν γjέλε σγε dάλjε.

bυυbυφάι (ἴδ.) γ. ἰν = dυμαχῶ=σφυδάτ πλjάτάνε μὲ σὲ' ἀκ ε μὲ κε' ἀκ.

bυυbυζάνε-α (γ) καὶ bυυbυζάλjε-κ (Πεζρέν.) εἶδος σπουργ ἴδ. ξ-κάνε-κ, ἴδ. βυλέβ-κ πλνθ. bυυbυζάνατε· bυυbυζάλjατε.

bυυbυλjί (γ) bυυbυλj (Σ)=bυυμbυλάτ (τ) bμυμbυλάτ (τ)=βρονχ.

bυυbυλjάμ-ε (γ) bυυμbυλjάμ-κ, bυυbυλjάτ-κ πλνθ. κ-τε=βρονχά.

bοίζε-α πλεθ. *bοίζε-τε* = τὸ χεῖλος [πρβλ. Ἑλλ. βυζίον] 2) χεῖλος, ὄχθη, *bουζ' α λjούμε, α λjαίνε, α dίνε* : *α bάj bοίζετε* = κάμνω μιμφοπρόσ μὲ τὸ χεῖλη ὅταν δὲν μὲ ἀρέσ τι. – *βε πρ. bοίζε* = τρώγω χωρὶς ὄρεξη, κινῶ μόνο τὰ χείλη, χωρὶς νὰ μασῶ τίποτα πρβλ. *bοίζετε* : = ἐπὶ δυσχερειῶν βλ. *bοίζετε* – *δυσχεραίνω*. – *μbοῦ πρbοίζε ἐπρ.* = γκρίζα μέχρι χειλέων *σ' α λjαβ bοίζε κού νjεύου δὲν γκὲ τὸ χεῖλος του πιτά.*

bοίζε-bουbούηε-α πλεθ. *bουζε-bουbούjετε* = κρί κῆτ α κὲ *bοίζετε τε βίγλjε οι bουbούαjε.*

bοίζε-γjοε-ζι = φιλομιδές, χαιρσούς· καὶ *bοίζε-κjέθιτε-ι-α.*

bοίζε-πήτετε-ι-α καὶ *πλάνιτε-α.* *σί α κjύ κjε κὲ bοίζετε τε πλανάτε, κjε σ' κοῦ κιάτε.*

bοιζούα-ου : εἶδος ὀργάνου τὸ *bουζίκι.*

[bούj] ρ. οὐδ. = κατσικάκι· **bοῦj** (γ) ρ. κουμπώνω· *πρβλ τον (σὲ ξένον οἶκον φίλου ἢ συγγενοῦς) 2) *bούj πέτρε* ἴδ. *φλjέ* – *κοβαλάκι, κουμάσι· ἀόρ. bούjτα μετοχ. bούjτουαρ.*

bουτί (Τυρ.) ρ. οὐδ. τσιτσιρ. = τὸ *bουbουρίτσι* = κουρ ἔχεβj πδούjε κjού μὲς νύχτα τὸ λjάγετε bὲν *bοῦτ.*

bουγάρ α (Ἑλβ.) = πλούσιος, κάτοχος, τσιφλικᾶς θλ. *bουjάρ-jα* καὶ *bουjαρίτσ-α*· τὸ ἐπιθ. *bουjαρόδε* = κάτοχος.

bουjάδες-α : πλεθ. *bουjάδετε* (γ), *bουjάδες-α* (βαρετ.) πλεθ. *α-τε* κοινῶς τὸ πελεκοῦδι. *bουλjάδες-α* (Πεζαρετ.), *άδερ-α* (Σ) πλεθ. *άδεσετε, άδαλjε-α* πλεθ. *άδαδjετε* (Τυρ.).

bουjέ-ουα : ἴδ. *bούλα-ου* πλεθ. *bούjε-τε.*

bουjεβjού-α : ἴδ. *bουλαjτού-α* : ὁ πλεθ. *λείπει.*

bουjεγjούδε = *bουλαjτούδε.*

bούκ-α : πλεθ. *bούκ-τε* = ἄρτος, φωμί (ἄλλοτε βουκί) [*bογdάj* = πίτα τυρόπ.] *bδε' α γjάjε* = φωμὶ σταρένιο, *bουκ' α ἐλjετε* = φωμὶ κριθάρινο *bούκ-βούκjε-α* = *bουκ' α πούαρα* [πρβλjπετjρ] ζύμη μὲ νύjε βάλjε· πλεθ. *bουκ-βάλjε-τε* = *bουκ' α δυλλέjεμα* (Καί) ??? *bούκ φουjε-jα* (Τυρ.) = *bούκ πρεj φουβῦ τε θάτε* πλεθ. *bουκβjέjετε.*

bουκ-πούαρα = ὁ ζύμων ἄρτος, ὁ ἀρτοπαυὸς· πλεθ. *bουκ-πούκjε-ετε.*

bουκ-διούβjε-ι (Τυρ.) θλ. *λε-α* = κό κjε διάβj *bούκετε* = ἀχάριστος, ἀγνώμων.

bulúj-a (Σκ.-Κριν.)=ἐ ναφίτια. [bulj]ńθa=σήμερα βουλγαρικά].

bulúj(i)z-a (γ) πλεθ. bulúj(i)z-ts=νιάτσι βλήλjης (κατ' ἀφομοίωσι καὶ bilń-φúρα-bulúuuj-a (Γκρ.) πλεθ. κ-τς.

bulúuuj- ἐπιθ.=ἀρχαίος, καλός, bulúuuj μίτ=μέτρο μίτ, bulúuuj πάλj (budi)=φτερ πάλj=πολὺ ἀνωτερ· ε bulúuuj ε ἔβατ=ἐ ἀρχαία τῆς γῆς, ἤτοι ἐ διὰ τῆς ἀρχαιότητος, β) εἶδος ἔρπιος μὲ λίγους στίγματα· ε-bulúuuj-a=ἀρχαῖος-ἀρχαία· ἀντθ. ε-ti ἀρχαί-ιτς.

bulúuuj(i)z-a (βεμτ.) πλεθ. bulúuuj(i)z-ts [bulúuuj-ziz-ja=ἀκούω] ἴδ. dendelj(i)ej-a.

bulúuuj(i)-a πλεθ. bulúuuj-ts=ἐ ἀρχαιότης, κλιμφιά.

bulúuuj(i)ej (bugdan) ρ. ἐν. ἀρχίζω, καταλαμβάνω καὶ shpulúuuj(i)ej-ts shpulúuuj(i)ts-a (πνεθ.) ἀντθ. ἔβατ(i)=ἀνηχαλίζω.

bulúj-i: εἶδος ἔρπιος τυφλοῦ πλεθ. bulúj(i)ts.

bulúj(i)z-a: πλεθ. bulúj(i)z-ts (Μάλβ.)=εἶδος παρασίτου ἔντος ἀπὸ μικροῦλαι προερχόμενα ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου κόπτουσι τὴν ἴτιαν.

bulúj-a: ὀργανῆς πλεθ. bulúj-ts (ἴδ. βulúj-a).

bulúj(i)ólj-a ἴδ. bulúj-a.

bulúj(i)z-a=στυγνός, μανής, φτιλός· καὶ μίτ· ε πλεθ. πίσστε νjε bulúj(i)z tsjε=μία στάλα νερό·

bulúuuj-a (γ) πλεθ. bulúuuj-ts ἴδ. bulúuuj-a.

bulúj-ts καὶ bulúj-ts (τ)=γρυλλίζω πλεθ. bulúmts.

bulúmpl-a καὶ bulúmpj-a=ἐ γυμνῆτις. = πλ. laimi.

bulúmpl(i)ts=γυμνῆτις.

bulúmj-a (τ) πλεθ. bulúmj-ts=τὸ ἐκ τοῦ γάλακτος ἐξαγόμενον τυρί, βούτυρον, κ. τ. λ. bulúmj-a (γ) καὶ (Σ). ἐ πλεθ. ἄγρυπτος.

bulúmuj (τ)=ζυμώνω μὲ βούτυρον.

bulúnj-a (γ) πλεθ. bulúnj-ts καὶ mbulúnj-a (Σ. Κριν.) καὶ dulúnj-a (Βεμτ.) πλεθ. dulúnj-ts, μάλλ. (Πεμπέλ.) πλεθ μάλj-ts=ἐ βούτυρον, ἐ ρίζα.

bulúnt: πλεθ. bulúnt(i)-ts: τὸ ἐπιστρωμα τῶν παρῶν καὶ bulúnt-a (τ)-ka φάρα bulúntsis με νjε=ἔχει πληρώσει τὸ μάγουλο μὲ νερό.

δουμπάλ-α : πλεθ. *δουμπάδε* = τε: εἶδος ἐντόμου ὁ κοντγός.

δουμπουλίμ-α (Ἀργ.) πλεθ. *δουμπουλίμτε* = βροντή· καὶ *δρουμπουλίμ-α*.

δουμπουλόϳ (γ), *δρουμπουλόϳ* (Ἀργυρ.) = βροντῶ· σπανίως τρυπῶμαι, = *δρουμπουλίτ*.

δουμπουλούμ-αρι (γ) καὶ *δουμπουλούϳ-ηρι* (γ) συμφ. ὁ Ὑπερώριος χὴν (ἔτσι σχηκὰ βροντᾶ).

δουνάρ-ι (Τυρ. Πιβρ πλεθ *δουνάρτε* : αὐτὶ καὶ *δουλο* σάϳητε τὸ κεφαλάρι τοῦ νεροῦ (ἴδ. *δουνέϳ* = βρέχω.

δουνάτσ-α (λεξ. Ἰταλικὴ) = γαλίνα, ἰρμίκι.

δούντσ-α πλεθ. *δούντσητε* = τὸ πουφοῦδι· *αλάϳεδεε δούντσητε τε δάε λϳέν* = βάλανος, (Τσιτσ.) λϳανδι.

δουπέϳ-ι : πλεθ. *δουπέϳατε* (γ) καὶ *δουμϳα-ι* (τ) πλεθ. *δουμϳάτε* καὶ *δρϳέϳα-ι* (Ξ) πλεθ. *δρϳέϳατε* καὶ *βρουπέ-ι* πλεθ. -*ατε* καὶ *βρέλε-α* (Ξ) καὶ *δουνέϳ-ι* (Τυρσ.) καὶ *δρουλέϳ-ι* (Τυρ. Ἐλβασ.) = πυρῶ.

δουνέϳ : (Καβ.) ρ. *αδέ* = βρέχω, πυρέζω· καὶ *δουρέϳ* (τ) καὶ *βϳέϳ* (Ξα.) καὶ *βαλϳουέϳ*.

δούρϳε-ι πλεθ. *δούρϳατε* = ἀνήρ· 2) γενικῶς, ἀνδρεῖος *δουτ'-ι δβουτ* = ὁ ἥρως τῆς γῆς· *γϳάτρε δούρϳι* = *δουρ'-ι θάρ* = μεσαιπνος ἀνὴρ (45 ἐτῶν ἡλικίας).

δουρϳρί-α (*δορβάπ*) = ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.

δουρϳάν-ου (γ) = μυρίπαρις ἀνὴρ, ἀνδρόμυιν· πλεθ. *δουρϳάτε* καὶ *δουρϳέτ-ι*, *δουρϳέτ-ι* (Πεζρέτ), *δουρϳετσάκ-ου* (γ) πλεθ. *δουρϳετσάϳ-τε*.

δουρδούϳέ-ϳα (γ) ἴδ. *δουδούϳέ-ϳα*. - πλεθ. -*ε* - τε.

δουρδουΐ-ου-ε, ἀπ. ρ. ἐν. ἀρτεῖνω τινά (νευριάζονται)· καὶ *δουρδουλάτ* (τ) καὶ *περιβρϳέτ-ετ-ετ* (Ἐλβ. γ) *δουρδουϳέτερ* (Καβ. τ.) *περιβρϳέτερ* (Ἐλβ.) = ἀρτεῖνομαι, -*ῖδ*. καὶ *περιϳέτ-ετ-ετ*.

δουρδουλάν-ου πλεθ. *δουρδουλάϳατε* = ἡ ἀνορέλια (Τουρκ. *σερζίν*).

δουρδούν-ου πλεθ. *δχρατσε* ἴδ. *δρϳδάν-ου*, *τσιπρόν-ου*.

δουρϳρϳί-α καὶ *δρϳρϳέ-α* : ὄνομ. *περιλειπτικὸν* = οἱ ἄνδρες καὶ ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.

δουρϳρϳῦ : ὄνομ. ἀνδρικὸς, ἀνδρεῖος, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀνδρῶν· καὶ *δουρϳρϳῦτ* (γ).

δουχάι-ι ßl. *δουλμ-ι* πλθ. *δουχάτε.*

δουχάβε-μα : πλθ. *δουχάβε-τε* = τὸ βαρέλι.

δουχι = γου = τὸ *δουκουτέρου* · *κατσίκ-ι* (Βεράτ.) τὸ κατσίκι, καὶ *πατσίκ-ι* (Πωγών.) ßl. [ἑλληνικὸν πύργος, Ἀρχ. *δουρός*].

δουργανούζ-ι (boudi) = τὸ καθαρτήριον πῦρ.

δούρθ-ι (γ) = γρῦλος.

δούρε (Τᾶρε) [τοσκ. *borsa*] [συρ. *dêsa*] = ἡ τσέπη.

δουρουδούκ-ου (Βερά.) ßl. *κάτ-κ.*

δούχρ-α: *φίκου κουρ κάτε πιλούτσ φυρ νάε δρῦτε πα κρεμάτσου, κ ἀάτε χρέκουτ* : θέσε *δούχρ.*

δουχτ-άβι: *ἐζήγκωμα τσίγκα ἢ βουνοῦ* [*εἶναι χαλίκ λέξι Τοφουκή ἢ Ἀρεδιανή*].

δουτ-ι (γ) [*συγγενὲς ἀλλοι. πίξις*]· τὸ πυξάρι καὶ *πιατ-ου* (Πωγ.) (*συμμετὰ τὸ μι*) (ι-ε) *δούτε ἀπὸ —ἰμού'* ε *δούτε* = χουλιάρι ἀπὸ πυξάρι.

δουζαρέγγ-α = εἶδος ὑφάσ. : πλθ. *δουζαρέγγ-ε.*

δουζέβιτ-μα = κόκκ-τ' ι βίβιτ' πλθ. *δουζέβιτ-τε.*

δουζελάτ-μα : πλθ. *δουζελάτε* [Κολ.] = *συμφιλιτ*, ἡ φυσικὴ ἔκκρισις.

δουζούμ-α (γ) πλθ. *δουζούμ-τε*· *δουζούμ βάθη, δουζούμ φτούλτ.* [ὁ λαὸς] *κοινῶς τὸ θυμᾶτ τοῦ κανακιοῦ, φυσιλιοῦ*, καὶ τ. ἄ.

δουν-ι καὶ

δούτ-μα πλθ. *δούτσε* = τὸ βαρέλι.

δουτς : *συγ.* = *κοπέλλα, μελαχρὰ δυνθ.* : *θάτε.*

βδούς] = ὁ *κάκκαλος, κοινῶς κουκάλι.*

ζ(ι-ε) δούλτ δυνθ = *μαλλιοῦ ζῆν μ. εἶναι.*

δουδαμάδε (τ) μ. *δαμάτ.* = *χαρίζω τὸ στόμα μὲ νερό, καὶ πατίζω, τὸν κάνω, τὸ χαίρομ.* · *δουδαμάδου δουλάτε, τσίμπτε κ.τ.λ.*

δουτσούτ-κ [γ] = *νάτσου κουμᾶ, δυνθ. ι-ε-θάτε-, ι ἔγρε. καὶ δου. τσίμπ-ε* [τ] πλθ. *δουτσίμπτε* [τ] καὶ *δουτσίντσε* [γ].

δουτ-κ ßl. *δούλτ-κ* πλθ. *δουτούτ-τε.*

δουτσάκ-ου = πλθ. *δουτσάκ-τε* = *χρυσάφενος τρόπος* [*φουτσάκ τουρκιστὶ σκρ. τὸ μαλλὶ τῆς κοιμήσεως*].

δουτσάλτ-α : πλθ. *δουτσάλτ-τε* = τὸ *βρεφάκι τοῦ νεροῦ.*

δούτρ-α = *εἶδος πτενοῦ*· ἡ *μπούτρα.*

δουδηγ-α : πλνθ. δνύδηγα-τς [Σλαυϊκὰ δούδηκα=ἡ σκίλλα].

δουπόφ-α (Τυρν.) πλνθ. δουπόφ-τς=ὁ σκίλλα· καὶ γόμ-φα (Τυρν.) [δουλγαρικὰ δόμπα=πλάτη, γεμγίζω], πλνθ. γόμφτς ἴδ. καὶ γόμ-φα καὶ κμπτζ-α.

δουτσούκ-ω : πλνθ. δουτσούκ-τς=ὁ χρυσάφιας τράγος, καὶ φτουξέκ-τς· τὸ θλ. φτουξέκα γα πλνθ. φτουξέκτς ἢ χρυσάφινη γίδα καὶ φτούξζ-α : τὸ ὑπαφρόπτιλον.

Γ

γαβπῶ-ι (Σ)=πετυτήρια πῶν σταφιλῶν λινός· -γαβπῶ' ι ρυάπιτ (Σ)=αφίτ' ἐ ρυάπιτ (Κλδ.) καὶ πιφ-α (χ) καὶ πιμ-α (τ).

γαλφ-α πλνθ. γάλτσης (γ)=αἰθυρολογίας.-φλμα γάλτσ=πιτχολογῶ.

γαλμ-ι (Σ) λάθος πλνθ. γαλιμ-τς ἴδ. λμχβι-α.

γαλφ'=(ρ. οὐδ.)=λανθάνω ἴδ. λμχβῶ

γαλφτχ-α (Ἄνω Σπαθία) πλνθ. γαλφτχ-τς=ὀγαλφτχ-α· (Κάτω-Σπαθία) ἴδ. ὀχμπφχ-α.

γάφι=(Σ)=γαστ.=ἐκεῖ, ἔπαμεν.

γαφπά-α (τ) (Περατ-Βεραστ)=ἀντιπαρὸς (Τυρκιστὶ ἀκκαλί) πλνθ. γαλ-φπ-τς.

γαπόν (π) ρ. οὐδ. γαδδίπφ (τ)=χαμαιτζίφω, ἀσπετζίφω καὶ γα-πίτφ (τ).

γαζμπάτ-ι (budi)=ἀγαλλίασις πλνθ. γαζμπάτης ἴδ. γεζίφ-ι καὶ γαζμπάτ-ι (bogdan).=γαζζίφ-ι (ἴδ. γεζίφ-ι) καὶ γαζ-λίφ-ι (γ).

γαζπάβ (γ) καὶ γαζζλμβ ἴδ. γεζάβ, γαζλμβάφα καὶ γαζλμβάφα ἴδ. γεζίχφα.

γαζικ-α-α (Δίβρα) ρ ἀκρ.=πτυάζω ἄθικας, ἴδ. τανάβ (Σ) εἰ πλθ. γαζάπτφ.

γαμάν (Βεραστ.) ρ. οὐδ. ἀκρ. γαμάπα μπτχ. γαμάπτφμ· γαμάπα τφ φά-λμφα, τφ ἐπάνφα=ἀπλάφα ἐμαλῶν,-βαλίζων· γαμάπ πφ πίμ=διμῶ ὑπερβολικά, ἀπαπνέπω τὲς δίφτς· ἴδ. μμπ.

γέγγε-α πλθ. γέγγατε=κjέ ἄρρ κjε θίξετε κιλάj· ἀντθ. γώνγε-α.

γκιαβάρε-jα (Τυρ.)=λjούλjε ε τσίλjε φίντ. ἀντθ. λουλιάεjε-jε· καὶ γκιαβάλε-α (Σπάτ.) πλθ. γκιαβάλατε καὶ γκιάεjε-α (Πυρ. κ.) (ἀπηχηματώνει λέξεις) ἐν τῇ φράσει ἔνεμι γκιάνjε=σάκκο μεγάλο.

γκιβάρδ-ι (γ. Ἐλβ.) πλθ. γκιβάρδ-τε=παχύλοτατος· πάτι-λjαρδ κjε τ' μουτ τε λjούαjε σε κρυjε σε σάjε.

γκίjαπσθ: ἐπιφ. (Κρυάjε) με νdέjεμι· αὐτοὶ σι χρίσε γράπτε με κjε κάρbε νdε bάbε ε νjε κάρbι νγjόπονε.

γκίjαπσθ-ι (Τυρ.) πλθ. γκιjαπσάνατε=παχύλοτος, ὁ μὲ δυσκόλους περιπατεῖ.

γκίjθ (Ἐlbασ.-Τυρ Κρυάjε) ἐπιφ.=ἀνυπόμονα.-γjεγκjάτ=ρρ γκιάτε, πουτρόϊε (Σ) καλjεπσάjες (Καβαjε).

γκιαδίjε-α (Ἐlbασ.) ταjὸς πλθ. γκιαδίjατε· καὶ γκιαδίjε-jε (Σ), γκιαδίl-ι (γ), γκιρούjα (Καβ.) γκjαδιαδίl-ι (Τυρ.) πλθ. γκιρούμυj-τε-πίjα πίφ-γου (Βερατ.-Πυρρ.) πλθ. πίγjε-τε.

γκιαδίjε-α (Σπάτ.) ἴδ. γκιαbάjε-jε.

γκjαδδοῦ-ι (Τυρ.) σπανιόφωνα πιθάρων ἢ σταμνίων.-καὶ γκjάτσ-ι (Καβαjε-Βερατ ἢ γκjάτσ-ι (Κρυάjε) γέρbε-jε πλθ. γίjβατε (Βερατ).

γκιάjε-α=ἡ φακίνα.

γκιαμάτ: ἐπ. ἀσχολίαι, μάχαι, φοντάς.

γκjαδδάρ-jα=ἀκαγχρηόφωνα κακῶς γκjγκάρ· bαί γκjγκά=κάμνω γκρίνιες.

γκjγκάl-ι πλθ. γκjγκάjτε καὶ γκjγκάjτε εἶδος στενοῦ ἔχοντος εἰσιτήριον χρῶμα· 2) ἡ σταφίδα.

γκjδ-δι πλθ. γκjδάτε καὶ γκjδάjε-τε (Σ) φρεγρός.-φρόντης· γκjδάντ-ι=γκαδάρι ε γκιαμbουλάατε τε μbουλjάτα με κάττε· καὶ κυρντάτσ-ι πλθ. κυρντάτσατε, γκjδάντσατε ἴδ. γκαδάρε-jε, γκαδάρε-jε.

γκjδέ-(σ) ρ. νdέ. ἀγκαφίζει (ἐπὶ ὄνου) ἴδε πλάσ-άτ-άτ.

γκjαγάρ-ι (Καβ.) ἴδ. γκjγάljε-jα· καὶ γκjρούγκαl-ι πλθ. γκjγάμυj-τε.

γκα-ζι: πλθ. γάζατε χαρά· ἴδ. γζίρ· τ' άjθάμε πρ γκα (τ)=εἶδε νὰ σὲ ἐκπαιρδόμεν διὰ χαρὰν (γάμου) τ' ἀjθένε πρ γζίρ.

(γ) 2) γέλως· με βάν γας=με βάν τε κjοῦ [ἔδ. ἄλλον. γέλ-ω. γελοίνε].

γαείφι (τ) ἔδ. γαδείτερ.

γαεπάρε-jα (γ) ξύλος, πλνθ γαεπάρετς καὶ κjέλκjε-jε: πλνθ. κjέλκjετς

γαεπάρε-jα (βλδ.) ἔδ. καπάρε-jε πλνθ. γαεπάρετς.

γάτε-ε (λειμάχιον) ??? = ἔδ. γάετ (τ).

γαεφφί-ε (τ) πλνθ γαεφφίτς = ἐμπόδεμα ἀνυθ. διαεφφέ-ε καὶ γαεφφί-πλνθ. γαεφφίτς (γ) γαεφφέj (τ) καὶ γαεφφέj μ. ἀν. = ἐμπεδεύω τινά· γαεφφένα καὶ γαεφέφτα (γ) = ἐμπεδεύομαι.

γαείj ἢ γαί (budi, bogdan. Τυτ.) ἀνω. = ἑτοίμως. - jου γατί = εἶμαι ἕτοιμος, bαjτα γατί = ἑτοιμάζομαι, bαj γατί = ἑτοιμάζω· 2) = σχεδόν, ἄλγυν ἔλειφε νά..... - γάδι (Σ) [Ρωμουνικα γάτα = ἕτοιμον].

γαλφίνε: ἀνυθ. = ἀνίγμοι τές τὰ νλείφατε καὶ ηράφγνε (Βερατ)= κλέjε μι δρύτες.

γαῦφjε-ι = τε κλέφτες μι δρύτες· πλνθ. γαῦφjετε καὶ γαεῦφjετε (γαεῦφjε) (Βερατ.).

γάτ: σχεδόν, γάτ πας μι : μαθ τε πν = ἄλγυν μεγαλύτερος ἐπ' αὐτόν· γάετ τὰ τ' τε βρέθj = ἄλγυν ἔλειφε νά πεσταθῶ.

(ι) γαῦφjε-ι = ἕτοιμος, πρόθυμος.

(ε) γαεθφjε-jε = ἑτοίμη, πρόθυμος.

γαεσέj· μ. ἀν. (τ) καὶ γατσέj (γ) = πράττω, ζημώνω, μαγειρεύω. (Τυτ.) καὶ γατσέj (σαγρ) ἑτοιμάζω ἔδ. bαj γατί

γατέj (bogdan) ἑτοιμάζω - γατσάβα = τὸ πακέτ.

γάτφ-α (Σ) ἀνεμώνες ἄνθος, bανγjά ι αδίζουνς ἀφ bανγjά-ι (Σ) = κόκκινον σβεσμένον.

γαπάφ-α = λεπτοκαμωμένη πλνθ. γάπαφ-τε.

γαφάφφ-jε (Ἐλβ.-bogdan) καμπύλος, κάθυφος, πλνθ. γαφάφφ-τε καὶ γαβδjε-jε (Σ-Βερατ.) πλνθ. γαβδjε-τε.

γδέ-φ καὶ γδέ-ν (bogdan) [εἶδος ἀνάβρου]· β'. (Βερατ.-Πεφμίτ.) ὁ ρίζος τοῦ ξύλου· κωφ τε βάλjε νγα δρύφι τι θνάφτ, θνάετ γδε-μ' λέγεται δὲ κjελ-ι (τ) πλνθ. νάj-τε τὸ σημεῖον τοῦ ρίζου ὅπου λειωθῆ· ἄπαj' ε γδάφτ κjε ἐνάjετε μὲν ἄφου α μὲν δφφύτε.

γδεπ: ρῆμ. ἀν. = πακλίζω, πελαίζω, ἐλλίπω· ὄν. γδένδε, μπνχ-

γδέντουρε.=γρδίνι (γ)· λβαντζ (Σ)=γλίντερι, γρδιντερι, λβαντζέρι. πσθ.

γδζί (τ)=γηζί (Σ) ρ. ενεργ.=ξεμαρόνω αντιθ. ντρίσπερ. συγ. γδίδε-γδίδι-γδίνι, και (γ) γδίνι-νε-νι· και αδιάβλ. ιρίτσι ή σκάλζ ιρίτσι (Σ)=σκαρδούλοζ (Καθ.-Βερκετ.) τε γδίρε-τι ή τε γδίμετι (γ)=ή ξύλινι, λαπαγίδ· αντιθ. ντρίσπερ.

γέγε-α πλθ. γύγενε οι κάτοικοι τής Ἀλβανίας. [παράθ. Ἀλβανῶν γύγενε].

γεγελ-α (γ) ἡ Ἀλβανίδ πλθ. λείπει.-καὶ γεγρέλ-α.

γεγρέλι καὶ γεγρέλετ=γεγονατί.

γεγρένε-γε=ἡ γεγονυῖ διάλεκτος (γ).

γεγρέδε-γα (τ) ἡ γεγονυῖ διάλεκτος.

γδένδε-α (γ)=σκάλιτρε Σ) πελασγικὸ πλθ. γδίνδε-τε καὶ λβάτε-ε (Σ) πλθ. λβάτε-τε.

γδέζ (γγ.) θλ. γδζί (τ).

γδζε-ε πλθ. γεζέμενε=χαρά, εὐχαρίστηση· αντιθ. υδγέρ (γ)=γεζεντί-ι (Σ) πλθ. γεζεντίνιτε θλ. γεε-ζι (τ).

γεζέζ (Τοσ.) θλ. γεντδίζ, κεδεζ=πολιὸς, κεπάκ· σ' γεζέν με λάμ φε.ε γjαjε=σὲ λίγο πολὺ πεσθ.

γεζέζ καὶ γεζέζ: ρ. ἐν.=χορτσιάζω τινα, ἀντιθ. λβνέζ γεζέζ κάλιφτε =χτενίζω, ἐπιτίθεμαι διὰ τὸ Πάσχα.

γεζένε καὶ γεζέζε=χτένα· ἀντιθ. λβνέζρα.

γεζέφτε πλθ. γεζέφτε=ἡ κάλπη, δεμα ὡς ἐπενδύτης.

γεζένε-α (Κλ.) πλθ. γεζένιτε=τε δεκάεκτ' ε γρόντ.

γεδενζε-τε (Κρ.-λ)=τὸ ἀπωσπερίδι· τε γέδεντ ι γρόντ (Σ)=γεδενζένε-κ (Παμβώτ.)=τε δέντσεντ ε γρόντ. πλθ. γεδενζένιτε.

γεδένε-τε (πλγ.) (Κλ.) γεδένετ' ε αρνόμενε.=ἀγανακτῶ κατηφῶ.

γεδζόσε: πλθ. γεδζόσενε=ἡ κωνσταντιανὴ· καὶ γοντσέλε-γε (Δεγ.) πλθ. γοντσέλενε.

γεδδέζε-α (τ) κεδδέζε-κ (γ) πλθ. γεδδέζενε κεδδέζενε, καλλιεκάτης:=πανάθλιος, φλύαρος.

γεδδέζε καὶ κεδδέζε. ρ. ενδ. δίνε τε κεδδένε.

γεδζέδδεσε-α (Τοσ.) θλ. λβεδδέβε-κ.=γεδζέδζε-κ (Κρυσ.), γεδδέδε-κ (Σ) πλθ. γεδζέδδενε, γεδζέδζενε, γεδδέδενε.

γηλίδ-α (Κριάκ) ζδ. λίδδ-α πληθ. γηλίδδ-τε.
γηλιοπλήγ-α=λέπρα πλεθ. γηλιοπλήματ-. ζδ. κάρ-μα.
γηλιοπαπάγ-ι (Κριάκ) ζδ. λιδδαπάρ-ι πληθ. κρ-κτε ἀρπαπαλόν, καὶ ἀρ-ιτε θηλ. γηλιαδαπάρ-μα ζδ. λιδδαπάμ-πλεθ. ἀρ-τε θηλ.
γηλίπη-α πλεθ. γηλίβπατε (γ) λάρα, στίμπλους, καὶ γηλιπ-ι (Σ) ἀηλάπη-α (Βερμ.) πλεθ. ἀηλάπα-τε καὶ ὑπλαρ. τσηλάπηζ-κ.
γηλιπίρ-μα ζδ. κηλιπίμ-μα (δόδατος) ἀ πλεθ. τάϊπατ.
γηλίπατ (Σ) κηλίπατ (ρῆμα). γηλιπάζερ (Σ) ζδ. κηλιβάζερ.
γηλιπ-, -γηλίν (bugdan) ρ. εἰδ. χλιπάζω, τρόγω χλίπη καὶ 2) ζώματ-ς. γηλίπτονς καὶ γηλιπ (Τυρκ.) γηλίβμα ἀγίαβ ἀπαβηβμα ἀρωπτε, =ζαπ τε τσηλίμτ γίβατ-ς.
γίμ-ι ζδ. γίμ-ι πλεθ. γίματ-ς.
γονίμ καὶ γονίμ=ἀπατῶ, 2) ξαίβαμαι ζδ. ρπιμ (γ)' ἀδρ. γονίβα-ι-ιν ματ-ς. γονίτ-ς (τ) καὶ γονίπα (γ).
γονίζιμ: πλεθ.=μπάζερ (γ)=ἀπατώμαι.
γονίρ-μ (Ἀρχ.)=γονιδτρ-α πλεθ.=ὄτρατ-ς καὶ μπν-α (γ) πλεθ μπάπα-τε.
γονίπάρ-ι=ζαίντας· θηλ.-ἀμ· πλεθ.-ἀρ-τε ἀρ. θηλ.-ἀτατ-γονιπάτμ-μα=ξαίτμα.-καὶ (γ) μπνῶ-ι-θηλ. μπτμ-μα πλεθ. ἀτατ-. μπονίμτας, θηλ. μπνίμτατ· μπνατπάλ-ιν ἀρτ. μπνατπάλαι-μ θηλ. πλεθ, μπνατπάλατε ἀρτ.=μπνατπάλατε θηλ.
γιρδ-μ (Παρατ.)-γπρδίν (Παρμέν.) ζδ. ἀγαρμ. πλεθ. γίρατ ζδ. γπρπάθ-ι.
γπρπάθ-ι ζδ. γπρπάθ-ι.
γπγάπ-ιπ-ίτ (Σ) λάρ. γπγίτα. ματ-ς. γπγίτονς=παιρίζω, διαβάλλω=ἔτὰ καὶ πρ ὄναμ ὄναμτ. -γπγίτιμ ρ. πλεθ. (Σ).
γπγπμάπ-αν (Ἀρχ.) ζδ. γπτδμάπ-ζι (Παρμέν.) πλεθ. γπγπμάλατε.
γπρδίδ: (Σ) ρ. ἀαγγ. ξίνω, γπατσωνίζω, μπ γπρίτσι. καὶ γπρδίπ (Τυρ.) γπρμίν (Σ), γπρμίν (Πάδαπ.)=πδιάρ (τ). τὸ παδατ. γπρδίδμ, γπρμίνμ.
γπρπάβ-α (Ἑλβ.) πλεθ. γπρίτατς=γπατσωνίπτμ.
γπρπάπ-ι ζδ. γπρπάπ-ι.
γπρπάγ-π (γ) γπρπίπ-κ (Σ) ξίντρον, ξίντρα πλ. γπρπάτατς, γπρπίπατς.
γπρπάπατς (Καβ.) ζδ. γπδάπατς.

γερδα-ντ-α : πρ. γερδίντα μετοχ. γερδίτσας βδ. αλβ.

γερδίχ-ια (Βαρ. Σ) βδ. γερδίχι-χα=κακαλίνες].

γερδῶν=γερδίζω (Σ) καὶ γερδίντα=γερδάντα (Τυρ.)

γερδονίζ (Κεδ.) ἐνεργ. εἶδος ποδιᾶς ἂν παίζουν μὲ τὰ ποδάρια.= γερδαρίζω (Ἐλάσσ.)

Γερμαν-α=ἡ Ἑλλὰς βδ. Γερμαν-κ· [πλεθ. λείπει].

γερμίνχ-α (τ)=βλάνις βδ. γερμίνχ-κ.

γερμῶν: ἐνεργ. βδ. γερμῶντ=γερμαντί.

γερμῶν ἐπ. ἡ βλάνα. γλάσπα βδ. γερμῶνα-χα.

γερμάδ-α (τ) ἁγάπων· μικρ' ἀ ρέντ, ἀ γερζάνεχ πλεθ. γερμάδατ καὶ μερμῶτ-α (Βαρ.) πλεθ. μερμῶνατ.

γερμαν-ζω (Κεδαχ)=γερμάν-ζω (Ἐλάσσ). γερμανίν-αν (Ἀργ.) πλεθ. γερμανώνατ.

γερμάχ ἐπ. ἐνεργ.=παίπτω βδ. γερδ.

γερμάχ (Σ) μετοχ. γερμάχωτ καὶ μάχι μετοχ. μάχωτ μερ καὶ μάρι (Κρούβα) τὸ πλεθ. γερμάχερ, γερμάντερ μάχερ καὶ μάρερ.

γερνάνα-ι (Πάδρα)=καμπούρης (ι-ε) γερδούτσ-ι-κ (γ)· ἐνεθ.

γερόντ-τσ (γ) πλεθ.=τὰ ξυλάδια καὶ γερόπρατσ (τ).

γερόν: ρ. ἐνεργ.=πρασκελώ βδ. γερδ.

γερνούχρα: ρ. ουδ.=καμπουρώζω.

γερχίν-ρα (Παρμέν.) βδ. γρίνδια.

γερχίρα-ι βδ. γρίνδια-κα πλεθ. γερχίντερ-ντσ.

γερχίτσα-χα θηλ. πλεθ. γερχίχερα-τσ.

γερῶν-ι=ἡ πλαξιάδα [κερῶν-ι Κεδαχ καὶ λιθάτσ-ι (Σ).

γερδενόχ: ρ. ἐνεργ.=πλάνω καὶ δεχ γερῶντ (τ) καὶ δεν γερῶντ (Βελβεντ.)

γερνῶ-τ (γ) πλάνημα τῶν πτέρων (μάλιστα εἰς τὸν ὄφιν) καὶ περδέ-ω καὶ περδῶ (Βρύων.) με ζώ περδῶν (Τυρ.) καὶ με κάπι γερνῶ (γ) μ' τα-κρεμνιδιὰ καμπα.= (Ἐλάσσ.).

γερμάν-ζι (Παρμέν.) βδ. γερμάν-ζι=λάρυγξ.

γερνάντ-α (Σ) [βδ. γερνάτ-κ] πλεθ. γερνάντα-τσ.

γερνύ [bndi-γ.] καὶ γερνῦχ=ρ. ἀν-ξίω [παρ. ἀλ. γεάρω] γερνῶ (τ) τὸ παθ. γερνάχερ· γερνάτερ (τ).

γεντέχ-α (γ) βλ. γέντα-χα.

(ι) γρίτσης: πλθ. τε γρίτσηδε (γ)=χριστιανός-οί· ζδ. ι-ε χρι-
στέϊς (γ).

(ι) γρίτσι-α θηλ. πλθ. τε γριτσίατε = ἡ χριστιανή καὶ

(ι) γρίτσηρ-ι ἀρτ. ε γρίτσηρ-ε θηλ. = ὁ χριστιανός-ή.

γρίτσηρε-ε πλθ. γριτσήρατε (γ) κάτσενον· καὶ κρίτσηρε-ε πλθ.
κρίτσηρατε.

γραδάϊρ-α (Βερά.)=γρ τσίπε δερράς ε γρ τσίπε δρυ κρ ε λρτε
κάμπρε πρ τε κδρίκρυρε κου θίρτε.

γρρράσ-ότ-ότ (Κρούγε ζδ. γρδάσ

γρρράσ-ότ-ότ (Σ. Τω.) ρ. ὀνδ. μιχαλίζω, μέγχρομαι, = γρρέτ (γ), γρ-
ρέτ (τ), γρρράσ-ότ-ότ. (Βερατ.) ἀόρ. γρρράϊρ, μετοχ. γρρέτε
καὶ γαρράϊμρα [κατὰ γρ-ρίαϊ].

γιθ· μορ. ἐνεργ. = λύω. (ἐντελ. λῆθ=δένω) ὄγθ δὲ σημ. κατηλέω,
ὡς ὄγθ κρέθρατε = κατηλάω τὸν τσαπαρκοστόν. καὶ ὄγθ = λύω.
(τ) τὸ παθ. γjίθαμ, ὄγίθαμ.

γιθτ-ε: πλθ. γιθτνα-τε (γ) καὶ γίθτρ-ε τε (τ)= δάκτυλος. γιθτ' ε
μθ = ὁ ἀντίχειρ, ὁ μέγας δάκτυλος γιθτ' ε βόγλ = ὁ μικρὸς δάκτυ-
λος.-δρτε: με γιθτ=δακτυλιδιαστὸ· ε πιεσ με μάjε τε γίθτνε =
τὸν ἐγγίζω μέ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου. βλ γίθτνε = ἐπιγράφω.

γίθτ-jα (Κρούγε-τ.) δακτυλίθρα. καὶ ηγίθτρ-α (Σ) πλθ. γίθτατε.
γιθτ' ε παρμά πρίτε δάκτυλε, γιθτ' ε μέτρε = ὁ μέσος. γιθτ' ε
κνιδζατε = ὁ δείκτης, τοῦ δακτύλου = παρέμπτος. γιθτ' ε βόγλ = ὁ
μικρὸς δάκτυλος. γιθτ' ε-καρδερρ-ό δάκτυλος τοῦ ποδός.-νjε κρίθρε
ε δυ γίθτρε-μρα σπάνια καὶ δύο δάκτυλοι (ἐπὶ μετρήσεως).

γιθjσου-ατ (Σ) γίθjτουατ' ε γjιθατ = ζδ. λjαjετ' ε κάμπρε (Ἐλβ.)

(μ-τρ-ι) γίτσης (Σ) = μ-τρ-ι δυόκατ με γίτσατε σε κρύ πολύ δι τε
δίδε κάτσε» (Σ).

γjίσης (Ἔθρ) ζδ. γjάτε = μικρός. ι-ε-γjάτε (Ἰταλο-Ἀλβανικὸ)
ζδ. ι-ε-τjάτε.

γιοτσ-ατ (Περάτ.) γνρ ι μεθ με κάτρε κjοῦ πρ τε βίτσνρε κελjετ.
δὲ γνρ-ι βάτρρατ κjε κνιφλίσατ κρυτσνάμ. [ἴσως ὁ λιβ. εἶναι
Σλαυϊκή] πλθ. γλαγάρτε.

γjίσθjε-σ (Ἔθρ.) πλθ. γλjίσjτε = γλώσσα καὶ γjίσjε-ε καὶ γjί-
σjονε-ε, καὶ γjίσjου-jε (γ. budi).

γαβάς-α (Σ. Τυρ.) σκάφη διὰ πλύσιμον, καὶ διὰ ποτάμι. (τ) πλυθ. γαβάτσης (διὰ ὃν συνβαίνει πολὺν αἷ κτίσεως) καὶ μάγγα [περιθ. ἔλλειπ. μάκ-αρα] πατρικῶν (Κρουμ.), καρίκης-μάβρη (Ἐλάσσ.)

γαβάλας-α (Καθ.)=κεφάλι, 2)=γκάτσης-α=ἔστρεμμ' πλυθ. γαβάδικης.

γάγε-α (γ) πλυθ. γάγεγε=βλάχος. ἴδ. Βλαχ-ικο.

γαγάδ-α (γ) πλυθ. γαγάτσης=ὁ βλάχος· ἴδ. Βλαχίνας-α.

γαγγί-α (γ) ἔνωμα περιλεπτοῦ=αἷ βλάχοι.

γαγγίδι=ἴδ. Βλαχίδι. -γαγγιάτσι-ja=βλαχίστικ-ja.

γάγιάβ-α: πλυθ. γάγιάβ-ας=αὐλιατ' ε κρέατος.

γαγρούς-α καὶ γαγρούμ-α (γ. Σ. Βερατ.) πλυθ. -α-ας=χάσμημα, χασμούρημα.

γαγαδί (γ. τ.), γαγαπί] (Σ)=μι χάπατς γάϳε· καὶ γαγαδίτ (τ)· χασμῶμαι, ἀνοίγω, τὸ ἀνοίγω.

γαγαδίτ (τ) χασμῶμαι, ἀνοίγω τὸ στόμα.

γαγάν-ι: =πλυθ. γαγάντσης=εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς· νϳε φάϳε πελεκάνι: τὸ θηλ. γαγάνς-α=νϳε φάϳε πελεκάνι· μιὰ· ι ἀγρίᾳ.

γαγάλ-ι (γ. τ.)=φλύαρος, μωρός.

γαγάλ-α: πλυθ. γαγάϳ-ας=τὰ σωβάσια.

γαγάν-ιτ-ιτ (μ. ἐνεσ. (γ)=κτίζω, 2) σκάβοιμι κρεπὶ γαγάντ=νάτος ἔτυχεν, σκαπάνη· 3) ἀνασκάπτω, κτυπῶ· ε γαγάντ με γάϳατ)=ε νϳε λάϳ με γάϳε.

γαγάρ-ίν-ίτ (τ) καὶ καγάν-ιτ-ιτ (γ) καὶ καγάτ-ίν-ίτ. (τ) με-τϳ-ι γαγάντσε (bardi)=σωβάνει μια, σε, αὐτῷ· μπάϳ κε γαγάντσϳ=εἰμπορεῖ νὰ μᾶς σωβάσῃ (bardi) κε σ' ε γαγάντ=ἴδ. κβάϳ.

γαζάς-α (Ἀργ.) πλυθ. γαζάτσης καὶ μαγαζάτσ-α (Βερατ.) καὶ μαγαζάτσ-ja, κατσαρολάκ-ι (Ἐλβ.) πλυθ. κατσαρολάκρατς· (ἡ κατσαρολάκρατσ τὸ ἀμβλυτέρως).

γαμάδ-ι=ὁ ἔχων στραβὸν στόμα. -θηλ. γαμάδ-ja=κακὸ κῆϳ ε αἷ γάμπε τϳ σκεβλεμένϳ.

γάϳε-α: πλυθ. γάϳατς ἴδ. γάλϳε-α (τὸ στόμα).

γάλϳε-α-πλυθ. γάλϳατς· τὸ στόμα· ἡ διάλεκτος, ἡ γλῶσσα· νϳεϳί με γάϳε=καὶ γάϳε=κακόστομος, κακόγλωσσος· γάϳε ημβελϳε=γλυκόστομος, εὐσεβοστόμφορος, γάϳε-σμβράζατε=ἐλευθεροστόμως· [ἐπὶ κακοῦ], γάϳε κάλϳε=κακόστομος· γαϳε-άρτ-ι-θηλ. -άρτα=χωνόστομος· μὲ

τι κα γάϱε=ἔμεινεν ἀνοικτός, ἀκατοίκητος· γάϱε πλήθ. ἀκαϱ. (bndi=ἐλευθεροστόμως, ἀσυντόνως· γάϱε μιλάϱτσανε, γάϱε μιλῆτσανε=γϱήγοϱα μιλοῦσε (τ).

γαλαξίδῆ-γε-α (Βιμάϱ.) ἀλάλιτος ὁ φλοιὸς τοῦ καϱυδίου ἀποσπᾶται, μετοχ. δὲ καὶ τὸ ποιχίλον τὸ ἔντεχνον γαλαξίδῆ-γε ε ἀφμίλιτ· ἴδ. λιβίδῆ-γε=τὸ δύο καϱμάτια τοῦ φλοιοῦ· πλήθ. γαλαξίδῆ-γα-τε.

γαμάϱ-ι (γ. τ. bogdan) πλήθ. γαμάϱε-τε=ὄνος.

γαμάϱι-μι πλήθ. γαμάϱε-τε· ἡ ὄνος· μεγάλ-ι (Διόϱα-Μαγδίτα) μοναχάϱ-μι τὸ θηλ.

γαμαγίδ-ι (τ)=ἡ γαιδουϱίσια· πλήθ. ι-τε-γαμαγίδε-μι θηλ.

γάμπϱ-α πλήθ. γάμπϱατε καὶ πάλα-γαι (ι λιούμπ) πλήθ. πάλγατε (παϱαδ. Ἔλλην. Πάλγαι).

γάπ-ι=δάδ-α ἡ πῶ-δι=(τὸ κίνδυνον τῆς γυναικός).

γάϱγε-α (γάϱι, κάλ, μιλάκ-δι α ἐλλάμ)=ἀδύνατος, ἄπϱακτος.

γαπαλάϱ-άϱι (Σ) λαίμαϱγος· πλήθ. γαπαλάϱε καὶ γαπαλάϱ-ι τὸ θηλ. γαπαλάϱε-μι πλήθ. γαπαλάϱε καὶ γαλαπαλάϱ-άϱι· πλήθ. γαλαπαλάϱε καὶ γαλαπαλάϱ-άϱι τὸ θηλ. γαλαπαμ-μι πλήθ. γαλαπαλάϱε.

γάϱγε-α=βγαν οἱ χϱόνοι πλήθ. γάϱγε-τε.

γαϱάνε-α ? ? ? (πλήθ. γαϱάνατε) (χάϱτος: μυλίδανος:).

γαγάϱε-α: πλήθ. γαγάϱατα παϱάβαδ' α ἐγγε=ἀγϱυπνῶδ.

γαγγαλίδε-α (γ. Μαλμπίς)=λίμαν' ε μάδε κι παζάϱια αἰόλιτα.

γαδαλάϱ-ι=πλίκα-ι καπετάνιος νγα πλεούμενα, καὶ κοϱάπαλ-ι (Βιμάϱ.) ἡ κοϱάπαλ-ι (Ἀγγυϱ.)

γαπί-α καὶ γάπη-α (Σ)=εἰωθότα, συμπόσια.

γαπάλ-δι-ι· γ. δι=ἐστιῶ, παϱαθέτω τϱάπεζαν· καὶ γαπάλ-ι-τ. ι-τ· (τ) τὸ πεθαν. γαπάτα.

γάϱδε-α (γ) ἅλας, καχῖ· μιλγλίκ με γάϱδε=καφϱίνω· καθηλῶ· ἴδ. παϱάγε=πλήθ. γαϱδάγε.-τὸ ϱῆμα.

γαϱδάϱ-α=καφϱίνω, πεθ. γαϱδάχϱα (γ).

γάπαγ-α: πλήθ. γάπαγε· πάϱας 18 ἐτῶν, κάϱ.-Σ) ἡ ἐπιφάνεια ἢ παιδίσκη κατ' εἰϱηνικὸν δίκ) ὅπλον (Σ).

γαϱ-ι: ἴδ. τεμπία. λ κάϱδ-α [λέξις ἀπεϱχομένη] [ἐκ τοῦ γάμφος].

γαπάζ-α ἴδ. ζάζ-α πλήθ. γαπάζατε.

γουήβ-α (Παμάκ.) κοινός τὸ τσίφλι· γουήβ' α ἀμερ=τὸ τσίφλι τοῦ καραΐσκου· γουήβ α βίεγ=τὸ τσίφλι τοῦ κόμη.

γουλ-α πλεθ. γούμτε=λιβάδι-γε ἄρε κἠ χλόπνε φάρ α χρυσ-ὰν 2) κάμηλον· ὡς γούλ λιτόβεχ=κάρκα α λιτάκρε νηφάλιας,· γουλ κρηλ κάμηλον τελειάγκου.

γουήβ-α (Παμάκ.) πλεθ. γούδατε=σπήλαιον· γούδατ' α μάλχ-α=χρυσ' α-μάλχ-α.

γουβάμ-α (γ) ἴδ. λιτάρτε-α· πλεθ. γουδάματε καὶ γουδάμτε-α πλεθ. γουδάμτε (Σ).

γουβαρνέ (γ) γουδερνέ (τ)=δικαιοῦ [ἐλλην. κυβερνῶ] [Νεοτ. gubernio] τὸ πεθ. γουδερνέμ (γ) γουδερνέμ.

γούγε· α πλεθ. γούγατε· τὸ ὑπερῶον τοῦ στόματος (εἶδ. γλώσσαν παιδιαστικήν).

γουγρέ (Σ) γογρέ=μὲ χάπατ γέγε.

γουγούσ-ω-α (Κόρτσα) πλεθ. γουγούδατε=ἡ δικαιοσύνη.

γούδζε (Λιβαδίου) ? ? ?=ἐπιτηδές; ἐπὶ τελευτ· α δεργόβε γούδζε κρέ νέρι=τὸν ἔστειλε ἐπιτηδὲς τοῦτον στὸν ἄνθρωπον.

γουδαν (τ. Βερατ.), γουζδάτ (τ), γουζίτ (τ), ρ. ἐν.=παιρνάζω μου-ε γουδάτ κης νέρι=χτὲ τὸν παρέζεις κάποιο τὸν ἄνθρωπον· γουδάτ, γουδάτεμ τὸ παθητ.

γουδεμέ· ρ. πλεθ. = τσάρδι, κουτσάλι· καὶ γουτσέ (τ), καὶ γεζέ (Τερπν.)

γουδάμ-ι=ἡ τίλμι· πλεθ. γουδάματε γουσάμ-ι (τ)· πλεθ. γουτσάματε γεζάμ-ι (Τερπν.) πλεθ. γεζάματε.

γουδαμπάρ-ι ἀρτ. γουδαμπάρ-ια θηλ. πλεθ. ἄρτε ἐν. ἄρτε θηλ. καὶ γουτσαμπάρ-ι-α-ια=τσλιμιάς.

γουβάβ-α (Παμάκ.)=λιβάδι α ἄρτε=τὸ τσίφλι τοῦ καραΐσκου· ἴδ. ἔπρα-γου-ιβάβ, θαλπ-ὶη.

γουβάτ=ἴδ. γουδάτ· γούλ-ι καὶ γούλτεβ-α (τ)=δόντια.

γουλάβ-α (Παμάκ.)=κῆτε σ' μούνδεσ με μάγε φάρε· πλεθ. γουλτέτε.

γουλάζ-ι ἄσθμα, μὲ βέχ=κάκὴ μὲ ἀναπνέ 2) (Ἐλβασ.) ταραχή, ἐνόχλησις ἀναπνοῆς· 3) (Ἰωαννίνα) θλῖψις.

γουλάζ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ.=τάζ βένδι=τσαλάκωσε ἔγκαιρα τυλ· π.χ. γουλτάζα λέπουρις ἀτρόφασιτ=τσάλα λέπουρις πρὶ ἀτρόφασιτ,

γουλιτόζμι (Ἐλδασ.) παθ. = τόζμι βόνδια = ἐγείρομαι.

γουλιτόζ = (Πηρμέτ.) μέλος ἀναπνοῆς, ἀσθμαίνω· ἀναπνοή καὶ γ. υἱδ. = φουσαίνω· τε γουλιτόζα = τά ἀναπνέοντα. — ζόπι πε τερμέ, ηγρίζετε πεν τερμε. — βίρια γουλιτόζ (Τηφ.) = τὸ τσιτσάλι τοῦ φαγητοῦ ἐφούσκωσεν.

γουλιτόζμι (Ἐλδ.) ρ. υἱδ. ἀναζωπυρῶμαι, συγχίζομαι· μου-ου γουλιτόζ (Ἐλδασ.) = μοῦ ου ηγρέ μὲς κάρδε = μὲ ἀναπνίγει.

γουμίλε-γα (Σ) ἰδ. γαμιλε-γα πληθ. γουμίλετε.

γούνγε-α πληθ. γούνγατε· κοινῶς πατρικάμιλον· χέι κόρε κὲ σ' ἔκετε δυτ, κόρ' α φόρτε κὲ νόιες λιρτόν βάλιτσε ἀντιθ. γάγε-α.

γούρ-α πληθ. γούνατα [ἡ μέχρι γόνων ἐξανοιγόμενη] σχεδὸν εἶναι ἐν χρήσει ἡ λέξις εἰς πόσους τὴν κάμνει. γλώσσας = ἡ γούνα

γούρ-ι πληθ. γούρετε = λίθος, πέτρα· γκρ' ι γρέλε = βράχος· (budi) - γκρ μπούδι. (γ) = γκρ χουλλάρι = μυλόπετρα· γκρ' ι πα τάρουρε = κόλπος (= λίθος ἀναπτύγματος)· γκρ μπλι = ἀδιγόνατος γκρ γρέπου = ??. — γκρ κρέφετι = ??. — γκρ ζιάρε τὴ θερέπετ-ι = τὰ μασέλια.

(ι) γούρε· (ε) γούρε = λίθινος, λίθινα· μακρ' ι γούρε = πύργος λίθινος.

Γκρεμπόρδε-α· ὁ πρωτέλουσα τῆς Μαθίας, [κρε κρέτε νὶς Μάτ] ἔτσι εἶναι πατρὶς τοῦ Πέτρου Βιτδί.

γκρεμπορδόν-ι, γκρεμπόρδατ-γα ὁ κάτοικος τοῦ Γκρεμπόρδ- πληθ. γκρεμπόρδετε ἀφ. γκρεμπορδάτε (θηλ.).

Γκρεζί-σε = χωρίον τῆς Ἐλβασσάνας.

γκρεζόν-ζι· πληθ. γκρεζόνε = οἱ κάτοικοι τοῦ Γκρεζί.

Γκρεσκούζε-α χωρίον τοῦ Ἐλβασσάνου.

γκρεσκουζόν-α ὁ κάτοικος τοῦ Γκρεσκούζε-ι.

γκρεκάδ' (Λιγορ.) ??? (ἴσως λέξ γκρέτατε).

γκρέτ-α· πληθ. γκρέτατε = γόνοι πατρόθεν, βέσε με γούρ- καὶ γκρέτ-α (πληθ. γκρέτατε).

γκρελέτ-ι (Σ) πληθ. γκρελέτεγε = σπυρόδλαι· καὶ

γκρεπόν-σι (Τηφ.) πληθ. γκρεπόνεγε· καὶ γκρέτ-ι πληθ. γκρέτατε (Ἐλδ.) [γούρ-γκρέτ-γα] καὶ πόρτ-γα (Βερατ.) κοπτηγε πληθ. [Πηρμέτ.] γκρελέτεσδ (Σ) ἐπιφ. = παίγνιον μὲ τὰ σπυρό-

βόλι. - καὶ γκαρσπάλη (Τυρν.), γκρμάτσ (Ἰλλυρ.) καὶ γκρμ μάτσι· λβούμε=(λβίζω τ.) γκρμαλβάτσαῦ ἢ γκρμαπάλη, ἢ γκρμάτσαθ' - καίζομαι τὰ πανηγύλια· καὶ λβίζω πάλεζε (Βερατ.)

γκέρμ-α (γ. τ. burdi)=σαγή, (βρίσκουν ἐς πάτους) γκέρμζε=τὸ ἴσιωμ. πλεθ. γκέρμζα-τε.

γκαμάσ-ζι (Ἐλβ.) λάμπγξ=πλεθ. γκαμάζατε, καὶ γκαμπάδ-ζι (Βερμάτ.), γκαμάσ-ζι (Ἀργυρ.) πλεθ. γκαμπάζατε καὶ γκαμάζατε.

γκαμπαλάζ. γκ.: πλεθ. γκαμπαλάζητε=ἀπαναπαστικαὶ κίνησις, πανηγύρεις, πρακτικαὶ ἀπαναπαστικοί. hμέρα γκαμπαλάζ=κάμνουν ἐπαναπαστικὴν κίνησιν· τὸ ἴδιον καζὶ γκαμπαλάζ κρότοι; εἶναι αὐτὸς ἡ ἀπαναπαστικὸς θόρυβος;

γκάδ-α (Δάκουδ.)=πάτα-ε πλεθ. γκάδε-τε.

γκαδέν-ε (Δακουδ.)=πατάκ-ου πλεθ. γκαδένητε.

γκαδαπαζέ-ι ἀρτ. γκάδα ἀάζι-[ε θηλ. ἡ ἔχων λαιμὸν ἐξωθρόν· πλεθ. γκαδαπαζέ-τε ἀρτ. γκαδαπαζέμτε θηλ. 2) εἶδος πτηνοῦ μὲ κόκκινο λαιμὸν (δ. πεθ. -ι).

γκάζ-α: τὸ ἐμπροσθινὸ τοῦ λαιμοῦ· πλεθ. γκάζατε.

γκαζάτσ καὶ γκαθάτσ-ήρι=λαίμαργος πλεθ. γκαθάτσητε.

γκαζ-ε=ἡ λάχανα (μέν).

γκαζαλάθ-α (Ἀγγ.)=ἡ περὶ τὰ τέλη λάχ. καὶ ἀγρὶς ζ)ήρινη κουρά.

γκαθαρίσ-α (Βερατ.) εἶδος δένδρου· 2) εἶδος σκίνου.

γκαλάβ: (δ. γκαλτσ).

γκάλο-ε (γ) λαιμαργία.

γκάλτ-σ=λάχανα (Ἀγγ.)=τὰ κατσούλια· κάλμι ζα γκάλτ=κάλμι κατσούλι=ἐ ἄπειρ δαγκάνει=ζα μι κβε (δ. ρημ. κατρέβ)-(Ἰλλυρ. κάπτω, χάφτω).

γκάρ-α (Ἀγγυρ.)=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου· (δ. σγρλάτσ-α (τ).

γκάρκ-α=σπάλβ με γκάθ τε μάδε· πλεθ. γκάρκατε.

γκαρκάβ: ρημ. σπέ.=φουσκώνω· καὶ γκαρκάβ (Σ. Κρούσ-Καθ.)

γκαρκάτσ-α: (δ. κκαρέμ-α, τρούπ-ι πλεθ. γκαρέματε.

γκαζάν-αν: πλεθ. γκαζάνατε: εἶδος ἀγρίου πετεινοῦ ἴσης τὰ μέγεθος μὲ τσάβ κάϊρας.-καὶ γκαλίθ (Τυρ.)

γρί-ης: πλνθ. τοῦ γριός=γυνή· καὶ γυνὶκ (γ) [ἰδλ. γυνή].

γριδάρι=φιλονικῶ, μάχομαι σὲ κάτι κἀς γριδάτον ἀπὸ τὸλόνα (=τὸ ἔχουν καὶ μαλλόνουν αὐτὰ τὰ παιδιά.

γριδή-α (ππερ.) : θύρα ἀπέρ-σγανώματος κἀς ἐπὲν λέγω πὶς τρόπε ἄσσα' ε ψχένε περμένα νὰ ε ἐπε πόνι κέγω (=ἀπὸ θύλον), ἀπὶ φούτνε ἐκρίτε ε ναὲρτάρτης κουρ ι ζί ἄδου μὶ' σὰδ πρ' με μου ναλλόγ=πτρεπ.ι (Παρμέν.).

γριδιή-α=ἡ ἐκκλησία· πλνθ. τὶ-ης.

γριδο-ὶι-ὶτ ρ, ἐν=μάτ (πλέρτὰ-κατ' ε ξύλε)ε γριδίτερα παθ. ζἰ. ρίπερα. (ἀκδίτομαι) γριδουλόη (Παρμέν.) ρ. ἐν. κατατμῶ, τρίζγω ε γριδουλόδε κρα γρίκαπε κάπε περεῖς χίρι νγε γλόκε· 2) γνωρίζω τὰ 'μάτια' τὰ' ι γριδουλόν τινὲς κἀδῆ: πὼς γνωρίζει τὰ 'μάτια τὶ ἄλογα; τὰ' με γριδουλὸν σὶτ' αὐτοί;=ἄλογι μὶ φοβερίζεις (ἀκούγοντας τὰ 'μάτια;)=γριδουλόνερ' παθ. (Ἐπερ.) ι νογριδουλόδες σὶτε.

γρίδε-α (γ- Μαλεσίκ)=φωλιὰ πτηνῶν· τὸ ἔχω κἀς ἔκαῖ ζἰαλτε νὰς πὲρ ἀρνέτε. γρέδε-ε (Κυνέζε)=τρύπα ε γρουβουλόνερης ἔκαμε πρὶ δέγαθ πρ' με τὸ ἄλε μενάφῶ.

γριδίλ-α (Σ) ἡ ἐκκλησία· πλνθ. γριδίλατε.

γριδίτ-α (Παρμέν.)=κάστρον ι πρίβουρε, ὅρε ε πρίπουρε πλνθ. γριδίτατε· καὶ 2) κῆπος περὶ τὸν οἶκον· [γκλλια. [ardin].

γριθ'γ. οὐδ.=φωνάζω [ἀλλιτ. κρά-ζω] καὶ γρὲθ, καὶ γρθάσ-ὶτ-ὶτ.

γριμνί=γρεμπρί (=ἐρεθισμός.)

γρομ-ι=ἀγριάδα (ἄγριοι τόποι) πλνθ. γρόμα-τε (γ) καὶ γρόμρατε (τ) (ἄγριοι τόποι).

γρομ-α: περμένταλα=αἱ γυναῖκες· ἡ πλνθ. λείπει.-γρόμε (τ). κἀνε θύρε γρομί=ἦσαν πολλαὶ γυναῖκες.

γροπίν-α (Παρμέν.) ἰδ. μιδουλ-ι (πλνθ. γροπίνατε ἄγριοι τόποι)· καὶ γλίνγλερε-α (Παρμέν.) (πλνθ. γλινγλερα-τε ἄγριοι τόποι).

γρόπ-ι καὶ γροπ-δι=ἡ φάτνη πλνθ γρόπατε καὶ γρόπατε καὶ γρόπδατε [Ἀγγλικὰ grapes.]

γροπόρε-γα: πλνθ. γροπόρα-τε ἰδ. γροπόρε-γα.

γροπόγ: (Ἔλβασ.) ρ. μετοβ.=ι βγ βαρ ε κάπε κἀς γροπ κάλγιτ, γομόρε, λόπαρε, ε κόνε.

[τε] γράφ : βλ. τε δυάφτε-καὶ τε γράφτε τ' καὶ τε γράφτε=ἀποφάσιστε, δὲν ἀποφάσιστε (ἐπί φαγητοῦ) π.χ. γρέλα πα τε λρόφε τ' καὶ τε γράφτε=γρέλα πα γρέλτε τ' κα τε δυάφτε (=τε δυλεύφε) τὸ φαγὶ χωρὶς βούτυρο δὲν ἀποφάσιστε.

γράτσε-ο (Παμφίλ.) βλ. bουίφε-κ πλεθ γράτσατε καὶ νγράτσε-κ (Πεμφίλ.-Βιρκετ.) πλεθ. νγράτσατε.

γρατσ-αφ-ο (Παμφίλ.) πλεθ. γράτσ-κκ-τε καὶ νγράτσ-αφ-κ (Πεμφίλ.)

γρατσ : ρ. σύδ. (γ. Τυρκετ.)=βουτῶ, βυθίζω· [τουρκ. batmak, batırmak).

γρατσὲν βέντι (Τυρκετ.)=βούτα βέντι (μπορεῖ τὸ ἔδαφος) νὰ πᾶ λιγάκι περισσότερο αὐτὸ ζέλι, κανεὶ δοκὶ μόλις ζύνεται.

γρὲφ, γρφ. σύδ. βλ. γρεθ, ρ.

γρέφτμε-ο (γ). βλ. γρεχτμε-κ (Βιρκέτ.) πλεθ. γρέφτμετε τὸ χῶμα, ἡ ἀποφορὰ τῆς δουλειᾶς.

γρέχτμε-ο (Βιρκέτ.)=οἱ τελευταῖοι δουλευταὶ τοῦ θεριστεριοῦ· τὸ λιόθωκ.

γρεθ-ι (γ)=γρέχτμε, πόμο δὲ ε κρέχτμε, ε κωφάζομε· βλ. λιέ-ω,

γρθ-ι (γ) καὶ φρθ-ι (τ) πλεθ. γρθκτε (γ. τ.)=ἡ σφεντόνα· καὶ γρέ-φτε-κ (γ) καὶ γρέχτε-κ (τ) πλεθ. -κ-τε.

Γ'ρὲκ ου=γρικιός, ἄλλον, πλεθ. Γ'ρικτε.

Γ'ρικε-ρα βλ. γρικίνε-κ.

Γ'ρικίι-ο=ἡ Ἑλλὰς βλ. γρικί-κ.

Γ'ρικίνί-ο (γ) ἡ Ἑλλὰς καὶ γρικερί-κ.-[τ].

γρικίνε-κ=γρικίνε=ἑλληνίς.

γρικόπε-ρα=γρικίντε-ρα=ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

γρίνε-κ(Βιρκέτ.-Παμφίλ.)??? =κριθαρίς· γρικίνε-κ (Βιρκέτ.-Παμφίλ.) πλεθ. γρικίνετε.

γρικὶ-λο-ὶ (γ) [πρβλ. ἄλλον. γρικίζω-κρικνίζω] βλ. γρικίζ. γρεζίζ.

γρικίνε βλ. γρικόπε, γρεζίνε.

γρὶτ-ι πλεθ. γρίτετε [ἄλλον. γρίτις]=ἀγκιστρον, ἀγκίστριον· γρικθ-ι τὸ ἴσιωμα=μικρὸν ἀγκιστρον.

γρικίζ : (Τυρκετ.) ρ. ἐνεργ. συλλογίζομαι μὲ τὸ ἀγκιστρον (ἐκδέλλω)· γρικίζ τσὶ δὲν ἔφαγε=κανεὶς τε ρίνε τίποτε μὲ γρίτ.

γριθη-ο (Ελέ.), γριθ-κ (Τυρ.), γριτ-ζι (Καδαχ.)=ίρφεξ. άγνωριθκ πλθ. γριθ'τε-τε, γριθητε.

γριϊ: (γ) ρ. ένεργ.=λειαίνζω, κόπτω φιλέ, φιλέ.-γριϊ (τ) τι παθ γριθτμ (γ. τ.)

γριγιε-jε (bogdan-budii) πλθ. γριγίητε=άγιλε, κυπέλι, πώμιον. [Λατιν. grex-gis] γρικ-ι (Ελβασ.)-γριγίγκε-κ θ. τριθη-κ (Σ) τριφε-κ, κυπέ-jκ.

γριζιθε-ο (Σ) θ. λιμιθέλη-κ πλθ. γριζίλητε.

γρίλ-ι: είδος πέτρας μελανής κυανής λίσθας. 2) γρίλ (γ)=τσκ' κ-ζίζε.

γρίκε-ο (Σ)=τθίκε-κ.-νίε γρίμε=νίε τθίκε=πάκε ζε.

γρίκκε-ο (Σ) διμίμι-jκ. πλθ. γριμίκκητε· (=γρίμκτε).

γρικτσίϊ=διμιίϊ=τείθκι τι βαμί-γριμιτσίζεμ. τι παθητ.

γρίκτκι: (Σ) ρ. άπαθ. κοινώς γκινίζω, πράγκμαι καί γκινγίτ-κμ (Πεζμάτ.) γρίζμι (Σ. καί Τυρκ.)=ζέζμι (Σ. καί Τυρκ.).

γρικτσι πλθ. γριτσβρητε=ό γκινώτης· καί γκινγίτητ-ι (Πεζμάτ.) πλθ. γκινγίτησίτε, γριτσβίτο (Βεμκτ.) άμκ. γριτσβίτο-κε-κ θηλ. γριτσβίτο-κκ-τε πλθ.

γρίκ: ρ. ένεργ.=ξετηγίζω ές τής πολυχρονιάς (έπί τών ένδυμάτων) καί θεϊβή (Σ) καί θεϊβή τι παθητ. γρίκεμ καί θεϊβεμ.

γρικ': (γ. τ.) ρ. ένεργ.=προκαλώ (τίς χαρές, τιμωρίαν). καί γριθίθ. (Πεζμάτ.) έτ-έτ άόρ. γριθ-ε-κ μετχ. γρίθκνε (γ), γρίθκιε (τ) άορ. καί γριθτκ-ε-κ. μετχ. γριθτκνε θ. φτίϊ (τ).-ε κάμ γρίθκνε περ δίκες, περ δίκες.

γριθ (Πεζμάτ.) προκαλώ εἰς γάμον (άπλώς άκρι εἰδέναι) ένώ φτένη προκαλώ εἰς γάμον μέ εἰδέναι· ε κάμ φτένε με dάθ με κοκλέτε. (αἱ προκαλοῦσαι προτρέχουσιν αὐτὸν εἰς τὸν γαμβρὸν ἄγειν καὶ οἶκον). τὰ παθητ. γρίθεμ, γριθίτεμ, φτένεμ.

γριθκα (γ. Μελετία) εἶδος καρκαδέκης. 2) γριθὶ κ (Πεζμάτ.)=λιμιθέλη-κ, καὶ γριπθ-κ Κρίβ.-καὶ τσίτσ-κ (Τυρκ.).

γριζε-ο τὸ ἀκόνιον. (Τουρ. Σκ.) καὶ γριζέτ-κ (Ἐλβασ.-Τυρκ.) πλ. γριζέτητε.

γριθίϊ (Λογγ.) ρ. ένεργ.=δονίζω, τρογίζω. τὸ παθ. γριθίνεμ.

γριδκιτε-ο (Σ)=κάμ' εἰζίζε εἰς ἑαυτὸν ἀμ γjiεδητε νάε γριόνετ. πλ. γριδκιλjετε· καὶ μαδκίλε-κ (Ἐλβασ.) ὁ ἀγαπᾶ πλθ. μαδκίλjετε.

και κρίγγρα-ι (κλάγγι) πλεθ. της ή κόκκα, το ζιζάνιο του είναι.
γρομμή (γ) ς. ειδ. εκβάλλω σε τυ στόμπτος τα σε τη στομάχη
άβια· λαλίγομαι.-και γραμμή (τ) αό κλε χε άνθρε, φτηνο αβύ
φράμε ντε γέλε.-και γραμμή ή γραμμάνε (τ).-χαν γόλγε (Πεμάν).
γραμπάν-ε γραμπάνε-α (γ) ή άρχη. δνοια = ε άμογή· βρέχγκα.
γραύνα-ις (Μαζικιάβα) = γρόπατς κ' -και ντρόνς νάβε' ε πουρβάτ ιδ.
γρεβάβ].
γρόπς α: πλεθ. γρόπατς = πόρτα, λάκκος [Σλαυικοί: γρόπ = πόρτα.
Γερμαν. Grube, Grabon, Άγγλ. grave = όρυγμα, πόρτα].
γρουβή = δυάγω πόρτα, λάκκον.
γρουβε-γα (Καβάβα-Βεράτ.) = κολλάβ, κολλαμπ. πλεθ. γρουβάτς.
και γρουβάνε-α· πλεθ. γρουβάνατς, γρουβάνε-α (τ) πλεθ. γρουβάτς.
γρόβ-ι πλεθ. γρόβτς: το γρόβτον = μι 40 παράδες.
γρόβε-ες (πλεθ. μόνον) (Βερατ.) = τα φασόλια (γ) 2) ε γένι τα δόπτνα
(τ) ε φασή ιδ. γρόβε-α (τ).
γρούα-γα (τ) πλεθ. γρούατς = γυνί, (γ) γνούας (= γυνή).
γρούα-γα (γ) γβόρας γρούαγα = γρόας α θάρ = μυάλπτα.
γρουγάα-ζι (Άργυρ.) πλεθ. γρουμάζατς = λάρυγξ.
γρούβουλς: έπιν. σαμμάζαντς, κοιλάρι. (επί ανθρώπων και ζώων)
ναπμπιλάβθης γρούβουλς = σαμμαζάχθηκα κοιλάρι. = ρυάθκαρ πο-
άπαλλαρ πάτι λέρο.
γρουβουλάβ: ρημ. = πρόπαλς γρούβουλς: παθ. γρουβουλάβα.
γρούβουλς-ι (γ.) ιδ. γαμάλα-γα = σαφός. πλεθ. γρούβουγτς.
γρουνάβ-ι (γ) = στιβάν, αιτκαπάδικον· πλεθ. γρουνάρτς.
γρούν-ι (γ) ό πλεθ. λείπει = στους και γρους-ι (τ.) άρτ. γρούντς
(γ) και γρούρτς: ειδ. = το στεφάνι.
γρουνάρ-γα: μέο άρα κλε και κέρα μάλλς γρούντ = άγρια άπαχρέ-
ντς στένα, πλεθ. γρουνάρτς.
γρούδ-ι πλεθ. γρούδατς (τ) και γρουδάτς (γ) [άλλοι. γρόνδις]
ι θία με γρούδ = τον κτυπά με τας γροθιάς.
γρόβς-α: πλεθ. γρόβατς· τα άκαθα του λαιμού. 2) το στόμαν ας
γρόα α πούπτ = το στόμαν του φρέατος. 3) κόλπος ας γρόα διά-
τατ. = ο κόλπος της θαλάσσης. 4) χαράδρα, στενόν μεταξύ δύο

ὡράιαν ὡς γρὸς'ι μαλ|τε=ἡ κλεισοῦρα τοῦ θεικοῦ. καὶ (γ) σαλλ'ὶ μάλ|τε.

γρικαβ|-α (buli)=λεκανάρης πλθ. γρικαβῆτες.

γρικαπούρ-άρ (γ)=λαϊμάργος· ἴδ. γκαβπούρ-άρι. πλθ. γρικαπούρ|ατς. καὶ συνῳ. γρικαπούρ-άρι. τὸ θηλ. γρικαπούρ|-ια ἴδ. γκαπούρ|α· πλθ. γρικαπούρατς.

γρόφτ-ι (γ.) ἀρτ.—γρόφτε-με θηλ.—τὸ πλθ. ἀρτ. γρόφτητς, θηλ. γρόφτητς.

(ι-ε-τς-) γρυφόπουρ (Βεράτ)=ι-ε-τς ὄνθρτς=ι-ε-τς λίγητς=ὀλίγιστος, λιγνός, ἰσχνός· ἐ -ἰν.

(ι-ε-) γρύχ|ε=ἐπιθ. (ζωϊκὸ) συναίσθ.=δυλιάρ'ε γρύχ|ε.—καὶ (Σ) ι-ε-γρύ|τε, ι-ε- γρύτε. (Κουτζιά)

γυτ-ι (Σ)=κυνὸς τὸ λαιμό· γυτ' ι-πατσκλήτε=τὸ λαιμὸ τοῦ κυνηλιοῦ. ἴδ. καλλι-α, καμπί-α (Σ).

Γj

γjά-μι (γ. budi)=ἡ θήκη, τὸ κουφάρι. γjάν μι (Σ), γjαχ'-ω (τ), γjυτι-μι (Τυρὰν.) πλθ. γjυσάτε.

γjά-μι: ἄκρα παράκατ. τὸ πρᾶγμα Λιστιν. τσι (γ) καὶ γjά-μι (τ) 1) παρουσίαν, ψεύτικα; γjαj' ε γjάλε=τὸ κτένι, τὸ πρόβατο. 2) ἐπιρ. ἀρν.=ὀλίγον, μικρὸν σ' ἔντε γjε=δὲν εἶν τίποτα· ἢ σ' πῆτε γjε κάφε=δὲν εἶναι τίποτε. —πρ' πικα γjε dido τε βjάτε=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ· ἴδ. κογjε, κογjέ κουρτjέ (Σ).

γjάj-dε-dν (bogdhin) ἴδ. γjaj-ιν-dν (γ).

γ.d-ι (Σ)=βόρειος, βοτικός· ἴδ. κρίμ-ι.

γjάj: ρημ. κάθ. ἀόρ. γjάδα-ε-ου, μτχ. γjαμ (γ), γjάτε (τ)=ἐρωτῶ. 2) τρανσπράσιον ρημ. μ-τε-ι-πε-ντι-του, γjάτ=με-σι-τὸν ἢ τέν-μας-σαι-τούς ἢ τὲς=πρέπει, περιέχει, ἐρωτᾷ: ι γjάτ σ' ατ=ἐρωτᾷ τὸν πατέρα του, ι γjάτ σ' ἀμαγ=ἐρωτᾷ τὴν μητέρα.—κάβ γjάτ σ' τε γjατ=αὐτὸ τὸ ρῆμα δὲν σοῦ πρέπει. γjάτ τε βάσα=πρέπει νὰ ὑπάγω, γjάτ τε bjέj κάγε σούφ=πρέπει νὰ κάμω κάτι τὰ δουλειά.—σ' γjάτ τε bjέτσ κάγε πούτ=δὲν πρέπει νὰ κάμῃς

κόντν τὸ δουλειά. 3) τρυπώρι = συμβούλιον: κρίτνλ γjάου νjέβjεν= εἶσα συνέδ ριον. ⁼ γjάου κjί πούης; = πῶς συνέδ ριον κάνε ὁ ἰατρός; ὁδ. γιατρός.

γjάε-ου : πλθ. γjάενα-τε (γ) γjάηρα-τε (τ). αἷμα. 2) φύσις. μοι λὲν γjάε ι λελjjε. (τράπεζ)=μὴ κάμῃς φυσικόν.—κάρ μπε μὲ γjάε = διάπραξε φόνον, εἶμαι φυσικός. — μάρα γjάουν ε τ'ω-ἐτ, ε τ'ω-βjλὲ, ε τ'ω bω, ε μάουν τ'ὦ = ἔλεγον διαλείμματα διὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός μου, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ τοῦ υἱοῦ μου ἢ τοῦ φίλου μου. 3) γjάε = συγγενὴς ἐξ αἵματος. — jέμι γjάε = αἷμαθ συγγενεῖς. — γjάουν σίβ ε' bjέτε = τὸ αἷμα μου νὰ ἦτε γίνεται. — καὶ θυλj πλjεκνα, dίλj γjάουν = ἔπου πατεῖ ὁ χέρι μου ἔβγαζεται αἷμα. (κυρια.).

γjάηρε-ι = φυσικός, πλθ. γjάερτε-γjάηρτε-jε = ὁ φυσικὸς πλθ. γjάεχητε-γjαερτώρ-ὀρι (ὀρι.) πλθ. γjαερτόρτε. γjαερτόρε-jε πλθ. γjαερτόρτε. γjαεντέ-ι (Βεργ-ι) πλθ. γjαεντόρτε, τὸ θλ. γjαεντόρε-jε γjαεντόρτε.—καὶ γjαεντόρ-ὀρι καὶ γjαεντόρ-ὀρι πλθ. γjαεντόρτε. τὸ θλ. γjαεντόρε-jε πλθ. γjαεντόρτε.

γjαιdεj : ρ. ἀνῳ. (Πεχμέτ) ℞. ρ. παγγjάκα. —('Αργυρ.) γjαιατεj.

γjαιdενη (Πεχμέτ) ℞. παγγjάκαρ-γjαιατένα ('Αργυρ.).

γjαιρεj-α (budi) = φῶς. πλθ. γjαιρέτε. — baj γjαιρεj = διακρίνω φῶς, φωτίζω.

γjαιdε-ι (budi), dέκαdε-ι (Σ) = διάκονος, δίακος.

γjαι-bάμρε-ι (γ) = ὁ μαχαιρόβγάλτας, ὁ χύνων αἷμα (ἀνθρώπων) τὸ θλ. γjαι-bάμρε-jε πλθ. γjαι-bάμρητε ὀρι. γjαι-bάμρετε θλ.—γjαbεjε-ι, γjαbάμρε-jε θλ. τὸ πλθ. γjαι-bάμρητε ὀρι. γjαbηγjετε θγλ.

γjαιdενdί : (γ) γjαιdένdι (γ), γjαιdένε (τ) γjαιdένdι (Ι) = εἷς τι μέρος, κανεὶς εἷς κανὲν μέρος, μεθέλι βjετ-ε αρεσέβε πε σ'ε γjετῆς γjαιdένdι = τὸν ἔζήτησε πολλὰ δὲν τὸν εἶχον εἰς κανὲν μέρος. —dετε jέτε φέβjαρε γjαιdένε = δὲ εἶνε ἀριθμένος εἰς κανὲν μέρος· ἀνεπ. καγjαιdένdι (γ) καγjαιdένdι (γ) καγjαιdένε (τ) καγjαιdένdι (Σ) καμαιdένdι (Σ).

γjάλj = ἄνῳ. ζωντανὸς. jέμ γjάλj = εἶμαι ζῶν. = ζῶ. ὅτε γjάλj ι-dετε ἔζη ὁ πατήρ του. — ε' κέτε γjάλj πε κε βdέκαρ = δὲν ζῇ ἀλλ' ἀπε-

ἔκαστ. 2) στρ. ἀπαράλλακτος, ὅμοιος. ε bάνα γjάλj σι κεγ = τὸ ἔκαμα ὅμοιον μὲ αὐτόν. —jαρnδόν γjάλj σι γjάλj = τρέχουδεϵ ἀπαράλλακτα ὡς πετεινός. ι-γjάλj-ι ἐντὸ. = ζωντανός 2) ζωηρός· ἀντὸ. ι βdίκουκj = θνητός. α-γjάλj-α = ζωντανή 2) ζωηρά. — δότj ι γjάλj = εἶναι ζωντανός, εἶναι ζωηρός.

γjάδjμε-α (Σ. Βερατ) = πεφύγγος, σχοινὶον φλὲν πλεθ. γjαλjμάτj καὶ γjάλjμε-ι (τ) πλεθ. γjαλjμίτjετj.

γjαλjούα-τjε-α (Μιρεdίτα) πλεθ. γjαλjαδάτjατj = παρθένον. — γjάλjε-ι ἢ υἱοθετέρως γjάλjεμτj· πλεθ. γjάλjεμματj = βούτυρον. καὶ (γ) τj λjίκj-τj υἱοθ. ὁ πλεθ. λείπει.

γjάμj-α (γ) = jκανὲ εἴδουτις (ἀπὶ θανάσιν) ι ἐμὶ γjάμ-α = τοῦ τίλλε κακὴ εἴδουτις. τ'ἀρ'ὶτj γjάμα. καὶ γjίμj-α. γjάκj-α (γ. budi) = ἀντέχτης, θρῆνος. γjάμ'ε μάτjιτ (γ) (Μελjσία) = ἡ βροντὴ (ἴδ. ἄκρεπι μάτι (γεγ. ἐξ Μαλεσίας).

γjάμ-ι = ἐγjγjάμ-ι· πλεθ. γjαμάματj. γjάμ-ι. (γ) πλεθ. γjάματj. γjαμάματj, γjαμάματj = ἀντέχτης, βοὲ 2 (Σ. budi) βόγκος.

γjάν (γ) γjάτj (τ) μετχ. τοῦ γjάj (γ. bogdan).

γjάνdjατj-α (γ) γjάνdjεμτj-α (τ) πλεθ. γjάνdjεμματj = ὁ ἀδὴν, οἱ ἐλιὲς κοιλιᾶς τὰ γλυκάδια.

γjάρj-α (Βερὰτ) = bαλτα αjε λjε λjάρι κιαρ jεμdέν.

γjάτj (γ) καὶ γjίτj (τ) = ἐπιρ. = εὐθέως, φαρβὶ. ἀντὶθ. ι-ε-γjάτj.

(ι) γjάτj (γ) ι γjίτj· πλατὺς, εὐρὺς.

(α) γjάτj = α γjάjε = πλατεῖα, εὐρεῖα.

(τε) γjάτjεμ (γ) = τε γjάjετj (τ) = τὸ πλάτος, τὸ εὖρος.

γjαvdj (γ) ἴδ. σγjαvdj (γ) σγjαvdj (τ) γjαvdj (τ).

γjαvdjάμ (γ) ἴδ. σγjαvdjάjα (γ) σγαvdjάνα (τ) γjαvdjάμ (τ).

γjάvjεμτj (budi) (γ). γjάvjεjε (τ) = ὕπν. πλεθ. γjάvjεμματj (Ἐλβασ.) γjάvjεμτj, γjαvdj-τj καὶ γjαvdjεjτj [ἴδ. Ἐλλην. Ηύπνω, ναγπω = ὕπνω].

γjάτj (τ) μετχ. τοῦ ρτρ. γjάj ὁ ἴδε.

γjάτ-αε-αr· [Σ] ἴδ. σγjατ-ατ-ατ. ρῆμ.

γjάτερ ἴδ. σγjάτερ.

γjάτσ-jα (bogdan) καὶ γjατσ-α = ἀρωτῶ· πλεθ. γjάτστj καὶ αχτj.

γjάε καὶ σγjάε-ε-ε (Κόρτσα) με-τε-ι σγjετ = με-σε εἰν ἐρωτᾷς.

ι γγάσ = τὸν ἐρωτᾶζω.-καὶ πεγγάσ [π]. μα-τα-ι-νε-ι-ω-τι γγάσ = μα-σὲ-τὸν-ρώ-σᾳ-τοὺς ἐρωτᾶζει.

(ι) γγάσμα-ι: ἀρτ. = εὐπρεπὴς· πλνθ. τε γγάτιμτε.

(ε) γγάσμα-ρα θηλ. πλ. τε γγάσμαντε.-καὶ ι γγασίμ-ι ἀρτ. ε γγασίμ-ρα θηλ πλνθ. τε γγασίμτε ἀρτ. τε γγασίμαντε-θηλ.

γγάδτε: ἀγθλ. = ἕξ. ©.=γγάδτε-μδε-δάτε = δίκα ἕξ καὶ γγάδτε μδε δίτε (γ) καὶ γγάδτε μδε δέτε (γ).

γγαδτε-δάτε = ἑξήκοντα· καὶ γγαδτε-δίτε-γγαττα-δέτε.

ι γγάδτε-ι ε-γγάστε-ε = ἕκτος-ἕκτη.

γγαστεμζάϳ: πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρ. = ἑξαπλῶς (Παρμέν).

(ι) γγάδτεμτε= (Παρμέν.) = ἑξαπλοῦς.

(ε) γγάδτεμδε-ε: θηλ. = ἑξαπλῆ.

γγαστεμζόνϳ: ε. ἐνεργ. = κάμνω ἑξαπλοῦν, ἑξαπλασιάζω· τὸ παθετ. γγαδτεμζόνεμ (Παρμέν).

γγαδάι-ι = ἡ ἕξις τὸ θηλ. γγαδτάτε-ρα· ἡ ἕξις.

γγάδμε: ἐπίρ. = ἑξαχῶς, ἕξαχᾷ κατὰ ἓξ τρόπους.

γγάϳ: ἐπίρ. = μακρὰν· γλγάτε (Ἴλιε-Ἰταλικὸ-Ἀλβανικά).

(ι) γγάτε-ε = ἡ μακρὰ ε-γγάτε-ε = ἡ μακρὰ καὶ (ι-ε) γλγάτε: ἀντιθ. ι-ε δεκάτερε (γ) ι-ε-δεκάτερε (τ).

γγαπάϳ: ῥῆμ ἐνεργ. = μακρύνω. hΓϳ τε γβάτε: ἀντιθ. δεκαφτάϳ.—καὶ ηγαπάϳ (γ. τ.) τὸ παθ. γγαπάχεμ-ηγαπάχεμ (τ).

γγαπάρ-ι (bagdan) πλνθ. γγαπάρ-τε = κανηγός.—τὸ θηλ. γγαπάρ-ρα πλνθ. γγαπάρτε.—γγαπάρ-ρι· πλνθ. γγαπάρτε καὶ γγαχτάρ-ρι πλνθ. γγαχτάρτε· τὸ θηλ. γγαχτάρ-ρα πλνθ. γγαχτάρτε.—γγαπάρ-ρα = ἡ κανηγὶς πλνθ. ε-τε καὶ γγαπάρ-ρα πλνθ. γγαπάρτε.—καὶ ἀρτ. γγαπάρ-ι· πλνθ. γγαπάρτε.—τὸ θηλ γγαπάρ-ρα πλνθ. γγαπάρτε.

γγάχ-αι (τ) ἴδ. γγα-ρα [γ].

γγε-ρα (τ) ἴδ. γγα-ρα· ὁ πλνθ. λείπει.

γγέγϳαι: (budi-γ-τ.) ῥ. ἀπνθ. = ἀκούω. ἴδ dεγγέϳ. ndεγγέϳ. ndεγγόϳ. φράσις: s' κοτε πάρ ε γγέγϳανε = δὲν ἄκουσα καὶ ἀπέκοπτον περίφρ. τε γγέγϳανε-τε (budi) = ἡ ἀκοή.

(ι)-γγέγϳαδμ-ι (budi) εὐπιθὴς ἴδ. ι ndεγγϳάδμ-ι.

(ε)-γγέγϳαδμ-ρα: θηλ. ἴδ. ε-ndεγγϳάδμε-ρα.

γjεξαρ-ι (Περμήτ.) βλ. γjεζάρτς.

γjιθ-ι (Σ) πλυθ. γjεθ-τς τὰ (πτυνὰ) φύλλα τῶν δένδρων, καὶ γjιθε.jα (γ. τ.) καὶ φλjίντρ-α πλυθ. φλιντρῆς.-γjεθμέj (γ) ρ. νιθ. κοινῶς ξεσάρω τὰ φύλλα. γjεθμείμες dρούτς = πέθjνω dρούjτς = ξεσάρωμαι τὰ φύλλα. βλ. γεθύj.

γjθj· (γ) ρ. ἀνρ. = εἰρίσκω ἀντιθ. χάνω, (Σ) χάμε, χαμθάτ γjένj (τ) μ.τ.χ. γjέτουμ (γ) καὶ τρεν (Σ) ρκρ. Ιθθj, Ιθαj, Ιαj (Σ), Ιαj (Τθάμ).

γjεj μετχ. γjέτουρ (τ): ι ἐρθεj τε γjέτουρτε (Περμήτ.) = πῆε θλθον τὰ ἔμπνα (ἐπὶ γυναικῶν).

γjεσούνd βλ. γjεσούnd.—γjεσούnd—βλ. γjεσούnd.

γjιjέ-ι· πλυθ. γjέljντς = ἁλίσιμος, πετσωτός.—καὶ αρdέ-ι [= ὁ ξένος, ὁ φίλτατος] [Περμήτ.] γjέljε πούljε = ἐλέησαν' πρὸς διάφορα ἄλλων. γjέljε dέτι, ὑνδάθες, γέλλος.—καὶ κοπτέ-ι καὶ κυτέ· ι [Λγγν.]. γjιljε-γjαc-ω (Σλβαν.) κje τράjε γjιljε κjε λjεν πc πούπυλc μbυτjndέ ζαjc ι dαljάjε λέγεται καὶ γjιljε-κυτέ (Σ).

(ι) γjιlθjαjε-ι ἀρτ. = ἀχρεῖος, χλωρός, πράσινος τὸ δυλ.

(ε) γjιljθjαjε-ο = ἀχρεῖος, κυτρίνος.—βλ. καὶ πρότς, ι-ε-ρjάτς.

γιljθjαjέ· ρκρ. ἀνρ.=πρασινίζω.

γjιljθjαjέjκc· παθτ.=πρασινέζομαι· καὶ γjιljθjαjέτc.

γjιljιdέj· ο (Dίβjc) ??? dουljαjάjε-ε πλυθ. γjιljbέbjτς.

γjέljε-α πλυθ γjέljε-τς = τὸ φαγητόν. γjέljτε bαιjbουljέτουjς (Περμήτ.)=κρυμένον φαγητόν, παιχνιδιστὸν· αντιθ. γέljε αjιθjάjτ = νοστιμωμένον φαγητόν (τ) καὶ γjέljε ι μαθjνίjς (Περμήτ.) = πασπαρκωτὸν φαγητόν.

γjιdέj (Περήτ.)= ὀάχνω διὰ τοῦ ρόμφους πρὸς τροφὴν· διαίj αρτού ε κτιά μας γjεj γjε πρ τε νγjένj· πι γjεkinj πούljε· βλ. γjέljε-α.

γjιdέj (budi-Τοσκ-bogdan) ρ. νιθ.=μbοjάjα ι γjέljε, 2) ὀάχνω πρὸς τροφὴν διὰ νὰ ζήσω.—νjερίου γjελίν με bούαj = χρόνῳ με bούαj (bogdan) βλ. χρόj, jετόj.

γjιdουνε (budi) καὶ γjέljε (budi) μτχ.=με χρόνα.

γjιdέj-ir-ir (bogdan) ρ. νιθ. = ζῶ, διάγω τὸν βίον, κοινῶς παρὼ τὸν ζωὲν· διαίj jέτες. γjελίνjερε πάj νjε θτρπί = ζήσαν (κατοικοῦσαν) εἰς μίαν πολιτείαν. — καμ γjελίτουνε θνόρε βιέτ πάj dέτ τ'

λ'ήμνι = έζησα πολλά έτη εἰς τὸν Ἅλβανίαν. — μα γjθίτουαj πὶς χατα jίτε = διάγων τὸν παρόντα βίον, κάθε. — θέλοντας γjθίτα-ε-ι, μτχ. γjθίτουαj.

γjάμε-α = γjάφε-α [γ].

γjάμα-μάθ-θι (Βερατ.) = κακόμοιρος· πλεθ. γjαμε-μjθίnjτε.

γjάμε-μάθε-jα πλεθ. γjαμε-μαθετε θηλ. = ἡ κακομοίρα.

γjαμώ-ι [τ] καὶ γjμώ-ι [γ]: πλεθ. γjαμώμτε-γjμώμτε· ἴδ. ρομ. γjψώj [τ], γjψώj [γ].

γjψώj [τ] καὶ γjψώj [γ]: ρ. = βροντῶ, ἠχῶ, ἀντηχῶ ἐπὶ συμβάσεων τῆς θαλάσσης, ἐπὶ βροντῆς, καὶ συμπάντων ἀντηχούντων· σχ. καὶ διάλεκτ. [γ] ἴδ. νdιάλ [Σ] ἴδ καὶ νdαj.— γjαμjμε μjθjμε = βοᾷ τὸ βουνό· γjμών dίτι = βρέμεται ἡ θάλασσα.

γjάμι-θι ἢ γjαμ-ι [γ] πλεθ. γjάμjθτε = τὸ ἀγκάθι.

γjάdαnd-ι (Βεράτ.) ἴδ. θjτετ-αg-α καὶ

γjάμι-γομάρι = γκιωλφάκι.

γjανdjι-jα [τ] πλεθ. γjανdjτε καὶ γjιndjι-jα (bogdan budi) ὄχλος, λαός, πλῆθος· ἴδ συγγενής.— πλεθ. γjανdjτε· καὶ γjιnd-ι (bogdan).

γjανdjα καὶ γjιndjα (τ. γ) πάρεσις, ἀντιθ. χωμάτι. γjιndjα κάj (Ἐλβασ.) = παλιφαίζομαι. — μτχ. γjέντουαj [τ] καὶ γjιndουαj [γ].

γjανj-α (budi) = λαός, συγγενεῖς· ὅνομα πάρα πολλῶν, ἡ συγγένεια· καὶ γjιnj-α (bogdan) καὶ γjεnj-α (Ἀργυρ.) = ἡ συγγένεια.

γjανdjουαj-α [τ] ἴδ. γjάndjαj-α.

γjθι-ι· πλεθ. γjθιαμε [γ. Ἐλβασ.). —γjάι ὁ ἴδ.

γjάι-ι = νjε ἀπαίζ πδεν μτ χjι ξε ἄjτε = κάποιος (Βεράτ.).

γjάι [Τοσκ. Βεράτ. Πετρέτ.], γjάjε [Ἀργυρ.], νjαι (Ἐλβασ.) [Καβάjα]. νjαιτέ ἢ ανγjαιτέ (Τιράν.) ἀπαρ. γjαν. = ἕως, μέχρι· π. χ. νjαι κρεάj dίτε = μέχρι πρώτης τῆς ἁμάχης· καὶ χjε κρεάj dίτε, = ἕως τούτου τὸν ἡμέραν· νjανέ καὶ κάνέ [Σ. budi-γ]. — γjάjαε τατ = ἕως σήμερον· καὶ μjεν, (budi. μhεν [Κρούjε] dίτι ἢ πιθάνι ἢ day [Σ] καὶ γjαγαj, νjαγαj. dαγαj = ἐν ὅσῳ, ἕως ὅτου. — νjαι ατού, νjαι ατύ = ἕως ἐδῶ. νdjάjε budi-bogdan] καὶ νdjάjι. νdjι, adjι, νdονά [γ].

γλάδε-α (Ἤλβασ.) πλθ. γλεδάτε = ἐ στενόν, ξηρός.—καὶ πίαε-κ πλθ. πίκατε. τσίαε-κ πλθ. τσίκατε.

γλαδύ: ρ. υἱδ.=στενός· καὶ πυκύ, (Σ)-τσυκύ.—γλεγδέ δεφτίκ=τσικὸν δεφτίκ=στενὸν ἐ πλάν.

γλαδέα-αε (Σ) ἴδ. γλεδέα-νε (Τερπ.) πλ.—στε (λέξις Τερπ.).

Γ'λαγγερ-ε: χωρίον τοῦ Ἐλβασσόν.

γλεδέθε-α: πλθ. γλεδέτατε· νὲ φόρε δρυφι κὲ δὲ λὲνὸλε τε κόλιε κλὶ ε χαρε δίτε.

γλέγε (ε) ἐπίρ. ἴδ. γλένε (γ).

(ι-ε-τε) γλέγε· ἴδ. ι.ε-τε γλένε (γ).

Γ'λεκέ-γ' = ὁ Γεώργιος, ὄνομα κύριον.

γλεφέ (τ) ἴδ. γλενέ· τὸ πλθ. γλεγένε (τ) ἴδ. τεγρένε τγλονέγερ (γ) καὶ τγλεγόνερ (Παρμέτ).

γλεκέ καὶ τγλεκέ: ἐπιρ. = ἕως ὅτου: τεγρέτε τε βίνε ε πλοτσμένε = ἕως ὅτου ἔλθῃ τὸ τέλος αὐτοῦ.

γλετ: ἐπιρ. (τ) = πλλθ· γλέτι (γ) νγλέτι (Σ) καὶ γλέτης (τ).

γλετσέγε-α: (τ) ι θέτε κτυ βίνετι τεκ μπέλτε πατρέτε.

γλέτσεγε: μετοχ. τοῦ γλένε = εὑρίσκω· καὶ (γ) γλέτσενε.

(τε) γλέτσεγε-αε: εὕρεμα—τὸ τί εὑρίσκει τις.

(τε) γλέτσεγε-αε = τὸ πᾶς εὑρίσκεται.

γλεγένε-α = γένος, κόλπος· πλθ. γλεγένετε.

γλέτι, γλε-γι (τ), γλε-τε (budi-bogdam) = μετὰ, ἐ κόλπος, πλθ. γλε-τε· ἀπ γλε-τε ἀπέλτε = βυζαίνω τὸ παιδί, = ἀπ στέτε.

γλέζέ-α (Παρμέτ.) καὶ νγλεζέ-ε· ἐ ὑπωρεινὸν μέρος, βουνὸς τοῦ τυρκικοῦ ἴδ. γλέζε-κε.—ἀντιπέ-ε· λεδέν-γε (πλθ.) γλεζέτε καὶ νγλεζέτε.

γλέζε-α: εἶδος τυροῦ παρασκευαζόμενον ἐξ ἐξαγέλαστου.

γλέθε: ἐπιθ. ἀρχ. καὶ θηλ. = ὅλος-η· πᾶς-πᾶσα.—πλθ. γλέθε καὶ τε γλέθε = ὅλοι, ὅλαι.—γλέθε λεύρατε = τε γλέθε λεύρατε = πάντες οἱ ἄνδρες.—γλέθε γρότε καὶ τε γλέθε γρότε = πᾶσαι αἱ γυναῖκες.—γλέθε λένε = ὅλως ὁ κόσμος· υἱδ. τε γλέθε = ε χόνγρε τε γλέθε = τὸ ἔθνος ὅλον.

γλέθεζ: ἐπίρ. = γενικῶς.—γλεθεγέ (γ. τ. bogdam) = κρέτ = ὅλως ἁπλῶς, ὁλοτελῶς.

γjiθpoújvuj (budi) ἀντὶ γjiθpoúj.

γjiθε-undźj (Τυρκν.)=παντοῦ, παντεχοῦ.—γjiθpoú=γjiθε κουνdú=παντεχυ-γjiθ' κἰ, γjiθ' κjó, γiθ' κτιά=πολιασύτος, τελειασύτος· καὶ γjiθpoú, γjiθε κjó.— μάτσικα χάνγα γiθ' κτιά μι=ἡ γελὴ ἔμαγε τόσον μίγαν μὸν γjiθηj (γ)=γjiθηjε=πάντοτα ὁλονέν.—γjiθε-jiθ (Τελβεσ.) ἄπιρ.=τὶ σύνολον, τὸ ὅλον ἁμὲ π.χ. γjiθε κjó πκε jε bέ κτι=πὸν ἔτι εἶχεν ἔδωκεν κύντ· γjiθε κjέζιε ε' μοῦνε τα bάnjε κjτε πιάνε πι κὸ κjε di=τὸ' δε κjέjι ε' μοῦνε....=πῶς ἄνθρωπος ἔκε δίκατα κὲ κάμη τοῦτο, παjὰ κἀτὶς ὅτις γπωjίξει μα γjiθε δούλε φάλjgõ (budi)=με τὸ δε φέjε φαλjgõ=μὲ κάθε εἶδος λόγων.—γjiθpoúδ (Σ. bogdan) γεν. κουνδ'=πᾶς, ἅπαντος, πᾶσι πας.—γεν γjiθε κούjε, κἰτ. γjiθε κjed κκὶ γjiθε κένd (γ) γjiθε κουδέ=ἅπαντες δέποτε, πᾶς δέποτε· γjiθε-πι-παίδι=ἅπαντος· λγτ. καὶ γjiθ' ι παίjι γjiθει-παίjκε=ἑκάστη· θηλ. καὶ γjiθ' ε παίδκε γjiθε-κε-δι=ὅπως ἤθελε, καθ' ὁπωσδήποτε τρόπον· γjiθε πjέj μέjε.-τέjε-πιν=ἐξ κἰτίας μεῖ-σοῦ-κάτσῦ· γjiθε πjέj νέτ-jοσῦ-κτύνε=ἐξ κἰτίας ἥρθεν, ἤμεν, κἰτεῖν· γjiθε σύκε-τι-κἰ-κε, jου-κτσέ' ἐγὼ-σὺ-κἰτίας ἡμεῖς-ἡμεῖς-κἰτεῖ (ἔμενε ἡ κἰτίκ).—γjiθε πὸ δε=πὸν δει ἠθέλει, πὸν εἶδος.—γjiθε κjõ;=τὶ ἔδεν· τὶ πὸν· γjiθε τὸ φάγε γjiεjε=πουτσάτα, πουτσᾶτα, ἄκρηρα, πτωχίκα.—καὶ γjiθε τὸ' φάγδ-γjiθε φάγδ-γjiθε τὸ' μαε-γjiθε κjõ.—γjiθε-κούνδι=παντοῦ εἰς ὅλους τὰ μέρη· γjiθε κjέ κουjτάν νjεjίου=γjiθε τὸ' αυjτόν νjεjίου=πὸν ἔκι παίνουσι ὁ ἄνθρωπος.—μbε γjiθε βjετ=μbε τὸ' δε βjετ=εἰς πάντα τόπον.—πφ γjiθε ξέjε=πφ τὸ' δε ξέjε=εἰς πᾶσαν στιγμὴν πᾳ γjiθε μbjάφε=πφ τὸ' δε μbjάμε=ἀνὰ πᾶσαν, καθ' ἑκάστην ἀπάφαν· γjiθε νjεjίj=(budi)=τὸ' δε νjεjί=πᾶς ἄνθρωπος· πφ γjiθε πετ=μbε τὸ' δε άνε=εἰς πᾶν μέρος.—γjiθε μπαλε ε γjiθε φαλjε εjι άπφε bάμι ε φάjε (budi)=πὸν ἔρχον καὶ πᾶς λόγος=τὸ' δε πούφε ε τὸ' δε φαλjε.

γjφίμ-ι (γ) ῥδ. γjεφίμ-ι (τ) πλεθ. γjμίμετε.

γjιωjί (γ) μ. ῥδ. γjέμί.

γjίτγjφε-α (Πεγκ.) πλεθ. γjίτγjφετε· ῥδ. γjπόπφ-π.

γjίπd-ι (bogdan) ῥδ. γjίπdgjε-jε.

γjίπdgjε-jε: πλεθ. γjίπdετε.

γjάvdα: βλ. γjάvdαρ (τ) γjάvdωvς μετχ. του γjάvdω.

γjαvβ-α (boρdαn) ὄν. παρ. =ὁ συγγενὴς· γjαvβ-ε ε τj=αι συγγενὴς του· καὶ γjαβ-('Αργυρ.).

γjαγγάβ-α (Σ) πλθ. γjαγγάβατς=πέντε=πεντάρες· καὶ αγγάβ-α (Σ) πλθ. αγγάβατς.

γjαρδάv-ου καὶ γjαρδάκ-ου (Ψαρ. Σ) λέξις Τσιφτ. (ἀπὸ τοῦ γjαρδικ=αἰσχύνω)=ἡ ντροπαία βάλαμος εἰς ὃν εἰσέρχεται ὁ καμήλος.

γjαβ-α ('Αργυρ.) βλ. γjαι-α (γαγ.) ἢ γjαιj-α.

γjάθ-ι (τ) πλθ. γjάθατς βλ. γαθ-ι.

γjαιάδατς-α εἶδος δένδρου· πλθ. γjαιάδατς.

Γjαιαvάκατς-α (γ)='Αργυράκαστρον· καὶ Γjαvάκατς-ε (τ).

Γjαιαvατρὰς καὶ Γjαιαvατρίτς πλθ.Γjαιαvατρίτς-ες τὸ θηλ. Γjαιαvατρίτσ-jα: ὁ κάτοικος τοῦ 'Αργυροκάστρου.

γjάθι-jο (Καθ. Παρέα.) βλ. γjάθι-jα (Ψαρ.) πλθ. γjάθατς· καὶ γjαθάζ-α ('Ελβασ.) πλθ. γjαθάζατς.

γjάδ-α (γ)=πρόσωπον

γjαδάρ-ι (Σ)=καὶ κjα βλ γjάδ=ἡ ἐπιβάλλουσα τὸ πρόσωπον· πλθ. γjαδάρ-ες.

γjάδ-ες (πλθ.) (Πρμτ.) πλάσις ἐφ' ἧν θέτουσιν ὅλως διὰ φάγωσι τὰ πρόβατα.

(ι) γjάρ-ι (ἄρκ.) (τ)=φρονὶς, καπάκιον· ι πγάτς, ι βίρρας.

(ε) γjάβ-α (Ἠλβ. (τ)=φρονὶς ε μέρ, ε πγάτς, ε βίρρας τί φθέτ αὐτοῦ μοὶ ι γjάρι=πᾶς ἔμεινες ἔτσι κακόμοιρε: εἶμ τε γjάγ=φρονὶ παιδίκ.

γjούδ: (τ)' ρημ. ἀνρ.=κουνῶ, θορυβῶ· καὶ γjούj καὶ γjούτj (budi) ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ (Σ) βλ. κουδι-, (τ) αβjούj ('Ελβασ.) ἀόρ. γούj-τα=ι (τ) καὶ γούτα-ε-ι· (γ) καὶ γjούj ἀόρ. γjούτα (τ. Θαπρ.) μετχ. γούjτυαρ (τ) γούjτυαρ (γ) καὶ γjούjτυαρ τυπρ. καὶ γjυαρ· (budi) ε-γjούαjτα μὲ γούρ=ε κοδίτα μὲ γυφ=ε κjβάδα μὲ γυαρ.=τὸν ἐκυνήγησα μὲ πέτρας.

γjυαvάρ-ι βλ. γjαvάρ-ι πλθ. γjυαvάρατς τὸ θηλυκόν. γjυαvάρ-jα (γ) βλ. γjαvάρ-jα πλθ. γjυαvάρατς καὶ γjυαvάρ-ι (γ) πλθ. γjυαvάρατς τὸ θηλυκὸν γjυαvάρ-jα (τ) πλθ. γjυαvάρατς.

γjυαvάδ-α=κρατῶ· πλθ. γjυαvάδατς.

γjοννσσῦ-ι (γ. v. budi) ῥδ. γjωστέρ-ι πλνθ.—τέῦτς καὶ γjωσ-τρέ-ι πλνθ. γjωστέδτς.

γjοννστῦε-jα καὶ γjωστέῦα-jα: θηλ. ῥδ. γjωστέρε-jα πλνθ. γjωστεῦτς καὶ γjωστέῦτς.

γjοννjέ καὶ γjοννόνj: ῥδ. γjωνέ καὶ γjωνόνj τὶ πνθ. γjωνέζjμ καὶ γjωνόνα (τ) ῥδ. γjωνέζjα, γjωνόνα.

γjούκ-ι ['Ελλην. ὄνος]· γεν. γjούκι, αἰτ. γjούκμτι· -με μίjι γjούκι = μέ πᾶρε ὁ ὄνος· ἢ με ζούνι γjούκι (γ) = μ' ἔπιασε ὁ ὄνος· με ζούκι γjούκι (τ)—μέ δίλλι γjούκι = μ' ἔβγαλε ὁ ὄνος.—εἶμ γjούκε = με βιέν γjούκε. = ἔχω ὄνον, κατατζῶ.—ἀντθ. σ' εἶμ γjούκε, σ' με βιέν γjούκε = δὲν ἔχω ὄνον.—ἰ πλνθ. λείπει.

γjούκε-ζι-ον (Βερατ.) κασούλας· πλνθ. γjουκε-ζέσ-τε.

γjούκε-ζέζ-α [Βερατ.] θηλ. ἡ κασούλα· πλνθ. γjουκεζέζ-τε.

γjουμάδ-ι ('Αργυρ.) ἀρσ. (ὑποκορ.) = κῦ κjε μίκε γjούκε.—πλνθ. γjουμάκτε: τὶ θηλ. γjουμάδε-jα πλνθ. ἄντε.—γjουμάτσ-ι ἀρσ. γjουμάτσε-jα θηλ. (Καβ.) πλνθ. τοῦ ἀρσ. γjουμάτστε, τοῦ θηλ. γjουμάτστε καὶ γjούκε-μάδ-δι (Βερατ.) ἀρσ.—γjούκε-μάδε-jα θηλ. πλνθ. γjούκε-μεδέν]τε ἀρσ.—γjούκε-μεδέτε θηλ. γjούκε-μέτε-ι: (γ) ἀρσ. = κί κjε κα γjούκε τε μέτε.—γjούκε-μέτε-α (γ) θηλ. κjί κjε κα γjούκε τε μέτε.—γjούκε-λjέζτε-ι: ἀρσ. κί κjε κα γjούκε τε λjέζτε (γ) γjούκε-λjέζτε-α: θηλ. κjί κjε κα γjούκε τε λjέζτε.

γjύ-ν (γ) καὶ γjυ-μι (τ) πλνθ. γjύνj-τε· [παράβλ. 'Ελλην. γόν.].

γjύρ (γ. Μελετίκ) ῥδ. γενφ. πλνθ. γjύjτε· (Μελετία).

γjύρμ-α πλνθ. γjύρμτε = τὰ ἔχε· καὶ γjύρμ-α (Τυρκν.) πλνθ. γjύρνε.

γjυτέρ-ι (γ. συνῳ.) ῥδ. γjυτέρ-ι· πλνθ. γjυτέρτε.

γjυτέρε-jα (γ. συνῳ.) ῥδ. γjυτέρε-jα πλνθ. γjυτέρε.

γjύ-ν (bogdan) = ἡ σπορὰ κατεγωγῆς· περὶ γjύνε 'Αδρέμτ = ἐκ τῆς σπορᾶς τοῦ 'Αδρέμ—γjύ-ν = οἱ ἀπόγονοι.

γjυτσ-α: ῥδ. γjε-jα: πλνθ. γjουτε· (Τυρκν.).

γjύζ-α (γ) (τ) πλνθ. γjύζτε καὶ γjύζντε (γ) καὶ (τ) γjύζε-ντε καὶ γjύζν-jε (γ. budi) πλνθ. γjύζντε· καὶ γjύζντε-α

πλεθ. γβούχτουσας ßδ. γλjούβε-α = γλώσσα. — γjούβε-μbέjτουφ-ι [γ] = βραδύγλωσσος καὶ γjούβε-μbέjτουρ γjούβε-μbέjτουρ-α [γ] θηλ. ἡ βραδύγλωσσος, γjούβε-μbέjτουβε-α [τ].

γjούβjα: παθητ. τοῦ γjούκj.

γjουδεφ-α = ßδ. γjουδέτε-α: πλεθ. γjουδέτασ.

γjουπιό-ι (bogdan) (ἀρσ.) ßδ. γjουπιέ-ι· πλ. γjουδέτσε γjουδέτσε-jα (bogdan) θηλ. ßδ. γjουπέρι-jα.— θηλ. γjουδέτσε.

γjούj-ι πλεθ. γjούjετε (bogdan-Τοσκ.-bardi) = χρόνος, συμφωνία, συνθήκη.— αβτιού ε αβι βάμε με γjούj = αὐτὸς ἐσυμφωνήσαμεν = τοιοῦτον συμφωνίαν ἐκάμαμεν.

γjουjτιέ-α ἀρσ. γjουjτιέε-jα θηλ. = κρυτός, διακοπή.— γjουέτσε-ι [bogdan] ἀρσ. γjουέτσι-jα (bogdan) θηλ. πλεθ. γjουπτιέτε [ἀρσ.] γjουπτιάτε (θηλ.) καὶ γjουπτιέτε ἀρσ.— γjουέτσετε θηλ.

γjουjύ ἢ γjουjεj: μ. ἐπ. = κρίσις, δικαιοσύνη, γνωμοδότησις.— γjουj δjέjτε = κρίσις δικαίας.— γjουj σπερμjετε = κρίσις κλίσεως.— γjουjέρα [γ] καὶ γjουjάνα [σ] παθητ.

γjυλάνδε [γ] πλεθ. γjυλπάνατε = βελόνη· ραφίς.— γjυλπέρε-α [τ] πλεθ. γjυλπέρατε [ßδ. νγιάλ-πέ-ι· καὶ πέ-jι [σ]].

γjυλτσjύ-ι [γ] = σκαλοβάλτης σκαλτσέρε· καὶ γjυλπέρτσε-άρι (Ἀργυ) ἡ σκάπτρα, βελόνη μεγάλη.— ßδ. καὶ κρjίγε-α (Βερά).

γjύμπε-α: πλεθ. γjύμπατε [παρὰ βλ. Ἕλλην. ὄμπος].

γjύμτσε-α: (bogdan) ὄμπος· ὁμπεα-ὄμπυ.— γjύπε-α [τ] πλεθ. γjύπατε: πφρ γjύπι ἢ γjύπε πφρ γjύπε = ἐξ ὁμπείας.

γjύπε-α [Σ] πλεθ. γjύπατε: ὄμπος-εια-ου.

γjυφτέα-ου [γ] ἀρσ. ὁμπελές, ὁμπειός· πλεθ. γjυφτέατε. — τὸ θηλ. γjυφτέα-jα πλεθ.— κτητ.

γjυφτεφτέ-ου: ἄρσ. [γ] πλεθ. γjυφτεφτέατε τὸ θηλ γjυφτεφτέα-jα: πλεθ. γjυφτεφτέατε καὶ γjυφτέ-ου (Βερά.) πλεθ. γjυφτέατε ἀρσ. τὸ θηλ. γjυφτέα-jα πλεθ. γjυφτέατε· καὶ γjυφτέ-ου [Σ] πλεθ. γjυφτέατε ἀρσ. τὸ θηλ. γjυφτέα-jα: πλεθ. γjυφτέατε.

γjυφτσίδι-γου [γ] πλεθ. γjυφτσίδjατε: κατὰ τὸ ὄμπυ πτηνόν = ὁμπεττόνι· καὶ γjυφτσίδι-γου [τ] πλεθ. γjυφτσίδjατε.

γjυφτσjέ-ου [γ] καὶ γjύπε μου [σ] = κατὰ τὸ ὄμπυ ποντικός.

χjοκτίρ-α: πλνθ. γjομτίρτε (budi-bogda Σκ.) οἱ κλινδόπτες, οἱ ἀjλούπτες, οἱ ἀρκοί· 2) τὰ μάλε τοῦ πάρκτου.

χjύμε-α πλνθ. γjύμετε: ἴδ. γjύμμ-α.

χjύμ-α (Σ) ἴδ. γjύμεμ-α πλνθ. γjύνωτε.

χjύνμ-α ἴδ. γjύμεμ-α· πλνθ. γjύπμτε.

χjυμάλτ-jα ἴδ. γjομτάλμ-jα.

χjῦδ-ι: ὁ τοῦ πατρὸς πατὴρ ἢ ὁ τῆς μητρὸς πατὴρ = πάππος. — ἀμ γjῦ (γ) καὶ ωι-γjῦ (τ) = ὁ πάππος μου· υτ. χjῦ = ὁ πάππος σου· ι γjῦι = ὁ πάππος του.

χjῦδε-jα: πλνθ. γjῦδετε ἡ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς μάννα· ὁ προμάννας. — ἀμι γjῦδι (γ) καὶ ἰμι γjῦδε (τ) jοτ γjῦδι = ἡ μάμμη σου· ι γjῦδιτ = ἡ μάμμα του· καὶ μάδιεjα (Βεjάτ.) ὀν. μάδιεjα, γεν. μάδιεης αἰτ. μάδιεμ· πλνθ. μάδιετε.

χjυτέ-ι (bogdam) ἴδ. αjυτέτ-ι πλνθ. γjυτέτητε.

χjυτέτ-jα (bog. ἴδ. αjυτέτ-jα πλνθ. γjυτέτητε.

χjυτάτ-ι (bog.) ἴδ. αjυτάτατ-ι = πολίτης.

χjυτεjί: ρ. νῦδ. (Κλδατ.) = ἀπολῶ, ἀπολύω, καὶ γjυτί (γ. Μελετίκ) γjυμέδκ σε πολιτέρι = ἀπολύεται ἐγγαζόμενος.

Δ

δά καὶ νδά (τ) ἴδ. σμι: αὐτοὶ δα = ἐστι, δέ = δέτυὶ πρα.

δάjε-α (Καβ.) δάλε-ι (τ) καὶ δάλτε-ι (γ) = ξυνίγκλα (γκλα δερμένα).

δαιδβζε-α (γ) πλγδ. δαμδζατε (= οἱ ἐδίνατε τῶν ἐργῶν. — καὶ δάμbζε-α πλνδ. δαμδζατε.

δάμπ-ι (γ) πλνθ. δαμδητε [ἰλλυρ. ιδάjς-αντος = Λατ. dentis] καὶ δάμπ-bι (τ) πλνδ. δαμδητε.

δαμδίρ-ι (γ) = νῦς τοῦ βρικόλακος. Ἂν πνιγεῖθῇ ὁ βρικόλαξ μονὰ τὸν τάζῃ του, τὸ γεννώμενον ἐκφάζεται δαμπίρ, καὶ ἔχει τὴν ἐξεμπτικὴν ἰδιότητα νὰ γνωρίζῃ τὸν βρικόλακα· εἶναι ὁ παρομοίως: δαμπίρι αjεζ λjυφγκόνε:

δάνdδγε-ι (γ) πλνθ. δανdυάμγετε (παρὰ ἰλλυρ. δαμδζω) = γκαμδίες

καὶ δένδρε-ι (τ) τρ-δένδρη, στ-δένδρε ι δένδρεγι=ὁ γαμβρὸς μου ὁ γαμβρός σου, ὁ γαμβρός του.

δένδρεγό-α (γ) καὶ δρνδρεγό-α (τ) ἀρ. ἐν. =τὸ εἶναι τινὰ γαμβρόν.

δένδρεγόϳ καὶ δρνδρεγόϳ : γραμ. =γίνομαι γαμβρὸς=λέγω δένδρε.

δένε (γ) καὶ δένε (τ) μετοχ. τοῦ ρημ. κπ-δίδω.—(τ-ε-τε) δένε (γ) ἢ δένε (τ)=δεδεμένος-η-ον (τε) δένετε (γ)=τὸ δέσιμο (τε) δένετε (γ) τε δένετε (τ)=τὰ δεσίματα.—τε μάϊρε ε τε δρνε, =τε μάϊρετε ε τε δένετε=ἡ λυμφάδενία, αἱ λυμφάδενίαι.

δένρο-ι (γ) καὶ δένρε-ι (τ) (δένδρον πλεθ. δρφριτε· ἀρε. πλεθ. θηλ. δένρετε.

δένρο-ϳο (γ) δρφρε-ϳε (τ)=ἐ δένδρεα.

δεπόν-ι : κοινῶς πετρελαῖο-μα· πλεθ. δρτιντε

δί (τ) ζδ. δδί : συνδ. τριπλ =καὶ [ἐρωτ. πδί].

δί-dhi-δί-dhi=γεωλογία (γνῶσις τῆς γῆς).

δί-dhιντε-ι (γ)=δί-dhίντορε-ι (τ)=γεωλόγος· τὸ θηλ. δε-dhίντορε-α (γ)=δί-dhίντορε-α=ἡ γεωλόγος.

δί-ον : πλεθ. δίντε (γ), δίρτε (τ) [πληθ. Βλ. δε =γιὰ ὡς δέ-ρότερ=δερότερ=γέ-μότερ.—δε. πάνω —ζμα-δεπάς — ἄλλα-δεπάς]=ἡ γῆ, ἡ κάτω ἡ ἐπιφάνεια· 2) χῶμα, χῶμα.—3) πατρίς.—πρα τέ' δί γε τὴ=παιδικὸς μέ=ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσαι; ἐκεῖ πάς δί τε χώρϳ=ἀναχώρησα εἰς τὴν πατρίδα μου.—μάϳα δίνε πάρ=σὲ ἔχασα φυγάς.—δεπάϳ δίνε=ἐπιστόφησα τὴν γῆ.—ρί πρδί (γ)=κάθομαι κατὰ γῆς, καὶ ρέ μδε δί (τ) πρδί=χαμαὶ κατὰ γῆς· πάς δί=ἀπὸ γῆν=πάς δί.— τε πρρίτε δένε=πῶς νὰ σὲ κατακρίνῃ ἡ γῆ! (ἀρά)=τ' ου χάπτε δκου!— πρ κτι δί (ζμαι)=[μὲ τὴν γῆ]

δί ϳα (Τυρκ.)=γῆ καλλιεργήσιμος, τόπος πρὸς ἐργασίαν· ζδ. πρε-α (δρυμός).

δπθ-ι : ὕπνος, τοῦ δί-ου πλεθ. δίδε-τε.

διϳάνδρ-ι ἀρ. διϳατήρι-ϳε θηλ.=χειδρένε-η, καὶ ϳδάνδρ-ι ἀρ. ϳδατόρε ϳε θηλ.—καὶ γϳδάνδρ-ι (Κρούϳε) ἀρ. γϳδατήρε-ϳε θηλ. πλεθ. ἀρ. διϳατόρετε, ϳδατόρετε, γϳδατόρετε· θηλ. διϳατήρετε. ϳδατήρετε, γϳδατήρετε.

δίϳαχ-α πλεθ. δίϳαχτε=χείλια (γ), καὶ ϳδάχ-α πλεθ. ϳδάντε (Τυρκ.) καὶ γϳδάχ-α πλεθ. γϳδάντε.

δάλαγε-α (γ) πλνθ. δάλαγκα-τε ἀλάπες· καὶ δάλαγγε-α (τ) πλνθ. δάλαγμαγε καὶ δαλάγε-α (Ἴλλδαν.) πλνθ. δαλάγγε [ἴλλνν. σαλάς].

δαλαγί-α (γ) πλνθ. δαλαγάγε ἡ ἀπαλάντες, πονηρία· δαλαγί-α (τ) πλνθ. δαλαγάγε=πανουργία.

δαλαγάδ (γ) καὶ δαλαγάδε=ἀπαλός, πονηρός.

δαλβάν-ι καὶ δαλβάν-ι (Σ) πλνθ. δαλβάνατε=ὁ δαλβάν-ιας.

δαμβάλε-α: πλνθ. δαμβάλατε· τρεπεζίτες ἀδύς.

δάμβαλε-α: πλνθ. δίμβαζατε=βλ. δάμβαζε-α (γ).

δάμβατε: τρίτπρ. ρεφ.=φτάνομαι, λαπαίνω, μὲ πονεῖ· με-τε-ι δάμβατε=μὲ πονεῖ, λαπαίνω.—καὶ δάμπατε (Ἴλλδαν.) καὶ δίμβατε (Σ) με δάμβατε βίτεμε=λυπᾶμαι βαθειά· καὶ δαμβάτε (Τυρν.)

δαμάζε-α πλνθ. δαμίζατε βλ. βάθ-ι (Σ).

δάμα (τ) ρ. τρίτπρ. με-τε-ι δάμπ (τ)=με-εἰ-τὸν πονεῖ με δάμπ κρέατε=μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· με δάμπ-δάμλα=μὲ πονεῖ τὶ δίνει· με δάμλο δάρε, κάμβε=μὲ πονεῖ τὸ χέρι, τὸ πόδι.

δάμπ-δα (τ) πλνθ. δάμλαγε=δάμπ-λα=ὁ ἄθλιος.

δαμάζε-α (Ἐλδαν.) πλνθ. δαμίζατε: κτενῶ τὶ μαγάζεμαι· καὶ δαμίζε-α (τ) [ἴσως — δάπ-μάζε-α] καὶ βάθ-ι (Σ) πλνθ. βάθατε: καὶ ἀνάδε-α (γ) πλνθ. ἀνάδατε·—καὶ βάθμ βάθ μάθ=τὸ κρέας τὸ δέρνεται ἢ μάγεται· μάζα καὶ λαβάνω ἀνάδ (γ) ἢ μάθ τάτε πλάτ με δαμάζε (ἀλλ.)=ε καὶ δάτε (δάτ) κάζε.

δάνδε-ι=πρωδεκάρικος πλνθ. δάνδατε· βλ. δυαί.

δάνιλ (Τυρν.) ρ. ἀνορρ.=γδάνιλ (γ) καὶ γδάνε (τ)=πελαλάζω, λάπω, πλθ. δάνιλαμ, γδάνιλαμ, γδάνατερ.

(ι-ε-τε) δάνε=ι-ε-τε δάνε (γ).

δάρτε-ζι (τ) πλνθ. δάνεζατε=πτερύγιον, πτερυγίς.

δάνιλαρρ-ι=δάνιλαρρ-ι.

δανιλαρρία βλ. δανταρρί-α τὸ ρεφ. δάνιλαρρίτ (τ) βλ. δανιλαρρίτ (γ).

δάνε πλνθ. μόνον. —ἐ ἐνικ. δέλλε-γε=τὸ πρόβατον. Θν. δάνε γεν. δάνεν, κίτ. δάν-τε θρ. δάνθ.

δάρε ? ? ? πιαρόν· βλ. θάρτε ἢ τάρτε (γ) χάβαρε (τ).

δάν-δα-άν (Τάνδα Ἀχγρ.) ρ. ἐν.=ἀνάπτω· ζ) ἐμάζα πυρὸ· καὶ πλάν-άν-ατ. (γ. Τυρν.)-ἀορ. δίζε-ε-ν· μετ. δάζε καὶ δίζωνε (γ)

καὶ δίζουρε· προστακ. δίε-δίτε, νδίε-νδίτε. ι-δίζε-ι ἀρσ. ε-δίζε-ε θηλ. τε-δίζετε οὐδ. = τὸ ἀκάπτειν.

δίε-ετ-ετ (Σ) ἀντὶ δίπε-επ-επ· γεν. = χέζω.

δί-δαμάρ-α = ἡ γεωγραφία πλατ. δί-δαμάτης· καὶ δί-δαμάτε-α = ἡ γεωγραφία πλατ. δί-δαμάτης

δί-δαμάτο-ι = ὁ γεωγράφος δε-δαμάτητε-μα = ὁ γεωγράφος καὶ δε-δαμάν-μα-ι = δί-δαμάτμα-μα πλατ. δί-ταμάτητε δε-δαμάτητε ἀρσ. δί-ταμάτητε δε-δαμάτητε θηλ.

δίτε (Σ) ἀντὶ δάτε = δέκα.

(ι-ε-τε) δίτε = ι-ε-τε δίπε = δέκατος.

δίζαμ· (Ἰάκοβε-Ἀγγλ.) παθ. τοῦ δαπ. = ἐξάπτομαι, ἐμβίζομαι καὶ νδίζαμ (γ. Τ) καὶ ταϊλίμ (Ἀγγλ.).

δαμίλ-ι· πλατ. δαμίλητε = ἡ δίκελλα.

δίλίγ-α (Ἀγγλ.) [παρατ. Ἕλλην. δειλιάζω-φοβοῦμαι] = κολάσεις, ἐπίτιμα.

δμαπαγίλ-α· ἐν τῇ ῥράπα, θέσε δμαπαγίλ = μάζεμα δεκαετανιά = σταῦλος δεκαετανιά πλατ. = ἴπη.

δ-ε· πλατ. δίτε = πέξ -τις [Ἐδίν-ε = Ἕλληνες = Αἰγαῖοι].

δούμε-τε οὐδ. πλατ. δαμάρα-τε = λίτρα, πάχνη, ξύγγι. καὶ ἀρσ. διά-με-ι. βλ δαμάρ = μ. οὐδ. = παχύνω.

δούρ-ε· ἀρσ. δαίρε-μα θηλ. διάρετε ἀρσ. δαίρετε θηλ. οἱ ε αἰολ. εἶμι ρόλαν δίτε = κληδονοῦχος

δαίτ-α πλατ. δαίνετε = διαθήκαι. Δαίτε ε Ῥαίτεμε = Διαθ. Παλαιὰ Δαίτε ε μέ = Καινὴ διαθήκη.

δαπαδάμ = ἀμ ? ? ? πλατ. δαπάμετε. ? ? ? [ὅπως ἀντίδαμον].

δαίν-ετ-ετ· μ. ἀναρ. = χέζω. ἀόρ. δαίδε-ε-τα. προστακτ. δίτ, δίπι, δίπτ. δαμάδε, ὅπαπ. τε-δαίν.-τε δαίπδ.-τε δαίπε. κτλ. μετχ. δίμε καὶ δάμ (γ) δάμε (τ).

δίπε καὶ δάπε = δέκα καὶ συνθ. δίπε, δίπτε (Σ. Τυρ.).

(ι-ε-τε) δάπε = δέκατος -η -ον καὶ ι-ε-τε δίτε καὶ ι-ε-τε δίπτε (Σ) = τὸ δέκατον, ἡ δεκάτη τῶν πρώτων, ἀπ τε δίτεμε = δίδαμε τὸν δεκάτην (τῆς ἀγίας) μάγε τε δίτεμε ε γῆπε = ἀποδεκατεύω θλ. δεκάζ.

δεπόζ καὶ *δεπάζ* = λαμβάνω τὸ δέκατον. διεκάμε, διεκάζεμε παθ.

διπρμξδ́j ἐπίρ. = δεκαπλᾶς (Παρμέν).

(ι-) διπρμπτ-ι = δεκαπλοῦς ι-διπρμπτ-κ = δεκαπλᾶ.

διπρμπλάν-j = δεκαπλασιάζω. διπρμπλάν-ίμη. πλθ.

διπτ-ι = ὁ δεκάμις (δεκάλεπτον) πλθ. διάπτ-τε. καὶ συνῳ. διπτ-ι καὶ διπτ-ι (Τερ.) ἀντὶ διάπτ-.

διπτ καὶ διπτ καὶ διπτ: ἐπιρ. = εἰς 10 τμήματα.

(τg) διπτουν-αν οὐδ. (budi-bogdan-Ἕλλην.) ἀρχ. δεν. = ὁ πέμπτος πλθ. τg διμπτουναν (Σ) ὅδ. τg διμπάρ τg καὶ συνῳ τg διμπάτ (Τερ.) — κάρ τg διμπουν = πρωὶ πρωὶ τg διμπουν = πρωΐ πρωΐ κτλ.

(ι-ε-) διμπόσν-ι-ο = πλατύφυλλον κάστανον. (ι-ε-) διμπτόφμ-ι-με-jκ (bogdan) = πλατύφυλλοι. (ι-ε-) διμπτόπμ-ι-με-jκ (bogdan) = Τερν.) πλατύφυλλοι.

διμπουν-ῥδ. διμπουν = γεν. τριτοπρόσ.

(ι) δίνν-ι (γ), ε δίνν-ε-κ (γῆ) ι-δίγνε ι ε-δίγνε-κ (τ) = γιδόπους.

διπλάρ-ι-με-jκ πλθ. διπλάρτε ἀρτ. — πτε θηλ. [ἄλλην. διπλοῦς] - διπλοῦς δύφωπος = τυφεκόπους, νῆμα ι μπλόβουμε πε πρ δι νῆμ. — διπλάμ jκ = γυνὴ διπλασία τὸ πάνω ε - μάθε πα πεμδι γρά. πλθ. διπλάρτε ἀρτ. διπλάρτε θηλ.

δίπμ: ρ. οὐδ. = χεῖλα, χείλεια· φιλῆμε τα δίπ = τὰ δύο νέα χέντ = λιμάδια τὶ μαρί. — ῥδ. δίπτ.

δπτσν-ι ῥδ. πτερύ-ι [Ἕλλην. δίπτυον].

δίγτ-κ πλθ. δίγπτε = [Ἕλλην. δίμιτ] δίκωπος.

δπτμγτί-α (bogdan-Ἕλλην.) ῥδ. δπτμγτί-κ πλθ. τίγε [Ἕλλην. δυτίνη].

δυίγπα (γ. budi-bogdan) πλθ δύγπτε = λίνες, ἡ βίκ, κακὴ πρᾶξις, βλαβερὸ καὶ ἐπιζήμιος πρᾶξις. — δίνε δάλε δύγπ πδμμέτ = θὲ ἀπὸβῆ κακὸν ἀποτέλεσμα ἐν τῷ μετοξύ. — κμέ γjε σ' δυμέν δύγπ = αὐτὴ μὲ πρέγμα δὲν ἀποβήτει κακὸν ἀνεμέτωπα. — με πρ-δύγπ = μὲ πα-ζῆ = δὲν τὰς βίκ. — βίκ — δύγπ-bάμμε (γ) πῖ κμέ bάν δύγπ πλθ. δύγπ bάμμτε. — δύγπ-bάμμε-jκ = αἰ κμέ bάν δύγπ πλθ. δύγπ bάμμτε.

δυτσδγ = δυτσί (γ. budi) = ι bάγ δύγπ.

δυτμγάν (γ) = δῶρον, προσφορά. — καὶ (τ) δυμγτί-κ πλθ δυτμγτίνε καὶ δυμγτίνε· (τ) καὶ δυμγάτμ-κ πλθ. δυμγάτμτε.

δουρού (τ) ρ. ένερ. [Έλλην. δωρεῖσθαι Λατ. dono] = χαρίζω, δωρίζομαι.

δρί-α: (Άργιν.) πλνθ. δρί-τσ = τὸ κλῆρα τῆς ἀμπέλου — καὶ χωδί-α, σπουα-γου (Καθ.) καὶ κρίμε-τσ (τ. Πυρρέτ.). — βέντσ μέ 800 δρι (Άργιν.) = βίντσ μέ 800 κρίτσ (Τσαν.) = βρέντσ μέ 800 τσιόνγ (Καθα[κ]) = 800 τσιόνγ τῆς χωλιᾶ.

δρυι-α (τ) πλνθ. δρίμαντσ = δυὸ ἢ πλέοντες. = οἱ τρεῖς πρῶτοι καὶ οἱ τρεῖς τελευταῖοι ὁρίζουν τὴ Μαρτίου ἢ κατ' ἄλλους μόνον οἱ τρεῖς τελευταῖοι Φεβρουαρίου — Μαρτίου καθ' ὃς ἂν ἐργάζωνται αἱ γυναῖκες τὴς Ἀλβανίας ἵνα μὴ ἀγριάψῃ ὁ καιρὸς· κατ' αὐτοὺς μάλιστα παραπονοῦνται τὰς γριάς· (λείψανα ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μυθολογίας).

δρόι-α (τ) = δοῦρε ρούγ' ε μαῦρ πλνθ. δρόμντσ καὶ δρόμ-ι (Σ) πλνθ. δρόμντσ καὶ βρομ-ι πλνθ. βρόμντσ (γ).

D

dλ (γ) ρ. ένερ. = χωρίζω, διαιρῶ μετχ. dχα, ἀορ. dέδε-α-σι καὶ wλη (Τσαν.) — τὸ παθ. dέχεα (γ) wλάχεα (τ).

dλνδ (Σ-χλούδα) χῆμα ὃ. εἶνθ. — dάθια ὃ. εἰνάθια.

dλλj: γεν. = ἐξέρχομαι, ἀντιθ. χύj. μετχ. dάλε καὶ dάλjωνε (γ) dελjωνε (τ), ἀορ. dδλjε-α-σι (γ) καὶ dίλε-τ-ι (τ). — ι dλλj πρωτάρχ ἢ dελj νdε: τσ = πορευτικόζομαι τινί· 2) ἐξέρχομαι εἰς περιπάτους· ἀντιθ. περπάλ, περτυπάλ. — dελj φιλjεμε = παραδίδω τὸν λόγον· dελj μάνδ = χάνω τὸν νοῦν μου· τε dελάλε μάνε = ἔχασες τὸν νοῦν σου. — dελj κοδάτε = ἀνθίστομαι τινί. — dελj κρέφε = προστατεύω τινά· dελj πρεστεκτ. = ἐρχομαι, φθάνω· μβ-τε-ι-σε-ου-ου dελj = με-σε-του-μας-σας-τους φθάνει. — νούας νὰ dελj hοίκε = δὲν μὲς φθάνει τὸ ζωμί. — ι dελj ἀπρίαντ = ἀντιπαρατάσσομαι τῷ ἐχθρῷ — νdε χjυρ hοίγε dελj με = ἂν εἶσαι ἀνδρεῖος, ἀντιπαράλλαξέ μου· dελj dείλι, χάνε = λίγο δείλι, χάνε· ἀντιθ. χτ dείλι, χάνε· (hindi) — ι dέλj ζότ καὶ ι dέλj πρ-ζότ = προστατεύω τινά, εὐεργετῶμαί τι· dέλj jάστ = ἔλα, δίτερ.

(τε) *dálji-te* = ἡ ἔξοδος, τε *dálje'* ε *dálun* = ἡ ἀνατολή. Cf. τε *ljápun* ε *dálun* (γ) τε *ljápje'* ε *dálun* (τ).

(τε) *dáljunos* (γ) = τε *dáljunsenj* (τ) = τὰ ἐξανθήματα· Cf. *sia-jaʒi-a*.—ι *dúlul fualja* = ι *dúlu fualje sieúndje-ta* ποτ' ἦτις περπάτει = ἐξηγεῖται ὁ λόγος τῶν ὡς εἶχε περίπου πρότερον.

dálj: (τ) Cf. *ndálj* (γ) *dálju* (τ) Cf. *ndálju* (γ).

dalúj καὶ *daládj*: (τ) Cf. *ndalúnes* καὶ *ndaládjes*. — *dálje ngo dálje* = *dyálje-dyálun* = σηκὸ - πηγή. — *dálje* (*budi*) ἐπιρ. = καὶ *dálje* ε *ne ngo* (*budi*) = νηὸ *dálje* ε *ne* πηγή· Cf. *nardéj* (γ).

dalúj: ρ. ἐνερ. = χωρίζω· εἰ παθ. *dalúju*.

dalgudúu-a (τ) = χιλιὰς πλῆθ. *dalgudúuta*. — *dalgudúu-ja* (γ): μετ' *dalgudúu fúaja nóuja*. — *dalgudúu-a* (Σ) πλ. *dalgudúuta*.

dalgudúu-ja (Ἀργυρ.) πλῆθ. *dalgudúuta* καὶ *aljaljgudúu-ja* (Πεμπέτ.) πλῆθ. *aljaljgudúuta*· ἀπὸ τὴ ἀφορίστα τῶν χιλιάδων οἱ παῖδες ἐν Ἀλβανίᾳ ἀρχίζουσι ἐκ τοῦ τραγούδου καὶ τῶν χειρῶν κλωστὴν ἀναλίσκουσιν ἢν περιβάλλουσι ἀπὸ τῆς πρώτης Μαΐου, καὶ ἁπλοῦν κύτταν εἰς δάκτυλον ἕδιον εἰς ἀρχὰς ἕδνοντες τὸ ἔτος ἄρχε:

Maj dalgudúu,
Fúaja nóuja,
Dodʒe buzbúuja,
Dzuz-gjúdnun (*zuzu-gjulnúʒe*) (τ)
Dúzi-gjúdun.

Ἤτοι καλὸς ἥλιος χιλιάδων, ἡ ἀρχὴ ἀρχῆς νεφοῦς, ῥάφτρα κεντημένη, πετάγματα βλονιασμένη, καὶ οὐρὰν ἀναδιπλοῦν· [ἀγχιστίνων ἀλβανικῶν ᾀσμάτων [παρακ. τὸ τῶν Ῥοδίων ἄστρα πῆλε τὸν χιλιάδα].

dáju-i (γ) *dgau-i* (τ) πλῆθ. *dáuzy-dáuzy* = βλάβες, ζημία. *bój dzy* = *bjnj dgu* = προξενῶ ζημίαν, κάμνω ζημίαν.

dauój: (γ) ρ. ἐνερ. = ζημιῶ, βλάπτω καὶ *dgaúnj* (τ) ρτχ. *dzyúza* (γ) καὶ *dgaúza* (τ) [Ἀστ. *dauno*] καὶ *dzyaúnj* (*budi*) ἢ *dzyúnj* καὶ *dgyaúnj* (τ). καμ *dzyúza ðúja* παρὰ = ἐζήμιωσε πολλὰ χήματα. — μας ε *bún* χαρὰ πούκε τε *mo* τε *dzyúz-ma* τὸ κάμης κάτι δόλιο θὰ ζημιώσῃς.

δωσεβιά (Ἤλιδ.) ἐπ. *δερεχνάδι* μτχ. *δερεχνάδ=δεπαορτίζω.* τὸ καθ *δερεχνάνω.*

δωπάρ-ι (γ) ἐρσ. *δερπάρ-jε* (γ) θηλ. *δερπάρ-όμ* : ἐρσ. *δερπέ-jε-jε* : θηλ. πλεθ *δερπάρετ* ἐρσ. *δερπάρετ* : θηλ. *δερπέ-ι* (τ) ἐρσ *δερπάρ-jε* (τ) θηλ. πλεθ *δερπάρετ* ἐρσ. *δερπάρετ* θηλ. *δερπάρ-ος* καὶ *δερπάρ-όμ* (γ)=ἐ ἐπιζήμιος· τὸ θηλ. *δερπάρ-jε* πλεθ *δερπάρετ* *δερπάρ-όμ* (τ) ἐρσ. – *δερπάρ-jε* θηλ. (τ).

δόηγ-α (γ) πλεθ *δόηγετ* καὶ *δάρ-α* (τ) καὶ *δέηγ-α* (Σ) πλεθ *δέ-ηγετ* καὶ *δηγετ*=ἡλάγχα, τανύλχα.

δάηγ-α (ἤλβ) *bάjαου μ' ου φjεί δάηγα*=*bρούπαωτον ἐ κεϊλjε* [*δπερπλεχτάδεα φαγηεστί*].

δαηγάλ-ι (ἤλβ) ἐρσ. *δαηγάλε-jε* θηλ.=*bαjα' μαθ* – *δε bαjα-μαδε-jε* καὶ *δαηγαράj-ι* ἐρσ. *δαηγαράjε-jε* θηλ. πλεθ *δαηγάλετ* θηλ. καὶ *δαηγαράjετ* ἐρσ. *δαηγαράjετ* θηλ. [*δε bαjααλjα*] *-ι bαjααλjαjε-jε.*

δάητ (γ), *δαητ* (τ)=*πιανόνω· ἀντιθ χαλίj*=*ἀχαϊνός.* — μτπχ. *δάηδ-ονε* (γ) *δάηδονε* (τ) ἐπιρ.=*πιανάς· ἀντιθ χαλέ -ε-τε δάηδονε* (γ) *δάηδαjε* (τ)=*πιανές-ή-όν.*

δάηδ-α : πλεθ. *δάηδετε*=*ἄπαις, ἀτέκνων* (ἡ καμήλ καὶ τὸ ἄνθρωπ).

δάηε-jε καὶ *τάηε-jε* : τὸ βάρος ἀγγείου κοινῶς ἡ τάγε πλεθ. *δάηετε* καὶ *τάηετε.*

δάηεμ-α : πλεθ. *δάηεμετε* : τὸ ἄκτενον [ἤλλην. *δορκοντάς*].

δαηνάj (γ)=μ.=*δεπνδοκαί* (*κάμνω*=) *παραθέτω δεῖπνον bάj δάηε* (τ) *jε δάηεμ*=*δειπνῶ.*

δάηεμ-α (γ. *budi, bogdan*, Σ *Κρνίjε. Τυρκν.*) ἴδ. *δέηγ-α* πλεθ. *δάηεμετε.*

δαηεμάν-όμ καὶ *δαηεμάρ-όμ* ἴδ. *δαηεμάρ-όμ* καὶ *δαηεμάρ-ομ.* — *δαηεμέ-jε-jε*=ἴδ. *δαηεμάρ-jε.*

δάηεμ α πλεθ *δάηεμετε* [ἤλλην. *δάς*: ἀπὸ τὰς δῶδας ἃς ἀνάπτουσιν εἰς τὸν γάμον, [καὶ *πανηγυρὰς γάμου* καὶ *ἀνδεία*].

δαηεμάρ-όμ: ὁ προπαλούμενος εἰς γάμον (τ) *δαηεμάρ-όμ* (γ) καὶ συνῳ. *δαηεμάρ-όμ* (γ) *δαηεμάρ-jε*: πλεθ. ἐρσ. *δαηεμάρετ*. — ἤλ. *δαηεμάρετ*

δάη-ι : πλεθ. *δάηε-τε*=κριός, κριάρι *δαη' ι βάτερε*=ἴδιος κοιν καὶ

καπρολόγημα dv βάτ· dáĭ μα ανεμόνης=κρώς ἄδηγλε [μὲ καθολικόν].
dáδg καὶ *dáδωνg* (γ) *dáδg* καὶ *dáδωνg* (τ) *dáδτωνg* (Σ) μετγ. τοῦ *dών*=δίδω. (ι-ε) *dεδτωνg* καὶ *dáδωνg* καὶ *dεδωνg*=ἀγαπητός-ή, όν.—ι-ε-*dáσgα* (γ) ι-ε-*dáπμα-βα*.
dεδωνί-α (γ), *dεδωρί-α* (τ), *dεδτωνί-α* (Σ) πλγθ. *dεδωνίτg*—*dεδωρίτg*—*dεδτωνίτg*· ἡ ἀγάπη.
dεδωνίμ-ι (γ) καὶ *dεδωρίμ-ι* (τ)=τὶ θέλημα· ἡ ἐπιθυμία· πλγθ. *dεδωνίματg*.
dέπα-ι· πλγθ. *dέπτατg* (Σ. Κρημ., Ἐλάσσ.)· ἐν τῇ φράσει *σὶ dανε βδ. μετπία-ω* (γ) *μετθίγ-ι* (Σ).
dιγίτg-α (Ἐλβ.)=δάφνη· λιάτg-α (Σ.=Κυδωμ).
dβίσωνg (bogdan) μετγ. ἴδ. βδέσωνg—βδίσωτg.
dβίῶ (bogdan) ρ. ἴδ. *σβίῶ* ρ.
dβίσωνg μετγ. ἴδ. *σβίσωνg*.
dβίτg (bogdan) ἴδ. βίτg,—*gκα*.
dβίφτα (bogdan) ἴδ. *βίφτα*.
dβίδτα (bogdan) ἴδ. *σβίδτα*· *dβίj-όχτα* (bogdan) ἴδ. *βdίj-όχτα*.
dεδτέj-οj (τ) ρ. ἀνγ.=ἀποβάλλω, διώκω· μετοχὴ *dβτάτα*.—καὶ (Ἀρχιγρ.) *τεβτέj* μετγ. *τεβτάτα* καὶ *βdίj-όj* (γ. budi-Ψιλων.) μετγ. *βdάτα*. καὶ *dβίj* (bogdan) μετγ. *dβάτα*· καὶ *πεζία-ί-έ* (γ) μετγ. *πεζάνε* (γ) καὶ *πεζέ* (τ) τὶ παθ. *dεβάνα*, *βdέζα-άτα*, *dβέζα*, *πεζέζα* (γ. τ.).
dβδάρ-α (τ) πλγθ. ἄβρωτος· ἴδ. *bάχ-α*.
dεγdάν· *gκα*.=βίνε *dέγg μbε dέγg*· 2) *παμπάδα ἀπὸ χῶμα εἰς χῶμα εἰς τὸν ποῦ ἔν ζῶον*.—*τα dεγdάνd καρτg κάρτg*=τὰ *παμπάδατg τούτων τῶν ἐπιστολῶν ἀπὸ χῶμα εἰς χῶμα ἀκρολίθ*.
dέγg-α πλγθ. *dέγατg*=λιθάδες [παραβ. ἰλλυρ. *βια-άς-βέγ-gj*].
dεγγμί-α (Σ) ἴδ. *νάτα-α* πλγθ. *dεγγμίτg*.
dεγjέj-όj ρ.=*ἀκούω· dεγjέj ζῶg*=*ἀκούω τὸν φωνόν· dεγjόj* (τ) 2) *παρ. ὑπακούω: dεγjόj κτό*=*ὑπάκουσε αὐτῷ· νdεγjόj* (γ)—*γjέγjαρ* (γ. τ.) *ἀπολ. ἀκούω· μετγ. γjέγjωνg*—*γjέγjωτg* (τ) *dεγjόνα, dεγjόνα νdεγjόχτα, νdεγjόπα*.—*παθ.*
(τg) *dέγjόναβ-τg*—*τg dεγjόαζg-τg*=ἡ *ἀκοή· τg νdεγjόνα-στα* (γ) *τε νdεγjόρα-στg*=*τε γjέγjωστg*.

(ι-ε) *dgjoiaqõm* (=)=αὐτοῦδες. (ι-ε) *dugjoiaqõq*—καὶ *vdaγjoiõq* (γ) ι-ε *γjέγjaõja* (*budi*).

dεj (τόπ.-Ἄργ.)=μαλλίστον ὅδ. *κανάσγε*.—*vάαρ jó madέj*=καλὸν ἔχει ἀλλὰ μαλλίστον.—*dεj ηjdiτgζaj*: τὸν πρωθυπουργὸν ἐμίσει· *dεj καvdέj*: (τόπ. Ἄργ.) *κανάσγε τιάτγε*.

dgέ (γ) γραμ.=μαθὸ τσε καὶ *dεj* (ε) *dέη*. *dέjτε-ε-τo* καὶ *dέjτε-ι-ι* *ματγέ*. *dέjτωνε* καὶ *dέjτωαγε* καὶ *dέjε*: *σõτε dέjτωνε* καὶ *σõτε dέjε*=εἶνε μαθημένος· *dgέjα* (γ. τ.) *πολ*.

(ι) *dgέjω-ε* ἤτ. ε *dgέjα-jκ*: ἤλλ. *μαθημένος*-ε.

dgέjωqέκ-ωε: *dεjωqέκα-jκ*=ὅδ. *πανέτε-ι-κ-jε πλνθ. dεjωqέκαγε* ἤτ. *dεjωqέκατγε* ἤλλ.

Dαβάλ.-ι=λέγω. ι *Μαζικάης* ι *πάλjα πιαjάτγε* λόδες *μα λjώjωνε* ε *Βεράτιτ πγρὰ νόρτ'* ε *Τσιάκαζετ νὰς Καζάρτε*.—*κανὸς ἀκόλας πιτσμές*.

dέκγ-κ (Σ) ὅδ. *βέκαγε-jκ dέκανε ματγέ*. *πὸ dεκ*=*βέκ*· (ι-ε) *dέκαναγ-ι-κ* (Σ. *bogdan*) ὅδ. *βέκανανγ-ι-κ*.

dιαάj (*Καβάjκ*—*Πιάββαι*)=*dιάθ*.—*dεαίβαμ*: *πνθ*.=*dέβδαμ*.—*dέβ*. ι *dεκόδκ-ε-ι ματγέ*, *dεκόδαμ* καὶ *dεκόβ* (*πανγέ*.) *dεκόβαγ*: ρ. *νάθ*.=*μα dέβδαγ ζέββγτε νάμ λjέκτε*=*κτόδω* καὶ *κρκόστερ νὰς βέτεβε* (Σ) *πάλjαμ νὰς βέτεβε*=*δπόκαμ* (*Παββαίτ*.) καὶ *μαδόκαμ* ἢ *μαdκόκαμ* (*Παββαίτ*.) (ι-ε) *dεκόδαμ* καὶ *dεκόδαμ* (γ)=*κπκαμένος*-ε· καὶ *i*-ε *κρκόστκνε νὰς βέτε*=ι-ε *πάλjκνε νὰς βέτε* (*βέτεβε*) ι ε *δκόδαβε*=ι-ε *μαδκόδαβε* ἢ *μαdκόδαβε* (*Παββαίτ*).

dέκj-ι-: *πλνθ*. *dέκjατε*=ἄλλοτινος, *κτρκπάγτερκ*, *κτρκρκγέμκκ*.

dέλ-ε-: *πλνθ*. *dεj*-*τε*=τὸ *ναῖρον*, τὰ *καῖρα*.

dελαvdιάτ-jα (Ἄργ.) ὅδ. *dελαvdιάτ-jε πλνθ*. *dελαvdιάβγτε*.

dελjέ-jε: *πλνθ*. *δένε* καὶ *δένε ἀντὶ dελjατε*: *πράκτικον*.

dgλέvjε-κ (*γ*)=*κέβjε* ὅδ. *dκελjέvjε-κ πλνθ*.—*κτε*.

dβjέ=*διακρκίνω*, *ἐκμκτελίζομαι*, *ἀκκκκαρίζω*· Σ)=*λjγώj*=*ἀδκκάζω*, *dελjέ κτε ηjελ*=*ἀκακκάβκτκν κἰκτὸν τῶν ἀνθρώπων*· *πλθτ*. *dελjέμα*.=*δίκη* καὶ *καθαρίζομαι*.—*dελjέβγ ἤκμ*. (*μεθ' ὅλων τῶν κἰκμκτῶν*) ν: *dελjέβγ*=*λαβόντα*=*ἐλευθερώθη* ἢ *λτγώ*.

(ι-ε) *dέλjέβγ*=*ἐλεύθερος*, Σ) *καθαρὸς γjκκ'* ι *dελjέβγ*=*εἶμκ καθαρὸν τγ dελjέβγτε*=(*budi*)=ἡ *καθαριότης*.

dɣa-ɨ (τ) πλεθ. *dáɣatɛ* ζδ. *dɣa-ɨ*.

dɣa (τ) = τὸ κάκιον, *ρότην* καὶ *κατ* = (ἀλ. *καίτις*) μὴ *κατ* = *κατάλως*, στὰ *πατατά*,

dɣa-ɨ πλεθ. *dáɣatɛ* [ἄλλην. *δερά-λι*] = *κο βίκι κὴ σ' τι με χρώ. μρτε.* — ἐκῆ *βινε-ɨ*: κὶ *κὴ τι σίκ* ζδ. *μαζέε-ɨ*.

dɣaɨt-ɨ (Τερε) πλεθ. *dɣaítɛtɛ* = *δερε* — *δɣaítɛtɛ* · *κερὼς dɣaít γρώτ*, ἄλλ., *τρῶνε*, *αἰζι ἐκῆ διὰ τὸν dɣaítɛtɛtɛ* : *κάτ-ɛ* [ζδ. *ρ. κατ*] *κάτ μίκρι* = *δɣaítɛtɛ κράσκετε*.

dɣaɨtɨ-ɨ [τ] ἄρσ. *dɣaɨtɛ́-jɛ* : θηλ. καὶ *dɣaɨtɨ́-ɨ*.

dɣaɨtɨ́-jɛ ζδ *dɣaɨtɛ́j-ɛ*, καὶ *dɣaɨtɛ́j-ɛ*.

dɣaɨtɛ́j-ɨ ἄρσ. *dɣaɨtɛ́-jɛ* ζδ. *dɣaɨtɛ́j* καὶ *dɣaɨtɛ́j-ɨ* — *dɣaɨtɛ́-jɛ* [γ].

dɣaɨtɛ́j-ɨ ἄρσ. *dɣaɨtɛ́-jɛ* θηλ. *dɣaɨtɛ́j-ɨ* κτλ.

dɣaɨ́j-ɨnɣɛ (τ) ζδ *dɣaɨ́j-ɨnɛ-ɨ́ɣɛ*.

dɣaɨtɛ́j-ɨnɣɛ (τ) ζδ. *dɣaɨtɛ́j-ɨnɛ-ɨ́ɣɛ*.

dɣɛt [τ] ρ. ζδ. *dɣɛtɛ* [γ] — *dɣɛdɨɣɛ* (τ) ζδ. *dɣɛdɨɣɛ* [γ]. — καὶ *dɣɛdɨɣɛ́j-ɨnɣɛ* (Πεμάτ.).

dɣɛdɨɣɛ: ἐπιρ. ζδ. *dɣɛdɨɣɛ́nɛ* [γ] = *πικρῶς*. — (ι-ε-τ) *dɣɛdɨɣɛ́ɣ* (τ) ζδ. (ι-ε-τ) *dɣɛdɨɣɛ́nɛ* (γ).

dɣɛ́ɣ-ɨ πλεθ. *dɣɛ́ɣatɛ* = *βρόνις*, *ἀκαπνοσχιμός*. — [Σλαυϊνικὶ *dɣɛ́ɣ-ɨ* = *πικρός*, *δυσκολος*, Βουλγαρικιστὶ *dɣɛ́ɣnɛs* = *πικρός*].

dɣɛ́ɣ-dɣɛ́ɣ: ρημ. = *κ[ρ]κ* μὲ *dɣɛ́ɣ* = *μὲ λυγρούς*.

dɣɛɣɛ́j [γ] *dɣɛɣɛ́j* [ε] = *ὑγιεινολογία*, *ὑδροφοβία*.

dɣɛɣɛ́j-ój [γ. *budi-bogdan-kabalja*] *κατακλυζω* · τὸ παθ. *dɣɛɣɛ́j-ɨm* = *κατακλυζομαι*.

dɣɛɣɛ́-ɨ πλεθ. *dɣɛɣɛ́matɛ* = *ἡ κατακλυσμὸς*.

(ι-ε) *dɣɛɣɛ́ɣ* καὶ *dɣɛɣɛ́* [γ] = *κατακλυσμένος*. 2) (Καβαλ) ι *dɣɛɣɛ́-ɨ* = *ἡ Βρακόλιμνα* ζδ. *λιμνοφύτ-ɨ*.

dɣɛɣɛ́j : [Πεμάτ.] ρ. ἐνερ. *dɣɛɣɛ́j* [Πεμάτ.]· *γιὰ ε dɣɛɣɛ́jɛ* = *γιὰ βγῆ ε πε νγάρ με dáɣ*· καὶ *τσιὰπ ε dɣɛɣɛ́jɛ* = *σβῆσε ε πε πιάνωνη, ε πε νγαγε με dáɣ*. — τὸ παθ. *dɣɛɣɛ́ma*, *dɣɛɣɛ́ma*.

(ι) *dɣɛjɛ-ɨ* ἄρσ. *-ε dɣɛjɛ-ɛ* θηλ. = *ξένος* [Γαλλικ. *dígne*]· ζδ. ι *βɛ́jma* (γ) ι *βɛjɛ́nɛs* (τ).

dɣɛɣɛɣɛ́j : ρημ. ἐνερ. (*budi-Τσεκ.*) = *ἠσυχῶ*. (ἐκεῖ *ἡγρῶν*) *μὲ βάβ*

νὰ κρώζῃ, νὰ δίγνῃ, νὰ δρμήσῃ νὰ ε διπρεπεῖ=καὶ τὸ διεπίρασιν.=ε ἐπεί τῆ μὲ' ατ' ἀφ. ἀόρ. διπρεπέθη-κ-ε=διεπίρασκ.... ι μὲ με πλησίαμ' εἶδε ε διπρεπεῖ τῆ μὲ' ἀφ=τὸν διεπίρασι μὲ τὸ μαλλὶ καὶ τὸν διεπίρασι. μτχ. διπρεπώνε (γ) καὶ διπρεπώνε' διπρεπώνας (τ) τὸ παθ. διπρεπώνη-χθη=διαπερῶμαι ὑπό τινος.

διρνώνῃ-ώνῃ: πτέλλω, πέμπω καὶ (γ) τὸν=ἀπιστέλλω δι' ἄλλου· τὸ παθ. διρνώνη-ώχθη καὶ ιθώχθη (Σ).

διρνώνας-ο καὶ **διρνώνι-ι**=ὁ ἀπιστολέ. πληθ. διρνώνατς-ατς.

διρνώνι (γ. τ. budi-bogdan) ρημ.=κλίνομαι· διρνώνι νὰ διρώτς κλίνομαι εἰς τὸν ἄλλον. διρνώνι πᾶ ἔβ=κλίνομαι κατὰ γῆς. διρνώνι πρόνε ζιφρνε=κλίνομαι παρὰ τὸν φωγόν. — (τ) (bognan)=bis=κλίνω· νιδίρνώνι=ἔκλινα=ρὲ (bogdan) μτχ. διρνώνε καὶ διρνώνας (τ) νιδίρνώνι-ε-νιδίρνώ κτλ.

(ε) **διρνώνε**: γρῶσε ε διρνώνε. Ἴδ. λιτζίνε-ε.

διρὸ ρημ.=χύνω μετχ. διρὸ καὶ διζδώνε (γ), διρδώνε (τ). ἀορ. διζδα-ε-ι· τὸ παθ. διζδώμ.

(ι-ε-τε) dize ('Αρν.)=πωλῶ-α-ῶς· πώλη-dize=ἀποδίδω ἔγγυ.

dize-α: πληθ. dizetε καὶ dizete (γ)=δίρε [dize — Ἑλλην. Θωρ.] dize' ε νίδρεμα=ἡ πώλη, ἡ πώτα. dize' ε μάδε=πλουσία, ἀριστοκρατική· dize' ημίζε=κατὴ κληρονόμα dize' ε πάζε=ἀγχιστική πρόσωπα κληρονομιᾶς. dize-bάμὲ-ι-α (τ) κληρώνω, κατάτυχα. dize ζι-ου: διανυχὲ πληθ. dizetε ἀφ. dizetε θηλ. dize-πιλ-je-ι-α (γ)=φιλόξενος. ἀνθρωποφίλης=ὁ κὲ πρέπ τε χόνε τε dize-φιλόξενος.

dizéje: (budi-bogdan) ἐπιφ. Ἴδ. dizéjε.

(ι-ε-τε) dizéje Ἴδ. ι-ε-τε dizéjε.

dizeníj (τ) Ἴδ. dizénaμ.

dizeqí-ε: (ζαdrήμα)=γναθοπάνδαξ· Ἴδ. dize-ου (Μουζακάϊ).

dízi-ι (Σ) Ἴδ. γjέρι, νγjέρ καὶ ἀdέρι (Σ).

dizuzdé=διανεφρίζω.

dizuzdo-ι-α (ἐλθεῖν.) νυστάζω, μυσοσφαίρω καὶ (τ) dizuzdε (Λατ. dormire) καὶ κάνω (Σ. Κρούμ.—Τυρ. Κάβ.).

dizuzí: (γ) μ.=ἰδρώνω καὶ dizuzíp (γ) καὶ dizuzí (τ) καὶ μετ. dizu-

κίρα = ιδρώνω, dgrίρμι (γ) δήρτερ (τ) και νδήρτερ (γ) = ρ. νδδ. = ιδρώνω.

dgrnδjε -α (Άργυρ.) δδ. νδηρτίνε -α = κατέρω. - δδ. γραμ. dgrnδj (τ) και dgrnίjε -α: πλνδ. dgrnίδjατε και dgrnίjατε.

dgrnόj (τ), νδjrnί (γ), νδjgrnί (Σ) = κατζώ, δυρθόνω· τα παθ. dgrnόνεμ, νδjrnίζεμ (γ), νδjgrnίζεμ (Σ).

dgrnδjε -α (Έλβασ.) πλνδ. dgrnίδjατε [Βουλγαρικ λέξις] δδ. βαλjανίτε -α (Σ. Κρ. Τυρ.) κοινώς πρoηγoύμαι.

dgrδδνδ -ι (Κρούμε) δδ. λjίλjδ -ι (Έλβασ.).

dδjε -ε: πλνδ. dδjατε = χήρα ή άντρας, σύζυγος· δε ή: θι -ου (πλνδ.) θατε = άγριόχοιρος· [πρδ. Έλλ. θήρ.].

dgrjδ -ι = bαγί dδjκδ (= χαμηλωτικός)· πλνδ. dgrjδjατε.

dgrjδjε -α: πλνδ. dgrjδjατε = τσαχίλα, δδ. δjgε -α (τ)· και djδjε -α.

dgrμε -α (Παρμέν.) = τόπος πετρώδης, δύσβατος, κατωφερής· μάλ' ι βjαρδ (ι = δύσβατε), μα dγκά ε μι γλάτε.

dgrμί -α = τρίμματα· δδ. δgrjί -α· πλνδ. dgrjίτε.

dgrμδjε -δj = δρείο, τρίβω, κάμνω τρίμματα (τα φαγ.) και dgrjετδj (Σ), dgrjετjε, dgrjετδδj, γgrjετjε = bαγ γλίμτια· τι πλνδ. dgrjίνεμ - δjεμ dgrjετδjεμ, dgrjετδjδμ, dgrjετjδμ, γgrjετjδμ - bαjεμ γλίματα δδ. δgrjδjε -ινεμ.

dgrjδj (Άργυρ.) = σδρνω = κατεφέρνω έργαμα· και σδgrjί· νδgrjί σγα κάλjι = σδρνει σγα κάλjι = κατέρχεται από τον ίππον. dgrjί γα δκάλjατε = κατεβαίνω τον κλίμακα· dgrjί δι -ια δι -ίδjε.

dgrδδδj -α (Παρμέν.) = δgrί -α, πλνδ. dgrjίδατε.

dgrδδδμ = άρμα, άς ου dgrjνδ ωάτηρία = άρματα τι στάτημα. 2) = δgrjέjε.

dδδ = δδ. ρέμα βdέτ = θνήσκω (γ).

dδδ (Σ) δδ. βαδ = ενδίω.

dδδgrδjε -δj: ρ. ένερ. έπιθημι. 2) ένεργάρω (δ' ό = έπιθημι)· dgrδjεjδ τατ' έτε α τατ' άρε = εβα νά ενεργήσ (και ένεργάσω) νά έπιθημ τον πατέρα σου και την μητέρα σου. dgrδjέδε: πρ bτάτε = έστεργάρω· τον άρτον (δ' ό και έπιθημι).

dgrδgrμ -α = έπιθημα, 2) καθυστέρησις, δδ. μαλjαγjε -ι.

dαῦγ (Γελ. desir - desirer) = ἡ ἐπιθυμία· πληθ. *dαῦγετς*.

dαῦαι - α (budi - bogdan - γ.) = μαντεία πληθ. *dαῦατς* καὶ *dαῦατ-jενά - κ* (budi - bogdan) πληθ. *dαῦατjενίτς*.

dαῦαίμ - ι (γ) = μαντεύομαι· πληθ. *dαῦάμετς*.

dαῦαπάρ - ι (γ) ἀρτ. *dαῦατπάρ - jκ* θηλ. = μάντις· πληθ. ἄρσεν. *dαῦατπάρετς*, θηλ. *dαῦατπάρετς*.

dαῦαρέj - αβ: μ. = μαντεῖα.

dαῦαρδένα: (budi) [Γελ. desesperer] = ἀπελπίζομαι. *ι - κ - τς dαῦαρδάμ* = ἀπελπισμένος - η - ον.

dαῦαρδάμ - ι = ἡ ἀπελπισία· πληθ. *dαῦαρδάμετς*.

dαῦάτ(ι - ι: ἐξαδελφαρ· πληθ. *dαῦάτjετς*.

dβῦόj (τ) ρηχ. = ἀποξέλλω (ἀπὸ ἀποβολὴ γνωμικῶν) τὸ ἔμβρυον. ἀνφ. ἀπὸ ζῶον = θνὰ ἢ θνί (πανγ. *dαθνὶ χρύαjκ*) = ἄπαιον χρύαjκ πέλjκ, λjέπκ, dέλαjκ.

dέτ - ι: ἡ θέλκεπκ [πρωτ. Ἑλλην. θέτι - ς = θὲς τὴν ἢ.] · πληθ. *dέννετς* (γ), *dέτρετς* (τ) - *dετ'* ι μιαίρε = ἡ μανίγκη (ἡ δεκτρ) θέλκεπκ· *dετ'* ι ζῶ = ἡ μανίγκη θέλκεπκ· *dετ'* ι κνιαj = ἡ ἐμβρὸ θέλκεπκ.

dντάρ - ι (bogdan) ἀρτ. *dντάμ - jκ* θηλ. πληθ. *dντάρετς* ἀρτ. *dντάμετς* θηλ. = ἡ νιόνες (κ. τ. λοξ. = ἡ θελκεπνές].

dντάνg - όμι [Γελ. la dote] = ἡ χρέωντης, ἐμπλέντες· καὶ *dντάνgάρ* (γ) (budi - bogdan) καὶ *dντάνg - νμ* τὶ θηλ. *dντάμ - jκ* πληθ. *dντάμετς* ἀρτ. — μετς θηλ.

dντάτg - α: πληθ. *dντάτετς* = χρέος (Τουρκ. bόrdό).

dντάμε - ι ῥῆ. *dντάνg - άμ*: πληθ. *dντάμετς*.

dντάνμ - ι: μηχ. = ἐπιχειρῶμαι (bogdan).

dρηgέj: (Περράτ.) [ἐκ τοῦ μερίνι ἢ πρὸ. *dg - φρένj*] = ξεθυμαίνω· ῥῆ. *ἔρρέj*.

dρτνέj - έβ καὶ *dερτέj* = δείνομαι, δεινοῦμαι· ἀντιθ. *φλέχ* = κρίνομαι. (γ) *dυρτέj* = δείνωμι· τὰ πληθ. *dερτένε*, *dερτέχε*, *dυρτέχε* = δείνωμαι.

dί = οἶδα, ἐπίστεμαι, γνωρίζω· μετχ. *dίτς* καὶ *dίτνανς* (γ), *dίτνατς* (τ) ἀόρ. *dίτα - ε - ι* τὶ πληθ. εἶνει *ἀκρόπτωτον* = *dίβε* = γνωστὸν τυγχάνει· *νjερ - ι dίτνατς* = οἰδόμενον, ἐπιτυχόμενον.

dρτίμ-ε (Σ) καὶ *dρτίμ-ι*: πλνθ. *dρτίμτε* καὶ *dρτίμτε* = δεξιός, δεξιμα.

djέθε-ι: ἀρσ. καὶ *djέθτε* νόθ. πλνθ. *djέθτε* (γ) καὶ *djέθτε* (τ) = ταχύς.

ι-djέθτε-ε = ἡ δεξιός, ἐπιδέξιος· *ε-διέθτε-α* ἡ δεξιά, *dε'ε djέθτε* = ἡ δεξιὰ χεὶρ· *μdε τε djέθτε* = εἰς δεξιάν, πρὸς τὰ δεξιά· ἀντίθ. *ι-ε-τε μεγjάρε* (τ) = ἀριστερός, *ι-α-τε μάjτε* (Σλβον.) = *ια-τε μαμάτε* (Σ).

djαθάτρ-όρι καὶ *djαθαρ-όρι* = δεξιός (ἀρτ.)· *djαθάτε-jκ* = δεξιά. — ἀντίθ. *ι μάjτε-ι*, θηλ. *ε-μάjτε-α* πλνθ. *djαθάτε* ἀρσ. *djαθάτε* θηλ.

djάλjε-ι: γεν. *djάλjτε*, αἰτ. *djάλjε* καὶ *djάτε*: πλνθ. *djάλμ-τε* (γ), *djάμτε* (τ), καὶ *djάλjτε* (Σ, Τφ. Κακ.)· τὸ ἀντικείμ. *παδάτα*, = ὁδός.

djάλjτθ-ι: ὑποκορ. τοῦ *djάλjε* *ι-παῖς μικρός* (χαϊδευτικόν).

djαλjέτ-α (τ) θλ. *djαλjέτε-ε* = ἡ νεότης· *νεαρὰ ἡλικία*.

djαλjόλ-ι: πλνθ. *djαλjόλε-τε* = *παιδιὰ*, *παιδιές*. — *djάλε-ι*: πλνθ. *djάj-τε* καὶ *djάμτε-τε* (Σ. bogdan).

djαλjέ-ι καὶ *djαλjέτ-ι*: συνήθ., ἀκόλουθ. ἴδ. *djαλjέ-ε* — πλνθ. *djαλjέτε*.

djαλμόjμε καὶ (Σ. bogdan) *djαμαλjέμ* = δεκανίζομαι, συναγίνομαι.

ι-ε-djαλμαλjάρε-ι: *ε-djέμμάτε* (Σ) = δεκανιστής, συναγής.

dίβια: [Ἀλβαν.] = ξεφτέρια τί σου δίδε; — καὶ γβίβε ἀντίθ. *νγjόμε*: *τδ' ια δίδε* = *τι σου γέλε*; *ἀπάντ.*: *μίμε πα τί τσ' ου δίδε*; [ἐννοεῖται πρὸς τὸν καλὸν-ἀμόν]. — *καλὸν κοπέλι* = *τδ' ου νγjόσε*; *μίμε πα τό τδ' ια νγjόσε*;

dίγjω: καθ. τοῦ *dίδε* = κλίν. — *κλίνω*.

dγjύj-όνμε: ἴδ. *dγjύj-όνμε*.

ι-ε-dγjυλjαράβ = δεκάκοντος ἴδ. καὶ *ι-ε dγjυλjαράβ* (τ).

djέ = *χθές* καὶ *djέθνε*, *djέθνεj* (τ).

dίε — *dίε* (Σ. bndi) = γνώσις, σοφία· ἴδ. *dιτενί* (γ) καὶ *dιτενjί-ε*.

dίελι: κοίλ. ἀόρ. *dόγjκ-ε-ι* μετοχ. *djέγε* καὶ *djέγνε* καὶ *djέγν-ε* (τ) *djίκ* — *κjέγjετ-ι*: πλνθ. *djεκ-κjέγjετ-ετε* = *αὐτὸ κλῆμα δὲν κλαίγεται ἢ κλαίγεται*.

djaugjí-ńe (budi) πλθ. = συνεζεύχτης = ἄμαξίτης.

dikó = ζῶνις ἢ *dikí-s* (γ. *-e*.) καὶ συνῳ. *dík-i* [ἔρχ. Ὀμ. *ἱμάντος*] = λέγει *dikí* ἢ λόνδι *dikí* = ἀνέκειτο ὁ ζῶνις.—περφθὸ *dikí* = ρέ *dikí* (νἄς μέλjετ) καὶ ου φόβ] *dikí* = ἔδωκεν ὁ ζῶνις,—ρχ. *dikí*, *jóna*, = (budi) περφθὸν *dikí*, *jóne*.

ε *dikíje-s* (Τσο. Τερκν.) = Κυριακή = *dín'* ε *dikí-s* *dín'* ε *jóne* = Δευτέρα ἤτοι ἡμέρα τῆς Σελήνης· *dín'* ε *mjeres* = Τρίτη ἢ ἡμέρα τοῦ Ἄρεως, *dín'* ε *mjerkúrje* = Τετάρτη ἢ ἡμέρα τοῦ Ἑρμοῦ, *dín'* ε *énjes* = Πέμπτη ἢ ἡμέρα τοῦ Διός! αἱ ὀνομασίαι τῶν πέντε ἡμερῶν εἶναι τῶν ἀστερισμῶν Ἥλιου Σελήνης, Ἄρεως, Ἑρμοῦ, Διός· *dítra* ε *pérjete* = Παρασκευὴ *dín'* ε Σtolés = Σάββατον·—*dikíje-s* (συνῳ.) = ε *dikíje-s* *dikí* ε *bardhé* = ἡ Κυριακὴ τοῦ Θεοῦ (budi).

djalmór-s (γ) = *djalmrí-s* (π) = ἡ νεολαία· ἀντιθ. *pljakjrí-s* καὶ *pljakjrú-s* (γ) τὸ γῆρας.

dítr-i (bogdan, Σ. Περρ.) = ἡ κοιτίς, ἡ κοίτη· καὶ *djépe-jz* (Ἐλβ.) πλθ. *djépete* τοῦτε *djépete* = κοιμῶ τὴν κοίτην.

djégonne (bugdan) μετοχ. τοῦ *dígjis* = πίπτω, κόπτομαι. τα-*dígaj* = ρχ πίπτω = ἔπεσε κλινόμενος.

dí̱ros-s: πλθ. *djéperes* (γ) = ὁ ἴδιος. *djízer* καὶ *dizerízer* = ἰδίωμα (ρῆμα).

dítr-i ἀρε. (budi) *ditri-jz* (θελ.) σοφός = ὁ Ἅ. *dutár-i* = *dutárje-jz* ἴδε *i-e* *dúrgu*.

i-djíthu-i καὶ *i-djétherr-i* = χθεσινός.—*e-djédhje-jz* καὶ *e-djetérje-jz* = χθεσινὸ καὶ *i-djéthi-i*, ἀρε. *e-djedhje-jz*: χθεσινός—ά.

dúr-e (γ) = ἡ ἀκεφαλιά, τὸ ἀντίτυπον· ὡς *dúri i gjéstur* = τὸ ἀντίτυπον τοῦ κίμπτης.

dý (budi) ἴδ. μ. *dí*, μετοχ. *dítune*, ἴδ. *dítune* (γ).

dutór-i = *dutárje-jz* = σοφός, σοφή, ἐπιστήμων.

dunó (γ)· *vdunó* (Περμέτ.), *tdunó* (Περμέτ.) *tátunó xjéth* = κάποιου ἄρτι, *tdunó* (Περμέτ.).

dunój: ἀντ. εἰς κάποιον κακόν, κάποτε.

dunúl: ἀντων. ἀναφ. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· *gen*, *dunújt*, κίτ. *dunú* κάποιας, κάποιαν· καὶ *vdunjó* (Περμέτ.) *vdunjó ikh* = κάποιος ἦλθε καὶ *tdunjó* (Περμέτ.) *gen*. *tdunújt*, κίτ. *tdunú*.

dḭ́ggḭm fl. *dḭ́ggḭm*.

dḭ́ggu-s (γ)=γλ χέρος, *dzaλλḭ́ggeros* βδυ *djégu-βεντ'* ι πα πυι *nóka*.—*καὶ λḭgnḭ́ng-a*.

dḭnḭ́j : (γ. Τυρκ.)=ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω, ξετσατίνω, ἐξηγοῦμαι καὶ *rrajtój* (Πεμπτ.) καὶ *rrajtój* καὶ τόρα (Ἐλβ.). —*κέ χjí τ' dí-ξτης τι πυι ἀθτης*.—*ι dísteθε εἶναι*=κρύπτω πυι δὲν γνωρίζει τις ποῦ κρύπτεται; τὸν μοιάθησε ἐγώ, τὸν ξετρίπωσε ἐγώ.—*τὸ πολ. dustójna, trajtónja, rrajtónja, tórja*.

e-dḭ́ḭ-a (γ. συνῳ.) fl. *e-dielḭ-a* : πληθ. *ra dḭ́alj-ra*.

dḭ́l-i : (γ) fl. *dḭ́al-i*.

dḭ́mbṛ-i (γ) πληθ. *dḭ́mbrate*=χειμών, καὶ *dḭmbṛ-i* (τ) πληθ. *dḭmbrate* καὶ *dḭmbrate* ἀντιθ. *bḭ́ṛ-a*.

dḭndrój : (γ) καὶ *dḭmḍrój* (τ)=δυόϳ *dḭ́mbre*, *bḭ́j dḭ́mbri*.—*ἀντιθ. bṛ-jrój*—*bṛójrej*=δυόϳ *bḭ́mbre*, *bḭ́j bḭ́mbre*.

dḭmbrónj-ḭ́ṛi καὶ *dḭmbrúj-ḭ́ṛi* τὸ θηλ. *dḭmbrój-ja*=χειμερινός, χειμέριος· τὸ ἀντιθ. *bṛrój-ḭ́ṛi* καὶ *bṛrój-rḭ́ṛi* ἀρθ. *bṛ́ṛi-ja* θηλ.—*bṛrój-ḭ́ṛi* (τ) *bṛrój-ja* θηλ.

dḭ́nḭj (Τυρκ.) [Ἐλλην. δι-χάτος] καὶ *bṛendḭbíaj-ra* πληθ. (Σ) [Τουρκιστὶ τσουκάδι].

dínde : *ov* [ἐκ τοῦ *di*=εἶδε καὶ *xaxalḭ̀ vox*] = παντόγνως, εἰ θηλ. *dindé-ja*=ος ἢ χjí *xje di dḭ́ḭj*.—πληθ. *dindaθra* ἀρτ. *dindexra* θηλ.

dinangjí-a=παντογνῶσις, πληθ. *dinangjí-ra*.

dḭ́ṛr-a ἀρτ. *dḭ́ṛr-e* θηλ. = ὁ καιρὸς *-a*.

dḭ́ggḭm=fl. *dḭ́ggḭm*.

dḭ́ṛr-ov (Μοζαμβίκ.) πληθ. *dṛrj-ra*=γουρουνόπουλον, κριάρι *dḭ́ṛri*.

dḭ́ssonj (budi) ἐκφαλαίνως ἀντὶ *dḭ́ṛrónj* (Σ) μτχ. τοῦ *ṛ*, *dḭ́ṛrṛ*=ἰδρύω.

dísi (budi-Σ.-Τω.) [ἐκ τοῦ *di-os*] ἀντων. ἀπροσωπική, =μερικοί, τινές, ἔκαστ' Σ] ἄτομ. πανέτσιος· *ḭ́ra dísa dṛrjénj*=δὲς μου κάμποσα δηγήσεις· λέγεται καὶ *dinós* [σ], *tosa*, [τ], *do* (budi-Σ.-Τω.).

dḭ́ṛṛ : fl. *ḭ́ṛṛ*.

dolimasd-s (Σ) πλεθ. *dolimoujtę* = μαθητές· ßl. *dmaęt-s* (γ) *dmęt-sę-s* (τ).

dmajaęśej (budi) ßl. *dęrtśej*.

dńę-s πλεθ. *dvaęrę* καὶ *dve* = ἡμέρα - ἡμέραι· | Ἑλλην. ἡ ἡμέρα ἐν Κρήτῃ ἐλέγετο δκ, Λακ. *dvaę*] *acnśęr dńeß* καὶ *acnśęr dirta* = κἀντὸν τῶν ἡμερῶν· *wl' xnś dńę* = ἐς ἑπόνους τινὰς ἡμέρους — *pas da dirtō*= *męnk* δύο ἡμέρας. — *ręp dirtę* ἢ *ręp dirta*, *dirtę rępdiłtę* ἢ *dirtę rępdiłta* = καθ' ἑκάστην ἡμέραν = *vgx dirtę*. — *ęjdńę*. — *ęjdńę dirtę* ἡ ἡμέρα (γ) = ἔπασαν τὴν μεσαρίαν ἡμέραν (καὶ νύκτα).

dńę-s καὶ *dirtęŻę-s* (ὑποκορ.) *vję dirtę* καὶ *vję dirtęŻę* = ἡμέραν τινά, καὶ *ręjgßis*. — *vję dirtę ręj dirtō* = μιᾶς τῶν ἡμερῶν. — *vję dirtę xaja ręp tę ęjdńę*· *ełi tov* = μίαν ἡμέραν δὲ ἄλλο καὶ ἐγὼ = κάποτε δὲ ἄλλο. — *vjędirtęŻę* (τ) *ánip* = *ręjgßis* καὶ *vjędirtęŻaj* = μία *vję dirtęŻaj* τὴν *ręjl* τὰς *ręjgßisnte* ἡμέρας· ßl. *nacdjśe-vdrtęę*. — *ręję dirta* = *xalxę-męra*· ἀντίθ. *nórtę-s* = *nifę*.

dirtę-ßrjędę-s (ἀρτ.) *dirtę-ßrjędę-s* θηλ. = τάλαιφων, σύντυχής.

dńę-Ż:-os πλεθ. *dńę-Żirtę* = δυστυχές, δυσδαίμων.

dńę-ŻiŻę-s : θηλ. = ἡ δυστυχής· πλεθ. *dirtęŻiŻirtę*.

dirtęjśę-s ἄρσ. *dirtę-gjędę-s* θηλ. = μακρόβιος· ἐπὶ εὐχῆς.

dńę-ßvośirtę-s (γ) θηλ. *dirtę-ßvośirtę-s* καὶ *dirtę-ßvośirtęę-s-s* = ὁ καὶ ἡ δυσχέλιος (ἐπὶ ἀρᾶς).

dńęjś καὶ *dirtęjś* = γνῶθι, *łnavnśjm* = τὸ *dirtęjm*· πλεθ. *dirtęjśę-ję dirtęjś* x καὶ *ędrtę* = μὲ τὸ *dirtęjś* x πα τὸ *dirtęjś* x καὶ *ędrtę* = σὺ γνωρίζεις ἢ δὲν τὸ γνωρίζεις τοῦτο;

dirtęę: *ánip* = τὴν ἡμέραν· *dvrtō*, *nórtęę* = τὴν νύκτα.

dirtęęę καὶ *dirtęęę mtę*. τοῦ ρ. *di* = *ołlx*· γνώσεσθε.

dvrtō(ę)= *vdvrtō* (τ) = κάτω, κάτω τι· *dvrtō ßirtę* (γ) = τὸ κάτω ὄροφος (τ) = κάτω *ńęjm*· *dirtō* καὶ *bßa* (γ) = τὸ κάτω καὶ ὕψος = κάτω ἔχει κάμα. (ι-ε) *dßaśvę* (γ), *dirtęęę* (τ) = ι-ε = σοφία - ὁ· ßl. *dvrtęę-ι dvrtęę-ję* = κάθημαι, ἐπιτίθεμαι 2) = γνώσεις - ἡ - ὁι.

ι-dńęßm-ι (γ) ἄρσ. *ι-dirtęßm-ję* (*budi*) θηλ. καὶ *ι-dirtō-ι* (γ) ἄρσ. *ι-dirtßm-ję* θηλ. = ὁ εἰδὼς (πολλά).

dirtęęł-ę (γ) = *dirtęęi - ę* = ἡ γνῶσις, ἡ σοφία.

dvrtęj - dźjm = *ędrtęj - źję*.

dĕχω: καλ. τσέ ρίμ. di=ăĕx· dĕχες=ăĕτς ε dixoνς=ένναΐτα, ἔνα γναττία.

dĕ: (budi Σ-Τυρ.) ἴδ. dĕα.

dĕ-μας-dŏ:=ἐκεῖνο ἔκανα.

(ι=ε-) dŏδηρς: ἀδρανής, ἀσθενής, ἀδύνατος, χαῦνος· μαρ. ε dĕδηρες=εἶμαι ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀδρανία-α.

dŏδουδς-α (γ)=ἀδρένια, ἀδυναμία, ἀσθένεια· καὶ dŏδηρĕρς-α (τ) πλεθ. dŏδηρένες καὶ dŏδηρέρες.

dŏδι-α (budi-bogdan) (Σλαυον.-Βουλγ. dŏδĕαρ=ἀρμάζω] κάρδες, ἄρτιος πλεθ. dŏδĕς. bαχ dŏδι=ὡραῖα σ' bὲν dŏδι (γ) ἴδν ὡραῖα· σ' μς, σ' τς σ'ι bὲν dŏδι (χ) δἴα μα, δἴα σε, δἴν τὸν ὡραῖα· ἴδ. φιτίρ-ι.

dŏδια-ĭ-ĭ [budi-bogdan] χ=καρδίζω, ὡραΐζομαι· ἴδ. φιτĕχ-όχ· καὶ dŏδιν-ίς-ίς τὸ παθ. dŏδίτερ.

dŏδίρα-ι (bogdan)=κοκκύς· πλεθ. dŏδίρατς.

dŏδίτ-ι πλεθ. dŏδίτατς=νύδι; [νλίς] καὶ dυρκίπ-ι (Ἀρχυρ.) dυτĕ-ι πλεθ. dŏτĕκατς· καὶ κατĕλĕχ-ι (χ) πλεθ. κατĕλĕχατς, τὸ θηλ. κατĕλĕχε-χα πλεθ. κατĕλĕχατς (καὶ ὑπερίτγκα) (τ).

dŏλαρα-ατ [Ἠαρέτ.]=κόττρακ τς χλιχδέ=μεγάλκ ὁπτὸ· καὶ dŏρατ-κ (γ) πλεθ. dŏχατς· ἐν τῇ φράσει μας φράξε dŏλαρκ=μας φτλε φαλίξε τς κόπτε, χρέμε.

dŏμαχ-α (Ἠαρμάτ.) ἴδ. χρότδας-κ· πλεθ. dŏμαντς.

dŏμπĕπ-ι (Ἀρχυρ.) ἴδ. dŏδίπĕ-ι (τ) πλεθ. dŏμίπĕκ-τς.

dŏρχ-α [Ἰλλυρ. δŏρ-α]=χιλὸ· πρχ dŏρχκ ἀπὸ τὸν χτρκ καὶ πρχ dŏρχ καὶ πρχ dŏρας (=πολχυρόν). ἄπŏ πρχ dŏρας=ὑπέχρεον μὲ τὰ χέρια πωπρόνω, πἄρχμένω. ν' dŏρχ=(γ. τ. budi)=νῆχ dŏρχ=εἰς τὸν χεῖρα· σ' μχ βάι ν' dŏρχ=κανὲς δὲν μοῦ ἔρχεται ἀπ' τὸ χέρι. dŏχ' απάρχ=ἡ πρώτη τάξις τῶν ἀνθρώπων· dŏχ' α dύτχ=ἡ δευτέρα τάξις τῶν ἀνθρώπων· νjχ dŏρχ χάλ=μία χούφτα ἄλατι.—α χάνα πρχ dŏρχ ἢ α κάπα πρχ dŏρχ=τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι, τὸν χειρογραφεῖ· βἴ dŏρχ=βάζω χέρι=ἐπιχειρῶ τι· χέρι dŏρα=παρατεῖνομαι, ἐγκαταλείπω· dŏρχ μὲχ dŏρχ ἢ dŏρχ ν' dŏρχ=ἀπὸ χέρι σὲ χέρι=ἀλληλοδιάδοχος. πάτχ dούαρ=(πάνε χτῆρε)=25 ἀπὸ ἀριθμήσεως· δούτχ dούαρε=50 (κατὰ λέξ.=δύο χιλιάδες) νjχἴτ dούαρ=100. μαρχ

δίρε=γίνομαι μαθητής. —ζά-με δίρε καὶ ζί-με δίρε=ξέπνομαι ἀγγίζω. —θκίj νδρ δούλ=ματαχαϊζόμαι. ε βί ν' δίρε=ἀπολαῦ τί' με λία ν' δίρε=τυγχάνει μοι, πέρτα 'ς τὸ χέρι μου' με χί ν' δίρε=ἔτυχέ μοι' με δίλι νγκ δίρε=ἀδύνατον ἀπὸ τὰ χέρια μου ἀποσπασθῆ· κε νδρ δούλ-παραδίδω. —νjεj δίρεης τ' ίνε, τούj, κτίνε ἐξ ἡμῶν, ἐξ ὑμῶν ἔξ ἐκείνων· ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκ τῆς ὑμετέρας διοσκευῆς.

δορ' ε-διάθεμ=δορ' ε μbάjε=δη' ε ἐξέjτε=δορ' ε νδρέjτε=ἡ δεξιὰ χειρ. — ἐνῶ δορ' ε μεjτε (γ)=δη' ε ρεμάστε (Σ)=δη' ε μbρέντε (Σ),=δη' μσῦτε (Μιρδίτ.)=ἰδη' ε σπρόνγετε (bûdl]=δη' ε μενγjεjε (τ)=ἡ ἀριστερὰ χείρ.

δορδι-ον (Σ) δορόι-jε (Σ) ἐκλ. πληθ. δορέτε τρ. δορόασε ἐκλ.=ἀνοιχτός· καὶ δορόι ε, δορότσι-jε (τ) καὶ δορετσάι-ω, δορετσόι-jε πληθ. δορετσάτε ἀρ. δορετσάτε θηλ. καὶ δορετσάι-γου (γ) δορε-τσάνγε-κ (ἐκλ.) δορε-βῖλι (γ) ἐπιφ.=κοινὴ ξενὴ νjεjὶ με δούπιτε. νγjὶ δόρατε νδjῆτ.

δορβολjόβ-ι πληθ. δορβολjόνδετε=φόβητρα μὲ μορφὴν ἀνθρώπου εἰς τοὺς κήπους ἀναστήματα.—νδετσάρ πόβ νjεjὶ με πίτσα τε βάτρα, τε τελjτε ε βάβε πῶ' ὄρτ κ νδε πίτσῖν κjε τε κουjτέjτε bότσ σε νδετε νjεjὶ με τε βατσάτε ε τε μοι ξόνjτε μbρόνδε με βοῖδ.

δίρε-α πληθ. δούρετε (τ) καὶ δούρτε (γ) καὶ δυρτε (γ) ἡ χεὶρ, οἱ χεῖρες· δορε-γjάτε-ι-κ=μπορίτσι=κοντυλόνωμος· δίρε-δάτε-ι-α (γ) ἀγγειάτης διὰ τὸ χρῖς· καὶ δίρε-δάτε-ι (τ).

δορε-ζάνε-ι-α=ἀγγειάτης διὰ τὸ ἄτομον· καὶ δορεζάτε-ι-α (τ).

δίρεζε-α καὶ δίρετε-α πληθ. δίρεζατε καὶ δίρετατε=δέκτρα,μὰ χειρ, καὶ 2) ἡ χαμὶς τὸ γόνυ.

δίρεζε-α καὶ δίρε-jα (Σ. Κοδ.) καὶ πάνεζε-α (Ἐλβασ.) πληθ. δορέζατε, καὶ δορέτε=ἡ λαβὶς (τῆς μαχαίρας).

δίρε-δάβε-ι-α=ἡ ἔχων ξηρὰν χεῖρα, παλλὶς· δίρε-μbύλε-ι-κ=ἡ φαιδυλὶς, ἡ φιλάργυρος.

δίρε-πjότε=ἄπορ=πλουσιοπαρόχως· [πλjτε=ἀλλ. πλότε].

δίρε-δαρίε-α=χαμόχερα πληθ. δορβαρέτατε.

δίρε-δορεγούε-ι-α (γ) ἐπιθ.=σφιγγοτσχέρης· φαιδυλὶς καὶ δίρε-στρεγούε-ι-α (γ, συνῃρ.) δίρε-στρεγούορε-ι-α (τ).

dίχε-τσίλι-ι-α=μονάδικος — *ὁ dίχε-χώρτης* καὶ (τ) *dίχε-χώρτ-ι-α*=γαϊδούρας, ἀμαθής, κλουτσοπόδαρος.

dίχε-χίλι-ι-α=πάνες· *dίχε-χίλι κατς αδ*=εἶσι πάνες.

dίχη-α: πληθ. *dίχατς*=ἡ ἴς, ἑ στι.

dοαχόλjε-α καὶ *hελjόλη-κ* (τ) εἶδος ζώου=ποντικός καὶ χελώνη.

dοι: μέρων=ἀδύνατον, δύσκολον· *μι δέμπ γόjκ σ' χε dοι.*=μοῦ φαίνεται τὸ σπίτι δὲν μπορῶ νὰ φύω· *σ' α hέj dοι κατς πολύ*=δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω αὐτό, ἢ δύσκολος γίνεται τοῦτο.

dοτό-α πληθ. *dοτέτς*=*dολίτσ-ι-α*.

dούα (τ)=*dούτ* καὶ *dού* (γ)=θέλω, βούλομαι, ἀγαπῶ· μεσν. *dούζ*, *dούνις* (γ) καὶ *dούνιτς* (τ) καὶ *dούτσιας*· *λέμτσις dίχε-ι-ι* (Βλ. Γραμ. Κ. Χριστοφιλόπ.). — *τί' hάν σι κjέ*; *μίγ dιό Ζότι*=τί κάνεις πῶς εἶσαι; καλὰ [ἐβόλιαζαν ὁ Κίρκος] *αjγκρατιὸ τὸν hάν' νὰ dούτ Ζότι τς λjέτσις κjέ*=ἂν θέλῃ ὁ Κύριος νὰ γίνῃ τοῦτο.

dουdόνις (*budί*)=*dουδούνι*· *dουdόνις* ἀ *dδούνις*=*dουδούνις* ἀ *dδούνις*· [γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος].

dούj-τς (τ)=πληθ. *μόνον* ἡ ἀνιαὶς ἀπ' τὰς *dημίτ-α* καὶ *dούj τς*=δημάτια εἶπον· *dούj γρόφι, βίλι, τρdίjι, τjίζ* κ.τ.λ. πληθ. *συνῳ. dούj-τς* (Ἔλβας.)=*dημάτιον*· ἀ τς λjάτσ.

dημά-ι λέγουσι τὰ δημάτια ἀρχαϊστί.

dουγ-κατ: βλ. *dωjάτ-ι*.

dουγdόjε-α (Ξ) ἢ *dουγdjέ-κ'* (Ξ).

dούκατ: *μόνα*=φαίνομαι, *μόνας dούκ* καὶ *dούκατς* (γ) καὶ *dούκατς'* *dούκατς*=ἀπρόσωπον=φαίνεται, ἔκαν' *μ-τ-ι-κα-ου-ου-dούκατς*=μοῦ φαίνεται σοῦ, σοῦ, μᾶς, σᾶς, τοὺς φαίνεται.

τς dούκ ἢ *τς dούκατς* (μτχ.) *σ' κὶ τς dούκ* ἢ *σ' κὶ τς dούκατς κjέ γjέ*=δὲν ἀποφαίνεται τοῦτο.

(ι-ε-) *dούκjαν*: ὅτι εἶναι φαιτόν· τὸ φαιτόν.

dούκj-ι πληθ. *dούκjατς*=ἡ κάπουλα· καὶ *κατdά-ι* (Πεφρατ), *κατjέ-κ* (Ξ), *κατjίλjε-κ* (Βερόν-Καλέjκ).

dούκjατς: πληθ. *μόνον* (Λάκκα-Μυρίτκ)=τὸ δοκάρι.

dουλόνjε-α (γ. Τυρόν.) πληθ. *dουλόνjατς* καὶ *dουλόνjτς* (Ξ) καὶ *dουλό-νι* (Ξ) καὶ *dρλόνjε-κ* (τ)=ἡ κάθοδος, ἡ κλίσις, *κάκjε-dρλόνjε-κ*=ἡ κακὴ τῆς κλίσις.

doíμ (γτγ. Μελjανίκ)? ? ? π' ι ἐπτσ *doíμ* ? ? ? (ἴσως τσιτζίκι).
doíμι-jα: μέτρον εἶναι ἴξ ἢ ἑπτάδων. πλ. *doíμετσ*.
doíντσ-α πλεθ. *doúγατσ* = (Ἐλλάδ.) = ἴδ. *τσoúπι-jε*.
doυρδέj-δj (γ-τ-budi) [Ἔλλην. δορὶς] = δούζομαι. παθ. *doυρδúμ-δjεμ*. παρατ.: π' *doυρδú-α ηjíμι νδι βίδ* = δὲν δούζεται οὔτε τρίχα ἢ τὶ κάτι.
doυρjα-ι = ὑπερωνύ· πλεθ. *doυρjάτσ*. ι-ε- *doυρjαρδύμ* (τ) = ι-ε-*doυρjάρδυμ* (γ) καὶ (τσντγ.) ι-ε *doυρjάρδμ*. = ὑπερωντικός, ὑπερώιον.
Doυρρατ-ι = Δυρράχιον (ἡ ἀγχιὰ Ἐπίδαμνος).
Doυρρατ-ακ-ατ-jα = Ἐπιδάμνιος· (ὁ κάτοικος).
doυβάτ-αν: πλεθ. *doυβάjτσ* = ἄγλ.
doυβέτζ-α (Πετμάτ) = πνανιλλάκον ἴδ. *δουρjα-jε* (τσχκ.).
doυφ-ι (γ. τ. Βεράτ) [Ἰνδίγ. *dhuj* = πνεῦμα, ἀναπνοή] νδέφ *doύφτσ* = βγάζω τὸ ἄχτι μου, ξεθυμαίνω.
doύjτσ: παθ. τοῦ *duán* (τ) καὶ *duán* (γ) = ἀγαπῶμαι.
doύjτσ (γ. *budi*) = χρειάζεται, πρέπει. λπ. — *doύjτσ κjí γjε* = χρειάζεται κάτι τὸ πρᾶγμα· ἴδ. λjίπεσ ἢ λjίπτσ· *doύjτσ τσ βέν κατί πολύ πρέπει νὰ τὸ κάμω κάτι*. — *doύjτσ τσ bετσ κατζ πολύ* = πρέπει νὰ τὸ κάμῃς κάτι. *μι-τι-σι-νε-σι-νι-συ-doύjτσ* = μοῦ, σοῦ, τοῦ μας-σας-τσὶς· χρειάζομαι. — ἴδ. λjίπτσ. λjίπτσ.
dρú-τι (γ), *dρú-σα* (Βεράτ.), *dρúδzζ-α* (Τυρκ. Καβ) = φύσηξε τ' ε τὸ λjάτσι (γjάλτσι) τρέπτσ. = ὑπόλειμμα βουτύρου ἀναλυμένου.
dρανγúλ-δι (τ) πλεθ. *dρανγúj-τσ* = δρέμω (ζῶον μηλίσιον). καὶ *dρανγúλ-δι* (γ) καὶ *dρανγú-δι*, *dρανγúλ-σι* (Σ).
dρέν-ι = δούλ ι μεθ. (Τυρκ. *dερ[φέ]*).
dρέπτσ-ι (γ) *dρέπτσ-ι* (τ) πλεθ. *dρέπτσν-τσ* (γ) *dρέπτσντσ* (τ) καὶ *dρπτσjτσ*.
dρντσρίjδ-ι: (Σ) ἴδ. *τσντσρίλj*.
dρυδυjíδδν [*dρυδ-λjτσ*] = κλωστόχορτον ἔνθα κλώθουσι τὸ μαλλὶ διὰ σάκους.
dρúδ-α: πλεθ. *dρúδατσ* = στεφανώνομαι. μοι *bέν dρúδε* = μὲ κάμουν στεφανώματα. — *bέj dρúδε* = κάμνω στεφανώματα.
dρέ-τι (γ), *dρέ-ρι* (τ) ἐ βλαφτ (*dρτ*) ἐπὶ ἡ βλαφτ θύτσ-α πλεθ. *δυότστσ*.

dρέγζε-α: πλεθ. *dρέγζεντε* κουν. ὁ *ξαφρόπετρ*· καὶ *dρεντε-κ* (Σ) πλεθ. *dρέπεντε*.

dρέ (πτρ.) ἄρσ. κλητικὸν μέρ. καὶ *jόλε dρέ*· (Τρνια. *bρέ*) καὶ *κρέ* (τ) *κρέ* (γ) *μορέ* (Σ) *μρέ* (γ). *μόj* (τ) θηλ. καὶ *μέρ* θηλ.

dρεθαjόνε-α ἄρσ. *dρεθαλjόνε-jε* θηλ. = *δέντρον*· καὶ *dρεθαλjόνε-α* ἄρσ. *dρεθαλjόνε-jε* θηλ.

dρεθζε-α: πλεθ. *dρεθζεντε*=*φρόνιμος* ὅ. πλέον *Τατόζε*]. πλεθ. *dρεθζεντε*. ὅ. καὶ *λjολjατρόλε-jε* (*Περρέτ*).

dρεθ]Ἐλλ. *ἐ-θρασύς*] = *κλάδος πέρα*, 2) *κινηματίζω*· *dρεθ τυαλjεντε*=*στρέφω τὸν λόγον*.

dρεθόnj (*Βεράτ.*) [*dρεθ.*] *γερ.* = *ξαφνίζω τινὰ εἰς κάποιον ὅδιον*· *dάlj πρεj κάλεντε dρέjεντε, κθέjτα νγε τάβε ε μάρ τυάτεjε τάβε*.

dρέθτου-τε (*γ. Σ. Μαλjασίου ε σύνεργα*) *dρεθτόνε*· *ε jυάjεντε* (*Σ. Μαλjασίου ε σύνεργα*)=*χόντε*· *ε υπάjεντε* = *οἱ ἱκάνοι τῶν συνδέλλων τῶν Ἀλβανῶν ἐρωτήσεται πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν ἐργαλεῖόν τινων*.

dρέjεγονάj (Σ) ??? (*ὁ λέξις ἐν χρήσει εἰς Σουλιάδας*).

dρέjε: *ἐπιρ.* = *ὀρθῶς, ἴσιος, κατ' εὐθεῖαν, δικαίως*· *ανεθ. ἔτρεμbετε* καὶ *νdρέjτε* (Σ), *dρέj-τε, θεjτεζε dρεκj* (τ): *φόλjε dρέjτε* = *φόλjε dρεγj* (τ) = *ὁμίλησον ὀρθῶς*. — *dρέjτε πρε dρέjτε* = *ἴσιος κατ' εὐθεῖαν δυὸ dρέjτε* (*ἢ dρεκj*) *σόλjετε* = *φέγγους ἴσως τὸν ἥλιον· μι dρέjτε μbε κρυbε* = *κάθηται ὀρθῶς* (= *ἴσιος*) *εἰς τὸ σπίτι*. — *κτύ dρέjτε*= *ἴσως κατ' ἐκεῖ· μιας δυο κτύ dρέjτε* = *μὲ περίπου ἴσως κατ' ἐκεῖ*.

(*τ-ε-τε*) *dρέjτε* = *ὀρθῶ-ὑ-ῶ, ἴσιος, δίκαιος· ἴσιος*, καὶ (*τ-ε-τε*) *νdρέjτε* (Σ)· *ανεθ.* (*τ-ε-τε*) *ἔτρεμbετε*· *με τε dρέjτε* = *μὲ τὸ σωστό*. — *κρύνει κάτ' ε dρέjτεκ* = *ἔτσι εἶναι τὸ* (*σωστὸν*) *δίκαιον*.

dρεjζ: *ἐπιρ.* ὅ. *dρέjτε* καὶ *μορ. νdρέκj*.

dρεjτόνj-δj [*μορ. ἐπιρ.*] = *ὀρθώνω, ἰσιάζω, εὐθύνω, προσηρμόζω*· καὶ *νdρεjτόj* (Σ)· ε *dρεjτόδε πυάμε* = *ἐπεκτοπίσατε τὴν δουλειά μου*= ε *υφίκτε πυάμε*. — *τι πεθ.*

dρεjτόνα-δχα καὶ *νdρεjτόνα-ίβε* (Σ)· *dρεjτρέ-κ* (γ) *dρεjτρέ-κ* (τ) = *διακοσάκις*· ὁ πλεθ. *dρεjτρέτε* (γ) *dρεjτρέτε* = *ἄγγελτοι*.

dρέκε-α: πλεθ. *dρέκεντε* καὶ *dρέκτε* = *τὸ γεῖμα, δρεπτόν*.

dρέκεζε-α (*Βεράτ.*) πλεθ. *dρέκεζεντε* = *ἀμφικαλλὴς-ίδος*=*ξαφρίδιον ἀνθος*.

dρυνίζ-όχρα καὶ *dρίνερι* = ξε *dρίκε* = γκαστρίζω.
dρίνj-ι [δράσσω] = διάβολος· πλνθ. *dρίνjε-τε* καὶ *dρένjερτ*.
dρυνjέl-α καὶ *dρυνjζl-α* = διαβολιά, συκοφαντία· ἴδ. *dυαlγrί-α*. — πλνθ. *dρεnjέlτε*, *dρυnjζlτε*.
dρτσήr [τ] ἴδ. *dρμυε-ίτ-ίε* (Ἔλβασ.).
dρτnjέ-α πλνθ. *dρnjέτε*??? [ὅπως ἡ θηρά].
dρτβίμ-ι [Ἑλλην. ἁρχμή μέτρον ὑφάσμ.] πλνθ. *dρεβίμτε* = τὸ ὑφάσμα, τὰ ὑφάσμα.
dρίθρ-ι = τρέμω· ἴδ. *τρεθτύj*. — *dρίθρ-α* = ψυχρίνα χίαπρ. — καὶ ἐ) *τίντσχρέζομι*: [*τρίθρ-*. (τ) *ι-ε-τε dρίθντε* = πλυσμένος καὶ ἐ) *κίντσχος* καὶ *ι-ε-τε dρίθ* καὶ *ω-ε-τε dρίθντε* = πλυσμένος.
dρτθτσύj-dj [γ. bndi] *γρμ.* = τρέμω, λαχταρῶ. — καὶ *φεγγλύj* [Τυρκ.].
dρίζ-ατε = τρίζολος, ἀκανθώδης.
dρίθ-τε (νόθ.) καὶ *dρίθ-ι* (ἀρσ.) = ἀμαθόπετρος. — *γένεμα*.
dρίθτατε: τὰ πετροπάζχρια, ἔκεια παλαίτατα γενέματα.
dρίθμ-α [γ. τ. bndi] τρέμω, λαχτάρα· πλνθ. *dρίθμτε* ἴδ. *ρ. dρεθ.* καὶ *dρθτίμ-ι*· πλνθ. *dρθτίμτε*· ἴδ. *dρθτύj*. — *dρμτσθj-όχρα* (Σ) ἴδ. *dρφτσύj-όχρα*.
Δρι-ν: ὁ Δρῖνος ποτάμι.
Δρτνα-ζ: ὁ ποτὰ τὸν Δρῖνον κατοικῶν.
dρτνj-α (Πεχαιτ.) ἄκαρμ-α. — πλνθ. *dρίνjε-τε*.
dρτνίρ-ι = φωτεινός· πλνθ. *dρτνίρτε*.
dρύτ-α = τὸ φῶς· πλνθ. *dρύτατε*· ἀνθρ. *dρμρίν-α* [Ἑλλην. ἁρπάζω], *φράτατε γλν.* (*dρέτε*) = εὐάρεστη (*dρέτε*) = ἐλεήμονες.
dρλτζέ-α (bogdan) = κονδιλιὰ-ια = λόγια, φῦσι.
dρλάμ (Ἀρχιφ.) ἴδ. *νdρίνμ*. — καὶ *dρυύj-ύνμ* (Ἀγγελ.).
dρυλιdjί-τε πλνθ. = τὰ ἐντόσθια τῶν ζώων, γίθε τὰ' κα νdj λάρατε λάρμι. ζῆρ' ε πλjεντρ' ε μbdjτατ.
dρυλιdjί, *ρ. ένερ.* = τεχάττου τὰ ἐντόσθια (Πεχαιτ.). — *με dρυλιdjίν* = *με πόνdι dρυλιdjίτε* = *μετ ἐντόρξε τὰ ἐντόσθια*.
dρύσπ-α (Σ bogdan) ἴδ. *dρμι-πλνθ. dρύστατε*.
dρυφτσύj-όχρα, *dρυφτσύj-όχρα*, *γρυφτσύj-όχρα*· ἴδ. *dρμυj-όχρα*.
dρύσε (Τυρκ.) ἴδ. *dρύστατ*.

dρόι-jα (bogdan) = φόβος, πίδας.

dρόμ-ι (Σ) ἴδ. *δρα-ι.*: πλνθ. *dρόμανγ.*

dρού-α: πλνθ. *dρούτε* = ξύλον [Ἕλλην. *δόρυ*].

dρού-κ (γ) πλνθ. *dρουήτε* = δένδρον [Ἕλλην. *δρύς*. Σανταριτικὰ *dρούμ* = δένδρον] καὶ *dρού-μι* (τ). — *dρουν' ι φάσουτ* [γ] = *dρουε'ι φάσουτ* = ἡ συκῆ· *dρουν'ι υάλιμτ* [γ] = *dρουε'ι υάλιμτ* [τ] = ἐλαία.

dρούτσ (τ), *υdρούτσ* (Πυρμέν.), *dρούτ* καὶ *dρούj* (γ) = φοβοῦμαι, συντέλλομαι. — μτγ. *dρεδούτε, dρεδούτσε* (Σ) ἐπ. *dρόδε-κ-ι* (Σ) καὶ *dρεδτε-κ-ι* (bogdan). — *dρούτ τε φῆμε* = συντέλλομαι νὰ ἁμολήσω· *dρούτ τε βάτε κτιέ* = ἐντρέπομαι νὰ πάω πίσω. — *μος dρόι* = [μὴ θροεῖσθε].

dρουβδό-ι = ξηλασίτης = κὶ *κβε πρατ dρεδ'* πλνθ *-μτε.*

dρούγ-ο (Τυρν.) ἴδ. *dρεκ-γαι.* — *dρουγζε* ὑπνος.

dρούτε [budi] [*dρούτ*]-*τε* *dρούτε* [γ] = ἴσως, μήπως· *dρότε* [= *dρό-τε* = φοβοῦ-μή] *μβάτε* [τ] [= *μβα-τε* = βάστεξον δτι, διότι]. — *dρότε κάτε κυj* = ἴσως εἶναι οὕτως· = *μβάτε κάτε κυj.* — *dρότε, βάν, σάντε* = ἴσως ἔρχεται ἀπόψε.

ι κ-τε dρούτε [Καθ.] = ξύλινος-κ-ον.

dρούκ-γαι (Τυρν.) κεφαλή, κεφαλὴ καλύπτρα, ἡ μετώπη· καὶ *dρούγε-κ dρούγζε-κ* (Πόβρα) πλνθ. *dρούγζατε*· καὶ *κυδάτε-κ* (Τυρν.) πλνθ. *κυδάλατε.*

dρυ-σι (γ. budi—bogdan) = κλειδί, κλειδὶ. *κλειδόρμε* (κρεμαστή) καὶ *ὑβότσε-κ*: πλνθ. *dρούτε* καὶ *dρυσε.*

dβυσ καὶ *dβύσ* (γ) ἴδ. γερ. *σιβύσ. δυ-δ, βυσ. μ.*

δδ ἀρι. καὶ *δὶ θελ.* = δύο πλνθ. *τε δύ* = οἱ δύο· γεν. *τε δδέ* = τῶν δύο, θελ. *τε δυε* = τὼ δύο, γεν. *τε δύjαδε.*

δυ-jα = τὸ δύο ὡς οὐσιαστ. = ἡ δυάς.

δύjαj καὶ (συνεχ.) *δύjατ* πλνθ. *τσὶ dυjε-κ* = δύο.

δύζε: ἑνιαῖος, τοῦ δύο = *δυjέτσ.*

δυζίν = τεσσαράκοντα = *κατjεβίτε* [γ].

δυζίνδ'-ι = *κατjεβίντε-ι* = σαραντάρων.

δυζίν-κάδυβδε-jα = (Πυρμέν.) = *κατjεβίτε κρηβ'-ι* [Σ] ἴδ. *μλαjε-κ* = ἡ σαρανταπενταδυάρικη [κοινὸς].

ι κ-δύζε-ι-ο = (*budi-bogdan*) = *ι-κ-δύτε-ι-κ.*

δυχόν-ι = ἐγγονούλι [λέξ. Τσιρκ.] πληθ. *δυχαίδητς* καὶ *δυχό-νι* (Σ) *πανταπαλάτον* καὶ *δυχόνζη-κ* (Σ) ἢ *δυχόζη-κ*.

δύλ-ης οὐδ. *κτισθὲς ἀγοριοῦ* καὶ *δύλη-ι* ἀρτ. γεν. *δύλετ*, κίν. *δύλης* καὶ *δύλνε* πληθ. *δύληκτς* (γ), *δύληκτς* (τ) ἢ *κορίθια μετὰ τὸν ἕνητγὸν* καὶ *μέλλοντας*.

(ι-ε) *δι-δυλ/τλεζόμ-ι-ε-μι* (Κοδ. Ἐλέκτ.) = *μιλῶ ι-κατὶ γρόνον ἀχὲ κάτς λιθόγκους κὶς λίθαρτ τσίκα τόπα, σοδὲ τς θάβητς νὰς εἶλι, τι τς βαβητς βούνς, νούς, πιαβητς τν βάβητς πάτι δὸλ' : βούνς, πο τὸλ πάτς νούς τρόβλετς καὶ φάρς μίλι.*

δυ-μδη-δούς = *δώδεκα* = *δυμβδέτς* καὶ *δυμδεδέτς* (γ. Σ.).

δυμζέβ' : ἐπιρ. = *διπλᾶς* [Πιρράτ.]

δυμζένέ [Πιρρ.] μορ. = *διπλάνω*.

(ι-ε) *δίμσης-ι-ι-ο* [Πιρράτ.] = *διπλοῦς, ξ-τόν*.

δίνηρς : ??? [ἀγνώστου σημασίας].

δίρ-ης = *δύρτς*.

δίτ̃ι-ε = *τὸ δύρι ἢ δύδς δύτι* = *δύχα, δύχς εἰς δύο ἴσα μέρη, δύττας*.

(ι-ε) *δύτς-ι-ε* : *δυότερος, δευτέρα*.

Dσ

δαὶ (γεν.) *δεῖ-δαῖ, δεσμ-δείν, δεσμ* = *μανθάνω* παρατ. *δάϊ-δάρ, δασάτ-ι-ε, δασμ-δασάτς, δασάς τέλετ. δασάν-δασάϊ-δασάτς, δασάν-δασάϊ-δασάνς*. Πρωτ. *δαί, δάϊν, μεντς δασμ* κ.τ.λ. καὶ *τελεί* = *δασκαλεύομαι* (τ).

τς δασάτς = *οἱ ἐπαναλήψεις τῶν μαθημάτων*.

δασμε-ε (γ) πληθ. *δασμε-ιτς* : *μαθητές, μαθητοί*.

δασάμε-μι (γ) πληθ. *δασάμι-τς* = *μαθήτρια, μαθήτριαι*.—καὶ *δασμ-ι* (τ) ἀρτ. *δασμε-μι* (τ) θῆλ. πληθ. *δασάμιτς* ἀρτ. *δασάμτς* θῆλ.

δασμάμε-μι (Σ) *κάθε, σύμζη: κάθε κρὶ γρόνο κρίμε καὶ ζαμάμε-μι* : πληθ. *δασμάμτς* καὶ *ζαμάμτς* καὶ *πιρδάμ-ε* πληθ. *πιρδάμτς* [Βεράτ.]

δαϊ (τ) ὄθ. *δασ* (γ) ἀόρ. *δασάμε-ε-ι*, εἶδ. *δασάδα κ.τ.λ.* πρωτ. *δαί*,

dolçi xal dsin, μετὰ ζ, dsinç, ὀνομ. τῆ dsç τῆ dsgō—τῆ dsgç κτλ.
dsgnój (Παρμίτ.) ὃλ. dsnój (Παρμίτ.)
dsgnónu (Παρμίτ.) ὃλ. dsnónu (Παρμίτ.)
dsírgu-s (τ) ὃλ. dsínsi-s (γ) πληθ. dsinçuts.
dsçrgsi-jn (τ) ὃλ. dsínçsi-jn (γ) πληθ. dsinçuts.
dsúdsj-s πληθ. dsúdsuts=τσιντήρ, ὃλ. ōçrdlij-s. — xal dōrdōr-s (Σ) πληθ. dōrdsuts.
dsudsçsún: ρημ. τσιτσίνρ.=τσιτζίζω, τσιντηρίζω.—μç-tç-i-ru-su-so dsudsçsún=μι-τι-τσιμμας-τὰς-τσὶς τσιτζίζει.
dsudsçlúnç-s (Ἐλβασ.) πληθ. dsudsçlúnçuts=ἡ παγολαμπὶς κοινῶς καλοφωτιά· xal dsudsçlúnçj-s· (Καβ.-Τιμ.-Κρουja) πληθ. dsudsçlúnjuts· xal dsudsçlúnj-s (Σ) πληθ. dsudsçlúnjuts, xal bunuçrízç-s (Βιγχετ.) πληθ. bunuçrízçuts, xxi bunu' s-çí-jx i (Παρμίτ.) sinsi xuçr dúljçu xçrí, sinçgíç dúlj xðí bunu' s çí, di μι bíns γρτçí' s çí.
dsudsçj xxi dōrdōrj (Σ) ρῆμ.=τσιντηρίζω· xxi τσὶτσὶς dsidsi.
dsçjdsu-jn (Ἀρχαν.) ὃλ. tsçjdsu-jn πληθ. dsçjdsuts.
dsçjdç-s (Ἀρχαν.) ὃλ. tsçjdç-s πληθ. dsçjdçts.
dsçjdθ (Ἀρχνῶ) ὃλ. tsçjdθ.
dsçjdçr (Ἀρχαν.) ὃλ. tsçjdçr.

Dē

dōxudu-s (Σ) ὃλ. γjxudu-i (budi).
dōxudu-su: πληθ. dōxudsuts ἢ xuda-su=δούτσ χἰχ λἰζίνχ τσὶτσὶτσὶ] xxi tōxudsu-jn (τ).
dōxuγç-s (Τιφ) ὃλ dōxuγç-s.
dōxí' (γ) μόνον ἐκφωνεῖται xxi τσι: (Παρμίτ.) dōxí τç xōdç! (παίζοντα λέγουσι τὰ μικρὰ παιδία) xxi tsçi τç xōdç.
dōxudçru-ç (Τιφν.) πληθ. μόνον=κορδὶ τῆ δουλτσιτσὶ ἐ τç βὶγζλjx.
dōxdjdu-su (γ) dōxdjsuts=χρυσάφι xρνί, dxí μικρά.—xxi ōxdjsu-su (τ)· dxí s βάτçρ i θίνχ xuçr xὸ κατεχρδούκμ dv βάτ.

dδúdδ-a (Σ-Περμήτ.) ßλ. deudεr-a: πληθ. dδuδδάτς και dδudδλú je-a (Σ) ßλ. deuterúme-a.

dδudδíj = deudeúj.

dδúpag-a ('Αργυρ.) πληθ. dδúpaτς = λjκεuδάκτ' a καλύπτ μέτρτ κjε ράπτης.

dδúg-a (Βερατ.) πληθ. dδúaτς = hεúlε-a πληθ. hεúδaτς. = Τνέρε-a πληθ. Τεúρaτς = ἡ Τνέρaτσα.

dδúlj-a (Τφαν.) πληθ. dδúljaτς = dν κάjε ἀρνα. — πδúlnaτς κaνε λjκúrjε πúljaς, hίας. — Σὲ dδúljε ὀρε ξάjδι κό; — κjε dδúljε = dν κάjε ἀρjε ἐνῷ νjί hνατί = κάτjε κάjε ἀρjε. — νjί hνατί a νjί dδúljε = 6 κάjε ἀρjε. — dν hνατί = 8 κάjε ἀρjε. — dν hνατί a νjί dδúljε = 10 κάjε ἀρjε.

dδúag-a πληθ. dδúaτς = ἡ φλεγμόνη.

dδúpuε-a καὶ dδúφhε-a (Περμήτ.) ßλ. φρύτωρε· πληθ. dδúpuτς.

dδúτrε-a (Τν.) πληθ. dδúτrτς καὶ dδúτrρaτς (Τν.) = κνυ a λjδ δερúς a γναθὸς πλjτ μaπάjι. — νjί dδúτrε μὲ πάjι. — μὲ a μάδι a dδúτrε a hίας dδúτrε-a.

dδúτrε-a: πληθ. dδúτrτς = ἡ φρέατα, βόθυνος.

E καὶ Ë

e σύνδεσμος· ßλ. edí, eπεjί.

ë ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου γένους κοινοῦ = κúτín-αúτήν a hίνj = hρνj κατί = τὴ κάμνω, κάμνω κúτά. τ' a hίνj ἢ τὸ hίνj = τε hίνj κατί = νὰ τὴ κάμω, νὰ κάμω κúτή.

e δίπν (γ) = a hίρε (τ) = hάνα κτε = hίρε κατί = τὸ ἔκαμα, ἔκαμε κúτά. [παραβ. Ἰλλυρ. á(κατήν)].

ë = κτε, γ = κατί· e hρνj = hρνj-κτε = τὴ κάμνω ἢ κάμνω κúτά e = κατά = e hρνj = hνj κτα = τὴ κάμνω· ναhρνj = κτήρε να hνj = hνj κτήρε = τούς κάμνω· je (= ι + e) hνj = τοῦ τὴ κάμνω = τοῦ κάμνω κúτή· νυε (= ν + e) hνj = τούς τὸ κάμνω = τούς κάμνω κúτή.

e ἀμα (γ) καὶ e ἰρα (τ) = ἡ μήτηρ κúτνά, κúτνε· πληθ. τ' ἀμάτε καὶ τ' ἰράτε = αἱ μητέρες κúτνε.

ε βιέρρα=ἡ πανδρὰ κόπτοπ,κίπτες,πλεθ. τε βιέρρατε.—ε bλjκ(Τσερμ.) καὶ ε bέjκ ἐγὼ ἡ θυγάτερ κάπτο-κόπτες πλεθ. τε bλjατε καὶ τε bέjατε.

ἐγγε: ἀπερ.=ἄγγιος καὶ ἐγγε: ἀνατ. βούτε.

(ι-ε-τε) ἐγγατ καὶ ἐγγε (τ)=ἄγγιστ=κ-ον καὶ ἀπτερ.

εγγονίε-α καὶ εγγονίε-α=ἡ ἐγγόνη: ἢ τὸ θερίον· ἴδ. bάβε-ε.

εγγονίτ καὶ εγγονίδ=κατ' ἄγγιον, κοντὰ θερμάδε τρόπον.

εγγονί καὶ εγγονί=ἐξεγγόνα τυπ· ἀνατ. εἶναι.—εγγ.

εγγονίεγκ-εγγονίνεγκ=ἐξεγγονίνεις· ἢ εγ;εττίνεγκ=κάπεγκίεγκ ἀνατ. εἶναι.

ἐγjεγε-ε καὶ εγjεγ-ε ἡ κόρα τοῦ πίτον (κοιτᾶ χε bούλεγ με ε-γjεγ διχτές).

ἐ-γjίδε-jα: πλεθ τε γjίδετε=πγεδίεγκ κάπτο, κίπτες.

κδέ ('Ορωμαίϊκ ἰδέ) συνδετ.=καί, ἴδ, τε ἢ=ἄπτε, πρωτ.τε καὶ ἀνατ καὶ ε.

ἰδέτ· ἰδέτ (Σ) ἴδ. ἐτ-ε.

ε-ζάνjε=ἡ κυρία κάπτο, κίπτες.

ἰθ-δε (Σ) [bogdan] πλεθ. εἶπτε ἴδ. καθ-δε, κίπτ-ε.

ἰθπτε: [πλεθ.]=δέρω, παίρτε· με ζάνε ἰθπτε=θε;μόνομαι.

ε-θπόπτ: πλεθ. τε θπόπτετε=ἡ θυγάτερ τοῦ ἀνδρός.

ἴjε: ἔνα. καὶ ἐκ=ἕλλα, δεjε, ἄjε, ἐλθέ· καὶ jετ (τ)=ἐλθέ· πλεθ. ἔλτε, ἔτε (bουλ) jέσεγκ (τ) ἔκπτε, ἔγκτε, ἔλθατε.

ἴγ (γ) μέρος [ἀφ;ατπούν ἐπιθ;ούς, κόχθ;] ε τε δίτε ἔjετ=πόπ κὲ bάτε ἡ bούς.

εγ: (τ) ρεμ. ἴδ. εj (γ) ρθατ· καὶ ἐτ: ρθατ (Πεμβίτ.)

ἔτεμ: ρθατ. παίτετ. τοῦ ἐτ (Πεμβίτ.)

κjθπεjέγκ-α (Σ) πλεθ. ε-τε (Τσερμ. ιθεjέγκ).

κjθπεjέτε-jε (τ) πλεθ. ε-τε καὶ κjθέjε-jα (γ) πλεθ. —ετε: =εjέ ἄ,ε κ|ε καὶ κjέτε pbάκε ἐλπ.—(ἐγγὺς ἐσπερμένος ἀμπέλι).

ε κοπόπτα: πλεθ. τε κοπάτετε=ἡ ἀνδρολέπτρα κόπτο—κίπτες.

ε κοπεjίτα (γ) καὶ ε κοπεjίτα (τ) πλεθ. τε κοπεjίτατε καὶ κοπεjίτετε=ἡ ἐξαδέλφη κόπτο κίπτες. καὶ κjεμέτε-jα (Τσερμ.), πλεθ. κjεμέτε τε, επεμέ-ε πλεθ. επ-μέ-τε (Κρούjε), γjεγγετέjε-jε (Καδαjε) πλεθ. γjεγγετέjετε, πτέjε-jε (Ἐλβασάν) πλεθ. ε-τε, κjεjέκ-jε (Πεμβ.) πλεθ. κjεjέκ-τε.

ἀjε-ὦι : πλνθ. ἀλληκτες καὶ ἀλλεχαν (τ)=κρί, κριθή.
(ι-ε-τε) ἰἰjατε=κοίθατε — τ — ιτ.
ἐρ (γ) ἀντων. ὅθ. ἰρ (τ).
ερ-άτε (γ) ὅθ. ιμ-άτε (τ)=ὁ πατήρ μου.
ερ βρἀἀ (γ) καὶ ιμ-βρἀἀ=ὁ ἀδελφός μου.
ερ-βἀἀρρ καὶ ιμ-βἀἀρρ=ὁ πανθερός μου.
ε ἐρατε-jε : πλνθ. τε ἰμτατε-ἡ θεὶκ κίτοῦ, κάντε.
(ι-ε-τε) ἀραλἀjε (τ) ὅθ. ι-ε-τε ἰραλἀλjε (γ)=γλυκὺς — εβε — ἡ.
ἀμλἀλjε : (τ) ὅθ. ἰραλἀλjε (γ) ἄπρ.
ραλἀἀαjρ-α : καὶ ιραλἀἀτσἰjε-κ πλνθ. — κ-τε ὅθ. ιραλἀἀjσἰνε-κ (γ).
ἀμλἀjἀαἀἡ ὅθ. ἰραλαἀσἰνj — jραλἀἀτἰνεμ=ιραλἀἀτἰνεμ.
ιμ-λἰjρ=ιμ-λἰjρ=ὁ υἱός μου.
ερ-γjἀἀ (γ) καὶ ιμ-γjἀἀ (τ)=ὁ πάππος μου.
ερ-βενἀjρ (γ) καὶ ιμ-βένἀjρ (τ)=ὁ γαμβρός μου.
ἐμερ-α πλνθ. ἐμκτε ὅθ. ἰμε-κ — ιμκτε=μήτηρ.
ἐμε (γ) ἀντων. ὅθ. ἰμε (τ) ἀντων.
ἐμε-jε (γ) ἀντων. ὅθ. ιμε-jε=ἡ ἰδιαί μου.
ἐμε-βἰἀἀρρε καὶ ιμε-βἰἀἀρρε=ἡ πανθερά μου.
ἐμε-λἰjε (γ) καὶ ἐμε-βἰἀjε (τθεμ) καὶ ιμε-λἰjε=ἡ κόρη μου.
ἐμε-γjἰνε καὶ ἐμε-γjἰλε=ἡ μάμμη μου, ἡ πρωτότοκος.
ἐμε-ἐμτε (γ) καὶ ἐμε-ἐρτε (τ)=ἡ ἀρὴ θεὶκ ἡ θεία μου.
ἐμε-ζἰθjε καὶ ἐμε ζἀγjε=ἡ ἀρὴ κωρίκ, ἡ κωρία μου.
ἐμε-θἰἀἀρρε (γ) καὶ ἐμε θἰἀἀτρε=ἡ θυγάτερ μου.
ἐμε-κανενἀε καὶ ἐμε κανενἀε=ἡ ἀνδρελίδη μου.
ἐμε-κανἀἀἀε (γ) καὶ ἐμε κανἀἀτρε (τ) ἡ ἐξαδέλφη μου.
ἐμε-μἀἀε καὶ ἐμε μἀἀτε=ἡ ἀνεψιά μου.
ἐμε-μἀτρε καὶ ἐμε μἀτρε=ἡ ἀδελφή μου.
ἐμἀτε-ιι (γ) πλνθ. ἐμκτε=ἴκμα, ἴκματα, φῶνε· καὶ ἐμτε-ι (τ) πλνθ. ἐμτε. — ἐμτ' ι μἰjε=καλὸν ἴκμα=καλὴ φῶνε. — ἐμτ' ι κἰκj=κακὴ φῶνε. — νjεjἰ με ἐμτε=ἀνὴρ πολύφωνος. — μἰjι ἐμτε=διαφωνία· ι ἀλλι ἐμτε πρ τε μἰjε κ πρ τε κἰκj=διαφωνία ἀπὸ καλὸ ἢ ἀπὸ κακό.
ἐμτεjἰ : γρμ.=ἀνωμαλία· ι βἐ ἐμτεjι· τὸ παθητ. ἐμτεjἰjι : (γ).

ημφίμ-jα (γ) *ημφίμ-jκ* (τ) πλυθ. *κ-τς*=ονομαστικές.—(πτδους γραμματικής).

ήμι-γήμας καὶ *ήμι-γήμας*=ἡ μητρικά μου.

ήμι-gί καὶ *ήμι gί*=ἡ νύμφη μου (γύτους ὀνομάζει ἡ πενθερὰ καὶ ἡ μάτης τὲν σύζυγαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς).

ήμμε-ι (τ) πλυθ. *ήμμετς* ὁθ. *ήμμε-ι* (γ).

ημμίμ-jα (π) πλυθ. *ημμίμετς* ὁθ. *ημμίμ-jκ* (γ).

ήμι-δίλεjε καὶ *ήμι-δίλεjε*=ἡ σύζυγός μου.

ημ-ζίτ καὶ *ημ-ζίτ*=ὁ χέρις μου.— Ὀνομ. *ημ-ζίτ* καὶ *ημ-ζίτ'* γεν. τ' *ημ-ζίτ* καὶ τ' *ημ-ζίτ*, δοτ. τ' *ημ-ζίτ*, τ' *ημ-ζίτ*, αἰτ. τ' *ημ-ζίτ* καὶ τ' *ημ-ζίτ*, ἀφαιρ. τ' *ημ-ζίτι* τ' *ημ-ζίτι*· κλητ. ὦ *ημ-ζίτ* καὶ ὦ *ημ-ζίτ*.—Ὀνομ. πλυθ. *ζίτι-ίης*, γεν. *ζίτιτ-τίης* καὶ *ζίτιτ-τ'ίης* καὶ *ζίτιτ τ'ίης*, δοτ. *ζίτιτ τ'ίης* (γ καὶ τ) αἰτ. *τρτ-ζίης* καὶ *ζίτης τρτ* ἀφαιρ. *ζίτιτ τ'ίης* καὶ *ζίτιτ τ'ίης* καὶ *ζίτιτ τ'ίης*, κλ. ὦ *ζίτι ίης* (γ + τ).

ημ-πίτ καὶ *ημ-πίτ*=ἡ ἀνεψιά μου.

ημ-πίτεj καὶ *ημ-πίτεj*=ὁ θεῖός μου (γ).

ημ-δίλεj καὶ *ημ-δίλεj*=ὁ σύζυγός μου· (ὁ σύντροφός μου).

ήτjήμ-ι (γ. budi) πλυθ. *ήτjήμτς*=ἄγγελος καὶ *ήτjήλτ-ι* πλυθ. *ήτjήλjτς*.

ήτdί=εἰδέ *ητ-δ*. (γ. budi).

ήτdτ-κ (τ) ὁθ *ητdτ-κ* (γ).

ήτdτ-κ (γ) πλυθ. *ήτdτς* ὁθ. *jdθκ* (Σ).

ήτdτ-jα πλυθ. *ήτdτς* (π)=ἄνθος. καὶ λjήλjα.

ητdτκ: ρ. =ἀνθῶ, ἀνθίζω.

ητdτμτdί (τ)=*ητdτίτj* (Πκ;ράτ.)=θῆξ *ήτdτμκ*=ἀνατέλλω.

ήτdί (γ) ὁθ. *πτ*. ρ. =ὀφείλω· *ήντ πτλjήτdτς*=ὀφείλω πολύ.

ήτdτκ (τ) *πτdθ*.=ὀφείλομαι.

ήτς-κ (τ) πλυθ. *ήττς*=ἄγγετον καὶ *ήτ-κ* πλυθ. *ήττς*· *ήτς δτdλjτ*=ἄγγετον πέλινον.

ήττ (budi) ὁθ. *ήjττ*, *jέλτ* (τ).

ήτ (τ) μορ. ὁθ. *ήτ* (γ) μέρον.

ήτjέ-κ (γ) πλυθ *ήτjττς κι θάς κτήτ dίλjεδτ αjί κάτς ὄτdρ*, *κ τυ κάτς τγήτδς* (τσάρτ) *κjτγjττς τε βτγjτdjε*. *κτί dίλjε κάτς κjτάρεδτ*.

ε-ἀηjε-jα καὶ *ε-ἀηjεε-jα* (π. bogdan) καὶ *ε ἐεε-jα* (Καβάjα) πλεθ. τῆ ἀηjετῆ, *ἀηjεετῆ* καὶ *ἐετῆ* = ἡ Πάρνηθα.

ἀνα-γου (τ) = βλαξ, *βουβός.* = bourdelot.

αντ (τ) ρ. καὶ *τιδ* (γ) = ὀφείλω· *ἀκρ. ἐνδι-ε-ι μαντ, ἐνδε* καὶ *ἐε-δουαε* (τ).

ἄπερ, πλεθ. *τοῖ ρἄμ. ἀπ. δίδημαι* Σ) κἀμπτομαι καὶ *ἴπερ* καὶ *νίπερ* [Σ] πλεθ. *τοῦ ρἄμ. νέπ.* [Σ]· *ἔπερ ν' dἰjε* = παρακάθομαι. — *ἔπερ πας πἰjε* = ἀρπαπεμαί σου· *με-τε-ι ἔπετε* = παγώνει ἀπὸ τὸ χιόνι μου, τὸ καταφίρνω· *ἀνπἀ, σ' με ἔπετε· με ἔπερε κάρτα* = προσβάλλει εἰς τὰ γράμματα· *σ' με ἔπετε τ' ι θελ* = δὲν τολμῶ νὰ τὸ εἴπω. — *πἰδjε ἔπετε* = ἡ βίγκα λυγάει, κάμπτεται.

ι-ἔπερε-ι, ε ἔπερε-ε τε ἔπετε = *ε-ἠ-ἔπα-τἔ. ι-ε σἔπερε.* Σχιπερία *ε ἔπερ* = ἡ Ἄνω Ἀλβανία.

ἔπερε: ἔπἰj. = *ἄνω.*

ηρjἔπτ-ἀν (τ) πλεθ. *ηρjἔπἀτε* [δ. *ηρjἔπτ-dι* (γ).

ι-ε-τε ηρjἔπτ-ις (τ) [δ. *ι-ε-τε ηρjἔπτε* (γ).

ηρjἔπτἀjε-α (τ) πλεθ. *ηρjἔπτἀjετε* [δ. *ηρjἔπτἀjε-α* (γ).

ἠρjἔπτ-ζε (τ) πλεθ. *ἠρjἔζε ἠρjἔζετε*· αἱ μικραὶ φίλαι σύννυμοι μίλις φτύνουσι.—*ε κε πρἔπτε πλjετ με ἠρjἔζε* = ἔχει τὸ καημὸ γιατὶ φτύνουσι.—*βρας ἠρjἔζε* = φτύζομαι.

ἔρε-α = ἀέρ, ἄνεμος· *φjὸν ἔρε* = πνέει ἄνεμος. *ερε-δἔου* = νότος ἄνεμος, *ερε λἔρε* = βόρειος ἄνεμος. — *ἔρε-α* πλεθ. *ἐρετε* καὶ *ἐρεατε* = ἀεράς, ὑπερήφανος· *ἐρ' ε μἔρε* = εὐωδιὰ· *ἐρ' ε κἔjε* = δυσωδία. — *κε ἔρε τε μἔρε* = ἔχει εὐωδίαν — *κε ἔρε τε κἔjε*: ἔχει δυσωδίαν, ἀποφεύω. — *ι βἔν ἐρ' ε μἔρε* = μυρίζει καλά, *ι βἔν ἔρε ε κἔjε* = μυρίζει κακά· *μἔρι ἔρε* = ἐμφύσιον, *ἐξἔμενε·* καὶ *κε ἔρε* = μυρίζει (κακά) = *ι βἔν ἔρε* = βρωμᾷ· *μἔρι ἔρε πἔδεσε* = ἐξάμενε τὸ ὄφρι. — *μἔδε μἔρι ἔρε* = τὸ κρέας ἐξάμενε. — *κjἔνι με μἔ' ἔρε* = ἡ κόλλα ἐβρωμάθη, ἀνακάλυψε τὸ ἴχνος διὰ τὴν ὑπερήφανεια. — *μαρρ ἔρε* = *ἐσφραίνομαι· ι μαρρ ἔρε λjπἔλjτε* = ἐσφράνθηκε τὸ ἄνθος· *σ' κε ἔρε* = δὲν μυρίζει· καὶ *ἔρε* = μυρίζει. — *πἔδεσε, μἔδε ι βἔν ἔρε* = πέθανε, *μἔδε ι βἔν ἔρε* = ἔζει τὸ ὄφρι, τὸ κρέας. — *με-τε ι βἔν ἔρε* = *μυρίζωνε-ει.* — *πα-ει-ν-ε βἔν ἔρε* = *μυρίζωμενε-ε-νε·* πα *ἔρε* = *ἄνεμος.*

ἀμπα-ες (γ) πληθ. -αμ. = τὰ μαμαδάκ, σύκα χόντα· καὶ ἀμπες (τ) καὶ ἀμζάτες (Τυρν.) τὸ μάγουλον, τὸ δάγκωμον, τὸ μαγουλόνιμον κ.τ.τ.

ε μῆα = ἡ νύφη του· πληθ. τε μάτε· οὕτω καλοῦσι τὴν νύφην ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά.

ημι-ας πληθ. (γ) βλ. αλμεμάτερας.

ημίδ (Ἀργυρ.) ρῆμα [ἤμε-α]. = ἀνημίζω, κομπτίζω.

ημίκε-α (Παρμέν. τ.) πληθ. ημῖζατε· βλ. μμῖκε-κ.

Ημζί-α: ὀνομάς τις ἐν Ἀλβανίᾳ χαϊζων τὸ Ἐλβασάνιν ἀπὸ τὴν Τυρόννα· (ε καὶ κρίνε πᾶς Σαμαρὶ μὲ στ' ἀφ μαλῆα Ὀμόρτιτ.).

ημε: ρημ. ἀνημ. = πανταπαίζω· 2) κάμνω πικὰ διὰ τῆς ἀγχονοφίας νὰ τὸν πιάσῃ τὸ πανάκι· μὲς με ημ = μὲ ἔχουν ἀγχονοφιὰ νὰ μὲ πιάσῃ τὸ πανάκι)· τὸ παθ. ἤμεμ· πανταπαίζω, ἀγχονοφιάζω· σκανίζω· περὶ οὗ ἔμε; διατί ἀγχονοφιάζεις; νὰ ἔπιασε τὸ πανάκι; [Πρβλ. τὸ Ἑλληνικὸν Ἔμεσις = ἦλθε τοῦ πανάκι].

ημεκίνε-α (γ) καὶ ἀμεκίμε-κ (τ) = πανάκι, πανταπάκι.

ημεκίμ, ἀμεκίμε καὶ ἤμκα = μὲ κατακαβάλλει ὁ νύξ.

ἀμεκε: ἀνημ. = πανταπαίζω· βλ. μαίγε-τε.

(ι-α-τε) ἀμεκε-ι-α καὶ ι-α-τε ακμε-ι-α = πανταπαικτικός-ή-όν καὶ 2) τὸ βαθὺ χῶμα, πανάμμον.

ἀκμὶς καὶ ἀκμὶς = νυκτιπλάνος· πρ νγῖτες γῖτε.

(ι-ε) ἀκμὶς καὶ ι-ε ἀκμὶς = νυκτιπλάνος, ἄπιτος, ἄκοιτος.

ἀῦ-ε (Παρμέν.) βλ. ηῦκ-ι.

αῦκμ̈ (Παρμέν.) βλ. κάλλα = πανάγυρις.

ἄῦε: βλ. χαμαιρία, ἐχῖνος.—βλ. ηῦκ-ι.

ἄῦκε-αν ἔπικα, ἐμπάθημα δι' οὗ ἀνάπτυσσι· καὶ ἄῦκ-κ (γ)

ἄῦκ-μα (Σ) πληθ ἄῦτερε βλ. μάθατε.

ἄῦτ-ι (γ) βλ. αλῆτ-κ· ἄῦτερε-ι (γ) πληθ. -κ-τε-κκι-μα-τε.

ἀτ-ι = ἡ ἄῦκε; — κομ ατ τε; οὐῆ = δὲν ἔχω· — καὶ ἀτα-μκ καὶ ἀῦκα-ἀῦκα (Σ).

ε-ἄῦκ-μα (Καθ.) πληθ. τε ἄτε τε· βλ. ἀνῆτερε-μκ.

ι-ε-ἄῦτερε (τ) καὶ ι-ε-ἀτάῦκα (γ. budi) = ἀφοσιώνω-κ.

ἄῦτε (γ) ρημ. [Ἑλλην. εἶπα] = βαθίζω, πατσπατῶ, ἔχομαι· καὶ ἔτερε (Παρμέν.) καὶ ἔτσι (γ) ἔτσι οὐῆτερε = καθίζω τὸν ἄρμον,

ένοχ ώρες δίνει = περιποιείται τις τον ασθενή· ένοχ με βίνει = περιποιείται γρήγορα· ένοχ νγκ άλλε = περιποιείται αργά. — φίλ. ένοκ-α-ι· μτχ. ένοχ, ένοκνε (γ) και ένοκε. — Ύπαντ. τε ένοχ, τε ενοῖχτ, τε ένοχε και τε ένοχ, τε ενοκνέ, τε ένοχε κτλ.

Ζάνι (τ) ῥ. χάνε (γ) κοινώς: πρόσεχει, φυλάνει.

Z

Ζά (τ) ἡ Ζότ = Κύριε· λέγεται εν τῇ φράσει: Ζά, λλμένε τόν τε κάκε (τ) ἡ Ζότ λλμένε τόν τε κάκε = Κύριε χύσαι ἔλεος τόν τοῦ πονηροῦ. — [Παρόδ. Ἐλλην. Ζά].

Ζά (γ) και Ζί (τ)· φίλ. ζάνε-τε-ν και ζάνε-α-ι· μτχ. ζάνε και ζάνε = πλένω, καλλωπίζομαι. — ἡ ἀρχίζω· ἀς ζάνε τε χε = ἄρχισε νὰ φέρῃ· ζάνε πόλνε = ἄρχισε τὴν βροχήν· ἡ μαθήνω· ζάνε πάτε κάκε κάκε πολνέτε νάε βάθε = ἐμάθασιν πάντα κλέπτα καὶ πάντα ἀγράτους εἰς τὸ ἀμπέλι· Ζί εβέρτε (Παρράτ.) = ζεύγνυμι· Ζί ν' γέλε = ἀνοίγω. — με ζάνε λίε = μ' ἔπιασεν ὁ εἰλογιά· Ζί πάτε = ἀρρωσταίνω. — με Ζί πάτε = μοῦ τὸ πάθαν οἱ μάγοι· σ' με Ζί πάτε = δὲν μοῦ τὸ πάθαν οἱ μάγοι· σ'ε Ζί πάτε γε = δὲν τὸ πάθαν γιὰ τίποτε = δὲν τὸ λογαριάζω, δὲν φοβοῦμαι. — ἀντίθ. λμπῆ = φέρνω, δίδω, κατασκευάζω.

Ζά-νι (γ) και Ζί-με (τ) (πληθ. ἐχρησίμ.) = φόβος, φρίκη, βάσ. 2) φόβος· Ζάνε ι μίρε = καλὴ φήμη. — Ζάνε ι κάκε = κακὴ φήμη· ἀλλ. Ζάβ' ι μίρε = ἀφημίσθη. — ι άλλι Ζάνε ι κάκε = ἐδυσφημίσθη. — κακ' ι cunlt Ζάνι κατί = δὲν ἠκούσθη ἡ φήμη του, δὲν ἠκούσθη τίποτε περὶ αὐτοῦ· μβάε Ζε = βγαίνω ἔσω ἀπὸ φήμαν. — Δεν Ζε = ἀνυπόληπτος· τε περζάε ζάνι = δυσκόλως ἡ φήμη.

Ζαβρίτ-ι: βλ. πατρόν-ι.

Ζαβρ-α και Ζάβρζ-α και κάμτς-κ = ἡ πίρκα· βλ. φάλτ-α = πολλ-κ.

Ζαβλίμ-ι (γ) πληθ. Ζαλιβίμτς = ἐμβ ἔνι κ νμβ πάντ πάλι με Ζότ, λμβάνε πάρ με πάβε κ πάρ με λιβρ άρου, πάρ τε ἀλάγε.

Ζαγλίμ-ι: πληθ. Ζαγλίμτς = σίντρος, βοτάμια, ἡ στρίγλα· βλ. Ζαλ-θ.

ζάγια (Σ) θ. χουλι-α, λιμέζι-α, βι-α.
ζαγκι-α (Πάδοα.) πλνθ. ζαγκι-τε θ. ζαγκί-α (bandi).
ζαγκαπί-α (τ) = καταπιστικός καιρός, κουρόβρυσι· θ. κγκαπί-α.
ζάι-δάφα-ι πλνθ. ζα-δάφητε καὶ ζί-δάφα-ι πλνθ. ζί-δάφητε = ὁ ἀναγγέλλων, ὁ ἄγγελος, μαντάτο.
ζάζε-α (τ) πλνθ. ζάζατε καὶ γκαζε-α· πλνθ γκαζάτε = ὀκτακαίδεκα — δεκαοκτώ.
ζακάν-ι [Σλαυϊκὴ λέξις] πλνθ. ζακάν-τε = συνήθεια, ἔξις.
ζάλ-ι : πλνθ. ζάλητε· τὰ ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ χαλίκια· καὶ λιγάρι σ' λία ζαλ, πο λάλητε = αὐτὸς ὁ ποταμὸς δὲν ἔχει λιθαράκια καὶ ἄλλα χώματ' μ' ἀμμούδαν κρυσταλλερὴ μὲ ζάλ = γέμισαν τὰ παπούτσια μου μὲ χαλίκια. — κάνε ι αλιάλητ ὅπου λιγάρι τα δυόκεϊ ζάλι = τόσα λιγοχῶρι ὅπου ὁ ποταμὸς ἔσπειρε τὰ χαλίκια ἀπὸ κάτω.
ζαλάχ : ['Ελλην. καλὸς - καλάχη] Τσιρα. ὄμορφα λεγ ζαλαχ = λεγ ὀμορφά. — τσιριχή.
ζαλίδι-α : πλνθ. ζαλίδια-τε = βάσι πλήσιόν μι ζάλ. — 2) ι θέλ κανέ τόσα χρι λία ζάλ κανγ ὄμπον τίμητε.
ζάμπρ-α : πλνθ. ζάμπρατε = δεῖλο = τρίτη ὥρα μ. μ. περίπου· λε λούκα κὶ χάζατε μιὰ τρ· ὥρα πως ἀμάκητε.
ζάπτρ-λάκλουτσε-ι-α (τ) = εἰσπλαγχνία, οἰκτίρμων. — καὶ ζαμπρ-λάμπτσαρ-ι-α (γ).
ζάνάφη· ὥρ· καὶ ζανάφ-ι = ὁ βόρειος ἀγκάλης, πελαδίας· τὸ θηλ. ζανάφε - χα· καὶ ἄρσ. [γ] ζανάφας - ὥρ. ζανάφ - ὥρι. θηλ. ζανάφι-χα = φανέρα — [γραμματικὸς].
ζανγκί-α = ρατς - ὄβας.
ζανγκίζ : γκρ. = ρατσιβίνος.
ζαρμάγκ (Βαμβ.) εἶδος πτηνοῦ ποταμίου ἢ τῶν λιμνῶν.
ζάρνα-ι (τ) = ζάρμας.
ζί-φι (τ) θ. ζά-νι (γ).
ζεγκίλ-ι θ. ζεγκλλ-ι καὶ ζεγκλλ-ι (θερέτ.)
(ε) ζέζε-α ε ζέζε-α : πλνθ. τε ζέζατε = μαῦρα· θ. ι-ζι-ου.
ζιαθ-ε [γ - τ] = εἴκοσι, βεϊσόμαγκ. — ε ζιάμ ζιαθε = εἶκοσι ἄνθρωποι ἢ ὅλο στρος· καὶ ζεγκλλ-ι καὶ ζεγκλλ-ι.

ζλλ-ι (Σ. budi)=ζλίνι καμ ζλί-ήχω ζλίνι.

(ι-ι)ζλίδου (budi)=ζηλωτός· καὶ ζηλτάρ-ι πλεθ. αμ-τε τὸ θηλ. ζηλτάρ-ια πλεθ. ζηλτάρατε=ζηλωτός.

ζηλί-α καὶ ζηλί-α (γ) ὄθ. τριμ-ι.—πλέζε-α=γλύνω.

ζλιμμ-α: πλεθ. ζλιμματε [ὄθ. ἴλλιν. ζιμμι-ζι-ζιμμι]=καρδία (καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἀπορρέουσαι ἐπιθυμίαι) μα γjίθε ζλιμμ=μ' ἔλιε τὸν καρδιά=περιεφύτευσε· ι δυὸν μα γjίθε ζλιμμε=τὸν ἀγαπᾶ μ' ἔλιε μιὰ τὸν καρδιά· ι κε μι γjίθε ζλιμμ=τὸ δίδω ὑγρασίαν ι κέτ πα ζλιμμε=τὸ δίδω ἀκουσίως· ι πρόθ. ζλιμμε=ἐκ πρόθ. κjέjμαι (τινος.) ι ου θὰι ζλιμμ-ι=ἔβλεπα εἰς κατάνυξιν ἐμφύτευτά καρδιά του μ' ὁ ζλιμμε=διαβολή=δόλια=ἐπιθυμία· μ' ε ζλιμμε μὲ ἀπὸ νjεμ=ὑπερπτάω, ἔχω ὑποψίαν εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.—με πλέζι ζλιμμ-ι=ἔπεσεν ἡ καρδιά μου.

ζλιμμάν-αν πλεθ. ζλιμμάτε=θυμώδης, ὀργίλος· τὸ θηλ. ζλιμμάν-ια πλεθ. ζλιμμάτε· καὶ ἀρσ. ζλιμμάν-ο καὶ ζλιμμάν-ο τὸ θηλ. ζλιμμάν-ια· πλεθ. ἀρσ. ζλιμμάτε—θηλ. ζλιμμάτε.

ζλιμμάν-α πλεθ. ζλιμμάτε=θυμός, ὀργὴ καὶ ζλιμμάν-ι (γ. τ. budi) πλεθ. ζλιμμάτε.

ζλιμμ—δυμβι-ι-α=δικαίως, εἰλικρινῶς· καὶ λέξ.=δικαιοκρισία.

ζλιμμ—άλιμμ-ι-α=εἰλικρινῶς.

ζλιμμ-γjάν-ι-α (γ) καὶ ζλιμμ—γjίβε ι-α=μακροθύμως.

ζλιμμ—δλυδιν-ι-α (γ) εἰλικρίνεια, ἀπλότης· καὶ ζλιμμ-δλίγονε (γ) καὶ ζλιμμ—δλίγονε=καρδιακόμβος, ζηλωτής· ὄθ. ζλιμμ—παγδλjάνε-ι-α.

ζλιμμ—αδλίμμ-ι-α=δικαίως, ἀκακότης, εἰλικρινής.

ζλιμμ—χjέν-ι: πλεθ. ζλιμμ—χjένε=πολύκαρδος, πολυκαρδίως· τὸ θηλ. ζλιμμ—χjέν-jα πλεθ. ζλιμμ—χjένε=ἀπλότης.

ζλιμμ—πραπάν-ι-α=στενόκαρδος, στενοχωρούμενος πεζός.

ζλιμμάν-άjι=ρημ.=κάμνω τινὲ νὰ ὀργισθῇ καὶ

ζλιμμάνω-άjα=θυμόνω, ὀργίζομαι· ἀγὼ.

ζλιμμάν-άjι καὶ ζλιμμάν-άjι ὄθ. ζλιμμάδ-ια ζλιμμάν-jα (θηλ.) ὄθ. ζλιμμ-ια-jα.

ζλιμμ—παγδλjάνε-ι-α ὄθ. ζλιμμ—δλίγονε-ι-α (γ).

ζλιμμ—πλjάτε-ι-α=χαλοκαρδισμένος—η.

ζαμαρίζω-α ('Αργυρ.— Πετρίτ.) πλεθ. ζαμαρίζετε καὶ ζάμαρε — ζέζε-α=ἡ δαίλνε· τὸ δαιλονὲ ἔχε νάζε ζαμαρίζε=ἔλα τὸ δειλινὸ καὶ ζάμαρε-α (γ) ἐδ. ζαμαρ-α (γ).

ζαμανάρης· ('Αργυρ.) πλεθ. τοῦ ζάμαρ-ι· καὶ ζάμαρης=τὸ παρὲ καὶ ζάμαρονας (γ) καὶ ζαμάρωνας (π) ἀνάγκη νάζε μάλιστ κάτις ζάμαρις=φαίνονται εἰς τὸ βουνὸν τέτοιαις φωτιαῖς.

ζαπουνάδ-ι πλεθ. ζαπουνάδες=μαλιτζίδες.

ζαπουνάδ-ια θελ.=μαλιτζιτικὸ καὶ ι ζαπάκ-ου—ι ζέπαστε' (θέλ γράτε ι ζαπάκ ! = ἐ μαύρη. ὡς ἐπιφώνημα).

ζι-α·=λυρὶ, τσουδίκι· ζι bαίας=τσουδίκι.

ζι-α=πλήθος·=μπλὰ ζι=πολλὲς, πολλαπλὰ μπο ζι πρὸ π' ἄφ. πρὸ τ' ἀμμ=πολλὲ διὰ τὸν πατέρα του, διὰ τὸν μητέρα του. — ι ζι-ου ἄρ. ι. ζέζ-α (θελ.)=μοῦσες — π' πλεθ. τὴ ζέπη ἄγι. νὰ ζέζουν θεὰ, ἀπεθ. ι bάζε-ι=λιγοὶς. — ε ζέζ' ε πάει=τὴ μητέρα μάνα τοῦ ἀρβανίτου. — ε ζέζ' ε θάβε=ἡ ἀκαθαρσία τοῦ ἀνθρ. (φράσις)=μάλις ἀγλύτωσε· τὸ bαιβὶ τοῦ' ι ζίου=ἔζησ ἡ καημένη, ἡ μητέρα τοῦ bαιβὶ τοῦ' ι ζέζα=ἔζησ ἡ καημένη, ἡ μακαρίτισσα.

ζίδερ-ι· καὶ ζιδέρ-ι=πῆγ, φωτιά.

(ι α) ζιδερώνω=ι-α=ζιδέρισ=πάγωσε=α.

ζιδέν-ια (γ) ἐδ. ηγιδέν-ια.

ζιζή ζιβ [ἄλλων. ζιω]=βρίζω, κυκλίζω, ζιντσίνω· ἀόρ. ζιδέν-α-ου μετοχ. ζιαρ καὶ ζιμ, καὶ ζιδέμ.

ζιδερ-α=χιλιμιδ (δάσους).

ζιδθ ρ. ἐδ. ηγιδθ.— ζιδέρ ἐδ. ηγιδέρ. πολ

ζι-κεφ-α θελ. ζι-κάφ-ια πλεθ. ἀσπ. ζι-κεφίνε· θελ. ζι-κεφίνες =ἡ πρόγνω τσουκράνας· ἀσκόπιτα· καὶ ζι-κέφ-ι πλεθ. ζι-κέφετε θελ. ζι-κέφε-ια — γετε

ζιμάνος.α (Βερόι.) πλεθ. ζιμάνετε=νὲς τσίνε μάθ. χὲ ου ἐκλὴ νάζε κρύλεζε· κολεγίδεν ε γκιόφεδες, ε δ' μουντ τε ζένε ἴλπι, στε ου χ πρέπεις.

ι-α-ζιδέσαν-ι-α (γ) [μετοχ. τοῦ ἀχρήστου γεν. ζιδα) τσουκράνα, κόνδες λιμπιασμένες. — αρχὲ ζα ει ι ζιάτσιν;

ζίβεν (πεθ. τοῦ ζιζ· θρίζω)=βρίζομαι.

ζίγεν (πεθ. τοῦ ζιω=τσώνω)=τσιλιαρδάνομαι (γ).

ζίχνη (παθ. του ζί=πιάνω)=αλλοιώνομαι (π) ή) φλοιώνομαι, πιάνομαι, μάχομαι, μαλώνω· ζίξερ με ανθρώπ.=μάχομαι μετα τῶν ἀνθρώπων.—ου ζιώνε δυο με δυο=πιάθηκαν ανθρωπαξύ τους· ου ζιώθε φίτος (ἡ περίπτ) με αυτέ=πιάθηκε ἀπὸ τὸν λαιμὸν μ' αὐτόν.—ζίξερ μὲς θυάι (Σ)=πανηγύρι· κάλλι· bία μὲς θυία=κάλλι πανηγύρι.

ζμάρ-ι (bogdan) πληθ. ζμάρατς=φθόνος· καὶ ζμάρ-ι.

ζόγ-α πληθ. ζόγατς· ἀραβόσπιτα θηλυκὰ, αἰξ σ' αν ζόγ τς πιλς βέ δαύμ.—ζόγζε τὸ ὑπνάρ.

ζογαβ-α (budi ἀντὶ ζογαβ-α) πληθ. ζογαβίτς ἀντὶ ζογάρτς.—καὶ ζογαρ-α (Πλέβ.)=ἀγάλη ἀγγουρίμια, λάουα, κιπόν κ.λ. (μετάφρ ἀπὸ ἀνθρώπους).

ζδα-γαν: πληθ. ζδαβτς (Πλάγκ.-ζδαν)=πτανόν, ἡ ὁποιοις πάντοτε πετάει· ὡς: ζδαβ πιλίτς=ἀραβόπιτα· ζδα μάτ=πετάλια, ζδα πατρίν κ.τ.λ. ζδα-βεργέλαου=τὸ καρδερίνι· ἴδ. γεργέλα-ου.

ζδάγ-α πληθ. ζδάγατς=καρέκλες, θρόνοι.—ζδάγ' α γεντίς=μεγάλη καρέκλα.—βαρ α ζδάγα τα λατ=εἶμαι ἀκόμη κὰ τὸ κάμω.—ζδάγ' α δυο πάτς=ἀνακωχή, ἀλληλοσπάσιμον.—χαρ α ζδάγ' α βατίουτ=εἶμαι αὐτοξούσιος, ἀνεξάρτητος· ἴμα ζδάγα=ἡ καρέκλα μου, ἴατ ζδάγε=ἡ καρέκλα σου, α ζδάγα=ἡ καρέκλα αὐτοῦ—αὐτῆς.

ζοφρίβ-ω πληθ. ζοφρίβοντς ὁ,τι εἶναι πολὺ μικρὸν (ὡς τὸ ἀντίστοιχον).

ζόμπε-α πληθ. ζόμπετα=ἀντίσκια.

ζον-α: πληθ. ζόντς (γ) καὶ ζότσιτς (τ)=κόρη· χαρ α ζότι=εἶμαι ἱκανός, ἄξιος· χαρ τε ζόντς=εἶμαι ἱκανὸς (budi) ἀντὶ σ' χαρ α ζόντ=δὲν εἶμαι ἱκανὸς· α ἀλλὶ ζοτ=ἡ ἄλλη περίζοτ=τὴν διαφανειάν, πρόσταντάν.—χαρ α ζοτ' α βατίουτ=εἶμαι αὐτοξούσιος· περὶ ζόντς=μὰ τὴν Θεόν.—Ὑποκ. ζότ-ι, γεν. ζότι-τ, αἰτ. ζότι-νε καὶ ζότ-ε, καὶ ζόντ ο ζόν καὶ ζότ-ο· πληθ. ὑποκ. ζότσεντς, γεν. ζότσετ, αἰτ. ζότσε-ιτε ἀρχαῖ. ζότσεδ. κλητ. ο ζότσε (γ)· καὶ (τ) ζοντσίτς γεν. ζότσετ, αἰτ. ζότσειτ, ἀρχαῖ. ζότσειδ κλητ. ο ζότσε· ιμ-ζοτ=ὁ κόρός μου· ατ ζοτ=ὁ κόρός σου, α ζότι=ὁ κόρος αὐτοῦ ἢ αὐτῆς, καὶ ὁ ὁμοιάνους. Ὑποκ. ι ζότι γεν. τε ζότις, αἰτ. τε ζότις καὶ τε ζότσε καὶ ζόντ πληθ. τε ζότσεντς, γεν. τε ζότσετ, αἰτ. τε ζότσεντς. (ι) ζότι ἀρχ. ι-ζόντ θηλ.=ἱκανός, ἀποτέλεσις.

ζουρί-α (γ) καὶ ζουρί-α (π) = ἡ κίνησις τοῦ πλοίου. ζουνίζ-ω, ζουρίζ-ω = κινοῦσι, ἔχουν. — (Ἀγγλ. gentelmen) ζουρία γέν-α = ἡ ἀρνησιά του. ζουρι' α κεί = ἡ ἀρνησιά του. — καὶ ζουρόνα = ζουρία = ἥντα.

ζουρπῆν καὶ ζουρμῆν = ἄπαρ. = ἔχουνταλέ.

ζουρνῆ καὶ ζουρμῆ-ἀβ = καμβᾶς = ἐξυπνάζω 2) εἶμαι ἄρχων. Ἀλβανάδα Τσιπλίνα ζουρόνα· νία Σκυπετάρ = Ἀλβανοπούλα Τσιπλινᾶς ἥτο ἄρχων τῶν Ἀλβανῶν.

ζουρνάρ-ὸρ (πνευστὸν λίθος) (bogdan) = ἐξυπνητής· σὲ θηλ. ζουρνάρ-ja. — ζουρνάρ-ζον = ὁ ἐξυπνητὴς κύριος — ὁ κύριος τῶν κυρίων.

ζουρνάρ-ja : ἴδ. ζουνάρ-ja.

ζουνάρ-ja-ἀνα = ἐπάνοχαι (συνν. μετὰ γεν.).

ζούτζ-α ἴδ. ζούλ-α.

ζουλάν-α ἢ τσουλάν-α ἐν χρήσει καὶ ἄρχων ζῶν. 2) ὁ λύκος· ἐν χάνγι ζουλάν-α = τὸν ἔφαγεν ὁ λύκος· ἴδ. λύβ-α.

ζ[ούτζ] = ἀνάγκη. ἴδ. ζάχ-α.

ζουμάρ-ja (Σ) πλοῖ. ζουμάρτης· ἴδ. ντουμάρ-ja

ζούρτσ-α (Τουρκ. λέξ.) καὶ σούλτσ-α (Σ) ἴδ. τσουβάτσ-α.

ζούβαρης : πλοῖ. μείον. — ἐν τῇ φράσει ἔνοι ζούβαρα = κάμνω ὅ,τι θέλω καὶ ὅπου θέλω· (ὡς τὸ μοὶ πειθόν).

ζούνας-α πλοῖ. ζουνατης = φουντέρας-α· ἴδ. μούργ-α.

ζάρ-α (Σ. bardi) = πανί· νεβάζομαι = ἀναγκάζω ἱστίους, ἁπλώνω· ζάρης καὶ ζάρις = ἀπαρχημένος = οἱ ἀνάγκαι, οἱ ἀσχολίαι, οἱ ἁπλώσεις ἱστίων.

Ž

ὄὶ (Σ) ἀπαρνοῦμαι· ἐν τῇ φράσει : ὄχ τε χίφτε! (Σ) = μαίνεσαι νέχχα!

ὄάβ-α (Βαρδ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ἀπαλαρία· ὁλοὶς δίνδρα, ἀπαρ-χῶν. καὶ ἀνθρώπων.

ὄάβ-α : πλοῖ. ὄάβατς = εἶδος βαθυκάτου ἴδ. ἰφρατσάτ-α.

ξάδη-α = βουτυρογάλαρον [λέξι πλουσιακή] πληθ. -ε- τη.

ξάδουφάρι: (Ἐλέξαν.) ἐπί γυναίων ὅταν λούωνται εἰς τὸ ποτάμι κτυπῶντα τὸ νῶμα μὲ τὰς χεῖρας, [ὡς βάτραχοι].

ξάλ-ι = ὁ σπόρος (γονιστικὸς) τοῦ ἀνδρός· ἴδ. γρεδι.

ξάπ-α : πληθ. ξάπατε = ἐπιδερμὶς = τσίπ-α.

ξαπί-α (γ) πληθ. ξαπίτε = παῖρε μαγέλα, δρυς· καὶ ξαπί-τα (τ) ἀκαπί-τα (Τσ. Καθ.) ξαπάκα-τα· κοινὸς κληματαριόπαν (ὡς φανερώνει τὸν λόγουτσιν). ἴδ. ἀκαπί-τα. εἶδος χρήματος πρασίνου.

ξαρμάδι-α-α : ρημ = μανιζαρίσκα τινά· καὶ ἀκαρμάδι-τε-τε (Σ). τὰ παθητικὰ εἶδα ξαρμάδιτα καὶ ἀκαρμάδιτα.

ξέλ-γου (Σ) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βάπ-α τὸ κάνω λάγητα καὶ ξυάγουλε-ι (Ἀγράπ.) ἢ ξυάγουλε = ἢ βάπτης = μετουμπιάζω· καὶ ξέγγα ι βάπτης = ὁ κάθουαι τῆς ἀκριβείτσας. = μὲς ἀλλ νὰ ξάνε = μὲς ἀλλ νὰ βάπτης. — ἄλντε ἢ ἄκρε ξέγγουν νὰ γάνε = τὰ πράβατα μετουμπιάζουν ὑπὸ πολὺν χιόν· ε ἢ ἄκρε ξέγγουν κρυνί = χιόν· ε ἢ ἄκρε βάπτης κρυνί. — ἴδ. βάπ-α καὶ ξεγγιάδι-α.

ξεμπάλι-α (Ἀκρίτ.) πληθ. ξεμπαλιάντε ἴδ. πεταλί-τι.

ξιγάι (γ. Μαζαρίκ) γ. ἐπὶ τῆ φράσει μου μὲ ξ-γάι = μὴ μὲ ἐνοχλεῖς, μὴ μὲ ἀπασχολεῖς (Τσιρκ. handle).

ξιπν-γου (Ἀκρίτ.) ἴδ. κουλάτερ-α πληθ. ξίγιτε. — χἰτερρῶτ' ι πὰ χἰρτώνεχ κἰε ἀλλ κἰνάμρῶτ' ι γἰκε. (κἰε ἐνεγεί σ' ἄπε' κἰείς τῆ τε μπαλάμτε).

ξόδα-α πληθ. ξόδατε· ἴδ. γ. θυρ.

ξούγ-α (γ) πληθ. ξούγατε = ὁ ἀχώνι, τὸ σπάγγι· καὶ κουλμάκ-α (Ἀγρ.) πληθ. κουλμάκατε — πρὶ ξουγκὸ ἐνέμρε γρυγόζα (φάβα), πρὶ κουλμάκα ἐνέμρε κασίτερ ι σπάγγι.

ξούρουδ-α (Βερατ.) ἴδ. καὶ ξιπ-γου (Σ).

ξουζίνα-α (γ) = γλέξ-α (τ) πληθ. ξουζίνατε καὶ γλέξατε: εἶδος κανθάρου μὲ πράσινον χρῶμα· ἴδ. λουλουζίνα-α.

ξουζίτ-α πληθ. ξουζίτατε = ἡ τσίκνα τοῦ φαγητοῦ· καὶ ξουζί-α (Πεμπέτ.) = γλὲ' ε ἀπέγουρ φάγε κἰε σ' ξόβετε με.

ξουλάτ-α πληθ. ξουλάτατε = κουτσοῦβι = τὸ πρόβιον.

ξουρλίκ-α (Βερατ.) τὸ σῶμα τῶν ὀλόνων· μέσ ι ἄμαξρετ: πληθ. ξουρλίκατε.

ξούγγ-ω πλεθ. — κ-τς ??? (ξους = όγκος).
ξούγκω (τ) ρ. ἀφρίζω· μτχ. ξούγκωρς ἐδ. πλέμμ.
ξούρ-ω πλεθ. ξούρ-τς = κόμης· ἐδ. θούρ-ω.
ξουρίστ-ω (γ) καὶ ξουρίσ-κ (Σ) ι θέω καὶ βάνδι αὐτ καὶ δάντα λίμπρι κ καὶ λήπτ-θκω κ ξέλ. — ι κε χθε ξουρίστ κοβέ κρε (Σ) = ἐκεῖνος μὲ πλάκωσε ὁ ποτσάρ· αὐτὸ τὸ χωρίο.
ξύβ (γ, τ,) καὶ συνῳ. ξύβ = λεγόνω, σχετίζ[ομαι] μαγαρίζω· φρ. ξύβλα-κ-κεν· μτχ. ξύτ καὶ ξύρ (γ) ξύτρα (τ)· τὸ παθητ. ξύχτρα, σχετίζρα νηρίβρα· ἐδ. νηρίω, τσάνι κε ξύα = τὸ παιδὶ λερώθηκε.
ξύβ-ι = ἡ λάμα, ἡ κηλίς. — νεβόιτ ε πυλόφτς ζ' ξύβ = τὸ λερὸ (ὁ κηλὶς) τοῦ ὑφάσ-ματος πιάνει λάμα.
ξυτ-ον-ύτ (γ) = βυτῶ, βυτίζω ἀπ' τὸ νερόν· καὶ νρίβ. (τ) ρθμκ = βυθίζω. — τε παθ. ξύτρα καὶ νρίβρα (τ).
ξύτρ-νρίτ-κοβαλτσία (λουρίκιον) εἶδος σχοινίας πάστρας. — πλεθ. ξύτρ-νρίτ-κοβαλτσες.
ξύχτρα παθ. τοῦ ξύβ.

Θ

θάνδρ-α πλεθ. θάνδρατς = ἀγγελιαφόρ· ξυλουργικὸν ἐργαλεῖον· ἴσως τραπανέρι.
θαί : χρμ. μετοχ. = ξεμένω τε· ἀόρ. θάβα, μτχ. θάρ (γ) καὶ θάρε (τ).
θάρμ : πλεθ. — ξερμέρμι. — ι θο θάρτς πλέρα κεί κρε λερι κρτς!
θάτρ : ἐδ. χρμ. θάρ.
θάτς (γ) θάτσ (τ) μτχ. καὶ χρμ. θάρ. —ds με θάτς = τοιοῦτος, δηλαδή. — κθέτοι κρεα θάτς = οὗτοι εἶναι πεπερασμένοι. — τε τς μέτς θάτς = ἐκεῖνος τὸ εἶδος πεπερασμένο.
θάτς-α: πλεθ. θάτσατς = ἡ κρεπίδα.
θάτσζε-α (γ) πλεθ. θάτσζατς· ὑποκορ. τοῦ θάτς-α.
θαγγάτς-α (γ) πλεθ. κ-τς. ἐδ. θαρτσάτς-α (Τερν.).
θάρτς: ἐπιρ. ξανὰ, — ι-α-τς θάρτς = ξανὰ-ἠ-όν.
θαρτσάτς-α (Τερ.) = ἡ ξανάδα· πλεθ. θαρτσάτσατς. — καὶ θαρτσάρ-α (τ) πλεθ. κ-τς· καὶ θαρτσάρ-ι πλεθ. θαρτσάρατς.
θαρτσάτ-ύτ: χρμ. μετοθ. = ξανάζω τε· τὸ εἰδέτ. ἡ παθ. θαρτσάτρ-ύβμ.

θάρω-αν: ἴρασι, ἰρασάνε [ἴρα-σι-θάρα-νε] = πάτσι πειπαρχημένος.— θάρασι ι δίνατ = κατά κου βάϊ δίντ' ι τά κου μπάλιν θαίρατε μέ μας συνχίτσιν dikefet μπρένε, ασπρί σ' μαύιδιν με έστσιν Σ) κατά κου φλίτσ dίρατε. 3) κι βάτ' ι θαίρασε κι βάϊ Inλβανίτσ μπρένδε' λέγιτσι και θάρα-κ και τσαρμάκα-νι (γ) πλθ. τσαρμανίατε.

θάρατε (Σ) επιρ. ΣΒ. θάρετε — ι-σι-τε θάρατε (Σ) επιθ. = ι-σι-τε θάρετε.

θαρμάρι-ι πλθ. θαρμάρατε = θαρμάρι-ι.

θαρμάρ-άζου = θαρμάρ-άζου.

θαρτούαρ-άρι (γ) και ν.αγρ. θαρτούρ-άρι = χαρά' ι θαρμάρίτε κι κ χάϊ μβας θι τσι dίντ.

θάτσ-τε πλθ. τσό θάτσ-ι, = κάκιος.

θάτε επίρ. = ξεράι.

(ι-σι-τε) θάτε = ξηράσ-κ-ιν επίθ.

θατσάτσ-α (γ) = θατσάτσ-κ (τ) = ξερασία.

θατσέ-αν (Πμετ.) πλθ. θατσάτε = ξερογκιάνος και Inτσaj-ι (γ) πλθ. θατσάjατε τό θηλ. θατσάja-jα πλθ. θατσάjατε. — και ι-σι-θατσέ-ι (Τσετσ.)

θάχαρι πκλ. τσό χάρ. θαj = ξεραίνομαι, στεγνώνω.

θάν γαρ. μπαθ. = ξεραίνω.

θάναμι: τό πκλ. τσό θάν.

θάπαν-τε: πλθ. μόνον = θάπατ' ι χάπατε.— θάπατ' ι πελjάτσατε.

θάπανε-κ (γ) = θάπαρε-κ (τ) πλθ. κ-τε = βρίζω, σάκαλλω.

θαπαρίσε: χθμ. ΣΒ. θάν.

θαπαρίσεμι: χθμ. ΣΒ. θάπαρ.

θάπαρε: επίρ. = ξεμυαλισμένος.

(ι-σι-τε) θάπαρε: θηλ. ξεμυαλισμένος-ν-ιν.— Inτσάτ' ι θάπαρε = χωρίς ξεμυαλισμόν' κανένας φρονιμάρης άνθρ. τσέλα.

θάρ (τ. Σ) επιρ. = βαθύς και θάπατε (Σ. τ) και φάρ και φάπατε (γ) κάτω (Σ). — ι-σι-τε θάρ, θάπατε, φάρ, φάπατε, κάτω (Σ).

θαρίζε-α (τ) πλθ. θαλάζατε = ά πιάδαν' θαλάζε-μάλj-ι, θαλάζε φυλή, — και θαλάντατε-κ (τ) πλθ. θαλάντατε, φαλάζε-α (γ) πλθ. στρ, φαλάδε-κ (Σ) πλθ. κ-τε.

θαλάτσ-α (Σ) πλθ. κ-τε = βάθος, βυθίσματ' και θαλάτσε-κ πλ. κ τε,

φελτίνε-α πλνθ. φελτίνατε (γ) αβελτίνε-α (Σ) πλνθ. αβελτίνατε.

θίλητε: ἐπίθ. = θίλε = βαθύς.

(σα-τε) θίλητε = ι-ε-τε θίλε = βαθύς-εῖα-ύ.

θμίλι-ι πλνθ. θμίλιατε ['Ελλην. θάλλιε] = τριαυρίκι, ἀντιμετρόβιλος εἶδος κα θμίλε τε μαθ. = ἡ θάλασσα ἔχει μεγάλον τριαυρίκι.

θιλέγ-όβ (τ. Σ.) χαρ. μεταθ. = βαθύνω, ἐκβαθύνω κτ. — κακ φιλόβ (γ) κθιλόβ (Σ) τὸ παθετ. — θιλόνημ (τ) θιλόβημ (Σ), φιλόβημ (γ) ἀθιλόβημ (Σ) = βαθύνομαι.

θίλjε-α (τ) πλνθ. θίλjατε = κοινὸς κυρίθι καὶ φίλjε-α (γ) πλνθ. φίλjατε. — νjε θίλε μίθι, τίθουτ = ἕνα κυρίθι χρίσιμος, χωριό.

θίλjε-ιν; πλνθ. θίλjατε καὶ θίλπατε (Σ) τυλίς-ίθας 2) στοιχεῖον = element, — θίλjε χνίλια, ἄχρε κ.τ.λ.

θμε: χαρ. = φωμί, λέγω· κjιῶ τε θίμε = κjιῶ τε κjιούjεν = πῶς σε λένε; πῶς ὀνομάζεσαι; — κjίνjε θίμε = εἶναι παρωμόνυμον· ου τε jέτε θίνε = ἔτσι νὰ εἶναι παρωμόνυμον. — μὲς σθγjὸ σε τὸ θίνε bάτε = μὲς σκοίνες τί λέγουν ὁ κόσμος. — θίνε σε βdiaj νε δὲ τε χοίαj = ξέβαται ἔτι ἀπέβαινεν εἰς τὸν ἀλλοδαπόν. — do με θίνε καὶ du με θίνε = δὲν λαθᾶ, τουτέστι, — τὸ' θίθες οὐ, καὶ τὸ' θέj αβ = τί ἔλεγεν κόσμε; τὸ' θίθα (τ) καὶ τὸ' θίνα (γ), τὸ' θία (γ, συνῳ.) καὶ τὸ φίνε [Κρούjα] = τὸ λέγεις· τὸ ρθμε θμε προφέρεται καὶ θμι καὶ θέμ (Σ). — φjάνε μας ε θάλης Χίτι = κὰ μὲ τὸ δίκιν ἐ θεός!

θμιθεμ-α (γ) πλνθ. θιμθιάτε = ἡ φτέρνα καὶ θμιθj-α (τ) πλνθ. θίμφατε· θιτθj' ε καμθjεjε = ἡ φτέρνα τοῦ ποδός.

θμιλj-ι (γ) πλνθ. θμιλjατε = τὸ θμίλιον. — καὶ θμιλj-α πλνθ. θμιλjάτε (τ) καὶ θμιλjι (Σ). -ῆτις τμιλj (Σ) = βλ τμιλj = θμιλιάνω.

τμιλjόν χαρ. μεταθ. = θμιλιάνω· τὸ παθ. θμιλjάτε.

θμγjιλ-ι πλνθ. θμγjjατε = κάβδινον ἐσθισμένον. — καὶ θτγjλ-ι (Κρούjα) πλνθ. θμγjj-τε· καὶ κθμγjjλ-ι (Σ) πλνθ. κθμγjjατε. — θμγjjλ' ι (Σ) πλνθ. κθμγjjατε. — θμγjjλ' ι dζουνε = κάβδινον ἀναμμένον.

θμιγουλj-α (γ) πλνθ. θμιγουλατε = μίμμιζ-ους· καὶ θμιγουλj-α (bogdan) πλνθ. α-τε, φμιγουλj-α (Σ. Κρούjα) ρίζα περδίκα (Τμαν.) πλνθ. ρίζε περδίκε. — ρίζα περδίκηjε (Περγάν.) ρίζε περδι-

τερε (Ἐλδαν.), ῥίζε θέου (Βαγάτ.), μλjαγίας -ε (Ἀρχαγ.) πλεθ. μλjαγίαετε.

θρί-ε (γ) πλεθ. θρίτε = τὸ φύρι τῦ φύρι· καὶ θρί ε (π) πλεθ. θρίτε· ἴδ. φίμρελjε-ε.

θρυγουλέ-α (bogdan) πλεθ. ε-τε ἴδ. θρίγουλε-ε.

θυρ : γθρε = τρέζω· (ἐ Σαλδρε λέγει μθόν-ὀτ-ον ἀπελθεῖν) τὸ δὲ θυρ ἐν Σαλδρε σημ. πρόσ-ατ-ετ-αὐτοῦ. — τὸ τριτοπρόσωπ. μ-τρ-ι θυ μέ τρέζει (= ἔχω σράστον) ἀόρ. θῦρε, μετυχ. θῦε καὶ θῦρουε (γ), καὶ θῦρωρε (π) τὸ παθητ. θῦρρ.

θρείσ-ωρ-ε πλεθ. θρίστ-ατε = κοινὸς γαϊδουρόγκαθος γμρηλάσ-· (Βιγάτ.) καὶ γθρε γμρέι (γ. π.) (ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη) (βλέπ. κατὰ· σαλλαμε, θαλασσθα, ἀκάνθα, σημεῖον ἀγριογκάθου, σόγχος καὶ σόγκος, κάρδον, καπὶ ζιχώ· ὑπογράφονται πάντα εἰς τὸν αὐτὸν εἰκογράφον).

θερρ-ι πλεθ. θέρμεγ ?

θερμέjε -jε (π) πλεθ. θερμίμτε ἴδ. θερίμε-jε.

θερίμ-jε πλεθ. θερίζετε (κοινὸν θέρος = θερισμός, καλοκαίρι).

θερμέ-ε-ε-ε : γρα. μετακ. ἐπὶ ἀνθρώπων = φονεύω τινά· καὶ

θερμε-ε-ε-ε ἐπὶ ἐκ ξώων : σφάλ κοι σφάλ (συνών.) νὶ ἀντὶ. ἀκόμ. — ἀόρ. θερίτε καὶ θέρε μετυχ. θερμέτονς (γ) θέρτορε (π).

θερμίμ-jε : πλεθ. θερμίμτε = τρέχει, φεύγει (τῆς τροπίζας) θερμίμτ. ε θούμρε· τε τρέμετε τοῦ ζωμοῦ· λέγεται καὶ θερμί-ε πλεθ. θερίτε, θερμίκjε-jε πλεθ. θερμίκjετε (γ), γθόντε-ε (Σ) πλεθ γθόντωρε (ἐκ γρα. γθέ), θρόντε-ε (bogdan).

θερμίτε καὶ θέρμε παθ. τοῦ θερμέ καὶ θερίε.

θερρεσέjε-ε : πλεθ. (γ) = ορίζ· ε θέρμ. θερμίμτ· ε ῥίζετ· ἐκ θερμεκjε ορίζι = τὸ τρέμοντα τῆς ῥίζης.

θερσέj (Ἐλδαν.) μ. μετακ. = θρώσω, θρύπτω, τρίβω. — θερσέj ὑνίμρε πολλέβετε = τρίβω τὸ φωμὶ εἰς τὰς ὀρνίθας. — λέγεται καὶ θρυμετσέj (Σ) -ἴδ. θερμέj· καὶ σέj· τὸ πνευματικ· θερρεσέτε, θρυμετσέτε (Σ) ἄτε (Τυρκαν.).

θέσ-ε : πλεθ. θέσετε : = σάκκος, τσουβάλ· [Ἐλλην. θυε-σακίς].

θεσέρ-ε : πλεθ. θεσέμτε [θετ-ε καὶ ἀρ-ε] = ὑποσκάπτω.

θ'.-ια (γ) πλεθ. θι-τε [Ἕλλην. ὖς, φυς. Λατ. corr. suis] = ἀγριόχοιρος, ἀν ἡ θήλ.-ς = ὁ οἰκιακὸς χοῖρος.

θjάjι-jα (Βιμάτ.) πλεθ. θjέjητε = κουνιὲς ἡ θειά, πατρομάνα ἡ μητρομάνα· ἰδ. ἀμπι-jα.

θάρρε-α = ἐ φανὲ καὶ φάρρε-α (γ) καὶ θάρρ-ι (Τερ.)· θάρρζι-α ὅπιανς πλεθ. θαρρζέτε.

θαῦδ (γ. τ.) καὶ φαῦδ (γ) ἀνφ. = ἀπλὸς, ἀδόλως, ἀκρίβως· ἰβ. ὁλόλθος. — intioramente, Ἰταλ.

(ι-ε.-ας) θαῦδι (γ. τ.) φαῦδε (γ) = ἐπιθ. ἁπλοῦς, ἀδόλος, γνήσιος.

θαῦδρ-ε (Ἰταλ. figliastro) κουνὲς προγονὲς· τὸ ἀρσ. θαῦδρ-κ = ἐ προγονέ. — αδτοὶ τι θάνε κjόρκε djηρδεν Ἰσαφμε κjε γjὸν πρε] γονέσσε πάγε. — μ.θαῦδρε, τι θαῦδρε, ι θαῦδρι. — μα θαῦδρε. jε θαῦδε, ε θαῦδρα.

δάθ- (γ. bogdan) ρημ. = βοζούνω, ἀόρ. ὤδα-ε-ν· μετχ. ὦδε καὶ θάνε (γ) τὸ ρημ. λέγεται καὶ θάδj (τ).

θάδε-α πλεθ. θάνε = ἡ ρόγα τοῦ βοδιοῦ.

θαθjάjσε-α (Κίμπδε) πλεθ. θαθjάjσητε = κρὲμε φάβε Ἰσπανὲς μπόλjε κjε dαδj ντε δάνι καὶ θαθjάjσες.

θjί (γ) ἐδ. θjέ.

θάφ-α πλεθ. θάφτε [Λατ. sicm-ris ἔλλην θέφ-α] = μαχαίρι, μαχαίρωμα, ξιφίδιον.

θάjι-jα· πλεθ. θάjητε = θαλιά, βόσκα· [γραικικὸν].

θάjαjε-jα· πλεθ. θάjητε = θαλιέ-jε. — καὶ φάjαjε-jα (γ) πλεθ. φάjαjτε, θάjαjε-jε (Καβαjε) πλεθ. θάjαjε τε[ἐδ. ετθ-ι πλεθ. φάβτε] = θαλιά, βόσκα. ἀντιθ. ντάjαjε-α.

θαί μ. καὶ θjί (ἀχρηστα) ἐδ. θάμε

θάjε-α πλεθ. θάjητε = κjάμε ε διάβ (νγκ πλjεσμὸς).

(θάφ-α) = κοβάμ-jε ἐδ. ντάφ-α.

θάμε : μ. αὐδ. = μὲ σιδέρωνε κjάμτε νγκ πλjεσμόν· ἀόρ. ναθτε-ε-ν· μετχ. θμ. — μ' ναθτε κjάμτε = ναθῦδ = τὸ σιδέρωδε = δουμοῦσε τὰ μαλλιά μου, δουμοῦσε. — θμι-ι, ε θμι-jε, τε θμιτε (μετχ. ἐπιθ.).

θάμ : ἐδ. θάμ.

(ι-ε) θάjσ = ι-ε θάjητε· ἐπιθ. = πρὸ θί = ἐξ ἐναντίας, ἐναντίον.

θάjτε : (γ) πεθ. τοῦ θάμ. καὶ διάβμ.

θουλάκ-ι = πλεθ θουλάκjητς· άρτ. θουλάκjε-jα πλεθ. θουλάκjα τς θλ.= ὁ μὴ δυνάμενος νὰ προφέρῃ σ ἐλλ' ἀντ' αὐτοῦ πάντοτε θ προφέρει· λέγεται καὶ θουλάκ-ι· ἀρτ θουλάκjε-jα θλ.

θούρτ ἐκ πλεθ. θούρμενς = ὁ ἀχιλλ, τὸ ἀχιλλ.

θουμπάκ-όj = ἀγκαλόνω.

θουμπάκα-όβα = ἀγκαλόνωμαι.

θουμπουλάκ-όj: ρ. ἀρτ.=πλεθ θούρτ, ὡς: θουμπουλάκjης dρούjτε= κανεὶς ζῶνε dρούjτε ε πλεθάρjης θούρτ πᾶς με τάλλj

θούνdρ-α πλεθ. θούndρα-τς = ἡ ἐπλέ, χτλέ· τὸ ὑπόχιτ πᾶν πετραπόδων ζώων τῶν ὁποίων ἡ πούς ἀμπερόχετου εἰς δύο ὄνυχας, ὡς τοῦ ἵππου, ὄνυ κτλ.

θούνgρ-α (Σ) πλεθ. θούνγανς = βαρχίτσα ζηρὰ ἔτας δὲν κάμπτονται: βλάκα-α=βαρχίτσα χλωρά, ἔτας κάμπτεται· καὶ θούρgρ-α πλεθ. θούρgανς.

θούρ: [συγκρ. θάρτ] = φράττω. — ρ. μετχ.

θούρμ: πεθ. = φράττωμαι· ἀόρ. θοῦρκ, μετχ. θούρμ καὶ θούρωνμ (γ) θούρωρμ (τ).— θοῦρ ἄjτς με γαρδ = φράττω τὸν ἀγρὸν μὲ φράκτην ἔτι δέ: θοῦρ θάτσης μὲ γjυλjτσηνός = φράττω τοὺς σπόρους μὲ σακκιόφακα.

θούζαρ [Λγκφ.] (Β. Ικτζκα (τ) πεθ τοῦ θάρ. - λέγω.

θύγκμ (γ) πεθ. τοῦ θάρ. = φημί, λέγω.

θύj καὶ συνγρ. *θύj*, καὶ *θύτσj*: ρηρ.=τσακίζω· ἀορ. θίδκ-ε-ου.— μετχ. θάρτ συνγρ. θαρ, (γ) καὶ θάρτ (τ).— θύj παjρατς=τσακίζω τὰ χρόμματα = κάνω χρεώματα.— τς θάρτ' ε νάτρας = μανὰ τὸ μαγαζάτικο.— τς θάρτ' ε dίντσης = μετὰ μαγαρίας.

θύμμ: πεθ. = τσακίζωμαι, ἀποτόμαι· ἀντιθ.μούντ = νικῶ. — τυ θὶς νάτρ, dίντσ.— μς θίατς ζάρτς = κατακόπτω ἐρωτικά. — ἄτμι ε θάρτ = κόψ ε κάνε διαβᾶς κοντόχρης — τυ θὶς υαθτρὶν τς αρμάjτε = ἀποτόμα τὸ σκέπασμα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

I

ι: ἑνατὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας δι' ἀμφότερα τὰ γένη: ι θαθ' αεί=τοῦ εἶπα, ι θαθ' οπάj=

τες ἄνω· ἢ εἶπον εἰς αὐτόν, εἰς αὐτόν· ι δοῦ· στί, ι δοῦ, κατέ=βδωκα αὐτῷ, αὐτῷ, [Ὃ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56].

ι· αὐτοπαθὴς πληθ. τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντων. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· ι βρέθε κατά=ἐρώτησιν αὐτούς· ι βρέθε κατά ἐρώτησιν αὐτούς· [Ὃ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56].

ι ἀπ: (ὃ πληθ. λείπει) = ὁ πατὴρ αὐτοῦ αὐτῶν.

ι βρέθ: ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, αὐτῶν, πληθ. τῆ βρέθζηντε (γ) καὶ τε βρέθζηντε (τ)=οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, αὐτῶν.

ι βυζήρα· (πληθ. λείπει)=ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, αὐτῶν.

ι δέρ=ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐτῶν· πληθ. τε δέρτε=οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, αὐτῶν.

ι γέθὸ (πληθ. λείπει) ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ αὐτῶν.

ι διανδρρα καὶ ι δένδρρα (τ)=ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ αὐτῶν.

ἀθρ: παθ. τοῦ ρηρ. θ' καὶ ἀντίθρα (Σ) παθ. τοῦ ἀντί (Σ) καὶ χιλρίντρ (τ).

ἀθρη / ἀνρ. = πωρώδης, θντε (γ), χίθντε καὶ χίθνωρε (τ) ἀθννε (bogdan) ἀντθ. ἀμηθλὲ (γ), ἀμηθλὲ (τ).

(ι. ε- τε) ἀθρε (γ) θντε (Σ), χίθντε καὶ χίθνωρε (τ) ἀθννε (bogdan) = πωρώδε-ι-ὸν· ἀντθ. ι-ε-τε ἀμηθλὲ (γ) ἀμηθλὲ (τ).

ἀθρὶν-ι (γ), χιθρὶν-ι (τ), ἀντθρὶν-ι (Σ) πληθ. ἀθρίμντε, χιθρίμντε, ἀντθρίμντε.=λίπτε, πωρώδε, πωρώθε.

ἀθρὸ (γ) καὶ ἀθρόν (budi) = πωρώδικε, λατὰ τοῦτ· καὶ χιθρὸ (τ) παθ. ἀθρὸχθρ, (γ), χιθρόντρ (τ).

ἀθουλὸ-ι πληθ. ἀθουλντε καὶ ἀνάθουλὸ-ι πληθ. ἀθουλτε=ἀθούλοι.

ἀθουλ-χίσντρε-ι ἀρσ. ἀθουλ-χίσντρε-χε θηλ.=ἀθουλολάτης· πληθ. ἀθουλ-χίσντντε ἀρσ. — ἀθουλ-χίσντρε ντε θηλ.

ἀθουλ-χίσντρι-χε=ἀθουλολατρεία· πληθ. ἀθουλ-χίσντχε.

ἀθ: (γ) πρὸθ. (σύνταξ μετὰ γεν.)=ἔκτὸς· ὡς: θ μάχε, θ τάχε, θ-στί, θ κατέ, θ κεῖ, θ χεῖ, θ στόκε=ἔκτὸς γυν. σου, αὐτοῦ, ἡμῶν, αὐτῶν.

ἀθ / ρηρ. ἀντιχ.=πωρώνω καὶ ἀντίχ καὶ χιθρόνχ (τ) ἀντθ. ἀμηθλέτχ (γ) ἀμηθλ[ὲ]χ (τ).

ἀθτε: (Σ) ἀνρ. θ. ἄθτε· (γ).

ἀθτρ-ι: πληθ. ἀθτρντε=πωρώτης, πωρώθε.

(χίντε καὶ χέντε)=τὸ ἐναντίον τῆ. ζάρντε.

ἤε-κ=τὸ πλάγιον (μέρος τοῦ σώματος) ἔνθε εἶὸν οἱ πλευραί· πλνθ ἤετε=τὰ πλάγια· ἡ, ε dialtg, ἡ' ε μαήετε=τὸ δεξιὸν πλάγιον, τὸ ἀριστερὸν πλάγιον μέρος τοῦ σώματος.—ου πλαγιάζ νἄ' ἤετ=ἐπλαγιάσθη εἰς τὸ πλάγιο (ἰσχία).

ἀαρή (τ) ρηρ.=φαίνω, ἀναχωρῶ· καὶ ἀαρί, ἀας (γ).

ἀαρα-ιε (Ἐλβασ.) πλνθ. τὰ αἰγὰ τοῦ ψαριοῦ· καὶ βρ πάθαιν (Σ), βρίζετ' ε πάθαιντ. (Σ).

ἀβαβα-βα: εἶδος βενθρου πλνθ. ἀβαβατε.

ἀα-ι (τ)=ἐμέ, — ἀα-jκ (τ)=ἐμέ· καὶ αμ-ι ἀρτ. (γ) ἀα-jα θελ. (γ).

ἀαθ-ι: ὑποκαιρ. τοῦ αμ-ι.

ἀα-βί: ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ εἶναι ἀναμεζοῦνται πᾶν σύζυγον τῶν ἀδύτων κύτων.

ἀα-ἄάαj (τ) αμ-ἄάαj (γ)=ὁ σύζυγός μου.

ἀαε-ἄάαjε (τ), ἀαε-ἄάαjα (γ)=ἡ σύζυγός μου.

ἀαρη (γ. τ.) ἐπίρ=λεπτῶς ἐπὶ πραγμάτων σπουδαίων) καὶ χίλε (γ. τ) ἐπιρ.=φιλῶς ἐπὶ πραγμάτων μικρῶν.

(ι-ε-τε) ἤαρη: ἐπίθ. λεπτός· ή· όν.—σ' αἰμ τ' ἤαρτα=δὲν ἔχω φιλέ. τ' ἤαρτατ' ε ἤαρη=τὰ λεπτὰ τῆς ἄμμου.—χένα ἀᾶτ' ε ἤαρτε (γ)=χέρι ἀᾶτ' ε ἤαρτε (τ)=ἡ ἄμμος εἶνε λεπτή· ἀλλὰ γιάλαπτα ε κα λέjαε τε χίλε=ἡ βαθεῖα ἔχει τὸν χάνον φιλόν.

ἀι (ἀaudi)=χίνι, jάαι,=ἔπτυσε, εἶπε· ΘΗ. ρηρ. jαρ.

ἀαε-ἄἄ: πρὸ κρίσεως κοινῶς τὸ ὑρόδιον (πλνθ. ἰνδιάνε ἄχρωντες) καὶ ινἄ-ι (χ) [[πηγαε γjάαι (γ) πηρε γjάρι (τ)]] καὶ μαjε-κ (τ) ἄλλον. στηρίζει (πηρ πε γjάπτ) καὶ τιμώνει (Τυρν.) πηρὲ γjάαε [=κακὰ μέρος].

ἀαμ ἄἄ, ἐπερ. παθ. τοῦ αα=ἄἄα.

ιπῖ-α (Ἐλβασ.) πλνθ. ινιτε (Ἀργυρ. κιπι-α) ὁ πυρὸς τῶν ἀμάξων, σίτια, αρἄθε, ἄρίζνα, καγχρίνι, ὀρίζνι. — ιπία ε ἀνάjβατ γραῖρτ, ἄλβατ, τρῶτερτε, μέλjιτ, ορίζατ. ΘΗ. καὶ κατανάλ-ι=ἡ ἀναλή τῶν ἀμάξων τοῦ ἀμβατίτου: κατανάλjι ε κάπαβατ μίτερτ.

αβαj-ι (γ. bagdan) πλνθ. ψίαjατε ταιατζίχνιος [ΘΗ. ἀραξ-ατε] λέγεται καὶ ἀβ-ι (Παρμέν.) [Σλαβικὴ λέξις].

ἄβαἄα-α (Σ) [Ἰταλ. baula] πλνθ. ἀβαὶατε ΘΗ. αἰβάτε-α.

ἀβ=ἄβατ=ἔφτο ἄβαη=ἔφαγε: παρατ. τοῦ ρηρ. μαρ=πέμπω.

J

ja [=ι-ε] αντων. τρίτου προσώπου (βλ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 57).

jάβε-α: πληθ. *jάβερε* = ἀδελφάς.

ja (τ) βλ. *πε* — *jέδοκα* (τ) = κάθεμαι, *jέδουαι* (Ἀργυρ.) = ἐδολ.

jάβε α (Ἐλβασ.) πληθ. *jέjατε* βλ. *θjέjε-α*.

jάι = *ἴjα-jάιμι* (τ) = ἴjαμαι.

jάμι ρθα ὑπαρκτ. = εἰμί.

jάπι ρ. = *άπι* (*ρθαι*) = δίδω.

jαραπό-α (γ) = ἀντεπομαι πληθ. *jαραπέτε*.

jάρτε-α πληθ. *jάρτετε* = τὰ σάλια κοινῶς.

jάπας· ἢ *jάπαζα* = ἔξωθεν, ἀπ' ἔξω.

jάπε: ἐπίρ. = ἔξω, ἐκτὸς (συνταιρ. μετὰ γενικῆς) *ἐς jάπε μαjε, νέjε, κτί, νπό, jνσθ. κτένε* [γ] καὶ *κ'ιjε* (τ) = ἐκτὸς ἀμπέλι, σπίτι, πόντου, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· λέγεται καὶ *περjάπε-περjάπα*. — φράσις: *dάlj jάπε* = βιάσι. (γέρμ).

(ι-ε) *jάπε-ι-α* καὶ (ι-ε) *jάπερjε, ι-ε-περjάπερε* = ἐξωτερικὸς-ἡ-όν ἢ τὸ ἐξωτερικόν βλ. *jέ-jε*.

jάπτε-ι (τ) ἀρτ. *jάπτερε* θηλ. καὶ *jάπερι jάπτερα* βλ. *τjάπτερι* ἀρτ. *τjάπτερε* θηλ. = ἔτερος, ἄλλος.

jάρτ βλ. ἀρτ = ἀμαρτά (ἐπίρ.).

jέ-jε (Ἀργυρ.) = ἄθεος· *i lodε jέ* = τὸ ἄθεος ἄθεον· πληθ. *jέτε* — *μάρι jε'ε lατι* = ὁλόθεον ἄθεον καὶ ἀνεχάριστον.

jελjέπ-ατ: τὸ γελᾶν πληθ. *jελjέπτε*

jεμεπ-α = θεόμισος-γος πληθ. *jεμέτε*.

jέτ-ατ ττ (γ) *τέρα* = *ράπα*· ἀντ. *jέτατ-ατ* μετχ. *jέτε* καὶ *jέτανε* (γ) *jέτι μὶ' οὔδε* = ἔμεινεν εἷς τὸν ἄλλον. — *jέτι μbράτα* = ἔμειναν ἀνίκανοι. — *πού jέτε ατού*; = διατί ἔμειναν αὐτοῦ; βλ. *μbέτ-ατ.ατ*.

jέτε-α πληθ. *jέτερε* = ζωή, αἰών. — *πάνδ jέτε* = νὰ ζήσῃς! — *πάνε jέτε* = νὰ ζήσῃ! — *ndi jέτε τε jέτερε* = εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, *περ τjέτε jέτερε* = εἰς τὸν αἰῶνα. — *ndε jέτερ κjε βάν* = εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. — *θαάj jέτερε* = διάγω τὸν βίον, περνῶ τὴν ζωήν. —

κα; κρεάζ jέτε = μετὰ τὴν παρέλευσιν ζωῆν = μετὰ θάνατον. — κε jέτε = ζωστικῶς. — jέτε μβε; jέτε = αἰωνίως, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. — πρ; jέτε (hogulan) = αἰωνίως (ὡς πρ. dίτε, πρ. νάτε, πρ βάτ, πρ jάδε, πρ μνάζ) — ι Μάδι jέτερε = ὁ Μέγας τῆς ζωῆς = ὁ Θεός, [τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸ ὄμματον Ὄν παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς, πανταχοῦ ἐπικρατοῦν ἔκφρασις].

jέτε-γjάτε-ι = μακρόβιος· τὸ θηλ. jέτε-γjάτε-κ.

jέτε-θουάρρε-ι α (γ) jέτε-θουάτερρε-κ (τ) = βραχύβιος.

jέτε-δέφτε-ι ἐπ. jέτε δέφτε-jε (γ) θηλ. = πλ, κjό κjε jέτε- καὶ jέτε-δέφτε-ι (τ) ἐπ. jέτε-δέφτε-jε θηλ.

jέτε-μάρρε-ι ἐπ. jέτε μάρρε jε θηλ. = πλ, κjό κjε μαγ jέτε.

jοκό (γ) μέρα δόλου, τὸν χρόνον = θαῦ jέτερε.

jογγjίν-ι (ε) πλεθ. jεργjίτερε: κυρίως γέφτες, ἀναίγγυος, κατάξελος — καὶ jέρε-γου (γ) πλεθ. jεφεjγjίτε· καὶ γjίπ-ι (γεγ. Μολασσία). — καὶ μεγjίν-ι (Ζ).

jογγjίτερ-α (τ) πλεθ. jεργjίτερετε = ἡ γέφτισσα· καὶ jέργε-κ πλεθ. jέργατε.

jογγjιτερίδε (τ) ἐπίθ. = jεργjιτερίτ = γέφτικος ἐπίθ.

jογγjιτερία (τ) ὄνομα παρθενικὸν = οἱ γέφτοι (πλεθ. λείπει). — καὶ jεργjέρ-α (γ) (ὁ πλεθ. λείπει).

jεργjεράτε-jε (τ) jεργjετάτε-jε (γ) ἡ γέφτικη γλῶσσα.

jο (ἐκ τοῦ τοφαλαρικοῦ jε = οὐχί) βλ. πάνω: ἐπίθ. ἀφιστ. = οὐ, οὐκ, οὐχί· κοινῶς ὄχι, ἀντιθ. πό = καί, μολοντοτι.

jόνε / ἀντωνυμία, = ἐμαυτόν, κοινῶς ἰδικό μας [σημερ. Ἰωάν].

jουγαρ-ι πλεθ. jουγάρτε = γαλβανιά-jε, ἰσοζυία-τα.

jουκγε-α = υπέργε-κ· πλεθ. jυπίγατε.

jόβε-α (Ἀρχιμ.) = γjόπε-jε = ἡ μάννα· τῆς μητρός.

jόε; (ἐν συνθέσει πάντοτε μετὰ θηλυκῶν ἀναφόρων) = σέ σοῦ. — jέτ-αρε = ἡ μάννα σου, jέτ-αρτε = ἡ ἀδελφή σου, jέτ bijε = ἡ θυγάτηρ σου, jέτ δάjε = ἡ σύζυγός σου κ.τ.λ. — ἡ Τυράννα λέγει κατ' ἐξαίρεσιν djάλj ἐν καὶ djάκj jέτ.

jόη καὶ *ένε* (Καβάλας) καὶ *jόπεjε* καὶ *όπεjε* (Καβάjε) ὡς: καπτίνα jένε (Καβ.) καὶ καπτίνα ένε (Καβ.) = ἡ κυράτη σου.

jένε-jε (καὶ jένεjε, jόπεjε) = ἡ ἀρετέρα, ἡ ἰδική σου.

ɣεί = ἄνευ, βλ. πρεσίπνι = ἰμᾶς, ἀσπᾶς σᾶς.
ɣουζέ (τ), *ɣούζι* (γ) καὶ *ɣιζι* (σπαρμ.) (γ) = ὁ ἰδικός σας.
ɣουζί-α (Πεμπτ.) βλ. λεύτερ-α, πλεθ. *ɣουζίτε* καὶ *ɣυστί-α* πλεθ. *ɣυστέδε* (Πεμπτ.) (= λάσπη, πελάς).

K

(κάτα καθαρὸν ἢ κάτα ἀγριοπαπαρήγαιον).

κα-κε· πλεθ. κέτε = ὁ βλὲς, τὶ βόιε· νέ *κ*ρυδε κέ = ἐν ξεύγνε χιών.
κά (γ. longian) αἰτιατικὴ τῆς ἀντων. κασὰ καὶ κέ (τ) = κὰ κρεὶν (ἢ κέρεὶν) ἢ κρεμμιόν, = πίνε ξεμπέ· βλ. καὶ ἀντων. κασέ.
κά· πρόθ. (Σ. Τσαν.) (μετὰ ὀνόμ. ἀνάρθρ.) καὶ κας (γ), κασὶς (τσαν.) κέρε (bardi) νγε (τ) νγερέ (τ), κα (τ). — *ἀπό*, ἐκ, ἐξ πρμ. 1) τὸν ἐκ τόπου κόπτον ὡς βιὴ νγε ὄτρπιε = ἔρχομαι ἀπὸ τὸ σπίτι. 2) τὸ ἐκ τινος προσώπου ὡς μάτε κάτε νγε μι bip = ἔλαβον γράμμα παρὰ τοῦ πατρός μου. 3) τὸ ἀπό τινος ὡς βδιὴ νγε σμιε· ἀπέθανεν ἐκ πείνης. 4) ἐκφραστικὸν ποσοτήτων· νγε νέ, νγε δύ, νγε τρί, δυὸ ἓν, δυὸ δύο, δυὸ τρία. 5) ἐπίρ. ἐρωτηρ. νγε βόν; = πόθεν ἔρχεται; 6) = ὅπου, ὁποῦδήποτε ξέρε νερτρὶ κοδέ νγε δάλε = εἶναλθε πάλιν ἐκεῖθεν ἐξῆλθες· μα πρὶ Σαϊδρης τρὶ δνυθτε τὰ Σαϊδρας εἶμαι μέτε ἀπὸ τὴν Σαϊδρα — Ἰταλ. dentro di Scutari καὶ μα κὰ Σαϊδρα· εἶμαι ἀπὸ τὴ μέση τῆς Σκόδρας. — Ἰταλικὰ delle vicinanze di Scutari.
κα*βό*ί βλ. κα*βέ*ί ἢ κου*βέ*ί ἢ κ*βό*ί βλ. καὶ γκ*βέ*ί τὸ παλ. κα*βέ*ίρα βλ. κα*βέ*ίρα, κα*βέ*ίρα, κ*βέ*ίρα καὶ γκ*βέ*ίρα. [παράδεκα τὸ Ἰταλ. gabbato = ἐξαπατῶ, πλανῶ].
κάδ-α (Τερκν) πλεθ. κάδατς καὶ κάθ-δι ἐρχόμενον μὲ τὸ ὄνομα κλαδέσουσιν. — νγε μέρε δάσερι τε χίασιορε νγε κάδατς ε πανδάτς φέρατ' ε δρίζατε.
κάδε-ja (τ) πλεθ. κάδατς καὶ κάδιθ-ι = ἀγγεῖον ξύλινον μαζέτεμον τοῦ κάδρ-ε.
κα*δέ*ο-ε (πνέω) βλ. κρ*δέ*ο-ι (Μιρδίτε).
κάθ-δι = κάδ-ε.

κάθ-ι (Ἀργυ. κυνὸς τὸ κρεβατάκι=γιὰ κόκκαλα κλπ δηλ νὰ κλειστῆ τὰ σκυλιά.

κακαρίσ (Ἐλλάσ.) γραμ. κάθ.=κακαρίζω (ἀπὸ ὀνομ)· καὶ κακαρίσι (Πελοπόν.) κοινὸς κακαρισμὸς καὶ κακαρίσι (Σ) σούλιχ κακαρίσι=ἡ ὄρνις κακαρίζει.

κάθ-α=μονὴ (ἀπὸ βάθρα). — ὑφ] κάφρε=δάσ.

κακ-ζάγ-α (Ἐλλάσ.) γι᾽ φώς γέρου ἢ βελάστε εἰς π᾽ ἄφρ κ᾽ νιάς χ.—πλθ. κακαζάγατς.

κακαζάγ-α (Ἀργυ.) πλθ. κακαζάγκατς=βάτραχος (ἄδατος) καὶ κακαζάγ-α (Πελοπόν.) πλθ. κακαζάγατς καὶ κακαζάγ-α (Πυρρίχ.) πλθ. κακαζάγατς καὶ ὑμτερείαγ-α (Ἐλλάσ. καὶ Κρούχ) πλθ. κ-τς κακαζάντς-α (Καλάμ[α] πλθ. κ-τς, ζάλιγ-α πλθ. ζαλιατς [Σλαυικὴ λέξις] βάτραχος ἄδατος.—2) εἰ μελανόκαφε τῆς αὐλίας τοῦ ὑπαγμένου πρόβατου· ἐκ ὁ ὑμτείαγ-α (Τοπ. Πεζ. Ἀργυ.) βάτραχος τῆς γῆς· ἰδ. ὑπόγλῶσσ-α.

κακαρδί-α [ἐκ τοῦ κάφρ-α καὶ δί-α] πλθ. κακαρδίτς· κοινῶς ἡ βαρβέλια, = ὑπόγλῶσσ᾽ α ἄνω.

κακαρδιάτ-α (Ἐλλάσ.) πλθ. κ-τς ἰδ. χαρδιάτ-α.

κακαρδόκ-ου (τ) πλθ. κακαρδόκατς = ἡ βαλβὶς τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ κακαρδόκια (Βελβ.) κακαρδόκ[η (ἡ) πλθ. κακαρδόκατς, λότσ-α (Πεζμάτ.) πλθ. λότσατς.

κακαρδόπ-α πλθ. κακαρδόπατς (Καλάμ[α) ἰδ. ὑμτερόπ-α.

κακι-α (Σ) πλθ. κάκιτς = κακό (Τυρν.).

κακιλί-ι: πλθ. κακιλίτς ἰδ. κερόκακλ-α.

(τὸ) κακαζόκερ-ατ (τ)=κοινῶς ὑφ᾽ νιάτου μὲ δίκ γερ, γέρ, κ τε μεγαλύτερ ριθ.

κακάτ-ι (γ. Σλαυ.) ὑπερ. ἄκιατ. κακάτατς = τέκνον, τεκνάκια, [ἀνακρίβεται εἰς τὶ κάκ[ι (τ) κάκ[ι (γ)· λέγεται καὶ κάκ[ι (τ) κάκ[ι (Σ) καὶ κάφ[ι (γ).

κάκ[ι· γραμ. κάκ[ι· κάλα-τ-ι· μτγ. κάλ[ι· ἰδ. κλάκ· τὶ παθετ. κάλαρ ἰδ. κρίτερμ. — 1) τρχ. ἀκαθάλλου τινά, 2) εἰσάγω, ἐμβάζω. — κακὰ τς κάλα τς ὑφ᾽τὰ κτς πούς; = τίς τὸ περπάτησε νὰ κάμῃς αὐτό; κακα' ε ὑφ᾽ πρ[ὶ βατίνατ, τς πάρ ε κάτς κάλουρ = ἔλα τὶ ἔκαμαν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ του, ἄλλοι τὸν παρεκίνησαν, τὸν ἔβαλαν, τὸν ἔχασαν.

καί καί πλθ. κάλμι (Δάκεδ.) ρημ. = ἀνάπτω, = δεσ ἡ νδεσ, δίζω ἡ νδίζω.

κάλο-τς πλθ. [δαπν. calumnia] = συκοφαντία. — καμ κρέτ τιέτρμε τ' ι δόνϳε καμ νδόνϳε νϳεμίουτ (Τυρκ. φετμέ) ζδ. ρημ. κάλ.

καλοδε-ομ (Ἐλβασ.) = γανώνα-ομαι. — καί καλαντέ-ομ (Ζ), καλατ. δίε-ομ [μέ Τυρκ. κανδίλιζιε].

καλύ-ι = ὁ καπετάνιος, τὸ καλέ.

(ι-ά-τς) καλύ-τς = ἀπὸ καπετάνιον, ἀπὸ καλέ.

καλάμ-ι καί καλέμ-ι = κάλαμος· ἡ καλάμι ἔ δόλαγτ = τὸ κόκκαλο τῶν δρεχνίων.

καλάμ-ϳα: πλθ. καλάμτε. καί καλαμέ-ϳα: πλθ. καλαμέτε = ἡ καλαμιὰ ἑλληνικὴ γεφ.

καλάντ (Παράδ.) ρημ. ἀνεργ. = καταστρώνω, καταβροχθίζω· ε καλαπίτ = ε ξίνγρι περιέξιε

καλαπέ-ομ = ζδ. καλατέ-ομ.

κάλε-ϳα (Ἀργυρ.) πλθ. κάλετε = πύργος· ζδ. κάστ-ι.

κάλεζέ-α πλθ. κ-τε ὀνομαστ. τυὶ καλ:-νε.

καλεζέν-όϳ (γ. Ζ: budi) = διαφεντεύω τι, ἀρχίνεϳ· 2) διαβάλλω συκοφαντῶ· καλεζόϳ πεζ κτε = διαβάλλω κάποιον· τὸ πλθ. καλεζόμε-ϳέμε. — καλεζόϳ νϳεϳτε = ἀρχίνεϳ νϳεϳτε καὶ καλεζόϳ πεζ κ τε = διαβάλλω κάποιον.

καλεζόν-ι: πλθ. καλεζάπτε = αὐ κϳε καλεζόν· καὶ τὸ αὐτὸ = καλεζωτάφ-ι πλθ. καλεζατάφτε ἐγε. καλεζωτάφε-ϳε πλθ. καλεζωτάφτε ὑπλ.

καλεζία-τ: πλθ. καλεζίατε = διαβολή, συκοφαντία· 2) δάτζα, διάγτσα.

καλεμ-ι = καλάμ-ι (σ).

καλεμίδε-α πλθ. καλεμίδτε = ὁ καλαμιώνας.

καλεντάνερ-έρε (τ), καλεντάνε-έρι (γ) καὶ καλεμπάν-έρι = ὁ Ἰανουάριος μήν.

καλί-ν (γ) (Τυρκ.) πλθ. καλίϳ-τε = στάχυς· καὶ καλί-νε (τ) πλθ. καλίτε, καλ-ι (Ζ), καλεμ-ζι (διμηνίτικ) πλθ. καλεμ-ζίτε - καλεμ-ζέ-α πλθ. καλεμζάτε ὑποκορ. παρμ. εμόϳν καλεμ νδόνϳε βλέρε (νλέρε) = ζγκαί στάχυα ἀπὸ τὸ χωράφι (ἀπὸ σπανίων καὶ ἀδηνάτων πραγμάτων).

καλούμι-ja: πληθ. καλούμια (Τυρν.) = πυραμίς-ίδος· (πυρίτ).— καλούμι κρίπα = πυραμίς δίκτυς.

κάλτ-ι καὶ κάλτε-ι [Ἕλλην. κάλτς-της] πληθ. καλτέλτε καὶ καλτέτε= ἵπποι, ἵππογεν.

καλυβίδ-ι (Καβάλα-Δάκαβ) πληθ. καλυβίδες = βαθ.-χρώμη, πώλος χρώμη.

καλύμπα-ένι (γ) καλυμπένητε = τὸ μικρὸ παιδίον· καὶ πάλλημι-ον (τ) πληθ. παλλούνε.

καλυφόρε: ἐπιρ. = χίπιαρε πρῳ μὲς κἠφέρτ.

καλυκαδάρ-ι πληθ. καλυκαδέρτε = τὸ μικρόλιγνον.

καλύκρανε-α καὶ καλύκρανε-α (τ) = στενόδων-όνος.

κάλυδαι: ῥῆμα = στέφομαι

κάλυδρε = κάκρος, ἐπίρ.

(ι-ε-τε) καλύδρε: ἐπίθ. κάκρε-α-έν, κακὸς πάντως.

καλυπτάρ: ἐπίρ. ἴδ. καλυπτάρ ἐπίρ. (ὁς φέρουσιν οἱ μετῶρες τὸ μικρὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ὤμων).

καλύν-ι (Δίβρα) ἴδ. δολύκρυσ-ι.

καλυφέ-α = καλυφέ-α.

καλύφρε-α (Βεράτ.) πληθ. καλυφέτρατε [καλυστέρων]· ἴδ. πρτί-α (γ).

καλυβίδε-α (Σ) πληθ. καλυβίδετε = ὁ καρπὸς, κίαρατ· ε φυλλέτρης· ἴδ. τσιμέντο-ι (Τυρν.).

καλυπέτ: ἐπίρ. ἴδ. καλυπέτ ἐπίρ.

καλυπέτ(τ) ἐπίρ.=χίπιαρε μὲς ἔπίνετ, μὲς κυφέρτ.—μέρρ-με κάτω= μέρρ-με καλυπέτ. μὲς κάτω.— καὶ καλυπέτ (Ἑλβασ.), καλυπάτ (Περμέτ.), καλυπέτ (γ) καὶ κ.τω.

καλύτε-ὰ-de (Βεράτ.) [Ἕλλην. ε-καλίζω] ἴδ. γέρα κάτ (γ).

καλύτσι (Βεράτ.) ἴδ κάπτα (γ).

καλύτσρε-α (Τυρν.) πληθ. καλυτσέτε (ἡ καλύτσα ὄνος).

καλύφ (γ) = καπετάν-ός] = καβαλλαρέο.

καλύφρε-α ἀρτ. καλύφα-ja θηλ. πληθ. καλύφρητε ἀρτ. καλύφατε θηλ. = ἱππεύς, καβαλλάρης· τὸ ἀντίθ. κρυβετάν-άρι, κρυβατάρε-ja θηλ. = πεζός.

καλύφρε-α (γ) ἴδ. καλυφέ-α (γ) = καβαλαρία.

καλjούφης (τ), καλjούζης (γ) καὶ καλjούζ. ἐπίθ. = καβάλλα.—jαρ καλjούζης = εἶμαι καβάλλα, βέτε καλjούζης = ἀπάγω καβάλλα, βίνι καλjούζες = ἐπιτάζω καβάλλα, βίνι μὲς λόβη = βίνι λόβιζ. = ἐπιτάζω ὡς σὲ γνωστὸς· τὸ ἀντιθ. ἐπίθ. = κάμπλ (γ) = παζάρ.

καλjούρθι· ἐπίθ. (Ἐλβασάν) = σανκαλjοῦ ἐπίθ. ὁ ἴδ.

καλjουγ-α (γ), καλjούι-α, καλjοῦι-α (πλειθ. λείπει) = τὸ ἐπιτάζω ἢ καβαλλαρία.— ἀντιθ. καμπιτ-α (γ) = τὸ παζάρι.

κάλjα· γρμ.=πάνω, σωπίζω· ἀνθ. καλjήκ-α-ς μετ. καλjῆς καὶ κάλjηνες.

κάμ· γάμαι = ἔχω [ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφιλίδου] σε κε κμὲ γὴ; = πόσα ἔχει (ἀξίζει) αὐτό; — κάμι νεβίμ = ἔχω ἀκόμα. σ' κάμ σε εἰ = δὲν θέλομεν. — κάμ πάνες = ἀναχωρῶμεν. — πάντε μπτ = νὰ ζήσῃς! (ἀπὸ ζώντων). — πάντε θμὲς = ὁ θεὸς συγχωρήσει (ἀπὸ τεθνεώτων). — πάντε χὶν' ε τί = ἔλα σὺ ἐπ' ἐμοῦ. — πάντε χάμjεν' ε ζίζ = νὰ εἶναι κατηχημένος — πάντε χάμjεν' ε βάβλε = εἶχε κῦπο, νὰ εἶναι διδαξαμένος, ἐπιτετιμημένος πάντοτε.

καμάνι-α· πλειθ. καμάνεμαν (Κυδ. Τερ.) ἴδ. χαμαντάρι (Ἐλέ).

καμάτι-α (γ. bagdan) πλειθ. καμάτσι = τόξον.— καὶ τζούμι-jκ, τσ-τζούμι-τσζούμjα πλειθ. στρ. [Ἑλλην. ἡμισ-κάμαντον].

καμαντάρ-ι, τὸ ἑνικ. καμαντάμι-jκ = τυμπανί.

κάμbε (γ) ἐπίθ. καὶ κάμbις (γ) = κυβίτ, παζάρι.

κάμbι-α (γ) κάμbι-κ (τ) πλειθ. κάμbιτς, κάμbιτσι (πορσέλ. gamba) εἶμαι μὲς κάμbις = εἶμαι βαθιά, σβρίκι ψχὶ κάμbικ = ἔχασε τὸν βαθμόν.

κάμbιζ-α (γ) κάμbιζ-κ (τ) καὶ κάμbίτσ-κ (γ) πλειθ. κάμbιζατς, κάμbιζετς, κάμbιτσατς = ἡ σανκάλλα καὶ παρκάλλου κάμbιζ' ε τσάρτσιου πολίτσης.

κάμbιρι·α (γ) κάμbιτι-α (τ) = τὸ παζάρι, ἀντιθ. καλjούρι-κ.

κάμbιρ-ι (γ) πλειθ. κάμbιτσ—παζάρι· τὸ ἑνικ. κάμbιτσ-jκ πλειθ. κάμbιτσατς — κάμbιτ-ι (τ) πλειθ. κάμbιτσι κάμbιτσ-jκ πλειθ. κάμbιτσατς καὶ κάμbιτσάρ-ὲρι, κάμbιτσίρ-ὲρι πλειθ. ὄρτς — τὸ ἑνικ. κάμbιτσίμ-jκ πλειθ. κάμbιτσίτς — κάμbιτσάρ-ὲρι πλειθ. κάμbιτς· ἑνικ. κάμbιτσίρ-jκ πλειθ. ὄρτς· ἀντιθ. καλjούρ-ι, καλjούρ-jκ ἑνικ.

κάμbι-κρούτ (γ) κάμbι κρούτ (τ) = σταυροπόδι. — μὲ κάμbι (κρούτ) κρίτ = κάθημαι μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα, κάθημαι σταυροπόδι.

κάμαρ-α (τ) κάμαρι-μα θηλ. = κλείσιμο-κα, πληθ. άρτα, κάμαρτς θηλ. κάμαρτς ἴδ. καὶ ι-α-πάσαμ-ι-κα (γ).

καμίλ-α καὶ καμίλα-μα πληθ. καμίλατς καὶ καμίλατς = ἡ κάμηλος.

καμαρί-μα: πληθ. καμαρίατς = ἡ τόπος ἔνθα συτείονται διάφορα λογλούδια.

Κάμβ-α, πατρωνυμ. ἀπέχων τρεῖς ὥρας ἀπὸ τὸ 'Αντίβαρι.—ἀπὸ τὸ 'Αντίβαρι ἕως τὸν πατρώνυμ τῆς Κάμβας ἡ περιοχὴ αὕτη ἐνομάζεται Μερκόν, ἔπου ἱμιλεῖται ἡ Σλαυϊκὴ γλῶσσα· ἀπὸθεν δὲ τῆς γεφύρας τῆς Κάμβας ὁμιλεῖται ἡ 'Αλβανικά.—(1917 Κ. Χρηστοφιλίδης).

καναβίτσ-α (Βερά τ.) χειρόμακτρον.

κάνατ (budi) κίτ. = κανά (Σ) = τιμή.

κανουβ-ι-φι-μα ('Αργυρ.) πληθ. κανουφάρτς — ρατς θηλ. χαϊδεμένος, ν' [ἐκ τοῦ κὰ καὶ κανάρ].

κανελ-ι: = τὸ κανέλι.

κανιφ-μα πληθ. κανάφατς = μανιτάρια· κλέν κανάφ = (κλέφ κανάφ).

κανίσ-α πληθ. κανέτατς κανὸς τὸ λαγήνι [εἶδος μέτρου τοῦ οἴνου] καὶ κρατ-α πληθ. κρατάτς.

κανί (bogdan) κίνα (Σ) κίνατσκα τῆς ἀγρ. ἀνατολή, κανέ = τις. Λτι κανα γίνεται κι κανά (bogdan) = ὁ Θεὸν νὰ δίνει κρίνει.

κανδίρ-ι πληθ. κανδέρατς = ἡ στεφάνη τῆ ἐκκλ.

κανδίλ-ι (Σ) καὶ κανδίλα-μα[τ] = λύχνος, λαγήνι [Λατιν. candolla].

κανδιλίρ-α πληθ. κανδιλέρατς = λύχνος.

κανδέρ-μα = ἡ ἀνάγκαια εἰς τὸν ἄκρον, ἡ ἐν τῇ ἄκρᾳ κοιλάνη [ἴδ. κανταδι].

κανδούρ-ι ('Τδρ.) = ἡ γυναῖκα (Τυρν. Ἰωαννίν.) ἴδ. καντ-ὰι.

κάνδρ-α (Τυρ.) πληθ. κάνδρατς = λαδερόν, καὶ ρέμ-α, (γ) ρεμί-κα ('Ελβασ.) πληθ. ρεμίτς, ρεμέ-μα (τ).

κανε (Δάκιθ) κρὲν (bogdan), κρέτς (γ) κρίνι (τ) μετ. τοῦ ρημ. μαν.

κανέ-ι (Περρέβ.) = ἡ κάνουλα ἴδ. douaj-ι καὶ κανέλα-κα (Σ) πληθ. κανέλατς, κανέλα-κα (Κοθ. Βερά τ.) πληθ. κανέλατς· κρεβ-ι ('Ελβασ.) [κανίτσι] = ἴδ. τσα, bυρα-ι.

κανίστρ-α πληθ. κανίστρατς: τὸ κάνιστρον [ἄλλως. κάνιστρον. Λατ. canistrum].

κάνας-α (γ), κάνγε = (γ), κανγε-κ (τ) πλνθ. — κ-τε = φόδι, ξόμα, τραγούδι.

κανταπούρ-άρε: πλνθ. καντεπίρτε άρε. καὶ κανατσύρ-άρε πλνθ. κανκαπίρτε—κάνκαπίρ-γκε πλνθ. κάνκαπίρετε θλ. καὶ κρηγετσύρ-άρε πλνθ. κρηγετσίρτε άρε. κρηγετσίρ-γκα (τ) πλνθ. κρηγετσίρτε. = φιλάτης, ἀτιμῶν, τραγουδιστής.

κανάκ-ου (Τσια.) = δουράτ-α (Τσιρ. παϊχνίδι) κἀγὼ σπίνω κἄς ἄσουμε διαμόρτε. — τρὶ λυόκ ε νἠ (δαῦ κ νἠ τσιάτε), ενὶ νἠ τσιάτε, ενὰ νἠ κανακὰ (=λαχανὶ) β—θ ὀκρὸ μι βάμε.

κανόνμι=(τ) (μετὰ γενικῆς)=ἀπειλῶ τινά, φοβερίζω τινά. ε θείε φρ κρης κνὶτ. — μ-τ-ι κανόνετ=μι-σκ-τσα ἀπειλεῖ.—μις μ' κανὸν σι σ' τε τρμίνεμ=μὴ μὲ φοβερίζεις διότι δὲν σὲ φοβοῦμαι.

κανσά'-α πλνθ. κανσάνς (τ) καὶ κανόνμ-α πλνθ. κανόματς= ἀπειλαί, ἀπειλαί.

κάνα-ι (γ) (πλνθ. λείπει) καὶ κρη-ι (τ) πλνθ. κάρπνε=τὸ κανοβούρον ι-ε-τε κάνπε (γ)=ι-ε-τε κρῆτε (τ)=δι κανοβούρια ἐπιθ. τῆς ὅλης θηλυτικῶν.

κάντ-ου (γ. hindi) πλνθ. κάνδιτε=ἄκρα ὡς κάντ-ε-κάντ=πέρα καὶ πέρα· κάντας ἀπὸ μιὰ ἄκρη ἕως τὴν ἄλλην ἄκρην. κάνδι ε ρρίμτε= ἡ ἄκρα τοῦ ἐνδύματος.— ε γ]όκ τ' ἔτ κάντ ε κάντ. = ὁμιλεῖ τὰ πατρὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς [κατὰ λέξιν].

κάντ-ε ρκμ.=(πάθω (διὰ τῆς χειρὸς καφέως) [Λατ. capio=συλλαμβάνω] ἴδ. χέκα ρκμ. [τσιμ. κάντ-ἄρμ=κλίνω, ὀρθόζω, μπαίνω, κατέρχομαι. ἴδ. καὶ ἄλλον. κάπω=ὀρθόζω].

κανάρ-ι πλνθ. κανάρτε=πρωκτοειδὴς ἴδ. πάνι=γου.

κανταρίμ=πρωκτοειδίζω=ἀπ κανάρ· καὶ

κανταρόν τὸ παθ. καπαρίζμι, καπαρώνω.

κάπ-α (Τσιμ.) πλνθ. κάπατε=δεμάτιον ἀγκαλιαίου. κάπε μίατι= τα κάπ κρέχι=δσον πιάνει ἡ βραχίων ἴδ. ρκμ. κατ. καὶ δεμάτ-ι.

κάπαζ-α (Παμμέν) πλνθ. κάπαζατε=ἡ κάπη, ἡ λαβὴ τοῦ ξίφους· ἴδ. δόμ-μι ('Ελβασ.) δομίζ-α (Καβ. Σ) καὶ [ρκμ. 'Ελλην. κάπω = ὀρθόζω].

κάπνμι καθ. τοῦ κατ.

καπρμίν (Σ) = κρμίν = κρμίν = καπνίσω.

καπρολή & καπρολή ρ. διπρ. = καπρολώ, καπρολήζω, κάμνω πόρπους. = καπρολήμα τὸ παθ. = χίδια κάνε-γυαλίσματα (Παρράς.).

καπρολής (γ) καὶ καπρολινής (Βερόν.) ἴδ. καπριτσής καὶ ὀκαπριτσής (Βερόν.) = ὀπισθοδρομικός.

καπρολινιλ-ώ (γ) πλεθ. καπρολινίζ-τς καὶ καπρολιλ-ώ (γ Σ) πλεθ. καπρολίζ-τς, καὶ καπριτσιλ-ώ = κάμ δρομὸ δίγα χέρ δίνε νὰς γέρθ πίσω καπρολίσεις. — ἴδ. καπριτσιλ-ώ.

καπρολίζ-ω (budi bogdan) ὑπερθολ τι. 2) ὑπερβάλλω ὑπερέχω (Βερόν.) ἀκαπρολίζ. — καπρολίζ λιγόφωνος, μάλλινος, χονδρόκοκκος κ.τ.λ. = ὑπερτιθῶ τὸν πουκάμισόν, τὸ βουνόν, τὸν χόνδρον. — ε καπρολίθε τσ μὶ' ατ ἄνθ = τὸ ὑπερτίθεται πέρα-πέρα· χίδια ε δλὶ μὶ' ατ-άνθ. — ε καπρολίζ μὶ θένα = τὸν ὑπερέχω κατὰ τὴν σοφίαν. — καπριτσίζ παράφρων (budi) = παραβαίνω τὴν ἐντολήν.

καπρολίμα-άτα (budi), καπρολίθμα-άτα (γ. Βερόν.), ὀκαπρολίθμα-άτα (Βερόν.) παθ. παθ πρωτ.

καπριτσιλ-ώ, καπριτσιλίζ-ω (γ) πλεθ. καπριτσίζ-τς, καὶ καπριτσιλ-ώ (γ. Σ) πλεθ. καπριτσίζ-τς· ἴδ. καπρολιλ-ώ.

καπριτσού-ι (Καθ.) πλεθ. καπριτσούζ-τς = κριτσού-ι (γ) καὶ χριτσού-ι (π).

καπριλ-ώ πλεθ. καπρίζ-τς· καπρίλ' ι πάρε = τὸ ἁμαρτίαν ἔχουν μέρος τοῦ τσιμουδιοῦ· καπρίλ' ι πρόπερι (τ) οἱ ἄνωθεν μέρος τοῦ σάγματος· ἐν Καθάλῃ τὸ πρόσθιον μέρος λέγεται λαλούα-ου ἴδ. λαλ-ώ. — τὸ ὄπισθεν πρόπερι-χα.

καπιδάν-ι πλεθ. καπιδάνατς = ὑπλοχέγρης. 2) πλοίαρχος.

καπιτάλ-ι καὶ καπιτάρλ-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. καπίστρε-κ.

καπίστρ-κ (γ) πλεθ. καπίστρκτς [Λατ. capistrum] καὶ καπρέβ-κ (Σ) πλεθ. -κτς = τὸ καπίστριον.

καπούς-κ (Βιτσάλια) πλεθ. καπούτσατς ἴδ. μουλαρ-ι.

καπλίζ-ω ρηγ. = πλουσίων τινά. — μὲ καπλίζει τς χόντρε· ἐ δίνει. (Ἐλάσσ.) = μὲ ἐπλάσωσεν ὁ ἡμέλτης· νὰ καπλίζει κεφάλιον = μὲς ἐπλάσωσεν, (μὲς ἔφκιασεν ἕξοφκα) ἐ ἀχθρός.

καπλίσιλ-ι (Καθ.) πλεθ. καπλίσιλτς = λίγα λιβὰ αἷς βρε νὰς φυλάγτ πρῖ μὲ ε τσέρε.

καπόν-ι = γjαλj-ι· καὶ καπνίκ-ίτ πληθ. καπνίj-τε· καπέν-ι (Ἀργιν.), κρεδίν-ι (Παρμέν.) πληθ. κρεδίσητε, καδένῶ-ι (Ἰθάκ.)· πληθ. καδόπάτε. — καπόῶ δέτι = γjαλj - δέτι (γ) = ἐνθένε, κοῦρε. πολλε δέτι (τ) = μίγ - α (γ).

καπαλj-ι πληθ. καπαλjητε (Ἐλέατ.) = ὁ σωρὸς τῶν δημητίων ἀφοδεύεσι· καπαλj: κάπαδε μίσρι.(καὶ μεταφορικῶς).—μὲ καπαλj= ἔπεφ. = σωρηδὸν· ἴδτε μιανίθκιε σεβένε πιλμέρι μὲ καπαλj κτλ.

καπαίρδ-α πληθ. καπαίρδητε = τὸ μανταίριον κιτώνε· καὶ καπαίρδ-κ πληθ. καπαίρδητε, καὶ καμπαίδ-κ.

καπαίτῶ-ι (Δάκεδ.)=φεπ-ι (Τυρσ. φέπτι).

καπρίκ-α πληθ. καπρίκητε = καπίστερ-κ πληθ. κ-τε.

καπριόλ-ίδι (τ), καπριόλ-ίλι (γ) καὶ καπριόλ-ίλι (συνῳδ.) = ἡ δορκάς, τὸ ζαρκάδι πληθ. καπρίσητε [Σπάρτ.]· καὶ καπρίλι-jε, τὸ πληθ. καπρίλιτε. [Λατ. caprea, caprreolus].

καπτ-α (Τυρσ.) πληθ. καπστε ἴδ. χρυσάφ-α (Ἐλέατ.).

καπόδ-ε καὶ καφόδ-α πληθ. τκ-τε = ἡ βουκέ.

καπόδ-j-όj καὶ καφόδ-j-όj· δογκάνω τι.

καπόζ-μι ὀνομ καὶ καφόζ-μι-ὀνομ πληθ. [ἴδ. κάπτω-χάφτω].

κάπτε (Παρμέν.) [ἴδ. καπτόj.] μλις τε κάπτε τε μάλjτ = μὲς τε κοντρόνjητε, = μὲ' ἀπ τε φάκτος τιάπτε τε μάλjτ.

καπτόν-α πληθ. καπτόνητε (γ) [Λατ. caput] = κεφαλὴ (ἐν γένει ζώων καὶ ἀνθρώπων) ὅταν εἶνε ἀπεμμένη, ἢ ἀφημένη: πτερ ἴδτε ε βράζε ε, ε τρίζε, κ ε δέρτητε κ ε πιλουρε, ε ε ζαζε. 2) καφάλλα.

καπτόν-όj· μεγ. ἐνεργ. [γ. τ. budi] = διαπερῶ, κάμπτω, καπτόνj μάλjτε (budi) = καπερτόνj μάλjτε· καπτόνj μάλjτε = καπερτόνj μάλjτε, dάλj τέj μὲ' ατ' ἄτε μάλjτ. 2) καπτόνj (τ) = περιφάλ καπτόνητε [ἀπ. τοῦ κάπτω, χάφτω, ἴδ. κάπτω].

κάρ-ε πληθ. κάρητε = κούπτω, φυλλὴ κιτώνε.

καρακάδ-α (Ἰωάν.) πληθ. καρακάδητε = [καρακάδ-α = μαύρε κάρε] = εἶδος ἀντίρου μαύρου τὸ ὁποῖον κάθεται εἰς τοὺς τοίχους τοῦ φούρνου καὶ τὰς ἑστίας ὅπου εἶνε θερμὸν μέρος.

καρακίλj-α [γ) καρκίλjε-jε (Παρμέν.), καρκίλjε-jε (Ἀργ.) πληθ. τε. = στρατιωτικὸς ἅρτος.

καραβίδε-ja: πλνθ. καραβίδες = ἡ καραβίδα κοινῶς.
καραβολίδα-ες (Σ. Τσοτ.) πλνθ. καραβολίδαγε = γέροντες.
καραβολίδ-ι (Σ), τραμάδ-ες (Πιζγουδ-Δεσίδα) πλνθ. ὅπτ.
καπετάν-ος (Μάνα) πλνθ. καπετάδαγε = καπετάν-ι ι Ἑλλάδας μι μόρφης.
καραντέν-α: (Καθ.) ὅλ. τιαφ-α.
καράπαγ-α πλνθ. κ-τγ = ἀραίγκλρα, μπλιαγίκ-ja.
καραφίλ-ι: πλνθ. καραφίλαγε = γαρύφαλλον.
καρβάλja-ja (Παρμέν.) πλνθ. κ τγ = καρβάλja-ja (ὅλ.
καρβούν-ι (γ) hundscouth; ὅλ. τγιβίφ-ι.
καρδούλ: ὅλ. καρτούλ, καντούλ (Σ) = τρίχω.
καρδούν-ι πλνθ. καρδάτμαγε = καντούν-ι = ἄρτμας, τράξιμον.
καρδί-α (Ἐλβασ.) πλνθ. καρδίτγ = φρύγανον, εἰμὶ τγ βάλα ε τγ λάτα· καὶ καρδja-ja (Παρμέν.), πλνθ. καρδjαγε, ἀκάρτγ-α (Βερέτ.) πλνθ. ἀκάρτατγ.
καρόνδ-ja (Σ) πλνθ. καρόνδαγε, καρδjάja-α (Παρμέν.), πλνθ. καρδjάjατγ.
καρουλιέ (Παρμέν.) = κάρμα τινὶ ἀθάνατον, λογικόν, χτονόνιο, ἐπὶ ζώων (καὶ μετοφρ. ἐπὶ ὅλων).
καρουλίδμα = γίγνομαι ἀθάνατος, χάνομαι, λογικός.
καρουλόπ-α (Κασ.) πλνθ. κ-τγ ὅλ. ἰμπτούφ-α.
καρουλjόν-ι: πλνθ. καρουλjόντατγ, καὶ καρτουλjόν-ι (Κρούβα, Σ) πλνθ. καρτουλjόντατγ, καὶ καντουλjόν-ι (Σ) πλνθ. καντουλjόντατγ = ἡ ἀκρίδα κοινῶς.
καρουντδούλ-ὸλι (-) ὅλ. καὶ λjυαγκόν-ι· πλνθ. καρουνδδούljαγε· καὶ καρουνδδούλ-ὸλι (γ) καρουνδδούλ-ὸλι (συνχ.) [καλλουνδδούλ-ὸλι ἀναγραμματισμός, = ἐκλελεμένος μὲ ἀνθρὰ φορέματα] καρόδ καρουνδδόλι = κρύος χίονας· ὑπολόμενον πλεγμένον ἀπὸ σίδερον τὸ ὁποῖον ἁρέζουν οἱ παλαμοντοί.
καρουφέ: (Παρμέν) ὅλ. καπουφέ· καρουφέjα-α: πλνθ. καρουφέjατγ (Βερέτ.) πλνθ. κ-τγ = κ' ε αἰαja χjε σ' αὶ ἄλ τγ μάρ.
καρουπδέτ-α (Παρμέν.) πλνθ. καρουπδάτγ = λάμπ ι λέγετγ, ι πα καθέκαστ, ι σφουλέτ.
κάρπ-α (Δόβρα) πλνθ. κ-τγ = δκάρπ-bι, = πέτρα, βράχος.
κάρπ-α πλνθ. κάρπατγ (Διβρα), δκρέπ-ι πλνθ. κ-τγ κρεπ-ι (Μορ-

δίτσ] πλθ. κρίτσες· Μάλ] κάρτς=πατζάδες βουνών [κάγκαρον Κερπάθου ἴρε]

καρα-ι: ΡΡΡ=ἀντιστικ-ωλός, πεισματώδης, [ντοπάϊ τσαρε.].

καρακλίτσα-ι (Κρούμ. Σ.), πλθ. καρτσακλίτσες=καρακλίτσα-ι=ἀκρίς=ὄκα.

καρακλί-ζ: ρημ. [άλλως. τσαρτσά] 1) πηδῶ· τινάσσομαι 2) χορεύω, ἀρχίζω.—καρδακλί πρωτρίτσι=ἀνατινάζει, (λεγ. ὅταν κρατήσῃ βίτσι ε βάτ' ι δέντ καὶ κλώ κρατήσῃ ὅλους βίτσι τσι δίτς — καὶ καρδακλί -ζί, καττακλί [Σ. bogdan), καρτσί (Σ. Περρεί.)=πάνινη βάλα, χορ καρακλίζῃς ὅλους βίτσι καρδάρι.

καρακίμ-α=ἡ χίμα, τὸ ταιρτάν· καὶ καρδιὰ, καττάκ-ι (Σ), καρσίμ-ι πλθ. -τς

καρμπάδεμαι, παθ. τοῦ καρκαδούκ-ιάζω (Κοδ.)=καμπουρκάζω ὅπως τὰ γάϊδαρος, (ἐπὶ ζώων) ὅ. καρμπάκ-ια.

καρμπάντ-α πλθ. καρμπάντες ὅ. χῆμα καρμπάκ.

καστάκ-α πλθ. καστάκες [ἰνικ. εἶεν]=καλύβα καὶ καστάκ-μα, πλθ. καστάκες, καττάκ-α (Σ) πλθ. καμπάκες=καλύβα· 2) καστάκ' ε πολλαπλάτ=λιμάκ-ζω· κουμάτ, καστάτ=τὸ κοντάρι.

καπαμπάκ-ι, καπαπάκ-ι πλθ. κ-τς ὅ. τρόγγολ-ι (γ).

καπρακί-ι πλθ. καπρακίδες=εἶδος ὄφεως μεγάλου μὲ τρεῖς τοπικὰ χαρακτηρισμοὺς ἀπὸ τὰς ράχεις.

καπαλίτσ-ι (Σ) πλθ. καπαλίτσες, κατ' ἀπαβλὰν τοῦ μ. ἀντὶ καρπαλίτσ-ι=καρίς.

καβάκ-άζω (Σ) κατ' ἀπαβλὰν τοῦ φ πρὸ τοῦ δ- ἀντὶ καρβάκ-άζω.

καβάκ-α πλθ. καβάτς ἀντὶ καρβάκ-α πλθ. κτς=ζῶον.

κάπα ἄνωμα παρλαπιπάων (πλθ. λάπτα)=ἄχυρον καθ' ε γρόπτ, ε ἀλβόν, ε πρόκαρης, ε λίβατ· 2) καθὲ ε κούμπτρατ=ὁ γαλεὸς (ἀστερωπὸς) 3) καθὲ-α (Σ) ζωϊκὸς χίτων· [πρὸς διακρίλλ. τῆς χλάνης] ὅ. καὶ λιακ-ου. — καθὲ ε πέπερ, ε κρίτ, κ.τλ. κιαρ μὲ δίγα τε γλάτε πε δῆμ νδε λίαμπτ ε πε θάρ ε πα δερμούαρ: πι κάθε τι τε δῆτες, ε τε διρμούατς, κτρίτ ι θάς: λιακ-ου.

καβάκ-ι (Γιω.)· γαϊτάκ-μα [Ἐλβ.] πλθ. γαϊτάμτς κοτέτσ-ι (Κρούμ.)=κοπὰ καὶ βίτσ μίτρης.—γαϊδάκ-μα (Ἐλβασ.)=δάρτ μὲ πυρετὸν ε μβουλλ'νιμ μὲ τάγουλα κ μι κάθε,=πάρτσος μὲ κάτρε κλάδι.

καθάρε-μα πλεθ. καθάρατς [κάθατς-α] ϑλ. καπίλε-κ ἢ καπόλε-κ.
κάι (Παρμέν.) ρ. ἐνεργ. = καταλαβάλλω, καλ. ἀορ. κάτσ-α· μετοχὴ κάτς καὶ κάτσαρε [ἀπερχόμενος λέξις].
καπαλά-σι (γ) πλεθ. καπαλάδ-τς = πάκλωμ, ἄγγος ἀνθίσεως μεθ' ἑνὸς ἀρθαλμοῦ πὰς τὸ μέτωπον· καὶ καπαλάν-ι (τ).
καπανδί-α: κοινῶς ἡ καπάνα = ἡ καπάτσους, ἡ πλάτης ϑλ. καὶ πλήθ-τσι.
καπανδίν: ρ. ὑπόθ. = καπαντιὰ.
καπαπί-α (Παρέν.) πλεθ. καπαντς = μάνδαλος ϑλ. κλάφ-κ (Καλάβ.).
καπαρδίς-καρδίας = μάρς-κ = ἡ περικαρπιδόκαρπος.
καπλόϊ (Σ) ϑλ. τριαγλόϊ = ἀριστῶ.
καπολά-δι (Παρέν.) πλεθ. καπόλτς [Ἑλλην. κάπα] ϑλ. ἀμάχ-ι.
κάρτς = ϑλ. κάτς καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα. — ι-κ-καπρόλατς-ι-κ = τριταμοιρίτης-ὲ-ὸν. — καὶ ι-κ καπρόλτσι-ι-κ (Ἀστρ.) συνῳ.
καπούν-δι (γ. Ὕδρ.) = χωρίον· πλ. καπούνδιτς· καὶ φόϊτ-ι, πάϊτ-ι (τ) πλεθ. φάϊτσατς, πάϊτσατς.
καπουνδάρ-ι: πλεθ. καπουνδάρτς = χαμηλὸς [γ].
καπουνδάρ-μα: πλεθ. καπουνδάρατς = χαμηλὸ [γ]. — καὶ καπούνδρ-ι ἀρτ. καπούνδρι-μα ϑηλ. πλεθ. ἀρτ. καπούνδρατς ϑηλ. καπούνδρ-ατς. — καὶ φάϊτσαν-ι (τ) ἀορ. φάϊτσαρ-μα (τ) ϑηλ.
καπρία- (Βιρέτ.) = (κμπένα-γου Τσιγκ. = δίχ πάμβακου) [Βουλγαρικὴ κατοχή, ὅπως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καταμέτρησις].
καπρογγόϊ-ι: πλεθ. καπρογγόϊτς = ι καὶ ι σπαγγόϊτς — τὸ ϑηλ. καπρογγόϊ-μα πλεθ. καπρογγόϊατς = ε ἀμα ε σπαγγόϊατς.
κάτρε καὶ κάτ-τσε (γ) = 4 [Λατ. quattuor].
καπρομζόϊ (Παρμέν.) ἐνερ. = πεντακοσιοστεύω = πεντακόσιος.
καπρομζόνι ρῆμ. = πεντακοσιοστεύω· πλεθ. καπρομζόνατς. — ι-κ-καπρομπερ-ι-κ (Παρμέν.) = πεντακοσιο-ὲ-ὸν.
κάπρολς = πεντρεχῆ, πετρεχῶς ἐνερ.
[ι-κ] κάπρομ-ι-α = τέτρατος-η-ον. ἀριθμητ. τακτικὸν.
καπρομβρόϊτσε-ι (τ) πλεθ. καπρομβρόϊτσατς = στρόγγυλος [ἐκ τοῦ καπρομβρόϊτσ-κ].
κάπτ-ι (τ) [ἐξ οὗ τὸ ἀπλοελληνικὸν καπτέλιον, καὶ τὸ Τσιγκ. κμπτόϊ] = καπτέλι [κάπτ-ι (τ)].

καπαδοί-α (γ) πλθ. καπαδοκιών-ες = κοινός παρά τοῖς Βυζαντινοῖς ἢ ξένος.

καπαδρέ-α (Ικαρίαν) πλθ. καπαδρένης = ἀφιδές.

καπαρρούν-ι: (Ἐλδασ.), καπάρρουμ-α (Κρούμ). — μαπρίδια-ja (Ἐκρασ.) μάπρίδιας τι σ' ι ἄπλαχης κάλαχης καλίουν μάπρι ι θόνε καπαρρούμ. καπαμούμ' ι μιαχρι.

καπεί (Σ) ἀντὶ καρπεί κατ' ἀπιβολὴν τοῦ ρ. = καρπεί = τράχηλος.

καπέ-α: πλθ. καπέδες = πιθάρια μεγάλα πηλίνων τῆς φαγητῆς.

καπείδ-ja (τ) πλθ. καπείδες = νάμματα μεταλλίνων κίονων παρόδων. καὶ καπείλ-ι (Σ. ἀντὶ καπείδ-ι τὸ δ. εἰς λ.) καὶ ταπερόκ-ου (Ἐλδ).

καπέν-ου (Βερέτ.) πλθ. καπένηδες = κάπη-ι ὄϊ, καὶ καρπείχ-ι (Ἐλδ.)

καπείχ-α (Ἐλδασ.) = ἀπαλὸς [ὄ. γραικ. καπτίκι]. καπτίκι-ja (Βερέτ.) πλθ. καπτίκιδες.— καπτάκ-ου πλθ. καπτάκηδες [ὄ. κάπτα] καπτάκ-ι = ὁ ἀπαλὸς τοῦ ἵλιτου, τοῦ οἴνου, τοῦ ξύλου· λέγεται δὲ καὶ πταλία-ου (Κρούμ-Καβάλα), γρῦλα-ι (Σ). γρῦλε-ου.— καπτούπ-ι (Βερέτ.) = λαθυπόμορφος. — καπτίκ βόλι, βέλα, ὄϊλα = ἀπαλὸς ἵλιτου, οἴνου, ξύλου.

καπού: (τ) ρημ. ἀόρ. = καμάδαω, νηΐκ, νηένε, ρημ.

καπούζ α πλθ. καπούζηδες = καπύζηδες (Σ).

καπᾶ-ι πλθ. κάπέδ- ὀφρυές, ἰσοπαγῆς.

καπαμούλ-ι (Σ) καπαμοῦ-ι (Τυρσ.-Κρούμ) πλθ. καπαμούδες· ὄ. κεφαλ-ι.

καπᾶρρούμ-ι (Κρούμ-Τυρσ.) = καπαρρούμ-ι.

καπᾶλ-ja πλθ. καπᾶλjηδες [βλαν. κάπας, Λατιν.-ιτ. capo, capitello.=κάλλυθος] καπᾶς κεφαλὴ ὄ. ἀπάγτ-α (ὑβρίτικον καπᾶλ-ja).

καπᾶλjούτ-α (Τυρσ.) πλθ. καπᾶλjούτηδες· ὄ. καπᾶλ-ι καπᾶλjούδ-α (Σ) πλθ. καπαλjούδηδες.

καπέγγ-ι (Ὄλιγα) ???

κάπαρ-α: πλθ. κάπαρηδες ὄ. ἄμμ-α.

καπαλίζ-ι (Ἐλδασ.) καπᾶς τὸ λαιμ, τὸ κεφάλι.

καπαλάρ-α πλθ. καπαλάρηδες (Καβάλα), καπαλjίτ-α πλθ. καπαλjίδες, καὶ καπαλjούτ-α πλθ. στγ.

καπαρούδ-α πλθ. καπαρούδηδες (Σ) καὶ τάφαρ-α (Βερασ.) πλθ. τάφαρηδες, τάφαν-α (Μαζεδjικ) πλθ. στγ, τάφαζ-α (Μαζεδjικ) πλθ. τάφαζηδες.

κουδούμ-ja (Πρίζ.) πλθ. κουδούματ ßθ. δτύρ-ε· και κυρούδ-ja.
κουκούτ-ε (Πρμέτ.) ßθ. κουτούλ-ι = δεκάς.
κουλούρ-ε (Κριάρ.) = κρίνω λίθους και ράντζ-λίθους [Μαζαρίκα].
κόρφ-ε: πλθ. κόρφατ = κούκλον, αρνίον. — και τσάτσαρ-ε (τ) πλθ. κ-ατ· ßθ. δέτ ε αρίος [= έντομ τῆς αορίλτ].
κόρφ-ε πλθ. κόρφατ = [causa] 1) πράγμα 2) ζῶον φριτηγόν, ψχομάν κόρφατ = φριτίνον τὸ φριτηγὸ ζῶον.
κορφέζ-ε: πλθ. κόρφεζατ = σύνεργα, ορίβληκα· 2) κόρφ' ε χάγκ' ήπιατρ. τοῦ κόρφ-ε.
κόρο (ε) ßθ. κκ (γ). — ßθ. πρέ = πίθος;
κορόϊ: γηρ. ένεργ. = ξερλουδίζω, τὸ κορόϊα τὸ ἀμυγδάλα, τὸ ραβδ. κοντ· ßθ. κορόϊτα-ε-ι μετοχ. κορόϊπιαρ — τσάκτ. κορίτσα.
κό (budi, bogdan, Βλδαν. Τυρν. Κριάρ, Κυδόβ, καὶ ὅπαπ ὁ μάτ Αλβανίς) ßθ. τί (τ), τάν (τ), του (Σ) καὶ τουν (Σ) = ἔνθ.
κό (γ) κε (τ) αἰτ. τῆς ἀντων. κιτοῦ ἄρατ καὶ ένεργ. (budi, bogdan) (γ) κα ßθ. κιτοῦ.
κόδ-ja πλθ. κόδατ = ἑξήκοντα ἑκατοντάς.
κοθ-ά (Ελβασ.) καὶ κθ-ά (Σ) πλθ. κθατ = κατσίκα· καὶ κάτθ-ι (γ) πλθ. κάτθατ, κατσ-ι (τ) πλθ. κάτσαρ-ατ (τ), κάτσ-ι (τ).
κοθίν-ί (γ), κθίν (τ) (budi) ρ. ένεργ. = τρέπω, στρέφω γυρίζω, ένστρέφω· κρίθ φιλάρατ = παχαίνω τὸν λίγον, τὸν ὑπάρχοντ· ι κρίθ φιλάρατ = τοῦ ἄπαντα (ἐπὶ κακοῦ) = ἀντιλέγω, ι κρίθ ὅπιαρατ = γυρίζω τὸ κάτσ· κρίθ κρίατατ μὲς γῆ ἄνω = παραβλέπω· κρίθ λιάτατ (καὶ ἀπλῶς κρίθάτατ) = ἀλλάζω τὸ θήλυκόν μου, ἔξω· γίνομαι προκρίνομ. Ὅπαν ι κρίθάτ-ι καὶ ε κρίθάτ-ja ὁ ἐξωτάτ· προνίλ-τος· κρίθ πράτατ = γυρίζω ἀνάποδα· ι κρίθ μανίατ = ἢ ι κρίθ μάτατ = τὸν κάμνω νὰ ἀλλάξῃ γνώμ. — τὸ ρίτον κρίθάτα [γ] κλίνατ [τ], κρίθίνατ καὶ κγθάτατ (Κριάρ) τοῦ ένεργ. γηθ = ἀποστρέφω, τρέπτομαι ἔξω. — κρίθάτατ πρὸ τῆς λέξεως δίλιτ = στρέφομαι πρὸς ἀνατολάς. — ὁ μετοχ. ι κρίθάτ-ι (γ) καὶ ι κρίθάτ-ι (τ).
(ε) κρίθάτ-ja (γ) ε κρίθάτ-ja συνηρ., τῆ κρίθάτατ (γ) καὶ τε κρίθάτατ συνηρ. (ι-ε-τε) κλίσις (τ) = τροπή, στροφή. — τε κρίθάτατ ε δίλιτ = ὅταν γυρίζῃ ὁ ἥλιος· αἱ ἥλιου τροπαί (ἤτοι 9 Μαγίου καὶ 11 Σεπτεμβρίου) — σα τε κρίθάτα κα ἀτρέα; = πόσον ἀκμάτια ἔχει ἡ νύκτα;

αβλέ: (τ) [ἴλλην. καθαρός] ρ. ἐνερ.=αἱθριάζω, καθαρίζω (ἀπὸ τοῦ καιροῦ) καὶ αβλιάζ (γ) αβλιάζ κάβε=ξαστέρωσε ὁ καιρός· αβλιάζ (γ) αβλιάζ [αὐτὸ τυπογρ. τυπώνει ὡς Γ] τὸ πωλοῦν. αβλάρα (τ) καθαρίζομαι, αβλάρ αβλιάζρα-ὄνερα (γ) τὸ αβλιάζια σήμερα=καθαρὸ τὸ νερόν· τὸ αβλιάζια κάβε=ξεκαθάρισε ὁ καιρός.—αβλιάζρα-ὄνερα (γ) αβλιάζρα (γ).

αβλιάρης (γ. π.) αβλιάρης (π. budi) ἐπιφ.=καθαρά; 2) ξάστερος· φλιὰς αβλιάρης=ὁμιλῶ ξάστερα, καθαρά· ἀντιθ. τσιφλούκι=ἐπιφ. (ι-ε-ης) αβλιάρης (γ. π.) καθαρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-ης αβλιάρης (γ. π.) 2) ξάστερος-ε-ον· ἀντιθ. ι-ε-ης τσιφλούκι ἐπιθ. ι—φράσις: τὸ αβλιάρης ε κάτερε σι στιλιε' ε πλήρης=ἡ αἰθρία τῆς νυκτός, ὡς σταλιτὰς τὰς γραίας (δηλ. ἡ καθαριότης ἦν διακρίνεται τὴν νύκτα).

αβρυλ-ι (Ἑλδεστ.) π.λιθ. αβρυίης κανὼς ὁ σιλλογαῖος· καὶ αβρυλ-ι (τ. Καβ.) πλιθ. αβρυίης (ἀπὸ γένιτ· αβρίλ-ι πλιθ.—ι-ης, ἰκ-ιλλ-ι (Καβ.)=αβρὶλ μὲ λιβίδιῶγε ἐνῷ αβρυλ-ι=αβρὶλ πε λιβίντσε· ἔτι δὲ κατῶρθλ ι (Τυρκολ. Κρυαχ-λαλιλ-ι (Καβ.) πλιθ. λαλιλίκτε.

αγιό: ἄπατ. ἀντων. γένους θηλ.=αὐτή, ἴδ. αγί.—γεν. αγιοῦ, αἰτ. αγτε καὶ αχτί (γ) (τ) πλιθ. αγτό γεν. αχτίνδε (γ)· καὶ αχτίφδε (τ) αἰτ. κατά· ἴδ. κατά.

αιαχ: ἐπιφ.=κακῶς, δύσμ καιαχ=πολὺ κακῶς=χειρότ. φτου καιαχ=κάποτε καιαχ ε του καιαχ=κακὴν κακῶς· με θιὸν καιαχ λαπσόμαι, πολλαπσόμαι, κατάντσμαι λάπσιν, ἀντιθ. τοῦ καιαχ εἶναι μέγ.

(ι) καγί-ε πλιθ. τε καγίτε=κακούς, πονηρούς· ε καιαχ-ικ· πλιθ. τε καιαχίτε=κακοί, πονηρά· τε καιαχτε=οἱθ. =τὸ κακόν, ἡ κακία, ἡ πονηρία· ἀντιθ. ι-ε-ης μίγ.

καιαχ-δαμαχ-ι [γ] πλιθ. καιαχ-λαμαχίτε=κακοπονεῖς, κακοζῆτος· καιαχ-λαμαχι-ικ πλιθ. καιαχ-λαμάχιτε=ὁ κακοπονεῖς ἡ κακοζήτις· (γλ—καιαχ-λιμαχ-ι καιαχ-λιμαχι-ικ (τ) πλιθ. καιαχ-λιμάχιτε ἀντ. καιαχ-λαμάχιτε θηλ.

καγίφ καὶ καιαχίφι (Σ. budi)=βρῶμος (τ)=βλίτυρ· πωλ. καγίφτα καὶ καιαχί-καιαχίφτα.

καλέ-ι-ετ γραμ. ἐνεργ. εἰσάγω, ἐμβάζω εἰσῶ χάνω· ἀόρ. καλίτα-ε..ι

μετοχ. κρίτσους καὶ κρίτσους (τ) — καὶ κάλ' καὶ φύσ-ιάτ, τόν' καὶ ἄπια — στ' τσυγχ. κρίσ τσῆς ἔβε = ἀντιφάζω. — ἀντίθ. νικητής, κρατ-ιτ-ντ, καὶ κρατεῖ [Ἄργυρ].

κρίβόζ-α (γ. bogdan) πλεθ. κρίβάζους = φλέγμα, πτύελον.

κρίβόζω, γρίβάζω (Ξ) ρ. μέτον = ἔχω φλέγματα.

κρίβόω, γρίβώ (Ξ) ρ. ἐνεργ. τοῦ προηγουμένου.

κρίβόσῆς-ῆμ πλεθ. κρίβιάμετς = μπότσιας ε τράβε σι κίφτσε = φλέγμα.

κρίβόω-ώ-ώ (τ. bogdan) ρ. υλέ. = φαπάζω δυνατὰ καὶ γρίβάς-ώτ-ώτ = κρατῶ ἀέρ. κρίβώκα-α-ι καὶ κρίβώτ-ώτ-ώτ [budi] ἐβ. ρ. bητ-τσε-ιτ-ιτ. ἀόρ. γρίβώκα-α-ι καὶ κλίβκ-α-ι τοῦ ἀπ. κλίβ-ῶ-θ [ἄλλο. κράζω] μετοχ. κρίβώνους, γρίβώνους, κλίβους.

κρίβωμ: παθ τοῦ κρίβώ-ώτ-ώτ ἐβ. κάλαμ, φύσημ. ἄντσημ.

κρίνάζ-α (γ) κρίνάζ-α (τ) πλεθ κ-τσ-θ ἀρκουντζά (φρυκτά).

κρίνίμ-μα (γ. τ. bogdan) [Δωτ. cuiv-ciu] ἡ ἀνδρωσύνη καὶ κρίλίμ-μα (κατ' ἀκαταχρησίαν). γλιμμα-μα πλεθ. κρίνίμους, κρίνίλους, γλιμάμους.

κρίνγίμ-α (γ) πλεθ κρίνγίμους = κακάγυρος. — καὶ κρίνγίμ-ι (γ) πλεθ. κρίνγίμ-ους. — ἐβ. γράζουλ-α κλιγγίμ-α (τ) πλεθ. κρίνγίμάτους.

κρίτσους-ώ-ώ (Ἐλβάσ.) ἀόρ. κρίτσίτσ-α-ι μετοχ. κρίτσίτσους = κίνητσέτ-ιτ-ιτ = κρατῶ, κρούω.

κρίνσίμ-α [Τυρν.] πλεθ. κ-τσ = στσ-ρώτ-ι κρίνσίτ-ι πλεθ. κρίνσίτσ = κυνῶ τὰ κυνάδια (ἐπὶ ζώων τετρακτύλων) καλμῶ κρέα, μάτσες, κ.τ.λ.

κρι-ι (Ξ) ἐβ. κρίμ-ι.

κρίνς (τ) ἐνφ. = κλίνς (γ) ἐπιρ. κίνις-α (τ) πλεθ. κίνσμους = κύνι-ις-α (γ).

κρυνόσ-ι = ὁ ἀντικλάστων.

κρυνσίμ-α (τ) πλεθ. κρυνσίμους = κακνίζ-α (γ) κρυνίνί-ι καὶ θκρυνίνί-ι (τ bogdan) [Λατ. cambio (κάμπτω)] ρημ. ἐνεργ. = ἀντικλάστω = κράζω τινάς ε ἀν κίμους· ἐβ. νδρμί = ἀλλάστου ἁπλῶς.

κρυβίμ-κρ καὶ θκρυβίμ-κρ. παθ.

κρυβός-α καὶ θκρβός-α = ἀντικλαγή.

κρυνσ-κσάτ-μα (Πκρμέτ.) πλεθ. κίνις-κσάμους = κρίβλάκα-ων ἐβ.

κρυβ-κρυβ-ον [τ] πλεθ. κρύβ-κρυβης = εἶδος πετενοῦ ζώου ἐν ὕδατι.

κρυβερίνη (budi) ??? (βλ. Κατσγ. σελ. 194,195,195,196,196,197].

κρύβω-ι [τ] πλεθ. κρυβώνης = κρύβωνι (γ) = ὁ παζονάρι.

κρυβω-ja [τ] πλεθ. κρύβωνης βλ. κρυβω-jκ (γ) = ὁ παζονάρις.

κρυβωνάρ-άρι, κρυβωνάρ-jκ θηλ. πλεθ. κρυβωνάρης κρυβωνάρες θηλ. βλ. κρυβωνάρ-άρι, κρύβωνάρ-jκ (γ) = παζονάρις.

κρυβω-ε = κρυβώ-κ (γ) = παζολόν.

κρυδάχαν (Μολάγοικ ε Σαϊδάγης) βλ. τσαρνάδαρ (Ἐλβασ.) κι κρυδάδ = κι τσαρνάδκ (Ἐλβασ.), δακλάδκ (Βερόε.).

κρυδάν-α (γ. budi) πλεθ. κ-τς βλ. κουμπάν-κ (γ).

κρυδάνζε-α (γ) = κουμπάνζε-κ [γ]. κρυδάνj (τ) = κουμπάνj (γ).

κρυδάνζε-α (τ) = κρυδάνε-κ [γ] (κοινῶς τῶν πελάτων).

κρυδάνιζε-α [τ] πλεθ. ε-τς = κουμπάνζε-κ (γ) = κουβαντάρω.

κρυδῆς-ε πλεθ. κρυδῆσης = χιτῶν, ὑποκάμισον.

κρόχε-α ??? (= ἴσως κερχε-κ = πετέρα).

κρυάj (γ) ρ. = χλίνω, τήρνω, τσιρκάνω, καὶ κρυάj (Βερατ.) τὸ παθ. κρυάχjαρ, κρυάχjαρ = εὐχαριστοῦμαι.

κρυαjjε-jα (budi-bogdan) πλεθ. κρυάjjης = τέφρι, ἡ ὄψις, ἡ ὄψη, εὐχαρίστησις.

κρυδις-α πλεθ. κρυάτσης βλ. κασάτς-κ = ἡ κασέλα.

κρυγάδ-α (Σ) πλεθ κ-τς βλ. γjυκάδ-κ.

κρόγε-α = κόνγε-κ [γ] = φόρα.

κρυγτολαρ-άρι [τ] πλεθ. κρυγτόγης = κασκετολάρ-άρι [γ] = φάλτης.

κρυγτόγε-jα πλεθ. κρυγτόγης = κασκετόγε-jκ [γ] = φάλτρια.

κλοβ καὶ κλοντ (bogdan) χὶν. τῆς ἄνοιξ. κλοβ = τις.

κρυδj [γ] = κρυάj [τ] [βλ. κρυσ] κρυδjα = κρύγα. — κρυδι (budi) καὶ κρυδjj [bogdan] = εἰς τὸ ἔξω, ἔνοικος.

[ι-ε] κρυδjάβαρ [γ] βλ. ι-ε-κρυάjάβαρ.

κρυδιν-ι (Πεμαίτ.) βλ. κρυδιάν-ι (Μωρφόνκ), γjέjj-ι = χλίνομαι.

κρυδjν-ι: πλεθ. κρυδjμης = τραγῴδημα, ᾆσμα. 2) ἀκόγκωσις. 3) σπουδή [γεωμμάτων].

κρυδjνj-όj [Λατ. canto] ρ. = φάλλω, τραγῳδῶ, ᾄδω, ὑμνῶ. 2) ἀκογκώνω, κοινῶς δυσκόζω.

αρκάζερα.κερα παθ. του περιεργαίνου.

(ι-ε) αρκάτσκα, ι-ε-αρκατσάτσκα (γ), ι-ε-αρκάτσκα, ι-ε-αρκατσάτσκα (γ) ενεργ. και ι-ε-αρκατσάτσκα ή ι-ε-εκάτσκα (τ) = λόγια, διαλογίσεις, γκαρκατσιρίσεις.

αρκάτσκο-ι (Μεμδίτσα) πλήθ. αρκάτσκοντς = γρίλλοι = κατσαρίδες.

αρκάτ και αρκάτ ένεργ. = έντοσθεν, έδωθεν, άπ' έδω. — αρκάτ τούτα = εις το έξης, άπ' έδω και εις τα έξης· (bardi) (γ).

αρκίλ-ι (Ελβασ.) = κανίλ-ι (Πεμπέτ.).

αρκόφ-α πλήθ. αρκόφτσκ = λίμνες· έτσι τον μέν χειμώνα έχει αρκόφ τό δι καλοκαίριου ξεράνεται. — ζ. και λιμνίζ-α (γ).

αρκυ-γκί (Σ) = αμπαλ-γκί και κι-λι (Σ) πλήθ. αλιγκ = άγκιστρα.

αρμίζ-ι (Βερατ.) ζ. αλίμ-ι.

αρν (Καστ.) ρ. ένεργ. ζ. αγνίαν· ρκα. ένεργ.

αρν-αρν-αρν· ρκα. = γλύφω, παλλίζω και καλλιν-ιτ-ίτ (Βερατ.) αρν ηγε στύλε γκάρι = παλλίζω ένα στύλον — παθ. αίτερ. καλλίτερ. — αρν γκάριν' ε μεσάθαν = καλλίτ μίαγερε = αρν μόνηρε (γ).

αρπαδάβ-α· πλήθ. αρπαδάβτσκ = καπαδάβκα (Καστ.) = αρπαδάβ-κα (τ).

αρπαπ-αρν-αρν (γ) = κόπτω, διαπείρω· και αρπαρν-αρν-αρν (τ) αρπαρν γκάθεν' ε δρόβετς = κόπτω τά φύλλα του δένδρου διά της χειρός. — αρπαρν ηγε λιμάλε = κόπτω εν ξύλον. — αρπαρν ηγε βιά γκαλή = κόπτω ένα πουκάμισο διά τήν μηχανήν. — ζ. και αρμπ-ιτ-αρν = κόπτω διά της μαχαίρας. 2) αρπαρν φιλίγερε = ξυρωμαίζω αρπαρν ηγε κλαγε φίλιου, κλαγε μάλε, ηγε κόκε δάβδ, κόκε κεφαλούλε κ.τ.λ. — αρπαρν νάε βίνεζε (Σ) = ξυρίζομαι, και τσίλερ νάε βίνεζε (Σ).

αρπαρδ-α (Βερατ.) πλήθ. αρπαρτσκ = κρίτσιν-τσις, κοινώς πτερυγία [μικρότερα του φιλέρε-κ (γ), φίλερε-α (τ)].

αρπαθιν-α πλήθ. αρπαθίντσκ = ξυραθήκαι κοινώς παπούτσια (τροπ. του α εις κ). 2) απ αρπαθίνε = διαρκώς τον (επί καλού) δι' εκλεκτόν· μορφ αρπαθίνε = διαρκέστερα δι' εκλεκτότερα επί καλού. (Είδος παπούτσια εις τούς μπαντόνους εις γάμους).

αρπαπαρ-α και αρπαπτερέρ-ι πλήθ. = άρτε· αρπαπαρέρ-κα και αρπαπτερέρ-κα πλήθ. - άρτε = μανίνα (επί καλού)· αί κ ηγε κλε μαρ αρπαθίνε κρίτε μλιαρίκερε νδιαλε τσόνε τε χίρε· ένεστιν δέμον κοινώς σκαλοπάτια· ζ. χίλερ-ι = μανίνα (επί κακού).

αρδή-ο πλεθ. αρδητε = τὸ βουτεί κουῦς φουτεῖ κουμπὰς (Τοῦρκ.).
αρδίτ-ι = τὸ ἱερὸν ἔντοσν.
αρδιδαμί-με πλεθ. κουῦς τὸ πάκια καὶ (Σ. Πυρμέν.) κιώμεζιαν' ε κουμπίζιτ, λιανγιόμ-τε (Ἄγγιν.) με μάνε αρδιδάμεμτε = δάσσον τὸ πάκια μου καὶ με μάνε κρέμεζατε.
αρδουάγιω (Καβ.) ἴδ. αρρούτερ.
(ι-ε-τε) αρδούς-ι-ο πλεθ. τε αρδούτατε, τε αρδούτακε ἐνλ. καὶ γερμούτ-ι (ἴδ. γερμούκαμ.) = κουῦς ὁ κομπούρας. — γερμού-τατ-με ἐνλ. τοῦ γερμούτο.
αρδή-ν (γ. bogdan) πλεθ. αρδίαμ-τε = ζῶμος, τρυφερὸς (ἐπὶ ἀν-θρώπων καὶ ζώων). — αρδιάμε-ε ἐνλ. πλεθ. αρδιάματε.
(ι) αρδί-ου πλεθ. τε αρδί ε. — ἀρτ. ε αρδιάμε-ε πλεθ. τε αρ-διάματε = ζῶμος.
αρδή-ν (bogdan) = φούσμε-με = βρέφος.
αρμάμε-τε : πλεθ. = κτητεῖκ, τσεπαμακάντι.
αρμάμε-με πλεθ. αρμαμάτε = σαρκαστικὸν φαγητόν.
αρμάνι (budi) ε. οὐδ. = βοστῶ σαρκαστὸν = μὲκ κρέατμα (γ.τ).
αρμάν-τε (bogdan) = καλόμαν-τε, τσλόμτε· δόμι-αρδιάμ = ἀντρόγυνα, ζῶμα παιδιὰ (ἔτσι ἐφαντάζοσαν κατὰ τὸ γερ-μανικόν). — αμπάμ αρδή = αντρ' ε ἀρμὲ· ἀντὶ δ. ι-ε-τε λιάβτε = πρόσμεν.
αρδή : ἐπίσ. = ὀμέ, ὀμάκι.
αρδιάμ : γέρμ. ἐνφ. = κάνω τὸ θέλιον.
αρδίζι-ο (γ) πλεθ. αρδίζατε (γ.τ) = ὀμφαλός. 2) τὸ κέντρον (μετα-φορικῶς) : με γε αρδίζα = μὲ λόβαιαν ὁ ὀμφαλὸς [παρφθ. ἐλλην. ομφάλιος].
αρμάν-ές [λατιν. ιματιστο] = ἐρωτῶ, κουῦς φάγνω. 2) ζητῶ. 3) γυρίζω, δουλεύω : ως αρμάν γέλεμε πε αρίπε = δουλεύω τὸ φαγητὸν γιὰ νὰ ἐλάτε· τὸ παθητικὸν αρμάνερ-δέμ.
αρμαλέμ-ι (Τυρν.) πλεθ. αρμαλέμτσιτε καὶ αρμάτε-κ πλεθ. αρμα-τατε· ἴδ. αρμάμ-ι.
αρμάλε-ο (Τυρν.) πλεθ. αρμάλατε [λέξις ἀπορρωμένη] = ἄκρη ἀμ-πελιᾶς νὰ δρέπετ.
αβίρκε-ου (Dibra) πλεθ. αρβίρκατε = αρρέβ-κ. — ὁ ἴδ.

χρμμ-α: πλθ. χρμματς [γρκκ. χερμί] καί στρίδνγ-κ (Σ) πλθ. στρίδνγατς = πτώμα ζώου, κυνός ψοφίμι· βλ. νεκρίδρισ-α.

χρυσάλ-ja πλθ. χρυσάλατς = ἀκκανίς· καί χρυσάλ-ι (Σ).

χύρν-δι (Δίβρα) ??? (ὅπως ἀγκαστρον).

χύρν-ι (ν) βλ. κάνν-ι (γ).

(ι-ε) χίρνς = ι-ε κάνετς (γ).

χρυσή = χρυσή· χρυσίτερα = χρυσίτερα.

χρυσ-ν (γ) πλθ. χρυσίj-ες καί χρυσ-jα (τ) = ὁ κάκκαρος τοῦ πυδαριοῦ· χρυσίjε' ε χρυβέλεν.

χρυσό-δι-δι (Σ) ρ. ἐνεργ. = βρυσῶ κκτά γθς μτχ. χρυσίτουρες· βλ. χρυσάδ μτρ. καί πρπιές.

χρυσίτερα = χρυσίτερα.

χρυσδρυδάκ-ες: πλθ. = τὰ Χριστοῦ-γεννα καί χρυδάκατς (Σ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ πρὸ τοῦ α συνήθως παρὰ Σκοδρεῖνοις).

χρῦμεj = χρῆμεj = μδν χρέθρ = κορτσία.

χρῦπ-ι (Καθ.) = γρῦπ-ι.

χρυσόν-ου (Μάτια) καί χρυσόνατς πλθ. = καλλίτ' ε μπορεῖτ πε χρυσίτουρες πί' ἀχ. — καί μίκρ-ι (Μάτια) = μίκρι ι διδάσκουσης.

χρυσάδ-δι-δι (γ. τ. Σ. bradi) [ἀλλαν. χρυσάκ-χρυάκ] = κόρμα κρίτον = κρυσάδ· καί χρυσάδ-ετ-ετ = τρίζω καί χρυσάδ-ετ-ετ (Ἐλβασάν) χρυσάτατς πτέρδας = διαγωνίως τὸ τυρόμι· χρυσάδ γjίντερατς = τρίζω τὰ δόντια. — χρυσίν ε μάι μάλjατς = ἀναχώρησε μετὰ κόσμου καὶ ἔνθεμα τὰ βυνά· παρατ. χρυσίτjε-χρυσάδjε-χρυσίδτε· ἀόρ. χρυσάντε-ε-ι· μετχ. χρυσίτουρες (γ) καὶ χρυσάτουρε (τ).

χρυσ-ε: πλθ. χρυσατς· κυνὸς τραγανὸν κόκκαλον, τραγανάδι.

χρυσηδί (γ. κ.) ρ. ἐνερ. = τρίζω τοὺς ὀδόντας· καὶ νγρυσηδί (Σ) νγρυσάκj (γ) · χρυσηδί δίμβετε (τ) = νγρυσηδί δίμβετε (Σ), = νγρυσακί δίμβετε (γ).

χρυσού-τ (γ) πλθ. χρυσουjτς = κυνὸς τὸ κούτουρον = ἀφοῦ κόψῃ τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. — καὶ χρυσού-ρ (τ), χρυσού-ν (Καθ.) πλθ. κασρυσούjτς, τσούγ-α (γ) πλθ. τσούγατς, χρυσάδ-ι (Βερατ.) πλθ. χρυσάδατς.

χρυσάδ-ας: πλθ. χρυσάδατς = καὶ χρυσάδ-ον (Δίβρα) πλθ. χρυσά-

κατε = ἡ πυμενταριὰ μέθος ἡ ἀγελαστίζα κ' ὀνίως.—κερριὰ' ε δι-κατ = ἡ ἀγελίτσα τῶν προβάτων, πυμενιὰ μέθος.

κερριάζ-ῆζ : χῆμα ἀνεγγ. = ἀκαθάλλω, ἀδύνω ?] ἐρριάζ, μάρρ φόλιναρζι δέρ. κερριάκ-ε-τε μετογ. κερριάρε.

κερρόκ-α (Βιτσάτ.) πλυθ. κερρίτσατε (Βιτσάτ.) καὶ γλυκήπερρο-ι (Σ) πλυθ. γλυκήπερρίρτε. ἀντίζ-ε (Ἐλβασ.) πλυθ. ἀντίζατε=κατσοῦλι ἡ καλτσοπέδιλον.

κερρόρε-ε (Πετρότ.) πλυθ. ε-τε: ὅδ. κόκορ-α.

κερρόπ-ι πλυθ. κερρίτσατε (Βιτσάτ.) ὅδ. βόδ-τα (Πάρεν).

κερρονίδικα (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = ἔτσι πιάνονται τὰ κέρρα τοῦ πουλιοῦ τσίρρ-ε (Βιτσάτ.), τσερρέζ-ε (Πετρότ. Πετμέτ.).—μ' τσερρονίδικα δίτ' ε κερμερτ = με ζύφι τσέρρα μ' τσίρρεζα· ?] αἱ λέξεις τσέρρ-ε ἢ τσερρέζ-ε πρ. κρυπόγραμ· πλυθ. τσερμάτε κ τσίρρεζατε.

κερρόσουλ-α: πλυθ. κερρόσουλε-τε = μέθερτε = τὸ ἰσχίον. = κουκάλι τσερρὸ λιθτ = τὸ ἰσχίον ἑνὸς.

κερρόσ-ούτ-ούτ = κουρούτ-ούτ-ούτ μετ. κερρόσατε = ἀορ. κερρόσ-ε ι μετγ. κερρόσουτς = κυρτόν.

κερρόχ (γ) [ἀχρήστου] ὅδ. χρύπ ἢ χρύ.

κερρούλ α πλυθ. κερρούλατε [τσάγκ. ἄλλων. κυρτός] = τετράπουδον μέ κίτρινα κοκκινωπὰ ὄσπρια τῆς κερρόλης· δίλιρ κ δι χῆ ι πὲ ὑρνέρτ κερρούλουτς πρόντε κρίος. [ὅδ. κερρόσ-ούτ-ούτ].

κερτέ = ταύτης γεν. τοῦ κεφὲ ἄνευσ. δεκατ. καὶ (bordian) = κεφαλή.

κερτέν (Ἐλβασ.) ρ' τριτοπρόσωπον με-τε-ι κοπέν=μὲ τὸ κρέας, μὲ κόπτει κοπὴν (ἀπὸ κρυλογίζεται).

κερτί (γ. Σ.) ἐπιρ. καὶ κερτὶ τοῦ αὐτ = ἐκ ταύτου.

κερτὶ : (γ. Σ.) ἐπ. πλυθ. = ἐκ ταύτων.

κερτὶ (γ. Σ.) κερτὶ (γ) ἐπ. τοῦ κεφὲ=ἐκ ταύτης.

κερτὶ (γ. Σ.) κερτὶ ἐπ. πλυθ. ἐκ ταύτων· μαγγέρτ κερτὶ γιρίτε=ἀπομακρύνθητι ταύτου τοῦ ἀνθρώπου· μαγγέρτ κερτὶ γγιάτε=ἀπομακρύνθητι ταύτης τῆς γυναικός.—μαγγέρτ κερτὶ=ἀπομακρύνθητι ἐκ ταύτων (ἄρσ.) μαγγέρτ κερτὶ=ἀπομακρύνθητε ἐκ ταύτων (θηλ.) κερτὶ γιάβε=ἐκ ταύτου τοῦ πράγματος. κερτὶ φορβ γβέρτ=ταυτότης

είδους αρίγματος = τέτοιον πράγμα. — αρέ φαρε νjερίου = ε κεπίλε νjερί = τέτοιους άνθρωπους· αρέ φάρε νjερζίδ = τέτοιου άνθρωπου = τε κεπίλε νjέρετ· κετί φάρε γράδ = τέτοιους γυναίκας = τε κεπίλε γρα ζδ. κτί ή κεπί, κιδ ή κτεί κιδ, κιδ — αρέ άλμε (Σ. Τερσ. — Κρνjέ) = τοιούτου είδους.

αρεί - άβρετ (Σ) [κουάς] = τέτοιους λογής· ζδ. ι κεπίλε [π].

αρεπίδ - α (Σ) = κεπίλε - α πλήθ. α - τε = άχρωστος.

αρεπίδ - α (γ. τ. bogdan) πλήθ. αρεπίδατε = ή σκούρα τα κάλαρμα τής κεριέλης.

αρεί - ι (bradi) = ραμπολέ. 2) ραμπόλικος, σκαλιάσης· σύνεφος· και κρεπίδ - α πλήθ. κρεπίδατε — κρῦπε - je πλήθ. κρεπίδατε· bάνj κρεπίδ = συγκρατώ ραμπόλικον, σκαλιάσην· bάνj κρεπίδ α κουβάτ.

κρεπιδέj - ρκρ. = ραμπολικεύω· ζδ. ραμπολέ. ι κρεπιδέκ κάι βάτε = τού δρόμου 'ς τι κάτω.

κρεπιδέρα - άνεμ πλήθ. = ραμπολιάσματα από τινος.

κρεπιδή - ε πλήθ. κρεπιδάτε = ραμπολέ.

κρεπιδέδ - α (Σ) πλήθ. κρεπιδάτε και γρεπιδέδ - α πλήθ. γρεπιδάτε [Λεξ. σαπάπεν, Ήλιερ. κάπτανον] = ή κεφάλα και το ξύλο.

κεπόν (γ. τ) = τσαπατσούρης ζδ. και κεπόν· το κεπού τε ι bιεν = πάντοτε έτσι, μέχρι τα κόκαλα· κεπόνε (γ) κεπόλε (τ) = κεπόλε - α.

κεπεδίδης (πειρ. = κεπεδίδης = ένας δύσ.

κεπόν (Κόρτσα) ζδ. κεβά (Κλειδί), κεβέ (Κόρτσα).

κερέ (γ. τ.) κλπ. τετ κεί· κεί κεβό = τούτου, τούτον.

κερίj [π] κερίje, κρεδίj (γ) κρεδίje, κρεδό [bradi] κρεδίj (γ. bradi] άκρ. = άκρη τού βόδου, άκρ' ίδιο (άκρη πλεκτού διζέως) ζδ. και κτίj, κτίje, κεδίj — κεδίje, κεδό - κεδίj.

(ι) κρεδίjμ - ε (τ) = (π) = ό άκρη τού· ζδ. ι κτίjμ - ε α κρεδίjμα - je = ή άκρη τού, ή βόδου, ζδ, α κτεδίjμα - je.

(ι - ε) κρεδίjθρε (γ) και ι - ε κρεδίjθρε· ι - ε κτεδίjθρε (Σ) και ι - ε κρεδίjθρε. — (Σ) πλήθ. τε κρεδίjμτε άρτ. τε κρεδίjμτε θηλ. τε κρεδίjθρμτε· άρτ. τε κρεδίjθρμτε θηλ. τε κρεδίjθρμτε άρτ. τε κρεδίjθρμτε θηλ. τε κρεδίjθρμτε άρτ. τε κρεδίjθρμτε θηλ. τε κρεδίjθρμτε άρτ. τε κρεδίjθρμτε θηλ. ζδ. και ι - ε κτίjμ, ι - ε κτίjθρ,

ι-ε κτέβρα, ι-ε κτεβέβρα, ι-κτεβέβρα = ἡ ἀνεψιά, ἡ ἐξαδέλφη.
κθηρο-ι (Πηρέτ.) νβι φάρι σπεζι πκοι-μι κβι χι ἄρμι· καὶ γβη-ι (γ).
κεχέ: ἐπίρ. = ἐδῶ πίρα (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. κεβέ = ἐκεῖ πέρα.— ἔβα κεχέ = ἔλα ἐδῶ πίρα.
[ι] κθίζι ι: πλησ. τι κθτίλετι = τσαζώνω.
[ε] κτεβέβρ-α πλησ. τι κθτίλετι = τσαλώνω.
[τε] κθτέβρ-τι υἱόθ. ἀντων. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ι-ε-τι κτεβέβρ· τι κθτίλετι = ἡ ἰδιότης (bogdan) = qualità (Ἰταλ.).
κθτεβέ: κατά ἐπίρ. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. κτεβέ.
κθτεβέβ, κθτεβέ (Σ. Πηρέτ. badil) = σπαράδι, τρίχωμα.
κθτέβ-μι (Πηρέτ.) πλησ. κέτσπετι = κοράσσω.
κθτέτ (γ. bogdan) ἐπίρ. = κατεβά = πρὸς πάνω τὸ μέρος. [Ἰταλ. su] ἔβα κθτέτ = ἔλα πρὸς πάνω τὸ μέρος.
κθθγγίδ-ι (Σ) ἴδ. θτεγγίδ-ι.
κθθί (badi Τοσκ.) = κβθίβ.
κθθίβ = θίβ ἐπίρ. — ι-ε-τι κθθίβ = ι-ε-τι θίβ ἐπίθ. = βαθύς.
κθθίχτι = κβθίβτι = γκρίζω, στρίφτομαι.
κθθιά (γ) = κβθίβ. — ρθικ, κθτκθίβ = κβθτκθίβ, κθθίκτι = κβθίκτι, κθτκθίβτι = κθτκθίβτι — κθτκθίβτι = κβθτκθίβτι = κθθιάζω.
κθθίβτι: ἐπίρ. = κβθίκτι ἐπίρ. = κθθίνω.
[ι-ε-τι] κθθίβτι = ι-ε-τι κθθίβτι ἐπίθ. = κθθιός.
κθθι-ά (Πηρέτ.) πλησ. κθθίκτι = μοῦρ-ι = τυχαίνω.
κθχί (Σ) πλησ. κχ-τι = κτνεχ-γβι (Σ) = ἀρνοῦμαι.
κθχ-α (γ. γ) πλησ. κθζτι = κλαδευτικόν.
κθθι (γ) [ἴδ. κι χ] ἐπίθ. = πλευρὰ καὶ δεξιὰ (Πηρέτ.) ἐπίρ. [ἄκατ. ρθικ.] — ἡ πτέβα πβρ σε κθθι = ἡ πτέβα πτρ σε δεξιὰ = τὸ δεξιὸν πλευρόν.
κτί ρ. ἐπίρ. = κλαδεύω. — κχί βθίτνε με κθζε (γ. γ) = κλαδεύω τὸν ἀμπελῶνα μὲ κλαδευτικόν.
κθχίκχ-ι (γ) = κχίκκβ.
κθχίβζ-α (γ) πλησ. κθχβζτι = ἡ κλείδωσις τῶν κυττῶν.
κθχίβζ α (Κοδ.) πλησ. κθχβζτι = κανεμ μθούδεμ ἀνοίξτι (Τοσκ. dhëtsoni), καὶ ι bεnjεm κθχβζτι dh με θίνε κὺ βρετ κχε κχέπτι.

κλιγζόϳ (Σ) ρ. ἀναρχ. κλιν. = γκρεγκλίζω. γκρεγκλίζω· καὶ κλίμπα (Ἐλβασ.), κλιμπάϳ (Τιρον.-Κρυῆκ) γκιολάϳ (Σ) γκιολάϳα (Ἀρχ.) [γκιολ. γκιολιαΐζω]· τὸ παθητ. κλιγζόϳκα, κλιμπόϳκα (Τίρ.), κλιμπαϳόϳκα (Τυρ. Κρυῆκ) γκιολόϳκα (Σ), γκιολιόϳκα (Ἀρχ.)= γκρεγκλίζομαι.

κλιπῆ-α (Σ) πληθ. -ένε ἰδ. πέρκε-κ (Κορ.-Κρυῆκ).

κλιτγέϳε-κ: πληθ. κλιτγιλϳάνε = εἶδος χόρτου.

κλιτ-ώ (γ. Πεϱμέτ.) πληθ. κλίτανε = οἱ λίζαν, οἱ κτενχὲ τοῦ φουστανιοῦ ἰδ. καὶ πλίϳ-ι (Σ) πλίϳατ' ἀ φουστάνι· καὶ κλίμτ-ώ (Πεϱμέτ.). — κλαδι ἀ μαλλιὰ καὶ κλίμδι ἀ μαλλιὰ (Πεϱμέτ.)= δάρε' ἀ μαλλιὰ (γεγ.).

κλῖϱ-α: πληθ. κλίρανε - κλίᾶϱ-α πληθ. κλίᾶϱε = ἐκκλησία.

κλιῦ-ι (Κορ.) = κεφάλτσ-ι (Βεϱάτ.) = ὑάκινθος.

κλῖχμ-ι: παθ. = κλαδεύομαι ἰδ. κλῖ χμα.

κνῖϱ (hudi) = κρηνῖϱ (Σ) γεν. τὸ παθ. κνῖϱμα=κρηνίζεται (Σ).

κλόϳαϱ-α (πετϱόκλιχ) = ὁ ἀπὸ τὴν θέσιν μόνιλλος· πληθ. κλόϳαϱε ἰδ. κλόϳε-κ.

κλόϳε-κ καὶ δολόϳε-κ (γ. τ) πληθ. κ-τε=φρόνιμοι· ἀ νόϳκε κλόϳε με βόλτε, bμε τμεϳ τε δολόϳαϱε νολτεϳόβεν, κεφάβεν, κνιϱ κὲ μνε ἰδ.—κοινῶς οἱ κλόπτες· κάθϳε δολόϳ κλόπε μὲ κλόϳε.

κλοντε-ὸ-ὸ / (Πεϱμέτ.) = λιλίπ = ζῶ-σι κϱίν.

κλοντε-ϱ: ρ. (Πεϱμέτ.) = φτιάν κϱμῆϱε νὲϱ κλόπε-τ.

(κλοντόβε) = ζϱμόν (Τσεϱ.) ὁ ἰδ.

κλόϳ-κε-α (Βεϱάτ.) πληθ.κλ-τε = δαβίτσ κ (Ἐλβάσ.) (γεν. κλόντκ).

κλόϳε-κ (Σ) πληθ. κλόϳκανε.

κλαϳ (Τσέϱ.) = κλαίω 2) ἐνάγω, ἐγκαλῶ καὶ κϳέϳ (γ. τ) κλϳ μὲϱ τε= κϳέϳ μὲϱ τε=τὸν ἐνάγω, τὸν ἐγκαλῶ. κϳέϳ με λϳγε ἢ κϳέϳ με φιλε=μαρτυρῶ· τὸ παθ. κλϳάβεμ (Τσέϱ.) = παραπονοῦμαι· καὶ κϳαβεμ (γ. τ) με κϳάβετε δύϱε τε τϳ = πολὺ παραπονεῖται εἰς ἐμὲ διὰ σέ.

κλϳίθμ-α: πληθ. κλϳίθμανε = κρίθϱ-κ (Τσεϱ.).

κλϳίτ-ώ (Πεϱμέτ.) ἰδ. κίντ-ώ (Πεϱμέτ.).

κλϳούϳ (Τσέϱ.) [Λατ. clamo, Ἑλλην κλα-ω-ῶ] καὶ κϳούϳ (τ), κϳούϳ (γ) = φωνάζω εἰκόν· κϳ. κλϳούϳτα κϳούϳτκ (τ), κϳούϳτα

(γ), μετ. κλ|ούκ|τους, κ|ούκ|τους κ|ούκ|τους καὶ κ|ούκ|τους τοῦ τσιφ κ|ούκ| (γ) = κλείω.

κ|ούζ|ου (Τσερ.), κ|ούζ|ου (γ. τ.) = ὑπερέζομαι, κλείζομαι.

κ|ούμ|ης-ι (Τσερ.) (πληθ. keimai). = γάλα-κτος καὶ κ|ούμ|ης-ι (τ) καὶ τὸ δεύτερον τ' πρ|ήλ|ης-της.

κ|ουμ|πούλ|ου-ζου (Τσερ.) πληθ. κλ|ουμ|πούζ|της, κλ|ουμ|πούζ|α-ja (θηλ.) πληθ. κλ|ουμ|πούζ|της, κ|ουμ|πούλ|ου-ζου, κ|ουμ|πούζ|α-ja, κ|ουμ|πούλ|ου-ζου (γ) κ|ουμ|πούζ|α-ja θηλ. καὶ συνῳ. κ|ουμ|πούλ|ου-ζου = γλυκατζής. 2) ἡ ἐκ γάλακτος πίττα, τὸ γλυκατζούν.

κ|ούτ|ζου (Τσερ.) παθ. τοῦ κλ|κ| καὶ κ|υτ|ζου τοῦ κ|ούκ|.

κ|υτσ|ίζ-ι [Σελίνα κ Τριόφυτ] [θ. Ἑλλην. κλεὶω] καὶ κ|ελ|ίτ|ζ-ι = (Τσερ. τὸ κατσάκι) σαίπουρα ἀγγίτσι.

κ|ύμ|ισ-ι (Κερκίρ.) πληθ. κλ|ύσ|της κ|ύσ|θ-ι (ε) καὶ κ|ύσ|τ-ι = ἡ κλεῖδα-χά, πληθ. κ|ύσ|θες, κλεῖστες.

κ|ύρ|ίσ|τ-ι [Σλαυϊκὴ λέξις] = φερμέ-ι (Κερκίρ.).

κ|ύρ|ι-α: πληθ. κ|ύρ|ιατ = ὁ κυρὸς, κύριος.

κ|ύρ|ι-α (Παρμίτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ζεμία· θ. ἀφρ-ι 2) κ|ύρ| = ἡ ἀλατὴ γυναίκα· ερφίως (Βερά.) μ' ου ἐκ' κ|ύρ| τ|ε σ' μὴ βίτι πούτε μ|ιάτ|ε = μὲ ἀλεψιὰ ερφίως θὰν δὲν τρεπᾶτε. — ου ἐκ' κ|ύρ| κ|υκ|ὴ χε μ|ου. = πανιὲς ἀλατὴ (ερφίως) θὰν κατατρώγει ὁ σκυτ-άς (τὰ πράγματα).

κ|υλ|ώ-ι πληθ. κ|υλ|ώμ|ατ = πλένω, ἁπλύνω· θ. τε γρ|ήζ|ε (τ), τε γρ|ήζ|ω-ατε (Σ).

κ|υλ|ωμ|ένο-ι πληθ. κ|υλ|ωμ|ένε = ἁπλυτὸν, πλένος.

κ|υλ|ωμ|ένε-χι πληθ. κ|υλ|ωμ|ένε = θηλ. τοῦ προηγουμένου.

κ|υλ|ώ-ι-ἰτ (Παρμίτ.) = ζεμένω (νοικ), 2) (Βερά.) = κλίνω ερφίως (ἀπὶ νύκτωρ καὶ πάντων) = διὰ φθέγγομαι [Σλαυϊκὴ λέξις] θ. κλ|ω-α.

κ|υλ|ώ|ζ-ι: ρημ. ἐφρ. = πλένω, ἁπλύνω τινα, = κ|υλ|ώ| (γ) κ|υλ|ώ| (Τσερ.) [Ἰταλ. gabbare] θ. καὶ γρ|ήζ| (τ), γρ|ήζ| (Σ), μαθ|ήζ| (Ἠλ-μίνδι).— τὸ παθ. κ|υλ|ίζ|ομ|, κ|υλ|ώζ|ομ|, κ|υλ|ώζ|ομ| = ἁπλύνομαι, πλέ-νομαι ἀπὸ τινος· θ. γρ|ήζ|ομ|, (τ), γρ|ήζ|ομ| (Σ).

κ|υλ|ώ-ιτ-ἰτ (γ) καὶ κ|υλ|ίτ-ιτ-ἰτ (τ) = γυλίτ-ιτ-ἰτ· τὸ παθ. κ|υλ|ίτ|ερ = γυλίτ|ερ.

κούζζ-ο: πλνθ. κούζετε = λύρες.

κουζίζ-ι (Παρμίν.) = κολλοκούλης-κ (Άργιν.).

κουθέρ-μα (γ. τ.) πλνθ. κουθέματς = ή κόρα του ψητού· και κόρα-μα· [Δωτ. corium]. — πλνθ. κόματς· ϑδ. κούκ-μα (τ).

κουθέλ-ι (γ) = σιτηθάκι, = κουτζί νλμτσάρι με πυρτίκια πρ με βούρμ μέσα μπρόντα· και κουτέτσ-ι (Σ), κουθτζ-ι (Σ. Ψαρτ.) πλνθ. κουθτάρτς = γκουδάρ-μα (Ελβάσ.) πλνθ. γκοϋδάρετς· 2) κουτέτσ-ι = κουμάτσι, ζουλιάν.

κούλτς-κ (Παρμίτ.) πλνθ. κούλτσατς = χρύσ-ι ϑέλτς, χρύσ-ι λμπαρδάρ· ϑδ. και κυλέμ-μα.

κούρ: χειρ. ένεργ. = ψαρίζω, κουνώ χαμένα ή μπαστούνι, ταγίζω (ϑέ κυπάρι) και κούμ (Άργιν.), χρωύζ (Παρμίτ.) (Δωτ. ουεπο, απο (ουεπα = δίτσνα) δπτνω] σε παλ. κούρτς, χρεύσμ (Παρμίτ).

κούτ-α (τ) πλνθ. κάκατς [ελλην. κάκ-κος], κούτ-κ πλνθ. κάκατς· ϑδ. κρέκ-τς.

κούτ-λϑόθ (τ) = κρέκλϑϑ-ι.

κούτ-λϑόντς-ι (τ), κούτ λϑόντς-ι (γ) = ο χέντζας (ο έχων την κορτλήν διδερίνην).

κούτ-μάθ-δι (τ) = κρέκ-μάθ-δι· κουτ μάθ-μα (τ) = κρέκ-μάθ-μα.

κουμρόκ-αι (Ω) πλνθ. κουμρόκατς = ο χαλός του ερθαλμού και κακρόκ-ι πλνθ. κουμρόκμ-τς· κουμρόκατς ι ντουτ (Σ).

κουτ τρόϊτς-ι: άρτ. πλνθ. - τρόϊτς-τς = γκαδρακόρκλας· κουτρόϑ-κ ϑηλ. πλνθ. ϑκτς.

κούτ-μα: πλνθ. κούματς (Τμολ.) = στόμας (α μπούκλα) 2) κουμ-μα (Σ) = ιδρόγκα ι μαθ πρ τς ζιμα κόρα.— και ϑόζμα-μα (Σ) = ι δρμα κόρτς-μα ι βόγκλ-τς· 3) κάμμ-μα (Κοδ.) = ο κούλος, κόϑ-κ.

κουτσούρ-ι: (Τμολ.—Καβάλ.) πλνθ. κουτσούτ-τς ϑδ. πιόπτς-ι (γ), και πιόπμρ-ι (τ) [κουτ — μικρ (βλαχιστί) = μίγκος].

κουτρόϑ: (τ) άρτ. = τς κατόκ τς λϑόντς = (π. λμαδ). — μι λϑόκ, δικόκ κουτρόϑ.

κουτρόπο-ι (τ) = ζόρτς τς πάτσουρ νλς χόλτ, ϑέλ μαλεπόζμ.

κουτρόπό-ι (Καϑ.) = βραστόκ κολεμπόκκ.

κουτρόπ ρ. (Ω) = κουτρόπ· ρ. (Ελβασ.).

κουτόϑ-ι (Άργιν.) ϑδ. γλελ-ι (γ) πλνθ. κουτόϑτς.

κουσδίρ-ι ἀρσ. πλθ. κουσδίρε τί ἔχῃ, κουσδίρε-με πλθ. κουσδίρε-τε.

κόφτ-α (Σ) πλθ. κόφτε = ἴδ. κόφ-με-με = καὶ κόφτ-α πλθ. κόφτε. — κόφτα ε μότιτ ἢ κόφ' ε μότιτ (Σ) = σηρωνώ· ἴδ. μοφί-με.

κόφτ-μο πλθ. κόφτε = κόκκος κοινῶς· ἀφ' κόφτ-α (Σ) = σπορί, γέν κόφτα μῶλε, dhrδί, ρίκ, κούρδουλε, κ.τ.λ. πλθ. κόφτε = ξέρδε τε πλθ.

κολ-ι (Σ) (Κρτ|με) = κόλε-κ = βῆχος κοινῶς.

κολοντίν-ερ (Λρχγρ.) ἴδ. κουλοντίν-ερ, λjεκόνε-θημ· μέ κολοντίνετ θίμθι = μέ λjεκόνδετ θίμθι = μέ τυτσίετ θίμθι.

κόλε-κ = ὁ βῆχας κοινῶς· μέ ζί κόλα = μέ πιάνει ὁ βῆχας. — μέ γκετ κόλα = μέ πνιχτζει ὁ βῆχας. — κόλ' ε μεδάλε (κατὰ λέξιν) = δύνατος βῆχας. — κόλ' ε ζέζε (κατὰ λέξιν) = μεῖζος βῆχας.

κόλ' ε κάτε (γ) = ἡ φθίσις. καὶ κόλεν' ε κάτε = πάσχει ἀπὸ φθίσιν· ἴδ. κουλjουρίτσε-κ.

κολjέ-μο πλθ. κολjίτε??? [πάσχω ὑπερον πλξ.; ὑποσθέω, λυπάσμαι]

κολίτσι (Περρ.) ἴδ. κουλίτσι καὶ συνῳ. κόλτσι = βῆχα.

κολjουνδίσ-α (Λρχγρ.) πλθ. κολjουδίστε, καὶ κοζελj-ι (τσιρκ. κουδιάλι), διλjουφούλι (Κεδ.—Κρτ|με) πλθ. διλjούστε, θερμόκολε-κ (Σ) πλθ. θερμόκολε-τε = εἶδος κάμπης. — πουλιά.

κολjούδ-ε πλθ. κολjούδετε καὶ κουλούδ-ε πλθ. κουλjούδετε διό' ε κολjούδετ ὥδε διαν' ε Καρδιάλιδετ = ἡ ἀκουστὴ τσιάρτα ἔμπρο τοῦ Δεκεμβρίου. ἡ παραμονὴ τῶν Χριστο-γεννῶν, κατ' ἣν οἱ παῖδες περιφέροντα δηλ· ὅλοι τὰ ὅλοια συλλέγοντες κουλουράκια δι' αὐτοὺς ἐπίτηδες παρασκευζόμενα.

κολjόφδε (Περμέτ.) ρ. ἀμεταβ. κρεμῶ κάτ τὰ μετέπερα· κολjόβιν κρέμε-κε τὸν καρπὸν τε εἰς τὰ μετέπερα (ἐν τῇ στυρῇ τοῦ θανάτου ἕτσι ἀπιθυμοῦσι τις).

κολjούδ-ια (Περμέτ.) πλθ κολjούδετε, καὶ κερούδ-ια (Περμέτ.) κορούδετε, κοῦτσε-ια (Περμέτ.) [κολ-ι] κοινῶς κουδέλι ἴδ. σγjούκολ.

κομ-ι καὶ κόμ-κ (τσιρκ.) = ἡ χολὴ τοῦ ζώου· ἴδ. λjέλjε-ια (Λρχ.).

κομπόθ-ι (τ. Ἐλβάσ.) πλθ. κομπόθετε-τε (γ) καὶ κομπόθετσετε (τ). = κολόμ-κ (Τιρκ.), καὶ κουκελίνδ-ι (Τιρκ.), = πάπερ' ι κα πάπερε (γ) = πάπερ' ι κα πάπερε (τ).

κάμε-δυ: πλνθ. κάμδης καὶ κάμδανς (ν) = ἔθνος.
[ι-κ-τε] κάμς = τρίχωμα ἀπὸ τρίχας· σιτ' ε κάμς = κάτα τρίχινο.
κανδάου (γ) ρ. ἐνερ. = παιρνίζω, ἴδ. πανδίζ (Σ) τὸ παθ. κανδάπτερ.
κανδίαμ-α: πλνθ. κανδιάμτς ??? (= εἰκών).
κανδίο (Ἐλβάσ.—bogdan) ρ. οὐδ. = κατσαλίνα, κατσᾶς κανείαν· 2) κατ. νὺς κάτεντε, παραμύθιασμα ἴδ. παλάβα.
κάνδρα (τ) [λατ. castra] = ἐπιρ. ἐκατόνας· (Τυρκ. καρόι) κάνδρς (τ) 2) = πρόθ. μετὰ γεν. = κατά. — κανάνδρα (γ) καὶ κανάνδρα (ρ) = κανάνδρα μέρα, τέρα, στί = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ.
κανδρανώρ-ι (Πιρμάτ.) = πανοφράλιτον ἔνδυμα, κανδρανόρμ-α (Πιρμάτ.) θηλ. = πλνθ. κανδρανόρατς.
κανάνο (τ) ρ. τοῦ. = κανείαν (λατ.) κανᾶς Τυρκ.) ἴδ. κανδίο. ρ.
κανανρέ (bundi) = κανονρζίνς = στεφανώνω.
κανάσκ-μα: πλνθ. κανάσκατς = -μς τσίμπ ἀρούβ τς τράβς.
κανέ-μα (τ) πλνθ. κανέτς· ἴδ. πανέρ-α (γρικ. τὸ κανάλι).
κάνερ-α = τὸ μάγουλον.— κάνερ αμέν = ἀγριομάγουλον.
κανδρί-α πλνθ. κανδρίατς (Σ) καὶ κανόντ-α (bundi) πλνθ. κμανόντ-κ-τε (γ), κάρδτ-α (τ) πλνθ. κάρδτατς καὶ κάρδντ-ι (τ) = κῦτος.
κανρδάρ-άρι: ἄρσ. = κανταρός, κανρτσάκ-μα θηλ.
κανρδάν-ι (Τυρκ.) πλνθ. κανρδάνρ-τε = μικρὸς κῦτος (ἐν τοῖς εἰδέσι).
κανδζ-α (γ. bogdan) πλνθ. κανάλματς ἄρσ.— κανάλμ-κ πλνθ. κανάλματς θηλ. = κάλτ-α, ἴδ. dhbinó-s. 2) ὑπνώττω [γρικ. κανάλι] ὑπνώττω· ἴδ. ἄμβανσερ-άρ-μα — ἄμβανσάρ-μκ.
κανάλτ-α (γ) πλνθ. κανάλτατς = πανοῦργος, κατεργαρᾶς, ἀλωπεκή, πανοῦργος.
κάνδρ-α = κάνρδτ-ι = κῦτος.
κανάρ: (Τυρ.) ρημ. ἀπρόσωπον ρ-τ-ι κανάρ = μ-τ-ι-μν γλυκάθα (Τυρκ.) [ἴδ. Ἰλλυρ. κάνω].
κανάτρ-α: πλνθ. κανάτρατς [γρικ. λέξις] ἴδ. μαλίτσ-α (Πιρμάτ.), τέλμ-α (γ).
κάντρ-α: πλνθ. κάντρατς (Λεγκ.) [γρικ. λέξις] ἴδ. μαλίτσ-κ (Πιρμάτ.), τίνλμ-α (γ). 2) κάρτδα κμ μπρέλμτς ἴδ. ζάβλ-α.

κόρ-ι (budi) = ἡ πυρὰ ἡ ἀράδα. (Τυρν. νιβέτ) : ἐγὼ κόρι = τοῦ ξλ-δνε ἡ ἀράδα κτιπᾶς (Τυρν. νιβέτ) ἴδ. κούρ-α (Τυρν.).

κόρδ-α πλθ. κόρδατς = κόρδ-ος.

κόρδ-α πλθ. κόρδατς = ἴδ. δπόδ-α = πτόθι.

κόρδεζ-α: πλθ. κόρδζατς = ἡ χορδή, 2) ἔντερα πλεκτὰ ψαρόνι (δλ. φαγητόν).

κορδόν: (τ) ρ. [γρκτκ. κορδόνω] = τεντόνω ἴδ. νγρδ. ρ.

κορδόνερ = κορδόνομαι, τεντόνομαι. [χορδὴ] ἴδ. αγρδάτς

κόρ-ρα (Σ) πλθ. κόρατς = κορίτσι, κτπᾶς χαΐδευτ.

κόρτζ-α: πλθ. κόρτζατς (ὑπτιαχ. τοῦ πρτγ.) καὶ (τ) κορτ-ρα πλθ. κορρίτς.

κόρτσο (Κεφ.) ἐπιρ. ὄχθεν, τάχα, πάχρατς κτπᾶς. (παρμαὶ γῆς). κόρρα (Τυρν.) κόρτερ (τ), κόρκερ-ι (ζέστατα δι εἶπε Τυρν. λέξις) (Βερά, Πυρρ., Λεχν.) ἴδ. κjίνατ (bogdan).

κορίτ-α (Ἔλβασ.) πλθ. κορίτατς ἴδ. γολέτ-α. — κορίτ ρροδὶ (Ἔλβασ.) ἴδ. γαΐτσ-ι (Σ) = παντπόμπον.

κορκο-ίτ-ίτ (Μαλjσίας ε Σκιπέρες) ρ. ἐνεργ. = κατακεχύνω τινά, ἐντρο-πιάζω. — ἴδ. κορκορνί]. — να κορίτι = μὲς ἐντρέπεστε.

κορκολίθερ (Περμήτ.) = κερκολίθερ (Περμήτ.) = λjθολόπερ.

κορκοτσῖρ-ι = ἀδόλεχος, φλύαρος, πολύλογος.

κορκοτσίρ-α (Βερά.) πλθ. κορκοτσίνατς ἴδ. κορκοτσίρ-α (Βερά).

κόρκ-δι (Σ. bogdan) [Λατ. corbus] πλθ. κόρδατς (γ), καὶ κόρδεζατς (τ) = κόρδ-ος.

κόρκ-ι (Σ. bogdan) [Λατ. corpus] πλθ. κόρκατς ἴδ. κούρκ-ι, τρόπ-ι = σῶμα, κορμί.

κορκορίθ (Σ) ἐπιρ. = πολυτιμότατα.

κορκότ-ι (γ. Μαλjσία) = στυπτηρία, κτπᾶς στύφος (Τυρν. δάτ).

κόρκορ (τ) ἴδ. κόρκατς (Τυρ.) ἐπιρ.

κορκόθ-jα (Περμήτ.) πλθ. κορκόθατς ἴδ. κολjούθ-jα.

κόρρ: ρ. ἐνεργ. = θερίζω (μὲ τὸ δρέπανον). τούτα μλέτσαρς δκόνε με dίρ.

κόρρ-α = τὸ θέρος, τὸ θερίζειν.

κόρρερ: παθ. θερίζομαι.

κόρρερ-ι: πλθ. κόρρατς = θερωτής.

κορρίκ-αν = ἴσιλλους μὲν (κ.τ.λέξ. θερμοτές).

κορρίκουλέ-ι (Τερπν.) πλθ. κορρίκουλ-τε = ἀτσό μι γφάτσα κjε βόρτα πλjάτσατε bορίτε μbε τε.

κόρρος ἔπιθ. ἴδ. κόρρα (Τερπν).

κόσι = ξυπόγκλα (Τσιμ. γβιούρτη).

κόσ-α πλθ. κόσατε = εἶδος πλεξουδίου κατσικιοῦ.

κόσ-α πλθ. κόντε = δράπανον ἴδ. dρόπερε.

κόστρ-α πλθ. κόστρατε = δράπανον μάγκ με τὸ ὅπιον κόπτουσι, bερίζουσι τὸν χόρτον ριζικόν. = κόσ-α καὶ κόντρ-α.

κοσίτ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. = bερίζω (μὲ κόσ) τὸν χόρτον μάγκ. ἐλάρνω. — κοσίτ bάρτ με κόσ πε μbούτσαρ με dάρ — τὸ πθ. κοσίτερ, ἐνερ. κοσίτε, μτχ. κοσίτ καὶ κοσίτσαρ (γ), κοσίτσαρ (τ).

κόσαρ-α (τ) πλθ. κόσατε καὶ κόσ-αρ-α πλθ. κόσατε = κόλλαλον, ἴδ. κόσ-α, χόστερ-α καὶ-ι.

κόστρ-α πλθ. κόστρατε· ἴδ. κόσ-α.

κοσί-ι πλθ. κόσατε [Σλαυϊκὴ λέξις] = κυφίνον.

κοδομέρ-jα πλθ. κοδομέρατε (γ) = μικρὸν κυφίνον (τὰ γjόμια ε κόνι).

κόσ-α πλθ. κόσατε ἀντὶ κόρσ-α· κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ πρὸ τοῦ δ.

κόσζ-α πλθ. κόσζατε (γ) = ἀνὸς κρόμπι κjε ου dέλjμε γjάτε γjάκε νdε κουρόπε νάτε κjεκούρε νdε dίρες κρέj ας πα κγέκετ, κdὲ νdε βάρ ου dέλjμε jάτε κjεκούρε, κοινῶς γκόμε· ἴδ. βονγκρόπε-ι (Βερά.).

κοσίρε-jε (Πεγρά.) πλθ. κοσίρατε [κσέ-ι] ἴδ. κολjούbε-jα.

κοτ (γ) ἐπιρ. = μετόπιν· κάτε (budi) κάτ-κοτ (γ) = κοινῶς εἰς τὰ κῶλα· καὶ: εἶμαι (τ) παροιμ.

κότ = βουδελάκαιν = κοττσίρ-ι (Βερά.) βουδελάκαιν ἀρτ. — κοτσίρ-jε βουδελάκαιν θηλ. πλθ. κοτσίρατε.

(ι-ε-τε) κόντ (γ) = μάτσαρ-αικ-ον.

κόντρ (Σ) (Τερ. Κρούγε, Καδ.) οὐδ. γέρκ ἴδ. dερjό. -ισ-ισ.

κοτρούτ-α (γ) πλθ. κοτρούτατε καὶ κοτρούτ-α πλθ. κοτρούτατε (τ) = ματσούτες.

κοτσίρ-ι: κοτσίρ-jε θηλ. ἴδ κότ-ι πλθ. κοτσίρατε = μάτσαρ.

κουδέρι ḫ) καὶ τσιριόνερι (Παμβώτ.) χ. σύδ. = πικιλλῶ (ἐπὶ ἀμμόστου) καὶ χλιάζω τσίρι (Βεράτ. — Παμβώτ).

κουβε-ι καὶ κυβέτ-ι πλεθ. κ-τε = κομμάτι πυλίκου = τὸ κυπέλλιον.

κόμπ-ι (δ. κόμπε-τ καὶ κόμπερ-ι πλεθ. κόμπερτε δ. κόπε-τ καὶ κόμπερ-ι πλεθ. κόμπερτε δ. κόπερ-τ — κόμπ-κ = μικρός, μικρόν.

κομπίγγις (Βεράτ.) πλεθ. [δ. κομπίγ-κ] καὶ κουτσίγγις (γ) = τσιμπίγγια πρὸς ἔκκαυσιν, = ἀναζωπίδες.

κομπό-θ' (Λεγγ.) = κομμάτιον τυρόμιλκ· [δ. γρεκ. κόμπος = κόμπος].

κόμπ-ι (γ. τ) πλεθ. κόμπεντε (γ) καὶ κόμπερτε (τ) = κατοικίαι, ἐνορίαι. — μὲν τσ' δι κόμπ = ἐν παντὶ κατοικίᾳ. — κομ κόμπ = εἰκοσιὲξ π' κομ κόμπ = δύο ἐνεντὰ· κόμπ' ε μίρ = ἑκατονταὲξ· κόμπ' ε κάτρ = τετρακοσιοστὸν γιὰ] κόμπ = κάμνει τὸν κοσμάν, εἰσακούει· τσ κόμπ = κανεὶς μὲν φωνὲ κ' ἔκε κομμόν. — ι δαλ κόμπ = παγίδευσαν, παρέλυσεν ἡ ἐπιχεί του. — με κόμπ = ἐγκαίρως. — πε κόμπ = ἀκαίρως. — πόλλι με κόμπ = ἐγίνωσεν ἐγκαίρως. — πόλλι πε κόμπ = ἐγίνωσεν ἀκαίρως. — τσ κόμπ τε dίτσε = ἐν ὅλῃ ἡμέρᾳ, τσ κόμπ τε νάτσε = ὅλην νύκτα, ι ἔμπ κόμπ = ξύλον ἡ ἐπιχεί του. — τσ κόμπ τε θανόνε = εἰς τὴν ἐπιχεί του θυμᾶ.

κόμπ-κ (bud. Ἐλβασ.) δ. κόμπ-κ.

κόπιν-κ (Λεγγ.) πλεθ. κόπιντε δ. γκάπ-κ (γ), καὶ κόπ-κ (Βεράτ.) = κομμάτιον.

κόπτακ-κ (τ) πλεθ. κόπτακτε = κόπερ-κ (τ) = ὑπνόν.

κορβέκ-κ (Βεράτ.) κθηνοτρόφος μὲ πυρρόκομα πρόβατα ἐκ τῆς βίνης κρεμμιδόπετρας Ἐρίκιας [Σλαυϊκ. κορβέκ = κόκκινος;] (ἴσως ἐκ τοῦ κόπ-κ ἔπειτα κοπάκ-κ ἀντὶ κοπάτ-κ).

κορδ-κ (γ. bogdan) = ξυλεῖα ταπεινή.

κορδιμάρ-κα πλεθ. κορδιμάρτε· κοινὸς κανακάρης, κόκκα πόδι (γ) [Τυρκ. χρυσός] (ἴσως ἐκ τοῦ κόκκ-κα καὶ Βλαχιστὶ μάρε = μεγάλη).

κού· ἐπίρ. ἐρωτ. = ποῦ· καὶ κέ; = ποῦ εἶναι; καὶ κέθε; = ποῦ ἔστιν; καὶ ἐπίρ. = κου-κουλὶ = ὅπου· κὲ τε dυκού = ὅπου θέλεις· κουδί = ἐπουδένωσε· κουδὲ τε βετά = ἐπουδένωσα καὶ δὲν ὑπάρχει· καὶ κού (γ) = τσα (τ), τσοὺς (Σ).

κού-κ (γ) πλεθ. κούτσ-τε = κόκκος.

κοῦ-ja (Ἐλβάσ.), γεν. κούῆς, αἰτ. κούης βλ. κούα-θι.
κού-θι (τ) = ἡ κόμη τοῦ ψαριοῦ· καὶ κούα-θι (γ) πανομ. κου-τί (γ)· ζούζι κούα = ἔπιασε κόμην (ἔκαμε κόμην)
κούϊ (Ἀργυρ.) βλ. κῆ = τσιγίζω (τὸ ῥόπτρον).
κούκλα (Ἀργυρ.) βλ. κούκλαρ (γ)
κούκρ· (Ἀργυρ.) βλ. κυρρ = θηλάζω.
κουβεντάϊ· μ. οὐδ. = συνομιλία, συνδιαλέγομαι.
κουβούκ-α· (budi) πλεθ. κουβούκεσ = ἀμάξια, πρόκομμα· βλ. (Κατσ. budi σελ. 88, 120, 121, 124, 126).
κουβούν-da (γ. τ. bogdan) πλεθ. κουβούνδεσ καὶ κουβούνα-μα πληθ. κουβούνεσ = συνομιλία, συνδιάλεξις· bud κουβούνι = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.
κουβού-ήχω = κουβού-ήχα = κλάπτω.
κουέρρε-α (τ) πλεθ. κουέρρεσ καὶ κουθ-δι (γ) [γρκα. γουδί] = δόμος. Παροιμία: τσὰ τε σπέλουσ ε τσὰ τε κουέρρε. = ἄλλοι τὴν σφῦραν καὶ ἄλλοι τοῦ δόμους· (ἐπὶ ἀσυμφωνίας, ἢλ. ἀσύμφωνα).
κουθ-δι = δόμος, 2) κοιλάδιον· κούθ γιάβρε, κούθ κίνι [γρκα. γουδί].
κουκλί = τὸν (τ), τοῦν (Ξ), κε (γ. budi), κι = ἔπνα, ἐπνεύσαντε. — κουκλο τε βέτσ = ἔπνα ἀν ὑπάγω. = τσα τε βετσ (τ), τοῦν τε βέτσ (Ξ), κε τε βετσ (γ) = κου τε βέτσα (γ) = κουκλ κὲ τε βετσ = ἐπνεύσαμεν καὶ ἀν ὑπάγω.
κούμρ (budi): ἐν τῇ φράσει τα κούμ = ἀνευ μέτρου.
κούν-δι (γ)—βλ. κούκ-θι = ἡ κόμη (τοῦ ψαριοῦ).
κούνι-ι (budi) = κούτ-ι (γ. τ.) πλεθ. κούτ = τέχνη.
κούρ-ja (Τυρέν.) πλεθ. κούζιτε = (Τύρν. τσουί).
κουλα-ια-do ἢ κουμί (τ): μ. οὐδ. = τε λιέχωμαι· ε χέρια, (τε λιέχεμ· ε χέρια) κουρ ε μέζ νήχι. νὲ φέρε τε λιέμ με ζε τε μέλε (ἐκεῖνα κεῖνα, κεῖνα) καὶ μεταφορικῶς καὶ ἐπὶ τῶν ποτίων καὶ βρωμῶν ὅταν ἀλλοιωθῇ.
κούϊ· γεν. τοῦ κοῦῆ = τίς-τίνος· ἀντων. ἐρωτημ. καὶ ἀόρ. — καὶ (budi) = κούϊνε = ὁποιος-ὁποῖος. — τε κούϊτε = τίνος, ποίου (budi).
κουϊδέν-ι· πλεθ. κουϊδένεσ = ἡ φρονεῖς, ἔγνοια· με κουϊδέν· ἐπίρ. = προσεκτικῶς.
κουϊδένω· μ. οὐδ. = φροντίζω· καὶ κάμ κουϊδέν = φροντίζω.

κουjdιο-κάρ-ι : πλεθ. κουjdιοτάρτε = φρονιμότερος, ἐπιτήριος· τὸ θηλ. κουjdιοτάρε-jα : πλεθ. κουjdιοτάρετε.

κουjάρ-ι = ἔ ἐνθύμησις ἀντίθ. χαρτάρ-ι = λήθη.

κουjτέj : ρημ. ἐνεργ. = ἐνθυμοῦμαι, φέρω εἰς τὴν μνήμην τινά· κουjτέj τ' ημάτ = ἐνθυμοῦμαι τὸν πατέρα μου· φράσις : κουjτέ Χανιώ! = ἐνθυμήσου τὸν Θεόν! καὶ κουλjτέj. — 2) ρημ. νομίζω ὡς πᾶ κουjτόν τι; = τί νομίζεις τώρα; [Λατ. cogito = σκέπτομαι].

κουjτάξιμ-άτου = ἐνθυμοῦμαι· ἀντίθ. χαρτάj. — κα θαjτούζ = ἐνθυμήθη. — μ' τι κουjτούκ = ἤλθεν εἰς τὴν μνήμην μου· καὶ χε χ νάχι μετ = ἤλθεν εἰς τὴν μνήμην μου.

κουκά-ι-ι-ι [Καθ.] ἴδ. κουκάj [Καθ.] = πουπούλι.

κούκ-α (Ἀμμοχ.) πλεθ. κούκατε [Τυρν.] ἴδ. κιρκίτσ-ι (Ἔλδας.). καὶ κουκούτσ-κα [Τυρν.] καὶ κουκούτσ-ι (Τυρν.).

κούκλ-α πλεθ. κούκλατε = ἡ κούκλα· (μανιτάρια κουκούλες).

κουκούj [Καθ.] μ. ἐνεργ. = μπαίνω πλησίον· ε βίζερτ μα πολλούς. καὶ κουκού-ιτ-ίτ, κουκού-άτ-άτ [Βερόν.] κρκού-ατ-ίτ [Περμπ.] πάρ. κρκάτα-α-ι, μτχ. κρκάτουτς. — καὶ πουκούj (Ἔλδας.).

κουκουβάjμ-α (Ἔλδας.) πλεθ. κουκουβάjματε = ἡ γλαύξ-καί· καὶ κουκουβάjμ-α πλεθ. ατε = κουκουβάτα· κουκουβάτσ-κα (Ξ) πλεθ. ατε, κουκουμάτσκ-jα [κουκουμάτσκ-jα] πλεθ. κουκουμάτσκατε. — κουκουμjάτσκ-κα (Βερόν.) πλεθ. κουκουμjάτσκατε· φουρουβάjκ-κα (Ἰσόν.) πλεθ. ατε, φουρουβάjμ-κα (Περμπ.) πλεθ. κ.τε — χαμούλjε-jα (γεν. Μαθούλα) ἐκ τοῦ χάjμ-α = ἡ ὄμη· καὶ ε κάλjε = ἡ κακὴ ὄμη. ἡ προμνήσθητι τὴν κακὴν ὄμην κατὰ τὴν παλαιάν.

κουκουβάjμ-ι = νάχ μπάjτε ηjά νjε κόλjε βι dαζίτ dit· νάχ γjίτ, ε τε τσέλjε κοὶ ζόρτ κjε τε τσέλjε = ὅπου κουκουβίσῃ.

κουκούδ-α = κάμπη μαλακὴ πρωϊνιάτικα ἐρπόντων εἰς τὴν ἀπιδεμιάν, 2) εἶδος χρυσαλλίδων· ἴδ. λjουργάτ-ι.

κουκουλόνια [τ] [γρεκ. κουκουλόνερον] ἴδ. πουλjίτσα.

κουκουμάj [Καθ.] μ. ἐνεργ. = χτυπῶ κεφάλι = χτυπῶ ἐρίζοντας πρὸς τὸ ἄνω. — κουκουφάλj γούjε = χτυπᾷ γνῶσιν πρωτόνως, χτυπᾷ γούjε πεφ κjάλ.

κουκουμάjθι [Καθ.] ἐπίρ = ἐρίζοντας πρὸς τὰ ἄνω.

κουκουμάδε-ja πλεθ. κουκουμάτσης και κουκουμάτσης-κ (Βερέτ.) [κουκου-μάτσι-jκ] = γλαύξ-κός.

κούκ! : ἐπίρ. = κάκκαυον.

(ι) κούκ-ι πλεθ. τς κούκ-τς = ἀγελάς, κάκκαυος. ε κούκι-jε πλεθ. τς κούκιτς = ἀγελάς, κακκαύα· τὸ υἱδ. τς κούκιτς = ὁ κακκαυάκης.

κούκ καὶ τρούκ γραμ. ἐνερ. = κακκαυίζω τι· τὸ παθ. κάκκαjτα, τρούκjα = κακκαυίζομαι· καὶ τς κούκjτ' ε μάθ (Ἐλβασ.) = φι φάγ λjούτρ.

κουκουμάλjε-jα (Ἐλβασ.) πλεθ. κουκουμάλjατς καὶ τούμπε jα (Ἐλβ.) πλεθ. τούμπατς [Ἐλλην. τύμβος] = ἡ σωρὸς τοῦ ἤρως. — κουκουμάλjι-jε καὶ τούμπε jε· καὶ κουλjουπέ-κ (Ἀργυρ.) = σωρός πλεθ. κουλjουπέ-τς.

κουκjάλj-ι πλεθ κουκjάλjατς = κακοποιὸς ἄνθρωπος. — κουκjάλjι-jε πλεθ. κουκjάλjατς θηλ. καὶ κουκjάϊ-ε πλεθ. κουκjάϊτς τὸ θηλ. — κουκjάϊε-jα πλεθ. κουκjάϊτς. — καὶ κουκjαρjάρ-ι (γ), κουκjαρjάμε-jκ πλεθ. κουκjαρjάμτς (γ), κουκjαρjάμ-ι (Βερέτ.) θηλ. κουκjαρjάμι-jε πλεθ. κουκjαρjάμτς.

κούκjατς (Δοτσίκ) πλεθ. τὸ δισέκκαυα (Τυαρ. χεjβέ).

κούκjάλjε-ι (Ἐλβασ.) (πλεθ. ἀχχιάτσε) καὶ κούκjάλj-ι (Ξ) ἔνομ περιλατ., καὶ λjαγjαρε-κ (Βερέτ.) = λjάγγω ι. ἐρρῶδει κολούβατ.

κουκjαρjάρε (γ) ἀρτ. θηλ. κουκjαρjάμε-jκ τὸ. κουκjάλj-ι· καὶ κουκjαρjάρ-ι (Βερέτ.) ἀρτ. κουκjαρjάμε-jκ θηλ. = κακκαυατής.

κουκjαρjάρε ρ. ἐνεργ = ὑστερακκαυίζω· τὸ παθητ.

κουκjαρjάρεσα = ὑστερακκαυίζομαι.

κούλjα (γ) ρ. υἱδ. = βάζομαι [κάλjα-κ] τὸ. κούκλjα (Ἀργ.).

κουλάβj-ι γραμ. = ἀκυλίζω, στραγγίζω· 2) κτένω, κτηλάζω, λαγαρίζω· τὸ. γραμ. ἄγκλι.

κουλάε-ὲσ-άι (ε) ρ. ἐνεργ. καὶ ἀμετάβ. = βόσκω.

κουλάτσ-ι (ε) πλεθ. κουλάτσατς = βοσκὸς τὸ. λαγαρίου.

κουλάτσ-ε πλεθ. κουλάτσατς = ἡ βοσκή.

κουλάχjα· πλεθ. = ἀκυλίζομαι, στραγγίζομαι, λαγαρίζομαι, τελευτῶμαι· τὸ. κουλάβj.

(ι-ε-τς) κουλάτσατς (τ), κουλάτσ καὶ κουλάχjα (τανρ.) (γ), μετ. τοῦ κουλάβj = στραγγισμένος.

(ι-ε-τς) κουλάτσης καὶ κουλάτσης (γ) = ἐπίθ. = λαγαρός.

κουλούτσ και τσουρ. κουλούτς = ἐπίθ. = λαγαρός
κουλούμ-ι (τ) πλεθ. κουλούμτς = σαρκώδης φλάτσα, πυρομάς.
κουλούρ-ι πλεθ. κουλούρτς και τσβλάκ-ου (Ἄργυρ.) = κουλούρ-ι τσβλάκ-ου = εἶδος ἢ ξύλον κατασκευῆς εἰς γωνίαν ὡς κλίμαξ.
κουλόθρ-ο (Πυρσόν.) [ἀπ τοῦ κουλός] πλεθ. κουλόθρτς = πόνος, τὸ πόνεσε γόλκε τῆς γυναικὸς μετὰ τὸν γάμον (ἐπὶ ἀνδράσιν καὶ ζώοις)· τὸ ἔσπασε δὲν πίστευε· μετ' ὀλίγες ἡμέρες γέννησε κάλλο καὶ πίστευε· ἰδ. ξενο-γεν (Πυρσίτ.).
κουλόπαδ-ι : πλεθ. κουλόπαδς = κουλούρια κοινὰ, 2) ἐξαρσις ὀφρύ.
κουλόπαδ : ἐπίθ. = κουλωμένος· ὡς : γλέπγε μι κουλόπαδ.
κουλόβ-ο πλεθ. κουλόβτς = εἶδος ὀβίδος.
κουλόγ-ο πλεθ. κουλόγτς (γ. π. bagdan) σιτηρὸς τὸ σιτάρι, ἡ σπουδὴ τῶν χριθῶν, πρωτότυπ ἐδῶ γρόσια ὡς μία μονὰς θεωρεῖται· ἀλ, τρ, κάτζ κουλόγτς κτλ = δέκα, τρία, πέντε ἑκατὸ κτλ. (Τσιρα. κ[ατά]· 2) κουλόγτσ ε γυαλόκρεκ· ἰδ. φαϊσούρ-ι (Σ).
κουλόπαδς πλεθ. τοῦ κουλόπαδ-ι = ἄρτος ἐξαρσις.
κουλόπαδ-ο πλεθ. κουλόπαδτς· ἰδ. κολοπάδ-ι = κουλούρι.
κουλόμ-ι (Λεξ. ταβλιοῦ], πλεθ. κουλόμτς καὶ κουλομόγ-ι (Κοδ.) πλεθ. κουλομόγτς, κουλομόγ-ι-ε (Πυρσίτ.) πλεθ. κουλομόγτς = κουφοβίδιον, ἢ κυτίον κοινὸς ἢ τούρλα τῶν καμηλίδων.
κουλομόδ-ου (Ἄργυρ.) πλεθ. κουλομόδτς = τὸ σπόρτον φυτῶν βλαστάνων παρὰ τοὺς κορμοὺς ἢ τὰς ῥίζας· καὶ ζούγε-ε (γ) πλεθ. ζούγτς. — πρέβ κουλομόδου δούγτς ε κανίστρι.
κουλομβόγ-ε (Χαμάρ) ἰδ. υλβόγ-ι (Ἐλλην.) = σφόνδυλος τράχ.
κουλομπόγ-ι (γ) πλεθ. κουλομπόγτς· εἶδος δένδρου.
κουλομπόδ-ε πλεθ. κουλομπόδτς = φθίνις — [συγγ. ἀλλαν. κουλούς· Σπουδ. κούλα, Ρωσικὰ κολοῖς = κολοκύνθη].
κουλόν-δι = εἶδος δένδρου ἀκάνθινον· κουλόν' ε ἔγγε, κουλόδ, ε δούγε.
κουλόπαγ-ε (γ) = γλυκάδιον, καὶ χόρτος κοινὸς γλυκάδιον καὶ κουλόπαγ-ι (τ) πλεθ. κουλόπαγτς καὶ κουλόπαγτς (τ).
κουλοϋδίδ-ε (bndi — bogdan — Τυρν.) πλεθ. κουλοϋδίδτς καὶ κουλοϋδίδ-ε (Σ) πλεθ. κουλοϋδίδτς = κουσοϋδίδ-ε πλεθ. κ-τς = δρέπανον [ζῶον μυθολογικόν] = ὄφις μετὰ πτερύγων καὶ κεράτων.

κουμπέ (γ) κρυβέ = κουβεντίζω, συμπίνω, ήχο. — κρυβόμεν μέλι τα γλυκίσια. — με κρυβόν βάζι = με τσογλίν βάζι = κουβεντίζει τό κάτι μου.

κουμπόσ-α (γ) πλεθ. κ- τς και κρυβίχ-α πλεθ. κ- τς = κάθαν, κουβεντιάζουν.

κουμπώζ-α (γ) κρυβώζ-α (τ) πλεθ. κ- τς ἔπιασα. = τά κουβεντιάσαν (Γουρ. Ζλιχ).

κουμπουλέ-α πλεθ. κουρκουλιάστς = δυμάται τσόν (τό δίνδρον καί ὁ καιρός).

κουμπώ-ι = τελειόνω· κουμπωμέν-ι: πλεθ. κουμπωμένος = τελειωμένος.

κουρ-α (γ), κουρίν-α (τ) πλεθ. κουρ-τς (γ) κουρίστς (τ), = ὁ κάμινος τῶν κεραμίων.

κουρούτσ-ι (γ. τ.) = ὁ ἀνάβοντας (ὁ βοηθεῖ μέσα καί ἀνεφαίνουν τό γάμο) κοινῶς κουμπάρος.

κούρτσ-α ἀρχ. ἐν. = ἡ κουμπαρόπουλα.

κουτσέ-ι. κουτσοῦλ-ι = ὁ ἀνδράδελφος, κοινῶς κουνιάδος· (ἡ νύμφη ὀνομάζει κουνιάδ τόν ἀδελφόν τοῦ ἀνδρός της). — ερ κουνίν (γ) καί μι κουνάτ (τ) = ὁ ἀνδράδελφός μου. — σε κουνίν = ὁ ἀνδράδελφός σου, ι κουνάτι ὁ ἀνδράδελφός του.

κουνάδ-α πλεθ. κουνάτσ = ἡ ἀνδράδελφη, ἡ κουνιάδα· ἐμι κουνάδ (γ) καί μι κουνάτ (τ) = ἡ ἀνδράδελφη μου, ἐντ κουνάδ = ἡ ἀνδράδελφή σου, ε κουνάτσ = ἡ κουνάτα = ἡ ἀνδράδελφη της.

κουνγάδ-α πλεθ. κουνγάτσ = ἡ μνηλίχη, θεία κουμπάρα.

κούνγ-α πλεθ. κούνγατς = τό ἰερόν βῆμα.

κουνγίμα πλεθ. κουνγίατς = ἡ θεία κουμπάρα.

κουνγό (γ. τ.) = κουμπάρος, (ἄλλοι).

κουνγόβγα-άτσα = μυτσαμένος, κουμπάρος, λαμβάνω τήν θεία κουμπάρα.

κοϊνά καί κοϊνάδ (γ. bogdan) ἐπιρ. τίποτα = οὔτε τίποτα, κοινῶς τσιμπλά. — ε' δούτσ κοϊνά (bogdan) = δέν φαίνεται τσιμπλά. — καί γλεκοϊνά, γλεκοϊνάδ (γ) κογλεκοϊνό· κογλεκοϊνάδ (γ) = σιδηρᾶ.

κουρκοϊνά-κουρκοϊνάδ (Σ) = εἰς κανέν μέρος.

κουτσαλίτ-α (Ἀρχ.) πλεθ. κουτσελίτς τθ. ἀχμέγκλε-α (Σ).

κοντδαίβι: ρ. έκαγγ. ἴδ. λέγκοίντ. ρέμε.

κοντδρμούέ (Βεράτ.) = βρομὰ τοὺς με κοντδρμούέ = με αἰθῆβι.

κούντρα (γ. budi-bogdan) πρόθεσις = κατά καὶ κούντρε (γ) κούντρα (τ), κούντρε (γ) κούντρε μέτε, κούντρε τέτε, κούντρε ατί, κούντρε νέϊ, [γιάϊ, ατάτε, = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.— κούντρε κυρίεντ = κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. 2) ἔναντι. = ἐναντίος, ἐναντίον· φέτε κούντρε = ἐμοῦ ἐναντίον.

κούντρε-γήμτου: πληθ. κούντρε-γιόμτε = ἀντίδικος.

κοντρέϊ (γ) ἐπίρ. = ἀντικρύ, ἀπέναντι (Τσιρκ. καρέϊ] καὶ κοντρέϊα] (τ), κοντρούλ (γ. bogdan), κυρ-κοντρέϊ (γ).— κοντρούλ δεξ-πίτε = κοντρέϊ] δεξπίτε = κοντρέϊα] δεξπίτε = κυρ κοντρέϊ δεξπίτε = ἀπέναντι τῆς οἰκίας.

κοντρεντέ-ι (budi, bogdan) πληθ. κοντρεντέδε· κοντρεντέ-ρι-γε πληθ. κοντρεντέτε (ἰδιόλ.) = ἐναντίος, ἀντίπαλος.

κοντρεντέ-α (budi) πληθ. κοντρεντέδε = ἀντίδικα πράγματα.

κοντρεντέ (budi, bogdan) [μετὰ γεν] = ἀνθίστημί τινι, ἐναντιώνομαι, ἀντιτίθεμαι, ἀπλῶ κούντρε (γ) εἰ κοντρεντέ κτί=ι ἀπλῶ κούντρε ατί.

κούντρε-φαλέϊ-α πληθ. κούντρε φαλέϊδε = ἀντιλογία.

κούντρε-φόμι-α πληθ. κούντρε-φόμδε = ἀντίτυπον.

κοντρούλ (bogdan) ἐπίρ. = κοντρέϊ-κοντρέϊα].

κοντρόϊ (budi) ἴδ. κοντρέϊ (γ). κοντρόϊα· ἴδ. κοντρέϊδε (γ).

κοντρέϊ-ω (Ἀλβαν. Σακελλ.) = καὶ χαμπάϊ-ι = κλίνω· κοντρέϊνα.

κοντρέϊ-α (γ) πληθ κοντρέϊδε = στέφανος, καὶ κοντρέϊ-α (τ) = στέφανος, διάδημα, στέμμα, [Ἑλλην. κορώνη - Λατ. corona]. κοντρέϊ' ε πάϊδε = πρώτος γάμος, κοντρέϊ' ε δύτε = δεύτερος γάμος, κοντρέϊ' ε τρέτε = τρίτος γάμος. — γρόϊε με κοντρέϊδε = πάμπολυ γυνή.— γρόϊε πε κοντρέϊδε = πολλαπλῆ. — βε κοντρέϊδε ἢ δρέϊε κοντρέϊδε = στέφω, στεφανῶ (ἐπὶ τελετῆς γάμου).

κοντρεζέϊ (γ) = στέφω, στεφανόω, τὸ παλ. κοντρεζόϊδμ· καὶ κοντρεζέϊ-ήμτρ (τ).

κοντρέο-ε-ο-ι (Βεράτ.) ἴδ. κοντρέϊ [Κοδήκ].

κοντρέϊ (Τυρόν.) [κοῦ-ω] ρ. ἐνεργ. = πηλῶ κοῦνο δίκτυ.

κουκόι-ι = κλειδοπίνακον.

κούμ-α πλήθ. κούμπες [Λευκ. cupa, Ἑλλην. κύπ-ελλον] = ποτήριον, κυρίως ὁ κώνος. 2) πύξος βαθύς.

κουπ-α πλήθ. κουπίες = κώπη, τὸ κουπί.

κουπώ (Ἀρχιμ.) ρ. ἐνεργ. (Γραικ. λέξις) = τραβῶ κουπί (τὸ τὸ κάνει) ἴδ. βαζίν-ι-ε-ίν (Σ).

κούρ: πρόθ. = ἕως, ἑπτάνω, ἕτσι.

κουρκούδ καὶ κουρκούδι (Σ) = σίδηρος σίδερμις· γεν. κουρκούδ = σιδήρου σίδερμις· δοτ. κουκούδ = σιδήρῳ σίδερμι· αἰτ. κουκούδι = σίδηρον, σίδερμιν· καὶ ἐνερ. κουκούδ κουκούδι, γεν. κουκούδ, δοτ. κουκούδ, αἰτ. κουκούδι· ἴδ. καὶ κουδουρ-κουρμί.

κούκ-α: κοινὸ ὄ κρίθ = κόκκος-α, τόκκος-α.

κούρ: πρόθ. = ἕως, ἑπτάνω, ἕτσ: κρ κούρ (τ) = ἀρ' ἕτσι, κρ κούρ (γ), τῆς κούρ (Σ) καὶ κρ κούρα = κρ κούρ σι, τῆς κούρ σι· ὅι κρ κούρ σι βρι κρτς πούς (τ) = κρ κούρ σι βρι κρτς πούς (γ) = ἀρ' ἕως ἔκαμε τοῦτο.

κουτσούρ (τ) ρ. = κατακομμάτιάζω, ἔνω· καὶ κουρτσί [Λευκ. cupio] = κούρ βίδ (γ.τ) = μοῦρ βίδ (γ) = μισθὸν ἀπὸ ἄλλους.

κούρδιζ-α (Τυρν.), κούρτ-α [Κοιλ. Τυρ. Κρανίας], κύρ-ι (budi) = πυρά, ἀράδα (Τυρν. νιβιέτ). σ' ι ἀπάνω κούρτ = σ' ι ἀπάνω νιβιέτ. ι ἀρὶ κύρ (budi) = τοῦ ἄλλου ἡ ἀράδα. με κούρτ (Τυρν.) ἀπίς = μὲ τὴν ἀράδα, (με νιβιέτ) [μίαν φορὰν ἐγὼ καὶ μίαν φορὰν ἐσύ].

κουρδίκια: πλήθ. κουρδίκρτς [λέξις Σλαυική] = πύρες· ἴδ. νδιαγκ-ι (γ), νδιαγκ-α (τ).

κουβέρ-α πλήθ. κουβέρτς = κύρνος.

κουβέρι α (γ) = κουβέρν-α (τ), πλήθ. ι-ντς = κυρνία· ἴδ. νδουρι-α (γ), καὶ νδουρν α (τ).

κουρδιστέ (γ), κουβέρνι (τ) = κυρνάω.

κουρδιστάδι (γ) = κουβερνάδι (τ) = κυρνιασμός.

κουρκά ἐπίρ. = πάντοτε, ἐπαντ· κρ κούρκα βρατς κουρκά = τοῦτο γίνεται πάντοτε.

κούρ: ἐπίρ. = πότε; κούρ ἐρδί = πότε ἦλθες;

κούρδ-ι (Σ) δικόν-ι (τ) = παγκ-ίδιον.

κορτσάρι (τ) ἐν τῇ φράσει: δέν χῶτς κορτσάρι πῆ νύχτ: κανὶ δὲ χῶτς δέν νγκ τς πκ μνητ' ι θάνη.

κορφολνέ (Σ) κλτ. τνὲ κορφολῶ (Σ) ἀ γεν. κορφολῆτ.

κορφολνέ (Σ) κορφολόνδι = πυκνά· ἴδ. κογλενόνδ- κογλενόνδ-ι.

κορίτσ-α [γρεκ. κορμί. Ἑλλην. κορμός] = τὸ κόρμ· τ' ἀνθρ. ἡ κορμός τοῦ δένδρου.

κορτσάρ-α πλεθ. κορτσάρτς· ἴδ. κοντάρ-ι

κορτσάρ καὶ κορτσαρῆ (τ) = φειδωλός· ὁς κορτσαρῆ πορέτς = φειδόμενος τῶν χρημάτων.

κορτσαρί-α ἴδ. κοντσί-α. — κορτσαρίδτ = κοντσαρίδτ. — κορτσαρῆ = κοντσαρῆ.

κορτσάρι, κορτσαρίτς· πεθ. φειδωλός, κάμνω οἰκονομίαν.

κορτσάρτς καὶ κορτσαλνέ = φειδωλία, οἰκονομία· πε κορτσάρτς· ἀκμ. = ἀφειδής. — με κορτσάρτς τς μεθ = μετὰ μεγάλης οἰκονομίας.

κορτσαρτσάρ-ι πλεθ. κορτσαρτσάρτς· θηλ. κορτσαρτσάρ-ια πλεθ. κορτσαρτσάρτς = φειδωλός - ἡ· οἰκονόμος.

κορτσίν-α πλεθ. κορτσίνατς [λατ. cortina] = τὸ παραπέτασμα [Τόσκ. παρδί].

κορτσόν-ος (Μάνια) πλεθ. κορτσόνατς = μίτερ ι πκ πρίφ νδ' ἄντ, στῆ πρίτει ι τῆ θυγάτρης ι θνε μίτερ.

κοτσάνι [budi — bogdan] = κανίτς ἀκμ. = πυκνά, σύχνατα· κοτσάτς = σύχνατα, κοτσάτς νδο ηβε χάτς = σύχνατα.

κοτσκάρ-ο [γρεκ. κουρκούλι] καὶ ὄπιτς-α (γ) πλεθ. κ-τς = ἡ ράχη· κοτσκάτς ι μάλτε = ἡ ράχη τοῦ βουνοῦ.

κοτσκάρ-dhάlje-α ἀμε κοτσκάτς-dhάlje-α θηλ. = καμπούρα.

κοτσκάρ-ούδ-ούτ-ε ἄκτ. ἐπ. σκύπτω τινα, κάμνω νὰ σκύψῃ· ἄδ. κοτσκούτ-ε-ι μαθ. κοτσκούδης καὶ κοτσκούτουρ [συγκρ. κοτσκάτς] ἴδ. κοτσκάρ· ζ. — κὶ μάτου = κοτσκούτερ = σκύπτω ἐγώ.

κοτσκάρ-ια (ν. budi) πλεθ. κοτσκάρτς = λυπητός· ἐκ τοῦ κοτσκάρ-ι κοτσκάρτς = λυπητός [θηλ. κοτσκάτ].

κοτσκάρτ = κοτσκαρίδτ = λυπητικός.

κοτσκάρτς = κοτσκαρίτς = λύπτσις.

κοτσί-α πλεθ. κοτσίτς = τὸ κοτσί (κοτσίδι) [χάλκινον ἄγγειον].

κοτσαπελ-α = ἀκάπτους, παφλάστρα [συγκρ. γιατρίς].

κουδ : ἄντιαν. ἐμπ. (γεν. ἀρτ. καὶ θηλ.) Ὄν κουδ=τίς; γεν. κουδτ=τίνος, δοτ. κουδτ=τίνι, αἰτ. κα (γ) καὶ κε (τ)=ἑπτάκις ἀριθ. λείπει.

κουδ : Ἄντιαν ἀναφορικὴ [λατ. qui, quis] (γέν. ἀρτ. καὶ θηλ.) Ὀνομ. κουδ=ὅστις—ἥτις, γεν. κουδτ=οὗτινος ὅστινος, δοτ. κουδτ=ὅτου, ᾧτινι αἰτ. κα (γ) καὶ κε (τ) ὅντινα, ἥντινα.

κουδρίν : (γ), κουδρί-μι (τ) πληθ. κουτρίντε=ἐξάδελφος.—με κουδρί, νε κουτρί, : κουδρίν καὶ : κουδρίμι=ὁ ἐξάδελφός μου, σου, κλπ. —ἐμε κουδρίνε καὶ ἐμε κουδρίμε. βεν κουτρίνε καὶ βετ κουτρίμε, ε κουτρίνε καὶ ε κουτρίμε=ἡ ἐξαδέλφη μου, σου, κλπ. κουδρίν' : πάρ=πρῶτος ἐξάδελφος, κουδρίν' : δίντ=δεύτερος ἐξάδελφος, κουδρίν' : τρίτ=τρίτος ἐξάδελφος.

κουδρίντ-α (γ), κουδρίμ-ε (τ) πληθ. κουδρίντε—κουδρίμε=ἡ ἐξαδέλφη.

κουδί-: (Σ.—Τιμον.—Κρουβ)=τάξιμον εἰς τὸ θεῖον καὶ κουδίτς α (τ), κουδίμ-: (budi, Σ-γ.) (Ἰταλ. voto, Τσιγγ. κουδλ).—: λέγεται μὲ κουδλ.

κουδιά-: (budi Σ. γ.)=τὸ τάξιμον εἰς τὸ ἱερόν, εἰς τὸ θεῖον καὶ κάμνει κουδτ=ἔτυχε εἰς τὴν ἐκλογήν, ἢ εἰς πρᾶξιν ἐπιτυχοῦς.

κουδιάντ-ισάβμε (budi) ἐπιτυχ. μετὰ γεν.μ. —: κουδτίνερ. Ἐπιζῶντ (budi)=κάμνω τάξιμον εἰς τὸν θεόν.

κουτσούρ (γ) [λατ. custo—are]=κοστίζω, τιμάριτ· ἴδ. [κλέβ], [σκοτώ], [κρεμῶ]. —σε κουδτίν αἰβί γjε;=πόσον, τιμᾶται, ἀξίζει, κοστίζει τοῦτο τὸ πρᾶγμα;

κουδιτς (τ)=κουδίτ-: =τάξιμον.

κουτ :—ἐπιφώνημα (ἐπὶ σκύλων) λέγουν κούτ! κούτ! κούμ κθιέτσε κβένε.

κουτ-ε=πέρας πληθ. κούτ.

κουδτ-ε καὶ κούτσ-ε πληθ. ε-τε=σαῖλαξ, κουτσὸν τοῦ πουλιοῦ κτενός.

κουτουλίο (Ἀργυρ.) μ. ἐνεργ. ἴδ. [μπακαλίκ].

κουτουλίδτε-α (Ἠπειρ.) πληθ. κουτουλίδτατε=τὸ γυαλὶ (κυρίως ξύλινο).

κουτουρδά : μαμ. ? ? ?=σαμπρέλλα, εἰκόζω.

κουτουρδί-ες ? ? ?=ἀλαζονίλογος, ὁ ἀμίλητος κατ' ἐπιτήδευσιν.

κουτρίβι-χα: πλεθ. κουτρίβετε. ΐδ. δούρμ-α.

κουτσιδάϊ-αν (Τυρν.) (μι κατάλεξιν Τυμπ.) ΐδ. δημιούργ-α (γ).

κουφί-αι (γ) πλεθ. κουφίφτε = πάνω, μαθίμαι [ε κουφί = ψιλός].

κουφόρ-α, γουφόρ-α πλεθ. α-τε κόφκι, κόφκια τόπια, 2) τι πετζία νεφρό (ώς κόφκια δίπα φαγίτι) ΐδ. κέρδ-α και κουφα-ι ἢ τρούπ-ι = τι κόφκα (τού ζώου).

κοψίχα (γ) χ. υλή = συγκόπτομαι (κλαίω). — μόϊτ' α φιόλιχτες κοψίχτε = τὰ κρέατα τού βόδια συγκόπτοντο.

κουβάϊ (γ) ΐδ. κουτσάϊ] = τσάμπα.

κουβάϊ-αι = κουτσάϊ-αι = τζάμπα.

κουίτσ-α (Σ) = κούτσ-α πλεθ. κούτσατς.

κούτσ-αρ-α (Πεγκάτ.) πλεθ. κούτσ-αρατς = ἀχγιόν τι μὲ χρειάζι.

κουβάϊ-αι = τζάμπα πλεθ. α-τε καὶ γουτσάϊ-αι, γουβάϊ-αι.

κουτσαμπάρ-α πλεθ. κουτσαμπάρατς = τσάμπρα.

κουτσαμπάρ-χα πλεθ. κουτσαμπάρατς = τσάμπρα· καὶ κουβαμπάρ-αι, γουτσαμπάρ-αι, γουβαμπάρ-αι πλεθ. α-τε.

κουτσάϊ (budi), κουβάϊ (χ), γουτσάϊ (τ) γουβάϊ (γ), γαζάϊ (Τυρ.) (χάτ-ζι) = τσάμπα [γρικ. κουτσάλι] κουτσάϊ α βάϊ ζάγατε (budi) = τσάμπα. — τ' κουτσάϊ τε βάϊτε φάρε γιάϊτε = τ' γαζάϊ με βαρὰ φάρε γιάϊτε (Τυρ.) = δίν τσάμπα σε κάμε τίποτε.

κούτσ ἐπιφώνημα. (ἐπὶ παίδων) ἔτσι διώχνουσι τοὺς παίδας (Τυρν. ὄϊτ).

κρέϊχ-α πλεθ κρέλιατε (χ) καὶ κρέλιατε (τ) = βασκαίς ΐδ. χάγκ-α, μπρέτ-ι.

κρεσουρίτσ-α πλεθ. κρεσουρίτσατς ΐδ. κεφαλούτσ-α.

κρίνδ-χα πλεθ. κρίνδατς = πλάτσ-αρ-α καὶ κρίνδαϊ-χα (Σ), κρίνδ-ιχα (Πεγκάτ.), χάϊ τσίτς ζώου.—δίγκ ζρόβι πρίγκ με γίδε. ΐδ. καχίτ-α (Ἐλλάδ.) ξαλάγτ-α.

κρίνθ-ι (τ) = γιάϊθ τε βάγτελιε κάϊ τσέλ ζώου, κ κάϊ γέθιε κ βάγτελιε τσίτς ζώου] τάϊ τσίθι.

κρεσουτίτσ-α (budi) πλεθ. κρεσουτίτσατς ΐδ. κρεσουτίτσ-α.

κρούσ-α πλεθ. κρούσατς = πλούσιος.

κρύπ-ι (Σ) πλεθ. κρύπατς = εἶδος ἰχθύος.

κρυσί-ιτ-ιτ (Πεγκάτ.) χ. = κλοδεύω· καὶ κρυστί-ντ-ιτ. (Πεγκάτ.) ἀορ. κρυστίτα, μετχ. κρυστισάρ. — τὸ πεθ. κρυστίτα, κρυστίτα (Πεγκ.).

κρασαβίτσ-α πλγθ. κρασταβέττσες. ΐδ. κασταβέτσ-α = άγγούρι.

κρεβάζ (γ) = παραβάλλω, συγκρίνω.

κρέζ-ου (< bogdan) πλγθ. κρέζους. — και κρέζ-α (Σ) πλγθ. κρέζες = βυζιάρικα. — < σε κρεζ = τον ύποστηρίζω, τον βοηθώ. — < βάλ] κρέζ = τον ύποστηρίζομαι. — κερ κρεζ = έχω πρωτοβουλίαν· πρωτοστατώ καλώς έχω πλάτες. — ε μάρ νιε κρέζε = τον τσαλώνω τις πλάτες βυζιάρικος. — νιε κρέζ λαρ = τὸ λαρ μέρ κρέζου. 2) κρέζ-ου = πτέρυξ-γος και φλέτσ-α (γ) = ἡ πτέρυξ.

κρεζα-θάτρε-α (Ἔλλας) πλγθ. κρέζε-θάτρες = εἶδος ὑφάσεως λίαν ὀμορφιὰ ὅπου συνήθως στρώνουν τὰ πανιὰ ἀπαιτῶν διὰ τῶν πτερύγων, νιε φάρε παμφρίμι αβι < και κρέζατε πανι βάδ ε κρεζατσάδε < βγάτ ζίλτε με κρέζε εδέ < χάι, πο παμφρίμι < ζε ζίλτε φλογοπυρίβι με θάνε εδέ < πλούσιε με κεντίσματα.

κρέζατ-ι και κρέζερ-ι (γ), κρέζερ-ι (τ) = τὸ κτένι.

κρεζατσάρ-άρι (γ) [κρέζατ-ι] = τὸ κτένισμα. — και κρεζατσάρ-άρι (τσαγγ. γ), κρεζατσάρ-άρι (Bogdan κρέζερ-ι] κρεζατσάρ-άρι (τσαγγ.) κρεζατσάρ-άρι [κρέζερ-ι] πλγθ. κρεζατσάρτε, κρεζατσάρτε (γ), κρεζατσάρτε (τ).

κρεζατσάρ (Ταφ.-Κοζ.) ρ. ένεργ. = βλ. κρέζερ με κρέζερ· δι με θάνε βλ] τσιμπίδι (= παραπάλλω [μεταφορ.]).

κρεντσάρ-α (bandi-bogdan) πλγθ. κρεντσάρτε = πλάτες και κρεντσάρτε (γ), κρέντσαρ (γ) = πλάτος, διαπλάτυσμα.

κρέθερ (Βερόν.) και κρέθερ, ζίντερ (γ) = βυζιά (ἐγώ).

κρέθ και ζίτσ-ιν-ιτ (γ) = βυζιὰ ἄλλου.

κρέζι (βλέζι-Τσιτσάκ) = κρέτ-κρεντσάρ (Σ), = φάρ (τ) = ὀλοτελῶς, τσιτσάκι, ὅλως διόλου (κοινῶς).

κρεμασάζ-ι (Ἔλβασ.) πλγθ. κρεμασάζερ [Ἄλλων. κρεμασάζω] βλ. βεργάρι βεργιάτ-νι (Σ).

κρεμίλ-α (π) πλγθ. κρεμίλτε ΐδ. καρβέλ-α = καγκέλι.

(ε) κρίστ-γα (τ) = τε κρίστες = χριστ-α πλγθ. χάντες = ἀκριβῶς. δίτ'ε κρέστε = ἐορτάσιμος ἡμέρα ἀντιθ. δίτε πουρτόρε.

κρεστάζ (τ) ρ. = ἐορτάζω καὶ χαίρω] [Σ. γεγ.]

κρεστάρ-γα (γ) πλγθ. κρεστάρτε = τὸ ἐπάνω μέρος τόπου τινός, τὸ ἀντ. τῆς κατωκλίτ μέρος τόπου τινός.

αρθνδ-ja (Περμέτ.) πλήθ. αρέσθτε = αρέσδ-ja = γjίδ-ja

αρέπ-ι (Μεσδίτα) ἴδ. δεjέπ-ι.

αρεπέj στρα. [αρέπε-κ] καὶ αρεπ] = τρώγω μεζάκιαια δὲν κὰ πίνω τί κρασί. — μετ. αρεπένια, αρεπίνια.

αρέρ-τε (Περμέτ.) ἴδ. ἄρδ-α (Ἀργυρ.) = ἀλέθοντα.

αρεσμέj = νηστεύω.

αρεσμέj (budi) ρ. ἀνωμ. = χρώ τινά· καὶ βοjέj (Σ) = λοιδόρω.

αρεσμένια (budi) βλέjέμια (Σ) πλήθ. τοῦ πρωτ.

{τε} αρεσμένια-με = τὸ χρίσμα.

αρέτ α (τ) πλήθ. αρέδενε αρέρε-κ (Περμέτ.) ἴδ. αρεπένια = ἀγέλη.

αρέτερετε (γ) ἴδ. αρέτερετε καὶ αρέτερετε· μᾶλλ. αρέτερε = νοστιμάδα.

αρετερέρ-jα· ἴδ. αρετερέρ-jα· πλήθ. αρετέρετε = παρακοσμένες.

αρετερέj (τ) ρ. ἀνωμ. = νηρέζ κλέφτες σὲ μάντρες κ σὲ κλέη, ὅταν θυμώνει κατὰ τῶν ἐχθρῶν.— τὸ μετ. αρετερένια.

αρέτε-α = κλέφτ τ' αὔγερα σὲ τες δέρτε.— σὲ κρέτ' ε γjέλjιτ δέτιτ κjε κε νdε γνώδετ· Σ) ἡ ζώστρα τοῦ ἀλόγου μὲ τὴν ὁποίαν ζώνει τὸ ἄλογον.—καὶ κιερδ-α (Περμέτ.) αρέτε-κ (τ).—αρέτ' ε δίτιτ, αρέτ' ε γjέλjιτ δέτιτ, αρέτ' ε κρόστ' αρέτ' ε κjέτερες κ.τ.λ.

{τ-α} αρέτενε-τ-α καὶ αρετέρετε-κ α (τ) ἴδ. γρέτινε (γ), γρετέjε (τ)· αρετέτερja (γ), αρετέτερjε (τ) = χριστουγεννιάτικος.

αρέτ· ρ. (γ) ἴδ. κ-εξ ρ. = κτενίζω.

αρετέτε-α ἴδ. αρέτε-κ = τραχεῖα λέξις, γκαγκανίστρια.

αρετέ (γ. τ.) = κτενίζω [τυγχ. κλώθω].

αρέτερ-τ (τ) ἴδ. αρέτερ-τ (γ) = κτένι.

αρετσδ-ετ-ετ = ἴδ. αρετσδ-ετ-ετ ρ. = αρετσῶ.

αρέτερ-α πλήθ. αρετέτε [αρεδ] (γ) = δημιούργημα πλάστου, γένεσις.

αρετερέρ-αρε πλήθ. κέρ-τε δρτ. (γ) = δημιουργὶ πλάστης.— αρετερέτ-jα πλήθ. κέρ-τε λεξ. καὶ αρετέρ-κέρτ δρτ. αρετέτ-jα λεξ. (γ). καὶ αρετέτ-τ (budi, bogdan — γεγ.) πλήθ. αρετέτε.

αρέθρε-α (Τιρ.) πλήθ. αρέθμετε καὶ αλjέθρε-κ πλήθ. αλjέθρετε = χρωμάτ.

αρέκ-α πλήθ. αρέτετε = τὸ σμῶνι τῶν μαλλιῶν· αjὶν ε λλjέτερε jε μέκ ἀρόν = τὸ σμῶνι τῶν μαλλιῶν ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δένδρου.

αρετέτ-τ (budi = bogdan — γεγ.) πλήθ. αρετέτε = χρωμάτ.

κριάγ-ανγ (γ. budi — bogdan) = δημιουργώ, πλάττω. — πιθ. κριάχαρ.-ίσαρ· δημιουργήσαμε· πλάσαμε· ἐν τῇ πρόσφ μας οὐ κριάφτε ι κριτίλε γίαρ = νὰ μὴ δημιουργήσῃ τοιούτους ἄνθρωπους (ἀνυπάρκτους κακούς).

κριάν-ι (bogdan) = φλέβα· ὁ κόμπος τῆς καρωλίδος· με κρίπ χρώαρ = μὲ ξαφνικὸν μαλλιά, ψηλὸ πᾶς κρίπ (bogdan) = ψηλὸ πάρ φλέβαρῆ = τὸν σκάνω ἀπὸ τὰ μαλλιά, δηλ. ἀπὸ τὸν κόμπον.

κριτ-ξι-ου· πληθ. κρίπ-ζέντς· κριπ-ζέζ-ε θηλ. κρίπς-α (τ) ὁθ. κρίπς-α (γ) = ἕλκος, ἑλκύσ.

κρίπ· (τ) ρημ. ὁθ. κριπ (γ) ρ. = ἑλκυστίζω.

κριπσάβ (τ) ρ. ὁθ. κριπσάβ (γ) ρ. καὶ κριπτ = κρίπ ρ. = ἑλκυστίζω.

κρίπερ = κρίπερ. κριπσέπερ = κριπσέβα κριπέπερ ὁθ. κρίπερ ὁθ. κρίπερα. = ἑλκυστίζομαι.

κριπσάβ-α (τ) ὁθ. ὄβλιβ-κ (τ) καὶ βλάπ-κ (γ) = λιμάρι.

κρίπ-ω-ου· ρ. κοινῶς σαγίζω· ὡς κρίπ κ[ά]λ[ά]β[κ] ἐμάγιπ τὸ γυαλὶ κοινῶς· 2) κρίπ = κρυπτὸ, κάμνω κρύπτον κρίπ πάππας = ἐπιχειρηματίας τὸ πορφύλλον· ἔκαμε κρίπον τὸ πορφύλλον· ὁθ. κρίπα-κ-ν' μετοχ. κρίπ, κρίπονς (γ), κρίπονβ (τ).

κρίπ-α πληθ. κρίπαπτ = μάγιπαρ κοινῶς κρίπς-α πληθ. κρίπωπτ = κρίπτα.

κρίπαρ (γ) παθ. τοῦ ρ. κρίπ. (γ) κρίβτα (τ. γ. Σ.) μετ. ρ. = κτενίζομαι.

κρίπς-α πληθ. κρίπωπτ = κρίπς-α = κρίπτα.

κρίπονς (bugli) πληθ. τοῦ κρίπα-ὸ = οἱ βρίπτες.

κρίπς-α πληθ. κρίπωπτ = ἡ λέπρα καὶ σβίβα-βα [ὁθ. κρίπα] ὁθ. στρίβς-α.

κρπαδάπι = μὲ ὁλίβ κρίπαρ : (Σ) = λεπρώζω.

κρπαδο-ζι (γ) καὶ κρπαδό-ι = οἱ κρίπ καὶ κρίπωπτ = λεπροί.

κρπγίδ-ι (Βεργί.) πληθ. κρπγίβτς = βάργατ ε ἀπούλιτ κρε βάρτς τς πορ γιάγκλατ = κρίπτελλαι.

κρπόδ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. κρίπδατς ὁθ. κρπόδ-ι (Βεργί.) = πόλις ὄνομ.

Κρπ-βα γεν. Κρπτς, κίτ. Κρπτς = πόλις τῆς Ἀλβανίας ἡ πατρὶς τοῦ Σκενδέρ μπεκ· ὁ Κρίτ.

κρπτ-ὸ = βρίπτες, πληθ. κρίπτς = βρίπτες, κοινῶς· καὶ κρπὸ-ὸ πληθ. κρίπτς καὶ κρπόπτς (budi), κρπ-ὸ (τοσγκ.) πληθ. κρίπτς.

κρούσ (τ) φ. διαρ. βλλνσ. κνάκα = ξύλο κοί κρύβ (γ) κρούβ φτνφ.) κρούσνβ, κρύσγκ = ξύκω τὸν κορυλὸν (πνγκρ. διρούσνβ, γκρούσνβ, γκρίσνβ, γκρίσνβ).

κρυζίγκ πακ. = ξύκομοι.

κρούσδγ-ο πλνθ. κρούσδγκ (Βαρέτ.) = πίτνυγκ χνάβὶ μὲ τγ κρύδκ τὸ ξίκνγ· ἀπὶ ξίκνγ (Βαρέτ.) = πίτνυγκ ἡύδὶ (μὲ τγ βύδκ τὸ κρούσδνγ.) ξίκνγ (Κυβέκ, Τικ. Κρούβ).

κρυτσπούδ-ι (γεγ. Βαρέτ.) = ἀκάπνγκ· (τνικ. γίνγβκ.) ὸν τὴ φρόπτι Ζίτ· τγ λύφγ κρούσπουδ. (βλέκσ.) Θ. γκρούσπα-ι = κνγπούφγκ.

κρούβ-ιν πλνθ. κρούσβ-τγ = τνμπύθγκ.

κρούβγκ ο πλνθ. κρούβιτγ = τνμπύθγκ.

κρουβίγ-ο = τνμπύθγκ κιιν. λιβ κρούβὶ = τνμπυθγούζω, τνμπυθγολογῶ.

κρύ καὶ κρύβ, γεν. κρύβγ, κύν. κρύτγ ὄγκνβ· κρύβγ· καὶ κρύτγ νύθ. ἡ γεν. κρύβγ. κίτ. κρύτγ, ὄγκνβ. κρύβγ. πλνθ. κρύτγ καὶ κρύβτγ (τ). κλνσ. ἴνιε. ὁ κρύ· πλνθ. ὁ κρύτγ (γ), ὁ κρύβγ (τ)· ὄγκνβ. κρύγκ [γ] κρύγκ Ι) = κνγκύλὴ· 2) ἄγχὶ, 3) ἄγχγκίς, 4) κνγκύλιτνν. γὲ κίντ κρύγ δὴν (ἐκὶ ζῶκν) = ἄκαντι πύθκνσ· γὲ κιντ κρύγ δὶ, λίτνγ κ.τ.λ. = ἄκαντν κίγνγ, ἀγκύλὶς κ.τ.λ. ν' κρύτ = εἰς τὸν ἀρχὸν (bud) κρύγκ κ φύκνθκ = ἀὶ ἄγχγκὶ τὸν φυλλὸν· μὲ ἄγιν κρύτγ, ἄβρκ, κτύθκ, βύθὶ, πτρ, κ.τ.λ. = μὲ πιντ ὁ κνγκύλὴ, ὁ χὶβ, ὁ πνύβ, τὸ σῖβ, ὁ ἀγκύλγκίς κ.τ.λ. ἴσ̈τγ κρύ μὲ βίντ = εἶκοι κίντνυφύλλνβ, ἀνβξάντνυ· μὲ κρύτ = πρόντνι κίντνυφύλλνβ, ἀνβξάντνυ· μὲ κρύτ = εἰς τὸν κορυφὸν· μὲν κρύτ = ἐκὶ κνγκύλὴ· νὲ κρύτ κ μνγύλγκ = εἰς τὸν κορυφὸν· ἀντὶ. νὲ φρύτ, νὲ ἡύτ = εἰς τὸ πύλνβ κρύτ· κ Σκμπρίγκ = ὁ ἀγχγκὶ τὲ 'Αλέκσὶ· κρύτ· κ πτύγκγ = ἡ ἀγχὴ τνῦ ἔργνυ· 2) ὁ πνντύνγκ. — κρύτ· κ λμύτ = ἡ τνγὸ τνῦ πνπρτ· Θ. γνύγκ-ε. — λμύκ· Ἐζίντ κ τὶ κρύτγ νὲ Σκμπτ κ νὲ Σνγμίκ = πνγκζίτ. — κὶ κρύ τγ λμύγκ = εἶκοι ἀπὸ θὲ — μὲ κρύ ν' δύγ = φνκιόθκνσ, ἀπνκόθκνσ· ντγὰ κρύ = ἔνν νσπτκτὸ. — πῶνγ dὲὶ μὲ κρύ = δὲν ἀπνπρπτόντνι· κιιν. δὲν ἐβγάκνσ εἰς τὶ κορύθ. — κμιν μὲ κρύ, πλνθ μὲ κρύτ = ἀνπτρπτὸ· ἀντὶ. φνόν-dι, ἡνθ-ι = σῖβ, σύρ.

κρύτγ (Βαρέτ.) = ἡ κορύθ γνιαῖσ· ἡ γεν. κρύτγ κίτ. κρύτγ.

κρέ-δρπζ-α πλθ — ξκτχ = τὸ κερδαίνω καὶ ζκα-χχρπάθκα (τγμν.).
κρέ-βάντχρ-ο [γ] = κρέας' ε βάντχρης: χρι νδχ κρέ-βάντχρ = χρι νδχ κρέα τχ βάντχρης (βοὴ κρεοπωλείου).
κρέ-δκρέ-χκ = αὐ κχξ ε κε κρέατχ τα χξι δκρέ.
κρέ-δκτχρ-ι = δικαιχγκς.
κρέ-κχμπάτχ (Σ) ἐπίρ. (δ. κρέχτ (Διδ.-Τσιπδ.) = δικαίως.
κρέ-κατέγκαλ-ι = αὐ κχξ ε κε κρέατχ ποτέ κολέγκαλ.
κρέ-κατέγκαλ-χρκμβκαλάδ-αν = ντρογγυλοκαλκανθοκέφαλος.
κρέ-κλκάχρ-ι = δκκαιόκαιχγκς.
κρέ-κχέτκτ = ἡ πρωτεύουσα.
κρέ-λέφτρ-ε-κ (τ) (δ. κρε-κάλχτρ-ι-α [γ] = δκαιρέφκκος, ἀκεφάλι.
κρέ-γλωφτρτάρ = πολέμαρχος. πλθ. κρωλχ-κρτπάφρτε.
κρέ-μέχρ-ι = χιλίαρχος.
κρέ-μάτ-ι = ἀρχιχρονιά.
κρέ-πάλτχ-ι-α (γ) = ἀπειθὲς καὶ κρέα λέφτρ-ι-α (τ).
κρέ-πγκάλδι (Πλέκα. Κεφ. Βαρέλ.), πιπεπγκάλδι (Τχρακ.) πιπεπγκάλ] (Σ. Κρκάχ) = κατακέφαλα. = μα κρέα χλθ δάτ, ε μα κχλθ πρπιάτχ· χκάχ πιπεπγκάλ μα κρέα νδχ πάχρτ (Σ) = ἔπεπα κατακέφαλα κέ πάν γῆν.
κρέ-κρτάδα [κρέα καὶ κρτάχ] (bradi) ρκτχ. (δ. Κατχ. πλ. 13.
κρέ-κάλχτρ-ι-α = ἀκαιθὲς, τραχεῖα καὶ κρκάλχτρ-ι-α.
κρέ-κατχτρκάκρ-ἀρ (τ) πλθ. κρέ-κατχτρέρτε, κρέ-κατχτρκάρ-ἀρ (γ) καὶ πκπ:. κρέ-κατχτπκπ-ἀρ = ἀρχιτρέκτης.
κρέ-κκρβλάτρτκ-α = πεντηκοντάχρκς.
κρέ-πέφρ-ι = πλθ. κρέ-πέφτρκτχ [γ] κρκπέφτρτε [τ] = ἀχχιμές.
κρέχ: (γ. τ) ρ. ἐνερ. [κρέ-τχ] = ἀκκπερατόκω, ἀκκαρκκκόκω, τὸ θγάζω πέρα κόκως —κέκτ μέχ κρέ = κθκκὶς μέχ κρέ. ἐκερ. κρέθα-ι-α. — μετχ. κρέρτ καὶ κρέκ (γ), κρέτχ (τ).
κρέθ (Πλέκα.) ρ. ἐνερ. ἀορ. κρέθα-ι-α. — μετχ. κρέθχ καὶ κρέθκτκ, ἐκ τῇ φράσει μα κρέθι πκμάτχ = τοῦ τὰ σκόρπκα τὰ χρήματα κόκα. — μα μέρι πκμάτχ τχ τχρκ κχα θέτει πα ε πλέρχ = τοῦ τ' ἄρπαξαν ὅλα τὰ χρήματα ἀπ' τὰ τσέπκ ἀκαπκαθήτως. — [κοχ βάτε πθέκχ πκς κούθκθ ε πκς κάρτχρθ (bridhizt)].

κρέμ-ι [Λεν. στρεπ] πλεθ. κρέμετς και κρέμε-γε, (budi) κρέμε-α (budi) = σταυρός. — bénj κρέμ = κάρφο τῶν σταυρῶν.

κρεμ και κρεμάζε ἐπιρ. = σταυροειδῶς, σταυρωτά. — μέ κάρβι (ἢ κάρβε) (τ) κρέμ = κάθεμαι σταυροπόδι. — ε κρέμι κρέμ = εἶν δυὸ σταυρωτά.

κρεμάζι-γε πλεθ. κρέμετς = σταυρωτά. — κάβ κρέμε = σταυροδρόμιον, δρόμος σταυρωτός. — κάτς κρέμε = μανδύλιον σταυρωτόν, κεφάλι σταυρωτά.

κρεμεδόι (Ἀργυρ.) ρ. θδ. κρεμεζζόj (γ) = διστάζω.

κρεμεζόπερα (Ἀργυρ.) θδ. κρεμεζζόζερα (γ) = διστάζομαι.

κρεμεζζόj (γ) ρ. ἐνερ. = σταυρόνω καὶ κρεμεζτόνj (Πεμβίν.) — κρεμεζζόζερ (γ) παθ = σταυρόνομαι καὶ κρεμεζτόνομαι (Πεμβίν.).

κρεμιόλαρα (γ) ρ. κάθ. = παπλωματιάζω. = ζα. κρέμια = πάνω σκεπάσματα.

κρεμίζετς πλεθ. (Ξ) [λέξις ἀκατονόμ.] — κρεμεζετ' ε κνεμίζι (Ξ) = θδ. κρεμιόπετς = ἐκεῖνα ἐκατόν.

κρέμι-δι πλεθ. κρέμετς (γ. τ. bogdan) = σκάλες. [σύγκρινον κρέμδε].

κρέπ-α (γ) (ὄνομα παρλαπατικόν) = ἔλατε, φέρτε κοντά.

κρέπ καὶ κρέπι (γ) καὶ κρεπεζόj = ἐλκυστίζω.

κρέπερα καὶ κρεπεζόζερα = ἐλκυστίζομαι.

κὸ καὶ κὸj (γ, τ) ἀντων. δεικτ. = οὗτος θδ. κὸ = αὐτός· γεν. κρεῖ ἢ κρεῖ, εἴτ. κρεῖ (γ) κρεῖ (τ), ὁ. πλεθ. κρεῖ, γεν. κρεῖνδε (γ) καὶ κρεῖνδε (τ) ἀρσ. κρεῖ = ἐκ τούτων.

κὸπῆ, κὸπῆ, κὸπῆ (Πεμβίν.) ρ. ἐνερ. = κλαυθίνω. — κὸπῆρ, κὸπῆτ, κὸπῆνjερ = κλαυθίνομεν-ετε-ουν.

κουβρόλαρ-α πλεθ. κόντ = κρυπτήλιαρ-α = κλαυδεῖα.

Kj

(Γράφε ἐδῶ ἀλφαβητάριον)

κjάζερ-α (Πέρμ) = δοξάζ-ομαι ἢ θδ. πλεθ. κjάζετς = ἔμοιχον ὄρεσμα.

κjάj = κλjάj (Τάρχ.) ἀορ. κjάβα-κjάν μετχ. κjάφε (τ) καὶ κjάφε (γ) = κλαίω. 2) κjάj μbε τε (γ. Κjούβε) = ἐγκαλῶ, ἐνάγω.

χjάνdερ-α (γ) (bogdan) πληθ. χjάνdjαντ = κάνδηκ-α (τ) = τὸ κέντρον.
χjάνε (bogdan) θ. χjάνε μτχ. τοῦ ρ. jάφ. — καὶ χjάνε (τ. Δουλ.δε) μτχ. — jάφ. ε κατ = κάφ. χjάνε
(τε) χjάνετε (bogdan) θ. τε χjάνετε = τὲ ἔσπιξε, τὸ εἶπαν.
χjάνε-α (Καθ.) πληθ. χjάνατε = μανδάλου = χjάνε-α καὶ = χjάτε-α (Καθ.), μανdάλ-ι (Ἐλβάσ.) κατατσ-α (Βερά.) πληθ. κατατσάτε, αλjάjαε-α (Πρεπελjά) πληθ. αλjάjατε.
χjάρε-jε (Ἐλβάσ.) πληθ. χjάρατε = ζύρρτ' ε τρώδε με δυάρε.
χjάρα ἐπιρ. [λατ. citra] = πάγε κάκλαφ· θ. ρjάθ, ρόντολε, πίρε καὶ περαjάρα. — χjαρα-περαjάρα = γύρω τριγύρω. — πα ε βίνj περαjάρε τ' α ζα = τὸν τριγυρίζω νὰ τὸν πιάσω.
χjαρdjί καὶ χερθολόνj (Βερά.) καρβjόνj (τ), ρjαθjί (Σ) = περιστελλόνω· τὸ πληθ. χjαρdjίρα, καρβολόνατε, ρjαθjίρα (Σ).
χjάρτε-α (τ. bogdan) = Πυγχὶς, ἐπιπλέττα, μάλωμα (Τσερν. κοδγκ) πληθ. χjάρτα-τε
χjαρtjί (bogdan) ρ. = ἐπιπλέττω, πλίγχω βάγω τινά· καὶ χjαρτίνj-νj (τ) [Ἐλλην. κατηφόνω].
χjαρtόζω (bogdan) καρόνατα (τ. bucl) παθ. = ἐπιπλέττομαι, πλίγχομαι, βάγομαι.
χjάρ-ι πληθ. χjάρατε = σῦκα ἀγρίου βάλανοι.
χjαρjάτε-α = βάνω πλάβε με χjάρα πληθ. χjαρjάντατε.
(ε-τε-τε) χjάρατε ἐπιθ. = περὶ χjάρι.
χjάτε (γ) ρ. ἐπαρ. = χjαγγίj = ἀπεχωρίζω τινά· χjάτερα (γ) παθ. = χjαγγόζομαι = ἀπαγωρίζομαι· χjάτου μὲς νj' ἄνε (γ) = χjαγγίζω μέσα νj' ἄνε (τ) = ἀποχωρίσθητι.
χjάτε (τ) ρ. ἐνερ. = πρόνj πλουτίζω τινὰ χjάτερα (τ) παθ. = κρόνερα = πλουτίζωμαι· χjάτου τρύ (τ) = κρόνου· χjάτου τούτε (τ) = λjαγγότητα.
χjάτε-α (Βρυκλ) = παλαγάτ-jε, γούτε-α πληθ. χjάτατε.
χjατί-jε (Βερά.) = μέτρον χωρητικότητος 20 ὀκάδων· ἐν Λόλλῳ, καὶ Πρεμετῇ 40 ὀκάδων πληθ. χjατέτε.
χjάφε-α πληθ. χjάφατε = λαιμὸς· χjάφ' ε μαλjίτ. — μος μ' μαρ νdj χjαφε = μή μ' πάρνεις στὸν λαιμό = μὴ μὲ δέσεις· μ' μα νdj χjάφε = μ' γράφει πα ι hάjε γjί. — ε λjε νdj χjάφ τίνdι· τὸν φήνω εἰς τὸν

ψηχέ του.—αφτούν κjέφρης αφτὸ = γιμίστου ἀπ' ἐδῶ· ρήα νdε κjέφρετ = ἐναγκαλίζω· ρήαμι νdε κjέφρετ = ἐναγκαλιζόμαστε.

κjόψε γjόης-ι-α = χαμηλόκορμος· κjόφρ-δουλγερι-ι-α (γ) = κjόφρ-δουλγερ-ι-α = κοντύλαιμος.

κjόψε-ηjόδ-ι-α = χονδρόλαιμος.

κjόψε-χόλ-ι-α = ψιλόλαιμος.

κjοφνή (Πεχρίτ.) χ. ἐνερ. = χjια νdε κjόφρ = ἐναγκαλίζω.

κjαφόνια (Πεχρίτ.) παθ. τοῦ προηγ.

κjάχjα : (γ. τ.) πκλ. τοῦ κjαχj. — παχυκοντέρικα βλ. κλjάχjα (τόμ.).

κjέ (Σ) βλ. νjε = ἐδού· κjε (τ) εἶς (γεγ. Τ'Ἰμι—Σπίτσικ) κjι (γ) — ἕστις, ἥτις, ὅ ἁπλᾶς, ἡ ἁπλῆ (κοιν. ὅπου) αὐ κjε = ἐκεῖνος ἕστις κjέ κjε = ἐκεῖνο ἕτις· κτε κjε (νλλ.) = ἐκεῖνη τὸ ἁπλοῦν· κτέ κjε = ἐκεῖνοι εἶναι· κτέ κjε = ἐκεῖναι κάθονται. — αὐ κjε φλjέν = ἐκεῖνος ἕστις ἁρμένει, κjέ κjε φλjέν = ἐκεῖνο ἅτις ἁρμένει· κτέ τε φλjε = κάνει τὸ ἁρμένει. — κτέ κjε φλjάφτε, κτέ κjε φλjάφτε = ἐκεῖνοι εἶναι ἁρμενάται· [κοιν. = ἐκεῖνος ὅπου ἐκεῖνο ἅπαξ — ἐκεῖνοι ὅπου, ἐκεῖναι ὅπου] αὐ κjε ἰόττ με ι μεθ σε κάνε = ἐκεῖνος ἕστις εἶναι μεγαλύτερός μου· (κοιν. ἐκεῖνος ὅπου εἶναι μεγαλύτερός μου)· ἰόττ ζε ημέρου κjε θετjάν = εἶναι φανὲ ἀνθρώπου ἕστις φαιδρίζει. — ἢ συμπ. ἴκα, ἀλλ' νὰ ἕκαν· δεργιάνε κjέφτ κjε τα ζιν' κτε = ἔστειλαν ἀνθρώπους ἀλλ' νὰ πιάσουν αὐτόν· 3) ἐκ, ἀπό· κjε νdε τε μι τ' ἰμ = ἐκ νεότητός μου κjε νjε λάρου ι τ' ἰμερε = ἀπ' ὀλίγου μετρῶ· κjε νdαϊτί = ἀπὸ παρα· κjε νdε μαγjάς = ἀπὸ τὸ πρωΐ κjε νdε κjάτ' ε βερτε = εἰς ἀρχήν· κjε βάρ' ε πάρε = ἀπὸ τὴν πρώτην φορά, ἀπὸ τὴν ἀρχήν· κjε κουρ λjίθε = ἀφ' ὅτου ἀγωνίθην· κjε νjε Ιωάνι νjε νdε Σκούρε = ἀπὸ τὸ Ἰωάννινα ἕως τὴν Σκόδραν.

κjε-κούρε (τ) = κjε πολλού· κjι κούρε (γ) εἰς κούρε (γ). — φράσις : αὐτού κjε θκύα (τ) = ἔτσι ἕστω λέγω.

κjέδρα-ι = εἶδος δένδρου ὡς τὸ πεῦκο — κάρυα (= εἶδος βελάνου) κjέζε-κ (Κρούμ) κjέ-κ (γ) πλθ. κjέζατε.

κjέθ-ι (Καδ.) βλ. κjέ-κ (γ) πλθ. κjέθατε· καὶ κjέθ-δι (Σ) = πλατύτερ.= κjέθ-ι (Πεχρίτ.) πλθ. κjέθατε· καὶ κjέζ-ι-α πλθ. κjέζανε-τε = κjέφτι (τ).

κjέθ : γέρα = φαλιδίζω· ἀόρ. κjέθα-κ ι μετοχ. κjέθ κjέθανε (γ) κjέθουρε (τ)· κjέθεκ = φαλιδίζομαι, κείρομαι.

κ'ήθου (Σ), κ'ήθερ (Πυρσ. Παρμέν.) βλ. μμεμένε-, τε-κ'ήθιμ. μ. = ανα-τρεχμάζω.

κ'ήλι· δι = δμπιον (πλεθ. κ'ήλιπνατε (γ) κ'ήλιπατε (τ) δχμπατε).

κ'ήλιβ· μ. ένε. = βγαφώ τινα· κ'ήλιβαμ· μ. υδέ = βγαφώ.

κ'ήλιβρανε-α (γ) κ'ήλιβρανίε-κ (τ) και κ'ήλιβρατίε-κ (Σ) πλεθ. κ'ήλιβρένατε, κ'ήλιβρατίατε κ'ήλιβρατίατε = δνπαδίζ., βγάφω.

κ'ήλιβρανέ-δβμ (γ) βλ. κ'ήλιπεμ = πάζω, βγαφώ.

κ'ήλιβρα· ε είδος ζώου (ποιά δείχνει ο μαθ, τε κ'ε γένετε μάνδρε πλεθ. κ'ήλιβρι· ε.

κ'ηλιανδρίδε-μα (Παρμέν.) πλεθ. κ'ηλιανδρίδατε = βλ. dulandídε-μα = χελιδόν.

κ'ηλί· α [Λατ. colla] = το κολί τής ζωοτροφίας Σ] ο κάμπος των μυακχών πλεθ. κ'ηλίτε.

κ'ηλίρ-α (τ) κ'ηλίμ-α (γ) = ο έπιτεχίτης, τε κ'ηλιάτατε πλεθ. κ'ηλίματε (γ) βλ. κ'ηλόνε (τ).

κ'ηλίτε· πλεθ. κ'ηλίτατε ίκλας κοινώς γυαλί· βλ. γαβτάρε-μα (γ)· (τ) κ'ηλίτατε = (τ) γαβτάρατε = ίκλας.

κ'ηλόνε (τ) = συγχώνω, έντυγχάνω, κβθ, κβόλα κ'ηλόνε (γ) άρ. κ'ηλόδα κτύ (Ελβάσ.) = έτυχα (τε αξμα) αύτυ Σ) κ'ηλόνε = σκοπεύω, γνδίν· (τ) ε κ'ηλόνε με γνδίν (Ελβασ.) ε γνδίν με γνώ (τ) = ε γνώτε με γνώ (Σ).—ε' κ'ηλόνε νγεμ κτύ κοιμ υδβ κ'ηλόνε πτύνε = υδβές έτυχεν κάτυ δτε ήγνε τάτυ.

κ'ήλυ-α (γεγ. knagdan) = θερίζω· κ'ήλυ-ι (Σ) κ'ηλήλ-ι (Πυρσ.).

κ'ήλυτε (γ) κ'ήτ, κ'ήμ (Σ) = γερ. = θερετίζω· πκβ. κ'ηλύτεμ (γ).

κ'ήλ-α (γ. Ελβασ.) = ο πυκνωτής, άπλυλλον. πλακοντζα, κ'ήλ-μ (τ).

κ'ήζε-α (Κοτσ.) πλεθ. κ'ήζατε· νγ. ήρχάτε κ'ε βρε Ιυλιάρε πε με ε σβλεμ νδε γνώμε τε κλαίνε. — και κ'ήδ-ι (Καβ.) πλεθ. κ'ήδατε, κ'ήδ-δι (Σ), κεδ-ι (Πυρσ.) πλεθ. κ'ήδατε. κ'ήζιν-ι πλεθ. κ'ήζίνατε (Τυρ.) = πικπουτής, πλήθος.

κ'ήν-α (γ) πλεθ. κ'ήντε κ'ήν-ι (τ) πλεθ. κ'ήντε [Λατ. canis, Ελλην. κύων] κοινώς σκύλος.

κ'ήν-δυβτ-πανάν-γαι = σκύλος με κιτρινάτην υψάν.

κ'ήνγ'ήλ'ε-α (τ) είδος χαμοδένδρου, πλεθ. κ'ήνγ'ήλ'α-τε και κ'ήνγ'ήλ'-μ (γ) πλεθ. κ'ήνγ'ήλ'ατε.

κjendo (γ. τ. bindi) ρ. ἐναργ. = κανεῖ [ἐπὶ μαντιλῆς]· κανδίκεμ πολ.
(ι-ε-τε) κjendíκεμε (τ) = κανταμίνες, ι-ε-τε κjendíκενε (γ).
(τε) κjendíκενε (γ) = τε κjendíκεμτε (τ) = τὶ κέντεμε.
κjendjój (τ) ρ. πλθ. = στέκομαι, στηρίζομαι, ἀνυπομένω, ἀντέχω, 2) διηρκῶ καὶ (γ) κjendjój· 3) κjendjój ημερωμ. = καστρίζω. — κjendjój μὲς ημὲρε = στέκομαι ἐπὶ πολύ. ‖ κjendjój κjéμενε = ἀνθίστεμαι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. κjí γjε εδτε ε λίγε σ' κjendjój θὲρε κὶζε = κἰτὰ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀχαμνό, δὲν διαρκεῖ (βαστᾶ) πολὺν καιρόν. — σὲ τε κjendjój κjí γjε = κάνε σοῦ καστρίζει τοῦτον· με κjendjój κὸδje = μὴ καστρίζει τίποτ' [ἀλλιῶς. κέντεμε = τὸ στρῶμμα. ἐ μάτε ἐκί τὲς ἐπείκε στηρίζεται ἔλεν τὸ βάρος τοῦ σώματος]. — κjendjé κτὸ! μος λjúsej βjédhe = στάσου αὐτοῦ! μὴ κουνᾶσαι.
κjendje-ɔ (τ) πλθ. κjendjεμε καὶ κjendje-κ (bogdan) [ἀλλ. κjendjój (τ) καὶ κjendjój κατὰ τὴν προφορὰ τοῦ bogdan] = τε κjendjóμε-μετε = ἡ ἴδια, ἡ στάση, ἡ στηρίξη, τὸ κέντεμα. πλθ. κjendje-τε. — κjéndje ε τij dónε gjadin = ζημία ε τοj (bogdan).
κjendjém-ɔ (τ) κjendjém-ι (γ) πλθ. κjendjémεμε, κjendjémετε = ἀντίσταση.
κjendjém-ɔ (τ), κjendjém-κ (γ) πλθ. ɔ-τε = στερέωμα.
(ι-ε-τε) κjendjɔ́ndhɛm (τ) = στέκομαι, βάλτρωνω· ι-ε-τε κjendjɔ́ndhεμε (γ) καὶ ι-ε-τε κjendjɔ́ndhε (συνῳ.)· οἱ ἀντίθ. ι-ι-τε καὶ κjendjɔ́ndhεμ (τ) = ἀποκτῶ, ἀξιώνομαι· ι-ε-τε τε κjendjɔ́ndhε καὶ —ɔ́ndhε (συνῳ.).
κjéne (γ) κjene (τ) μτχ. ενὶ]κμ· τὸ do με κjéne (γ) καὶ τὸ do με κjene (τ) = τί θέλει νὰ εἰπῇ; (= τὸ gene;)
(τε) κjenénε (γ) = τε κjenénε (τ) = ἡ ὑπομονή, τὸ κέντεμα.
κjéne-ɔ (γ) = κjene-jɔ (τ) = ἄνομ-κ (Σ) = σαλλάκ.
κjénεz-ɔ (τ) = κjénεz-κ (Κοδ.) ὑποκορ. τοῦ κjéne-jɔ· 2) παρακάμω κουβάς· πλθ. κjenézεμε.
κjénεzɔn (Πεχάτ.) = ἐπάνω = δέβεν· κατα. πάχα, σαμάτι. — κjenézɔn (Ἀχγιό.) [Τουρκιστὶ γjεjíκ], κjénεμε καὶ κjénεν· δούλκ κjénεμ ως πολλὰ ἰσοῦμε ε τριάντα = ὁ Ἰούλιος ἤτθαν ἕξι ἀρίλιοι τὸν Ἰούνιον τὸν ἐπερίθωσε. κjénεμ (Ξη. μαjdí (Βεράτ.) κjénεμ πο δκέj (Σ) = δκέj σκολὺ πο δκέj. — σ' μεμε βαγτέτ βάτε κjénεzɔn.

κρίνθ.ι (Ἐλάδ.) πλνθ. κρίνθια = κοιν. κοπρῶν κρίνι κρίνι ι τερβούλι, ε κνφ ε δικών νδι τ, ι λιβάδι κρηθια. — κρτὸ κρηθ πκε δι τρ̀ dirtὸ bρξινε πκοί ε κρίζε τε βλγδλε νδρε γjάζι τε πβλjετ ι dιάγρε με bιδτ βίκουμι τε νδόρτε, εδὲ κρίτι νjείκου ἄπρτόν ε κνοφ τερβόνετε: πε νδε μόι ι dικιτε κτρβίτε dικόνε με θρφ τε κτοί κίκjεζετε bιβjνφ πτοί κρλjδ κjεθ τε βλγjτλjε, εδὲ πκε dυζέτ dίτε ι βίτjρφ νδε τρυδε, εδὲ τερβόνετ ε βδδε.

κ ενδε (γ) καὶ κρηδε (τ) ἐπίρ. = ὡς κλιν, κατὰ τρόπον τῶν κοινῶν.

κρίνκ/-γδι = κρίνον κρίνκj-γjι (τ), κρίνκj-γjι (γ), κάνκj-γjι (Σ), κτ-jι (Σ)· πλνθ. δκjίγκτφ ἢ δτjίγκτε, κίνγκφ (Σ) καὶ κjίτε (Σ) = δγάλ.

κρίτκj-πίμπτν (γ) (Ἔγκτ.), κjένκj πίμπτν (τ) = κρὰ βάζι κόκκ., πλνθ. κjένκj-πιμπτντε (γ), κjένκj πίμπτφε (τ).

κρίνκτ (Σ) ῥδ. κjίνκτ (bogolan) κjένκjτ (τ) = κάμν., ἔθνκ.

(ι-κ-τ) κjήντφε (Πκρμέτ.) λjεδ κjεντρέ (Πκρμέτ.) = λjεδ bάμκτ (δνλ. καντιμόν).

κjέτ-ι (Ἀργυ.) ῥδ. δκjέτ-ι = ξεμάττω.

κjέτ. ρ. δκτ. = μάττω, δντνθ. δκjέτ. ρ. = ξεμάττω.

κjέτκρ ρ. πκθ. = μάττρκτ, δντνθ. δκjέτκτ. ρ.

κjέτφ-ι: πλνθ. κjέτφε (Λκτ. σπρκ, σεμκ] = κμάγκτον.

κjέτφ-α (τ) καὶ κjέτφ-ι (γ) (δρθὸς κjέτφ-ι) πλνθ. κjέτφτε = δυσέμετον μικρόν, καὶ κjέφτφ-ι (γ) = μικρὸς δυσὶς.

κjίφφ-κ (γ), κjίφ-jκ (τ) πλνθ. κjίφτε = κατσίκα.

κjίνθτνδ-ι (Ἐλάδκτ.), κjίφφνλ-ι (Καβ.), μτκδίλjε-jκ (Βκρέτ.) πλνθ. κjίνθτj-τε, κjίφφτj-τε μτκδίλjετε = τὸ τυλιγάδι κοινῶς (ῥδ. τυλίσσω). ὄργανον ὑφαντικὸν περιτυλίγμενον περὶ ξύλον.

κjίνθτνδ-ι (Πκρμέτ) κοινῶς, δνέκτ. — ἀντίλjε-jκ (Ἀλβκτ.) ἀντίλjτκ-ι (Σ) πλνθ. κjέτj-τε (Πκρμέτ.), ἀντίλjετε (Ἐλβκτ.).

κjίνθτνδε, κjίνθjε ἐπίρ. = νύκλκ., πίμξ ῥδ. ἐπίρ. κjέτ. — κjίνθτνδε ἄτφτε = κjέτκ ἄτφτε = πίμξ τῆς νύκτας.

κjίνθτνδτj-άτφ (Βκρέτ.) καὶ κjίνθjτj-άτφ ῥδ. κjεντj-τjέτκ (γ).

κjίνθτνδjτ-ι (Βκρέτ.) καὶ κjίνθjτj-ι πλνθ. κjίνθτνδjττ/ κjίνθjττε.

κjίτφ (τ) κjίτj (γ) (ἀντὶ κjίτφj) [Λκτ. clairo] ρ. δνέ. = καθαρίζω, καθαρίζω, κοιν. κατηχῶ. 2) κjίτφ μάλτφ κ.τ.λ. = καθαρίζω τὸ μέλι, τὸ ἀσήκτκ.—κjίτφτκ, κjίτφjτκ (γ) πκθ.

ի-ս-ոց) ա֫ջգոսոց (τ) ա֫ջյսա֫ոե (γ) ե֫ոի, = καθαρεύουσας.
ա֫ջգսա֫-ւ (τ) ա֫ջգսա֫-ա֫ի) πλεθ. ա֫ջյսա֫ոե=ποιοῦσι ἀγνὰς κοιν. (Τυιχ. ա֫ջալյ֫ն).
ա֫ջյսա֫-սո (γ) πλεθ. ա֫ջյ; ոiագոց ծ. ա֫ջոոծ֫գ-ս = βλάφαρον.
ա֫ջյգա֫-ս πλεθ. ա֫ջաբ֫ոց = καρόνων (ὁ καρὸς καὶ τὸ δένδρον).
ա֫ջյգոսոյ (τ) ծ. ա֫ջաղոյ֫ καὶ ա֫ջյգոսոց ծ. ա֫ջաղ֫ջգս = χαλάσω.
ա֫ջծյգոսա֫-ս (Καδ.) ծ. ա֫ջյ֫ծոսա֫-ս (Ἰλδαν.) πλεθ. ա֫ջյ֫ֆոսյ֫գ
ա֫ջյա֫-ս (τ), ա֫ջյջս-յս (γ) πλεθ. ա֫ջյյսոգ = ἀμαξα, ε.μα.
ա֫ջյա֫-ւ-սո (budi) Σ) ծ. ա֫ջս ի-ս-ս = ἀκδέλλω.
ա֫ջսագոսա֫-ս παῤῥαναγμα (Τυιχ. μαῤῥαπ.) πλεθ. ա֫ջսագոսյ֫գ.
ա֫ջսագոսե, ա֫ջսոսո (Σ) ρ. ἀναρ. = σαρκαζω, σαργάζω ծ. ոգոյ֫ծ֫ τὸ πλεθ. ա֫ջսագոսոգ, ա֫ջսոսոգ = ἐμπαζομαι.
ա֫ջս֫ ρ. ἀναρ. = γελῶ· ἀντὶ. καֲյ֫ծ֫-ծ֫ καὶ ա֫ջծ֫.
ա֫ջծոգ ոգρ ոոե = (Σ) σαγγάζω ծ. ոգոյ֫ծ֫.
ա֫ջծա֫-ս (τ.) [ἄλλοι. καθὼς] = πανόμοιον.
ա֫ջծոսյ֫ա = κάραλλος εἶδος ἰχθύος πλεθ. ա֫ջծոյ֫ջգ καὶ ա֫ջծոյ֫-ս (τ)
ա֫ջյ֫ծա֫-ս (Τυρκ.) (Ἰλδαν.) ծ. ա֫ջյ֫-ս (γ) πλεθ. ա֫ջյ֫ծոսգ = πλάθγον.
ա֫ջյս-ա֫ջյս-ա֫ջյս (Σ. budi) ρ.= ῥίπτω, = δνία, χύνω μέτρ., ὡς ա֫ջյ֫ ա֫ջյ֫ δոսոյ֫ծս (γ) —ծոսյ֫ ոսյ֫ծոց=ա֫ջյ֫ ոսյ֫ոց (Σ)
ա֫ջյ (γ) ծ. ա֫ջյ (τ)—ա֫ջ-սոսյ֫ջ (γ)=ա֫ջյ-սոսյ֫ջ (τ) = ἀφ' ἑτοιμ.
ա֫ջծ֫ (Σ) πλεθ. ա֫ջոգ ծ. ա֫ջոոյ֫-γյ֫ (Σ)=ἀρνίον
ա֫ջյծ֫ (γ) ??? (= ὅσως κλαδευτήριον).
ա֫ջյա֫ս ծ ա֫ջյ֫ս (γ. τ) [Λιακ. obelum] πλεθ. ա֫ջյ֫ջգ καὶ ա֫ջյ֫ջգոգ καὶ ա֫ջծ֫ոգ (συνηρ.), ա֫ջծ֫-ս (συνηρ) καὶ ա֫ջյ֫ս-ս (budi) = ա֫ջյ֫ջշ-ս (γ. τ) καὶ (συνηρ.) ա֫ջյ֫ջշ-ս = ὁ κάρφινος (καὶ κάρφωσις) πλεθ. ա֫ջյ֫ջշ-ջոգ καὶ ա֫ջյ֫ջշոգ.
ա֫ջսա֫ծոգ-ա֫ջս (τ) ա֫ջսա֫ոգ-ա֫յ֫ καὶ (συνηρ.) ա֫ջսա֫ջշ-ս (γ) = κάρφωσις, ἐπιτρόπευσις. ա֫ջսա֫յ֫ջ֫ յս ե֫ջա֫ = ἐπιτροπεύω· πλεθ. ձր. ա֫ջսա֫յ֫ջգ, ե֫ջա֫. ա֫ջսա֫յ֫ոգ = ոգ-ս-գ· ա֫ջսա֫ոյ֫ջգ (τ), ա֫ջսա֫ոյ֫ջգ καὶ ա֫ջսա֫ոյ֫ջգ (γ) = κυβερνῆς · θ-ου.
ա֫ջսա֫յ֫-ս πλεθ. ա֫ջսա֫յ֫ոգ = κυβέρνα.
ա֫ջսա֫ջոգոգ-ա֫ջս (τ) ա֫ջսա֫ջոգ-ա֫յ֫ καὶ ա֫ջսա֫ոյ֫-ա֫յ֫ (γ) = κυβερνᾶς.
ա֫ջսա֫յ֫ջ֫-յս πλεθ. ա֫ջսա֫յ֫ջգ = ἡ κυβερνᾶς.
ա֫ջյ֫-ա֫ջե-ա֫ջե· ρημ. ἀναρ. = συνουσιάζομαι, κοινῶ γαμῶ. ձր. ա֫ջե֫-ս-ս, ρτχ. ա֫ջս ե֫ջ. ա֫ջշ֫ս (τ)

(ι-ε) κήν-ι-ε-γα (γ), ι-ε-κήγε-ι-κ (π) = κιν. γαμημένος-ης.— τε κήγ-ιτε (γ) = τε κήγιτε (π) υλλ = τὸ γαμεῖν.

κήνελγε-κ (γ), κήνεδ-ι ἢ κίνεδ] (γ) = κίγκι. — πλνδ. κήνεβ̣ήτε καὶ κήνεβ̣ε-κ πλνδ. κήνεβ̣ήτε καὶ κήνεβ̣ε-ι (γ) = μέθη.

κήν-ι πλνδ. κήνετε (συνχ.) ζδ. κήνλ-ι = σύγκρισις.

κήνήν-ι ζδ. κήλήν-ι πλνδ. κήλήνετε = πάπιας.

κήνδ̣ (γ) ζδ. κήνδ̣ (π) = κτυπῶ, πάπια, ἀπτυγχάνω.

κήνδ̣ίτε-κ πλνδ. κήνδ̣ίτετε κιν. κόλιτρα.— ὅτις κήνδ̣ίτε = παπτια κόλιτρα (= ἀγρὸς ἀπαιμένος).

κήν-γα : πλνδ. κήνετε = κιν. ἡ τρίχα καὶ κήνε-γε (Σ).

κήν-γε (Παράτ.) = γάγγαινα (εἶδος πληγῆς) πλνδ. κήνι-τε καὶ κήνε-κ (Ἐλβασ.) πλνδ. κήνεζίτε.

κήνετε (γεγ.) = κεντημένος.

κήνγήλγε-κ (γ) ζδ. κήνγήλγε-κ (π) πλνδ. κήνγήλγετε.

κήνδε-γα = μέτρον ἐξ 100 δημίων. πλνδ. κήνδετε.

κήνδε-ι = ἑκατοντάμων [νόμισμα] πλνδ. κήνδετε.

κήνδ̣ήβ̣ = ζδ. κήνδ̣ήβ̣ (π) = σπάνιος.

κήνδ̣ήν-ι (γ) = ζδ. κήνδ̣ίν-ι (π) πλνδ. κήνδ̣ίτετε = ἡ σπάνις.

κήνδ̣ήνε-κ (γ) ζδ. κήνδ̣ίνε-κ (π) πλνδ. κήνδ̣ίτετε = σπάνις, πταθρός.

κήνετε καὶ κήνε (Ἐκκρέπτ) ζδ. κήνετε (Σ) = τάχα, ἴσθι.

κήνεβ̣-γή = ζδ. κήνεβ̣-γή. — κήνεβ̣-πέμτ-ι (γ) ζδ. κήνεβ̣-πέμτ-ι (γ) πλνδ. κήνεβ̣-πέμτετε (γ) = ἐνὶ ἑνζεκαέμοι.

κήν [Λατ. centum = ἑκατόν. νέ κήνε, du κήνε, τρέ κήνε κ.τ.λ. = ἑκατὸν διακόσια, τριακόσια κ.τ.λ. σε πεῦ κήνε ; = πόσων τοῦς ἑκατόν ; — δύνε πεῦ κήνε = δύο τοῦς ἑκατόν. — νέ κήνε'ε νέ = 101, νέ κήνε ε dû = 102, νέ κήνε ε τρι = 103, νέ κήνε ε κάτρε = 104 κ.τ.λ.

κήνε-δι = τὸ ἑκατόν = ἡ ἑκατοντάς.

κήνε-δ̣ (τ) πλνδ. κήνδετε, κίνε-δ̣ (γ) πλνδ. κίνδετε, κῆνε-δ̣ (Παράτ.) πλνδ. κῆνδετε, = πήλε-ι πλνδ. πήλετε (Σ) = λέξις, πτωχεῖα. — κήνδετ' ε φουστάνετε = πήλετ' ε φουστάνετε (Σ).

κήνήρετε πλνδ. = τὰ χαρακτηριστικά.

κήνή-ε (Παράτ.-Παράτ) πλνδ. κήνήτε = πορεῖα καὶ πλήν-γνε (Παρά).

κήνεγε-ε πλνδ. κήνεγετε = μηρολογίζω. — ε-κ-κήνεγετε = μηρολογίζομαι.

κήνε = κήνεγε = κηρός.

κ̓ήφι-ου: πλθ. κ̓ηφτες = ὁ κοφές, μικρὸ λαφτικὸ, κοινῶς: τὸ καφί. — κ̓ηφίου ι ἀδίκ., κ̓ηφίου ι δικ.

κ̓ήφτη (Ἐλβασ.) ἐπίρ. ἐπὶ ζώων ὅταν στέκωνται ὀρθὰ μὲ τὰ δύο ἐπίσθια πόδια.— κατω; ἐστάθη ὀλόρθιον· καὶ θάζη (Βεράτ.) κρθὴ (Κοδέκ.). — κάθ. ου νγρὰ κ̓ηφτὴ, ου θάζη, ου κρθὴ (= ου νγρὸς κρίνει ὁ χρόνος ου χρ με τὸ δίκ κρμενε' ου κρίμα.

κ̓ηφτή-ζομ ῥῆ. κ̓ηφτέ-ονα = καθαρίζω.

κ̓ηφτόνης καὶ κ̓ηφτάς (γ) ἐπίρ. ῥῆ. κ̓ηφτόνατς (τ). — ι-ε-τς κ̓ηφτόνατς (γ) καὶ κ̓ηφτάς (γ) ῥῆ. ι.ε-τε κ̓ηφτόνατς (τ) = καθαρός.

κ̓ηφτέ-ι (γ) πλθ. κ̓ηφτέρτς ῥῆ. κ̓ηφτέ-ι (τ) = λεπτός.

κ̓ήι-ι-ἰτ (γ) ρ. ἐνερ. = νίκ̓ω = ἐκβάλλω κατὰ βγάζω.

κ̓ήτ-ι-ἰτ (τ) ἀορ. κ̓ήτα-α-ι μεγ. κ̓ήτς καὶ κ̓ήτονας (γ) κ̓ήτωρς (τ) κ̓ήτ χάτς (hudi) = ἐκβάλλω. — κ̓ήτα νγε ἔβραλίλε = ἔβγαλε ἕνα τραπαζίτσι. — κ̓ήτα θάρας βάθι = ἔβγαλε τὸ χέρι μου ἀπὸ τὸν τόπο. — με κ̓ήτ. γjιάρτς = μὲ ἔβγαλε τὸν ὄφιν (= μὲ ἐξύπνησε).

κ̓ήῦ (hudi-bogdan, Ἐλβασ.) μέρον ἐρωτ. = τί; κ̓ήῦ θί = τί θέλεις; γρῶτ κ̓ήῦ κ̓ήτ; (bogdan) = γύρευε τί κλαίεις· καὶ τῦ θι = τί θέλεις; — γρῶτε τῦ κλjέν (τῆ = γύρευε τί κλαίετε; — κ̓ήῦ πούς jάνς κρτὸ = τῦ πούς jάνς κρτὸ = τί περάσματα εἶναι αὐτά; 2) = μέρον ἀκορ. = ἔχει, εἶναι τὰ ἴδιόν. — κ̓ήῦ τς δυάῦ (γ) = τῦ τς δυάῦ (τ) = ἔτι θέλεις. — ἐκὲ κ̓ήῦ τς δυάῦ = ἐκὲ τῦ τς δυάῦ (τ) = κάμαι ἕχει θέλει. — μοι «θγjῆ σι κ̓ήῦ θίνς ἐκέτε = μοι θγῆ σι τῦ θίνς ἐκέτε = μὲ ἀκούει τί λέγει ὁ κόσμος. — κ̓ήῦ θίνς Ζόνι σῦτς πρ τς μίρτς τ' ἑνς (γ) = τῦ θίνς Ζόνι ἰδῦτς πρ τς μίρτς τ' ἑνς = ἐκεῖνοι τὰ ἴσοδα λέγει ὁ θεὸς εἶναι ἴδιά τὰ καλὰ μας.

κ̓ηῦδό (hudi-bogdan) = τῦ' δί (τ) = ἔτι δύσκολ. — πρ κ̓ηῦδή κάμτς = πρ τῦ δι κάρτς (τ) = δ' ἔσι δύσκολο πρᾶγμα.

κ̓ήῦς-α πλθ. κ̓ήῦστς = ὄβ. κλjῦς-α (Ἔδεμ.) = ἀκαλησία.— καὶ κ̓ίῦ-α πλθ. κ̓ίῦστς.

κ̓ήτεμ παθ. τοῦ κ̓ήτ = αὐλῶ.

κ̓ήζεμ παθ. πτ. κ̓ήζ-ν-ι-α = συνεπισέζομαι (παθ.) = γαμοῦμαι.

κ̓ήζτς α = φίλος ἰάρακος.

κ̓ήζύ (bogdan-Ἐλβασ.) ῥ. ἐνερ. καὶ παζύ (Βεράτ.), πγζύ (Πογρ.)

τσή (Σ) [χjώτσ=ξύνω | =τρίβω, ξύνω τινά. ἀόρ. χjίξα-α-ς' μτχ. χjώμ (Ἐλβασ. budi) καjώχ (τ) καὶ χjώμ (συνῳ.) τσ χjώτμτσ καὶ τσ χjώμτσ τσθ. = τὸ ξύσιμο. — παθ. χjώχjη, καjάμ, τσjάπ, τσjώτ = ξυρίζομαι ὑπό τινος καὶ τσθ. = ξύνω μόνος. — ι-ε-καjώτσ-ι-τ-καjώτσ-α (bogdan) ἐπιθ. = ξύσιμο, 2) ξύσιμο' καὶ ι-τ-ε=καjώτσ-ι-α (Ἐλβασ. συνῳ.) καὶ ι-ε-καjώτσ-ι (Βεράτ.) ι-τ τσjώχjα (Περγάτ.) καjώτσ[γ] συνῳ. καjώτσ ἐπιῳ. = ξύσιμο. — καὶ καjώτσ (Βεράτ.), τσjώχjα (Περγάτ).

καjώ (γτγ.) ρ. ἐνερ. = τὸν (Βεράτ.) = χρὸς σερ ἀὸς κιαρ σερjεπδίτσης = καjώ-ι κρτύ [γ] = κάμε πλοκ κασκέτο. — πλεκ-καjώ (Βεράτ).

καjώσ-α (Κολ.) βλ. σαjώσ-α (Ἐλβάσ) πλεθ. καjώτσ

καjώφσ-α (Περγάτ) βλ. μουλάjτ-α (γ) πλεθ. καjώφτσ=(κάντφος).

καjώσαγ (τ) βλ. κλjώσ] (τδαρ), καjώζ] ἀόρ. καjώσ]σ-τ-ι καὶ (συνῳ.) καjώ]τσ' μτνγ. καjώσ]τσιμ (π), καjώσ]τσιμ (γ) (συνῳ.) καjώ]τσιμ.

καjώτσ (boçdan) καjώτσ (συνῳ. Ἐλβασ) ἐπιῳ. βλ. καjώ (bogdan — Ἐλβάσ) μφ καjώτσ=ξύνω. ξύσιμο: [ν-ε] καjώτσ καjώτσ (συνῳ.) βλ. καjώ — κάτσ καjώ-ι καjώτσ=είναι εὔρωστος, ὑγιὴς καὶ ἀκμαῖος ἀνθρωπος.

καjώω (Ἐλβασ.), καjωάj (Σ), κατ (Κολ), πάτσκτ (Βεράτ. Περγάτ), πάτσκτσ-κα-ατ (Βερατ.) ρ. ἐνερ. πατῶ μὲ τὸ χέρι; (ἀπὸ πτηνὰ) τὸ πιὸ καjώνω, καjωσέχjω, κατσμ., πάτσκτσμ, πάτσκτσκμ.

καjώτσ-α (γ) πίσ-α πλεθ καjώσκτσ [βλ. καjώω = πατῶ] πάσατσ = τὰ λίγα τὰ πρόσωπα πρωτα τῆς εἰλογίας, στίγματα: καjώσα — καjώσατ = στίγματα — στίγματα.

καjωαδ-ι (Δαυλία) = καθρὲφτ' γjελj-dίτ πλεθ). καjωαδμτσ τὸ θηλ. καjώφσ-α = ἡ καθρέφτ = πουλjε-dίτ πλεθ. καjώσκτσ = ἡ γαλοπούλα. καjώσκτ = χυλὸς καπνὸς κομπόστ' (πλεθ. ἀχχατσέ).

καjώχ ἐπιῳ. = μαστόρι, κτινὸς μουσκίβ = καjώλ. ἐπιῳ.

καjώλ (γ) καὶ θαλλ (Ἐλβάσ.) ρ. ἐνερ. = μουσκεύω, βρέχω τινά· καὶ καjωλόj (π) ἀόρ. καjώλτσ-α-ι μτνγ. καjώλ καὶ καjώλκτσμ (γ) τὸ πακ. καjώλμα (γ), καjωλάσκα (π).

καjωλσκάj-α (Περγάτ.) [καjώλ-πάτ-α] = λιμοκτάω μὲ κλ πάτε πρωτόβ.

καjώμμτσ-ι (π) βλ. κλjώμμτσ-ι (τδαρ) = γάλα.

καjωμμτσάκμ-ίμι (ν), καjωμμτσάκμ-ίρι (συνῳ.), = γαλακτίζοντα, 2)

(Βεράτ.) = γαλαπετάλης 3) ἐπιθ. = ὁ γαλακτώδης. = πλήρης γάλακτος. πλεθ. χλιμεβτίμετς.

χίονς-ε (γ) = κατάγνυσι 2) χίονς κοκαλλέ = ἀλαπαδάζω καὶ διαφεύγω (Σ) πλεθ. διάρρμετς = ἀδ. ἀβ πρέτ πρίνδια κοκαλλε καὶ κατάλα-ϑί (Βερατ.) κατάσ-ξι (Πεμπέτ.) πλεθ. χλάμ-τε.

χλοίζερ = ἴδ. ἀλμυρίζω = καλλύνω.

χλοίαμ-ι ἀρσ. = ἀσθενὴς πλεθ. χλίαμετς καὶ χλίαμ-με θηλ. πλεθ. χλιαμετς = ἀδυνατοῦ.

χλίμ-με (Σ) ἴδ. χλίμ-με πλεθ. χλίμετς (Σ) = τρίζω.

χλιμάσ-ζε πλεθ. χλιμάζετς = κονιάσεων, κτλ. τὸ κονιάσι, ψυλλιάν, ψυτιάδες, δ' ὅλα τὰ ἄμεσα πτυχὲ ἴδ. κοτέτ-ια τὰ κοριτσάκια.

χλίρ (Τυρκ.) ἐν τῇ φράσ. γλεχ ι χλο νδε ϑέρτι = μέχρι τῆς αὐλείας.

χλίτς-ε (γ) πλεθ. χλίφετς, μίτς-ε (Βεράτ.), μάλλ-ε (Πεμπέτ.), μάλλ-ε (Πεμπέτ.) πλεθ. μάλλετς = κλίνω κάτι ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ πολλὰ πράγ.

χλίφτ-ε πλεθ. χλίφετς = γλιστρῶ· μπάλ χλίφετς = φονεύομαι ἐκ ῥίζης.

χλιφτόν-ον χλιφτόν-ια (Θηλ.), χλιφτόν-ι ἀρσ. χλιφτόν-με θηλ. χλιφτόν-ι (Καβ.) θηλ. χλιφτονιάδ-με θηλ. = κατὰ λάθος ἐκ διόδου χλίφτετ' ε π' ι μπάν.

χλιφτόϊ [ἴδ. χλιφτ-ε] = γίνεται κατ' ἔθος μόνιμος.

χλιθ: ἐπιρ. = πῶς χλιθ ε λέμε = πῶς τὸ ἐλέμε; μὲ τί τρόπο τὸ ἐλέγομε; χλιθ ι λέμε; = πῶς λέγεται; χλιθ τε λμέ; πῶς νὰ τὸ κάμω; τίνι τρόπῳ νὰ τὸ κάμω; ἴδ. κι; = τί;

χλιθ; (hudi) ἴδ. γλεχ, νγλεχ· κλιθ (γεγ.) = ἕως πού;

χλίφ-ια ἴδ. πιάν-ια (γ) = ἕως (συνεπάς).

χλιτζέ-ε = κατεχῶ ι πλέκομαι Σκιπετάρδες (χριστιανοὶ Πελασγικοὶ) δυζέτ (40) τ' ἰμετε (ἑκατὸ) πρετέ Πρετελέμες, πρε φούνδι ι βίνε Βλάχ-ε (= προύσσιοι). Κίτσζε δότε νγλέχονε νδε μάλλ τε Πρενδόμετε. Πρενδόμετ δότε νδε μάλ νδε γλέφτε ἀρσ ε δυζέτ τ' ἰμετε (40 ἑκατὸ) πρετέ Πρετελέμες. Πρμάδ κατε μάλ δότε νγλέχονε Κίτσζε πρέ πλέκετ τ' ἀνέ (ἀπ' αὐτὰ ἑκατὸν ἀρχαῖα Πελασγῶν) σοτ κατὲ χίλ βατ ε σίνε = πρὸ 4.000 ἐτῶν.

χλιτέν-ε πλεθ. χλιτένετς [Λατ. civitas-atis Ἰταλ. città] = πόλις· καὶ χλιτέτ-ια, χλιτέτ-ε [hudi] = πόλις.

κ̓ιτσιπέρ-α ἀρσ. κ̓ιτσιπέρ-ja θηλ. = πολίτης· πλυθ. κ̓ιτσιπέρητ ἀρσ. κ̓ιτσιπέρητ θηλ. καὶ κ̓ιτσίτσι-α, κ̓ιτσίτσι-ja θηλ. πλυθ. κ̓ιτσίτσητ ἀρσ. κ̓ιτσιτσέτητ θηλ.

κ̓ιτσιτ̓ζέν-ój = ἀστειεύτζα τινα, κ̓ιτσιτ̓ζίστη-ἰζέμ. διασκεδάζομαι.

κ̓ιτσιτ̓ζία ι = ἀστειότητες, πλυθ. κ̓ιτσιτ̓ζίητ.

κ̓ίτσ̓ (γ) ζδ. κ̓ιτσ̓ (hudl) γζίμ, ντζίμ = ἔως ὅτου, ἕως ποτέ.

κ̓ίτσ̓-α (τ) πλυθ. κ̓ίτσ̓ητ = ζδ. κλίτσ̓-α (τ) = κλίτς, κλειδί.

κ̓ιτσ̓ιβρίτσ-α [κλίτσ̓ιβρίτσ-α] = κ̓ιτσ̓ίβρίτσ-α καὶ κιτσ̓ίντητσ-α (τ) μανδάλα-α (Καθ.) πλυθ. κ̓ιτσ̓ιβρίτσητ (τ), κιτσ̓ίβρίτσητ (τ) μανδάλητ (Καθ.) καὶ ρημ. ἀνάλητ-ι, ἀνάλητ-ι, λοι-ζμ = κ̓ιτσ̓ίβρίτσητσ = λουκέτο, ἀλ' οἱ αλέτουτ τὴν θύρη ὁπουθάν.

Λ

(ἤγουν ἡ γραμ.)

λαδόπ̓-α (Ἀγγρ.) ζδ. γίπ-ja, λ̓ιναμγάν-ι, κακακλίκ̓-ι = ζγκαϊκές.

λαζίνη-α (Παγκάτ.) = πάσης κακῆς αἰς τὶ μάσουν τὴς χώρας, ἔνθα δίνουσι τιὰς ὁπουοὺς, ὅπως κ.τ.λ. πλυθ. λαζίνητς.

λάϳη-α (Κρυάϳκ) = ἐπιτάξις ζδ. λϳάτη-ι (Σ). λϳάτη-ja (Παγκάτ.) χίνε κε λκϳκ (Κρυάϳκ) = ἔσαι τυὶ λϳάτσι (Σ) λϳάγα λκϳκ (Κρ.) = λϳάγα λϳάτσι (Σ) πλυθ. λκϳκ-τς. — καὶ βίτσ μὲ λκϳι; (Κρ.) = καὶ πο βίτσ μέϳα λϳάτσ; (Σ).

λάλ̓ιτσ (Τσαμ.) = καλλικ (Τσαμ.) πλυθ. λάλιτς.

λάλ̓ιζ-α (τ) ὁπωσδ. πλυθ. λάλ̓ιζητς.

λαμάνγάλ (Ἀγγρ.) χ. ἀρκτοβ. = φωτοβολίδ, κάμνα πολὺ φῶς· λάτ̓ϳ λάϳρς ἀλίτς.

λαμέ-α (τ) πλυθ. λαμίτς, καρλί-α (Παγκάτ.) [Τσαμικὰ λέξις καρλί] πλυθ. καρλίτς, καὶ καλλ-α (γ) πλυθ. καλλίτς.

λαφ-α (γ) πλυθ. λαφητς [ἄλλων ἀλλίνη], καὶ λαγγ-α (τ) πλυθ. λάγητς, φουλί-α (Παγκάτ.), πλυθ. φουλίτς πρβλ λάγητς ἢ λαγητς = ἀκατεργασταὶ τὴν αἰλέτσι, ἀνατολικὰ μέρη.

λαυέν-ζι (Παγκάτ.) λ̓ιναν-ζ (Ἐλβασ) = λαὸς ζδ. γλιναζ-ja.

λαυ / γραμ. ἀναγν. = λάτσα καὶ λαυϳ. — ϳάν. πο.λάτσ τάϳς = λαφίτσια.

λαπαζάρ-ι (τ) πλθ. λαπαζάρια = βλ. λάχανο-ι = δενάτες.

λάπ-α = κοινός λαπάς· 2) λάπ-α πλθ. λάπατα = λάπατ' α dδώρτε, (λάβτ' α dδώρε).

Λαπίν-ι = Λαπίνας· βλ. λjατι-α (γ) πλθ. Λαπίνjητε = Λαπίνα;.

Λαπινάϊτ (γ) ἐπιθ. λαπινάϊτε (τ) = Λαπινιωτή βλ. λjαπινάϊτ (γ).

Λαπινάϊτε-jε (γ), Λαπιτλίτε-jε (σ) = ἡ Λαπινιωτή (γλῶσσα) πλθ. Λαπινάϊτετε = τὰ Λαπινιωτά.

Λαπίνατ-α πλθ. Λαπίνατετε = Λαπινάς-ίδες βλ. λjαπίνατ-α (γ)

λαπομάν-ια-ἰα (σ) ρ. μετεβ. = λερώνω, κηλιδώνω· (τὸ νόημ) εἶναι ἀμάρτημα).

λαπαζάν-ι (Τερτ), δαλαλjάν-ι (Ξ) = φλύαρος, πολυλόγης κοιν. (Τσαμ. λαμαζάν) πλθ. λαπαζάρετε, δαλαλjάνετε (Ξ).

λαπαλάζ-α: πλθ. λαπαλάζετε = εἶδος λαχανικοῦ μὲ φύλλα μαρμαρωτά.

λαπαλάνδαρ-α (γ) πλθ. λαπαλάνδαρετε = γjάθαρε ἀπὸ κάποιον χόρτον, καὶ λjβάρ-jε (Τερτ.) πλθ. λjβάρετε βλ. πάρ-α.

λάλλαρ-α (Πεμπέν.) ['Ελλην. καταβολή;-άδες] κοιν. μάνα (ἀπὸ πλυμάτων) ὅταν παραχώνεται διὰ νὰ κάμουν πάνω ζύμαν· πλθ. λαλλάτετε.

λαμπ-α πλθ. λαμπετε (τ) λαπ-α (γ) = ἀλάνι.

λαγαρ-α = λαγαμάρι (Τσαμ. χωρίον) πλθ. λαγαρίτε.

λαζάνιαρ-α (Κόρτσα) βλ. παράγωγα· πλθ. λαζανιάτετε = λαχανικά.

λαναρίτορ-α (Ξ) βλ. ξυαρ-α (= χυλός) πλθ. λαναρίτετε.

λανοσθάν-ιν-ἰν (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = κοιν. κλωσσάζω = παράγω τὸ ἴδιο.

λανοσθάνε παθ. απρ τοιοῦτος οὗρτε ε bρε λαλαλαία.

λάπ-ζι (Πεμπέν.) πλθ. λάζετε = μαγλάς κοινῶς λωτός καὶ ρωμέϊκ (Πεμπέν.) (καφὲς ἀπ ξύλου)· βλ. ὄνομ-ι, ὄνομτο-ι, χαναλτ-ι 2) λαπ-ζι (Κρούβα) = ι ἴδιος δενδρύλλιος ρουΐνετ βάjετ.

Λαπάϊ-α, χωρίον κ. εἰς τὸ Τίρανον ὄρος. — ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου Λαπάϊ λέγεται: Λjcbαπάϊ-ι [βλ. Θυμελ. οἱ Λαπετοὶ ἦσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ μοναστηρίου τῆς Δωδώνης].

λάπ-ι (τ) (Βερέτ.) = βάνετ πλjότ μὲ λάϊ τὰ ἀγκαναρόφυλλα ζύμη νὰ λjένουν νὰ λάβ.

λάπ-ι (Ξ) = βλ. λαίτεμ-α = λάσπη, πηλός.

λάπλαρ-α (Βερέτ.-Πεμπέτ.) βλ. καπηλάϊαρ-α πλθ. λάπλαρετε = βιολέτα.

λάρδ-α (τ) κρτ μάρ ε ζε λάρκ = κρτ μάρ ι χλιδ εἶδο = ντυτό.

λούαρ-α πλεθ. λούαρτς και παλούαρ-α (Σ) = αλοίδωτο χόρτ. — βλ λούας = αλγό αλοίδωτο.

λούρ-ι (ν. Έλλασ.) βλ. λjούρ-ι (Σ) πλεθ. λούρατς (Σ) λούρμαν (τ) = δουλειούλα δούλου, ζώρκ.

λούτ ή λούτι (γ, τ) ρ. ένεργ. = κατατρώγω· βλ. λάτ. — α λούτι περjέβjης = τό κατάβρεχτον δυό μυτς = λοφάτον.

λούτρι-ι = αβ αjg λούτ πλεθ. λούτρατς· και λατσάβj-ι (τ) πλεθ. λατσαβάρτς.

λούτσ-α (γ) πλεθ. λούτσατς κατσός ή λούτσα. — και λjούτσ-α (τ) πλεθ. λjούτσατς, jυζ-α (Πεμβρ.) πλεθ. jυζίτς, jούτσ-α (Πεμβρ.) πλεθ. jουτσίτς, λίδ-ι (Σ) βλ. bαλjτσ-α = λάστιχο.

Λj

(ενθυφών.)

λjά (γ), λjε (τ): ρ. ένεργ. = άρτσα, ηγκατάλειπα, παρατώ, παραχωρώ. β) επετρέπω, δίδω τήν άδειαν. 3) χάνω (βλ. χαμτροφίας). ένεστ. λjε ë-ë, θερ. λjάβj-ë-α-ρ-ανγ-ανς (γ), μτχ. λjάνς (γ), λjέτς (τ) παθ. λjίjεμ (γ) λjίχμι (τ)· φράσις· λjέ! λjέ! μας κjκj = άφτσε! άφτσε! μά κλείτς — λjε κjάντς μbιας τάjε = δυσπιζόμαι δυό σέ. — λjάjβj μαjτς = απόκαμα τό ρακί. — λjε γρούτς = άρτσα τόν γνώτσα. — λjέ-μς = επέτρεψόν μου. — λjε φακίjε = παραγγέλλω = άρτσα παράβαση. — τς λjε βάτ = (τά άφτσε χάνω) = απίδωσε (δέσεν απολύτσαν τα).

λjαβερδό (Πεμβρ.) βλ. λjαταρδέ ρ. (Έλλασ. Τσ.) = λοστόνι.

λjαβδία (γ, ν. budi-bogdan) = δόξα, δόσις· πλεθ. λjαβδίτς· και λjαβδ-ι (budi) = ώρας [Λατ. lauc-dis] λjάφτ (Έλλασ.) πλεθ. λjάφτατς.

λjαβδός (γ) λjβδλj (τ), λjαβδαjέj και λjαβδουρέj (γ), λjβδαρόνj-dj (τ) = δόσιμο, ώρα [Λατ. laudo ατο = δοξάζω, δοξολογώ] τό παθ. λjαβδιάjμα = δοξάζομαι δόσιμον, β) = μπετσέρα = κοκορέτσι: λjαβδόνμα (ν. budi) λjαβδαρέjμα και λjαβδουρέjμα (γ) λjαβδαρέτσμα (τ).

λjαβδίμ-ι πλθ. λjαδδίματς (γ) λjβδίμ-ι πλθ. λjβδίματς (τ) λjαδδουφίμ-ι πλθ. λjαδδουφίματς (γ), λjβδουφίμ-ι πλθ. λjβδουφίματς (τ), λjβδουφί-α (γ) πλθ. λαβδουφίες = ὄπισθεν.

λjαβίχχ-α (Τσε.) = πίσω, = καπέβρ-α πλθ. λαβίματς.

λjαλαχχάνj (Πληρέτ.) ρ. ἀνρ. = ξεσηλίγνω = λαμβ.

λjαλαχχί-α: αλjαλίχτ' αν' ε Κουβελjάδιν, αδὲ λjελαχ-ε. — αλjαλίχτ' αν' ε Πλjήρτς, πι σπίτ χjρε αδὲ ἀκρε Κουβελιόν, αδὲ ἀκρε Πλjήρτς ι δίκ λjελαχί αδὲ λjελαχί = Διαπουρά.

λjαλαχθί ἐπίρ. = Λιεπιστί.

λjαλαχθίτ-λjε = ἑ Λιεπιὰ διάλεκτος.

λjαλόν-ε = εἶδος χήτους, λαχάνου.

λjαμ-ιδε (Πλάκε.) ἐπιφ. = δοτάτους μπρὲς ἀπὸ μὲν ὅλους ἐχὶ δὲ βουχὸ ὡς ἀπὸ τοῦ Μαγίου μετά.

λjάμτα πλθ. τοῦ λjάν = βρέχομαι (βλ. παρά).

λjάμτ-ι πλθ. λjάμτσις = πρόσκτησις.

λjαγτσήj-ούj ρ. ἀνρ. = ὑγραίνω, λjάν με νόλjε. — τὸ παθ. λjαγτσήσαμλjάρ.

λjάγτσίτς-α (γ) λjαγτσίτ-κ πλθ. κ-τς = βουχτὸς καιρός, 2) ὑγρασία.

λjάγτς = ἐπίρ = μακριὰ.

(ι-ε-τς) λjάγτς ἐπίθ. = βραχύτ-ερ-ατ.

λjαγόν-ι = λάγκας, λαγόν.

λjάγτσ: πλθ. (βουρλίσαι) = βρέμω.

λjάj [Δστ. ιανο-αιτς Ἕλλην. λόλω] ρ. ἀνρ. λάβα, κοιν. πλάνω, πίπτω. — λjαj σίτς = νίπτομαι (κ.τ.λξ. = νίπτω τοὺς ὀφθαλμούς). — λjαj λjβέρτς = πλάνω τὰ ἀπρόσχυχ. — λjαj σίτς ἢ λjαj φαλjντς, λjαj δνάμες, λjαj αμλjτς, = νίπτομαι (τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας), 2) = ἐξυρλῶ, πλερόνω. — λjαj δνέφς = πλερόνω τὸ χρέος, λjαj πουφτέρις = πλερόνω τὸν ἐργάτην. — ι λjάβε παράς = τὸν ἐπλήρωσα τὰ χρέατα. 3) = ἀδικῶ τινά. — κρτί νjαj ε λjαj σίνς σι σ' κὰ βρέμ, κ σ' κὰ βιάβ, κ σ' κὰ δάμ κρτί τς κάλjε = ἐγὼ ἀδικῶ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἀλλὰ δὲν ἐφόνευσα ἢ δὲν ἔκλεψα ἢ δὲν διέπραξα τοῦτο τὸ κακόν. — κρτί νjαj ε λjαj σίνς σι σ' κὰ βάς νιν νjί φάjς = τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἀδικῶ ἐγὼ διότι δὲν ἔπραξε κανὲν πταίσμα. — φράσις λjαj

ε λήαε] = κολλιασάω [δεί κακῶν]· ακρ. λήαθα-α-ου μτχ. λήᾳ (γ) λήᾳς (τ).

λήᾳπάρ-ι καὶ λήᾳπάρε-ja = ὁ νωτιὰρ πλνθ. λήᾳπάρτα ἀρτ. λήᾳπάρτης θηλ.

λήᾳβάτης-α πλνθ. λήᾳβάτσης καὶ (Πηρίτ.) λήᾳφάτης-α πλνθ. λήᾳφάτης = ἡ κουτσομπόλ· (ἔκαθεν ἄκαμεν).

λήᾳβδ-α = λεπτοκάρφον πλνθ. λήᾳβδης· (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

λήᾳλαγ-α πλνθ. λήᾳλαγης = κολλιασία.

λήᾳλαπούαρ-άρι: πλνθ. λήᾳλαπάρτης (τ) ἀρτ. = κόλλιξ, κολλιασμένος — καὶ λήᾳλαγτόαρ-άρι (γ) λήᾳλαγτάρ-άρι (συνῳ.), λήᾳλαπάρε-ja θηλ. πλνθ. λήᾳλαγτάρτης.— καὶ λήᾳλαπάρ-ι ἀρτ. λήᾳλαπάρε-ja θηλ. πλνθ. ἀρτ. λήᾳλαπάρτης, θηλ. λήᾳλαπάρτης —καὶ λήᾳλαγ-ι ἀρτ. λήᾳλαγε-ja θηλ. πλνθ. λήᾳλαγτης — ἀρτ. λήᾳλαγτα θηλ παρατ. λήᾳλαγτ τς λήᾳν ε τς λήατ ε τς λήᾳτ γάτιας μ' ὑάθ.— τὶ καὶ λήᾳλαπάτερα = κόλλιασάμαι.

(ι) λήαβι (γεγ. Τσεπ. Φράδαρι) = μονωτὸς, ἀπομονωμένος, μοναῖος, ἀμιξιανὸς καὶ ι λήᾳβ-ι (budi) πλνθ. τς λήᾳβατς (budi) τς λήᾳβατς (τ) καὶ λήᾳβαρ-ι (Ἐλβασ.) πλνθ. λήᾳβατς.

λήαβαδ : ρ. υἱόθ. ὑπάγω ἐς πρόσθεν, προχωρῶμαι, ἐνεργῶ, πράττω ἐς πρόσθεν, ἐνεργῶ, παρασκεύω, μπαίνω, προκόβω.

λήᾳβαρα = προκοπὴ, ἀπαντοχὴ, μπαίνια, ἡ ὄνομα παιδιανταίου· οἱ πρόκοποι, οἱ ἀπαντοχάριοι, οἱ μπαῖνοι, οἱ προξενητοί.

λήαε (καὶ λήᾳ, (γ)) :. ἀνῳ. = βρέχω μὲ ὀμόν· ἀποθ. πάρ. ρβρκ.

λήάν-αν : πλνθ. λήᾳλατς = βρόχος, θηλιά, ἰμὰς καὶ λήᾳθ-ι : ὑποκορ. καὶ αὐθ-ι [σ'ι-ι] (Ἐλβάσ). = θηλιὰ πλνθ. σίθατς.

λήαηδή (τ) ἰθ. ρημ. λήᾳθίτ = λεπτύνω.

λήαηδή-θή (γ. τ. budi - bogdan) ρ. υἱόθ. = πλατύνω, ἀνοίγω τὸ κορμί = φιλῶμαι.

λήάηδηρον (budi) = πλατύκτης· πλνθ. λήαηδήατης καὶ λήαηδήάτσ-ι (γ) πλνθ. λήαηδήάατης, λήαηδηατήρ-ι ἀρτ. λήαηδηατήρε-ja θηλ. πλνθ. ἀρτ. λήαηδηατήρτης, λήαηδηατήρατης θηλ.

λήαηδήμ-ι = πλατυσμὸς πλνθ. λήαηδήατης καὶ λήᾳδήρ-α (budi - bogdan) πλνθ. λήαηδήατης.

λήαηνήρα-ja (γ) = λάχανον ὁλομόν πλνθ. λήαηνηρά-τς· λήάαηρ-α

(γ) = λάχανον πλθ. λιάχηκτε. — λιάκαρε-κ (τ) πλθ. λιάκαρτε.
λιακαμέ ? ? ? = λιάκ = βρέχω, μουσκεύω. — θαμετ. ρεφ.
λιάκο-κοτ (Άργυρ.) = φλάς, έταιρος.
λιάκο-ρε (Παρμέτ.) καὶ λιάκαζε-κ (Παρμέτ.) ὑποκορ., λιάζε-κ (Κρυσοχ.), λιάτσ-ι (Σ) πλθ. λιάτσκε, λιάζτε, λιάκαζτε: φιλάω. — βετε κε λιάζε (Κρ.) = έλα νὰ σὲ χαιδεύω κιολ. ἀπὸ κε λιάτσι (Σ), λιούμ λιάζε = νὰ σὲ χαιδῶ, κιυνῶ; (Κρ.) λιούμ λιάτσι (Σ) = νὰ σὲ χαιδῶ. — κοὶ σιάτε μρε λιάζε = ποὺ πηγαίνεις φίλε μου; (Κρ.) = κοὶ πού διάβε μόρε λιάτσε; (Σ).
λιακομρίγ (budi, γ. (τ) καὶ λιακομριάκ = ἀπερ. = γαμπρός.
λιακομρίγ-α (Σ. Τερ. Βεράτ.), λιακομριάκρε-κ (τ), λιακομριάκρε-κ (γ) πλθ. λιακομριάκτε, λιακομριακρίτε, λιακομριακρίτε = νυκοκυρά κιυνῶς.
λιάλιγ-α πλθ. λιάλιτε: ὁ μικρότερος ἀδελφὸς ὀνομάζει λιάλιγ τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν· λιάλιγ ι ράθ = ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός.
λιάλιγ-α: πλθ. λιάλιτε: ἐπιθ. ἀποδιδόμενο εἰς τοὺς κατοίκους Μυζεκίου· κρίνου κι ἔμρεμε Μυζεκιάρεβετ, κομρ σ' ου δίνε ἐμρεμ - Μυζεκιαρεβέτ ου θάνε λιάλιγ-α: ὁ ἴδ.
λιάμ-α (γ), λιάμρ-κ (τ) πλθ. λιάμτε, λιάμτε = τὸ ἀλώνιον.
λιάμπ-α (γ), λιάμπ-ι (τ) = ἡ ἀγκάθι-ίδα· κοιν. κουδάρι (νέμετος ἢ ἀλωπεκὴ ἢ ρόμπετσι) πλθ. λιάμπατε, λιάμπτε.
λιανγαία-ντ (τ) πλθ. λιανγάιτε, λιανγάιε-στ καὶ λιανγάι σι (συνηρ.) λιανγάιε-ίνι (Σ) = τὸ λαγωπόδ.-θηλ. λιανγάιτε = ἡ λαγωπόδα.
λιάνδ-α (γ) λιάνδ-κ (τ) = ξυλιά· πλθ. λιάνδατε (γ) λιάνδτε (τ)
λιανδάρ-ι (bogdan) ξυλουργός, λαπτουργός, πλθ. λιανδαντάρτε
λιάνε-γου (γ) λιανε-γου (τ) (πλθ. λαίπαϊ = ζωμός, κοινῶς ζουμί.
λιανγέρ-ι ἴδ. λιαγιαρ-ι πλθ. λιανγεντάρτε τὸ θηλ. λιανγέρε-γα ἴδ. λιαγέρε-γα· πλθ. λιανγεντάρτε.
λιάν-δι καὶ λιάκε-ι = λιάτος πλθ. λιάδιρτε.
λιάπαρδε (Κλάδα. — Τερ.) [μπαρδε] = λασπόνω, λερώνω, βρομῶ· καὶ λιαδαρόι (Παρμέτ.), λιαπαρόι (Βεράτ.) τὸ παθ. λιαπαρόπερ, λιαπαρόπερα.
λιάπ-α = τὸ δέρμα τῆς κοιλίας τετραζώων ζώων καὶ τὸ πυρίτωσε (συγγενὲς τῇ λέξει λιάρδ-κ).

λjαπηρδι-α (γεγ.) πληθ. λjαπηρδάτε = αλογρυλαγία = φυάλjε τε νδίτε.
λjάπτε (Πλδάσ.) ρ. αόδ. = δπαυδάω, δπαυδάνω: ὡς λjάπτσε τηε ενj νjαμ = δπηυδήσαν ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· λjάπτσε πριj τε αρμνάθ-μιτ = δπηυδήσαν ζητῶν· μά; με λjάπτε = μὴ μέ κάμῃς νὰ δπαυδῶ· ΐδ. γjαφjέj.
λjάπτο (Τυρσν.) ρ. αόδ. = παῖρνj (ἀντιθέτως τῆς σημ. Ἐλβασανίνj) = ἐπιθυμῶ.
λjαρδάφ-α (γ) πληθ. λjαρδάπατε [λjαjδ-α] καὶ λjαjδπαπατε = ἡ κορακαΐδα· καὶ γjάζλjε-α (Σ), γjάφjε-α (Πεῤῥαιβ.).
λjαρδάϊ-ι [λjάρδ-α] ΐδ. φαλακρόκ-ϊ πληθ. λjαρδάjτε = παρδαλός.
λjαπάφ-ζι (Ἐλβασ.) ΐδ. λκαλφ-ζι (Πεῤῥαιβ.) γjάπdjε-jκ = λαός.
λjάφ-α (Σ. Κοδ.) = δάφνη· ΐδ. dαφjάφ-α.
λjάφα ἐπίῤῥ. = μαχαίρι, σπάθη, πρόπο. μαχαιρίδι κλπ. μαχαιρώνω· πφ τε λjέγγου ἢ πφ τε λjέγγατε = μαχαιρώθην· [πατέρα. μετὰ γενικῆς] λjάφα μέjε, λjάφα τέjε, λjάφα κτι, λjάφα νάδ. — λjάφα ζjαδ-αεjκε = μαχαίρι ἀπὸ ἀμέ-σε-αὐτοῦ, ἄμαδε = ὅμαδε-κάτω. — λjάφα τέjε = ἔξω ἀπὸ σίκα κοινῶς. — κjέφτε λjάφα = μὴ γίνεσαι, ἔξω ἀπ' ἐδῶ κλπ.— ἀνεῖδ. ἀφφρ.
(ν-ε-τε) λjάφτσε ἐπιθ. ἀντίθ. ν-ε-τε ἄφφε.
λjάφτσζε (γ) λjάφτσζι (τ) ἐπίῤῥ. = μαχαίρι· ἀντίθ. ἀφφ-εζε.
λjαφτίσφ-α πληθ. λjαφτίσατε = ἡ ἀπόπατος.
λjαφτσάφφ-α (Ἐλβασ.) πληθ. λjαφτσάβατε καὶ λjαφτσάτjε-α (τ) πληθ. — ρατε = μαχαιρώνω μάρος, ἀντίθ. αφφτίφ-α.
λjαφτίφj-άjε ρ. = ἀπομακρύνω τινά· καὶ μαγίνj-άj ἀντίθ. αφφίj-άj. — τὸ παθ. λjαφτάφα-ήζα καὶ μαγίνα-ήζα· ἀντίθ. ἀφφίνα-ήζα.
λjάφτ-α πληθ. λjάφατε = τὸ παρδαλὸν κοινῶς, τὸ ψιαλίδιον, κατάστικτον. —λjάφα - λjάφα = παρδαλός.
(ν-ε-τε) λjάφτ ἐπιθ. = παρδαλόκ-ϊ-ν-ε καὶ ν-ε-τε λjάφτ-ι, φα-jκ.
λjάφτ-ι, λjάφτι-jκ· πληθ. ἀρσ. λjάφτατε, λjάφατε θηλ. λjαφάθ-α, λjαφάθ-jκ πληθ. ἀρσ. λjαφάθατε, λjαφάδατε θηλ. λjαφάτσ-ου θηλ. λjαφάτσ-κ πληθ. λjαφάτσατε θηλ. λjαφαμάν-ι, θηλ. λjαφαμάν-jκ πληθ. ἀρσ. ἀφφ-άντατε θηλ. λjαφαγδα-ν-ε-jκ (Πεῤῥαιβ.) πληθ ἀρσ. λjαφαγδαφφ. λjαφαγάντατε θηλ. = κατάστικτος. — ψιλλjε λjαφάτσε = κατάστικτος ὄφις, γαλῆ λjαφάτσε· κοινῶς ἡ ψιπόφα.

λήμ(ο)ν-όβ (γ) καὶ λήμ(ο)ν (τ) = κάμνω παρδαλόν· ἐνν λήμν, λήμω.
λήμ(ο)ν-ι (Παρμέτ.) πλνθ. λήμ(ο)νβτς = κάμνω παρδαλόν· τὸ παθ. λήμ(ο)νβμ (γ), λήμ(ο)νεμ, λήμ(ο)νεμ = γίνομαι παρδαλός.
λήμ(ο)ν-ιν-ου = ἀγκιστρόφυλλο πλνθ. λήμ(ο)νίν[-τς.
λήμ(ο)ν (Ἐλβασ.), λήμ(ο)ν (Παρμέτ.) λήμ(ο)ν (Σ), λήμ(ο)ν (Σ)γγόν-ετ-ετ, κίντς (Κρυόβρ, Τυρόβ. Ἐλβασ.) = γεωργῶ, καλλιεργῶ· τὸν γῆν· τὸ παθ. λήμ(ο)νβμ, λήμ(ο)νεμ, λήμ(ο)νεμ, ντίνεμ.
λήμ(ο)ντς (τ) ἴδ. νάλβ (γ) ἐπίρ. ἀντίθ. πάθντς = ὄφελε.
λήμ(ο)νεῦ (τ) καὶ λήμ(ο)νεῦτ (τ) ἐπίρ. = ἴσως, ἴσωτον.
[ι-ε-τς] λήμ(ο)ντς καὶ λήμ(ο)νεμ (τ) = [ι-ε-τς νάλβτς.
λήμ(ο)ν-όβ (τ) ἴδ. νάλβτεῦ (γ)· λήμ(ο)νόνεμ (τ) ἴδ. νάλνόβμ (γ).
λήδῦ-ι (Σ) ἀντὶ λήμ(ο)δ-ι κατ' ἀνομοίωσιν ἀπὸ μ πρὸ τοῦ δ (συνήθως παρὰ Σακιμάνοις) πλνθ. λήδῦντς (Σ) = κουδούμι.
λήδῦ-ε ἀντὶ λήμ(ο)δ-ε κατ' ἀνομοίωσιν τοῦ φ πρὸ τοῦ δ (συνήθως παρὰ Σακιμάνοις) πλνθ. λήδῦντς = τὸ λευρί.
(ι-ε-τς) λήδῦς = ο-ε-πρόβατος, ἀγχόλο-αἶκ-ε [συγκρ. Ἀγγλ. last] πλήκτο-ε λήδῦτς = πλήκτου ε βάντεμ. — βῦτς θμτς τς λήδῦτς = ἔμεθα παρὰ τῶν ἀρχαίων. ἀντίθ. βῦνς (γ). — τς λήδντε-τς = τὰ σπαρτὰ (ἐπὶ γεννημάτων), ὡς σῖτος, κριθάρι κ.τ.λ. κρόμνα.
λήδῦ(ν)ό μ. νίθ. = παλαιόνω, ἀλτιόνω· ἐμνα ε λήδῦτς.—dῦτς μλς dῦτς λήδῦτεν = ἐμάρα τῆ ἡμέρᾳ γερόντων.
λήδ(ν)ε (Σ) ἴδ. γρδένδ-ε = ρίζα.
λήδ(ν)ε [λητί] Παρμέτ.) = τρτάν ε βίγλῆς καὶ τσουρ(ε)-κε (Τυρ.) = λήτ' ε βίγλῆς κατὰ τσουνῶν πλνθ. τσουρ(ε)τς.
λήσῦρ-κε πλνθ. λήσῦρτς = τσουρ(ε)-κε (Τυρ. γ. Μελ(ο)νία) = ἄξινα μικρά.—λήσῦρ(ε)κ εῦτς μς ε βίγλῆς τε λήντν, λήντν εῦτς μς ε βίγλῆς τε σρκάτε· (Τουρκ. νοδδάνς = τσουρί).
λήσῦ(ν)-δῦν (Σ) ἴδ. γρδέντ-δεν = δαλέπω, ξερδουδίζω.
λήσῦν(ν)-ῦν καὶ λήσῦ(ν)δ-ῦν = σφυρὶς ξύλινη (διὰ τὰς πριονοφυλ)· ἴδ. λήντν[· ἴδ. καὶ μαλ(ε)ματόσ(ε)-ῦν (γ) μαλ(ε)ντν-ῦν (γ).
λήσῦνεμ (Παρμέτ) ἴδ. ρ. λήσῦρ (Ἐλβασ. Τυρόβ.).
λήφῦ(ν).α πλνθ. λήφῦτς κτλ. τὸ λευρί, τὸ καρκάλι· 2) ἡ ἀκριβαντία ὡς λήφῦ' ε κάρτ = ἡ ἀκριβαντία, ταῦ πάνω.
λήφῦ(ν)-ο (Παρμέτ.) πλνθ. λήφῦτς τς ἴδ. λήφῦδντ-ε = κουτσουπιά.

λjαρδάι-ου = εἶς γέρος μὲ λάρδη = ἀπαίτητος· πλεθ. λjαρδάρης.

λjάζω παθ. = λιώνομαι κλπ. πλύνομαι, νίπτομαι· 2) ἐξαφλιώνομαι, πληρώνομαι· καλjάμι λιάζω = σέρτα μιὰ χρεωστικὴ σὲ χρεωστῶ· 3) ἀπαλύνομαι· 4) λjάζομαι ε λjόζερ = καλοπιάνομαι ἀπό τινος.

λjάι ἐδ. λjα (γ) χ. = ἀρίνω.

λjέ-ω (Ἔλδος) πλεθ. λjέναγε κακὸς ἀνεμος λjέναγε ἐδ. λjεγjόν-ου(Σ) = λιπαίνω.

λjεδαρδώ-ι (Ῥεμέτ.) ἀρτ. λjεδαρδώτ-jα πλεθ. λjεδαρδώτε ἀρτ. λjεδαρδώτεγε θηλ. = αὐτὸ ποὺ λέγε λjεδρόν. = ὁ (ἡ) παρεμβρίμενος, ὁ (ἡ) ἀντιστος, ὁ μὴ ντόπιος εἰς ἐκ μέτης.

λjεδέj-άνου (Τουρκ. budi-boğdan) ἐδ. λjεδάj-αξερ (γ) καὶ λjεδιαρέj-άνου ἐδ. λjεδιαρέj-άξερ (γ) = ἀνοικτὸ-σόμακο.

λjεδάλj-ω (τ), λjεδδουφίμ-ι (τ) ἐδ. λjεδδώ (γ) λjεδδουφὶμ (γ) πλεθ. λjεδδίμαγε, λjεδδουφίμαγε = ἔπεινος.

λjεδόδγε-α (Βεμέτ.), λjεδόδγε-α (ζ), λjεδόπδαγ-α (ῆ), λjεδόδγε-α λjεδόδγε-α (Κυδ.), βολjόνδγε-α (τ), λjουδόδγε-α [Πεμμέτ.] = γελjδόδδε ε ἄρνας, ε βίνε, ε κjίνεγες κ.τ.λ. καὶ βλιόδγε-α [Ἀργυρ.], γελjδόδδι-α (Ἰωάν.), γεδjδόjκι-α (Κρεόβα), γεδδιδδε-α (Σ) ἐδ. γιόδλι (Βεμέτ.) καὶ γιόδjε-α (Πεμμέτ.) [καὶ βόjα ἢ βέζε α ἢ βόj-jα (Σ) = τὸ ὠόν, [ἔπως ἡ λέξις πόνδαγε] = τὸ τσέρλι, νὰ δίν. κομμάτια τοῦ φλουρί, κερματισμένα· πλεθ. λjεδόδδγαγε, λjεδόδδγαγε, λjεδδόδκαγε, λjεδδόδγαγε, λjεδδόδγαγε. βολjόνδγαγε, βολjόνδαγε, λjουδόδγαγε, βλιόδγαγε, γελjδόνδαγε, γελjδόjκαγε, γεδδιδδάγε = κέλυφος.

(κ) λjεβρούκαν-jα (τ) [Δεκ. labour-ate = κοπιῶ, ἐργάζομαι] = ἡ ἐργάσιμος ἡμέρα· ἀντιθ. ε κρέμτε-jε, φέντε-α. — ἀντ' ε λjεβρούκαμε [κ] = εἶπε παιφτέρι [γ] = καθημερινά, ἐργάσιμος ἡμέρα.

λjεβλέ-jα πλεθ. λjεβέγαγε ἐδ. λιακολόπαρ-α = ράκος.

λjεβέρα (Τυρκ.) [ουντια. μετὰ γενικῆς] = παρακαλῶ.— ε λjεβέρα κτι νjεγίου = ε λjούνα = παρακαλῶ κάποιον νὰ ἀνθρώπου.

λjεβγόj (Βεμέτ.) λjεδjίj [Πεμμέτ.] ρ. ἀδ. = κοιτάζομαι [ἀπὸ ζωύφια].

λjεβγόj (Πεμμέτ.) ρ. ἐνερ. = πλένω τὰ φορέματα ἐκ δευτέρου [κοινῶν αὐτὰ ἐντὸς τοῦ δόνου] λjεβγίj χρόκατε = ἐπλύθj μὲ νέφ πρᾶγμα δίνι.

λjεδολj-όβια (Σ) ßδ. λjεδjελj-όβια (Σ) = βλαφρόνω, β') απλλιαργώ.
λjεβδη-θη-θε (Χαβζιονκ) ρ. ανεργ. = γερνάτε = γερασιανίζω.
λjεβ'ερμι παθ. = γερνάτεμ· ουσ. λjεβλjα-ε-ι μτχ. λjεβλjε και λjεβλjεμενε = γερασιανίζομαι.
λjεβόρα-jα (Περμήτ.) [λje = όρνω και bερα-ου] = διανυκτέρια πλεθ. λjεβόρατε.
λjέβρ-ι = είδος αρμωστείας επί των μαστών των γυναικών όπου πέζη τὸ γάλα έντὸς τῶν βυζῶν.
λjέβρε-α (Περμήτ.) = ἡ λέπρα· πλεθ. λjέβρατε ßδ. σγjέλα-jα.
λjεβρέ-ρα (Περμήτ.) = ßδ. σγjελέο-ρα = ἔχω λέπρα.
λjεγjέν-ι (Σ) = ἡ λεκάνη χαν. τὸ λεγένι πλεθ. λjεγjένατε.— και λjεγjέν-ι (τ) πλεθ. λjεγjένατε, λjεjέν-ι (τ) πλεθ. λjεjένατε, λjέ-ν (Ἐλβασ.) πλεθ. λjένατε.
λjέγjατε πλεθ. (τ) = ßδ. λjελjατε πλεθ.—ßδ. λjένου = οἱ ἁμάντες.
λjεγjεμέν-δjί (τ) ρ. = ἁμιλῶ, ἁγωνίζομαι· και λjεγjεγjί (γ)
λjεγjεμίτε (τ) λjεγjεμέτε (γ) = ἁμιλία, λόγος.
λjέδε-α (Τυρν.) και λjέδι-jε (Καβ.) πλεθ. λjέδατε = χέδιαμα. ßδ διλjερ-α.
λjεδεπέρ-ι: άρσ. λjεδεπέρ-jε θηλ. (Καβ. Τυρν.) ßδ. δελjεπέρ-ι-αρ-jα πλεθ. λjεδεπέρατε άρσ. λjεδεπέρατε θηλ. = κόκες.
λjεδεπέ (Καβ.) ρ. ανεργ. = χεδιάνω· ßδ. περιφδίλj τὸ παθ. λjεδεπέ-jεμ = (Καβ.) = χεδιάνομαι ßδ. περιφδίλjεμ.
λjεδίτ-α (γ) = από τώρα κι εμπρός· και λjεδίτατε.— και λjεμενίτ-α (γ) = από τώρα κι εμπρός· πλεθ. λjεμενίτατε και ζελλίτ-α (γ) = από τώρα κι εμπρός· πλεθ. ζελλίτατε.
λjέζ-α (Τυρν.) πλεθ. λjέζατε = κοινῶς ήλιος = τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ εἰς τὸ σῶμα πόνημα σημάδι και λjέθ-ι (Ἐλβασ).
λjέθ-ι (Ἐλβασ.) ßδ. λjέφ-ι (Σ) και λεjφ-ι (τ) πλεθ. λjέθατε (ἀχνίστι).
λjέθ-δι (τ) πλεθ. λjέδατε = ὁ ἰχθὺς τοῦ ἀγροῦ, τῆς ἀμπέλου, τοῦ κάμπου, τὰ χωρίζοντα δύο τὰ ὁποῖα δὲν πολέπτουν κρίς διανοιλέα και φυτρώνει χόρτος.
λjέθ-δι (Διβρα.Τετόβα) = τύχης ßδ. μοίρ-ι.
λjέj· ρ. = γεννῶ, γεννῶμαι, και λjίνι, πίλ = τίκτω (ἐπὶ γυναικὸς)

καὶ (παιγχ.) πλ· γρώαβε πόλι φιόνβε = ὁ γαμβρὸς ἔπιασε βρίσης. — dĕλjεβε πόλι κjασε = τὸ πρίβατον ἐγίνοτανε ἀρνίον. — ἀόρ. λjĕδα-σου, καὶ λjĕνdοσ-ι· μτχ. λjεμ (γ) καὶ λjĕβε (τ) λjĕνdε καὶ λjĕνdωνε (τ) λjĕνdωνε (γ) — ἀορ. πόλε-ε-ι καὶ πολά (τ) πολά (γ), μτχ. πολε, πολωνε (γ) πολωρε (τ). 2) παρ. ἀνατέλλω ὁτ: λjĕου dĕλι, χάνε = λjĕνdι dĕλι, χάνε = ἀνατελλεν ὁ ἥλιος. ἡ σε-λήνη. — ἀνατδ. παjgdĕ dĕλι, χάνε = ἀβατίλανεν ὁ ἥλιος, ἡ σε-λήνη. — κουĕ κὰ λjĕβε dο τε βdέτε = κουĕ κα λjĕνdωνε dο τε βdίνε = ὅσοι ἐγεννήθη, μέλλει νὰ ἀποθάνη. — με λjĕνdι dιέλjε. τε λjĕνdι dιέλjε, ι λjĕνdι dιέλε = με λjĕου dιέλjε τε λjĕου dι-έλjε, ι λjĕου dιέλjε = ἐγεννήθε μια νύξ, ἐγεννήθη σι νύξ, ἐγεν-νήθη κἀτὰ νύξ, (ἐπὶ ἀνδρός). — Σάμμε πόλι Ιωακάνε = ὁ Σάμμε ἔπιασε τὸν Ἰωακεὶμ. — Ἀβρακάμι ι λjĕνι (ι λjĕνdι) Ιωακάνι τῦ Ἀβρακὰμ ἐγεννήθη ὁ Ἰωακείμ. — κουρ λjεμ [κ λjĕνε] νdο νjε dιέλjε ι βdίζε κρĕτοῦ ι κρένjεγε· θατ-μέ ε τσμέλε μάκρε (παρ μάκρουλε). — Φατ-μέλε ε κάμλε μβάζε (παρ φάμμε). — τι πολ. πλιρ: ν' πλέτε νdε bάτε ι κρτίλε νjερ. = δὲν γενήται ἑνὸς κάμμα τέτοιος ἄνθρωπος.

λjĕjαjεj-όνμι (Πετρέτ.) = βλ. λjεγεdνj-όνμι (Βιγέτ.) = ἐλευθερόνω, ἐλευθερόνω.

Λjέκα-α πλγθ. Λjέκατε = Ἀλέξανδρος Σ. οἱ ὀρεινοὶ τῆς Σκόδρας ὀνομά-ζονται Λjέκα.

λjεκάδε (γ. τ.) ρ. = κουρ βλ. κολκεdία ρ. καὶ τσάντ (γ), τσαπουλόj (γ). πληθ. λjεκάνdε, πακάνdε, τσαπουλόjε = βλ. κολκεdίτε.

λjεκούjε-α (τ), λjεκούjε-κ (γ) πλγθ. — α-τε = δέρμα.

(α-ε-τε) λjεκούjε — λjεκούjε = δερμάτινος - η - ον = πρὸς λjεκούjε.

λjεκjέ-ω (γ. bugdan) πλγθ. λjεκjένj-τε, λjεκjέ-ι (τ.) πλγθ. λjε-κjένjε, λjεκjένι (γ) πλγθ. λjεκjένjτε [παγερ. λεκάνε] = λίμνη, (Τυρκ. γιόλ).

λjέκjεjε (Πόλις) πλγθ. τοῦ λjέκ-ου, λjĕjτjετε πλγθ. τοῦ λjέκ-αγκα λjέκ-ου, λjεκjεζατε πλγθ. ὑποκορ., ρgρτδεdj-ι (Κρυφ.) πλγθ. ρgρτδεdjέτε (Κρυφ.), γĕλjετατε (Σ) πλγθ. — με djέλνε λjέκjετε ε κἀμλjεγε = μὲ djέλνε λjĕjτjετ'ε κἀμλjεγε (τ) = με djέλεν' λjεκjεζατ'ε κἀμλjεγε (τ) = μὲ djέλεν' ρgρτδεdjέτε'ε κἀμλjεγε (Κρ.) = μὲ djέλεν' γĕλjετατ' ε κἀμλjεγε (Σ) = οἱ ὠμοὶ, τὰ ἀμόκια.

λjuλjί-jα (Ἀργυρ.) = χαίτη τῶν ζώων πληθ. λjελjέτε καὶ κερ-α = ἡ χαίτη τοῦ ἵππου, κέρ-α (Τυρν.).

λjέκ-α πληθ. λjερjετε = ὀδ. λjερε-κ (γ) = κλώνι.

λjέκjεζ-α λέκjεζ-α (Τυρν.), χέλκjεζ-α (Πυργ.) = λόγξ, κοινῶς λόξυγγες πληθ. λjέκjεζετε λjέκjεζετε (Τυρ. ἀχρηστος) χέλκjεζετε (Πυργ. ἀχρηστος) με ζί λjέκjεζα = με μαγρ λjέκjεζα = λjεκjεζίj = μέ πιάνει ὁ λόξυγγας. λjεκjεζίj = με ζί λjέκjεζα, με μαγρ λjέκjεζα.

λjεκjόδε-jα (Ἐλβασ. Πεςμάν) πληθ. λjεκjόδετε = μικρὰ ξυλάκια, κοντύλια.

(τε) λjίμε' ε dίλιε (γεγ) = ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, τε λjέκjε'ε dίλιε (τ), τε λjόndωμε' ε dίλιε. (τ) — dό'κ με λjέκjε dίλιε (γ) = κο' ε με λjέκjε dίλιε (τ) = dο' κ με λjόndωμε' dίλιε (τ) = ἡ ἀνατολή.

λjεμόjεκ-α (γ. budi bogdan) πληθ. λjεμόjεκετε = ἀλυκοκόνες Ζ) (γεγ. Μαζικjίjκ) = κόλιαδα ἢ ἄλλα φαγήσιμα τὰ ὁποῖα μυρίζουν διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθαμένων.

λjίμjδ-ι πληθ. λjεμjετε = ὀδ. λjεμδ-ι (γ) = κουδάρι.

λjεγγίτε-α πληθ. λjεγγέτετε = ἀρρωστίαι, νόσοι, ἀσθένειαι. λjεγγέτ' ε τάκρε = ἐπιληψία, πελεκιασμὸς (Ξ) — ζανε πρεj λjεγγέτερε τάκρε = πελεκιασμένος.

λjεγγίε-α = τὸ πάσχειν ἀπὸ ἀρρώστιαν πληθ. λjεγγίμετε.

λjεγγθέj-όj ρ. ὁδ. πάσχω, ἀπὸ ἀρρώστιαν, νοσῶ. — τό' κε κjε λjεγγθέ κδ κjέ = ἀπὸ τί πάσχει κύριος ὁ ἄνθρωπος; λjεγγέ νγκ κολ' ε κίκjε = πάσχει ἀπὸ φλέγμα. — λjεγγόδκ dυ βάτ νγκ ίδετε = ἔπεσον δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ παρατάν.

λjέκγjθjε-α (Βιρκε) ὀδ. κοίκjελjε-α πληθ. λjεκγjθjέτε.

λjεκγjέτε-α (Ἀργυρ.) καὶ λjεκγjέτε-α (Ἀργυρ.) ὀδ. λjεκγjέτε-κ (γ) = πῆρε.

λjένdε-α: πληθ. λjendjεμε ὀδ. λjένdε-κ (γ) = βάλανος.

λjεnd-ε-α (γ) κοιν. πίνω· κjμ λjεndί με απί = ἔχω πίνει μαζί του· κε λjendί με μαί = ἔχει πίνει μαζί μου (= κε μjεί γί μοῦ).

λjendίjε-α [ὀδ. λjendόj]· ἀρχ. = κέντημα εἰς τὴν πλεκτὴν πληθ. λjendίjετε.

λjendίνε-α (Βιρκε Πεςμάν) πληθ. λjendίνετε = χέρσα, τόποι ἀκαλλιέργητοι, γῆ ἀκαλλιέργητος ὀδ. djέρε.

λjενdέvj-έj [γ] λjενdέvj-ίj (τ) ρ. ένεχ = έρθίζω τὴν πληγήν, κνυρ τε πάει πδουjέ νάj πληάγητ ε τε δήμπ. μjλjμdέί πλjάγηγε = μέ ἤγγιξαν 'ς τὴν πληγὴν (καὶ ἁπίνησε) με λjενdέί ζjμjγε = μὲ κέντησε εἰς τὴν καρδιά μὰς με λjενdὶ κτιὰ τεν με δήμπ = μὴ μὲ ἐγγίζεις ἐκεῖ ὁπού μὲ πονεῖ καὶ ἐθιαδὲς = μὴ μὲ πειράζεις· τὸ παθ. λjενdόνεμ(τ), λjενdόjτεμ (γ) = πειράζομαι ἐθιαδὲς, κεντοῦμαι ἐθιαδὲς· μ' σλjενdνὸε ζjμjγε = ἐκεντήθην ἐθιαδὲς, ἐπειράχθην ἐθιαδὲς.

λjένdj-ε πληθ. λjένdjτε = βελονίδιον.

λjέπε-γου (τ) = ἰδ. λjέπε-γου (γ) [πληθ. λείπε] = ζωφός.

λjεπdj [γ] [Λαστ. lenjo-ire]· ρῆμ. ἐνεργ. = ἁπαρχίνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω· ἰδ. λjεπdjόj [Βεράτ.] λjεπdjόj (Πρεμέτ.) τὸ παθ. λjεπdjέμ (γ) = ἰδ. λjεπdjόμεμ, λjεπdjόνεμ.

λjεπdjε-ι πληθ. λjεπdjτε = λίαν, ἄκρα, λεπτά· καὶ λjεπdjε-ι (γ) πληθ. λjεπdjέjτε.

λjεπdjεlε-ελ (Σ) = εἶμαι ξεσχισμένος εἰς τὰ φορέματα.

λjεπdjε-ε (Τσαμ. Ἄργυρ.) = θὰ κάμω πλέξιν κλωστῆς ἢ μάλλινης ε : λjεπdjε [Βουλγαριστὶ λjεπέτε = εἶδος χόρτου].

λjεπdjε-ε = λάπαθον (πληθ. λείπε).

λjεπdjέ (γ. τ.) ρ. = γλάρος (διὰ τὴν γλαφυρότητα). ἀόρ. λjεπdjεμ-ε, μτχ. λjεπdjε (γ), λjεπdjε (τ), παθ. λjεπdjέμ (γ. τ.).

λjέπdjεμ-ι πληθ. λjεπdjέjτε καὶ λjεπdjεμτε (τ) [Αἰολ. λέπδις - λεπδόρος, Λατ. lepus] = λαγώς.

λjεπdjεθ-ε (τ) = εἶδος φυτοῦ πλατυφύλλου· πληθ. λjεπdjέθετε.

λjεμdjέj-όεμε (Βεράτ.) ἰδ. λjεμdjέj-όjμε = ἁπαρχίνω. β΄.) κυλλιεργῶ.

λjεμdjεθε-ελ: πληθ. λjεμdjέθj-τε = ἰδ. λjεμdjέθε-ελ (γ) = κληματίς.

λjθε-ξι (Σ) καὶ νdjε-ξι (Πρεμέτ.) = ἐν παλαιῷ κρέατι τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται εἰς τοὺς βουβῶνας τῶν χειρῶν ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ὡς εἶδος παραλύτου.

λjίθε-ε = κατὰ ἀθλιότητα κἀμε βάρκα γράτε ε φάτσφρδετ κατ] ε κατ] νdjεμε χjόεμε· λjίθj-ε (Βεράτ. - Ἐλβάσ.) πληθ. λjίεμτε = τρίχα· 2) κατὰ τρίχαν' ε βάθητε κἀμε μὰν bεε πόν. dάεμε πάτε μbάλεμε βάθητε· 3) καὶ τρίνε κἀμε διθόjτε πλjέτατ' ε ἀμπε· λέγεται καὶ παράτεμ-ε (τεθεμένος) = δίνομαι.

λjεπdε-ον (Πρεμέτ.) ? ? ? (ἴσως εἶναι Σλαυϊκὴ λέξις).

λjiθ-ι ἀόρ. πλεθ. λjiθάνντε (γ), λjiθάντε (τ) [ζδ. ἑλλην. λάχ-νος] καὶ λjiθ-λjiθάντε οὐδ. = τὸ μᾶλλον.

λjiπoυλαρ-όρι (τ), λjiθoυλαρ-όρι (γ) καὶ (συνῳ.) λjiθoυλ-ορι πλεθ. λjiθ-τάjεντε = μαλλαρός θετ. λjiθύjαρ-jα = μαλλαρή· πλεθ. μετ.

(ι-ε-τε) λjiθάντε ἀπαθ. = μᾶλλον, ἁρτός.

λjiθ-καjρε-α (τ): κανε ι βδατ bούρι κθνjε γρόκjε, «θε μὰς ἀκῶτε τε μαντάτατε μί, πρατ φλjόκjετε, πο νδε μοι ι πρέρτε δο τεμαντόνατε περαμι.— πλεθ. λjiθ-καμάτε.

λjiθόj-όj, λjiθόj (γτγ-) ρ. = ἀφίνω, καταλείπω, ἀπολείπω ἀπολύω, ἀπερίπτω, ἀποβάλλω, ἀπολεῶ (ἀπλῶς) [Ἕλλην. λιΦ-ω] γjiθε djoύjτε λjiθύjετε «θε βιάτε = ἔλα τὸ δένδρο ἀπερίπτουσι (ἀποβάλλουσι) τὰ φύλλα τὸ φθινόπωρο· μίλα, dκρθα, φλαυ λjiθόj κόλjατε πεμέ=ἡ μυλίκι, ἡ ἀπιδιά, ἐ σακε ἀπίρρθε τολς καμνολς κατὰ γῆς· λjiθόj κάνετε τα ζάνε. = ἀπολεῶ τὰ σκυλιὰ νὰ τὰν πυλάνουν· ε ζάνα «δέ ε λjiθόβε τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἀπέλυσα.— dυίκ τε βάτσε πο σ' με λjiθόνε ιμ' κατε = θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μέ ἀφίνει ὁ πατήρ μου.— μπόjεμι λjiθόj djόμιτε πγα σκόλικε = ὁ διδάσκαλος ἀπέλυσε τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸ σχολεῖον· bούρι λjiθόj γρόκανε = ὁ ἄνθρ ἀπέλυσε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.—ζοτρόε λjiθόj ὄρjiθτάρου· ε τί = ὁ κύριος ἀπέλυσε τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ.— μὰς ε μhὲ πο λjiθόjε = μὴ τὸν χρεστὲς ἀλλ' ἀπόλυσον αὐτόν.— ἀντίθ. μhὲ = βαστῶ, κρατῶ.

λjiθόπτε (τ) λjiθόjεμε (γ) παθ. = ἀφίνομαι, καταλείπομαι, ἀπολείπομαι ἀποβάλλομαι ἀπερίπτομαι ἀντίθ τὸ γερ. μhόjεμε.— λjiθόjεμε τα ζάνε = ρίπτομαι νὰ τὸν πιάσουν.

(ι-ε-τε) λjίτε: ἀπαθ. = ἐλαφρύνομαι [κατὰ τὸν νοῦν] κανε. ἐλίθης. καὶ ια-τε λjiθ (bαdi) ἀπαθ. = ἐλαφρὺς, ἀέρινος, ι-ε-τε λjiτε (τ), λjiθjατε [γ].— λjiτε-λjiθjατε ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λjiτερε-α (γ) πλεθ. λjiτερατε = χαρτόν, [ἐπιστολὴ, κανε. γράμμα.

λjiτρόj (Παρέτ.) λjεjτόj (Παμμέν.) λjιτόj (Ἐλβασ.) [Λατ. lentiscus] ρ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω.— ἀντίθ. μαθόj] (γ) μεθόj (τ) παθ. λjετρόνεμ (Παρέτ.) λjεjτόνεμ (Παμμέν.) λjιτόjεμ (Ἐλβασ.) ἐλαφρύνομαι, κουφίζομαι, ἀνακουφίζομαι.

λjετρόνε-dρι (bαdi) = γραμματισμένος, πεπαιδευμένος.

λιπαρόφω-γα θελ. = γραμματαρίνα, πεπαλιαμένε πλνθ. λιπαρόφτε, ώρε. — λιπαρόφτης θελ.

λίρι-ι (γ) λίτι-ι (γ) = Λατίνος· 2] Καθολικός (τὸ θρήσκευμα) ΐδ. λατίνι πλνθ. λιτινέγης, λιτινέγης = ὁ Λατινός.

λιτινίδη-α (γ), λιτινίδι-α (γ), λιτίνης-α (γ), λιτίνης-α (γ) πλνθ. λιτινάδες, λιτινίδες, λιτίνατς, λιτίνατς.

λιτινίδη (γ) ἐπίρ. λιτινίδι (γ) = Λατινιστί· ΐδ. λατινίδι (γ).

λιτινίδη-γα (γ) λιτινίτι-γα (γ) = ἡ Λατινική (γλῶσσα) ΐδ. λατινίτι-γα.

λίφι· (γ) = ΐδ. λίφ (ρῆμ.) = ὑλακτῶ, γαυγίζω.

λιφτούγ = ΐδ. λιφτού (γ) (ἀντὶ. παιχνίδ, παιχνίδ, παιχνίδ) = παιχνιδι.

λιφτόν-ι (Ἐλβασ. Βιράτ.) κοινῶς τὸ ἐνοντιόφι· πλνθ. λιφτάντες καὶ νιόντφ-α (Τυρσν.) τάντσ-ι (Κρυῖχ), τάντσ-ι = πρωξυχὲ ἀγγεῖον.

λίφ (τ, γ) ρημ. αὐθ. = γαυγίζω, βαβίζω (ἐπὶ σκύλων) καὶ λίφ (γ).

λίφτι-α (Περμι-.) = στρέμμα γῆς ἀφορολόγητον.

λίφτι-γα (Ἐλβασ.) πλνθ. λίφτις = στρέμ.— ντε λίφτι πρασ. = ... ντε λίφτι χέπε, βούλτε, λιπούτς = δὲ στρέμμα, πράτε κ.τ.λ.

λιφτούγ (Περμίτ.) = χωρίζω τὸ χωράφιον εἰς στρέμματα.

λιφτόν-α (τ) πλνθ. λιφτόνατς· λιφτόν-α πλνθ. κ-ες = γρῦα ε δέγγ-γουνς (Σ) [ΐδ. δέγγιφ· τ δέγγιφ] = λεχώ.

λιφτούν-α = ἡ κατάστασις τῆς λεχούσης εἰς διάστημα 40 ἡμερῶν.

[ντ] λίβτιφ-ι-α (τ) = ΐδ. ντ-λίτς-ι-α (γ) = ὀλισθρός.

λίβτις (τ) = λίβις (τ) = λίβις (γ) ἐνν. = ὀλισθρός.

λιπάφ-α (Ἐλβασ. Τοσκ.) πλνθ. λιπάνατς = ράκος, κουρέλι (Τυρσ. κατσάβελα).— καὶ ρπάτσ-α πλνθ. ρπάτσατς, σπάτσαλ-ι (Βλ.) πλνθ. σπάτσαγτε.— κρυῖτ τι γρα ε τι νὰ λιπάτσαν λιπάτσαν = ρόκα.

λιπούφ καὶ ρπούφ (Περμίτ.) = κουρελιάζω, ξαγχίζω τὰ ὑφάσματα.

λιπάβ-ιν-ιτ· ρημ. ἐνεργ. = δημοσιεύω, ἐκτίττω.

λιπάβτη παθ. = κηρύττομαι, δημοσιεύομαι.

λιπάβτη-ι = κήρυξ-αις πλνθ. λιπάβτητς.

λιρόφ-α (Ἐλβασ.) πλνθ. λιρόφατς = τὸ λίπασμα τοῦ ὑφάσμ.

λί-α = εὐλογιὰ (ἀρρώστια) (πλνθ. λίτσ).

λήν-ω (γ) = τὸ λίνον καὶ τὸ φυτὸν τοῦ λίνου [Ἕλλην. λίνον, Λατ. linum] κοιν. λινάρι καὶ λήν-ια (τ), γρηθν. (γ) = λῆν' ι χρεάζουμ πο μί δε ι κρίζουν' ε ι καθίνουμ. — φαβόλε-α (γ) = λῆν' ι χρεάζουν' ε ι καθίνουμ πλεθ. φαβόλετς. — λήνιγες (δίχτυα).

λήφθ-ω πλεθ. λήφθηκα: κοιν. τὸ λαβαίνω.

λήβη-α (Παρμέν.) = ἡ λάβια ἀνεμος, φρὸν λήβε = πολὺ λάβος.

λήνθόνδγ-α (Καλαμ.) = ἴδ. λήβόνδγε-α (τ) πλεθ. λήβόνδγετς.

λήνθαΐζ-ω [ἴδ. λήβζιμ (τ)] = πολὺ. — αγάπη' ι γιάνι κὲ χάνετς νὶς ἐκάνουν τε ἡμέρουν· πλεθ. λήβζΐζουτς.

(ν-ε) λήβάρης = ὄχι πολὺ σφιγμένος (Παρμέν.) ἴδ. νε λήβε = χαλαρός.

λήγάδ-α (γ. τ) = ἔλιες, βάλτος, πλεθ. λήγάδουτς καὶ μονάδ-ι (Ἐκμέκ).

λήγάδ-ε = νὶς φάρε σφρόνδε κὲ τε καλλιονε μβλήτθιτς dέλήμεν κουφ χάνε λιὲς λήγάδε (Τυρκ. κβκίβδιες).

λήγάδεμ: ρ. οὐδ. = μάρε λήγάδε = δεθέκαιε πνεμονικὴ τῶν προβάτων.

(ε) λήγε-α ἐπιθ. = λιγνύ, ἀχαμνό· ἴδ. ε-λήγε-α = ε καλε-γκ.

λήγεμ ρ. οὐδ. = γίνεμαι λιγνός, ἀχαμνός, λιγνάνω, ἀχαμνόνω. — Ἰδέτε ηγιάλετς ε νόης λήγεμ. — ἀντίθ. ηγιάλεμ.

λήγης: ἐπίρ. = λιγνῶς, ἀχαμνῶς ἀντιθ. ηγιάλ.

λήγγε-α (γ) πλεθ. λήγγετς (Λατ. legio) = νόμος ἴδ (Τδρκ) = δίκαιον. — νοικ' ε τε λήγγε = δὲν τὸ ἐπιτρέπει, δὲν τὸ συγχωρεῖ ὁ νόμος. — πολὺ πα λήγγε = παράνομον πρᾶγμα. — πολὺ με λήγγε = νόμιμον. — αί λήγγε (Τδρκ) = ἔχει δίκαιον (right) — με λήγγε = ἐπίρ. νομίμως. — πα λήγγε = ἀνόμως, παρανόμως.

λήγγε-δάνγ-ι (γ) πλεθ. γλήγγε-δάνγετς καὶ λήγγε-δίνγ-ι (τ) = νομοθέτης ἴδ. νομ-δάνγ-ι (τ).

λήγγε-γα πλεθ. λήγγετς. — αλγέ με λήγγε = κρέμ με λήγγε.

λήγγόγέ (γ) ἴδ. λήγγεμόν (τ) [Ἕλλην. λιγέω] = λιγόνω.

λήγγεδήγ-α (γ) ἴδ. λήγγεμέτ-α (τ) = λιγαδίκ.

λήδε-α (τ) = δεκάς, δέκαμε· πλεθ. λήδετς.

λήδε-γα (Ἕλλαν.) πλεθ. λήδετς· ἴδ. λήδέτσετς (Σ) πλεθ. λήδετς.

λήδεμ: παθ. ευτ ρήμ. λήδ. — λήδετ! (νῦτο λέγουσιν οἱ λιγνοί). — ι λήδετς ε ι μβλέτσετς = ἀπεγνωσμένος, ἐμπεδαμένος. — σ' λήδετς με φιάλγε = δὲν πείθεται. — τε λήδουτς (γ) τε λήδεμετς

(τ) = κιν. ἀπειρατές ἀνιδ. τῆ τγιδώνατς. (γ) τε τγιδωφατς (τ).
λjίδητσατς (Σ) = ὅδ. λjίδτσατς (bogdan-Κρούjα) = καλτσοδέτσας.
λjίδ' καὶ λjίδι (γ) ῥ. ἀνῃ. = δένω. 2) λjίδ (ἢ λjίδ μίδας) = ἀπαιρέομαι, κάμνω ἀπαιρέ· ἀνιδ. τγιδ.
λjίδτσατς (bogdan-Κρούjα) = τε λjίδνατς κjε λjίδας τίρjντς. = νὰ δεσίμτσε. — καὶ λjίτσατς (Μιρεδίτσ) (Τουρκ. dij-bixjé), λjίδητσατς (Σ), λjίδεjατς (Ἐλβασ.) λjίδτσεν-jε (Κολ.) πλιθ. λjίδτσατς.
λjίδι ἢ λjίγι (γ) ῥ. ἀνῃ. = κάμνω τινὰ λιγνὸν ἢ ἀχαρνὸ ἀνιδ. τγjλ.
(ι)λjίν-γου ἀνιδ = λιγνός, ἀχαρνός ἀδύνατος, ἄτονος. — πλιθ τε λjιν-τε ἄρ. τε λjιαj-τε ἀρ. τε λjίγατε ὑπὸ. 2) (τσατσιτός) = κακόμοιρ ὅδ. ι κακj-ι-ε κάκjε-jε· 3) ε-λjίγε = ἡ κακία· πλιθ. τε λjίγατε· φράσις: μας δαί κἰς τε λjίγατε = μὴ βάλῃς εἰς τὸ κακόν· ι λjίγτσι ι ἀδόρατε! = ἀνανδρε! με μαρρτε τε λjίγατε = με μαρρτε τε κάκjατε = νὰ μοῦ πάρῃς τὸ κακόν.—ἄθε' ι λjίε, πωὰ' ἄθτε ι τρίμ = εἶναι ἀνανδρες, δὲν εἶναι γενναῖες.
λjίεδι (γ) ἀνῃ. = ἀχαρνά, κακῶς κάτω καὶ καὶ κἰνεj, λjίγατε — jε λjίαδι (γ) = εἶμαι ἄσχημα, εἶμαι κακά· με βάν κακj — με βάν κακj πε στε νjεj = λυπούμαι δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.
λjιαγjάνε-jε (Ἀργυρ.) πλιθ. λjιαγjάνατε (Ἀργυρ.) = με κά γάνε κjιβλιστεjάτε (Ἐλβασ.) = κακῶς ἔπαιξαν τὰ παίδια μου.
λjιαλjε-α (γ) = ὅδ. λjεαλjε-α (τ) πλιθ. λjιαλjάτε ι-ε-τε λjιαλjάτε = ι-ε-τε λjεαλjάτε = δίρρα, — δερμάτινες.
λjιαjέ-α (γj) = ὅδ. λjιαjέ-α (γ) πλιθ. λjιαjένjτε
λjίδjα (Ἐλβασ.) πλιθ. λjίδατε = μικρὸς αἰχμὸς τοῦ μαχαιριοῦ· λjίδjατ' ε ζιαδῆρit = τὸ αἰχμὸν τῆς ἀλυσίδος.
λjίδjε (Μιρεδίτσ) = ἀλαλάξατε! ὅταν ἀρχίσῃ ἡ μάχη λέγει ὁ ἀρχιγὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας: Λjίδjε μίττε! ἀλαλάξατε παιδιά! τότε οἱ παρόπλοι Μιρεδίτσι ἀρμόζουν ἀπτροσηδὲν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀλαλάζοντες λjι, λjι, λjι, λjι, λjι! τότε λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς αὐτούς: Με dίγε! = διὰ τῶν χειρῶν, Με dίγε, Με dίγε μίττε = διὰ τῶν χειρῶν, διὰ τῶν χειρῶν παιδιά! δηλ. ὅπως μάχησι νὰ ζωγράφωσι τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῶν χειρῶν.
λjιμε-ν (γ) πλιθ. λjιμένjτε (γ) καὶ λjιμέν-ι (τ) = λιμήν.
λjίμ-α πλιθ. λjίματε [Λατ. lima] = ἡ γλῶσσα, γνωστόν· 2) πολὺ μιχί.

λήμάρ-ω : ἡ τῶν λοχιῶν θέσις ἔνθα καθέσται ἐξουσιάζουσα.

λήμάτ-ός [Λατ. limo-are] ρ. ἐνεργ. = σκάζω, μοιάζω καὶ φεγγίζ (Κρουΐα) λήμάτ χέσανεμος καὶ φεγγίζ χέσουσε (Κρουΐα) = μοιάζω τὸν σίδερον· κάμνω λάθος, ἀντίθ. κατηφίζ

λήμάνης (τ) λημάζης (γ) καὶ φεγγίζης (Κρουΐα), παθ. τοῦ ἐνεργ.

(ι-α-τ) λήμάνίτης (γ) καὶ (ι-α-τ) λήμανίτης (ντοπ.) = μισοχάνω 2) λάθος.

λήμάνίτης καὶ λήμανίτης (γ) ὄνομ. = λάθος.

λήμάδδρα-α (γ) θ. λημάζρα-κ (γ) πληθ. λημάδρατζ = ἐλαφασίδες.

λήμάρ-ι (γ) [ἀπὸ λημχάρ- ἀναπρόφερτον τὶς πὴν Ἀλβανικὴν] λύχνος, λυχνάρι κοινῶς· πληθ. λημάρης.

λήμ. ρ. αἰδ = λήβ· ἀόρ. λήμδι-α-τ· μετοχ. λήμδι καὶ λήμδιμα (γ), λήμδιτσε (τ) = γεννῶ-ἄρω.

λήνάτ-ς [γ] ρ. ἐνερ. = κλέβ λήνάτ = λαντζίζω.

λήνάτάρα = κλέβτα σὶ λήν. (καὶ μεταφορικῶς ξεκρεζόμαι).

(ι) λήντ-α ἀρτ.— ε λήντ-α ὑπτ. [Λατ. linteum] = λινοῦ-λινᾶτ.— πλ-χους· ε λήντ = πανὶ λινό.

(τσ) λήντσης (Πλάκας) = τσ πα ἀντσ (Σ) = πὸ ἁπαλόμαλλο.

λήντσ-α : πληθ. λήντσατζ = ὑποκορ. τὰ λινά.—αμάλλ ε χάλ πρέ λήν· αμέ βάδνε γρατσ.

λήντσ-α (τ) (γυναικεῖον ὑποκάμισο).

λήντσόλ α (Καθ.) γλῶσ' ε καλλιστ μάμμ· αμέ σέλίνε· καὶ λήντσόλ-α : πληθ. λήντσόλατζ, λήντσόλτσατζ.

λήντσ (Λιγγιάδ) = ρ. νεῦ. λάπτσα.— λήπτσα νγα στρατίκ = ἔλειψε ἀπὸ τὸ σπίτι (Λιγγιάδ).

λήντσλα (τ) λήντσατζ (Ἀνδρ., Πλατ.).

λήρόβ-όβ (γ, τ bndl) ρ. ἐνερ. = ἐλευθερώνω τινὰ κοινῶς ἐλευθερόνω· 2) δίδω νγα δδωσν· λήρόνέ djάλ νγ στ βάβ jάστζ = δίδω τὸν δάσκαλο εἰς τὸ σπίτι νὰ ἐξελθῇ.—dυάτ στ βάτσ πατ' ρέ λήρόνέ τ' ατ = δέκα νὰ ὑπάγω ἄλλα δὲν μοῦ δίδει τὸν ἄδειαν ἐ πανέρ μου ἀντιθ. μλτσ.— 3) ἀδειάζω τι, ἐλαφρόνω τι = ηλιβάτ ρ. λήρόνέ ατσνγ = ἀδειάζω τὸ ἀγγεῖον· λήρόνέ στρατίκ = ἀδειάζω τὸν οἶκον· ἀντιθ. κάτσ (γ) κάτζ (τ) 4) κάθαρα, κάμνω κάθαρα λήρόνέ djάβτσ = κάθαρα τὰ γενήματα· ἀντιθ. στρέμ-τσέ.— 5) χαλαρόνω· ἀντιθ. στρέμγέ· ὡς λήρόνέ bjέζτσ = χαλαρόνω ἀντιθ. στρέμγέ.— πληθ. λήρόνέμ-ήζτσ

(ι-ε-τε) λίμε = ἐπιθ. 1) ἐλεύθερος ἀπελευθερωμένος· 2) ὁ ἔχων ἄδειαν· 3) ἄδεια = (ι-ε-τε) ελεύθερε· 4) αὐθωρί-α-όν. 5) χαλαρωμένος ἀντίθ. (ι-ε-τε) μπέϊτσης, (ι-ε-τε) λίϊδσης, ι-ε-ελεύθερε, ι-ε-σπρώχ-τε, ι-ε-σπρεγγιόντε (γ) ι-ε-σπρεγγιόχτε (τ).

λίμε: ἐπιφ. = ἐλευθέρως — 2) μὲ τὴν ἄδειαν· ἀντίθ. μπέϊτσης λίϊδσης 3) ἄδεια, (δίνω)ρε αὐτῶς, ελεύθερε· ἀντίθ. ναὶ σης (γ) νιτσί-τε (τ).—4) αὐθωρὶ ἀντίθ. σπρώχ-τ. σπρώκ-τ.—5) χαλαρωμένως ἀντίθ. σπρεγγιόντε (γ) σπρεγγιόχτε (τ).

(-τε) λίμερε νιόθ. (γ.-τ. budi-bogdan) = τὸ ἐλεύθερον, ἡ ἐλευθερία.—2) ἡ ἄδεια, 3) ἡ αὐθόρμητα 4) ἡ χαλάρωσις· καὶ τε λίμεσάρ-ιτε (γ. budi), τε λίμεσκερ-τε (τ) νόθ. = ἡ χαλάρωσις.

λίμερέρ-α = ἐλευθερία 2) ἄδεια, 3) τὸ αὐθόρμητον, 4) ἡ αὐθόρ-α 5) ἡ χαλάρωσις· πληθ. λίμερέτσης.

(ι-ε-τε) λίμερε (Πωγων.) (ι-ε-τε) τσλίμερε, (ι-ε-τε) λίμερε = ἔχω πολὺ ἐφτιμένος· 2) ἀπελευθερωμένος.

λίμου πληθ. λίμουρε· εἶδος ἀγγείου ξύλινου διαιρουμένου εἰς τρία κύβη. 1) λίμο κλέφ 2) λίμο ι ὑνάτ-ε 3) λίμο ὕπαρχ πληθ. λίμουρε· νὶ πολλὲ λίμουρ.—2) = μέτρ-ον, κοιν. ἀπλοῦν ὄφαρμ.—ἀν πολλὲ λίμουρ = δίμοιρ κοιν. ἰδ. περιφρόν-ε.

λιμπέ-σάρ-ιμ (γ) = ἰδ. λιμπέσ-σάρ-ιμ (τ) = ἀρέσκω.

λίμπερ-άρ-ι (γ.-τ. budi) πληθ. λιμπέρτε = κοιν. τὸ σχοινί.

λίμπουν (γ) = ἰδ. λίμπον (γ) πληθ. λιμπόν-τε = Λατῖνος.

λίμπουδέρ-α (γ) = ἰδ. λίμπουδέρ-κ· πληθ. λιμπουδέρτε = Λατινίς.

λίμπούρ-α (γ) = ἰδ. λίμπούμερ-κ πληθ. λίμπούμερτε = Λατινίς.

λίμπούδι (γ) ἐπιφ. = ἰδ. λίμπούδτε-γε (γ) = Λατινιστί.

λίμερμ (γ) πληθ. συὶ λίμ (γ), λίμερμ παθ. συὶ λίμ (τ) λίμερμ (Σ) = ἀρέσκομαι.

λίμερτ-α = ἰδ. λίμερτ-κ = λυχνία· ἡ ἀθάμιγξ κατάστασις τῆς τελείας γνώσεως.

λίμερτσάβ-ι (τ) πληθ. λίμερτσέβερε [ἄλλην. λείμα] = ὁ θηλαίων λαπτὰς γάλακτος.—τὸ θηλ. λίμερτσέβερ-γε πληθ. λίμερτσέβερτε = λυχνάδες.

λίμερτσέτ-α (τ) ἀρχ. = τὸ θηλαίον λαπτὰς γάλακτος πληθ. λίμερτσέτε = λυχνάδες.

λίμπίδε-γε (Πωγων.) = λυδία. — ου θλιβ μπαθάρουδεν (βουτσάβετ) (γ)

κλε βάρος κάς γλέος· λιμόζι φασολάκι, λιμόζα πικτέρες κτλ. πλνθ. λιμόζικος = ἔκφρων βλακώδης.

λιογκρά-α (Παρμέτ.) = βάζε-α = μαρκόγερα [ἄλλων. λόγκα] πλνθ. λιογκίτε.

λιογκρέ (Παρμέτ.) = μαρκόγερα, κλούα (μὲ λόγκα) τῶν ἀνυδρόμενων ἀφ. λιογκέκα κ-κι (γκακιτρές).

λιόδια ρ. νόθ. = κουκέζομαι· ἀντὶ ἀκλιόδια.

λιόδρε-α (τ) πλνθ. λιόδρικος [Λατ. ludo-ere = παίζω] = παιγνίδιον καὶ λιόγε-α (Σ), [ὅθ. λιοκλιόκ, λιούκ] — φασόδια τρ., λιόδρα (τ) = ἐκκρέμεται τρία παιγνίδια· καὶ φασόδια τρί λιόγκα (Σ).

λιόδρε-α πλνθ. λιόδρικος = κόμπανος καὶ λιόδρ-τ, ικ (Σ) = κόμπανος πλνθ. λιοδρονίκ (bridi) = μουσικὰ ὄργανα τραγουδίσεως ἀφίνει ἐκ ναρκώνει).

λιόθ καὶ λιόδι (γ) ρ. ἀνωμ. = κουκέζω τινὰ ἀντιθ. ἀκλιόθ.

λιόλε-α (Σ) = ὅθ. λιόδρε-α (τ) παιγνίδια. — με λιρι λιόλι = με λίαν λιόλε (γ) = μὲ ἐπιμέριμναν, μὲ περιέσκεψιν.

λιόμπατε ? ?? πλνθ. λιόμπικος ὅθ. πλιόγκρα = πλάγιος.

λιόπρικος πλνθ. = ὅθ. χέρδικος = τὸ κίνδυνον τοῦ ἀκλιόε, τὰ ἀχρεῖα.

λιουδίν (Παρμέτ.) ρ. ἀνωμ. = κακὰ, — λιουδίτερα = πολὺ κακῶς.

λιουλέ-α πλνθ. λιουλάτικος = ψυχάρικος, — καὶ περιλιότε-jε (Σ. Κρ.) πλνθ. τικος.

λιουλιο-ε-jε = ἐναντ λιόλε = χρυσοῦς πλνθ. στε ἀρε. κτε θηλ.

λιόλε-α πλνθ. λιόλικος = ἀγαλλὰς θηλ. τὸ ἀρε. = μαλλόε-ε.

λιόλε-ε ὁπωσοῦν τοῦ λιόλε πλνθ. λιόλικος = ἀγαλλός.

λιόλε-λιόλε-λιόλε (τ) λιόλε-ε-ε (Σ) [Λατ. ludo-ere] ρ. νόθ. = παίζω. ἀναρ. λιόζε-ε-ε (τ) μετχ. λιόζικε.

λιόλε-ε πλνθ. λιόλε καὶ λιόλικος [τ] = δάκρυον. — με εἰρένε λιόλε = δακρύζω. — ε καθόλικε λιόλε πρὸ σοῦ = ἐδάκρυσεν τὸ 'μάτια του.

λιόλε-ε (Σ) πλνθ. λιόλικος = φίλε μου, καλέ μου, ἀγαπητέ μου. — λιόλα λιόλε = φίλοι μου, λιόλοι ἰμ = φίλοι μου.

λιολέ-ε (Σ. bogdan) πλνθ. λιολόλ-ικ = ὅθ. λιόλε-ε = λίαν.

λιόλιγ (τ) ρ. ἀνωμ. = καὶ τι ἐκ τοῦ τόπου. — λιόλιος βένδικ = κακὸ ἐκ τοῦ τόπου, — καὶ λιόλαι (γ) λιόλ [συνηρ.] Ω λιόλιος = συνάγει, β) περιφέρομαι, ϕ) λιόλιος καὶ λιόλιγ (γ) = παίζω καὶ λιόλε-λιόλε-λιόλε.

βλ. ἐμπαίζω τον, παίστου, χτυπάζω τινά· ἀόρ. λήαξητα-ι-ι (τ) μτχ. λήαξητανε (τ)· ἀόρ. (γ) λήαξητα καὶ λήαητα (γ) μτχ. λήαξητανε καὶ λήαητανε (γ) παθ. λαίαση. — λήαση ὄτηπε ντα ε' ε φάητε = κατάτα τ' αὐτὰ ἐκ τοῦ τρόπου ποὺ ἔκαμαν.— λήαήτε δέμητε = καταλάτα τὸ δέντρο. — μὲς λήαήτ βίνδετ = μὴ κατέβεις ἐκ τοῦ τόπου. — μὲς ε λήαήτ βίνδετ = μὴ τὸν κτυπᾷς. — λήαήτ (μὲ' ατ'-άνε μὲς ατ' άνε) = παρεμβάλομαι (ἔνθεν κἀκεῖθεν). — μὲς λήαήτ με μάτα ἢ μὲς με λήαήτ = μὴ μὲ παρεμποδίζεις.—λήαήτ σίης = κόπα.

λήαηδι-α (Λεχ.) = τέρας μυθολογικὸν ἀδημάτων— πλυθ. λήαηδίης.

λήαηδι-άλι (Βερέτ.) ρ. ἀνερ. = κολακεύω τινά.

λήαηγάτ-ι (Σ) ἀντὶ λήαηγάτ-ι κατ' ἀπαδολὴν τοῦ φ. πρὸ τοῦ γ.=βρωσίλαξ.

[λήαηγάτ-α] = λήαηάτ-α, ἐμπλήαηάτ-ια πλυθ. λήαηγάτανε = πτυόμενα.

λήαήγ-α πλυθ. λήαήγητε = γυμνάρκ μεγάλη.

λήαηγάρ-ja (Τυρσ.) λήαήγ-α = γυμνάζ' ε βόγελε πορ με λήαη ἀνάρτ' ε καμήητε πλυθ. λήαηγάρητε = πυάρτε.

λήαήγ καὶ λήαήγ (συνηρ.) = ἴδ. λήαηγ = παίζω.

λήαήγ-γου (πλυθ. λήαήγγαε καὶ λήαήγητε=τέρατα. 2) = γυμνάτε πρὸ ἀρτῆτε ε πρὸ γούτε πορ με ἄκαλτε σάητε. = 3) λήαήγου ι φουλάντ.—λήαήγου ι κάφαητε (Σ) = ὁ σάρκας, ὁ τράχηλος καὶ ἄι-ντ (Ἐλβασ.) [Βουλγαριστὶ δίν]=τράχηλος, σάρκας (ἐν γένει πᾶν κόκαλον).

λήαήθ-ι (γ) λήαήθ ι βάφαντ (γ) = λήαήγ' ι βάφαντ (Περμέτ.) με μικρὸ λήαήθ ι βάφαντ (τ). — ἐν γένει πᾶν κόκαλον.

λήαηαφάρ (Λεχ.) κατ' ἀνεγγραμματισμὸν = ἀντὶ χριαοκλίτ = κόκαλα.

λήαήαρ-α [Λάπ]= τὸ πόμονον πλυθ. λήαήαρε.

λήαήλήαήμ: πλυθ. λήαήλήτε = ἄνθος κοιν. λουλούδια. — λήαήλήμε ε βολαμάκ κοντσιῶν ἄπαρτ μέρος τοῦ μετώπου.—λήαήλήμ ε δίλιτ= τὸ ἠλιοτρόπιον.— ε μὲ με πλησίαρτ μου νὰ λήαήλήτ τε βολιτ = τὸν ἐπαρακολούθουσαν μὴς 'ς τὸν μέτ τοῦ μετώπου.

λήαήλήτ-κοάφ (Ἐλβασ.) πλυθ. λήαήλήα-κοάφτε = ἡ παπαρούνα.

λήαήλήτ-κοάφ-ι (Τυρσ.)=τὸ κοκκινόμαυρο τῶν γυναικῶν μεταφορικῶς.

λήαήμ: ἐπίθ. = μακάρης, καλόντυχος.— λήαήμ αὐ ήμαι = καλόντυχος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος.—λήαήμ αβί γρόνα = μακαρία ἐκείνη ἡ γυνή.—λήαήμ

κανὶ hὶν μίχ = μακάρις ὁ πρέττων τὸ καλόν· ἀντὶ, μάχ κανὶ hὶν καλ. = ἀλλοίμονο εἰς τὸν πρέττοντα τὸ κακόν.—εἰς τὰς φράσεις· με λήφαμε τε λήφαμε ι λήφαμε = εἶχε μου, εἶχε σου, εἶχε κάτι. —να λήφαμε, νι λήφαμε (μούδε), νι λήφαμε (αντίχ) = εἶχε μας, εἶχε σας, εἶχε τους. — τε λήφαμε dέρε! = χαρὰ 'ς τὸ χέρι σου! ζίναν πρέττε τι καλόν τε λήφαμε γήχε! = χαρὰ 'ς τὸ στόμα σου (ἔτσι τρεγοῦδι) ἂν ἔτσι ὁμιλῇ κανείς. — τε λήφαμε κιμέντε! = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σου (ἔτσι ἐγγίζεται) — τε λήφαμε dούλεψε κ.τ.λ. με λήφαμε, τε λήφαμε, ι λήφαμε dούλεψε κιμέντε.— κι λήφαμε κι λήφαμε (μούδε) κι λήφαμε (αντίχ) dούλεψε κιμέντε κ.τ.λ. = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σας κ.τ.λ.

λήφαμ, λήφαμι ἐν τῇ φράσει λήφαμ νόης, λήφαμ τί, λήφα κί ἢ κjί = λήφαμι νόης, λήφαμι τι, λήφαμε κί ἢ κjί = μακάριος ἐγώ, σύ, αὐτὸς ἢ αὐτή.— ἀντὶ μjέρ νόης, τι, κί ἢ κjί λήφαμι βίντ κερ hουμανίνε, κερ dιτσούνε, κερ dρεγίας = μακάριος αὐτὸς ὅτι τὸν ὠφελοῦντα, τὸν συφίαν, ἢ παπποῦδον.

(ι) λήφαμ = μακάριος, ι λήφαμι = ἡ μακάρια. — ε λήφαρε = μακαρία, ε λήφαμja = ἡ μακαρία. — ι λήφαμτς = μακάριος, ι λήφαμτσα = ἡ μακάρια. — ε λήφαρτς = μακαρία, ε λήφαμτσα = ἡ μακαρία.

λήφαμτσ-ί (γ) = λήφαμζόν (Βερόν.) = μακαρίζω· τὸ παθ. λήφαμτσ-έρ. λήφαμζόνα.

λήφαμτσ-jα πλεθ. λήφαμτσάjτς = ἐξυπήκοοι εἰς δόκλε καὶ θάμνε.

λήφαμτσ-ίμ (γ) = ἀπαίρομαι, ἀγάλλομαι.

λήφαμ-ι (γ. hoplau), λήφαμ-ι (τ), λήφαμ-χ (Τερ.) πλεθ. λήφαμτς, λήφαμjα = συνοδός. — λήφαμ Τιάφερ ανδὶ Τερτσίζε δαδὶ Ζίζε δίρδεν νδὲ λήφαμ τε ἴδιτ, ε hάνε νδὲ dέτ νjὶ γjέρε· ὅλε πρεπὶ ἴδιτ. Τερτσίζε ε Ζίζε hιτjέν (= κρυμπίζουσι) λήφαμ' ε ἴδιτ.— Λιάνε βίν νδὲ Dάbjετ. Dάbjε βίν νδὲ λjεjέτ τε Πjέζες, κατὰ μεσάνυχ βίνε νδὲ λήφαμ τε ἴδιτ. —(Κ. Χριστοφορίδης).

λήφαμ-ζ-ον: πλεθ. λήφαμ-ζίστε (τ) = κοπέλαι, κόραι, παλλάκαι· λήφαμ-ζίζε-χ πλεθ λήφαμζίζατε θηλ. = λήφαμ-μεθ-ἢι-ε-jε πλεθ. λήφαμ-μεθέjτε ἀρσ. — λήφαμ-μεθέτε θηλ. = κοπέλαι.

λήφανγ-α: πλεθ λήφάνγατε (κοιν. ὁ βίζιτσκι) = ἀμυγδαλίτης.— ἀδένες.

λήφανδρ-α πλεθ. λήφάνδρατε = πλευμών καὶ λήφάνδρζε-χ πλεθ. κτγ.

λjουνδρέj-dj (budi) = πλέω, ἐπιπλέω.
λjούρλj a (π) = νέχ γέχ ε πρόβουλε κέχ μβένεν πρεπιέτε = ζέρω.
λjούσ-ουν-ούτ [Ἕλλην. λέττερμαι, λίτσ-α] χ. ἐνεργ. = λατρεύω, ἐκτενῶς· λjούσ Ζότεν = λατρεύω, ἐκτενῶς τὸν Θεόν (συντ. μὲ αἰτ.) ἴδ. αδουρίj.
λjούτερ (συντ. μετὰ γεν.) = παρακαλῶ· ι λjούτερμ Ζότεν = παρακαλῶ τὸν Θεόν· ι λjούτερμ νjέρεουτ = παρακαλῶ τὸν ἄνθρωπον· 2) προσεύχομαι· ἴδ. φάλjερ.
λjουτερjε-jα = λατρεία, λιτανεία, θέσις, προσκύνησις, 2) παράκλησις· ἴδ. αδουρίε-α-αδουρjε-ι.
λjούτερ-ι πληθ. λjούτερτε = ἴδ. αδουρούεσ-ι = λάτρις, προσκυνητής.
λjούτερε-jε πληθ. λjούτερετε θηλ. = ἡ λάτρις.
λjουφτέ-ι, λjουφτέτ-ι (Σ) : dendjeri (Καπ.) [πρβ. dendj] = ὁ βρυκόλακας· πληθ. λjουφτjέτερε.
λjούφτ-α (γ. τ. bogdan) πληθ. λjούφτρατε (γ), λjούτρατε (π) = πολεμῶ· ἀντιθ. πακj-ι, πακjούρ-ι. — ἰδ. λjούφτj = πολεμῶ.
λjουφτρούρ-ι (bogdan) πληθ. λjουφτρούρτε = πολεμιστής.
λjουφτρούρε-jε πληθ. λjουφτρούρετε = ἡ μαχήτρια.
λjουφτέj-dj = πολεμῶ· 2) προσκαθῶ· ἀντιθ. πακjτόj, πακjτύj.
λjουφτέτερε-djε πληθ. πολεμοῦμεν.
λjούτερ-ι πληθ. λjούτερετε = ἡ λύπη (ἰδ. λjέτερ-α = λύπη) καὶ λυτσι-α (π) πληθ. λουτσίτε, χουτσίνε πληθ. χουτσίτε λούτερ-ι (γ) πληθ. λούτερετε = πόλις, λέπτη.
λjουτσούj (π) χ. = λυπᾶμαι, λυπᾶμαι μὲ λέπτην = ε θρηνῶ μὲ λύπην (γ)· ἴδ. φουλίσj, χθαι.
λjουτσέτερε (γ) πληθ. = φουλίσjερε = λυπήσαμε, λυπήσαμε.
λjύτερj καὶ ljύj (γ, τ.) χ. = ἀλείφω· καὶ τυπ. λjύj· ἀόρ. λjύτερτε-ι-ι καὶ λjύβ-ε-ε-ου, μετχ. λjύτερτουρ (bogdan), λjύτρα καὶ λjύρα (γ), καὶ λjύτερj (π) τε λjύτε-ι-τε (γ. budi-bogdan) [συνε. ι λjύτ-ι — ε λjύτερε] καὶ τε λjύτετε (τυπογρ.), τε λjύτερτε μετχ. τοῦ λjύτ καὶ β' = γjέλτετε (π). πρβλ. καὶ ἀρε. γjέλτε-ι (ἡ πληθ. λύτρα).
λjύθ-ι (Ἐλβάσ.) ἴδ. λjέζ-ε (Γυρον.).
λjυλjυβέ-ι (Βεράτ.) = ἴδ. ulbér-ι (Ἐλβάσ.) (πληθ. λύστεφ = ἴριδες, τόξον.
λjυλjυθηζόθ-jε (Πεζαίτ.) = φρύνος ἄγριος· πληθ. λjυλjυθηζόθτε καὶ καὶ dρίθζε-τε.

λήμι-ι (Σ) λουμ-ι (τ), λμέ-ι (Ἐλδασ.) = ἀλύς, κουν. λάσπα τού ποτα-μιού, βούρκος.— ὁ πληθ. λούμτσης, λμέτσης, ἄχνοντας.

λήνγκιθης-α (Σ.γ.) = ἐθ. λμεθίτης-κ πληθ. λμηνκίτσης = ἴχθυς ἀγνού.

λήνγκίφτε-α (γ) λμενγκίφτε-κ (Ἀργυρ.) = τόπος, ἀφρώστια τε ζάντς λμνγκίφτε ! (ἀρά).

λήπτσ (τ) λήπτσ (τ), λμπίτ (bogdan), λμπίτ (γ) λήπ καὶ λμπι (γ) κλαῖω, ζητῶ, διακινδυ· πληθ. λήπτσερ.

λήπτσερ-ντσφε = ἐπαίτης-ζητιάνος· πληθ. λήπτσερτσης ἀρσ. λήπτσερτσε θηλ.

λήπτσκμ (Ἐλδασ. τ.) = εἶμαι χλάπτσκμ, χτυπιέμαι ἐθ. ἀνάμεσ.— λήπτσκτσ (τ. Ἐλδ.) μ. ὀμοιωμ. = ἐθ. ἀνάμεσ με-τσ-ι λήπτσκτσ = με-τσ-ι ἀνάμεσ (γ) νε-τσκτσ λήπτσκτσ = νε-τσ-τσ ἀνάμεσ (γ).

(ι) λήπτσερ-ι (τ) = χτυπιέμενος, ἀναγκαῖος.

(ε) λήπτσερ-γε = χτύπημα, ἀναγκαῖα. — ψαρίου ι λήπτσερ-ι = χτύπημα ἀνθρώπου.

λήχε-α (τ) = τὸ πάχος εἶτε τού φαγητού εἶτε τε βαμπάκου, εἶτε ἐ-λαίου, κουν. λίγδα.— γλίδε με λήχε = γλίδε με ναδήχ (γ).— γλίδε τσ λήχε = γλίδε τσ ναδήχ (γ) ἐθ. τε λήχερ-τε (γ) = τὸ βούτυρον.

λήχερ· πληθ. τού λήτσ = ἀλεύρια.

M

μ (γ) μ (τ) = ἐπι, περίσσευμα = πλέον.— τᾶ di μ' = τί θέλεις πλέον; σ' δούν γλ μ' = σοῦν θέλω πλέον.— λγί μ' εδί τί = ἄρες πλέον καὶ νά — σ' βέτε μέ κατά = δέν ὑπάρχω πλέον ἐκεῖ.— εδί με ἢ εδί μ' = ἔνι περίσσια, κουν. ἀκόμα.— ἢ μέ (γ) μ' (τ) = μέρος τυχαῖο-τον.— μέ ι μίχ = καλύτερος.— μέ ε μίχ = καλυτέρα.— μέ ι μίχι = ἡ καλύτερος, μέ ε μίχε = ἡ καλυτέρα.— μέ τε μίχε = καλύτερα.— μέ τε μίχετε = τὸ καλύτερον.— μέ μίχε ἐπι = καλύτερα.— μέ κίτ χαρίτερα. = μέ θέλ = βελτίτερον.— μέ πλε = ἀγκλότερα.— μέ τσ πάλ μυάδεκ ἀκίχ πάλ κχί = ἕνα πλέον γεννᾶ τὸ μυαλόν, πέντε γεννᾶ ἄκλον.— μέ σκ τε κιτγίχ. ἀκίχ μέ ι δίτθι, δέτε ἀκίχ = ἕνα παιδάκι χαρίτερον ἀκούσεις τόσον συφώτερος θέλεις γίνει.— δούμε

= πολλά.— μα δούρε = περισσότερον.— μα τέπε; = πλειότερον. — μέ φίτε = περίσσεμα. — με πρπόρε (γ) = πρίτερον, πρωτύτερα. = μέ πρπόρε (τ), μα πόε (budi) = πρίτερον = μα πόι (budi).

μαγαζί-α = καπήλειρα πλεθ. μαγαζίτε.

μαγαζίj ??? (ίπως = πιάνω μαγαζί).

μαγαλάσεμ (budi) ?? (Θ. Κιπτιχ. σελ. 176).

μαγδανόσ-α (Σ) (Τυρν. λέξις) Θ. μακεδονίσ-α = τὸ πατροπαίγνιον.

μαγήρ-α πλεθ. μαγήρατε = Θ. γυρέσ-α (Βόβρ-Μωρέσια) = ὄνος.

μαγήρα-ja πλεθ. μαγήρατε = Θ. γυρέσε-ja = ἡ ὄνος.

μαγήρ-ζήρρου (γ. Μαλγρία) = τίθησι ἐφ' ᾧ σταρίζονται τὰ ἀνὰ τυμπανεῖ εἰς τὸν ἱστίον· [Τυρν. daρὲ sdδία].

μάγjι-ja πλεθ. μάγjατε = τὸ σκέφος, τὸ πλοῖον. Θ. λjόδjι-κ.

μαγι-δαίκα = τὸ σκέφος ἔνθα ζυμόνουσι τὸν ἄρτον.

μάγjι-πέτρουδ (Κριτζ) = ἡ σκάφη ἔνθα πλύνουσι τὰ ῥοῦχα τα. Θ. κορίτσ-κ (Ἐλβασ.) γυδάτσ-κ.

μαγjί-α πλεθ. μαγjίτε = τὰ μάγια κοινῶς καὶ μαγjί-κ (Σ. Τυρν.) πλεθ. μαγjίτε.

μαγjόσερ-ε (Ἐλβάσ.) πλεθ. ἀμέτε = μάγος.

μαγjόσερι-ca πλεθ μαγjοσέρατε = μάγισσα· καὶ μαγjοσέρ-κ (Σ.Τυρ.) μαγjοσέρjε θηλ. πλεθ. ἀμέτε-ἀμίτε.

μαγjόσια (Σ. budi) [ἴσως ἐκ τοῦ μάγος] = γύφτος· Θ. γjύπ-ε 2) ἀνασυρίτης· πλεθ. μαγjύσατε.

μαγjυσί-α (Σ) πλεθ. μαγjυσίτε = ἡ ἀνασυρία.

μαγjυσίj = ἀνασυρῶ.

μάδε-ja πλεθ. μάδατε = Θ. γjύδε ja.—ε μάδε-ja πλεθ. τε μεδάτε [γ. τ.] καὶ τε μεδίτε (Ἐλβασ.) = μεγάλε· Θ. ε μαδ-δι.

μαδρί-α (γ), μαδρι-α (τ) = μεγαλωσύνη, τὸ μεγαλεῖον· πλεθ. μαδρίτε μαδρίτε. — τερ μαδρί τε Ζότιν! (ὅρκος).

μαδρυδί (γ) μαδρύδε (τ) = μεγαλοπρεπῶς· ἐπίρ.

μαδρύj (γ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τινα (ἐθιμός), μαδρί (τ), μαδρίj (Ἀργυρ.)· τὸ παθ. μαδρύjεμ, μαδρύτεμ, μαδρίτεμ.

μαδρῦσ-α (γ)· πλεθ. -ίτε = ὑπερηφάνεια.

μαδρῦσόjα (γ) = ὑπερηφανεύομαι.

μαδρῦσύσ-όjα (τ), μαδρῦσύσjόjα καὶ μαδρῦσύjσ-όjα (γ) πλεθ. μα-

ἀβτόρτης = ὑπερήφανος. — τὸ θηλ. μαλβτόρτα-ja = ἡ ὑπερήφανος.
μαλύ (γ. τ.) ημαλύ (Σ) ρ. ἀνεγγ. = μεγαλώνω τι ἀνεῖδ. βογελίζ — τὸ παθ. μαλύνετα-ύζετ ημαλύζετ (Σ).
μάζε-α (Σ) = ἀνθίζαλα (Τυρν. καιρόν) ἴδ. μάκε-α. — μάζα ε τ'ερ-bβλjτ (Σ) = κοιν. ἡ τσίπα, τὸ κατιρόν. — καὶ βρύσερα (Τυρ.) = μάζα ε αjέτσετ (Σ) = ἡ τσίπα τοῦ ερμηνεύω.
μάζε-ja (γ) πλειθ. μάζετς = πολλοὶ (ἄνθρωποι) καὶ μάζε-ja (τ) πλειθ. μάζετς.
μαζι-α (γ) πλειθ. μαζι-τς = ἀδ. ι τηλέ, πόν' ε πανιόνετς bερε τανι πέρτς μbαλς = τσιγάρι (τ) πλειθ. τσιγάρετς.
μαζόj : ? ? ? ἴδ. λjίγερ (= γίνομαι ἀχαμνός).
[ι] μαίθ-λι πλειθ. τς μεβίνj-τς καὶ τς μεβίjτς (τ) = μέγας
[ε] μάθε-ja πλειθ. τς μεβάτς καὶ τς μεβίjτς ('Ελβασ.) = μεγάλος.
[τς] μαίθ-ες: ὀλίθ. ενθλ. = ὁ μέγας-ἡ μεγάλη-τὸ μέγα. — ηjεjόν ι μαθ = μέγας ἀνήρ. — τς μεβίjτς = οἱ μεγιστᾶνες, οἱ ἀριστοκρατικοί. — ι μάθ jέτερς = ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς, πέπλος ἀπολυθέντος εἰς τὸν Θεὸν παρ' Ἀλβανοῖς (πολυπαιανικὴ διαφορά).
μαjί-ι [Λατ. malus] = Μάϊος μήν.
μάj (γ) ῥάμα = τράφω, παχύνω τινά· μτχ. μάjτυνε (γ) μάjτυνjε (τ) μαj (τ· τὸ παθ. μάjεμ (γ) μαjέμ (τ) = τρέφομαι, γίνομαι παχύς = παχύνω.
μάjδε (Βεράτ.) = τάχατες (ἐπὶ ἀπορίας) ἀς νά, ἀσὰν νά, ἅτσιν (Τυρν. γjίjε) συνων. ἴδ. συνων. — θένε μάjδε bίτε σε κρῆτσ γjί-jτι = λέγουσιν ὁ κύριος ὅτι τάχατες αὐτὸ σωθεὶς μάjδε ἀνήρ. (Βεράτ.) = μὴ δὲ (= μὴ τὸ κάμνῃς) ἀντανάκλασις ὅταν τὸ φοβερίζῃ τις.
μαjδί (ἀπὸ.) = μάλιστα.
μάjδεν (Βεράτ.) = σταλῆτε· μάjδεν τε μίρρεμ βσί! = σταλῆτε νὰ ἀγρευτεύσωμεν.
μάjε-α πλειθ. μάjετς = κορυφή· μaj' ε djρίτσε = ἡ κορυφὴ τοῦ ἀετοῦ. — μaj' ε μάljτ' = ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους· μaj' ε γjολjπάτερς = ἡ μύτη τῆς βελόνης· μaj' ε μάljε = οἱ ὦμοι τοῦ ἀλογίου. — μaj' ε djελjμάτερς = τὸ ὄνειρο τῆς νυκτὸς. — ἐτερή με μάjετ' ε γjάτσαβετ = παρεκτὸς μὲ τὰ ὄμορφα τῶν διακτύλων. — ἀνεῖδ. ῥάζε-α (γ), ῥαζε-α (τ) bάjε-α.

(ι-ε-τε) μῆχε [γ] ι-α-τε ἐπῆθ = παχύς· ι μήμ-ι πλῆθ. τε μήματε = παχύς. — ε μήμε-jε = παχεῖα· τε μήματε πλῆθ. θηλ. — τε μήματε αἰθ. = τὸ πάχος, ἡ παχύτης.

(ι-ε-τε) μήτε-ι-α = ι-ε-τε μεγ[ε]θε-ι-α [τ] = ἀριστερι-κόν· dαγ' ε μήτε = ἡ ἀριστερὰ χεὶρ. — μbε τε μεγ[ε]θε = τὸ τὸ ἀριστερὸν (μέρος).

μυδηδήj-άνερ (budi) = θ. μαδηρόj-ίθμ (Πιζάνδι) = ἀπατῶ, κλέπτω.

μυδηρ-jε (budi) = ἀπάτη, πλάνη· θ. μυδηρί, θ. κυδήρ-ι.

μυιδρ (γ), μυιδρι, μυιδρα [Γρεια. μυιδρ] = εἶδε, ἔμπειρος· δαj (γ)· δij τι κίθτε bαμ κατε πυδρ = εἶδε νὰ τὸ εἶχε κάμει παλαι.

μιαg-α (γ) πλῆθ. μάκατε = ἡ ταίπα (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν) μακ' ε τ' αμηβ-λjιτ = ἡ ταίπα τυδ γάλακτος· ξαὶ μbαg = ἔπιασε τείπαν· (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν) ἐκὶ μιαgρίδg-α· πλῆθ. μιαgρίκατε (Ἐλβάσ. Τιμόθ.) = ἡ αμάσνα τείπα ἡ ἀπὸ τῶν λιμνοζήκων ζῴων.

μδεθ-ι (Τιμόθ.), μαγθ-ι (Κοθ.), ναθ-ι [Σ], κνοθ-ι (Κρυμβ), τε μανδιτ_ε δένατε [Ἐλβάσ.] = ὁ ἡμάλτης.

μιακεδονίθ-ι (Ἐλβάσ.) = μακεδονίθιον [Τυφγ. μαγδανός] καὶ πετροπίλ-ι (Βιμάσ.).

μαλ-ι (πλῆθ. λείπει) = πίθος· καμ μαλ = πολλῶ.—μς μούρ μαλι = ἐπόθησα.—μς-τρ-ι-μάρ μαλι = πόθη-αβ-αξ.—ς' καμ μαλ πρτύj = δὲν ἔχω πόθον δ' ἐπὶ (=δὲν μὲ μέλει διὰ εἶναι).—ηδούμε μαλινδ κνορ ε πάδε = ἀπόμεινεν ὁ πόθος μου ὅταν τὸν εἶδα· 2) μαλ (Ἀγγν.) = πλήθος.—α κjίνδ θνώμε νjτμε; = ὅπου πολλοὶ ἄνθρωποι; μαλ = πλῆθος.—πκρωμ τρέδg ε πς μαλ = ἀρκεῖ καὶ περιζήτησε. — ανντθ. = θνάμ' ε πτjλjνάμ = τόσον πολλὰ ὥστε νὰ τὰ πατῇ τις εἰς τὸν πόταμόν.

μαλμάδg-α πλῆθ. μαλμάτατε = κοπάρα, ἀφρισμός· καὶ μαλμάμ-ι (ξακλουπατσάδα) ανντθ. bαλάμ-ι = αἰλίγγα.

μαλμάνj ój' (budi — bogdan, γ. τ.) μ. ἀνρ. = κατεράρωσι, ἀναβαπτίζω, ἀφαίζω (ξακλουπατσιάδα) μαλμάνμ-όjτμ πκθ.—τὸ ανντθ. bαdj-ένεκ.

μαλργjλλ (budi γ. τ.) μ. αἰθ. = αjαj πjάj μάλατ· φράσι τε μαλεργjίφθ bjμ = τε αjάφτε πjάj μαλατ.—τὸ πκθ. μαλεργjέξμ = (Πεjμάτ.) = ἀπατεῶν· μαλεργjίνερ ἢ μαλεργjέξμ (γ) πρ τε νγράκ ἢ

πρ. τς γρέκ (τ) = διαβρό] πρ. τς γρκας. – δοτιθ. τσμαλεγγίνα, νλόκ μάλκ.

μαλεγγίμ-ι πλεθ μαλεγγίμτς = πίνς καμ μαλεγγία τς μαθ πρ. ... = ἔχω πολὺν πόθον ἐκέ... ἴδ. ἀβάγ-ι· ι-ε-μαλεγγίνθα = λυπητερός-ά.

μάλ-ι : πλεθ. μάλτς = χιονόν· φράσι μάρ μάλτς = ἄχνατσκα, [πάρκα τὸ χιονὸ κοινῶς] μάρκ μάλτς = ε φράσκτς = θλιμπέτσκα, ἔγκαν φυγάς· ἴδ. λαύβαγ-ι.

Μάλ' ε Ζι = τὸ Μαυρόβουνον. – 2) ἀπαρχία σας ἀν τῆ Ἄνω Ἀλβανίς Μαλ' ε Ζ. ε Σεμπρίτς.

Μαλτζέζ-ου : πλεθ. Μαλτζέτσκτς = Μαυροβουνιώτης, Μαυρόβουνος.

Μαλτζέζτσ-α : πλεθ. Μαλτζέζτσκτς = Μαυροβουνιώτισσα.

Μαλτζέζτ : ἀπὶ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν Μαυροβουνιωτῶν.

μαλτζού-α : ἔκαμα παρλόκτ. = τὰ ἔρε 2) οἱ ἐρασταί.

μαλτζούτ = ἀπὶ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐραστῶν.

μαλτζουτσαρ-άρι (τ) πλεθ. μαλτζετσάρτς = ἐραστής, χαιρέτης· καὶ μαλτζετσαρ-άρι, μαλτζουρ-άρι (γ) τὸ θηλ. μαλτζουρέ-μι θηλ. πλεθ. μαλτζέκτς ἀρσ., μαλτζέκτς θηλ.

μαλτζετού-ι (budi, γ. τ.) πλεθ. μαλτζετούκτς, μαλτσούι (budi, γ. τ.) πλεθ. ε τρ-μαχτ-α (budi – Παρμέτ).=πατμετού-ι (budi) πλεθ. πατμετούκτς = ἐμέτησκα (ἐπὶ πλευρᾶς).—ἐμέτησκα, ἀφίμωσις.

μαλτζετούτ-όϊ (budi γ. τ.)=ἐμετίζω, ἀφιμώζω (τὸν πλευρῶν) καὶ μαλτσούτ-όϊ (budi γ. τ.), πατμετόϊ (budi) [ἄλλως. πατμα] μαχτ-ιτ-ιτ (Παρμέτ.–Παρμέτ.) ἀόρ. μαχτ-ιτ-ε-ι, μτχ. μαχτιτς.—μαλτζετόβκ πλβάγτς = ἐμέτησκα τὸν πλευρῶν· τὸ πασθ. μαλτζετούτ-ώμι, μαλτσούτ-ώμι, πατμετούτ-ωμι = μαχτίτμ (Παρμέτ.–Παρμέτ.) = ἐμετίζομαι (ἀπὶ πλευρᾶς).

μαρίτ-α (bagdam) ἴδ. μανδάλ-α (γ) = ἡ τροχὸς πλεθ. α-τς.

μάτ-ι (Καθ. Παρμέτ.) μέτ-ι (Βερμέτ.), μαντ-ι (Κλεῖσ.) μάτ-ja (Παρμέτ.), μαντζ-α (Παρμέτ.) ἐπιτρ. = τὸ δίνομον καὶ ἡ κορτὸς τῆς σταφυλιᾶς, κοινῶς τὸ μοῦρον πλεθ μάτς, μάτς μάντατς, μάντς, μάντζατς ὁπωσδ.

μαντζ (γ) πλεθ μαντατζέτ – μαντζουμάρ καὶ τὸ μαῦρο μοῦρο καὶ μαντ ιζ] πλεθ μαντατζέτς.

μάνα φάρα (γ) *μάνα φάρα* (τ) = ἄδρανα, κοινῶς βατέρωμα· καὶ *μάνδα φάρα*, (Ἐλβάσ.) *μάνα φάρα* (γ), *φαρμάνζ-α* (Καθ.) πλθ. *φα ρμάνζες*, *φαρμάντ-α* (Σ) πλθ. *φαρμάντες*.

μάνα-σάω (Σ) = βρέχομαι.

μανδι-ου πλθ. *μανάρες*? ? ?

μανάλι-μι: πλθ. *μανάλιες* = καρφοπάτουρα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνέπηγνυον κηρία καὶ λυχνίδες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

μανγάλ-α = πύραυνα, τὸ μαγγάλι.

μάνγε-α (γ) πλθ *μάνγες* [Λεξ. *manica*], *μάγε-α* [τ] πλθ. *μάγες* = χειρί-ιδες, κοιν. *μανίκι· μάνγες τ'α κρίβιτς τὰ μανίκια τοῦ ὑπο καμίσου· γῆς μάνγε dγνί* (τ) *γῆς κρέξ dγνί* (γ) = *μὲ χερὶ ξύλο*.

μάνγή-ι (Καθ.) Θ. *μάνή-ι* = ἐμπόλεμος, κοινῶς ἰμαχητής.

μανγὸ λίπσαν (Μιζιαῖοι) Θ. *κανθάρ-ι* (Κριμ.) (= *σαγὸν λαγνό*).

μάνγον (budi Σ) = *μάνγωντες* (Σ), *μάτς* (Ἐλβάσαν.) *ἄπις* = λαιμὸς (Τουρκ. *κεσίκι*) [γκρ. *μβί*] = λαιμός.

[ν-α-τς] *μάνγωντς*, *μάνγωντς*, *μάτς* [Θ γκρ. *μτ*] = *λαιμό-ι-όν*.

μανδάλ-ι = *μάνδαλος*.

μανδάλ-α (Καθ.) πλθ. *μανδάλατς* Θ, *θαλλ-ι* = *μοχλὸς τῆς θύρας*.

μανδήλ-α (γ) πλθ. *μανδήλατς* καὶ *μανδήλ-α* (τ) πλθ. *μανδήλατς* = ἡ *τριχία*.

μάνδρ-α (γ. Μαλμσίσ) πλθ. *μάνδρατς* Θ. *πάν-ι* = ἡ *μάνδρα*.

μανίσ-α (bogdan-Ἐλβασ.) πλθ. *μανίσατς* = ἀγγειοφόρα. [Θ. *μανί*] πλ. *μανίτς dgγί· dιάπουjτς* (bogdan) = ἄνευ ἀγγειοφόρας ἔπεφε τοὺς μαθητάς.

μανίσ (bogdan) *μ.* πλθ. = *ἀγγειοφόρα μεγ.* *μανίσα*.

μανίσι-μι: (τ) *μ.* πλθ. = *ἐξιστορῶ*, *διαμύζω*.

μαρίβ-α = *μαρδάβ-ι-α*, *μαρδάβ-ι* (τ) = *μάραθον*.

μαρίσαρ-α: πλθ. *μαρίσατς* = *ἀγειοφόρα* = *κόσμ. χάνι*.

μαρίδ-ι Θ? (ἴσως κομ. *μαρέ* = *παράπονον*, πόθος ἀνεκλήμωτος, ἐπὶ νεκυόπαντων).

μαργωμάγ-α πλθ. *μαργωμάγατς* = *μαργωμάγον*, *μαργαίτης*.

μάρδ-α: πλθ. *μάρδατς* = *ὄχθη*. [Θ. *μάρδιμ*]

μάρδιμ παθ. τοῦ *μαρδ μ.* = *κρύπτω*.

μάρμ-α πλθ. *μάρματς* = *κοίλωμα*.

μαρίδ-α μαρίτ-α καὶ μαρίδ-ι (Βυζάντ.) πληθ. μαρίτατ-α = εἶδος κατάφυτος ἐκ κυμώρων.

μαρδί-για (γ. τ) = κοιν. μαρδές. — πιστεύουν νυκτ' ἐδῶ ἡ ἀξημέρωτα τὸ καὶ μαρδέ = ἐδῶ κοιμῶνται δὲν εἶναι καθαρίς, ἀλλ' ἔχει μπόρδεμα.

μαρδ: χ. = κισσός, κοιν. μαρτύνα. ἀόρ. μάρδ-ε-ι μτχ. μάρδ, μάρδωνε (γ) μαρδίνις (τ). τὸ πληθ. μάρδια. Θῆλ. μαρδίς = κισσός.

μαρμαντζ-α (Σ) πληθ. μαρμαντζατ Θῆλ. μαρμάντζ-α = ἀράχνη.

μαρμπόδ-ι (budi) = μάρμαρον.

μαρμαρόδ = χ. μαρμαρύνω, ἀποκλείνω. — τὸ παθητ. μαρμαρόμερ (budi).

Μάρ-ι = Μάρτιος μὴν καὶ μάρτ-ι (Σ).

(τὸ) μάρμαρ-α [Λατ. dies Martis] = τρίτη (ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος) διτ' ε μάρτ = τρίτη ἡμέρα.

μαρτάδ-α πληθ. μαρτάτατ = γάμος, ἀξιοπρ., ἀναπλήρ., νύμφευσις καὶ μαρτάρ-ι [Θῆλ. Ἰταλ. martito].

μαρτορόδ (budi) = μαρτυρῶ (ἐπὶ πίστεως)!

μαρτόδ-δέ = ἀπανδρόγυνο, νυμφεῖο [Θῆλ. Ἰταλ. martito].

μαρτόνυμ-άρτ = ἀπανδρόγυνος, νυμφόκρατ.

μάρρ-μάρρ-μάρρ μάρκ ἐνεργ. = λαμβάνω ἀντιθ. ἀπ. — ἀόρ. μάρ-ε-ι καὶ μούρ (τ) μούρ καὶ μοῦρ συνερ. (γ) μτχ. μάρρ καὶ μάρρωνε (γ) μάρτορ (τ) — παθ. μάρμαρ καὶ μάρμαρ. — σὲ μάρρ κηρὶ δνε; πόσον χαίρεσ τοῦτο τὸ ἀγγεῖον; μὲ μάρρ νοῦρα = πανώ. — μὲ μάρρ γδόμι = ἀποκαμαρώνω. — μὲ μάρρ μᾶλι = πολὺ. — μὲ τ-ε-ι μάρρνε μάντ = ζαλίζομαι. — μὲ τ-ε-ι μάρρατ κάρλι = κουτσαίνω (ἐπὶ ἀποπλανωμένου). — μὲ τ-ε-ι μάρρατ γῆλα = φαυλίζω. — μάρρ γουλία = νηφαλιάζομαι Θῆλ. μαρτάρρα. — μάρρ ὑνάρρ = ἀναπλαίζομαι Θῆλ. μαρτάρρα. — μάρρ κάρτα = λαμβάνω ἀποστολήν. — μάρρ ἄγε χ. = μαγεύω. — μάρρ φρίμα = ἀκαμπία. — μάρρ νδρηρ κάρλι = κουμπιαχειάζομαι. — μάρρ βαθ (τ) καὶ μάρρ βάθτ (γ) = μανιάζω ἐξ ἀγνῆς, ἀνοίαν παρ' ἄλλων, πλησιφρονῶμαι 2) μάρρ βάθτ (γ) = καταλαμβάνω, ἀνοῶ Θῆλ. κουμπτίνη. — μάρρ ε ἀπ = κάμνω λιμφοδοσίαν ἢ κάμνω συνουσίαν, συμπεθεριλογῶ. — τε μάρρα ε τε ἴδνα = λιμφοδοτοῦμαι. — μάρρ δίρα (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ζώων) = βατεύομαι. — λίπητε μάρρατε δίρα = συνουσιάζονται. — μάρρ βεσρέτε ἢ μάρρ βέτατε = ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρ-

μάστον.— μάρρ μλε σι = βασκανίζω τινά. — μάρρμ μλε σι = βασκανίζομαι, καὶ μάρρμ σῦδ. — μάρρ σι ε φάεβι = ἐνθυμοῦμαι. — ι-ε-μάρρε μάντσ = φρονιδιοδίδ (bogdan-γεγ.) — μάρρ μάλβετ' ε φτύδετε = ἀρκεπτεύω, γίνομαι φρρόνιμος — ἐμαρι ι κτι μάρι δίνε = διαβάζει ἡ φύση του. — μάρρ με τε μίρε = καλοπιάνω τινα (κοινῶς). — μάρρ με τε κάκ] = κακοπιάνω τινα (κοινῶς). — μάρρ μλε δύδε (Σ) ρ. ἐνερ. = ἀκουτάκιαν τινὰ ἴδ. πανγίβ. — μάρρεμ μλε δύδε (Σ) ρ. σῦδ = ἀκουτάκιασι ἴδ. πανγίβεμ. — βάκα μούς ζβάρ = ἔγινε νέα πλάκα. — μάρρ πρε δόρε = χαιρετισμῶ. — μάρρ «δε κβάρτ = ἀγκαλιάζω τινὰ καὶ β'. πέρνω 'ς τὸν λαιμό. — μάρρ ζλάρρ = ἀνάπτω' ἴδ. «λίζβα. — μάρρ φτυαβί ρ. σῦδ. = ἐνδυναμώνομαι. — ι-ε-μάρρε χάσ = ι-ε-ἀσυπλήσε. — τε μάρρε βίσ = ἡ νίκησι (bogdan). — ι-ε-μάρρε ι-ε = ἀνίκητος (bogdan) (κων. παρμένης).

μάρρε-βι καὶ (budi, bogdan) μλάβε-βε = ἐντιμοῦ, καταφέρνω = τοῦρκ.

μαρρζί-ε πλῆθ. μαρρζίτε = ἀνυπόκ.

μαρρόβ (Σ) ρ. ἐνερ. = ἐντιμοῦζω τινὰ ἴδ. τσαρμπρόβ. — τε μαρρόφτε Ζότι! = τε τσαρμπρόφτε Ζότι! — μαρρόβεμ (Σ) ρ. = ἐντιμοῦμαι, τσαρμπρόζομαι.

μαρρόσ-ο-ὸσ-ὸσ (τ) ρ. ἐνερ. = μαρκώνω τινά. — τε μαρρόστε Ζότι! = νὰ σὲ μαρώσῃ ὁ Θεός! — μαρρόστεμ [τ] = τὸδ. μαρκώνομαι. — ἀορ. μαρρόστε-ι· μτχ. μαρρόσταρρ.

μάσ-ζι (τ) πλῆθ. μάζκτε καὶ μάσ-ζι (τ) πλῆθ. μάζατε = πουλάκια (ἁρπακτικὰ ἀπὸ ὄρνεα).

μαστρίβ-ε (Πεκμέν) πλῆθ. μαστρίλτε = βρίσκω ε μυζιτ καὶ φρονῆ-ε (Πλάκαν. Τυρκ.), φρονῆ-ε (Κρυσ.) = βρίσκω ε μυζιτ πρε τε κάλτσε γρίλετ' ε πολάκεβετ νάβ πρε κτὸ κουρ λ]ερτ]ρε.

μάσ-ὸτ-ὸβ (γ) ρ. ἐνερ. = μετρῶ, καταμετρῶ, ἀναμετρῶ καὶ μάτ-μάτ (γ) — μαι δυ κουτ = μετρῶ δύο πήχεις. — μας γόβρε = μετρῶ τὸ ξεβάρκι. — μας δίνε = μετρῶ τὸν γῆν. — μαι δρίβετε = μετρῶ τὰ γεννήματα. ἀόρ. μάτσ-ε-ι μτχ. μάτε καὶ μάτουρ καὶ μάτουρε (τ).

μάσρε (γ. τ. bogdan) πλῆθ. μάτετε = μέτρον χωρητικότητος) μάρρ μάσ = πέρνω μέτρον. — με μάσ = μετὰ τὸ μέτρον. — πε μάτε = ἀνὰ μέτρα.

μασαρί-ω : πλγθ. μασαρίης (budi Ἑλλάδ.) = ἀντιλέγω (συνών. μασκαρά—Ἰταλ. mascare).

μασαρά ρ. αἰδ = ἀντιλέγομαι (Ἑλλάδ.).

μασπάτ-ι (Βερά.) ἴδ. σπάτ-ι = ῥάβδος.

μασπίλ-ου ??? (ἴσως = ἀκρίς).

μάσταρ-α (τ) πλγθ. μάσταρ = πάσσαλος, κυρ. τοιαῦτα, λίθοι ὀρθοί ἐπὶ τῶν ὁδῶν, τοὺς χρόνους ἤρτης εἶδε ἐ μάγερης σι λιμνάρε μάσταρ-α??!... ἴδ. μιτ-ζι = πέλλα.

μαστουρί-ι [Δικτ. stasculum] πλγθ. μαστούρης καὶ μαστούρτης (τ) = ἄρρην, ἄρσην, ἀρσενικός.—ἀντιθ. φεμρέρ-α (τ), φεμρέρ-ε (γ).

μαστουλούφ-ὄρι (τ) συνῳ. γ) = ἀρσενικός.

μαστουλόμερ-ἐρι· πλγθ. μαστουλόμερης· ἀντιθ. φεμρόμερ-ἐρι (τ) = θηλυκός.

μαδδαλί-ι (γ) πλγθ. μαδδούρτης = ἡ κάλλιε τοῦ χέρτιου· ἐβί μαδδουλ-κάρτης = μία κάλλιε χαρτί.

μαδηρέ (Πιστρικὶ—Ingelsa) ρ. ἐνερ. = ἀπατῶ, πλανῶ· ἴδ. νιδρί.—τὸ παθ. μαδηρίζερα = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι· ἴδ. νιδρίζερ· ὄν. μαδηρέδ-ε-ι μετοχ. μαδηρέδια.

μάτ-ερ-ερ (τ) = ἴδ. μάτ-ερ-ερ τὸ παθ. μάτερ = μητρῶ.

Μάτ-Μάτηα = ἡ Μάτηα, ἡ Ἄρτεμις (ἐπωνυμία τῆς Ἄνω Ἀλβανίας.

μάτερ-ι πλγθ. μάτερης—ὁ μητρῶν 2) τὸ μάτηνον· ἴδ. μάτερ-α.

μάτερ : παθ. ματρόμαι· 2) μάτερα τ' ι βία = ἐπιμαίζομαι νὰ τὸν ατυπήσω, μάτερα τ' ι χλῆθι = ἐπιμαίζομαι νὰ τοῦ εἴπω· μάτερα τα βάνι κὴ πάνω = ἐπιμαίζομαι νὰ κάμω τοῦτο τὸ πρᾶγμα.—μάτερα τ' ὄλιν κι κὰμ γρίας ἐπιμαίζομαι νὰ τοῦ εἴπω ἄλλὰ φοβοῦμαι.

ματαρέ (τ) ρ. ἐνερ. = πασπατεύω, ἀναβόνω, νιβρίζ.

μάτερ-α (Πεμρέτ.) πλγθ. μάτερας [Σκουτελιώτικα = μάτερ] = ἡ μάτερ τῶν μελισσῶν, ἡ βασίλισσα.

ματορρέδ-ου ???

μαχλί-ι (Πεμρέτ.) ἴδ. φαρτελλέστερ-α = μονοβόλιον.

μαχέ-α (Βερά.) πλγθ. μαχέτης = ἴδ. μαλλεκέρ-ι = πόνος, ἀρθρῖτις πλευρᾶς.

μαχέ-ο-ἰζ (Βερά. - Πεμρέτ.) ρ. ἐνερ. = ἐμπίζω, ἀρμαρίζω (τὴν πλευρὰν) ἴδ. ρ. μαλλεκέ—μαχέτα πλάγερης = μαλλεκέδε πλάγερης.—ὄν. μαχέτα-ε-ν μετοχ. μαχέτανερ· 2) μαχέτανι-ἰν (γ) ρ. ἐνερ. = πειρ-

γελάω, παρπαλίζω· δόρ. μοχίτα-α ι μετ. μαχίτανς (γ). — μοχίτα = παρηγελάμαι, παρπαλίζομαι.

μάτα-α (γ) πλεθ. μάτανς = γαλέ κιον γάτα, και μάτα-ja (γ) πλεθ. μάτανς, ματέ-je (τ) πλεθ. μάτεσε, μάτα-α (Σ) πλεθ. μάτανς. — ματέ-ι (τ) πλεθ. ματέσε? ? ? = γάτες. — μάτε μουκίρ.

ματσάκ-ου πλεθ. ματσάκες = γάτες κιον. και ματσάρι (Σ). ράτα-ι (Σ. Κρουγε, Ἐλβάσ.) πλεθ. ράτανς.

μβα-α-α (Ἐλβασ.) = ρθ. μβα-άν-αν (γ) μβα-άν-α (γ) = ρθ. μβαί (τ) — δόρ. μβάϊτα-α-ι μετ. μβάϊτανς (γ) μβάϊτσας (τ) = βαστώ.

μβάθ = ρ. ἐνας. — ἀντθ. πβάθ. ρ. μβάθ κρεμάνανς, δόμας, ἰρέκανς, τίμαϊνς μβάθ κάλϊνς = καλλιγόνα τὸ βλαγόν. μβαθ βρότανς, ωλιάνανς μέ πλάϊές — παθ. μβάθκα ἀντθ. πβάθκα.

μβάθκις· ἐπίρ. ἀντθ. πβάθκις. — α-α-ας μβάθκις ἐπίθ. — ἀντθ. α-α-ας πβάθκις.

μβάϊ (τ) και μβάϊ (τ) ρ. ἐνας. = αμπάϊ Σ] ἐμπαϊζω, 8) τσαπίνω. — ἀόρ. μβάϊτα, μτχ. μβάϊτανς (γ) και μβάϊτσας (τ) — ἐ ἐνεστ. και μβά-άν-αν (γ). μβά-α-ά [Ἐλβασ.] — μβάϊ μάτ = ἐνθυμοῦμαι. — μβάϊ δαμάς = ἀπατάϊ. μβα γέρας = ἀρέσει τὸν γλέσσαν (τὸ τσίρκα) = [μὴ ἀρίζης] μβα βάϊ = βγ βάϊ καί βς βάϊ (τ) = πρωίζω. — μβα δμάϊας = βασανο ἔναι. — μας μς μβα = μὲ μέ ἐμπαϊζει. — μβα ἄνς = κόμι μέ τὸ κόμπο (κάπου). — μβα δάλανς = ἐμπαϊζω τὸν ἄλλον. — τί μβα κρῆ κρότσι ; = τί σημαίνει τοῦτο; μανς μβάϊτανς (budi) = ἐμπαθημένος, ὑπερχαμένος. — μετ' α μβάϊτανς ε α λϊόνανς (budi) = καιρὸς ἐμπαθημένος καὶ ἀπεγνωσμένος.

μβάλς (bogdan) = μλε βλὲ = εἰς τὸ μέτωπον.

μβαλσαφόρϊς· ἐπίρ. [Σ. γ) [βαλ-α καὶ φάϊα-ja] = ἐνάντια, παρμπρίς, καὶ μβαλμφάϊα (budi), φάϊα (μετὰ γεν.) ὡς φάϊα μάϊ, τάϊ-κεί = ἐνάντια μου, σου, κότσι, νάϊ φάϊα, νάϊ σί, πμ φάϊαζω. — ἀντθ. φθέζνωφζι (τ).

μβαρ-αρ-αρ (τ) = ρθ. βαρ-αρ-αρ (Σ) ρ. = κυδάλλω.

μβαρσούϊ (Βαρετ.) [ρθ. πάρ-α] ρ. ἐνας. = συγκρίνω, παραβάλλω, μβαρσόνερ (Βαρετ.) παθ. = συγκρίνομαι, παραβάλλομαι.

μβάρα [πάρα] μβάϊ (τ) ἐπίρ. = ἀπὸ τὸν ἕνα, ἀξιό- ϑ] (γ) γυναῖκ· ἀντθ. πράτς — κρούϊανς ε αί βάσους πράτς, αβάϊ μβάρα = ἔχει φρόνιμα

τὸ ὑποκόμπωμα ἀνάπαλιν, γέρασε κι ἀπ' τὸν ἴδιον. — νιάτα μου βιὸν μβάρε τε θερούνε μι ὄβρε τε μίνγιμε = δὲν μοῦ ἔρχεται δεξιὰ νὰ γράψω μὲ τὸν ἀριστερὸν χέρα. — καβάλ μου βιὸν μβάρε = ἔτσι μοῦ ἔρχεται δεξιά, πλάνη εἶναι. — ι βιὸν μβάρε πάνα ἢ ι βίντε μβάρε πάνα, ι βιὸν μβρὶδ πάνα = προσβάλει ἡ θυλαχή του. — ου ψγίνε μβάρε = ἐσταλάθησαν γενειάδες, [ἔπεσαν ὅριο], ἐπαναστάθησαν γενειάδες. — μὲς φίλιε μβάρ' ε πράβε = μὴ ὁμιλεῖς ὅτι φθάνει.

[ι-ε-ντ] μβάρε ἐπίθ. = ἐπιδέξιος, ἀντιθ. ι-ε-ντ-πράβε. — dβάλ' ι μβάρε = πραγματικὸν παιδί, dυάλ' ι πράβε = ἀνάπηρον παιδί, — αλλ' ε μβάρε: (ρρόπε) = κατασπίδιον! — πολ' ε μβάρε = κακὸς κόμπος (ρρόπε). — ἐπίκρασις: μβάρε πάντ! = κακὸς κλῆρος! κι ὄβρε τε μβάρε, κι κίνιβ τε μβάρε [Τσιμπ-σαρακάλικον χέρι, πιάδι]. — καπὶ ἔβγ τε μβάρε τ' ἀτ = αὐτὴ εἶναι ἡ προσωπή του.

μβάρα (τ) = bàra (Σ) = ρίχνει, καταβάλλει.

μβαρε-α = πρόσθ. ἐπιδεξιότης. πλησθ. μβαρέντ, ἀντιθ. πραπε-α πλησθ. πραπρίτ.

μβαρεμί: ρ. ἀντ. = βλ' μβάρε, ε βλ' μβ' νίβη τε μβάρε. — μβαρεντίκ bavίρια.

μβαρεμίρα πασθ. υἱόθ. = θίρα μβ' νίβη τε μβάρε.

μβάρ-ε [bogdan] = σθ. πάρ. [bagdan] ουσ. — σοὶ μβάρι [bogdan] = καλὸς πρίτηρας. — παρ σε ι σεν θένε μβάρι [bogdan] = δὲ ἔσκε εἶχεν εἶπεν κἀτὸ πρίτηρα. ζθ. παπάρε.

(ι) μβαρεντίρα-ε [bogdan] = διδασκαλεῖον [βάρε-ια].

(ἰ) μβαρεντίρα-βε = διδασκαλεῖον

μβαρέν-ιμ [μβάρε] ρ. ἀντ. = παλαίνω τι, ἀσκῶ, ἀσκοῦμαι τι. 2) μβαρέν (Ilζάνδι) (Ἄνω Ἀλβανία) = πρέπει, δεῖ [γ]. δέν [τ] — μβαρόβα πούνε = ἐπαλαίωσα τὴν ἐργασίαν μου, τὴν ὑπηθείαν μου. — κιὰ μβαρε κρένι; = πῶς πηγαίνει; καλὰ ἔρα καλά; [= καλὰ παλαίνει ὁ ἄρρωστος;] — δνὲ με ε μβαρέμα (Ἄνω Ἀλβανία) = δοὺλα μὲ ε βάρ (γ), δουλ τα βεγ (τ) = θέλω νὰ τὸ τελειώσω.

μβαρόνα-όμι: πασθ. καὶ υἱόθ. νὰ εἶν μβαρόν βούνε = ἐπαλαίωσε τὸ ψωμί, ἐπάθησε τὸ ψωμί. — σὲν μβαρόμπε πούνε = σήμερον παλαίνει ἡ δουλειά. — μ' εν μβαρόνεν πασέτε = πάθησαν τὰ χρή-

μετέ μου. — σ' πάνω τε μβαρώαρε = δεν έχω τελειωμό, δεν έχει τέλος.

μβάρε [bárre-a] ρ. ανεργ. = έγγαστρώνω. — βλ. bárca, μτχ. μβάρε και μβάσουνε (γ), μβάσουαρε (τ). — πέλμε' ε κάρ μβάρε = έχω τον φαρδύ γαστρωμένον· βλ. πγίο με bárre.

μβάρουμ παθ. = πγίστερ με bárre.

μβάρρε-jo (budi-bogdan) πλεθ. μβάρρεν βλ. μάρρε-jo (Σ) και μβάρρω (bogdan) = εντρέπομαι.

μβάς (γ) = πας (τ) πγάδιας = σπίτι.

μβασουσάρ (γ) = βλ. πασουσάρ (τ), μβασουσάρ (Σ), μβασανδάρ (γ), μβασανδάρτε (γ) = δικός, δικός σου.

μβασί (Βερέτ.) [μβα-σι = βάσκα δέκα, ενδέκα δεκ] και μβασί (Πετρέτ.), άμσιας (γ) [άμσιαρ σι] = μβασί μας = δικοί μας· μβασί βιάν νδεΐνι = δικοί έχουνε τρία (Βερέτ.) = μβάσι βιάν σαΐτι (Πετρέτ.) = άμσιαρ βιάν σαΐτι (γ).

μβασί (γ) [μβασ-σι] = βλ. πασί = άρτι, επειδή.

μβασαγδάρ (γ) βλ. πασαγδάρ (τ), μβασαγδάρ (Σ), μβασαγδάρ (γ), μβασαγδάρτε (γ), μβασαγδάρνι (bogdan) = είτε, είσαι.

μβασάνδαρ (γ) = πασάνδαρ (τ), μβασάνδαρ (Σ) = μαθαίρων.

μβασάνδαρ-πάρε (γ) = πασάνδαρ πάρερ, μβασάνδαρ τάτερι (Σ) = άντρας μαθαίρων.

μβασάν (budi γ.) τριτοπρ. ρ. = έρχεσαι, έπαρσαι, φθάνει. — με-τι-ι μβασάν = μη-τσι-σαι φθάνει. — κα-σα-σου μβασάν = μάρ-σας-σαι φθάνει. — πάλε με μβασάν δαΐλε = δεν με φθάνει το χαρτί = πάλε με dilkj δαΐλε. — βλ. με-τι-ι dilkj = έρχεσαι.

μβασγδάνε-ε (bogdan) = λόγχη· και πασγδάνε-ε (bogdan).

μβάχ̌ε = βλ. μβάρε (τ).

μβαχ̌ώ: παθ. = αρπάζομαι, διατρέχομαι, αμπαλίζομαι Σ) ανοίγομαι.— σ' μβάχ̌ενε βρόλ' ε ζβάρμιτ = δεν αμπαλίζονται, δεν αρκετεύει ή όρμή του πυρός. — αμέ μβάχ̌ενε ότ-άτε; = πώς διατηρείται (εις την υγείαν) ο παππούς σου; μβάχ̌ενε μίρε = διατηρείται καλώς (εις την υγείαν). — μβαχ̌ερ γίκλ (budi) = διατηρώμαι ζωντανός. — μβαχ̌ερ μιε τε μάλ, τ' ανάλε μβαχ̌ερ = ανοίγομαι. — πε γίνε, πε δουλειάς, πε δυνούνε = ανοίγομαι διά τα πλούτη, την αφθο-

σητα, τὸν σοφόν.—μhιήβjα γjήλg ε γjελίγj (hudi) = ἀκατοικίζομαι ζωντανὸς καὶ ζῶ.

μὸ' απ' ανε : ἐπιρ. = πάρτον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἴδ. καὶ μhε κατ' ἀνε.

μhε : προθ. (μετ' κίτ. καὶ τοπικὸς] = πρὸς, εἰς· σεμαίνει τὸ πρὸς τὸ δεῖνα μh' ατὲ βίνε = ὑπάγανε πρὸς ἐκεῖνον τὸ μέρος· (ἴδ. Γραμ. Ἀλβ. Κ. Χριστοφορίδου σελ. 102].

μhεπιάδηε (Τυρόν.) ἴδ. πεμαμhεμ (τ) μhεπιμhετε djελjη (Τυρόν.)= κανε ζjε djελjη μα ενενανε μhε κάμhε χεμε'ε πάγε = ἐχχίζω νὰ πεγαίνω· (ἐπὶ κεκλιμ).

μhε απ' ανε = ἐπιρ. = ἐνατεζθεν, πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

μhελόηj (τ) = ἴδ. μhιὰ γ. = ἀλεύω.

μhεμέθ (τ) γ. [τρεπῆ τοῦ λj εἰς jj ἴδ. γ. μhεμjέθ = μεζόνω.

μhεμjόθα (τ) = ἴδ. μhελjjόθα = μεζόνομαι.

μhεμjολjε-jα πλεθ. μhεμjελjεντε = πανιδίζομαι, πανηγυρίζω, συναθροίζομαι.

μhεμjόθα-jε : πλεθ. μhεμjοθjεντε = αὐξ κjε μhεμjεθ = ἐ πολλύγωσε.

μhεμjόθε-jε = πλεθ. μhεμjεθεντε = κjὸ κjε μhεμjεθ = ἐ πολλύγωσε.

μhεμjόθ : (hudi-γ. τ.] γ. ἐνεγ. = συνάζω, συναθροίζω, κανεὶς μεζόνω ἀπεναντί, πλελjεθ.— μhεμjεθ. — πεθ. μhεμjεθε — ἀντιθ. σhελjjόθα.

μhεμjηόηj (τ) [μ-hεθjεντε-α] γ. ἐνεγ. = φροντίνω (κάμε γάντανε τὸν σπόρον ὡς ἀπὸ τῶν γεννημάτων ἄλλὰ καμχώνανε μὲ τὸ καλοῦσι) π. χ. μhεμjηόηj κjέπε. ζjόθε, πρόδ κ.τ.λ. = πρόλj νὰ δὲ ζjινjεντε.— μhεμjηόηj ζjεμὲ νὰ δίδτε = φροντίνω κλήματα 'ς τὸ κjπεῖλι· 2) πανηγύνω, δάσκω· μhεμjεηόηε τε βδίνουτε = ἔθαφαν, πανήγυσαν τὸν νεκρὸν (ἐπὶ ἐχθρῶν καὶ ἀλλοτρίων, ἐπὶ δὲ φίλων καὶ ἐμαθητῶν λέγεται ε κάλεσε, ε ἔστησε, ε βούλεψε νὰ δὲ τ.).— τὸ πεθ. μhεμjεηόηε (τ) ἴδ. μhιὰλ = μhίλεμ = σπείρω (σπείρω ἢ κίτσσω).

μhε ηj' ανε = ἐπιρ. = κατὰ μέρος, χωριστά. —βίνε μhε ηj' ανε = βαίνω τὸ κατὰ μέρος.— ικε μhε ηj' ανε = φύγε κατὰ μέρος.

μhεμέ : [Παμάκ.] = ἴδ. πεμέ = κατὰ γῆς, χαμαί.

μhεμπε πλεθ. μhεμέπε-ντε (γ] μhεμέπεντε (τ) [Λατ. imperator] = βασιλεύς, ἄναξ· ἴδ. πεμεμέμε [bogdan], μέγε-ε.

μhεμπεμμέθε-ε (τ) μhεμπεντέθε-ε (γ) πλεθ.—κτε=βασιλεύσω· ἴδ. πεμεμdέθε-ε [bogdan].

μbgρεηgι-α ἡγ), μbερεπgι-κ (τ) = πλεθ. — ικg = βασιλεία· ἴδ. παρgα-di-κ (budi-bogdan), μεγjgά-κ (bogdan Σ.).

μbggαgbδι (γ) μbgαεgbδι (τ) ἐπιρ. = βασιλικῶς.

μbggαgbόj-dj (γ) [λατ. imporo-are] ρ. = βασιλεύω· ἴδ. παρgdj, μεγjgάj. — μbgαεgbάj (τ).

μbggbζiμ καὶ πbgbζiμ (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν προβάτων) π. χ. δίντε μbgbζίgνε = τὰ πρόβατα βατεύονται.

μbggθάj-dj = ρ. ἐνερ. = κτυμβόνω, καρφίνω· τὸ παθ.

μbggθάνα-dμα. — ἀνεπιθ. σbμbθάj-dμι.

μbggθάνεg-α, μbgθάνεgg-κ, μ bεθάνεg-κ (Σ) καὶ μbgθάεg-κ (Σ) πλεθ. κ-τε = καρβίνι, κόφα.

μbggbάj (budi) ρ. = ἴδ. μbgπάj (budi-bogdan) ρ. = κλείω. — μbεgπάj (Βεράτ.) = ἴδ. μbεgπάj ρ.

μbηάj (π) μαρ. ἐνεργ. = ζωγράφω· ἀντιθ. σbάj (τ) μbάj κjίεg, bάj κjίεg = ζωγράφος, τοὺς βους βασιλέως, ἵππους κ.τ.λ. παθ. μbάjνα (τ).

μbηgάj (budi, bogdan, Ἐλβάσ. Καθ.) ρ. ἐνερ. = φθάνω (ἐπὶ ὄρνεως)· ε μbηgίν dέγε' ε dρέjνε = τὸν ὄρθρον τὸν κλίνουν τοὶ ἄνδρες· 2) μάρα νάδετ = προφθάνω (ἐπὶ ἀποστάσεως) ε μbηgίν πρέj νάδεgε = τὸν ἐκφεύγουν ἀπὸ τὸν δρόμον. — ἴδ. μbήj (γ), βεμbήj-ij, πμbήj-j (τ).

μbηgμάj (Καθ.) = ἴδ. μbάjδεgε ἐπιρ. ⟨κατεπειγόντως⟩.

(ι-ε-τε) μbηgμάδεgε (Καθ.) ἐπιθ. = ἴδ. ι-ε-τε μbάjδεgε. — ἐπιθ. κατεπειγόμενος.

μbήdj-ε dε (γ. τ. bogdan) ρ. νόθ. = μένω, ἀπομένω, στέκομαι· μbέτε νdε βάτε = ἔμεινε ἐ τὸν πόνον. — κεg τάτε ι μbέτε τε μbέdμνε ε γjάτεατε = ἀρέσκει ἐπαμένειν ἐ ρίζες τοῦ κόμπους.

μbίεg-ε : πλεθ. μbέτεκε = ἀνεψιὸς (ἐκ δυγατρὸς ἢ ἐξ υἱοῦ ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς)· ἰμε μbίεg = ὁ ἀνεψιός του. — ε μbέτα = ἡ ἀνεψιά του (ἢ -τες).

μbιεάj-dj (budi. Ἐλβάσ. Βερ.) = ἴδ. bεεάj-dj (γ. τ.) (συντόμ. μετὰ γενικῆς) ι μbεεάj Ζότε = πιστεύω τῷ Θεῷ.

μbgαπμα (Dίβρ) ρ. νόθ. = bνυβbυάjδεπα, πgμbgάjδεπα = ἀγαπόνομαι.

μbgάj (γ. budi, bogdan), μbεgάj (budi) ρ· ἐνερ. = κλείω, ἀντιθ. πάj ρ. — μbgάj dέgεg = κλείω τὴν θύραν· τὸ παθ. μbgάjεμ. — μbιgάjεμ ἀντιθ. πάjεμ.

(ι-ε-τζ) *μδρδλζ* (bogdan) = κλωτσιά-κλώτσα, παλιγκόνι.
μδρδιλ (bogdan) ρ. πλδ. = ζδ. *μπδτιλ* ρ. = πολίτικα.
μδρδιλζ (bogdan) μετοχ. = ζδ. *μπδτιλζ* μετοχ.
μδρδιλτσι (bogdan) = ζδ. *μπδτιλτσι* = πολίτισμα.
μδτ. : πρδ. (μετά γεν. και συνεκδ.) (πρβ. τα έπαθαν· άντικ. «δρτζ).
μδιλ και *μδιλ* και *μδιλ* : = σπείρα (σπείρας, κλοιός] *μδιλδ γρόν*, ελίκη, τριβόλος κ.τ.λ. άντιθ. κίρρ.
(τζ) *μδιλδτζ* ουδ. = τα σπείρια.
μδιλδρι πλθ. *μδιλδρτζ* = ο σπείρας, ο σαρκός.
μδιλδου-ja πλθ. *μδιλδρτζ* = η σπείρισσα.
μδιλδ : άκρ. = σπειρόδον.
(ι-ατζ) *μδιλδ* = έπιθ. = έσπειρμένος.
μδιλδρ πλθ. του *μδιλ* ρ.
μδιλ : ρ. συνηρ. = ζδ. *μδιλ* ρ. = σπείρω.
μδλδ : (τ) = ζδ. πλ (γ) = μαλακίζω τινά.
μδλδ και *μδιλδ* ρ. ένερ. = *δρδλγω* και *μδιλ* (συνηρ.) — τα πλθ. *μδιλδμ* = *δρδλγμα*.
μδιλδμε-ι-α-ja = τα *δρδλγματα* ή *δρδλγματα*.
μδιζου (τ) = ζδ. πλζμ. (γ) = ουδ. *μαλακίζωμαι*.
μδιρ (Κρ.τσ) = ζδ. γλδ, γλδ = ίσως.
μδιστδτ : ουδ. = ιδ. *παραδάτ* ρ. (γ) = *υπερηφδνδ*.
μδιστδτσι = ζδ. *παραδάτσμα* (γ) = *υπερηφδνδμα*.
μδλζδτ (τ) ρ. = ζδ. πλζμα ρ. = *γραφόπαιο* τινά άντιθ. *παραγρά* (γ).
μδλζδτσι (τ) = πλζδτσι ρ. ουδ. = *γραφόπαιο*.
μδλζαπαιρ-δρι (Κεδ.) συνηρ. ζδ. *μπλητσιαρώνι* (τ) και *μδλζάτσε-ι* πλθ. *μδλζάτσιτσε* (Παρέτ.), *μδζαπαιρ-δρι* (γ), *μδλζαπαιρ-δρ* (γ) = *παραγγέλλω* δηλ. τα πράγματα.
(ι-ατζ) *μδλζδτζ* (τ) = ζδ. (ι-ε-τζ) *δλζδτζ* (τ) [*μδλζαρον*].
μδλζαρδν (τ. budi) = ζδ. *δλζαρδν* = *χλωμάζω*, *κιτρινίζω*.
[ή *μδλζαρδνω-ε* (budi) = *χλωρός· α-μδλζαρδνάρε-ja* = *χλωμά τα μδλζαρδνάρ-ατζ* = ουδ. = τ' *χλωρόντες*. τα *χλωρία*.—(ι-ε-τζ) *μδλζαρδνάρτζ* (τ) *[μδλζάρ-ι]* = *υπολεύκη*, *ένεχυρο*· ζδ. *πάνε-γνο*.
μδλδδ (Παμβ.) ρ. ζδ. *μδιδδ* ρ. *μδλζδδα* (Παμβ.) ρ. ζδ. *μδιδδα*.
μδλδζ (budi) ? ? *ές τζ φρόσυ* : *μα ι χάσα μδιζ* = *άρνιζαι* (Τναρ. ι

Ιδια ποιμής]. — ι ρόδε μβκέ = τὸν ἐγκάθετον· μα ι μεσα μβκέ = ἐδ. μεζύj = ἀγκάθια.

μβκάδια ἐδ. bradéne-s = κάνιστρος.

μβκάjε-γα (γ) πλοκ. μβλάjατε ἐδ. χερδάτε = ἀχχιάτε.

μβρέζια : (budi) πεκ.τνὶ μβρεσ. ἐδ. dρεζέτε, λjρέζεμ = ἀδειαζόμαι.

μβρέζατε ἐπίρ. = ἄδειον, κενόν.

(ι-ε-τε) μβρέζατε : ἐπίθ. = ἀδειασ-ε-ιν, κενώ-σ-ών.

μβρέμι (γ) μβρέμε (τ) πρέμε (Ἀργυρ.) ἐπρ. = ἀπέμε, τὸ βράδυ, ταύτα τὴν ἑσπέρα. — ἔjε μβρέμι καὶ ἔjα μβρέμε νὰ σπρί καὶ ἔjε πρέμε νὰ σπρί = ἔλα ἀπόψε τὸ βράδυ ἢ νὰ σπάσι. — ἀπαρε μβρεμε = χθὲς τὸ βράδυ, πρώην τὴν ἑσπέρα. — πασπάρε μβρεμε = μεθαύριο βράδυ, μεθαύριο τὴν ἑσπέρα.

μβρέμενε (γ. budi), μβρέμενε (τ) ἐπιρ. = τὸ ἀπόβραδο, πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἰς τὸ ἑσπέρας. — μβρέμενε ε μεγjέσιν (budi) = νὰ μβρεμjεν ε νὰ μεγjέσ (γ), ἢ νὰ μβρέμεν ε νὰ μεγjέσ (τ) ἢ πρ μβρεμjε ε πρ μεγjέσι (γ) = πρωὶ καὶ βράδυ ἢ πρωὶ καὶ ἑσπέρα. — μβρέμε ε μεγjέσι (budi) = πρωὶ καὶ βράδυ. — ἀντίθετον μεγjέσε.

μβρίμε (γ) μβρέμε (τ), πρέμε (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἐκ τὸ βράδυ, τὸν παλαιότερον ἑσπέρον — πρ μβρέμε (γ) = κάθε βράδυ. — (μβρέμε (τ) καὶ πρέμε (Ἀργυρ.) συμπίπτουν = ἀπόψε τὸ βράδυ καὶ ἔχθες τὸ βράδυ). — πασμβρέμε (γ) = πρωΐ, τὸν προπαλαίτερον ἑσπέρον. — μβρεμε-jε (γ), μβρέμε-jε (budi-Σ), μβρέμε-ε (τ) — ἀντίθ. μεγjέσι. — μία μβρέμε (γ) = καλὴ ἑσπέρα. — μβρέμε μία (Σ) μία μβρέμε (τ) (ἑνιαῖος) καὶ μία μβρέμε (τ) = καλὴ ἑσπέρα σας. — πρ γjίθ μβρέμε (budi) = πρ κάθε μβρέμε (γ) = κατ' ἐκάστην ἑσπέραν.

μβρεδ-δεδε (budi) [Σλαυικὴ λέξις] ρ. — ἀδυνάζω τι, σίκαιρόνω, κατανώ τι. ἀορ. μβρέζε-σ-ι μτχ. μβρεζ καὶ μβρέζωσ ἐδ. dρεζί, λjρεζί = ἀδυνάζω.

μβρέν (γ) ἐπίρ. ἐδ. πρέν (τ) ἐπίρ. = πάλιν.

μβρέν (γ) ρ. ἐδ. πρεντί] (Σ) = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.

μβρένε : (γ) πρθ. = ἐδ. πρένε (τ) = ἐπίσω. — πρ μβρένε (γ) = ἐπιστροφή.

μβρέτς (γ) μβρέντς (Σ) = ζδ. πρέτς (τ) πρέδ. = δεύτερ.
(ι-ε-τς) μβρέτς, μβρέντς = ζδ. ι-ε-τς πρέτς (τ) έπζδ. = δεύτερος.
μβρέτσμ (γ) πεδ. τνέ μβρέτ (γ) ρ. = γυρίζω άπίσω.
(ι-ε-τς) μβρέτσμ (γ. Έλβασ.), μβρέτσμτς (γ), μβρέτσμς-ι-ε-τς (bardi, Κρεζμ) έπζδ. = τελευταίος, έσχατος, άπροσώπος, άπόδους.
μβρεπαζ-ε και μβρεπρέτ-ε (γ. Σ) πλεζδ. ι-τς ζδ. πρεπαζ-ε (τ) και μβρεπρέτμ-ι (Σ) = άναπαδίκ κουνώ.
μβρεπαδνέ = ζδ. πρεπρεδ = γυρίζω άπίσω, πλώνω.
μβρέτσμτε (γ) = ζδ. πρέπρτε = τὸ ἀναπαδίκ, ἢ ἄλλη ὄψι.
μβρέτσμς (γ) ζδ. πρέπρτς (τ) έπζδ. = άναπαδίκ.
μβρέτσε (bardi-Καδ.-Τοσκ.) πεδ. μβρέπτερ = ζδ. μβρέπ-ερ.
μβρέτσμς (Σ) = ζδ. μβρέτς (γ) πζδ. = πάλιν, άπίσω.
μβρέτσ ρ. = γυρίζω, άντζδ. άδβρέτ.
μβρέτσδα (γ) ζδ. bρίνδε (τ) = μέση.
μβρέτσα (Κρεζμ) ??? (πεδ. τνδ μβρέτ).
μβρέτερ (Τοσκ.) μρέτερ (Τοσκ.) = βρίτερ, πλετρόφερμ βορτόρεσ.— μ' τναβρέτ κάμβε, δέρε, γjέδτε κ.τ.λ. = μ' τα βρέτ κάμβε, δέρε, γjέδτε (ε τα νδέτ γjέσσα πρμβρίνδε).
μβρέ-ε-ε (Τοσκ.) ρ. άκρχ. = βρέσ-ε-τ-ατ = δκρώ κουνώ και μρέτ-ε-ε (Τοσκ.) [ζδ. μβρ-τα]. κερ. μβρέτε μτχ. μβρέτ και μβρέτ-τνε = τναβρέτ και έδτε μβρέτ = έδτε βρώμα μέδι, είνε βορτόρεσ, πλεγμένος. — κάμ μβρέτσε δέρε, κάρβερε, γjέδτε κ.τ.λ. φτιάξε, κάλε δουλειάν, κάθαρε κ.τλ. κλέφτα μβρέτσε = κλέφτες βράδυ.
μβρέζ (Παρρέτ.) = ζδ. πρέζ ρ. = ροκανίζω (σίκαλα).
μβρέjε-ε (bardi) = ζδ. bρίνjε-ε = πλευρά.
μβρέjτα (Παρρέτ.) ζδ. πρέjτα = ροκανίζερε.
[μβρέδ] ρ. = άφκδ. — [τε μβρέδσερε-ι-τε] = δρέλος.
μβρέδ (τ) έπζδ. = μβράρ. — ι-ε-μβρέτερ-ι-ε (bogdan).
(ι-ε-τε) μβρετόjτσερε (Παρρέτ.) μβρετε (γ) = ζαμαρέτσε-ε-τε. — τε μβρέδσερε (bogdan) πλδ. = τε γατσάμετ' ε bούσετε. — bουτ' ε bρετόjτσερε και bουτ' ε μβρέδσε (γ) = δυζμος άρτος.
μβρετόν (Παρρέτ.) ρ. άνεγγ. [bρετρ-ι] = ζαμώνω τον άρτον. — μβρετόj ε μβρόj (γ) Σ] = γατσάj bούσερε (bogdan) άόρ. μβρετόjτα, μτχ. μβρετόjτσερε (τ) μβρετρ (γ).

μβύθ [bíθg-a] ρ. ἐνερ. = χάνω εἰς τὸν ἀέρα, κρέμα μ' bíθg.— jα μβύθ = jα κρέμα μ' bíθg = jα θτὶς μ' bíθg = jα βί μ' bíθg.

μβύϊ (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κλείω ἀπλῶς. — μbgλύj (τ), μbgθλj (γ. bndi) μbgτθλj (τ. Περγάν.), μbgτθλj (Βερόν.), μgθλj (γ), νdγνj (γ) ἢ νdγj (γ) ρ. ἐνερ. = κλείω. — μbύλ dέργg = κλείω τὴν θύρα. — μbύλ στγg = ἀπελπίσω, μbύλ με dγσ = κλείδωμα. — ἀντιθ. γάπ, νbύλ (Κοθ.), νθύλj [συγκρ. μbυλjύj] φράσσω: τὸ νθύλj ε μbύλ στγg = ἐν μαθ ὀφθαλμοῦ.

μbύlg ἐπίρ. = κλειστά. ἀντιθ. χάνεργ.

[ι-ε-τg] μbύlg-εg ἐπίθ. = κλειστός-ἡ-όν. ἀντιθ. στανγ χάστεγ.

μbύlαμ παθ. = κλείομαι ἀντιθ. νbύλαμ, χάπαμ.

μbύlgε-ε: πλεθ. μbύlgε-στg = τὸ αjg μbύl. 2) = ὑπομονητής. — μbύlgε-ε-jα πλεθ. μbυlάστg θηλ.

(ι-ε) μbύlgg = ὑπομονητής, κρυφός.

μbύε-ίτ-ότ [Ἕλλην. βυθ-ίζω, βυθ-ός = bíθg-α] ρ. ἐνερ. = μbύτ-ίτ-ότ [τ] = πνίγω 2) (Σ) πρίζω ἰδ. θέρ. ρθμε ε μbύτι πρ φότι = τὸν ἔπνιξεν ἀπὸ τὸν καπνόν. — ε μbύτι αἰg λjώρε = τὸν ἔπνιξεν εἰς τὸν ποταμόν. — μbύτ μάλυg με μjάλjτg = βυθίζω τὸ ἄλατον εἰς μέλι, ζαρώνω μὲ χάλι.

μbύτρε: παθ. = πνίγομαι· μ' αἰζού φρέμε ε τι μbύτε = μbύτρε νlg dάτ = πνίγομαι εἰς τὴν θάλασσαν.

μbουγάτα (γ) ἰδ. bυγάτα (γ) = πλούσιος [Σλαυϊκὴ λέξις].

μbουγάτρε (γ) ἰδ. bυγάτg-α (γ) = πλουτῶ.

(ι-ε) μbουγάτθρε (γ) ἰδ. ι-ε bυγάτθρε (γ) = πλούτισμα.

μbουσουρού (bogdan) ἰδ. νbυσυρού = καλλωπίζω.

μbουσουρόjτα: παθ. ἰδ. νbυσυρόjτρε = καλλωπίζομαι.

μbυλάβg-α πλεθ. μbυλjάστg = σαπίσματα, κόλυμμα, ἀντιθ. νbυλάτg-α· καὶ μbυλjα-ι πλεθ. μbυλjαστg = σαπίσματα. — ἀντιθ. νbυλάβα καὶ μbυλjόjg-α [Σπάτ.]· πλεθ. μbυλjόστg = σαπίσματα, μbυλjόστg-α ἢ bυλjάστg-α· πλεθ. α-τg.

μbυλjόνj: ρ. ἐνεργ. = σαπίζω, κόλλητα, ἀντιθ. νbυλjόνj· 2) μαντεύω, ἀρχαιολογίζω κοιν. ἰδ. φjέj (Σ)· τὸ παθ. μbυλjόνεμ-εjέμ.

μbυσjόνj-άj (τ) ρ. ἐνεργ. ὑπερασπίζω τινά.

μbυσjόστα-άjεμ παθ. = ὑπερασπίζομαι ὑπό τινος καὶ νόθ. ὑπερασπί-

ζομαι (ι διὰ ζίτ ἢ ι διὰ πφ ζίτ = ιδιαιτεροποιήσει)· ἴδ. ανιζήζω (Παχάτ.).

μβουφόφτ-α [ἴδ. λφ-ι] πλεθ. μβουφόφτε = ἀσπίς-ίδος.

μβουφόφτρε-ε πλεθ. μβουφόφτε-τε = ὑπερασπιστής.

μβουφόφτρε-ja θηλ. πλεθ. μβουφόφτεσε = ὑπερασπίστρια.

μβούφρε (τ) [λουζρ-ι] ρ. ἀνεργ. ξ= ἀκούω· καὶ μβουφρία (τ).

μβούφρο (τ) μβουφρίτο (τ) = κομπάζω, μεγαλοχῶ, καυχῶμαι, μεγαλορρημονῶ = μβούφτο μβε τε μάδ (γ).

μβουφρού-ε (τ) πλεθ. μβουφρούζε, μβουφρούδ-α (τ)· πλεθ. μβουφρούσε, μβουφρίμ-ι (τ), πλεθ. μβουφίμε = καμαρωμένος.

(τε) μβούφρουτρ-ατε· οὐδ = τὸ καύχημα· [λουζρ-ι ἐξ οὗ μ' λούφρ-ατε = ἀνθίζομαι].

μβουφρούζ, μβουφρούδ (Παχμάτ.) = μουφρούζ, μουφρούδ· (γι ὁ ἄλλοι προτιμοῦσι ἐπιτακτέμενα συνήθως μετὰ τὸ χ) = ἐπόνυ.

μβουφρίμ-ι (τ) πλεθ. μβουφρίμε = καύχημα.

μβουφρίτο (Παχμάτ.) παθ. = ὅσον ἀπομένει μὲ τὰ κέρατα οἱ κριοί, οἱ τράγοι, οἱ βόες καὶ ἄλλα ζῶα.

μβουφρούο (Παχμάτ.) ρ. ἴδ. λουχρί = φουντώνω (πιλό).

μβουφώ-άτ-άτ (χ. τ.) νγουφώ-άτ-άτ (Ξ) ρ. ἀνεργ. = φυσάω, πλ. μβουφάτα, μτχ. μβουφάτσε [χ] = νηχ (ν) = μβουφάτσ παθ. καὶ ουδ. καὶ νγουφάτσ (Ξ).

μβούθ ρ. ἀνεργ. = γεμίζω· ἀντιθ. dίχ καὶ (ἀπορροφώμαι), μβλjούθ (τ) ρ. παθ. μβούτσ, μβλjούτσε (ἀπορροφῶμαι)· ἀντιθ. dίχεα ι μβούθε ndαρε ἢ ι μβούθ μενdjήνε = τὸν κατέπιασε, τοῦ ἔβαλε νὰ καταλάβῃ. — ου μβούθ ζjενdjε = ἄγονα παντέλεγνε. — ου μβούθ πραφτε = συνεπληρώθη ἡ προφητεία. — ου μβούθε dίνε = συνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.

με: πρέθαις (πανταχ. ματ' αὐτ.) = μετά, κοιν. με· Ζ] ἔκὰ μίσου με κεζ = μετ' αὐτοῦ· με ata τ' ατί = ἔκὰ μίσου αὐτοῦ.

με = ἀντιθ. πρόθεσ. = μετ-μετ-μέ.

με = μέρος περιποιητικὸν ἢ ἀντιπερισπαστικὸν = χάριν ἀμοῦ ἢ ἐναντίον ἐμοῦ. — π. χ. με τε λjάτε ε με τε λjότε, με τε βjόνε, ε με τε ηjέδε, με τε ανολjάδε ε με τε lαπε νούτε (περιποιητικά). — με τε μjέδε ε με τε βjόνε ε με τε ποπηγιάσε (ἀντιπερισπαστικά),

ένεντίον ήμου. — με λήεν' ε με λήενε με βέδης ε με νγιόδης, με στολίδης εμα Ιφης νούτε [= άντι με ε λήεν' ε με ε λήενε, με ε βέδης ε με ε νγιέδης με ε στολίενε ε με ε Ιφης νούτε] (= χέριν ήμου). — με τὲ μιέζης, με τα βρόνε ε με τα τσουρτούνε [= άντι με τε ε μιέζης, με τε ε βρόνε ε με τε ε τσουρτούνε] (= ένεντίον του χέριν ήμου). — με jε λήενε ε με jε λήενε, με jε βέδης ε με jε νγιέδης, με jε στολίενε ε με jε Ιφης νούτε [= άντι με ι ε λήενε ε με ι ε λήενε, με ι ε βέδης ε με ι ε νγιέδης, με ι ε στολίενε ε με ι ε Ιφης νούτε] = χέριν αύτου. — με jε μιέζης ε με jε βρόνε ε με jε τσουρτούνε [= άντι με ι ε μιέζης ε με ι ε βρόνε ε με ι ε τσουρτούνε] = ένεντίον του, αύτου. — με τα λήενε ε με τα λήενε, με τα βέδης ε με τα νγιέδης με τα στολίδης ε με τα Ιφης νούτε [= άντι με τε λήεν' ε με τε ε λήενε, με τε βέδης ε με τε νγιέδης, ε με τε Ιφης νούτε] (= χέριν σου). — με τα μιέζης ε με τα βρόνε ε με τα τσουρτούνε [= με τε ε μιέζης ε με τε ε βρόνε ε με τε ε τσουρτούνε] (= ένεντίον σου). — πλεθ. νάε, νάα, νέ = μας τα, σας τα, τους το.....

μέ (τ) μέρον τσγαριτσιόν = ζθ. μὲ ἓγ) = πέδον.

(ι) *μέε* (budi) = ι μετε (γ), ι μεσγουτε (Σ) = ἀριστερός

μεζιτέρ-ι πλεθ. = με-τε=μεσαῖος, μεσαιανός κοινῶς μεζετέρε-jε πλεθ. με-τε θηλ. = βιλικὸ μεζετενὸς (Ἐλβασ.)=ἡ μεσαία ἀδελφὴ—καὶ μεζετενούε-ήρι (τ) μεζετούερ-ήρι (γ), μεζετενὸς ήρι (τσαγγ. Ἐλβασ.) μεζετέρε-jε (τ. Ἐλβασ.) πλεθ.—ήρατε· μέτερε μεζετέρε=ὁ μεσαῖος ἀδελφός.

μεζότ-ι (bogdan) ζθ. μεζζότι = θερμαίνω, θερμός.

μέζ-jε (τ) πλεθ. μέζενε = ζθ. μέζε-jε ἓγ) = παλὸς.

μεζί-ε ἐπιρ. (γ. σ.)=μᾶλλον· μεζίj (budi), μεζζί, μζίj (budi), μεζοί (Σ) καὶ μενδεί (Σ) καὶ μενδεί (Σ).

μεί (Ἐλβασ) βοήγκ. (Ἐλλην. μένω) ρ. ἐνερ.= λείπω, λειμὸν ἢ ἐλλιπὴς καθυστερῶ· καὶ ρηγζ] (Σ) μενεζί (Σ) ἀόρ. μέικα-ι μεσίζ. μεμ' μεί Ιντάφτε, γjέλτε σήμερα, ἔσπρε κ.τ.λ. = κάμνω λειψὸν, στειρεύω, τὸ ψωμί, τὸ φαγητόν, τὸ νερό, τὲ κρασί κ.τ.λ.

μεjάρ (budi), μεjέρτ, (bogdan) μεjέρτ, μjέρτ, = ἐπιρ. = ἀρκετά, ἀρκετὸν μιάρτ μα = ἀρκετὰ πλέον, φθάνει πλέον· ζθ. ἀρτ.

μενθι-ι (Σ.bogdan) πλεθ. μενέντσ = ζθ μπαλάι-ι (κατ' ἀπιβλὴν τοῦ π).

μπαστουμ-άρι (γ. Σ. bogdan) = ζδ. μπαστουλ-άρι.—μπαστουν-άρι (συνγρ.), μπαστούμ-ja θηλ. ζδ. μπαστουζ-ιρι—μπαστούρι-ja.

μένερι (γ. π.) γ. αόδ. = μδιούμι παρέμβαμ = γίνομαι ἀνοίθετος· ν᾽ι μένε τς κjέθναρι = μ᾽ ν᾽ι πjέ φρίκια νγκ τς κjέθουιτ· μαντγ. μένε καὶ μένουμ (γ), μένουτς (τ).

μενεξέ (Μαζαρακέα) ρ. = βαλιάζω (ἐπὶ κίγαι) δίτς μενεγέβγας—ζδ. γ. βρεγάω.

μερούγ (Πεγκάδ.) = ζδ. κάϳ μμένερι παθ. = ζδ. κόβγρ.

μιλέ-ι = κάγκρος κοινὸς κυχρί, ζδ πρόκ-ιν.

μιλέκουτσέ-α ? ? ? (κυχρὶ κόκκινο).

μιλέ-α ? ? ? . . . . . .

μμίζαρι (Πεγμάν.) καὶ bυλκάνγς (Ἐλβάσ.) πλνθ. κ-τς.— κὲ βένὲ κjε αθέ᾽ άβτανς κουμ κὲ βjένα κρέατς.

μμιζέ-α (Πεγμάν.) πλνθ. κ-τς = εἶδος πετάλας (πιοὶ ἄγιος᾽ ι βjλό᾽ ν᾽ι ἄγιος᾽ ι βjέν βάνε ι ἀμέβτε, ε ἀρκjα ι μμιζέρε βάνε ι χόνιαρς.

μμιέτjε-α (τ) πλνθ κ-τς ζδ. μυλάτjε-α [γ] = πετάλας, δέβρον. — μμλίτjε-α (Πεγμάν.) πλνθ. μελίτjαντς.

μμjουτσέτjε-α (Ἐλβγ.) πλνθ. κ-τς = μjίμιζ-κους καὶ μαλjυτjέτjε-α (Πεγμάν.) πλνθ. κ-τς· bενίγκαθε-α [γ]· ζδ. μjζε πεjδίεφjε (Πεγμάν.) μμjέτjε (γ) = ζδ. μυλάτjε] (γ).

μαλjίμε-jα (Τυρδ.) πλνθ. — άμτς = κjε άρε κjε κὲ κjένε μbάλε μάλ]. (ι-α-τς) μλjέτjε = ἐπὶ κυχρὶ = bκυκ᾽ ε μαλjτς = βουρὶ κάγκρ.

μμίτ-α (τ, γ.) = ζδ. μυλbετjί-α (γ) μυλbετjι-α (τ).—μμλτδ᾽ ε bέρδε = ζδ. μυλbαπί-ε bέρδε πλνθ. μμλτάτς = ὁ πνεύμων μμλτδ᾽ ε ζίζε = ζδ. μυλbάτjι ε ζίζε = τὸ σπαθίον.

μέμε-α (τ) πλνθ. μέμτς [Ἑλλην. μαμμά, μαμμέ], (παιδικὴ λέξις) καὶ μέμε-κ πλνθ. μέμτς (γ) = μάννα.

μεμέτ-ι ἀρτ.=ὁ ἄλλος πλνθ. μεμέτντς.

μεμέτ-jα θηλ. = ἡ ἄλλος πλνθ. μεμέτντς. — μενέτ-ι (Τυρκ.) πλνθ. μενέντς. — μενέντ-jα θηλ. (Τυρκ.) πλνθ. μενέντς = ντ-πκ γέjε-ν-α [Ξ] πλνθ. = τς πκ γέjντς ἀρτ. — τς πκ γέjντς θηλ.

μεμζί· ἀνίμ. = ὁ. μεζί] (bυdί) = μάλις.

μέν-ι (Πεγκάτ.) πλνθ. μένντς = ζδ. μάν-ι (Καθ. γ) πλνθ. μάνντς. —

μανάλαρ (τ) βάνε (γ) = βραδύς, άργά· έντιθ. πα μανάλαρ· βότε μανάλαρ = δότε βόνε = είναι άργά.

μάνε ('Αρβ.) ρ. ένεργ. = θέτω τὸς μυτέρας νὰ βγάλουν τὸ βρέφος· θέρ. μανδε· μτγ. μανδαρ. — κανε ι νγάλ κέρτζι διάμεσ ι βρε νὲ νάνταρ κέρτζ τε πὲ σίας κὲ τε μα ι δτέρετε χέρια, κτερ βερίτε θάνε ε μανδε κέρτζ με κτε dίτε. — θέ. μανδόβ-α = τροφός.

μαντ ἢ μάντα (γ) πλθ. μάντε [Λατ. mons] μαντ-μάντα (τ) πλθ. μάντε ['Ελλην. μάντις] = νους, φρήν, γνώση, ἰδέα. — μβάτ μάντ = ἐνθυμοῦμαι (τὸ παρελθόν). — με-τε-ι μάρρεν μάντε = ζαλίζομαι-σαι-ται-ται. — μβατ νδρ μάντ = ἐνθυμοῦμαι (δικά τι μέλλον). — με μάντ = φρονίμως. — πα μάντ = ἀφρόνως. — με-τε-ι δούλε μάντε = ου πάρε μάντε = ἔχεται ἔξω φρενῶν. — jαμ με dί μάνβα = κάμει ἀμφίβολος = ἀμφιβάλλω. — με δούλ] πάρ] μανδάτε = χαμπάδα. — βάτ νδρ μάντ = ἐνθυμοῦμαι. — με κε νδρ μάντ = ἐνθυμήθη, ἀναπολῶ κάτ. — βάν] νδρ μάντ = ἀναλαμβάνω τὰς αἰσθήσεις μου. — θάν] νδρ μάντ = μαλακίζ. — με νδάρε μάντε = μὲ ἐξαπατᾷ, μπαίνει. — με τε μάντ = μὲ νοιάζει. — με-τε-ι δούν νδρ μάντ = παρέκαιε ἀπὸ τὸν νοῦ μου, ἀλαφρώνω. — με-τε-ι θάτε μάντε = με-σε-τάν σωρρονίζει. — βέ νδρ μάντ με bάρ κατ πούλε (γ) = βέ νδρ μάντ τε bάν] κατ πούλε (τ), = σκοπεύω νὰ κάμω (πράγμα) — jαμ με νjι μάντ = ὑπερηφανεύω. — με-τε-ι δαμ μάνβ-α = ἐχαπατ-αρ-α τὸν νοῦ μου, τυ, του. — ι βέ μάνδατε (γ) = τὸν παραπονῶ. — μας ι βέ μάνδατε = μὲ τὸν παραπονᾷ. — βάν-ι μάνδατε = παραπέρνει τὸν. — με-τε-ι ἄβλε μάντε = ἀπορρίπτ. σθενών-ε. — bάν] μάντ ('Ελβασ.) = σκέπτομαι.

μαντ-βάρ-ου = κὸ κέρ ι κα μάντε πού βάρ (ἀπὸ τῶν ἀπόντων νίων).

μαντ-δκούρτεβ-α (γ) μαντ-δκούρτεβ-ι-α (τ) = κοντόμυαλος. — γνώρεβε έβτε φλjοβε-γjάτε ι μάντ δκούρτεβε = ἡ γυνὴ εἶναι μακρυμάλλουσα καὶ κοντόμυαλος.

(ι-ε) μάντβα (γ)-ι-μάντδυρε-ν-α (τ) = φρόνιμος, γνωστικός.

μανδάτ (Σ) ἰδ. μαδάτ (Σ) = μεζί = μόλις.

μάνjε-α (τ), μάνjεζε-α (ὑποκορ.) = ψιχούλα, ὅπου ι χίλε· πο bάι μάνjε = ψιχαλίζει. — (ἐ) μάνjε-α (τ) = τὸ μάσημα· νjε ε άμbάjε κjε bάι νγα κjάλ πρjάbι γjάτε τε λjεjbάτεβε.

μαγούλ-α (Ταρσ.) bάμ-α (Ἐλδάν) πλνθ. μαγούλατς, φυτίζον, νέα φυτά, δρυὸν ι βάγγλις ι πα χρίτωνς.—μαγούλ μάνι, φίασι, μάλα δάφδι κ.τ.λ.

μαγούλ-ός (γ. τ.) = λ]αγγόν]-ός] = μαφύτα.

μαγούτα-όξα = ἴδ. λαγγίπα-όξα.

μαγγούαρ-α ? ?? (μαφόν, ἔξω ἀπ' εἰδ, ἐπὶ ἀρᾶς).

μαδάζ (τ), μαδάφ (γ), (Ἀγγν. Περμέτ.), μαδάς-ἐν-ὲτ (Ξ) νφ. (γ. Μαλjμπίκ) ρ. νόδ. = κριάνα, 2) ἐνερ. = κρούω τινά· ἀάρ. μαδάζα-α-ου, μετχ. μαδάζωρ καὶ ἀάρ. μαδίτα· μετχ. μαδάτωνς ἀάρ. νάφθα μετχ. νάφτωνς [ἴδ. μάφδ-α].

μάφ-α (τ) = χωνευτικότητας μέτρον (γεναῖος ἔλα τὸ χωνευτ. μέτρα).

(τφ) μάφ-ας νόδ. (Ἐλδάν.) — κάρ. τφ μάφ = φουστρέφομαί τι, μπῶ τι.

(ι) μαγουάφφ-α ἢ δίτ' ι μαγούφφ [Λατ. dies Mercurii] = ἡ Τετάρτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος.

μαγκαούλ-α πλνθ. μαγκαούλατς (budi-bogdan-Σ) [Λατ. miraculus] «θαῦμα.—ἴδ. πάνdi-α.

μαγκαούλ-ός (γ) ρ. = ἐκκλησιάζω, κάμνω ἐκκλησία.

μαγκαούλ-ός-ω (γ) ρ. νόδ. = ἐκκλησιάζω.—ἴδ. πάνdi-ις-ὶτ πάνdiτα.

(ι-α) μαγκαούλ-ός-θα καὶ (συνῆρ.) μαγκαούλ-ώδα (γ) = ἐκκλησιαστός-ά, ἐκκλησιαστικός· ἴδ. ια-πάνdiτθα.

μαδέ-ί (Περμέτ.) ρ. ἐν. = βασανίζω, μαστιζω τινά.

μαδέ-ομαι (Περμέτ.) παθ. = βασανίζομαι, μαστίζομαι.

μαδή-ι = ζιλανὸ κοιν. (εἶδος διανθίου ἀνθοκήπου)

(ι-κ-τς) μαδήτς· ἐνθ. = ἀγκ] μαδήν, ἀρσ τα μαδήτα.

μαδζέ (Βαρέτ.), μαδδε] (τ) = βάν] βάνομαι, (ἐπὶ πηδάνων, κίγκων, ὑδάτ) κάνω; σταλιάζω, σταλίζω.

μαδζί-ι = ἡ πάτος ἔνθα σταλιάζουν τὰ πηδάνα, οἱ κίγκες, οἱ βάτες.

μαδζέ-ὶ ὰ (γ) ρ. ἐνερ. = βαρύνω τινά.

μαδζέ-ὶ-ὶτ (τ) ρ. ἐνερ. = μπῶ τινά.

μαδζίπα (budi-bogdan Ἐλδάν. γ.) ρ. νόδ. = βαρύνομαι· μ-τε-ι μαδζίπατς [γ] νόδ. = βαρύνομαι.

μαδζίπα : παθ. = μπαίνω ἐπὶ τινος.

(ι-τ) μαδζίπθρ. (γ. budi-bogdan) = βαρετός, ἐχθρός-ά Σ) (τ)=φαστιδιός-ά.

μερί-α (τ) = ἴδ. μερό-α (γ) = μέρος.
μερμάνγε-α (Καθ.) πληθ.—α-τε = ἴδ. μερμάνγε-α (Ἐλβάσ.).
μερπίμ-ι (Ζ) = (ἄξιος, ἁρμόζω).
μερπόν̓ (budi) = meritare (ἀντιμὲ, ἀξίζω ἄξιον).
μερρίδης-α (Πυρρ.) = ἴδ. μερίδης-α.
μερίζερ (τ) = ἴδ. μενίζερ (γ).
μερκόδ-ι (Δουμρί-jε, Σπάτι) πληθ. μερκόσ-τε: μερκὸ ι θίνε κτι θνήρι κὴ κιὲ πολὶς γρόσε ι πόλ̓, dίγjατε νdε θτρὲ πιοι λjεζίνε, υδὲ πρὸτ ε πρετσίλ κπὲ κjι θίνε πρε τε πτρ.
μερμί-ν (γ. bogdan - Τυρκ.) πληθ. μερκίνj-τε καὶ (τ) μερκί-ρι = πελέκυς, κυπ. πελεκῦρι, πελεκυρά· καὶ μερκίτσι (γ).
μερμίνjε-α (budi-Πυρρ.) πληθ. μερκίνjατε.
μερσι-jε = ἴδ. dυρέ-jε, dορέζ-ε, μρένjε-α (Τυρκ.).
μερσόν̓ (budi) μετοχ. ???
μερσύν (budi) μετοχ. ??? ἴδ. πλὴρ.
μέρρεμ πληθ. τοῦ ρημ. μάρ· καὶ χέρρεχ.
μερδίς-α ??? (ὄνομ. μερδίνι).
μέτ-α (Πυρρ.) πληθ. μέτατε = τὸ μαλλὶ τοῦ πώματος, ὡς χτὶρ, πανὶ, ὑφαλμύδι, σῆς, χὶς, κ.τ.λ.
μετ-dέτ-ι (τ) = ἴδ. μjέτ-dετ-ι (γ).—μετ-dίτσ-ε (τ) = ἴδ. μjετ-dίτσ-ε (γ).
μέτ-ζι (τ) πληθ. μέζατε = ἴδ. μέτ-ζι (γ) πληθ. μέζατε = πῶλος.
μέτ-ζι (τ) = ἡ μέτε καὶ μιεdίτ-ζι (γ).—τdε μέτε (τ) καὶ τdε μιεdίτε (γ) = εἰς τὸν μέτερ.
μέτ-τερ-μέτ (τ) καὶ μιεdίτ-τερ-μιεdίτ (γ) ἐπιρ. = ἀνάμεσα, μέσα εἰς τὴν μέσην κοινῆς.
μεσάζ-α: πληθ. μεσάλατε [Λατ. mensa, monsalis] = τράπεζα, τραπέζωμα, 2] συμπόσιον.—ι θίρα νjε μεσάλ = τοῦ δεῖπνα ἕνα τραπέζι (=συμπόσιον).
μετ-dέτ-ι (τ) = ἴδ. μιετ-dέτ-ι (γ).
μετ-dίτσ-α (τ) = ἴδ. μιετ-dίτσ-α (γ) = μετρικὸς.
μέτσ-α (γ. Ἐλβάσ.) = ἡ τσίτσ· μετ' ι κjέπατε = ἡ τσίτσα τοῦ κριαριοῦ· μετ' α τ' κjαθjίjε (γ) = θίνε κπὸj πελjεσόμενε χίλε κjε θέ κjιόμενε κοντ πδέjεσε.
(ὶ) μέτσε-ι (τ) πληθ. τε μέτσατε = μικρὸς, μειονὸς.

(ε) μάφτσι-ου (τ) πλεθ. τε μίσφατε = μαγαζία, μπακάλ· και ι-μαπάθμι-ι (γ) πλεθ. τε μαπάθμιτε· ι-μαπάθμι-ου ενδ. α-νάβμπάτθμι-μα (Σ).
μφάρι-ι (γ. τ.) πλεθ. μφίμτε = δίδεξα, δάσκαλοι, 2) συνήθεια, έξοκοπες, έξυπνάδες· και μπάρι-ι, πάρι-ι.
μφάτσ (Πάβρα) ρ. τριτοπρ. = ίδ. bunin (γη), bουρόν (τ).
μφάτσ-ήτ (π. bati-bagdan), πάτσεφ (τ) = δέρνω μαρ., 2) συνάζω, εξυπνάζω.
μφάτσήφτ-ι πλεθ. μφάτσήφτε = δάσκαλος.
μφάτσήφτε-ία πλεθ. μφάτσήφτε = δάσκαλισσα.
μφάτσφ-α : πλεθ. μφάτσφε τε = μαθήτες· ίδ. ναβμπάτθμι-ι (γη).
μφάτσφε-ία : πλεθ μφάτσφε = μαθήτρια· ίδ. ναβμπάτθμι-ία (γ).
μφάφ-α πλεθ. μφάφε = ή θεία λειτουργία· 2) ή περιφορά = ο κύτος τής λειτουργίας) κοιν. λειτουργιά.
μφέλήφ (γ) = ίδ. ρ. φbφέλ] = μαζεύω.
μφέφφφε (bagdan) = ίδ. μαβράφ-ι (Σ).
μφέλφ-α (γ) πλεθ. μφέλφαφε = ίδ. μπέλφ-α = σκεπή.
μφέλέ (Σ), μφέλε (γ) ρ. νάβ. = ίδ. μπέλέ (τ) ρ. (κρύπτω).
(ι-α-τε) μφέλέφτε (Σ), μφέλφτε (γ) = ίδ. ν-α-τε μπέλέφτε (τ).
μφέλέφτε (Σ), μφέλφτε (γ) = ίδ. μπέλέφτε-α (τ) = κρυφός θησ.
μφέλέφτέ-α (Σ), μφέλφτέ-α (γ) = ίδ. μπέλέφτέ-α (τ).
μφέλέ (γ) = ίδ μπέλέ (τ) (παιωνίζω).
μφέλε (γ) = ίδ. μπέλε ρ. (πεφρίκω, ζαρώνω).
μφέλφ-α πλεθ. μφέλαφε = ίδ. μπέλφ-α πλεθ. μπέλαφε (ρυτίς, πτυχή).
μφέλφζ-α πλεθ. μφέλαζαφε = ίδ. μπέλαζ-α.
μφέλφφ (γ) = ίδ. μπέλάφ (ζαρώνομαι).
μφέλέφτ (γ) = ίδ. μλφέλέφτ (τυλίσσομαι).
μφέλέφτ πεθ. τυ. μφέλέ (Σ) ίδ. μπέλέφ (τ).
μφέλφλ-άφ (Σ) ???
μφέλφτ-φτ (Σ) ???
μφέλέφφφ-α πλεθ. μφέλέφφφαφε = ίδ. μπέλέφφφ-α (δάμαλι).
μφέλέ (γ) ίδ. μπέλέ (Τοσκ. Πεφρίτ.) (μανθάνω).
μφέλέ (τ) μπέλέ (γ) και haj μέλέ, νδιάλ μάλέ = ρ. νάβ. = λειτουργώ (διαλειτουργώ).
μφέλέν (γ) = μπαλτσα ρ. (δένομαι τι, στηρίζω).

μᾱτέτσᾱ (γ) = ἰδ. μεᾱτέτσᾱ ⟨δεύτερος⟩.
μαδιάλ [γ] καὶ συνῳ. μᾱτέλ = ἰδ. μαδιελλ ῥ. ⟨μαζεύω⟩.
μᾱτιλάμ (γ) = ἰδ. μαδτιλαμ ⟨μαζεύομαι⟩.
μᾱτιάρᾱ-κ πλνθ. μᾱτιάρατε = ἰδ. μαδιαράρᾱ-κ = δάμαλος.
μαδόϳ (γ) = ἰδ μαδόϳ (ι).
μᾱδόϳ (γ) = μπάτϳ.
μᾱδάμᾱ-κ πλνθ. μᾱδάματε = ἰδ. μαδάμᾱ-κ.
μᾱδάμ-αι = ἰδ. μαδάμ-αμ.
μᾱδάχαμ (γ) = ἰδ. μαδάχαμ.
μάης (γ) (Ἐλβασ.) ἐπίῤ. μᾱ] ῥ.] = ἐλλιπὲς χαν. λευφ καὶ μαγήνατε (budi-Σ) [Τουρκ. ἐσκία] μάγτανε (Σ) ἐπίῤ.
(ι-ε-τε) μάης (γ. Ἐλβασ.), ι-ε-τε μάγηανε (budi-Σ) ι-ε-τε μάντανε (Σ) ἐπίθ. = ἐλλιπὲς-ές, κουν. λειφάι-ε.ἐν.
μαδαί (Σ) = ἰδ. μαζί.
μαδᾱκάϳ-αι (Τυρσν.) πλνθ. μαδᾱκάδϳ-τε = μικρὸν παιδίον ἀπὸ δύο ἕως ἓξ ἐτῶν.
μάθᾱ-μι (Κκδ.) πλνθ. μάτατε = κῆπος κλῆρος ἀμπελῶνος.
μᾱδάϳ (γ) ἰδ. μᾱδάϳ ῥ. = μαζεύω.
μᾱδάϳ (γ) = ἰδ. μᾱδάϳ (γ) ῥ. = κρίπτω.
μᾱδάϳατε (γ) ἐπίῤ. = ἰδ. μᾱδάϳᾱτε (γ) ἐπίῤ. = κοιλάδων, κοίλων.
(ι-ε-τε) μᾱδάϳᾱτε = ἰδ. ι-ε-τε μᾱδάϳᾱτε (γ) ἐπίθ. = κοιλάς.
μᾱδᾱϳᾱτάϳς = (γ) πλνθ. κ-τε = ἰδ. μᾱδιᾱτάϳᾱ-κ (γ).
μᾱδᾱλάμ (γ) = ἰδ. μαδλάμ.
μᾱδάμαμ [γ] = ἰδ. μᾱδάμᾱμ (γ).
μαδο-κᾱ κ (Πιερίτ.) πλνθ. κ-τε ἰδ. χάρᾱϳα-ϳκ.
μάχαμ (Πιερίτ.) ῥ. οἰδ. = ἔγχυρα εἰς κόπτουσιν, ᾗ σαφρανίζω.
μᾱχάμ (γ) (Ἐλβασ.) οἰδ. = λείπω, γαίνομαι λειφάι· καὶ μᾱγάχαμ (Σ) τὸ μέ δούλευω, γλίτω κ.τ.λ. = ἐλευθέρα ἡ ἄρνα, τὸ φαγητὸν κ.τ.λ. ἰδ. ὀτάχᾱμ = στεφάνι [καὶ ὑγρόν].
μάϳ : (bogdan-budi) = ἰδ. μᾱϳί (budi).
μάλ ι [Ἄλλων. μάλν] = ἔλφιτον, ἄλευρον καὶ μάλ-τε = οἰδ. κοινῶς ἄλευρα.— μάλ-ι (συνῳ.) πλνθ. μάλνατε καὶ μάλκατε.—μάλ-τε οἰδ. (συνῳ.) ⟨ἔγχυτον⟩.
μᾱ-ι (Σ) πλνθ. μάϳ-τε, μᾱ-ου (γ) πλνθ. μάϳτε, μᾱ-ου (τ) πλνθ.

μίνj-τε = μᾶς, πανταχοῦ· γεν. μιετ καὶ μιατ, αἰτ. μίνα, μάγ. μάϊj ἢ maïj (τ)= lδ. μhαλj ρ. μβδλ (συγχρ.) ⟨ἀμέλγω⟩.

μjάδα-μjάδα-μjάδα (τ. Παρμάτ.) ρ. αἰδ. = παιδεύω, ψοφῶ τῆς πείνας, πεινῶ ὑπερβολικά (ἐπὶ ἄρτου μόνου) ὡς μjάδα πᾶ βούϊ = ἀπολιέται τῆς πείνας. ἀόρ. μjάδα-ι-σα· μτχ. μjάδα καὶ μjάσαμε. — lδ. γαjάδ ρ.

μjάλjε-α (τ. Σ) [Ἄλλοι. μέλωτας Λεξ. mel], μjάλjτε-ι (Ἄλβαν.) κλιν. τὸ μέλι (πλνθ. λείπει).

μjάλjτεζjε-α (bogdan) πλνθ. μjάλjτεζjατε = μέλισσα lδ. bλjέτε-α.

μjάρε: ἐπίρ. lδ. μαjάρε ἐπίρ.

μjέγουλε-α (τ. Σ) μjέγουλε-α (τ) (πλνθ. ἀχρ.) = lδ. νjέγουλε-α.

μjέδ-ου (bndi, bngdan) = ἰατρός, 2) μjέδ-ου (γ) = ἰατρικός, 3) μάγος.

μjέδερ-ι πλνθ. μjέδερατε = ἰατρός, 2) μάγος.

μjέδερι-jα πλνθ. μjέδερατε = ἰατρικά, 2) μάγικα.

μjέδερτσ-ι πλνθ. μjεδερτσάτε ἀρσ. = ἰατρός.

μjέδερτσάρ-jα πλνθ. μjεδερτσάρατε θηλ. = ἰατρικά.

μjεδερί-α πλνθ μjεδερίτε = ἰατρεῖα, θεραπεῖα, 2) μαγεῖα.

μjεδήj· ρ. ἀνρ. = ἰατρεύω τινά — μjεδήjεμ πανθ. = θεραπεύομαι.

μjέδεσε-α, μjεδέρε πλνθ. κοινὰ = κοιν. τὰ γένεια.

μjεδερδῆ-ε πλνθ. μjεδερδῆτε = δούρ. μὲ μjέδερε = κοιν. γενήτης = ὁ ἔχων γένεια, φρόντις.

μjέδερ-δάρδε-ε.—μjέδερ-γjέτε-ε.—μjέδ-ζjα.—μjέδερ-κούjε-ι.—μjεδερδεκούτερε-ι (γ)—μjέδερ-δεκούτερε-ι (τ). —μjέδερ-δεκάνο-γε-α. μjέδερδε = εἶδος πανιοῦ.

μjέβ = ἀλλοίμονο. — μjέβ σε τ' να γjέτι! = ἀλλοίμονο τὸ τί ἐπαθε μου. — μjέβ νε τε μjέρτε = ἀλλοίμονο ἐμεῖς οἱ ἄθλιοι.

(τ) μjέρτ-ε πλνθ. τε μjέρτε = ἀρσ. = ἄθλιος, δυστυχής.

(κ) μjέρτ-α πλνθ. τε μjέρτε θηλ. = ἄθλια, δυστυχής.

μjέρτ-α πλνθ. μjέρτε ἀρσ. μjέρτ-ε πλνθ. μjέρτε θηλ. — οὐ' κ μjέρτ! οὐ' κ μjέρτ! νά τε μjέρτε! νά τε μjέρτε! — μjέρτ οὐγ! μjέρτ νί, μjέρτ κί. — μjέρτε νά! μjέρτε jού! μjέρτ' ατά! μjέρτ-ούτε, μjέρτ τί, μjέρτ αjό, μjέρτε νά, μjέρτε jού, μjέρτ' ατού. — μjέρτ οὐ' κ μjέρτ! — μjέρτε νά τε μjέρτε! — μjέρτ οὐ' κ μjέρτ! — μjέρτε νά τε μjέρτε.

μήγουλ-α (τ) = ἴδ. μήγουλ-α (τ) = ὀμίχλη.
μήφάνί [Πεγρέτ.] ρ. ἀνεργ. = ἐλαττολογῶ τινα.
μήφάνια (πεδ.) ἐλαττολογήματα ὑπό τινος.
μήπα-άΐτ-ι (γ) = μαπ-άΐτ-ι (τ) = Μαούγκας δάκτυλος.
μήπα-άΐτ-α (γ) = μαπ-άϊτ-α (τ) = μαπαδίκα, μαντζάρι.
μήπα-γέπ-α (γ) = μαπ-γέτ-α (τ) = μαπείον.— Ἱστορία: α μήπα-γέτας = ἡ Ἱστορία τοῦ μαπαείου.— τε κρῖλα πουλ bεγάδας πάς κόχι τε μαπ-γέτας = τὰπαιδάκια ἐπερνάτανε εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ μαπαείου.
μήπα-πάπ-α (γ) = μαπ-πάτ-α (τ) = μαντινάδαν.
μήστερ-ι : πλνθ. μηαστέρατς [Λατ. magister] = διδάσκαλος, τεχνίτης.
μήστερι-α : πλνθ. μηαστερίτς = τέχνη.
μηβτερόϊ = ἐπιρ. = τεχνικῶς.
μήϊ : (Μάτια-bαdi) = ἐπιρ. = ψηλά = μέχρι.—μήϊ κρυό (Μάτια) = ψηλὰ κρυό—μήαν πάς (bαdi) = ψηλὰ πάς.
μήτ-α (τ) ?? κό λήαῦ ἰόπς γ[ῖ]δε μῆτς. — (ἐν τῇ ῥάσει ταύτῃ).
μίζ-α πλνθ. μίζατς [Ἕλλην. μύτε, Λατ. mucus] = μύγα.
μίζι-παδέ = ἀλογόμυγα κοινῶς· μίζ-παρδάνα-κς (Ἕλβασ.) = ἀμπίγουλ-α μίζ-παρδάτσ-ι (Πεγρέτ.) πλνθ. μίζι-παρδάτσ-α = ἐν γένει ὅλα τὰ εἴδη τῶν μυιῶν.
μιζ' α τριβούτσας (γ) καὶ μιζ' α τριβούρα (τσάτς), μιζ' α τριβούλας (τ) = εἴδη τριχίνης μύγας, τὴν ὁποίαν δίδουσι εἰς τοὺς λυπουμένους νὰ κατασκώσουν ὡς ἰατρικόν.
μίζι-κjάνι-jα (γ), μίζι-κjανι-j-α (τ) πλνθ. μίζι-κjάνατς = κυνόμυια.
μjήφ-α (γ. τ.) = ἴδ. μλjέφ-α (τσάμ.) νέμ μjήφ = χίλια.—δυ μjήφ, τρί μjήφ = δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες.
μλέ-αν : πλνθ. μλαj-τς (Λατ. amicus] = φίλος· ἀντιθ. ανμjά-νι.
μλέ-jα : πλνθ. μλάατς = φίλη, κοινῶς φλιτσάδα· ἀντιθ. ανμjάτ-jα.
μλjβάϊ-α πλνθ. μλjβάτς = φιλία· Ἡ ὥρα περιλεπτικὸν = οἱ φίλοι.
μλjβάϊτς· ἐπιφ. = φιλικῶς τῷ τρόπῳ.
μλιδέφ-α (Ἕλβασ.) πλνθ. μλjδάτς = φίλη, φλιτσάδα.
μλjδάφ-α (Βεγάτ.) πλνθ. μλjδάτς = ἡ φίλη.
μλιδέβ-α [γ] πλνθ. μλιδάτς = ἡ φίλη.
μιλ-α: πλνθ. μίλατς = ποτ. τὸ δυκάφι· μιλ' α δίλατς = τὸ δυκάφι τοῦ μαχαιριοῦ.

μιλ-ι καὶ μιλ-μίτς οὐδ. = ἴδ. μιλ-ι καὶ μιλ-τς οὐδ.

μιλήτσ-ον καὶ μιλήσ-ι = κοιν. λαγόνικλο, λαγονίδαι· ἢ αἰλήδ λέπτον· ἴδ. πυγόν-ι (Πεμμέτ.).

μίλιε (τόπ.) [Λατ. mille] = χίλιοι· καὶ μίλι-κ (γ) = ἐπιθ. = χίλιο-στο—γέ μίλι. δὶ μίλι, τρὶ μίλι, κάτσε μίλι = χίλιοι, δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες, τέσσερις χιλιάδες κ.τ.λ. με μίλι καὶ με μίλι-δικαιῶμα φράμα.

μιλιόν (γ) πλήθ. μιλιόνι-τς· γέ μιλιόν, δι μιλιόνι, τρε μιλιόνι κ.τ.λ.

μιλιτάρ-δι (Τοραν.) πλήθ. μιλιτάρτς = δύο ἑνῶν χιλιάς· καὶ πιλιόν-ι, πλήθ. πιλιάρτς.

μίρε ἐπιρ. = εὖ, καλῶς—ἀντιθ. κάκι ἐπιρ· με βόν μίρε = χαίρω, εὐχαριστοῦμαι· ἀντιθ. με θάιν κάκι = μοῦ κακοφαίνεται, λυποῦμαι· μίρε σε ἰρθε = καλῶς ἤλθες.—μίρε τι τε γιάτα = καλῶς σε εὕρα.—ἢ μίρε θε τε πρὶ Ζάτι ὀκ (γ) = μιγ' ουγκθρθ = καλημέρα χέρια πο τε μίρε (κατ' εὐφημισμόν) π. χ. ἐπὶ ἀπηγόντως· μίρε αἰθρθ ἢ μίρε μθέτθ, λέπρε του μίρε (γ) = χέρι-τε (αὐλάκι) ἀπόκοπτε : μίρε βάρθ (τ), μίρε βάρθ (γ).—πῶς τε μίρε! (ἐπὶ πόνου) = εἰς ὑγείαν.—ἀπόκριτις μίρε πάτθ = ὑγείαν νάζρι.—τε bερτε μίρε = τε bορτε μίρε (γ) (ἐπὶ βρώσεως) = μὲ τὴν ὑγείαν σας.—ἀπόκριτις μίρε πάτθ = ὑγείαν νάζρι.—με μίρε (γ) καὶ μίρε (τ) = ἐπιτ. = καλύτερα· φόρτε μίρε = καλλίτερα· μίρ' ε του μίρε = πάνω καλῶς· ἀντιθ. κακί ε του κακί = κακοῖς κακῶς· με dίλι μίρε = ἔγινατι πρὸς καλόν μου, συνέβη πρὸς καλόν μου· ἀντιθ. με dίλι κακί = ἐγένατι πρὸς κακόν μου· με-τε-ι dίλι μίρε = γίνεται, συμβαίνει πρὸς καλόν μου, τοῦ, κόσμου.

(ι) μίρε-ι πλήθ. τε μίρτε = καλοί, ἀγαθοί, ἀντιθ. ι κ-τε κάκι.

(ἰ) μίρε ο : πλήθ. τε μίρτε = καλὸ—ἀγαθή.

(τε) μίρτε = οὐδ. = τὸ καλόν, ἡ καλωσύνη, ἡ ἀγαθότης· βτσθ' ι μίρε = ἰσῶς τίποτε.—πρ τε μίρτε τ' ἀτ = διὰ τὸ καλόν σου, πρὸς ὄφελός σου· ἴδ. jε dι πρ νλίτε.—ι μαρ με τε μίρε = τὸν καλοπιάνω κοινῶς τὸν καλιμαντζαρίζομαι· ἀντιθ. ε μάρ με τε κάκι = τὸν κακοπιάνω, τὸν κακομαντζαρίζομαι.

μίρε-δίτμε-ι (γ) μίρε-δίτρε-ι (τ) πλήθ. μίρε-δίτρτς = εὐεργέται.

μίρε δίτμε-jε (γ) μίρε-δίτρε-jε (τ) πλήθ. — εσε δικ. = εὐεργέτης.

μίγε-γιὰ (budi) ἐνεργ. = πραγματικῶς, τῷ ὄντι, ἀληθῶς βέβαιος μίγεφίλε ε πεῦ τε βρτίνε (budi) = φίλος πραγματικὸς καὶ ἀληθής.

μιγκάνε-α (Κρούϊα) ἴδ. μιρκάνγε-α, μαριμάνγε-α = ἡ ἀρώχνη καὶ ὁ καλλικάντζαρος [πνεῦμ. ἄλλοι. μίρμηξ-ηκος].

μιρὸ : ρ. ἐνεργ. = καλυτερεύω τινά· μιρόπερ = καλυτερεύω ἀμετάβ.

μιρὸν = ἄλειφω μὲ μύρον, μιρόπερ = μυρώνομαι· ἴδ. ϑϑβϑϑέγν (Σ).

μίρρυρα = ἴδ. μίρμερ.

μίτε-τε (τ) πλεθ. [πνεῦμ. μιδ-ι] = τὸ μέλη τοῦ σώματος, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου — ι καὶ μίντε τε λιλούνδε = ἔχει ὡραῖα χαρακτηριστικά.

μίτερ-ι πλεθ. μίτερτε = ἀγελάδινος — κοιν. κάλεφτρι.

ϑ-τ) μίττερε = ἐξ ἀγελάδινου· bulë' ε μίττερε = ψαρὶ καλεμπαλίνο.

μιτρίρε-γὸ : πλεθ. μιτρίρτε (Τψαν.) = αὐτὸ ἐδῶ εἶναι καὶ αὐτὸς γλυκὸς μόσχος.

μιτρίδε-γὸ πλεθ. μιτρίδτε (Περάτ.) = ἴδ. γαζίτε-ε.

Μοϊρ-ε = ἐξ Αἰγύπτου· 2) εἶδος ὀνίκου κοιν. βαλλικᾶς.

μπαϑάϊε-α πλεθ. μπαϑάϊτε (Κρυϊα) = ἴδ. μαϑούϊε-α.

μιδ-ι καὶ μιδ'ε οὐδ. [Ἕλλην. μὶς - μιδὸς. Σλαυϊκ. μιδ] πλεθ. μίδνατε (γ) μίδρατε (π) = πόδ-ιές, κρέας.

μιδιρίε-ι (Σ) [πλευτικὴ] καὶ μιδιρίμε-γε = ὄλους, σύνολογγίου· ἴδ. περιδιλίε-ι.

[ι) μιδιρίδιε-ι, ε μιδιρίδιμε-γε (Σ) = ἴδ. ι-ε περιδιλιδίε.

μιδούϊε-α (Ἐλβασ.) [λεπτ. πνεῦμα] μιτσούϊε-α (Τψαν.), μιτσούϊε-α (Καβάϊα), μιδδούϊε-α (Περμέτ.), μιδδαϊε-α (Σ) πλεθ. α-τε = κάπαρι, κοιν. κάππαρι.

[ι) μίδιμ-ι, ε μιδιμε-γε, τε μίδιμ-ιτε = σαρκώδεις· πλέον μὲ μίδ.

[ι-ε-τε) μίδιε ἀπόδ. = σαρκώδ-ε-ές.

μιδιδίτε-γὸ (Περάτ.) πλεθ. ε-τε = ἴδ. κεττεμρίρ-ι (Ἐλβασ.).

μίτε-α (Περμέτ.) = δωροδοκία.

μιτε-μάρρε-ι = ὁ δωροδόκος ἄνϑρ (ἄνϑρ-δεχόμενος).

μιτὸ ρ. ἐνεργ. = δωροδοκῶ τινα· δὲ δίρεν.

[ι-ε] μίτσιτε (γ) μίτσιε (τ) - ι-ε = ἀπλοϊκός, ἀγράμμα (Τψαν. ἀδέκαμ) — ἄδε' ι μίτσιτ' ε ι πα μίτσιτε (γ) (ἀπὸ μικρὸν παιδίον) πάρομ.

μίτρε-α πλεθ. μίτρατε = ἡ μίτρα (τῆς καρδιᾶς).

μήν καὶ μήν (Κρεῖμ.) = ἰδ. μήξ καὶ μήξ (Σ) ɣ.
μήτημ (Κρεῖμ.) = ἰδ. μήτημ (Σ).
μίκ-ι (ɣ. Μαλῆσ.) πλεθ. μίκκατς = ἰδ. πέτσ-ι.
μπόλφ-ιμι (bogdan) πλεθ. μπόλφατς = σκληρός.
μπόλφ-ιμι (bogdan) πλεθ. μπόλφατς = σκληρό· ἐμέν μπόλφ (bogdan) = δυθρωπος σκληρός.
μπολφ-α (bogdan) = ἡ σκληρότης.
μύδδ-ουσ (Ἀγγελ.), μύδδ-ιμι (Πεῤῥάβ.) [Τουρκ. χρυσᾶδι] ἰδ. κάπ-γι = δύτης· ἰδ. δέμι μι [Τουρκ. δέμι].
μῆστ-α [bogdan] [λατιν.] ἰδ. μπλέτ-α.
μῆστ-ιν-ιμι (ɣ) καὶ (συνῃρ.) μλέστ-ιμι = ἰδ. λλεστόφ-ω.
μῆτσ-ι (Σ), μλῆτσ-ι (ɣ) πλεθ. -ατς = εἶδος ὑγιοῦς πτηνοῦ.
μπλιγόζιμι (Σ) = τηγανίζω (ἀναγραμματισμός) ἰδ. τηγανίζω.
μν: ἰδ. μέ (=μή).
μόδ-α (ɣ) (ἴσως πεπλεσμένον· πλεθ. λείπει), μόθ-α (Τυρν.), μόδ-ιλ-α (Ἐλάτ.), μόδ-ιλε-α (Βεμάτ. - Καβάϊα), γίνγ-ιτσ-α (Πεῤῥάβ.), γρόδ-α (Πεῤῥάβ.), γρόζ-ιλ-α (Σ) = εἶδος τι σκώληκος, αἰθίγγιον (Σ) = τὸ ξιζάνιον, κυρ. ὁ ἀχυρᾶς.
μόν-α (ɣ) πλεθ. μάνατς καὶ μόν-α-μάνατς, μόν-α (τ) μάνατς = μυλόπετρα.
μόν-α (τ) πλεθ. μάνατς = ἐκατόμπυνος (εἶδος σκώληκος) καὶ δυ-ζέτ-κεφ-ιμι (Πεῤῥάβ.), κατρ-δέτ κεφ-ι (Σ) = ἐξ κεφάλ μι ἑνὸς κορμ. κυρ. ὁ ζέτ κεφ., μπότιλατς.
Μολαγ-ό-ι = ἐξ φίλατ· ὁ Κερκύρας Ἐλευσόνατ ὁ ἐξ ἐν μόλ γλῶτ [εἶδος μόλου].
Μόλα-γλῶσ-ι: πλεθ Μόλα-γλόσατς = κάτοικος τοῦ Μολαγιοῦ.
μόλ-α: πλεθ μόλατς = μόλοι (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).
μόλζ-α πλεθ μόλζατς = τὸ μόλιν τοῦ μαγούλου· μόλζ ὁ φλοιός.
μόλ-μοῦσ-μι (Τυρν) πλεθ. -ατς = ἰδ. μοῦρουλ-α.
μόλτ-α καὶ μόλτ-μι (τ. Ἰταλ.) πλεθ. μόλματς ἰδ. πέτ-α, πέτ-α κόπ-α κυρ. κοπανίζω. — καὶ
μολτ-α, μουλτ-α (Καλ.), μλόντ-α, μουλτ-α (Βεμάτ. Πεῤῥ.) πλεθ. μλόντατς, μουλτατς = σάρκωσις, μόλυνσις.
μολτ-α πλεθ. μολτατς = μόλυσμα.

μολήν-ι-ι καὶ μιλέπτ = μιλώνω.

μολήτερ καὶ μολήτσερ = παθ. μιλιόμαι. — ως-τς μολήτσης καὶ μιλήπτσης = μιμολογιάνος.

μολήν-ι-ι (τ) ἀόρ. μολήτσ μτχ. μολήτσης. — ρ. ἐνερ. — μόλη μολήτ χρίβατ' ε λέρατσης. = ἡ κυπετσίδα κατατρίγει τὰ φυλλοῦτα καὶ τὰ λέρατα. — ἔδτς μολήτσης = εἶναι κατατρεγμένος ἀπὸ τὴν κυπετσίδα. 2) ἐπὶ ἀλλογίας. — ἔδτς μολήτσης γε λέρ = εἶναι κατατραγματισμένος, σημαδεμένος, κατατρεγμένος ἀπὸ τὴν ἀλλογίαν.

μολήτσ-ι-ι (Ἔλβασ.) ρ. ἐνερ. (ἀπὸ ἀνθρώπ.) = μιλώνω.

μολήτσερ (Ἔλβασ.) παθ. = μιλιόμαι (ἀπὸ ἀνθρώπ.).

μόρ-α (γ) πλγθ. μόρατς = ἰδ. μέρ-α (τ).

μορέλ-α (Ἔλβασ.) = μάρεθρον καὶ [μαρέπτ-].

μόρ-α ???

μορί (τ) ἀρσ. ἰδ. αρέ (γ) καὶ αρέτ (τ), μρί (Ἔλβασ.) ἀρσ. — μίρ (γ) ἀρσ. μερί (τ) θηλ. — ἰδ. μῆ, μέρι (γ) θηλ. ἰδ. μέ.

μίρθ-ατ κοιν. ξεπάρασμα, ὅταν ξεπαγιάζουν τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια, ἡ ἐπιδερμὶς γίνεται κόκκινη καὶ ὁ ἄνθρωπος ξέρει.

μίρ-ι [Λατ. mors-mortis (μόρτις)] = θάνατος.

μίρι-μόρια (budi-bogdan) μίρτσε-γε (πλγθ. ἄγρυπν.) καὶ μίρτσε-γε. — ι ἀπ μίρ (budi) = τοῦ προξενᾶ θάνατον, τὸν κάνει νὰ ἀποθάνῃ.

(ι) μιρόθρ-ι-ε-μιρόθμε-γε = θνητὸς-ή. — ηεμέρι ι μιρτέρ = ἀθάνατος θνητὸς. — νδέρ τε μέρτερ = ἀνθρώπου θνητοῦ.

μόρ-ι πλγθ. μόρατε = ἡ μέρα.

μορρέπ-ι ρ. ἐνερ. = μιρρίν ρ. — μορρέπτερ = ἰδ. μορρίτερ.

μορρέπ-ερι = ἰδ. μορρόπερρίτερ.

μορρόπ-ι-ε (γ) καὶ μορρίτ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = ξεφεντρεύω τι, νὰ δώσῃ πᾶρ μέρα νδεηέ πίτερ. — καὶ μορρόπ-ότ-ότ (Πεγμέτ.) = μορρίτερ, μορρόπτερ (Πεγμέτ.) = ξεφεντρεύομαι ἀπού πᾶρ μέρα, ἀπὸ μέρα.

μορροπόπ-ερ (γ, τ) πλγθ. μορροπτόπατς = ξεφαντρός.

μορροπόπερ-γε ἐνικ. πλγθ. μορροπτόπατς: καὶ ι-πορρόρτς-ι (Σ) ε-πορρόρτς-ε (Σ) θηλ.

μός καὶ μί = μέρα ἀπαγορευτικὸν = μή. (ἐπὶ πλγθ.) = μάτε. μέτε ὁ τς κάμ = μὲ ὁ κανεί. — νδε μός κόβτς π' λένατς κεφὶ πούλ = ἐδῶ

μὴ ἔλθῃ δὲν γίνεται. τοῦτο· ἢ: πα ἀρᾶξ νὰ σ' δέσῃ κεῖ πολύ.
μάν = ᾖ μήπως — κάμ. φρόσε μος βέτατε νὰς ἠμάφτε = φοβοῦμαι μήπως παπωθῇ 'ς τὸν πόλεμον. — μος ἴανε; = μήπως ἔφυγαν; — μος τα βρόνε: = μήπως ἐφονεύθησαν. — μοι ποὺ ε ἠρῆβε κετέ πούς εἶ τε τάγε; = μήπως δὲν κάμνουσι τοῦτο καὶ ἔλλοι; ἴδ. σος. — μος ἀ ζόντ = μὴ γίνωσι. — μος ἢ μα = μὴ (ἀπαγόρευσις). — μός μι δάρ (γ) = μὴ πουθ. — μός με ου δαρ = μὴ πουθένι. — μός με με δάρ (γ) = μός με μ' ου δάρ. — μός με τε δαρ = μός με τ' ου δάρ. — μός με ι δάρ = μός με ι ου δάρ. — μός με νε δάρ = μός με νε ου δάρ. — μός με τα δαρ (jόδε) = μός με ου τα δαρ (jόδε). — μός με ου δαρ (αυτόνε) = μός με ου τα δάρ (αυτόνε). — με μος δαρ (bogdan) = μός με δαρ ένα. — με μος ου δαρ (bogdan) = μός με ου δάρ πολ.

μάστρ-α πλήθ. μάστρατε [mostro-are] = δάσκαλος.

μάθ-α (γ) [μάτ-ι] = ἐλιά. — ἴδ. βάστρε-α (γ).

μαθάτσ-α (γ) πλήθ. μαθάτσατε = ἐμπλαστρωτής, συνεπιπώστης.

μαθάτσ-ία πλήθ. α-τε θλ, καὶ μάτσ-ι (Σ) [ἴδ. μάτ-ι] ἀφ. μάτσε-ja θλ, πλήθ. μάτσατε. — [μαμματσάτσ με τ-ί], με ατέ = εἶμαι συναμμένος μετ' ἐκεῖ, μετ' ἐκεῖνι. — κάτς μαθάτσ με μάτσ = εἶναι συναμμένος μετ' ἄλλι.

μάτσ πλήθ. μάτσε = καιρός, χρόνος· ἴδ. κάβ-α ἢ ένος μετ ι ἄβε = κακοκαιρία. — μετ ι μάβ = καλοκαιρία· κάβ μάτσ πρὸ καιροῦ. — τζέ βάβ μετ = πάλαι τε γ[άτερ]ε μάτσε = εἰς τὸν αἰῶνα. — σράτε τε γ[άτερ]ε μάτσε [Ἄρβαν.] = ζήνω εἰς τὸν αἰῶνα. — πα κάβ εδ κετέ; μετμάτσ = ἓν ἔτος. — κάτσ; = πότε; μάτσε = τὸ ἐρχόμενον ἔτος· πεμ μάτ ἢ μάτ πεμάτ = πεμ βάτ ἢ βάτ πεμ βάτ = κετ' ένος· νγα μάτσ (τ) = ἀνὰ ἔτος εἰς ἔτος. — με μάτ = μὲ τὴν χρονιά· μάμ κετέ ἄτατε με μάτ = με βάτε = μὲ τὴν χρονιά· τζέ βάβ νὰς μετ = τζέ βάβ νὰς βάτε = ἐπαξ τοῦ ἔτους· πεμ ἔνερε μετ = πεμ ἔνερε βάτε = εἰς ἔτη πολλά.

ματσάκ-ον ματσακέ-[α] = ἑνὸς ἔτους κοιν. χρονιάρικος· βίτσ ματσάκ = μοσχαράκι χρονιάρικον.

μάτερ-α πλήθ. μάτερατε [συγγ. Ἑλλην. μάτερ, λατιν. mater, Ἀγγλ. mother] = ἀδελφή· ἴμα μάτερε, jον μάτερε ε μάτερα· = ἡ ἀδελφή μου· σου, αὐτοῦ.

μάν: (bogdan) έπιρ. = πάλαι· ε' κα χίνε μάν κρῆτσ' (bogdan) = δὲν ἦτο πάλαι οὕτω.

μπροστῆφ-ι ἀρσ. *μπροστέφ-ja* θηλ. = ἰδ. *μπτέφ-τσ-ε-ja*.

μπομβῆφ-ja (Βερκέτ.) πληθ. *ε-τε* = ἰδ. *χίμβαλφ-ι*.

μπεμπρόφ-ja: πληθ. *ε-τε* = *μπεβρεγόρε* (Περμέτ.).

μπτέφ-ι (Σ) ἀρσ. *μπτεφ-ja* (Σ) θηλ. = ἰδ. *μπλεκτάρ-ι-ja*.

μπτδίλ-ι (Περμέτ.) = *μπτδίλje-a* (Περμέτ.), *λjuγάτε-a* (ζ) πληθ. *λjuγάτε*, *μάσγε-a* (Περμέτ.) [*βλαχικὰ λέξις bάλje-a*] (*μηλαύρια*). — = τόπος βαλτώδες μὲ χόρτα.

(ι) *μπόρα-ι* καὶ *ι μπόρε* = ἀγγεῖα.

(ε) *μπόρα-ja* καὶ *ι μπόρε-ja* = ἀγγεῖα. — *γ ja' ε μπόρε* = ἀγγεῖα πήλινα· *κρυπνά' ε μπόρε* = χάλκινα πιάτα, ἐπίπεδα.

μπρίγ (γ) *μ.* πλ. = *μ.* ἀγκάθια, ἄκαν. *μπρίδε*, *μπτγ.* *μπρίδα* καὶ (συνηρ.) *μπρένα*.

μπτ = *μάλιστα* (bogdan) ἀπ' *μπτ bάλε τε bάρε πττ χίνε ἀρτίjετ* (bogdan) = *μάλιστα λέγουσιν ὅτι τὸ πρόωον ἦτο τὸ ἔτος.* — *μπτ μα ι bτάτσιμ* = *μάλιστα ὡραιότερός μου* (τ) = ἰδ. *μπτν* (γ) = *μάρτιος δεκατέσσαρες*.

μπτν (γ) *μπτ* (γ) *μπτ* (συνηρ.) = γεν. τῆς ἐντοπ. *τόπ* = ἐγώ.

μπτj-ι (τ) πληθ. *μπτjτε* = *μπτ-δε* (σπανίως λέγεται *μπτj-μjι* καὶ *μπτj-ι* (γ) πληθ. *μπτjτε* (συνηρ.) *μπτj-ι* πληθ. *μπτjτε*. — *περμπτj καὶ μπτν* *περμπτj* = *κατὰ μπτν· πρὸ τοῦ δὲ μπτj* = *καθ' ἑκάστην μπτν· πλὴ μπτj τε γράβτιν* = *τὴν μπτν Δεκεμβρίου*.

(ι-ε) *μπτjάρα* (τ) = *ἐνὸς μπτj· djάj' ι μπτjάρ, φόντja ε μπτjάρα* = *ἡμέρας ἐπὶ μπτj*.

μπτjτρε (τ) ἐπιρ. = *ζωηρῶς, γοργῶς*.

(ι-α-τε) *μπτjτρα* (τ) ἐπιρ. = *ζωηρὸς-ά-όν*. — *συγχίτ χjε μjε τε μπτjτετ* (τ) = *ἐξάφθη ἐπὶ ἄκρου* (βαθέως). = *χουμ ζί πιάρδε εἶνε, πι ἄπτ εἰς ἄρμε ε πτπτ ἄκρε ἄκρ δύο μέρε νήματα), εἰς τὸ πανιόν ἀφ' ὃν ξεμαίνετ ἄκρον*.

μπτjτε (τ. Καθ.) = *τραπεζάκιον* — *μ* = *ταπεινώζει*. — *τπτ πμπτν* (Λέγκ.) = *τὸν νεκρόν, συγχίτ*.

μπτν (γ) = ἰδ. *μπτν* (τ) ἔντερα.

μπτj-ι (γ) = ἰδ. *μπτj-ι* (τ).

μουζάω πλεθ. μουζέτηκα = παίρνω κάτι ε πα τρίδυνης· ίδ. διχ-ι.

μουζήχης = πλεθ. (Καθ.) = ίδ. μούντης-τε (Βερόπ.) άπ μούζηχης = άπ μούντηχης (Βερόπ.) = μουντζίνα.

μούζ (Σ) = ίδ. μούντα (γ), μούντ (τ) = δίνομαι. — άόρ. μούζτα, μτχ. μούζτουνης.

μουκ-γου : ? ? ?

μουλάρω πλεθ. μουλάρ-τε = θημωνιάζ κουν. θημωνιά

μουλάζ-α : πλεθ. μουλάζκατε : κουν. ή μούλκ.

μουλάζ-ης (Ελβασ.) ίδ. μούντης-τε (Βερόπ.).

μουλέηζ-α (γ) πλεθ. μουλέηζατε = κίχλη, κουν πείχλα· μελέηζ-κ (τ), μελέηζ-κ (Βερμόν.), αμέρας-α (Περμόπ.) πλεθ. αμέρατε = κόσσυφος· μουλέηζ' ε λαζδε (γ) = είχλα· μουλέηζ ε ζίζε = κόσσυφος, κουν. κόσσυφος.

μουλι-ου (γ) μουλί-χ (τ) πλεθ. μουλίηγτε [άλλως. μύλε, Λατ. mola [molaris] = μύλος. — μουλί άόρ. (γ) = μύλος. — μουλι-δίρ (γ) = ίδ. μέντρι-κ (Βερόν.) = δικοτυλήδων.

μουλίο-ι (γ) = μυλωνάς.

μουλίηγ-α (Καθ.) = ίδ. μαλίηγ-κ (Καθ.), καί μουλίηγκ-α (Βερόπ.) πλεθ. μουλίηκατε = ίδ. μαλίηγ-κ.

μουλόζ καί μελόζ (γ) ρ. = ύπερος, πανηγύρι· ου· κάνε τε λίου σ' α μουλόζα κρτε γίλε=πάνε βράδυ για δεν ύπερος διά τούτο τι φαγητά.

μούν (γ. τ.) μού (τ) = μέρος δικτυακόν, σημαίνει τι καθενού μέρος ή πράγμα, τήν παραμικρά θέσιν.—Βάζτε μουν νάζ άτρι τ' αυτί = άπλήγον δίκα, θέτε εις τόν τόπον αύτού, εις τήν ίδίαν αίσίαν αύτού,— κουν α βρέκε νανάδδε μουν κού = δεν τόν ήρίσκαμεν παρεμέθην ίσια αύτού,—έρδα μου νάζ ατρι (γ) = κάθε μου νάζ ατρι (τ) = μουν κε γέδδ (γ) = μού τε γέδδ (τ) μου-κού; (τ) = δικ τού; μου ατζέ = δικ έκατ' δικά κουνάς.

μουγγέρ-ι (Σ) πλεθ. μουγγέρ-τε = μονοχός (καλόγηρος)· καί αβλόγ[ερ-ι (γ) αβλόγ[ερ-ι (τ)—τι θηλ.

μουγγάδ-α (Σ) πλεθ. μουγγάδατε = μονοχή (καλογρά) καί αβλογ[ερέδ-κ [γ] αβλογ[ερέδ-κ (τ) πλεθ.—κ-τε.

μουγγύ (Βερόπ.) [μούγγης] ρ. άμετάβ. = γρίζω δέγατε (γ)· καί μεγγύ (τ) = γρίζω με νάτε.

μούτ (γ. budi)—ρ. ἐν. = καθ τινα.—*μούτ* (τ), *μουί* (Σ)· ε *μούτε θαμίζουμε* (γ) = ε *μούτε αραμίζουμε* (τ) = ἐκίνανε τὶν ἐχθρὸν δὸ. *μούτε μανιχ. μούτε* καὶ *μούτσιανε* (γ), *μούτσιαμε* (τ).—ἀδ. *μούτσια* (Σ) *μανιχ. μούτσιανε*.—*μουτάρ* (γ. τ.) πολλ. *σαμούτε* = ἰσαμέθην.

μούτε-α (budi-bogham) καὶ *μούτεβε-ja* πλθ. *μούτεβετε* = κίνησις, μάχη.

μούτερε (γ) ρ. = δίνεμαι εἰμαρμὸν κτιν. *μουτ* (τ) *μουί* (Σ) *μούτερε με bèn ασητ* (γ) = *μούτ τε bεγ ασητ* (τ) = *μουί με bè ασητ* (Σ) = δίνεμαι νὰ κάμω τοῦτο.—ἀντιθ. *σ' μούτερε, σ' μουτ σ' μουί*.

μουτέβε-ι πλθ. *μουτέβετε* = κτίσις πεδιάς.

μουτέβ ρ. ἐνερ. = τιμαρῶ, πεδεύω.—*μουτέβε-βεμ* = τιμαγοῦμαι, πεδεύομαι· 2) προστάθ. ἰδ. *αραπιαβε* = προστάθ.

μούτς (λ Μίστ' Ἀλβανία) (budi) δίνοντας ἐγκλίσεις = *μουτ-τε*.—Δίνοντ. ἑνεστώς,—*μουτ αραμί, μούτ αραμίβ, μουτ αραμίβε· μουτ αραμίβ-με, μούτ αραμίν, μούτ αραμίβεν* = *μουτ τε αραμίνε* (τοσκ.) *μουτ τε αραμίνjε, μουτ τε αραμίνjε· μουτ τε αραμίβμε, μούτ τε αραμίνι, μουτ τε αραμίβεν* = δίνομαι ζητεῖν, δίνεσαι ζητεῖν, δίνεται ζητεῖν, κ.τ.λ. *μούτ θίμι* (budi) = δυνάμαι εἰπεῖν = *μουτ τε θίμι* (τ) *μουτ αραμίβμε* = *μουτ τε αραμάρα* = δύναμαι νὰ ζητήσω.

μούτεβε (budi) = *μουτ*, δίνομαι, δρίνομαι.

μούτσε-α ? ? ? (*μούτσιας*).

μούτσιαρε πλθ. (Βεγέτ.) κουδὲς *μούτσιαμε* καὶ *μούζγετε* (Ἐλβασ.) ἐπ *μουτσιαρε* = *μουτζόνω τινά*· *μούζγετε* (Καβ.) = ἐπ *μούζγετε* καὶ ἐπ *μούζγετε* = *μουτζόνω*.

μούρι· πλθ. *μούρετε* [Λατ. murus] = τοῖχος, τεῖχος.

μούτσιαρε (Σ) πλθ. *μούτσιαρε* = πᾶν ζῶον ἀπομένον ὑπολείπον τοῦ ἑλκύειν, μέλλον, βυστάρι καὶ τῶν τοιούτων κτιν. τὸ κατακάτι, τὸ ἀπομεινάρι κ.τ.λ.

μούζγε-α (γ) (πλθ. ἀγγουστ.) = θὸν' κτι λούρι βῆζι αjε μbet αἰε *φούτ τε αjίνι*.—ἰδ. *ζούτερ-α*.

μούρι-τσι ἀρσ. κτιν. = *μούργες* πλθ. *μούρjετε* θηλ. *μούγγε-α* (γ) πλθ. *μούργατε*.—*μούργα* = (ζ) *μούζ'* = ζέζε)

μουργjίν-ι ἀρσ.—*μουργjίνε-jε* θηλ. ἰδ. *μουρjάδ-ι μουρjάδε-jε*.

μουρδέγ-α (Βεμέτ.) πλνθ. μουρδέτσε = ιδ. γερμάδ-α.

μουρμουρίσ-όϳ [Ἴδλεν. μορμόρα, μορμυρίζω] ϱ. ιδ. γκγγίζω, φυθυρίζω.

μουρμουρίφ-ι πλνθ. μουρμουρίματε = γκγγυσμός.

μουρούζ-α πλνθ. μουρούϳετε = κακν. ἐ πανσέλια.

μουρρῦ-σι ἰγ̃ μουρρ-ησι (τ) = βόϳεσις ἄνεμος (πλνθ. ἄγγετσε).

μουρρούδ-ι πλνθ. μουρρούδετε (ἀπὸ ζῶον) = μέλανσις. τὸ θγλ.

μουρρούδ-ϳα πλνθ. μουρρούδετε· κακν. μουρουδιάς-έ. καὶ μουρῦϳε-ι (Βεμέτ.), μουρῦϳαε-ϳα, μούρι-κακ καὶ μούρ-ϳα (Ἀργυρ. τ).

(ι) μούρρημ-ι (Βεμέτ.) ἀρτ. πλνθ. τε μούρρεμτε = μουρρημ-ϳα (Περγάδ.) θγλ. πλνθ. τε μούρρεμτε. — κ|ὲν μούρι ἢ κ|ὲν μουρρά = σκύλος μαυρόδερμος.

μουρρούϳε-α πλνθ. μουρρούϳετε καὶ μουρῦϳ-ε. — κ|ε φάϳε μάϳα κ|ε νγαν κακάϳετε ε γυρίϳετε.

(ι-ε) μούρρημ-ισε-ϳο (Βεμέτ.) = ιδ. μουρρούδαισ-ϳα.

μουρρουτέϳ (Περγάδ.) [ιδ. μούρρ-κακ] ϱ. ἀνϱ. = κάμνω μελανωπόν, σκοτεινιάζω. — καὶ μπαρμπουτέϳ. — ου μπαρμπουτέ κάϳε ἢ ου μουρρουτέ κάϳε = ἀκαιρίσαμεν ὁ καιρός.

μουρρουτόσια, μουρρῦτσια (Περγάδ.) = γίνομαι μελανωπός, σκοτεινιάζω.

μουρρού-ζι = τριβόλος πλνθ. μουρρίζετε καὶ μούρι-κακ (Ἀργυρ.) καὶ μούρ-ϳα (χ. τ) ιδ. μουρρούδ-ι.

μουσάνδρ-α πλνθ. μουσάνδρετε = ἐρρώμων ὕπνος θέσπνοι τὸ σκοτώματα καὶ παγλώσσετε. [Βουλγαρ. μουσάνδρι = (Τσιμπ.) δυδαλίαδ· ἀλλὰ ἴσν εἶπε Βουλγ. λέξις] μουσάνδρ' ε δυδάφλετ (Σ).

μούτρ-α (Βεμέτ.) = ιδ. μυτζάλ-ι = λαιμάδικον.

μουτζάϳετε (Σ) πλνθ. (μουτσάϳε-ϳα ἐνικ. ἄγγετσε) καὶ μουτσάϳετε (ἐνικ. μουτσάϳε-ϳα ἄγγετσε) [Ἴδλεν. μύτσκ] κοινῶς τὰ μουστάκια.

μουλίρ-ϳα (Πωγων.) πλνθ. μουλίρετε. — μούλιρε διαθι (Τυρν.) = ϳε σπάνιος διαθι.

μουνάτσ-α πλνθ. α.-ες = μικρὰ ἔντομα εἰρυσίμενα εἰς τὰ τσίτσουρα τῶν ἀναφιλίων καὶ εἰς τὸ αμασί.

μούδα-αν (ἀρτ.) μουλάρια. πλνθ. μούδακετε.

μούδαρ-α (θγλ.) μουλάρια πλνθ. μούδακετε.

μουδαίγ-α [Σ] πλήθ. μουδαίγατε [λατ. musca] = μουδούγε-κ (Πις, μάτ.) πλήθ. μουδούγατε = κάνιφ-που, κουβές κουνούπι. — ὅ. χάμ-γε-κ.

μουδαρί-α (γ. Σ) πλήθ. μουδαρέτε, μουδαρού-κ, πλήθ. μουδαρούτε, μουδαρί-κ (σ) πλήθ. μουδαρίτε = μελιτθί-κ πλήθ. μελιτσίτε. — μουδαρί ε δάγκ = μουδαρί ε δάζκ = ὁ πνεύμων, κοιν. τὸ πλεμόνι. — μουδαρί ε ζέζε = μουδαρί ε ζέζε = τὸ ἧπαρ κοιν. συκώτι.

μουδαρι-γα πλήθ. μουδαρατε = μουδαρέ-ιρι (Ἔλβασ.) = κουτόρε πε πάϊκε = κουτόρ' ι βόγκιε = βουβάλοι.

μουδαρέ-α (Περγίν.) πλήθ. μουδαρέατε = ὅ. μουδαίγ-κ (Σ).

μουδαγέρρε-α ἑνλ. (καὶ ἀρσ. dáμ-ι) πλήθ. μουδαγέρρατε (γρικ. μυτζέγρα], καὶ μουδαγέρρ-κ πλήθ. μουδαγέρατε = δάμαλις, (ἀγελὶς ἥτις δὲν ἐγέννησεν ἀκόμη 1 ½ ἔτους· ὅ. dáμ-ι.

μούδρουδ-α πλήθ. κ-τε = ἔβλον. μύτηθα κοιν. μούτρουθα (ἡ αὐτὴ λέξις καὶ Τσιακόνι) καὶ μούζουδ-κ (Σ), μδζ-μούτθ-γα (τ) πλήθ. κ-τε.

μούθ-α (πλήθ. ἄχρηστος) [λατ. mustum] = γλεῦκος κοιν. μοῦστος.

μουδρίγγε-α πλήθ. κ-τε ὅ. μουδαγέρρε-κ = δάμαλις.

μούι-α γεν. μούνι, κίν. μούτσ καὶ μούτσ καὶ μούσ, πλήθ. μούνατε (γ), μούτσατε (σ) = τὰ πλοῖα (τοῦ ἀνθρώπου).

μουτί-κ (γ) πλήθ. μουτίγ-τε = κῆρ φάγε εἶπε τε ηγούδτε κ τε γλάτε κῆρ βράζετε κ[ουφιδίνε κ ἐδιτ-γε γλαλῆτε.

μουχούδια (Ἔλβασ.) = ὅ. λέμ.

μούρι (budi) ἀνῳ. = ὅ. πόρ. (budi-bogdan) ἐπίθ. = πρόπερσι.

μούσαρε (budi) = ὅ. πόσαρε ἐπίθ.

(πα-τε) μούσαρε (budi) = ὅ. ι-α-τε πόσαρε.

μπουμμούγ-ίαρα = ὅ. πανταγού-ίαρα.

μουσάτ-α (Σ. γ.) πλήθ. μπουκάτε = ὅ. πρώτ-ι καὶ

μούτ-α (Σ. γ. bogdan) πλήθ. μπούκατε ὅ. φαλῆ-ι, φαῆ-ι ὡς ἀῆ μπούτ = ἁμαρτάνω. — κα χῆ νὰ μπούτ.

μπουτάρ-α [Σ] πλήθ. μπουκάρατε = ἁμαρτωλός, καὶ μπουτσούρ-ίρι, μπουτσούρ-ίρι (συγχ.) ἀρσ. πλήθ. ίρατε.

μπουτσούρ-γα θῆλ. = ἁμαρτωλή· πλήθ. μπουκατσίρατε, ὅ. πουτσούρ-ίρι, πουτσούρ-γα [Σ], φαλῆτσούρ-ίρι (Ἔλβασ.), φαῆτσούρ-ίρι (τ).

φαϊτσάρ-ίρι ἢ φαΐτσαρ-ίρι (συνῳχ.) φαλτσίρι (Ἴδερ.), φαΐτσι-α (τ.γ.).

μπούτ (budi) ἴδ. πόδι = ἐκεῖνο, σκίγκο.

μπουζέρι (budi) = ἴδ. πίλαρ.

μπλέκ-ερα = ἴδ. πλέκ-ερα.

μπλόγδα, μπλόγδ-α, μπλόγδ-α (bogdan) [πλάστης] [λέξεσι] (bogdan)] = πρωτοχρ. [ἄρτος δι' τὴν θείαν λειτουργίαν] ἴδ. μάϊ-α.

μπλοτσάρ-ίρι (τ) καὶ μπλοτσαντζάρ-ίρι (γ) μπλοτσάρ-ίρι [πλάστης] = τεχνίτης ξυλίνων μὲ τὸν ὁποῖον κατασκευάζουν τὰς προικοφόρους καὶ μπλοτσαντζάρ-ίκι, μπλόγδ-ι (Καλ. Βερέτ.) πλοῦτ μπλοτσάρης λέξεσι (γ. λέξεσι)] καὶ συνῳχ. λέξεσι-άρι (γ).

μπόαν (budi) ??? (ἴδ. Κατσχ. πολ. 12, 26, 106).

μπρόσ (budi) = ἴδ. πρόσ ἐπιρ. (ι. ἐμπρόσ) ντσούς (budi) ἴδ. (ντα) πρόσ-δεννα (budi).

μπρύζ (budi) ἴδ. πρίζ ρ. μπρίζ-ερα = ἴδ. πρίζ-ερα.

μπού (budi) = πού, πρού = ἄλλοτ.

μπούρ-ι = ἴδ. πούρ-ι μρίρ-ι.

μπούζ (budi) ρ. = διδάσκω τινά.

μπούζ = ἴδ. πούζ, μρούζ = ἴ.

μπούντα = ἴδ. πούντα, μρούζα.

μπούτσ-ο (τ) ἴδ. πούτσ-α (τ) καὶ μρούτσ-α (γ).

μπούτ (budi) = ἴδ. πούζ (τ), μπούζ = πούζ· (ρίζα) = μρούζ (Σ) = μρούβ (γ) = πούβ (γ).

μπουζάτσ-ο (τ) = ἴδ. πουζάτσ-α (τ), μπουζάτσ-α (Σ) πλησ. κ.τ.ε. μρουζάτσ-α (γ). —(ι-α) μπούζατε (τ) = πούζατε (τ) = μπούζατε (Σ) = μρούζατε (γ).

μπούζουρα (τ) = ἴδ. πούζουρα (τ).

μπούζουρέζι = μπουζ-ουρέζι, = μρούζατε (Σ) (Σ) μρουζάτε (γ).

μπουμπούζ (Βερέτ-Πιρρίτ) ἴδ. πουμπούζ (Βερέτ-Πιρρίτ) = ἐκκαπνίζω.

μπουζ (τ)-ίζερ, μρούζ ίζερ (τ).

μπόλ-ερα, μρόλ-ερα (γ) ἴδ. πόλ-ερα ρ. ἐνερ = κάμνω τι νὰ ἀλλάξῃ φύσικας κτενῶν μὲ τὸ μολύβ = φυσικαλλίζω τι.

μπόλαρ-α (τ), μρόλαρ-α (γ) = ἴδ. πόλαρ-α (τ), μρόλαρ-α (γ) = ἴδ. πόλ-αρ-α, μπόλαρ-α.

μπίκζβ-α (τ) = ἰδ. πῖκζε-κ (τ), μβῖκζε-κ (γ) μπίκζε μβπίφῆ (τ) = πῖκζε μβπίφῆ (τ) = μβῖκζε μβπίφῆ (γ) = βγρίφαινε κου. κούλια (τοῦ μετεξισλάμου).

μπούφα (budi) = ἰδ. πῖφε, μπῖζγα = ἰδ. πῖζγα· μβπῖφε (γ), τσίφα (γ).

μπόϳ (τ. Πεζμέτ.), μβόϳ (bogdan γ.) = ἰδ. πῶϳ-ό [ποιητ] ρ. ἐνερ. βαρίνω τινά, ἐπιφέρω βάρος τινί. — τερζ'α μπῶϳ μὲς τε dυάϳτες = ἡ ζωγραφιὰ βαρύνει πρὸς τὰ δεξιά· αϳὶ φυλλε ι μπῶϳ = κεῖνος ὁ λόγος τοῦ ἤλθε βαρύς· μπῶ-jι μὲβ = βρόϳι· μὲβ' μι ι μπῶ γjὸ' καjι φέρε, σε πι πῆjτεῖτ με-τε-ι μπῖζετε (γ) = με-τε-τὸν βαρυφαίνεται· = με-τε-τὸν κακοφαίνεται. — ι σαμβρὸλε (γ) = τοῦ βαρυφάνεται = σοῦ κακοφάνεται.

μπούλ-ὰ-ἰτ (budi) = πῶτεῖτ-ἐτ-ἐτ = στερίζω.

μπῶτέτερ = πῶτεττερ, μβῶτεῖτ-ἐτ-ἐτ (γ) μβτεῖτερ (γ).

μπῶτάλ ἰδ. πῶτάλ ρ. ἐνερ. — τυλίσσω, κοινῶς τυλίγω. — μπῶτλ (συγχ.) μβῶτλ (γ) μβῶτλ (γ. συγχ.)

μπῶτλάμ = ἰδ. πῶτλαμ. πατ. μβτῶλαμ (γ).

μπῶτj-ίζγω (τ) = ἰδ. πῶτj-ίζγα (τ), μβῶτj-ίζγα (γ. Σ.) = πτύω-γομαι.

μπῶτjι-ίμερ = ἰδ. πῶτjῖμερ, μβῶτjῖμ-ερ (γ).

μπῶτjμ-α (τ) μπῶτjμ-κ (γ) = ἰδ. πῶτjμε-κ (τ. Κεθ Σουδ.)

μρὸ-ζι (γ) = ὑπερβολικὸν κρύος, ξερὸν κλίμα· μρίζ-κ (τετμέγλωσσον) = βιαίως ἰδ. μρύτε-κ.

μρουότε-α (bogdan) = ἰδ. μυμόντε-κ.

μυί (budi) = ἰδ. μπτί (budi).

μυϳνj (buli) = ἰδ. μπτίνj = διδάσκω.

μυῖj ἢ μυῖνj (bogdan) ρ. ἐν. = ἐπιφθέγμ. = ι βα τίνε μυῖνι κτὲ (bogdan) = adoschio quello, ι βαίνει τίνος κτέ.

μτεφέρω (γ. Μάλjασία), μνδεφέρω [Σ] = ἰδ. τμεφέρω = ἐξιντορισι.

μυκ-ον [Λεξ. mucus] (πλεθ. λείπει) = κόμη, μαλλιά, κόμωσις.

μύκα = κόμωσι, κοινῶς μαγκιάζω. — (ι-ὰ-τε) μύκατε = κόμωσι-σσασον, αὐτὸ μαγκιασμένος μύκατε : ἐπιτ.

μύκ-α (Βερά.) = ἰδ. κjύφ-ά (γ), μκαλῖβ-κ (Πεζμέτ.) καὶ μκαjαβ-jκ (Πεζμέτ.).

μυλjάκαρ-α (Τερεν') = τὸ ἀπαιτούμενο λάδι ἢ βούτυρο διὰ φαγητόν

γjâlε με μαλjμάτε = φοχαστόν λυδερόν ἢ μέ βάσανον· γjâlε πε μαλjμάτε = φοχαστόν ἄνεν βασανίσου ἢ ἐλεύθ.

μαλjμόj (Τυφον.) χ. ένες. = ι ἀπό γjέλερε τε λjίτε. ν βλ.

μαλοτjερ-α ??? μαντατζόρα (μαντζολόρα).

μαμόj ??? βλ. ναρjόj (ἀνεψιός).

N

ná (τ) βλ. νγά.

ná: ἀντιθ. α'. αμαλάτου = ἀμαθής (βλ. Γκεγκαντσκέν Χριστοφιλάκου).

ná: μίρου = λαβέ (καμίας ὥρας ἀναπαυτικὸν ὕπνον) — κε πατ αjίτ γjάθ = λάβε 100 χρόνια (= ἐλπὶς ζωῆς) χρόνια).

ná (τ) = κάθαια (τ), κάθαιαν (Λεγομ.) = βλ. αjέ, νjάθ (γ).

nάβli-α = κουν. τὸ λαμπὶ. πλιθ. καβλίτε βλ. γιε' ι παντελjέτε (Σ).

nάdu-nάda (Σ) = βλ. νάτα, νάτια (Σ).

nανάj-ι (τ) = [ζήλος] καμίας φλόγας· djάli α' κὰ nαναj νlε τε μάγε.

nάljε (γ) λjάjτ (τ) ἐπιρ. = ὀφειλέ. [Λατ. alius].

(ι-ιι-τε) nάljτε-ι-ιι-τε (γ), λjάjτε-ι-α-τε (τ) = ἰσάλλο-ά-όν.—τε nάljτετε (γ), τε λjάjτετε (τ) κλθ. = τὸ ἕβδ.— τε nάljτετ ε αjίλιτ, τε λjάjτεν ε αjίλιτ = τὸ ἕβδ. τοῦ ὀκτωνοῦ.

nάljτεμbε-α (γ), λjάjτεjbε-α (τ) πλιθ. α-τε = ἑβδ.

nάljτόj (γ), nάljτόj (budi) λjάjτόj (τ) καὶ nάljτεj (budi) = ἑβδόμ. bάj τε nάljτε, νγjέ nάljτ.

nάljτόjμ (γ) καὶ nάljτόμ (budi), nάljτόμ (budi) λjάjτόμ (τ) = ἑβδόμη.

nάljάjμ-ι, λjάjτjάjμ πλιθ. nάljτjάjτε, λjάjτjάjτε = ἑβδόμ.

nαμ (γ), νμά (γ. bogdan) μα (τ) = κατοφλόμιον τινός, ἀντιθ. καμίας. βλ. νάμ-τι (γ) νμα.α.ι (τ) μτγ. νάμε καὶ νάμτνε (γ) νάμε καὶ νάμτμε (τ)

nαμ-α (γ. bogdan), νάμ-α πλιθ. νάμτε = ἡ ἀρά, ἡ κατάρα. [Νάμτε, θέα τῆς ἐκδικήσεως] ἀντιθ. καμίας-ι, καμάτε-α.

nάμτε-α: ὑποκορ.— ι-kὰ nάμζατε = τὸν ἐρωτεύοντα (κουν.) βλ. μαλτdjε-τε.— τε μάτε νjάμ (γ) = κὰ τε πάρε ἡ κατάρα! = τε μάρτε

νάρκ (τ). — τε ζάντε νάρκ (γ), τε ζάντε νάμε (τ) = κι οι πυάτε ή κατσάρε.

ναρκρά (τ) έπ. = τσιουτσιγκάμαι, νάτσι σαι.

ναστάρ-ε (Βεράτ.) = ίσχιατσγκάμαι, κατσιανατσιγκρέμαι.

νανάς (γ) = νάντε (τ) = άνοιξε.

νάνάρ-α, (γ), νάντε-α (τ) = τὸ άνοιξε.

νάνάρ-δάτε (γ), νανάς δάτε (γ. συνχ.) νάντε δάτε (τ) = ξανάνοιξε.

νάνάρ-δάτερ-ε (γ) νανάς-δάτερ-ε (συνχ.), νάντε-δάτερ-ε (τ) = ξανανοιγόμενο.

νάνάρ-μάς-δάτε (γ) νάνάς μάς δάτε (συνχ.) = νάντε μάς δάτε (τ) = δέκα ξανάοιξε.

νάνάρ-ι (γ) = νάντερ-ι (τ) = τὸ ξανανόμαι.

νάνάρδ (γ) = νάντερδ (τ) έπ. = ξανανοιχτός.

(ι-ε) νάντερ-ι-α (γ) = νάντερ-ι-α (τ) = άρθρ. πλεον. = ξανανοιγε.

νάνι ('Υδρ.-Σπέτσ.) έπ. = ίδ. τσχί, τσοΐ.

νάπ: (γ) = ίδ. ρ. άπ.

νάρ-α πλθ. νάπατε, δευφουλιάσ-ου (Βεράτ.), δεγγρι-α (Σ) πλθ. δεγγράτε = καλόπετρα, κατσ. φαντζόλι, Ζ) τὸ τουλουπάκι.

ναπρόν-ε άρσ. βάπτισης; ίδιότης. ι πο ανανεγνώθη. πλθ. ναπρά-τε έπ. ναπράνετε θηλ.

νάτ-α πλθ. νέτ ['Ελλην. νύξ-κατός, Λατ. nox-ctis' κοιν. ἡ νύκτα. — νάτε α μίχ = καλὴ νύκτα. — άπάχμε: τε μίχ χάρ ὁ τε μίχ ε λίχρ. — νχι νάτ (Σ) καὶ νχι νάτα (Σ) = μίαν νύκτα, νύκτα τινά. — νχα νάτ (τ) = πρὸ νάτ (γ) = χθὲς ἀκέραιον νύκτα. — νάτερ έπ. = τὴν νύκτα. — άντιθ. δίτερ = τὴν ἡμέραν.

νάτα-νάθα καὶ νάθα-νάθα (Σ) νάτερ-α (:) = μεγάλη νύκτα μίχ ἡ νάθα μίχ (Σ) = μίχ μεγάλη. — νλχ νάτχετ (bogdan) = νλχ μεγάλη (τ) = εἰς πρωΐ. ἀντιθ. μβράμχε (bogdan) = τὸ βράδυ. — ου τχίτα αχέ μα νάτ = ου τχίτα χέτετ. — νχέ νάτχέ (τ) έπ. = πρωΐ = νάτερ αχέ ἔλλ καὶ νχι νάτχέ (τ). — νχι νάτ (γ) νχι νάτχέ (γ) έπ. = νύκτα τινά, τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἢ πρό τινων νυκτῶν. — νχι νάτ [= νχιάτ νάτα] = ἀπὸ μιᾶς τῶν νυκτῶν, νχι νάτ πρίχ κάτ (γ).

νβίρ (bardi) = ίδ. βίρ ρ. — νβίρμ (bardi) = ίδ. ρ. βίρ.

ηγά (τ), ηγαξά (τ) νά (τ) = ίδ. κά, κάξ, κεξά.

ηγαδηγίεζ-άν-ά (budi) μτχ. ηγαδηύεμ (budi). καί ηγαδηάζ (bogdan) — ηγαδηζ(άν-ά. μτχ. ηγαδηάεμ = κερκίζω τινά, κατακτῶ, [Τυρκ. ζαπτέζ] dominare.

ηγαδηάζμι παθ. του πρωτ.

ηγαδηζάν-ι (bogdan) πλεθ. ηγαδηζάνιτε = κατακτητές.

ηγαζμάμ-ι ἢ ηγαζουλμ-ι πλεθ. με-τε ίδ. γαζμάνιτ (Ω) γβζμ-ι, γαζμλύμ-ι (γ) = χαρά, ἀγαλλίασις.

ηγαζμάνέ, ηγαζουλέ (Ἐλβασ.) ρ. ἀνεργ. = γβζέβ, γβζένι = ἀγάλλου τινά. ἰδ. γαζμέέ (γ)

ηγαζμάέμι (Ἐλβασ.) ἢ ηγαζουλέέμι = ἀγάλλομαι. ἰδ. γαζμάέμι (γ), γβζέέμι, γβζένι (τ).

ηγάθμι· ρ. υἱδ. = πιάνομαι (ἀπό τό ἤθχι). γίνομαι ἀνάξ, ἔδε δύνασμαι νά ἐγκαθῶ. ἀντιθ. ἄκαθμι.

(ι-ε-τε) ηγάθητε· ἐπίθ = πιασμένος (ἀπό τό ἤθχι) ἀνάξ, μέ δυνάμεως νά ἐγκαθῇ.

ηγάθητε ἐπίρ. ἀντιθ. ἄκαθητε = ἀκαῦς ἐπίρ.

ηγαλαέμι· βεττύνομαι (διά συνουσιασμοῦ τῶν δύο) πέλητε ηγαλαέητε = αἱ γυναῖκες βεττύνονται.

ηγαλμέ (γ) ηγαλμάέμι (γ) παθ. ἀντιθ. ἄκαλμέ-ἄκαλμάέμι = περιφέρω.

ηγαλάν (Περάτ.) [ν-γλλjε-α = ντύνω] ρ. υἱδ. = γυάνομαι, δέτα τι εἰς τό ἀπίσω. — ίδ. ηγjεγάνεμ (τ) ηγjεγάνέ (γτγ).

ηγαβjάμέ (γ) = περιφέρω, ἐμβάζω, περιπλέω· χοι με ηγαλjάέ = μή μέ περιπλῇς.

ηγάβjι (γ) ηγαλάέμι (γ) ηγάλάεμι (γ) = ρ. υἱδ. σ' μιάνε τε ἀπαγέ, με jάνε ζίνε κέμιμετε ἀντιθ. ἄκαλjεμ. δίτε ιαηγαλjάνε = κοιμᾶται τόσο ἡδέως ὅπου πρέπει κέμιμεθ εν δεμβιτε κέμιμετε πρέπ λjεηγαπιμετε.

(ι-ε-τε) ηγάβjητε = βγαλμένους, εἰς κjε σ' ιτεμ· ἐδέ, κjε ι jάνε ζίνε κέμιμετε.

ηγάβjητε ἐπιρ. ἀντιθ. (ν-ντε) ἄκαλjητε.

ηγαljαάέ-ι, ηγαljαααβjι·jε θλ. (γ) = βγαλμένους· καί ηγαλααβj-ι ἀρσ. (Τυρκ.) ηγαλάαjε-jε θλ., ηγάljααααjετε ἀρσ. ηγαljαάαjετε θῆλ.

ηγαljαάέμι (Ἐλβασ.) ρ. υἱδ. = ἴδ. ηγαιαβjάέμι πάljτ νάε ἀρνίτ· ηγα-

λjαρίζjω ψπερ δίγκατ τς φίωντ = μbι νjε δίγε βε τώτερς κόμδς, επερ νjε τώτερε δίγε μbιέξε με δίρε, ε με τώτερε δίγε ρρόκ νjε τώτερε δίγε.

ψαμπάδι-jα πλεθ. ψχρωπότητς και φαμκόπδι-jα πλεθ. ε-τε ι δίνε κοιj δρούς κjε ψαμπίjρες bάρρετε [Βερέτ.] [φούρκ-ου].

ψαμπάνj-ούj = φορτίου· άνεθ. δαμφούj.

ψαμπόσιμ-όβjα πεθ. άνεθ. δεμφόσιμ-ίβjαμ. πεθ. τού πρωγ.

ψαο.ότ-ότ (γ. τ.) άδρ. ψκέδκ-ε-ου μετς. ψκέρ (γ) ψκόρε (τ) ρ. υίδ. = άτσμjή με βjοπ = τjέχω.—ψκατ με χάνδε (Ίλδαν.) = τjέχω δηλάγκατ· 2) ρωμ. άνερ. = κάμνω τινά κά τjέζjη· ψκατ κόδjης = κανεῖ τὸν ζπαν· 3) ρ. άνερ. πουρέζω τινά (Πίβρα) = μές ε ψκέ = μὴ τὸν πουρέζεις· ψκας με δίρε = πουρέζω τινά μὲ τὸν χεῖρα· άκα χαζίο-ίτ-ότ = πουρέζω (άδικα) τινού (Σ) ίδ. τσίο-ίτ-ότ. — (Πίβρα) με ψκατ άθιτς = μὲ πιάνουν θέρμες.—με ψκάτ κρέτς = μὲ πιάνει τὸ κορδόι· 4) ψκατ κjέτς (Τυρκ.) (Κjούjα Ίλδάν.) = λjαβjώ (Σ) = λjαγώ (Ίλδαν.) = λjρώνj (Βερέτ.) = καλλιεργῶ τὴν γῆ.

ψκαδjρόνια (Βερέτ.) ίδ. χαδjρόνια = ὅπλα τα ἀχjίζj νὰ κλαίjη — ψκαδjλόπα (τ).

ψκαδjρίμ-ι (Βερέτ.) ψκαδjλίμ-ι (τ) = ἡ ἀρχὴ τοῦ κλαίjματος πλεθ. ψκαδjρίματς, ψκαδjλίματς.

ψκατερούj-ούj ρ. άκρχ. = ἐμπερδεύω, ἀμπλέκω παμπλέκω συγχέω.

ψκατερούjμ-ούκατ παθ. = ἐμπερδεύομαι παμπλέκομαι συγχέομαι άνεθ. δκατερούj-ίβjαμ μετς. ψκατερούαμ (γ) ψκατερόρ (συνηρ.) ψκατερούκατς (τ) = ἐμπερδεμένος άνεθ. δκατερούκατς.

ψκατερούαρ-ι (γ) ψκατερίρ-ι (γ) = ἀμπέρδεμα, σύγχυσις· πλεθ. ψκατερέκατς, ψκατερέματς άνεθ. δκατερέτς κ. δκατερίρ-ι (-κε) ψκατερούδης (γ) ψκατερούαμ (συνηρ.) = άπεθ. = ἐμπερδεμένος-η, συγχεχυμένος-η.

ψκαφός-ατ πδ. γκαφέρ-jα (Ίλδάν. bogdan).

ψέ-jα = εἰκασία· κάμ ψέ = εἰκάζω, σ' κερ ψέ = δέν εἰκάζω· πλεθ. ψέτς = αἱ εἰκασίαι.

ψκέj (γ) ρ. υίδ. = σκάλτω (ἀπὸ ὑγρόν)· 2) ἐμπαίζομαι· ψέλjι κάj νδε bαίλjετ = ἐσκάλωσε τὸ βλαγον εἰς τὸν λάκκον· ψέλjι εδέ κετς jάβς = ἐμπαίσθησε καὶ αὐτὸν τὸν ἐβδομάδα.

ηγλίγκα (γ) ρ. υδδ. = σκελίνα (ἀπὸ ὑγρὸν) 2) ἀγγειοπ. (μεταφορικῶς).
ηγλίγκ-γα (Παρμέτ.) ἰδ. ηγλάφ-ε· πληθ. ηγλίγκες.
ηγρθίβ-κέηκ (Κρυόβρ) = κρθίβ-κέηκ = γουίζω.
ηγρυδόπρ-α (Σ) = ἰδ. γρυδόπρ-ε πληθ. ηγρυδόπρκες = βατόβος.
ηγυρίνβ-ηγυρίνγκμ (budi-bogdan) = ἐκστατῶ, πλανῶ τινά, ἐκστάθμα, ἰδ. γρυβίβ (τ) γρυβίγκμ (τ).
ηγυρίβ-ι (budi = ἐκστάτης, πλάνης, βλὸς· πληθ. ηγυρίμτες.
ηγυδόδδω (Σ) ρ. υδδ. = πηδῶ βούζικες, πηγαίνω με φτούρα.
ηγυρίδδω (γ) ρ. υδδ. = κουρ ηγτφόντες λβιόνς θτσζικες, ποὺ μάτσκ, κβιτ κ.τ.λ.
ηγυδυτέβ : ἐπιρ. = κατηφορικά.
ηγυδυτέβκμ : ρ. υδδ. [ἀναγκαματισμός] = κομβοκιτζῶ.
ηγυμύ (γ. bogdan) = σφίγγω τινά, ἀγκαλιάζω.—μὲ ηγμμέ πρ τε ηγτνε (γ) = [ἰδ. γτμύ].
ηγμτκβέ (γ) = ἰδ. κβτκβέ (Παρέτ.) ηγμτκβέ (Σ) = ἰδ. κβτκβέ (Κρυόβρ).
ηγμυύ = ἰδ. νδεμε (Ἐλβασ.) ἀκόμη κανένα, κἀμμία.
ηγμμδο-τ-ντ (Παρέτ.) ἰδ. γμβδό-ετ-ετ πληθ. ηγμμόκμε ηγμίτνε, ηγίμόκμε = κυκλώνω ἔξωθεν.
(ντ) ηγθίμτ : εἰκοστός κἀ κ χρό κβε κε ηγί.—ἰδ. ηγί-γκ.
ηγίνα (ἀπὸ πράγματα σπαρτὰ) ηγτνα (Λόγρ.) = σκελίνα· ἀντὶ, ἀλλάγ.—μὲ ντ κάτσ. κμλίβε νδε μόμτε = ἐπαλλάσσω τὸ ὑποκάμισό μου εἰς τὸν γάνον.—ηγάτσ κἀβρόμτε νδε γρίκμε τε πολέσμτε, = ἐπαλλάσ. σαν ἡ σμάβρ εἰς τὸν σκλέβε τσὶ ὅπλου.—ηγάτσ γρόσ χμόνδε ε νύκτ ἀπὸ μά.
ηγίγω (Παρμέτ.) ρ. υδδ. = εἰκοστῶ ἰδ. ηγί-γκ.
ηγί-ντ-ντ (Ἐλβασ. ρ. ἀνρ. χτρτσίνω τινά· καὶ ηγίγ-ντ-ντ (τ. bogdan) ἀόρ. ηγιγκ-τ-ι (τ. bogdan) μετχ. ηγίγντ (bogdan), ηγίγντς (τ) ηγίντ-τ-ι (Ἐλβασ.) μετχ. ηγίμ (Ἐλβασ.)
ηγόμμ (τ. bogdan) ρ. υδδ. = χτρτσίνω· ηγίγμ με βούς καὶ ηγίγμ = χτρτσίνω ζῶα.
ηγδτ-γκ (Σ) ἰδ. γδτ-γκ πληθ. ηγίδντς, ηγίδτς-κ πληθ. ηγίδμτς = δακτυλίδι.
ηγδμτ : παθ. τοῦ ηγδτ-ντ-ντ.

ηγέρα (Ἐλέασ.) παθ. τοῦ ηγῆ (Ἐλέασ.)

ηγιάζ ρ. ἀνῳ. [γιάζ] = ζωντανεύω τινά, 2) ηγιάζ (γ) = ἴσιωσι, ἐστρώνω τινά, ὅδ. ἀρρώστ (τ). 3) ηγιάζ = παχύνω τινά. — ηγιάζ ἀϊδήτε = ι μάϊ (ἐπεί ζώσαν ὅταν τὰ δίδυα πολλήν τυρήν δὰ νὰ παχύνουν) 4) ηγιάζ = διατηρῶ (τὸ εἶδος) ὡς ηγιάζ πολλά, χθές, πάτα κ.τ.λ. — ἀόρ. ηγιάζω-α-ι μτχ. ηγιάς καὶ ηγιάτσης (γ) ηγιάτσιρε (τ).

ηγιάζομι ρ. ὅδ. = ζωντανεύω, 2) ἰατρεύομαι, δρόνομι, 3) παχύνω, γίνομαι παχύς, μέξερ. 4) διατηροῦμαι (κατὰ τὸ εἶδος) μη-τε-ι-ηγιάζιτης φάρα = διατηροῦνται, πλεῖόνει κατὰ τὸ εἶδος μου, σου, κτλ. ὅδ. ἀντίθ. σνάζιτης.

(ι-α-τε) ηγιάς = θερμόπνους-η-ον, παχύς-εῖα-ύ. ἀντίθ. ι-λίγι-ρου, ε-λίγη-κ, τε λίγη-τε, τε ηγιάτε (ἔργ.) τε ηγιάτσης-ιτε (γ) τε ηγιάτσιρε-ιτε (τ).

ηγιάλης-α πλῆθ. ηγιάλατε = ἄγγελος κοιν. γείτ.

ηγιάτ-ατ-άτ (γ. τ) [γιάτε] ρ. ἀνῳ. = μαυρίνω. 2) ἐκτείνω, ἐξαπλόνω, ηγιάτ ζίφρε τα μάϊ πατ' α χαμήν = ἁπλόνω τὸ χέρι νὰ τὸ πάρω, ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — α ηγιάτε τάπαρε = πολὺ τὸ ἐμάκρυνες. ἀντίθ. ἀνωρτόνῳ, ὅδ. ηγιάτα-α-ι μτχ. ηγιάτε καὶ ηγιάτσης (γ) ηγιάτσιρε (τ).

ηγιάτομι (γ. τ) ρ. ὅδ. = μακρύνομαι 2) ἐκτείνομαι, ἐξαπλόνομαι. — ηγιάτομ τα μάϊ πατ' α χαμήν = ἁπλόνομαι νὰ τὸ πάρω ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — δηγίζομ με α μάϊ. — τ' ωνηγιάτε χίτα = ζήτω. — τ' ωνηγιάτε με νάϊς. — (ἀποκρυπτ.).

ηγιόν [γρ. loqrdan] ἐπίθ. = ἐγγύς, πλησίον κοιν. κοντά. — πάρ τε ηγιάτι καὶ παρηγιάτι (Σ) = ἐκ τοῦ πλησίον, ἀπὸ κοντά. — μι δαλί λίθρους πάρ τε ηγιάτι = ἐπέρασεν ὁ λαγὸς ἐκ τοῦ πλησίον μου. — ἀντίθ. τάϊ, λίθρα.

ηγιαπόϊ-όϊ (γ. τ), γιαπόϊ, ηγιαπόϊ ρ. ἀνῳ. = ηγιάτ-άτ-άτ ἀντίθ. ἤαπορτόϊ.

ηγιαπόμι-όμι, γιατόνομ-όμι, ηγιατόνομ-όμι = ὅδ. ηγιάτομ.

ηγιάτ-ατ-άτ (Κόρνα) = ὅδ. γιάτ (γτγ.) ρ.

ηγιάθομ (τ) = ὅδ. ρηγιάθομ (Ἐλέασ.) τρεμάθομ (Καπ.).

ηγιάϊ-ι (τ) ???

(ι-α-τε) ηγιάλίτης (Τύρων.) ἐπίθ. = ἐλαφρύς-ὰ-ύ, καὶ ι-α-τε ἄϊλίτε (γ) (α ἄϊλίτα κάτε μέ α φίρτε τε α ηγιάλιρτα) ὅδ. ἄϊλιρ-α (γ).

(ν-α) ηγιλήμας = ἀλμυρά-ά-ύς, (διά ὑγρόν) νήζ τε ηγιλήματε (Σ) = ν-α-τε ηρίσηρε (Σ) = ἁλμυρά-ά-ύσ, (διά κρεάτων ζώων, τετραπέδων, πτενῶν, ἰχθύων κ.τ.λ.).

ηγίνιά (γ) τρυπανίσκ. ρῆμα [ἀπὸ τοῦ κεν-ῶ] = ἀδειάζω. — μ-τε-ν-ηγίνιά (γ) = κεμ-αδ-κε ηγί = εἰσαιρῶ, — σ' με ηγίνιά, σ' τε ηγίνιά σ' ε ηγίνι = δὲν ἀδειάζω-εις-ει.

ηγίρντήγ (budi) ρ. οὐδ. = γεύομαι, ἀντίθετον ηγμνήγ, καὶ ηγίνιήγ (γ) πικρ' ιανηγίρνίατῆ ηγκ κῆβ πέρε [Παρμέν.] = δὲν ἐγεύθην ἀπ' τοῦ κερποῦ τούτου. εἰ παθ.

ηγίρόνημ, (Πετράτ.) γιρόνημ (Βαράτ.).

ηγίῆρ (Ἐλβασ.-Καβ.) = ἅβ. γῆρ (τ).

ηγίηρκα = ἅβ. γαρκα (τ).

ηγίρόνημ (Παρμέν.) = ἅβ. γιρόνερ = πλουτίσμενος.

ηγίῆ: ρῆμ ἀνρ. = ζώνω. — ηγίῆ ἰρῆζηγ = ζώνω τὴν ζώνην, ἀντίθ. σῆγίῆ ρ. 2) πλέκτω· ὡς ηγίῆ ἰρόμμερ, ὑφίνηγ.

ηγίπήγ (bogdan), ηγίπτε (Σ) ἀνρ. ἅβ. γίπεί, ἡ ηγίπήγ = ἄλλος, ἀλλαχοῦ.

ηγίπῆ (Τιρ.) ἢ ανηγίπῆ = ἅβ. γίπ. — ηγίπῆ νῆζ ὄνηπτε γίπ νῆζ ὄνηπτ.

ηγίῆ: (γ. bogdan) ρ. ἐν. = ἀριθμῶ ἅβ. νανμρῆ καὶ ηγίῆ (γ. budi).

ηγίῆμ (γ. bogdan) ηγίῆηρ (γ. budi), = ἀριθμοῦμαι ἅβ. νανμρῆῆμ· ἄῆρ. ηγίῆμ-α-ν-ου, ηγίῆμ-α-ν-ι, μετοχ. γίῆμ καὶ ηγίῆγνε (γ) ηγίῆρ καὶ ηγίῆρνηγ.

(νβ) ηγίῆνηγ-ης (γ. bogdan) τε ηγίῆνης-ιτε (γ. budi = τε νανμρῆάτε. — τε πε ηγίῆγνητε, τε πε ηγίῆρνητε = ἀναρίθμητε.

ηγίζῆρ-ι (Πετράτ.) = ἅβ. γιζῆρ-ι πληθ. ηγιζῆρτε.

ηγίῆε: (budi) = ἅβ. γῆῆε.

ηγίνῆ (γ) = ηγμνῆ (budi) = γεύομαι. ἀντιθ. ηγίνῆ ηγμνῆ (Σ) = ἅβ. ηγμνῆ = νηστεύω.

ηγίνῆη-α (Σ) καὶ γίνῆμ-α = ἅβ. ηγμνιτη-α, ηγμνῆμ-ι. — πληθ. ηγμνιτητε, ηγίνῆμτε.

(ν-τε) ηγηνιέβμ, (ι-τ) ηγηνιέβμι = ἅβ. (ν-τε) ηγμνιέβμ (ι-τ) ηγμνιέβμι (γ).

ηγῆη-ι: πληθ. ηγμῆτε ??? (λέξεις βοθύ, ἐκ νοταμῆ).

ηγῆηρ: ???

ηγίρρω (Πεμέτ.) ρ. αἰδ. θραχυιάζω· ιιοις ζίμετς ζἤρι ε σ' ιιοιβρηδόν δίσ' — ηγιτίρρημι (Πεμέτ.) μ' ιιοηγίμ ζἤρι = ιδρώχνασαι ὁ φωτό μου ἀδ. ιιοηγίρρε καὶ ιιοηγίρηθ (Πεμέτ.)

ηγίδδω (παθ. τοῦ ηγιδῶ ρ.) = ζώνομαι. — 2) πλέκτομαι· ἀντιθ. ηγίδδημ σ' μ ηγίδδετς Ιιούκα.

ηγδι-ὸ-ὸ (γ) καὶ ηγδιτ-ίτ-ίτ (τ) κοινῶς κόκκῳ· ἀντιθ. θκιτ-ίτ-ίτ· (γ) καὶ θκιτ-ίτ-ίτ (τ). — μι ηγδίτς τι Ιιούκα κτί = μι ἐπιστρέψατον ὅτι ἔκαμε κάτι. — ηγδίτε djάλjης τε μjάθι = ἔβαλε τὸ παιδὶ 'ς τὸν μάστορα. — ηγδίτε djάλjης νἰς μjάθι = ἔβαλε τὸ παιδὶ εἰς τὸν τέχνεν· ηγδι με Ιιάjης = μιάζει = ἐγγιστρώνω (γνωστόν).

ηγδίτεμ παθ. κολυτίμαι. — 2) ι ηγδίτερ (γ) ὁ ηγδίτερ μιάθκα (γ. budi) (μετὰ γεν.) = ἀκολουθῶ τινα. — ι ηγδίτερ μιάθκα κτί ηεμέου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον = βάτε πὰς κτί ηεμέου = ἀκολουθῶ κείνον τὸν ἄνθρωπον· ἀντιθ. ὄκιτερ ι ιιοηγίτ τε ζόιτε = ἀκολούθησε τὸν κύριόν του. — ι ηγδίτερ dρόμτε (γ) ι ηγδίτερ dρόμιτ (τ) ἀνάβαινω εἰς τὴ βίνδρα, ἐμπαίζω, ἀναρριχῶμαι εἰς τὸ βένδρον. — ηγδίτερ νἰς μάκjτ = ἀνάβαινω εἰς τὸ ὄρος· ἀντιθ. κάκjτερ, ιιόηjτι ηγδίτερ με Ιιάjιε ρ. αἰδ. = μιάζομαι, ἐγγιστρώνομαι.

ηγδίχιι, (παθ. τοῦ ηγιδῶ) ηγδῆμ (γῆ παθ. τοῦ ηγιδῶ (γ) = γνωρίζομαι.

ηγδιδῶ, ηγδῆ (γῆ ρ. ἐνερ. = γνωρίζω· ἀδ. ηγδιδ-ε-ιιου, ηγδῆ-ε-ιιου (γ)· μετοχ. ηγδιδῶιιε (γ) ηγδῆιιε (γ) ηγδιδῶιιε (τ)· (ι-ε-τε) ηγδιδῶτε (ε) ηγδῆ-ιιε (γ) = γνωστός-ή-όν· ἀντιθ. (ι-ε-τε) πε ηγδιδῶτε (τ) (ι-ε-τε) πιιηγδῆιιε (γ) = ἄγνωστος.

(τα) ηγδῆιιετε-τε (γ) τε ηγδιδῶτε (τ) = γνωριμίες, γνωριμία· ἀντιθ. τε πε ηγδίχῆιιετε (τ) τε πε ηγδῆιιε-τε (γ).

ηγδόρε (ἀπ.) = χλωρός· ἀντιθ. θάτε έπἰ ηγλjάρε (Τδαμ.).

(ι-ε-τε) ηγδάτε, ηγλjόρε (Τδαμ.) = χλωρόχ-ό-όν· ἀντιθ. — (ιιε-τε) θάτε.

ηγδορ· ρ. ἐνεργ. = μουσκεύω· τὸ παθ. ηγδόρεμ.

ηγδιτρρεμ (Ιιαμέτ.) = ἴδ. ηγδῆρρεμ (Πεμέτ.)

ηγιδjί καὶ (συντρ.) ηγjί = βυτίδ τι· ηγδjί κοφδέτερε νἰς γjάκτ = βουτῶ τὴν βουκιὰ εἰς τὸ φαγητόν· 2) βάφω· ὡς ηγjάj γjοδιτε = βάφω τὰ ἐνδύματα· ηγjί τε ζέζε, τε κούαjε, τε βέζδε κ.τ.λ. = βάφω μαῦρο, κόκκινο, κίτρινο. — ἀδ. ηγjάδα-ε-ιιου μετοχ. ηγjάιιε — ηγjῆιιε καὶ ηγjάιιε (τ).

ηζήρα: παθ. = βαντέρω. 2) δέρομαι.

(μα) ηζήνα (γ. bogdan) καὶ (σκ) ηζήκα, (να) ηζήνε = βαμμένος· τε ηζήνε-να (γ) τε ηζήκανε (ντανες.) τε ηζήκατε (τ) = ἐ βαφά, τὰ βαμένα.

ηζήν-ja: ενεργ. βάνω ηζήε κάλτσεν, bέjνε λjντσjν' ε καπίστρε σὸ, ε jε βίνε ηζήε πεγ με ε πεμbέjτανε. — παθ. ηζήετε.

ηζηjή (Τιράν.) ρ. ἀνεργ. = καστεγιὰ τινά, ε μάζε νάε πεγ γήε. — ηζηjήε: παθ. (Τιράν.).

ηζηλάρ-ι παθ. ηζηλάετε καὶ ηζήλε-jα (Περμέτ.) ε βοτρα βάτε ηζηλάρε νάε bάbετ κjε σ' ι dάλjετε κολάτε = ι πανιέλε νjε ηζηλάρ νάε bάbετ κjε τε μιλέε μένε. — παθ. ηζηλάετε.

ηζόε, ηζόν (τ) ρ. ἀνεργ. = καρέκλα, χριστάνα τινα βλ. ηζηj.

ηζόπα-ηζόνα (τ) ρ. αὐξ. καρέκλα, χριστάνα· βλ. ηζήετε· ἀνεπιδ. κάμ ηζόε, μ βάν τινε.

ηζηφάj-ι ἀρσ. ηζηφάjε-jε θηλ. παθ. ηζηφάετε ἀρσ ηζηφάε-jετε θηλ. καὶ ηζηφάkjάj-ι ἀρσ. ηζηφάkjάjε-jε θηλ. παθ. ετε ἀρσ. — ετε θηλ. = φύτρες, μυτσελιμένες, ἁρπαγὲς (χλωστιτσάς).

ηζηφάνε-α (γ) σπερδίνα (Σ) παθ. ηζηφάνετε, σπερδίνετε = φυτρίζω, πετρώνω.

(ι-ε) ηζήφjε ἐπίθ. = ξέρως, 2) νὰ ηζήδετε [ουρδόνω] = φυτσωμένος· βλ. ηζήδετε, τρυπερδάτσετε ρημ.

ηζήφετε ἐπίθ. = ξέρως, 2) φυτσωμένος.

ηζήφετε ρ. τρυπερδάω. [ουρδόνω] ἀνεπιδ. ἐκζήφετε. — μα-τε-ι ηζήφετε = φυτεύω, τσιντόνω. — μ' ακηζήδ κάμε = τρυπερδάτσετέν ἐ ξιλέ μου, ἐτσακιδάτσετέν ἐ ξιλέ μου.

ηζήφ (π.χ.) ἢ ηζήδι (γ) ρ. οὐδ. = ξερὸ (στὶ ζήων, καὶ βλέν ἀνὶ ανδιάπατε) πεφρ [γ. ν. bogdan ἐπὶ ζήων] [Ἑλλην. ξηρὸν].— ηζήδ. = πεφρ = ξέφρεν.

ηζηδάj (Ἀργυρ.) = βλ. κτίεj = κτσανίζω.

ηζηδάjα (Ἀργυρ.) = βλ. ανδάjα ρ. οὐδ. = κτσανίζω.

ηζηλjή ρ. ἀνεργ. = χάνω. ἀντιθ. δαηλj = ξεμένω, ξεπολώ.

ηζηλjήα παθ. ἀνεπιδ. δαηλjήα.

ηζηλjεδίνj (Περμέτ.) = βλ. γηαλjτσνj (Περμέτ.).

ηζηφjή (Σ) = βλ. ηαλjηφj ἡ].

ηγωμένη-όβ (γ. τ. bogdan) [ν-γωμ-ι] ε. ανεγγ. = ἀπολλύω, πλη μέλω. — ηγωμένη-ίζω παθ. = ἀπολλύομαι, καλοχάνομαι.

ηγωμμ (Παρμέν.) [ν-γωμ-ι] ρ. ανεγγ. = καλημίζω· καὶ ηγωμμτόνη (Παρμέν.). — ἀντίθ. τάωσεφτόνη.

ηγωμμμ-ηγωμμτόνω παθ. ἀντίθ. τάωσεφτόνω.

(ι-ε) ηγώγμμ (Παρμέν.) ἀπίθ. = καλημίζ-ά. — ἀντίθ. ι-ε τάωσέφτ-ε.

ηγώμ-ούτ-ούτ (γ) ρ. ανεγγ. = βιάζω τινα· ἴδ. αθετνή, ἄβρ. ηγώντα-α-τι, μτχ. ηγώτε καὶ ηγώντονε.

ηγωβωλή (Σ) ηγωβλή (Σ. budi) ρ. ανεγγ. ανεγγρῶ τινά· ἀντίθ. ἄωωβλόνη (budi) ι-ε ἄωωβλώτερ = ἀναγγέλτης. — ηγωβ-ιλέβμ, ηγωβλέχτα (Σ. budi) παθ. — ἀντίθ. ἄωωβλώτερ.

ηγωβωλέρ-ε (Σ) καὶ ηγωβλέρ-ε (Σ. budi) = παραγγρίζω· πλεθ. ηγωβωλέμτε.

ηγωβωλόβ-ε πλεθ. ηγωβωλόβτε = παραγγρετής· καὶ ηγωβωλιμτέρ-ε· ἀρτ. ηγωβωλιμτέρ-jε θηλ. — πλεθ. ἀρτ. τέρτε θηλ. τέρτε καὶ ηγωβλιμτέρ-ε ηγωβλιμτέρε-jε = παραγγρετής - παραγγρέτρα.

(ι-ε) ηγωβωλόβ-ε (Σ) καὶ ι-ε ηγωβλόβ-ε καὶ ι-ε ηγωβλόβ-ε ἄωωβλόβ-ε καὶ ι-ε ηγωβλόβ-ε (συνών.) = παραγγρέβ-ε.

(ι-ε-τε) ηγωβε ἐπίθ. = συνέρ-ε· ἴδ. ι-ε-τε ανεγγέτε ἀντίθ. ι-ε-τε γjέτε.

ηγωβε ἐπίρ. συνέρ· ἴδ. ανεγγέτε. ἀντίθ. γjέτε (γ), γjέτε (τ).

ηγωβ-ωμ-ά, ρ. ἐναγγ. = συνεύω· ἀντίθ. ἄγjωνί (γ) ἄγjωρή (τ).

ηγωβ-ώμμ-άβμε παθ. συνεύομαι· ἀντίθ. ἄγjωνάβμε (γ) ἄγjωρώμε (τ).

ηγωβλώμ-ε πλεθ. ηγωβλώμτε (ἀρχ.) = ἴδ. ανεγγέτμ-ε.

ηγώντα (γ) παθ. καὶ ηγώτ-ούτ-ούτ (γ) = βιάζομαι.

ηγωφθ-ά-τι-θε, ηγωφάτερ (Σ) = ἴδ. μβωφθ-άτ-ούτ — μβωφάτμ.

ηγρόνε (γ) ηγρτε (τ) μτχ. τοῦ ρ. jε = ἀσθένω, τρόγω.

(ι-ε) ηγρόν-ι (γ) γjέρτ-ι-ε (τ) = ἴδ. ι-ε μjέρτ-ι-ε.

ηγρόπτ-α (Παρμέν.) [ηγρέ ε.] = ἴδ. βανέμμ-ε πλεθ. ηγρόπτε ηγρόπτ-α (Παρμέν.), γρόπτ-α πλεθ. ατε.

ηγρέ-δν-δε καὶ τδέ (Σ) = τρώνω τι· ἀντίθ. ονέ, ολέ ρ. ηγρ κρόν = ἐκπνεύτεύω· ἄβρ. ηγρτ-α-ι-, μτχ. ηγρόνε καὶ ηγρόντονε (γ) ηγρόντορε (τ).

νηφάνω (Ἀρχ.) ἀρτ. νηφάνεσ-ja θηλ. = ξάμετσ-ι, ξάμεσ-ja.—πλήθ. νηφάνεντε ἀρτ.— νηφάνεντε θηλ.— ξάμεντε ἀρτ. — ξάμεντε = ὁ ἀδηφάγος, πολυφάγος, κοιν. φαγᾶς.

νηφέξ, νηφὸρ (γ) = στένω, στενώνω ρ. — ἀντίθ. δαρίξ, δαρὶρ (γ).

(ι-ε-τε) νηφίξετε, νηφίρετε=στενεμένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε δαρίξετε,δαρίρετε.

νηφέξης, νηφίφτε ἐπίρ. ἀντίθ. δαρίξετε, δαρίρετε.

νηφίξεμ, νηφίφεμ παθ. τοῦ νηφέξ, νηφὶρ· ἀντίθ. δαρίξεμ, δαρὶρεμ.

νηφίξεμ, αδόξεμ: παθ. τοῦ νηφέ=στενώνομαι· ἀντίθ. υόγιεμ, αδόγιεμ.— οι νηφέ = βάσις = στενοχῶρι ἀπόγνω. — νηφένι = στένωσις. — υογγίνα πρὶ γjείρι = ἀνοιχόδερμα ἀπὸ τὸν ὦμον. — νηφίξεμ νδε κρυὸ = συστέλλομαι εἰς τὸ κορμί. — νηφένι πὶ κjε φλέβ, ι τὸζεν πεφ τε βδέσουνα = ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν (βλ.λμός).

νηφέ, νηφὲ (γ, ε) ρ. νόθ = πεγαίνω· (ἐπὶ ὑγροῦ καὶ μαπάλωφ· ἀντίθ. δαφέ (γ) δαγέ (ε). — νηφένι κέμεφ ε νοθὲ δένιλε· νηφένι βόμτε, τε λένεφε, δόμεφε. — νηφένι πλεκύρι, κογλωσ., ἀρτ. [βλ. Ἕλλην. κρύνω].

νηφὸρ (γ) νηφίτε (τ) ἐπίρ. καὶ νηφὸρ (τ) ἀντίθ. δαρὶτε (γ) δαγίτε (τ).

(ι-ε-τε) νηφίτε (γ) νηφίτε (τ) ἀντίθ. = πεγαμένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε δαρίτε (γ) δαγίτε (τ) καὶ ι-ε-τε νηφὸρ (τ).

νηφέξ, νηφὸρ (γ) ρ. ἀπεργ. = θερμαίνω, ζεστάνω· [βλ. νδέ] = πυρώνω· ἀντίθ. φτέξ, φτὸρ (γ).

νηφέξεμ, νηφὸρεμ (γ) παθ. ζεστρόνομαι· βλ. νδεξέμ (γ) = πυρώνομαι· ἀντίθ. φτέξεμ, φτὸρεμ. — πολλὲ νηφέξ βότε· νηφέξεμ νδε ζjέφ = θερμαίνομαι εἰς τὸν φοῦρνον.

νηφέξης, νηφὸρτε ἐπίρ. = θερμός· ἀντίθ. φτέξης, φτὸρτε.

(ι-ε-τε) νηφέξης, νηφὸρτε ἐπίθ. = θερμό-ς, ζεστό-ς· ἀντίθ. ι-ε-τε φτέξης, φτὸρτε (γ).

νηφόθι· πλήθ. νηφόθτε = βλ. γρόθι.

νηφὸκ ἐπίρ. [=νηφὸκ-ε] (Ἑλβασ.) χῆτε (Ἑλβασ.), μὲς χὶτ (Τυρασ.)= ἀγκαλιά ἐπίρ. — μάρ νηφὸκ = μάρ χῆτε = μάρε μὲς χὶτ = πάρω ἀγκαλιά, πάρω τ τὸν ἀγκαλιά μου. — ε μάρε νηφὸκ (Ἑλβασ.)= ε μάρε χῆτε (Ἑλβασ.) = ε μάρε μὲς χὶτ (Τυρασ.)= τὸν ἔπαρα εἰς τὰς ἀγκάλας. — μάρ νηφὸκ (build-hogdam) = ἀγκαλιάζω, βλ. χῆτε νδε χjάφτ.

νγρόνω-ώνω μ. ἀναρχ. = βραδύζω καὶ· ἀντίθ. γρήγ. — Παροιμία νγρώνει δίκηος = ἡ Θεία ἐβραδύνασε τὴν ἐρίκαν· ἀόρ. νγρώνα-ε μτχ. νγρώνε, νγρώνους (γ) νγρώνης (τ).

νγρώνω· μ. υἱόθ. = βραδύζω. νγρώνετς τσιτσιρος. = βραδύζει = γίνεται ἐσπέρα. — νυγρώνω = νυκτώνω· νάνε = ἐβραδύνασε = ἔχασεν ἐσπέρα. ἀντίθ. γρόγιω.— ἐτσης θαίβη πε νυγρώνε ε νε ζιώ νάνα μὲ νύδε = περιπάτει γρήγορα διότι ἐβραδύνασε καὶ μὲς ἔπιασεν ἡ νύκτα εἰς τὸν δρόμον. — χάμ. νχέρα γρώνεμι ε τ' γρόγιω.

[τε] νγρώνους-ης (γ) τε νγρώνωμε-ιτε (τ) καὶ τε νγρώμιτε = ἡ βραδυά. — μας τε γρόγε τε γρώμιτε = νὰ μὲ φθάσῃς νὰ βραδυάσῃς (φρά).

νγρώτης· ἐπίρ. = βραδέως.

νδάϳ (γ. τ. budi) πρόθετ. = παρά, κλπ., ἄρμε νδάϳ Ζότσε (budi)= χαρὰ Ζότσε νδάϳ νάτε καὶ νδάϳ νάνε (Παρμέν.) = ἄρμε μεγάλης· νδάϳ τε γάτε, ἄρμε τε γαβάτε (γ)· νδάϳ Τσογδάν (bogdan) = ἄρμε Ζότσε τ' ἄνε.

νδάϳ (τ) = ἴδ. dάϳ (γ) = διαφ., χωρίζω.

νδάϳϳ (γ), νδαλϳάϳ (γ), dάλϳ, dαλϳάϳ (τ) = μ. ἀναρχ. = στεφανῶ τινά· μ. υἱόθ = φαντάζω ἑαυτόν. — νδάλϳε καὶ dάλϳε = στόλισε.—νδάλϳε κτύ = στόλισε κάποιον. — νδάλϳμι, νδαλϳάϳμη (γ)· dάλϳμα, dαλϳάτε (τ) παθ.

νδάνδεης (γ) = ἴδε dάνδεης (γ) ἐπίρ. (πυκνῶς).

(μετ-τε) νdάνδεης = ἴδ. μετατε dάνδεης (γ) ἐπίθ. (πυκνός).

νδάνε (Γκρ.) ἐπίρ. = ἀντίπερα.

νδαπί (Βλάχ.) (Βεράτ.) = ἴδ. ταπί.

νδάχτα (τ) παθ. τοῦ νdάϳ (τ) = ἴδ. dαχτα (γ).

νδέ = ἴδ. τε = πρός.

νδέ (μπρὲ πόνιτσε, ἐνωτίζ) = ἐκ, εἰς· πρβ. τὴν ἐν τύπῳ σταθεῖσα, χύ νδέ σπητι = κάθησαι ἐν τῇ οἰκίᾳ· 2) τὴν εἰς τίνα εἴσοδον, χύτε νδέ σπητι = ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν· 3) τὸ ἐντός, μέσα, ε χύρα νδ'ἀρατ = τὸ ἔβαλε εἰς τὸ χαβούτσον· 4) [συνεκ. μεθ' ὑποτακτ.] = ἐάν, ἂν· νδέ bερδε = ἐὰν κάμω, νδέ φίλϳτσα = ἐὰν ἀγαπήσω· νδέ χέϳτε = ἐὰν εἶσαι· νδέ πάσεμ = ἐὰν ἔχω κ.τ.λ. — νδέ μος bερδε = ἐὰν μὴ κάμω· νδέ μός φίλϳδα = ἐὰν μὴ ἀγαπήσω κ.τ.λ.— ε νδέ μός = εἰδεμή.— γε ε

hερθε μίχ πο νδε μίς (θ) ε νδε μές, ντχχίτε . . . . . = δὲν τὸ κα-τοχῶσω κολλὲς, εἰδεμὴ, τότε . . . . . — νδε θpul καὶ βίνε (γ) [μετὰ γεν.] = ἀντὶ ενρ. τὴν ἀντελλαγὴν ἢ ἀντικατάστασιν· νδε βίνε τ'λίμε πίνε βένε = ἀντὶ ἴδατος ἔπιναν αἷμα.

νδεβόης (budi) = ἐπίφ. πατατὲ (τ) μβατσαδχί (γ) = ἔπεσεν.

νδεγχόί μ. ἀνεγγ: (μετὰ κίτ.) = ἀνάβω· 2) (μετὰ γεν) = ἀναιτῶν· 3) νδεγχόνj (budi) = ἀνάβω, ἀναιτῶν· β', ἀναβ, κατηχούμ (δ. dεγχόί, dεγχόj (τ). — νδεγχόj (γ).

νδεγχόχρα-όνρα νδεγχόχρε-όνερ (γ) παθ. = ἀναβόμαι· 2) (budi) ἀνανεώνομαι, κατηχούνρα. — ἰδ. dεγχόνερα, dεγχόνερ (τ).

(γ, τ) νδεγχοίνδα - dεγχοδῶμ (σπερμ.), dεγχοδῶμ, dεγχοδῶμ (γ) = εἰσακούω, ὑπάκουα καὶ ι-ια dεγχοδῶμ (τ) — ἀνεπίτρεπτον νὰ παιδεγχοδῶμ - παdεγχοδῶμ = παιδαγχοδῶμ - παιdεγχοδῶμ· ια παιδεγχοδῶμ (τ) παdεγχοδῶμ (τ) = ἀκουθές.

(τε) νδεγχόνω-ατε καὶ (τχ) νδεγχόβατ (σπανχ.) οὐδ. = ὁ ἀκούω καὶ τε νδεγχόνω-ατε καὶ τχ νδεγχόβατ (σπανχ.) οὐδ. καὶ προκειτ. τε γχεγχόνω-ατε (γ) = ὅ, τι dεγχόνω-τε (τ), τε dεγχόβατε (τ).

νδίζ-α (Ἐλβασ.) = ζέω, ζεσταίνω (ἀπὸ καλοῦ). — ε κάμ νδίζε = ε κάμ ζιλί (ἀπὸ χειμ.) = τὸ ζεσταίνω, τὸν ζεσταίνω. — μχ κί νδίζε = μχ κί ζιλί = μὲ ζεσταίνει.

νδίζνα (Σ) παθ. τοῦ νδίτ μ. ὃ νδίζνα (= ἀνάπτω, καίομαι καὶ μτφ.).

νδίj (γ) νδέj (τ), νδίς (τ)· ὃ. νδέvj (γ), νδένj (τ) = ἀπλόνω.

νδχίέj-ίχρα (χ. τ.) = ὃ. νδχλέj-έχρα (Ἔδεμ.) μτχ. νδχλέμ (γ) καὶ νδχέμ (σπανχ.), νδχέσε (τ) = ὃ νδχλέσε (πᾶσι) = συγχωρῶ.

νδχίέχρα (γ, τ) παθ. ὃ, νδχλέχρα (πᾶσι) = συγχωροῦμαι.

νδχέθχρα (γ, τ.) = ὃ νδχλέσε-α = συγχώρησις.

νδεα (τ) = ὃ. νεα (τ).

νδχίέj (πᾶσι) χ. ἀνεγγ. συγχωρῶ ἀόρ. νδχλέθε-ε-α μετχ. νδχέσε παθ. νδχλέθχρα (πᾶσι).

νδχέθχρ-α (πᾶσι) = συγχώρησις, πᾶσα νδχλέσε! (ἀπὸ ταθνεσίνα) = ὁ θεὸς συγχωρήσει. — ἰδ. πᾶσε dέσε (Σαλίρα) ἀπὸ ἐκεῖνον.

νδχε (μετὰ κίτ.) = ἀπό· τὸ ὀκαλόπα ἢ τὸ ἐξεγείρομαι· νδίνε ἔβε = ἀπὸ γὴν νδγ' νέχλε τε πάμε = ἀπὸ τὰς δυσκολίας τοῦ ἀρχηγοῦ. — νδίνε πουᾶτέτ = ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν.

νδίνj (γ) ἢ νδἵj (γ), νδἵνj ἢ νδιj (τ) νδιν (τ) = χ. ἐκφρ. = ἀπελπίσω.— νδἵνj χρῶπατς = ἀπελπίσω τὸ χαῖρε. — χαντς νδἵρ (γ) νδἵχα (τ) δίχ. νδἵνα-ε-ι (γ) νδἵρκ-ε-ι (τ).

νδἵχια (γ) νδἵχια (τ) = ἐξαπλώνομαι.

dinjάνς (γ) νdιnjάνς (τ) μετοχ. του μτ. = κάθεμαι· ἀόρ. νdἵνjα-ε-ι (γ. τ. budi-bogdan).

(τ) *νdἵnjαντ-ε-τς* (γ) τς νdἵnjαντς-ατς (τ) σύλ. = ἡ διαμονή, ἡ κατοικία· κοῦ ε κι τς νdἵnjαντς; = ποῦ ἔχει τὴν κατοικίαν; ποῦ κατοικεῖ;

νdίπαρ: πρόθ. (μετ' αἰτ.) σημ. τὴν διά τινος τόπου διάβασιν· δεῖδε νdἵπαρ μἀλjετ ε νdἵπαρ φοῖδετ = διέβην διὰ τῶν ὄρεων καὶ τῶν πεδιάδων. — δεῖδε τίνς νdἵπαρ ἄρρν' ε γjιλjπἵρρς. — νdἵπαρ-μἐτ (μετὰ γεν.) = διὰ μέσου, ἀνάμεσα: δεῖδε νdἵπαρ μτς τς ναῦτς μἵνjαjεν ε σ' μς πα ηjερἵ = διέβην διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ οὐδεὶς μὲ εἶδεν. — ε dιπερτ: πλjούβι νdἵπαρ μτς τς ζἵμρτς εδὲ χε πορjἵρμ = τὸν διαπέρασεν ἡ σφαῖρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἔπεσεν ἄπνους. — κυνδ μοῖτ τς ἔνἵνjς νdἵπαρ μτς τς ζjἵρρτς κτς μτς dἵγjτς; = νdἵπ [Λατ. inter] (πρόθ. μετ' αἰτ. πληθυντικοῦ) = εἰς τὸ μέσον (τίνος χώρου εἴτε τοπικοῦ) διάστημα: νdἵπ νjἵχjἵν = εἰς τὰς ἀνθρώπους. νdἵπ ἵνἵjρκ ε νdἵπ γjε = ἐν μέσῳ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

νdἵρ (τ) = ὅλ. νdἵνj (τ) χ. = ἀπελπίσω.

νdἵρ (τ) ΄΄΄ νdἵ (γ) χ. (ὅπως πτερνόνω, λικἵζω).

νdἵρ-νdἵρ-νdἵρ (budi) χ. = ὅλ. νdεμνj ἀόρ. νdἵρκ (budi) μτχ. νdἵρτνς (budi) = τιμῶ.

νdἵχια (budi) = ὅλ. νdεμἵχια-ένα· παθ. του πρκτ.

νdηρjάγ-ε-jε = [νdἵρ-γjἵγjερ] = ανοικοδομῶ. πλνθ. νdἵργjἵγjε-τε.

νdηρdάν (bogdan) = ἀμφιβολία = κάτς νdἵ νdἵρdάν (bogdan) = ὑπάρχει ἀμφιβολία.— πα νdἵρdάν (bogdan) = ἀναμφιβόλως.

(τ) *νdἵρdάν-ε* ἀρκ. ε-νdἵρdάν-jε ὑπλ. (bogdan) = ἀμφίβολος.

νdἵρ-ι ἢ *νdἵρ-ι* (γ. τ. budi) *νdἵρ-νdἵρκ* (budi) πλνθ. νdἵρτς = τιμή, ὑπόληψις. 2) χάρις. — με νdεμ τἵjε = μὲ τὸ συμπάθειο (χαν.) — κjέρδ με νdἵρ = εἶδε νὰ σὲ τιμήσεν. — νε bἵρ. ἄνjἵρ νdἵρ = μίαν ἀνάμνησιν πολύ. — σ' κα νdἵρ = δὲν ἔχει ὑπόληψιν. — ι ἄπ νdἵρτς ν' dἵjρ = τὸν ἀτιμάζω. — με bέρ. νjε νdἵρ = μοὶ ἔκαμε μίαν χάριν.

—μι di πε νδερ = πο το γνωρίζω δεκ χάρι, τον κληνωνώ.— ε' μι di πε νδερ = δεν πο το γνωρίζω δεκ χάρι, δγνωρονώ.

νδρούζ (γ. τ. budë-bogdan) ρ. ένεργ. = δυμβόνω, κουν. ίπτζω. 2) συμβιβάζω τινά, 3) ντολίζω τινά, 4) νδρέα ε κάλμης = ελκυσχίζω τον ίππον.

νδρούζεμι: παθ. δυμβόνομαι, κουν. ίπτζομαι 2) συμβιβάζομαι, 3) ντολίζομαι. — τε νδρέλε με κεϊ νέρι = δυμβιβάστηκι με κείτον τον άνθρωπον.

νδρεζίζεμι: συνουσιάζομαι (επί προβάτων).—δρενε νδρεζίζενε, πο αβέτε, κέρνε, μάτσενε, νίρκενε κ.τ.λ. νδιεμνε, δπεζίζενε δεπίλενε, πέδεμνε γρίζενε, πίλμενε βίλμενε. — μπε σι ε κί βάπτουσε πίλμενε; (δι με θίνε πεν μάε ε πεν μυϊάε).

νδρεζίζεμι: ίδ. μπεζίζεμι.

νδρωπάρι (bogdan) ρ. ένεργ. = μαρρ νίτεμε κέρδε = κατεδυναστεύω.

νδρωπάρδεμι (bogdan) = κατεδυναστεύομαι = μέτεμι νδίνε κέρδε.

(ι-ε) νδρωπάρδονε (bogdan) = καταδυναστευτήνε.

νδρωπέζεμι (Πυρ.) ρ. παθ. = ίδ. δεκπέζ (γ) ρ. παθ.

νδρωπέζ-ίζ-ώζ (Ελβασ.) ρ. ένεργ. = γκατσαρώ φίτε τ' ε πιλτζένιτσε. — δές. νδρεπέκα, μτγ. νδρεπέκε και νδρεπέζονε.

νδρωπέζεμι παθ. [δε λέκατ τ' ε αρκέσουτ πιλτζένιτσε].

νδρωπέζ-όν-ώ (γ) ρ. ένεργ. = φερώ τι δεμπέζι, δι με δίνε τινα δυσάτινε με σένε, τινα χρέουνε με σένε, τινα δεπίλενε με σένε, νδρεπέζεμι παθ. τινί προσγ.

νδρωπόνδεμι (Πυρ.) ρ. παθ. = δέν νέρε μόνε, συνέχομαι.

νδρωπί (γ) = ίδ. νδρεπέτ (γ).

νδρωπίτε (γ) ουδ. συρ. το μετσέζι, ή εν το μάτσι κόμπον.— νδρεπέτ γκαθ γκέντεσε νέρ νέρι τ κέλ = μετσέζι ήμουν δκόμπον κανείς τις.

νδρεπίτσε-τ νδρεπέτσεμι με δνέ. πλεθ. νδρεπέτσεμτε δρτ. — νδρεπέτσεμτε θηλ. = μασίνι, μασίτσια.

(ι-ε) νδρωπέτσεμι (Σ) ι-ε-νδρεπέτσεμ (Σ) = ίδ. ι-ε-μάτσι.

νδρεπέζ-όζ: ρ. ένεργ. = κρώ. — νδρεπέτσ-ίζεμ = τρώομαι.

νδέρε: είς τας φράσεις: φδέρεμι νδέρε (= εδχαριστώ σε) = εύχαριστώ. — ι φδέρεμι νδέρε Ζότιτ = εύχαριστώ τον Θεόν.— τε φδέρεμ

ndĩjɛ ŋgɔŋɛ mĩŋgɛ ajɛ ɲa bàŋa [ajɛ ŋa bòna (ɣ)] = ai tóχχοντὸ διὸ τὸ καλὸν ὅπου μοῦ ἔκαμεν· ὡθέτερον εἶπεν· φαΐνεται ndĩŋgɛ ζόντε. ὁ bndi σχηματίζει τὸν γενικὸν τοῦ ndĩŋɛ-va γεν. ndĩŋgɛ ἀντὶ ndĩŋgɛ = τῆς τιμῆς.

ndŋgɔ́j (Ελίδου) ρ. ἐνεργ. κτείνω = ἀναγκάζω, (παρακαιῶ) τὸν σκίλον.

ndŋgɔ́j (Κρούβα), ŋgŋgɔ́j (Σ) [ndŋ-gɔ́-a (γ) ἢ ŋ-ŋgɔ́ (σ)] ἀναγκάζω τὸν σκίλον ἐπάνω τοῦ ndŋgɔ́] κλίνεται.

(ι-ε) ndĩŋɛ́ŋu καὶ (ο-ι) ndíŋɔ́ŋu (γ. τ.) = τίμιος-α ἔντιμος· ndŋgɔ́ŋ-ój : ρ. ἐνεργ. = ἀλλάττω, μεταλλάττω, μεταβάλλω, ἀντιλλάττομαι — φράσις : ndŋgɔ́ŋ jántŋg = ἀπεδόμεθα ἴδ. ŋgulúŋ.

ndŋgɔ́ŋɔ-ŋ́ŋu : παθ. καὶ οὐδ. = ἀλλάττομαι· μεταβάλλομαι 2) ἀλλάττω τὸν ἐνδυμασίαν· ndŋgɔ́ŋ́ŋɔ = ndŋgɔ́ŋ́ ŋgúbaŋa, ŋgulúŋa, τὰ λίαν τὰ ἀ.τ.λ. ἴδ. ŋgulúŋa-ŋ́ŋu.

ndŋgɔ́ŋ́-ŋ́ŋu = ἴδ. dŋgɔ́ŋ́-ɔ́ŋa (τ) ndŋgɔ́ŋ́ ŋ́ŋu (Σ).

ndŋgɔ́ŋɔ-ɔ : πλεῖ. ndŋgɔ́ŋɔ́ŋa = κτήνη, κτίνες, κτίσματα.

ndɔ́ɔ ρ. ἐνεργ. = ἴδ. ἄλλ. ἀόρ. ndĩŋɔ, μετοχ. ndĩŋ́ καὶ ndíŋɔ́ŋa (γ) ndíŋɔ́ŋa (τ). — ndĩŋa ɲa ŋgɛ́ τε ŋ́ɲa (τ) = κτάσθε ἔντιμα μέ ἕνα κα-χὸν ἀνθρωπον (Τουρκ. τσιφλίκι ρ.)

ndɔ́ɔ́ ámu (Σ) ι ɲa ŋ́ŋa ŋ́ŋ́ŋɔ, κ ι ɲa ŋ́ŋa bŋgɔ́ŋ́ŋ́ τε ŋ́ŋ́ŋ́ɔ́ŋa.

ndɔ́ɔ́ ŋ́ŋa : ŋ́ŋɔ́ŋa (Μαλίμπα κ Σαλίμπα) [ἀντὶ ndɔ́ɔ́ŋ́ŋ́ ŋ́ŋa, κατ-ἀπαλλαγὴν τοῦ ŋ πρὸ τοῦ ŋ καὶ τροπὴ τοῦ ɔ εἰς ɛ, κατὰ ὅσους καὶ ἄλλους (Σ), ŋgɔ́ɔ́ŋa-ɔ καὶ ŋgɔ́ŋ́a-a (Σ) ŋgɔ́ŋ́a-ɔ καὶ ŋgɔ́ŋ́a-ɔ (= χόρτα) κ.τ.λ. κανόνας κατὰ Σαλίμπους] Μαλίμπης κ Σαλίμπης κοινὸν πί-κρανον ph' ŋ́ŋ́ŋ́ŋ́ɔ́ ὅλως ἄμα τάπητα. Ndɔ́ɔ́ŋ́ ŋ́ŋa ! Νίψε τὸ τὸ πόδημα (ὑποπόδιόν;) δηλ. εἶδε τὸ ἀκριβοῦς καλὸν περὶ ὕφους.

ndɔ́ɔ́ŋ́ (bogdán) ἢ ndɔ́ɔ́ŋ́ (bogdan) ρ. ἐνεργ. = ἐπιπλήττω· καὶ ndɔ́ɔ́ŋ́ŋ́ (bndi) ἐπιπλήττω, τιμωρῶ, κα-τίζω τὸ παθ. ndɔ́ɔ́ŋ́ŋ́ŋ́ ἢ ndɔ́ɔ́ŋ́ŋ́ŋ́ (bogdán), ndɔ́ɔ́ŋ́ŋ́ŋ́ (bndi).

ndĩŋ́ŋ́ (γ) ndíŋ́ŋ́ (τ) παθ. τοῦ ndíŋ́ ἢ ndíŋ́ (γ) ndíŋ́ ἢ ndíŋ́ (τ).

ndŋgɔ́ŋ́-ɔ (bogdán) = χρησμὸς πλεῖ. ndŋgɔ́ŋ́ŋ́ŋ́.

ndŋgɔ́ŋ́-ŋ́ŋu ἴδ. ndŋgɔ́ŋ́-ŋ́ŋu.

(ι-ε) ndíŋ́ŋ́ŋ́ŋ́ŋu (γ) καὶ ι-ε-ndíŋ́ŋ́ŋ́ŋ́ŋu = ἴδ. ι-ε-ndŋgɔ́ŋ́ŋ́ŋ́ŋu (γ).

(τε) ndŋgɔ́ŋ́ŋ́ŋ́ŋ

δεντίνα. — τε νδιαφέτε ζάν' ε μίχε = εδθε νὲ δεντίνα καλὸν φάμεν παρὰ κνὰ. — τε νδιάφε τε μίχρε = εδθε νὲ δεντίνα τὶ κακὸν κνα. φράτες: εἰ κὲ νδιά (Σ) [νδιάφ] : = εἰ κὲ γεθὲμ (γ), εἰ κὲ γεθὲτε (τ) [ἐκεῖ ἀχράντων]. — εἰς τὰς φράτας: μος νδιάφῦ τε bεκjτό! = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ ἀκούσῃς. — μὰς νδιάφῦ τε χαθὲ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ σὲ φάγῃς. — μὰς νδιάφῦ τε μαρτινιτό = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ νυμφευθῇς! ἀέρ. νδιέθε-α-ου, μτχ. νδιάφ (γ) καὶ νδιφ (συνηγ. γ) νδιάφε (τ).

νδιάφα-ι νδιάφτε-jε πλοῦθ. συτε, συτε = δούλους.

νδιέ ἢ νδιά (γ. τ) νδιὸ (συνηχ.) = θηρεῖα πολλήσης, μύτους, πάτους.

νδιέφε, νδιέφι (budi) = ἴδ. γjέφ. — νδιέφε νδ' ένε (budi) = ὄλωσελῶς.

νδιέφτα (Σ) = ἴδ. διέφτα (Σ).

νδίζα: παθ. τυὸ νδία ρ. ἰδ. δίζα καὶ νδέζα (Σ).

[ν-ε-τε] νδίτε: (Λγγν. Παγιάν.) = ἴδ. ν-ε-τε νδίτε (γ). — με βάν τε νδίτε = με βάν τε νδίτε = συχρόνως.

νδιέjα: παθ. = δούεμαι, 2) βαστάζομαι (ἀπὸ συναισθημὸ τῶν ζώων) μάτθετε, κjένε νδjαjτε κ.τ.λ. νδιεjτε.

νδιεντ (Παγιάν.) = ἴδ. διεντ (γ).

νδιεντῦ (Παγιάν.) = ἴδ. διεντὲ (γ).

νδjεζε-α: ὀνομ. τοῦ νδjεφ-α (budi) πλοῦθ. νδjεζετε.

νδjεντ (budi) νδjεφ (Σκόδρ. bogdan) = ἴδ. ρ. νδjέ.

νδjεφτέφ-α (budi) = ἴδ. νδjέφτ-ι (τ) πλοῦθ. νδjεφτέτε.

νδjεφτέφ-jε (budi) = ἴδ. νδjέφτ-jε (τ) πλοῦθ. νδjεφτέτε.

νδεθντέ (budi) ἴδ. νδεθντέ (bogdan).

νδεθντένυ (budi) παθ. = ἴδ. νδεθντέτε (bogdan).

νδθντέτ-α (budi) πλοῦθ. νδιθντετ = ἐπίπλεξις.

νδίτ-ι βοὸς ἀπαλλαμένος ἀντὶ νδοίτ-ι (τ) πλοῦθ. νδίτετε ??? ἴδ. νδοίτ.

νδίγ (γ) = ἴδ. νδίχ (τ) ρ.

νδίγτε-α (γ) = ἴδ. νδίχτε-α (τ) πλοῦθ. νδίχτετε.

νδίγτετ-ι νδίχτετ-jε πλοῦθ. νδίχτετε ἀρσ., νδίχτετε θηλ. = ἴδ. νδίχτετ-ι (τ) νδίχτετ-jε (τ) θηλ. καὶ νδjχτετένι, νδjχτετέτ-jε (γ) = ἴδ. νδjχτετένι-τέτ-jε πλοῦθ. ἀρσ. νδjχτετένjετε, νδjχτετένετε θηλ.

νδίχ (τ). νδίγ (γ) νδjεφ (Σ. bogdan) καὶ νδjεντ (budi) γέρα ἑκατ. = βοοθεία. — τὶ παθ. λείπει.

ndʒɣu: πλθ. = αἰσθάνομαι ὑπ' ἄλλων, ἀκροάζομαι ὑπ' ἄλλων.

ndʒɣa-a (π. bogdan), ndʒɣɣ-a (γ. bogdan), ndʒɣ-a (budi) = βούλεται — πλθ. ndʒɣuta, ndʒɣuta, ndʒɣata.

ndʒɣɣo-i, ndʒɣɣɣa-ja θηλ. = βουλῆς, πλθ. λείπει.

ndʒɣɣo-i (γ) ἀρτ. ndʒɣɣɣa-ja θηλ. πλθ ndʒɣɣɣata-ata θηλ.

ndʒɣɣtaɣ-i, ndʒɣɣtɛ́ɣa-ja (τ) ndʒɣɣtɛ́ɣ-i, ndʒɣɣtɛ́ɣa-ja, καὶ ndʒɣɣtoiɣ-ɣo (budi) ἀρτ. ndʒɣɣtɛ́ɣa-ja θηλ πλθ. ndʒɣɣtɛ́ɣta ἀρτ. ndʒɣɣtɛ́ɣata θηλ.

ndo-ndo (γ. τ. budi) = πρόθυμος ὁ-ὁ — εἴτε-εἴτε. — ndo θέλῃς, ndo πάς = εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον. — ὅ. κ-κ.

ndóʎa (γ. τ. budi) ρ. οὐδ. = τυχερός, κοινῶς λαχεῖνο, καταρώμαι, κρίνομαι κατὰ τύχην. — ndóʎa autó = τυχερός, λαχεῖνο αὐτό. — vuu' ounóʎ autó = δὲν ἔτυχε (νὰ εἶναι) αὐτός. — ɛ' va ndóʎta xeʃó γʃɛ = δὲν μᾶς κρίνεται κάτι. — xouɛ̃ ounóʎ autó xoup γʃáou aʃó πούης; = τίς ἔτυχε αὐτοῦ ὅτε συνέβη ταῦτα; ἀόρ. ounóʎó ἢ ounóʎóta, μετχ. ndóʎɛ, ndóʎoung (γ) ndóʎuɣɛ (τ).

ndóʎoa ἢ ndoʎoí: ἀπρ. (γ. τ. budi-bogdan) = καίτοι, μολονότι, ἀγαπᾶ· ndóʎ (bogdan), ndoʎoí (Καβ.) = μὲ γεῖλῆς αἰᾶ (Ἠλιάκ.).

ndoʎjá (γ) ἀρτ. καὶ ndoʎji θηλ. (γ) = κανένας κανεὶς καμμία. — ndoʎjá ἀρτ. (τ) ndoʎjɛ́ θηλ. (τ) σὸν ndoʎjɛ́ γρόα autó = εἶναι καμμία γυναῖκα κάτιτ; ndoʎjá (γ) ἢ τι ndoʎja = ndoʎjá (τ) ἢ τι ndoʎjá = τιγεδόν, κάπου (ἐπάνω κάτω) ἔως. — ἰρθης ndoʎjá ἄúτε βίτα ἢ ἰρθης τι ndoʎjá ἄúτε βέτα = ἦλθον κάπου δέκα ψυχὲς (ἀνωμοτεῖν) ἐπάνω κάτω. — ξέτγρα ndóʎjɛ ἄúτε xiaja ρίεʃ = ἔρχεται ἕως δέκα πᾶσαι.

ndoʎjáou (γ) ἀρτ. = κανένας ἐξ αὐτῶν, ἀντιθ. xoundoʎjáou (γ).

ndoʎjáou (γ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. xoundoʎjáoua (γ).

ndoʎjáp (τ) ἀρτ. = κανένας ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. xoundoʎjáp (τ).

ndoʎjɛ́ρa (τ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. xoundoʎjɛ́ρa (τ)· ἰρθ ndoʎjau = ἦλθεν κανένας ἐξ αὐτῶν; ἰρθ ndoʎjáoua = ἦλθε καμμία ἐξ αὐτῶν; (ἀπάρνησις) ounoʎjáoua σ' κε ἀjóuung = οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἦλθεν.

ndóʎa [γ-diɣa-a ἢ ndɛ diɣa = ἐν χειρί, ἐν τῇ χειρί] πρόθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, εἰς τὰς χεῖρας. — bía ndóʎa = παραδίδωμι. — vuuɛ bia ndóʎa = δὲν παραδίδωμι. — ɲɛ ɲa ndóʎa ɲi γjá ound. — μὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι ἕνα πρᾶγμα. — ndóʎa máʎa, tiʎa, aʃí, vaí,

ἰνιά, στόνε. — ε' bία νδίχε ι γjέλε = δεν παραδίδεται ζωντανός· τε κερ λjῦσε νδίχε πέjε = το φίλεψε εἰς τὴν διάθεσίν του, εἰς τὴν προαίρεσίν του, εἰς τὴν προστασίαν του. — ἀδεε νδίχε Zῦτιτ = εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ.

νδίχjε-jα (γ) = σύντροφος, παρακαταθήκη, πλεθ. νδίχjεjετε. — με νδίχjε = μὲ σύντροφον· με bίεε (γ. τ.) = μὲ ἀφοσίωσιν.

νδοφτζδεj-dj = ρ. ἀνεργ. κωνσταίνω τινά.

νδοφτζδεσ-dχε ι πλθ. = κωνσταίνομαι.

νδόbα (bogdan) = ἴσως.

νδοδε ρ. ἀνεργ. = μαλάσσω, κάνω μαλὸ [ντυμ. Ἑλλην. διά-νω].

νδούαρ πλθ. ἄρ. σανδάλιον σανδαλάδ-ι, μετχ. νδούαγ καὶ νδούεσνε (γ) νδούασε (τ).

νδούρδ (Κρυόjε) (ἐκ τοῦ dύjε-α = χαμ. πλθ. δούερ καὶ dύjε (ντυμ.) ἀρχ. δούερδ καὶ δουρδ (ντυμ.) καὶ προσλήβει τοῦ εἴδους γ ἔχετε νδούρδ εἰς τὴν φράσιν γjίθ νδούρδ (Κρυόjε) = γjίθ τὸ φίλτρον = παντοῖοδε.

νδύζ (ὑ. ρ. = νδj (γ) τε νδύζετε = ἰδ. τε νδύνε (γ).

νδχάε ρ. ἀνεργ. = μαγειρεύω.—ἰδ. ρ. δάε. ἄρ. νδχάγ-α ι μετχ. νδχάγε νδχάγνε (γ) νδχάγατε (τ).

νδχάγαρ ρ. πλθ. καὶ νδδ. μαγειρεύομαι = ἰδ. ἄνεμ.

νδχαπί (budi) = νδχ. κατά = ἐν κύκλῳ· νδχαπί (budi) = νδχ. κατά = ἐν κύκλῳ.

νδχέj-αχ = ἰδ. νδχέχj-αχ.

νδχέχjα-ι ἄρ. νδχέχjατ-jε θελ. = κό, κέ κε νδχέχj πλθ. νδχέχjατε ἄρ. νδχέχjατε θελ.

νδχήγε (Σ) ἐπιφ. = ἰδ. dχίjτε ἐπιφ.

(ι-ε-τε) νδχήγε = ἰδ. (ι-ε-τε) dχίjτε ἀπλθ.

νδχπόj-dχα (Σ) = ἰδ. dχπήj-dχα = ε bχj τε dχίjτε.

νδχπόj (Τυρκ.) ρ. ἐνεργ. = ἰπιάζω (Τυρκ. yağdır ρ. (γ)χάνω).

νδχχπάχα ι πλθ. = ἰπιάζομαι (Τυρκ. yağdırıl) νδχπήj-dχα (Σ) = ἰδ. νδχπήj-dχα (γ).

νδχώπj-α πλθ. dχίωπκ-τε (γ. τ.) = ἐ ἀνάθεμα καὶ ἡ στερεώνουσα γωνία· ἰδ. κώχατε-. ἀχτ.

νδχώ-dε-ίτ (γ) ρ. ἐνεργ. = νδχίτ-ίτ-ιτ (τ) dχπήj (Λεχνῶ.) ἄρ. νδχίτε.

μετχ. νδρίης, νδρίνους νδρίνωρ (τ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω.
νδρίνω (γ. τ.) νδρινόνερ, δρίντερ (Άργυρ.) = φωτίζομαι.
νδρισδήγ (γ), δενδρίτ-ιτ-ίτ (Σ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω, ἐκβάλλω φῶς· (δυνατότερον τὸ νδρισ-ίτ-ιτ)— παθ. νδρισδίχτα (γ) δενδρίτερ (Σ), ἀόρ. δρισδίτσα, μετχ. δρισδίτης, δρισδίτους — νδρισδόμ-ι = λάμπω πλεθ. νδρισδόμετς.
(ι-ε) νδρισδόν (γ. τ.) = λαμπρός-ή, φωτεινός-ή.
(ι-ε) νδρισδεύδιμ (γ) ι-ε νδρισδεύδιμ (τονη.) ἐνιθ. = λαμπρύνω-ώ.
νδρούνγ: (Περμέτ.) = ἰδ. δρούνγ (τ) = (δαπανῶ, ἀναπαλλάσσομαι).
νδρύδερ: παθ. = ἀγωνιζόμαι, ἀπαγχολίζομαι, πλατεύομαι· 2) συνδιαλέγομαι — νενδρύθ φόθηκε = (ἀπαγχολίσθηκε τὸ βιός)·
(ι-ε-τς) νδρύδους, νδρύδους (Χειμάρ.) — νενδρύδ-ους (Περμέτ.)· μετχ. τοῦ νδρύθ = τὸ ἀγωνιζόμενον, ἀγωνιστής.
νδρύθ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. αὐτ. = ἀγωνίζομαι, ἀπαγχολίζω, πλατεύω.— νδρύθι dίγκη, κρυβερ = ἀ νδύσι βάνδιτ· 2) συνδιαλέγω, ἀπὸκ μι γιάτε τσάκι μιβούνγε.
νδρύνεγ (γ) [dρύ-ν], νδρύj: ρ. ἐνεργ. = κλαδεύω· ἀντίθ. τσίλ] ρ. θέρ. νδρύνω-τ-ν, μετχ νδρύμ (ἰδ. μβύλ ρ. = κρυώνω, κλείω).
νδρύνεjm = ἰδ. ἀπρίνjm.
νδρύμρο-τ: ἀρτ. — νδρύφτε-jε θηλ. (γ) = αὐτή, αἰ αἵ νδρύν — πλεθ. νδρύμρετς ἀρτ. — νδρύφρετς θηλ.
νδρύφρ-ε (γ) ἀρτ. νδρύφρε-jε θηλ. = ὑπερευτός, χρυσός· πλεθ. νδρύφρετς ἀρτ. — νδρύφρετς θηλ.
νδρύο: (τ) ΥΥΥ ἰδ. ἀπρίθ, κουλός.
νδρύδε (γ) νδρύτε] (Σ. budi-bogdan) = ἄλλος, διαφορετικός. — ἰδ. τιέτρεζ, ἄπαξ.
νδρύθε ρ. ἐνεργ. = κατορθώνω τι (ἐπὶ μετάλλων).
νδρύθεμ ρ. παθ. καὶ οὐδ. = κατορθώνομαι.
νδρύθουθ-ε = αἰ λjύπης αἰ dίλj νὰς ἡνάθjετ =ε κρυβέτε. — πλεθ. νδρύθεκλατς.
νδρύjεμ (γ) παθ. = κλαδεύομαι (ἰδ. μβύλμ) ἀντίθ. τσίλjεμ.
νδσαρ-ι (Ἐλβασ.) (Περμέτ.) πλεθ. νδσάρετς = ἰδ. βυλjέ-jε, δουτσι-ε.
νδσί-ί-ί (γ) νδσί-ί-ί (τ) ρ. = χωρῶ· ἀόρ. νδσύνα-ε-ν καὶ νδσύρα-ε-ν (τ) μετχ. νδσύνε (γ) νδσάρε (τ).— ἀπόκοπο νδσί 100 ὅλος γρόσια = χωρεῖ.

— νάιας μι νδαί βάνδ = δίν μι χαγαί ὁ τάπας. μι-γι-α-νδαί (ἢ νδαί) (τ) = μι-σι-τάν χαγαί κ.τ.λ.

νδοίνι (γ. Κλέ bogdan) [ἀνσί ζίνι μτζ. σνί ζί = σιάνα καί πρακλήτι τοῦ σήμανσι ν, μανκλέθη τό τ εἰς ζί καί ἔγανε νδιίνι καθώς ι ζι-ου, νδιί = μαυρίζω κ.τ.λ.]. = πικραίνω, ἀπαγχολῶμαι — ἀντίθ. ι-α νγλάμ· μκρ νδιίνι (γ) = εἶμαι πικραίνω, ἀπαγχολιέμαι.

νδιίζί (γ) νδιίζ (τ) ρ. ἐνεργ. = πικραίνω, 2) ἐμπλέζω ἀόρ. νδιίδα-α-ι (γ) μτζ. νδιίμ (γ) [ι-ζι-ω] [ζι-σπίς].

νδιίδης (γ), νδιίτης (τ), νδιίζητς (Τυρκικ.) ἐπίθ. = ζάπτσις (πβλ. σπί-νερον ἀπό τό νγρίζητς).

(ου-ας) νδιίδης (γ) νδαητς (τ) νδιιζήτης (Τυρκικ.) = ζαπτι-έλι.

νδιίζημ (γ) νδιιζήμ (τ)· πκθ. πικραίνομαι· 2) ἐκπλέζομαι.

νδιίζί (γ) νδιίζ (τ) ρ. ἐνεργ. = μαυρίζω, ἀντίθ. νδιίζί = λευκαίνω. — ἐπίρ. νδιίνα-α-ι (γ), μτζ. νδιίμ (γ) νδιίης (τ).

νδιίνα καί νδιίμ (συνηρ.) = ἐκπλήττω, ἔβγαν σί' νδιίνα κα ἔρτ; = τί ἔξόγκα κάτις ὁ τάπας; ἀόρ. νδιίνα-α-ι, μτζ. νδιιίης. — νδιίνα ἐλόμτς, κμιάτς βγνδιτ = ἔλ. νδιίδ-δημ. — νδιίνα κρνς = σπαγγίζω. — νδιίνα μάτς = ἐκπλήττω. — νδιίνα μις κρία = κανε τό βγάζω πίρα (εἰς τό καρέκλ). — κάκ' ι νδιίνα μις κρία = δίν τό βγάζω πίρα. — νδιίνα δνάτητς μιλίτ (bogdan) = ξαπασθίκα — ἀντίθ. ἔπτα.

νδοίρα = πκθ. πού πρήζει.

νδοίρρα-α ἀρχ. νδοιίρρα-jα ἔκλ. πλκθ. — μπατς ἄρ. — μπάτς θμᾶ. = κά, σβό κμε νδιίης.

νδοί-α (τ) πλκθ. νδοίτα-τς ? ? ?

νδοίτ (budi) = ζᾶ. νδιιτέ] ρ. ἐνεργ. = σπαίδω.

νδοίτα (budi) = ἔλ. νδιιτίζημ πκθ. νδοίτονες (budi) μτζ. τού νδοίτ· ἀόρ. νδοίτα-α-ι (budi).

νδοιτίζ-ούζ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = ἐκβιάζω τινά, παρακαλῶ τινά· 2) ρ. ούδ. = τρέχω μέ βίαν. — ἀντίθ. πλκ ρ. νδιιτίστ-ούζημ πκθ. ἀντίθ. σίλτ ρ.

νδοιτίμ-α = ἐκβιάτης, παρακάλεστς· 2) τό τρέχειν διαπτικά. — πλκθ. νδοιτίμστς.

νδείχνω (γ) νδειχμ (τ) = μαυρίζομαι· ἐντιθ. νδιάβκ φράϊς: τ'νυ-δειφτς φάϊμε! = κλεχώνς κἰς σέ!

νδέ (γ) νδύ (γ) νδένδ (γ) = ἴδ. γjέρ· νδὶ μλη αητς dίντς = μέχρι τὲς ἡμέρες ταύτες, ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν.

νδέκνω (τ) ρ. = ἀρμόζω. — πάϊμερ νδρ βάντχε. — dάχδετ' ε βάδζατς νδέκντς = πάϊμενς νιρς βάντχε.

νδέχ (γ) νδὶχ (τ), νδιχέ (τ), νδιχέ (τ) ρ. ἐνεργ. = μαλώνω, λερώνω· ἀόρ. νδένε (γ) νδὶχε (τ) μτχ. νδέχ (γ) νδὶχς (τ).

νδίζμι (γ) νδιζάρ (τ), νδιφόντρ (τ) = μαλώνομαι, λερώνομαι· παθ. μ-τρ-ι νδίζετς (γ) = βδελώσσομαι-σαι-ται· ἢ συχνάκις: τσι-τσι-νε-ου-ου νδίζετς (γ) = βδελωσσόμαθα-σθε-νται.

νδίωρι-ε (γ) βδελυγρός. 2) μοχθηρός· πλεθ. νδιωρίτς.

νδίωρνε (γ) πλεθ. νδιώρντς ἀρσ. νδιώρτς θηλ. = βρωμερός, μυχός.

(ι-ε) νδίαρ-ι-ε (γ) νδίτς (Παρμέτ.), νδίζετς (τ. Βεράτ.) νδίζετς (τ) νδιέτς (Ἀργυρ. Παρμέτ.) = μολυσμένος-νε, λερωμένος-νε, βδελυρός-ά.

(τε) νδίτς (γ) τε νδέτς (τ), τε νδίζετς (τ. Βεράτ.), τε νδίζετς (τ), τε νδιέτς (Ἀργυρ. Παρμέτ.) = νόθ. συχνότης, βδέλυγμα. — κάμ τε νδίτς (γ) ἢ με νδίζετς (γ) = βδελύσσομαι. — κάμ τε νδίζετς ἢ με βιάν τε νδίζετς (τ) = συχνάνομαι, βδελύσσομαι.

νδρόμτρ (Σ) = ἴδ. βάλjερ.

νδούζβ-ε (Πάνρ.) νδέζβε (γ. τ.) πλεθ. νδούλjετς, νδέjετς = ἀνάγκη, χρεία.

(ι-ε) νδιδjέβμι (Πάνρ.) νδέβτρ (γ. τ.) ἐπίθ. = ἀναγκαῖος-αία.

νδjε-ε (γ) πλεθ. νdjετς. — νdjε-ε πλεθ. νdjετς (budi) καὶ νdjε-ζ (Παρμέτ.) = ἄρθρα, ἀρθρώσεις, ἁρμοί, κλειδώσεις κοιν. οἱ ρίζαι, οἱ κόμποι τῶν δένδρων. — νdjε-ζ (Παρμέτ.) παλαιὸν χρῆσις τὸ ἐπάνω βραχίονα εἰς τοὺς δακτύλους ἢ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος. — κρ-τσάκ νdjετ' ε γjότσαβετ = κρατῶ τὰς ἀρθρώσεις· νdjετ' ε dρμάτβετ = οἱ ρίζαι τῶν ὀστέων.

νdjού (γ), ρτσίνj (τ), γjηρίj (Σ) = βραγχάω. — ἴδ. νdjού (Σ) καὶ γjε-μίνj (τ).

νdjέχμ (γ) jαίνμ (τ) ἴδ. νdjούχτρ (Σ) = πεφαντάζομαι.

νdjούν (γ) jβδνίν-ι (τ) γjήν-ι (Σ) = βράγχομαι. ἴδ. νdjούν-ι (Σ) πλεθ. νdjήντς (γ), jβdjήντς (τ).

νάι· μόνον = δός μου, ὅλ. φέρε, ἀπ-φε.— νάι πάφτε Ἰωάνε ἢ ἄφε πάφτε Ἰωάνε = δός μου ὀλίγον φαγί.

νάι (γ. bogdan) νάι (τ), νιμανέ (τ), νιρόε (Παρρέτ.) = ὕδ. χ. νιφ.

νάμ-α (τ) πλνθ. νάμ-τε = ὅδ. νάμ-α (χ).— [Νάμπους, ὑπὸ τῶν ἐνδιαφέρεσθε].

νάμφι-ι (τ) ἀρτ. νιμφεπ-jκ (τ) ὑπὸ. = κεῖ, κῆ κἐς νάφ. πλνθ. νάμπιτε ἀρτ. νάμφεπτε θηλ.

νανάπ-ι (τ) ἀρτ. = μαρέπτ.— ι-ια πε γέβε = ἔλκεῖς.

νανε-κίλογjε-jα (Κ.τ)jκ), μανδρζε-κ (Κεῖ.) πλνθ. νανε-κίνεjτε, μανδρζάτε = τὸ ἐδέστρον.

νανρί-α (τ) [νάν-κ καὶ νάν-κ (γ) = μάντρα. Τουρκικὴ λέξις = νυν· μὲ καπάλτζα 'Αλβανικήν] = ἡ μητρικὴ ἅλικα. — κε ἀκεῖ νανρίκ α κε ἐρθ νανρία.

νάντ (τ) = ὅλ. νάνdg (γ).— νάντ-α = νάνdg-κ (γ).

νάντ-δάϊτ = ὅδ. νάνdg-δάϊτ (γ).

νάντ-δάϊτρ-ι (τ) = ὅδ. νάνdg-δάϊτρ-ι (γ).

νάντ-ολέ-δάϊτ (τ) = ὅδ νάνdg-μι-δάϊτ (γ).

νάντρ-ι (τ) = ὅδ. νάνdg-ι (γ).

νάντρθ (τ) = ὅδ. νάνdgθ (γ).

(ι-α) νάντ-τε-ι-α = ὅδ. ια-πάντρ-ι-κ (γ).

νάντ μβθέ (Παρρέτ.) ἐπίρ. = ἀνυπερθέτως.

(ι-α) νάντρμτ-ι-ια (Παρρέτ.) = ἀνυπερθέτω-ς.

νάντ μβθέ (Παρρέτ.) ρ. ἐνεστ. = κάμνω ἀνυπέρθετον.

νάπτα καὶ νάπτα (Σ) πρθ. τοῦ νάπ ρ. (Σ) = δίδω-ομαι.

νατάρμ-α (τ) πλνθ. νατάρκατε, νάταρμ-κ (Ἐλβασ.) πλνθ. νάτερμτε. χ:βθέβ-jα (Σ) πλνθ. χ:βθέjκ-τε = ἐχιόνα.

νάτθ (γαγ. Μαλjσία) ρ. οὐδ. = ὅδ. μβθέβ δύρ. νάθα-ε-ι μτχ. νάβε καὶ νάθ-ντε.

νάτμε ἐπίρ. = αὔριον.— πατνάτμε = μεθαύριον.— πατνάτμε πάτμε = τετραθαύριον.

νάτμτ (budi-bolidan τ.) ἐπρ = τὸν ἐπαύριον· καὶ νάτμτ (Τυρκ.) νάβ νάτμτ (budi) = τὸν ἐπαύριον.

[ι] νάτμμ-ι-ν-νάτμμτ-jα· πλνθ. τε νάτερμτε ἀρτ. τε νάτερμτε θηλ. = αὐριανός-ή καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα,— κοιθ ε dί σε πθ̄ χjτ ε νάτμμ-jα.

νιγουλέ-α (Σ. budi Τοσκ.) = ιδ. *νjέγουλε-α* (πληθ. λείπει).

νjάρ-τε (;αγ.) πληθ. ? ? ?

νιν-ι [Λαν. *περοτ*] ἀδελφούλα, ἀνεψιός πληθ. *νιαρνετε* (γ) καὶ *νιαρ-γετε* (τ)· *αρ-νια* (γ) καὶ *αρ-νια* (τ), *στ-ιστε*, ι *νίπι* = ὁ ἁμὸς ἀνεψιός, ὁ τὸς ἀνεψιός, ὁ ἀνεψιός του ἢ κάτις.

νλο μ. ἀναγγ. = *ἀμμζω* ?] στέλλω· *νια τε βάνj πούνε* = *ζ̈ τε βάνj πούνε* = *ἀμμζω νὰ κάμω δουλειά*.—*νια djέλjενε πε: κουρδίτε*.— *πε νούτενε* = *στελλίζω τὴν νύφην*.

νίαμ: ρ. οὐδ. = *κυνῶ* (ὑπάγειν)· *νίσαμ τε δαδ]* = *νίσαρ τε βάτσα* = *κυνῶ νὰ ὑπάγω· νίσαμ πε: κουρδίτε* = *κυνῶ διὰ τὴν ξενιτειά· νίσαμ τε βάτσα* = *κυνῶ νὰ ὑπάγω· νίσαμ τι γρούα* = *στολίζομαι ἀς γυνή*.

νιαjτ-jα = *τε νίντιαjε-ιτε* (τ) πληθ. *νιαjέτε* = *στολισμός*.

νιδjέ-ένα (budi) = *αδjέ-ένα* = *γαμίζω, στεφα-νόω*.

νιδjέμ (budi) ρ. οὐδ. = *ἀπαλλάττομαι κακῶς, ἐξευτελίζομαι· νjέρ-ζυτ' κι νιδjέμ* = *οἱ ἄνθρωποι ἐξευτελίσθησαν*.

νιδή (budi) = ιδ. *κατ* = *μετοχίον*.

νιδjέj (bogdan) = ιδ. *κjέj* = ρ. *ένεργ.* = *ἀπαστράπτω*.

ν' κjέτ [*ἀντὶ νδε κjέατ*] (budi-bogdan) = *εἰς τὸν ὀχτώ, τὴν κυριακήν*.

νιjένj (budi) = ιδ. *κjέj* (Ἐλβασ.) = ρ. *ένεργ.* = *ἐξυπνῶ τινα*.

νιjένμ: (budi) = ιδ. *κjέβεμ* (Ἐλβασ. = *ἐξεγείρομαι τοῦ ὕπνου, ἐξυπνῶ*.

νίμ-ι (τ) πληθ. *νίματε* = ιδ. *λjίγjε-α* (γ) = *νίμος*.

νιμ-δίνjε-ι (τ) = ιδ. *λjίγjε-α*· πληθ. *νιμ-δίνjε-ιτε*.

νιν-ι = *κολάμβομαι* (πληθ. *λείπει*)· *bαj νίν* (γ) καὶ *bαj με νιν*, (γ) *bίνj με νιν* (τ) = *κολυμβῶ*.

νιπάρ-ε ἀρσ. *νιπάρ-jα* θηλ. πληθ. *νιπάρτε* ἀρτ. *νιπάρτε* θηλ. *κολυμβητής*.

νίρουλ-α πληθ. *νίρουλα-τε* (Ἐλβασ. *Καβάjε*) = *σταγών· καὶ φουλ] κjέjε-α* (Σ. *Κρυεjε Τορ*)

νολε-jα (Σ) ιδ. *νjέ-α* (*Κρυεjε*), *πίδαρ-α* (*Βεράτ.*), *πίτεαρ-α* (Ἐλβασ).

νολιθ-ι πληθ. *νολέθ-ιτε*, (*αρνητικὸν*).

νολας καὶ σ'. = *οὐκ, οὐχ, οὔ, κανεὶς δὲν* = ιδ. *σ'. νόλας* (Γεγγέδ. *Ἐπειρ.* = ὁ *Ἀνω Ἀλβανίτ*] *ἐπιρ. ἀρνητικὸν* = *οὐχί, κανεὶς ὄχι· (Τοσκ. jόκ, ἐξ οὗ τὸ jο* = *ὄχι κατωτ.)· α σι ε βάνε κρέ ;* = *τὸ ἔκαμες τοῦτο ; νόλας* = *ὄχι*.

ποιλjε-ι (Περίτ.) = ἴδ. γjάθε-jε ι ποίλjε = ε γjάθjε· τε ποίλjετε = τε γjάθετε, τε ποίλjετε = τε γjάσετε: πληθ. ποίλjετε.

(ι-ει-τε) ποίλjοτε: (Τυρον.) = ἐπιθ. = (ι-ε-τε) σεjέλjετε = πιέσετε νέρ βάτε· dαρθ' ε ποίλjαετε (Τυρον.) = πιάσουνε νέρ βάτε.

ποίγαρε-ι (γ. τ.) καὶ ποίρωγε-ι: πληθ. ποίρεντε (Λατ. numerus) = ἀριθμός.

ποιρεσόjf-όjf (γ. τ.) [Λατ. numero-are] ρ. ἐνεργ. = ἴδ. ηjίjf (γ) καὶ ηjίβ (γ).

ποιρεσόνε-όjεμ (γ. τ.) = ἴδ. ηjίjεμ (γ) ηjίφεμ (γ)· τε πε ποιρεσόνε = τε πε ηjίjεσα (γ) = ἐναρίθμησε.

ποιτ-ι: ἀνάλογος καὶ ποιός 2) ὁ πανάρχαιος πληθ. ποίντε.

ποιτεjί-α: (πληθ. ποιτείτε ἄχρηστος) = ἡ συμπαιχιά.

ποιτεjόjεμ: (τ) ρjεφίjεμ (Σ. γαγ.) ζᾶ ποίν (Ἐδδας) ρ. σὺν. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς τὸν πνευματικόν).

ποίκε-jα = ἡ νύμφη τότε καθένα τὸν πάρφην· ὁ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὴ καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ πληθ. ποίντε.

ποίκjα ε jόjάjες ἢ ποίτε· ε λjάλjετε = ἴδ. βουκλjέ-ε = ἰσότ.

ποίκτ' ε μάjα = ἴδ. τε jάδεμαστε (τὸ σπυρωτό).

ποιτερ-ε: ἀρχ. = τὸ χιονάκι διάστημα τῆς νύμφης.

ποιτεροjί: (τ) ρ. εἶμαι νύμφη, γίνομαι νύμφη.

ποιχόν-dε-dε (Τυτκ.) = ποιχόνιτ (Ἀρτν.) = ὑπερχίνομαι (μὲ τὴν μύτην) ὑπ. ποιχέτε-ε-ι μετοχ. ποιχέτουρε: χέρι ποιχέτ μὲ χοῦνdε = ὁ χέρι ὑπερβαίνομαι μὲ τὴν μύτην τε ποιχέτουρε-ιτε (Τυτκ.) ὁ ὑπερβατός.

πδάδjε-όνεμ (budl) = ἴδ. δνίjε-όνεμ-όjεμ = πρωθύστα.

πδέ [νεέ] (budi) = πέjε = ἐκ σοῦ.

πδρδ-dτ-dτ (bogdan) = τρδο-ετ-ετ,— πδρέτερ = ἴδ. τρέτερ.

πδρδνjί (budi) = ἴδ. τρδνέ [γ] τρδνε] (τ) = ἐνηρέτησε.

πδρδνεμ (budl) = ἴδ. τρδνέμ [γ] μετοχ.

πδρδjεμ (budi) = ἴδ. τρδjέμ παθ.

πδδ-ι ??? πδαι-jόμ-ι ??? πδτεjε-ε ??? = (σπουδὴ, βία).

πδδjί (budi) = ἴδ. τδδλj ρ.

πδδjε (budi) = ἴδ. τδδλjε ἐπιρ. = ἀναιτεσ.

πδδφαζε (bogdan) ἐπίρ. ἴδ. τδέφας = κρυφίως.

πδζε, πδδφ (bogdan) = ἴδ. τδζε, τδδφ ρ. (γ) καὶ μδε πδφ (bogdan) ρ.

ντόχτρα, ντόφρα (bogdan) = ζδ. τσόχτρ, τσόφρα (γ).
ντούνι (budi) ιδ. τσούι.
ντόλτσα ζδ. τσόλτσα.
ντύλια ντίλι = κάμβος (τὸ σφυρό, οἱ ἀστράγαλοι).
ντύχτ-α (Κριτζα) πληθ. ντύχτες = κυριούλια, καὶ ντύκ-χε (Σ) πίτσχ-α (Παράτ.) πληθ. πίτσκες, πίττσχ-α (Ἐλβασάν) πληθ. πίτσκτε [ζδ. πιτσ-κύ].
ντυλί (budi) ζδ. φτύι = χαϊζω.

N_j

ηγέ (γεγ. Μελετίκ-budi) ηγε (γ. Μελετίκ), ηγέ (τ) ἀρτ., ηγέ (τ) θηλ. ηγι (γ) ἀρτ. ηγέ (γ) θηλ. = εἷς, μία, ἕν. Ἀριθμητικὸν ἀόρ. Γεγικῶς. ἀρτ. ὀνομ. ηγε (εἷς) ηγεί (μιᾶς), ηγεῖε (δοτ.) μιᾷ αὐτ. ηγε (μίαν), ἄορ. ηγεῖετ (ἐκ μιᾶς).— Ἔπι γεγικῶς: ἀρτ. ὀνομ. ηγι, γεν. ηγένι, δοτ. ηγίου, αἰτ. ηγί, ἄορ. ηγέτ. θηλ. ὀνομ. ηγέ, γεν. ηγέ, δοτ. ηγίε, αἰτ. ηγί, ἄορ. ηγέτ. — Τυπικῶς: ἀρτ. ὀνομ. ηγέ, γεν. ηγέϊ, δοτ. ηγέϊε, αἰτ. ηγέ, ἄορ. ηγέϊ, θηλ. ὀνομ. ηγέ, γεν. ηγέϊε, δοτ. ηγέϊε, αἰτ. ηγέ, ἄορ. ηγέϊετ.— Ἀριθμητικὸν ἀόριστον ἀπροσδιόριστον.— Γεγικῶς: ἀρτ. ὀνομ. ηγένι (ὁ εἷς), γεν. ηγένι (τοῦ ἑνός), δοτ. ηγένε (τῷ ἑνί) αἰτ. ηγένι (τὸν ἕνα), ἄορ. ηγένετ (=ἐκ τοῦ ἑνός).— θηλ. ὀνομ. ηγένα γεν. ηγένερε (τῆς μιᾶς) δοτ. ηγένερε (τῇ μιᾷ), αἰτ. ηγένερε (τὴν μίαν) ἄορ. ηγένετ – (ἐκ τῆς μιᾶς). — Τυπικῶς: ἀρτ. ὀνομ. ηγέν, γεν. ηγένι, δοτ. ηγένε, αἰτ. ηγένερε, ἄορ. ηγένετ.— θηλ. ὀνομ. ηγένα, γεν ηγένερε, δοτ. ηγένερε, αἰτ. ηγένερε. ἄορ. ηγέρετ.— ηγὸν μβας τάτερι (γ) = ηγέν πας τάτερι (τ) = ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου. — ηγένα μβας τάτερερε (γ) = ηγέρα πας τάτερερε (τ) = ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. — ηγὸν ηγὲ τάτερι (γ) = ηγέν ηγὲ τάτερι (τ) = ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. — ηγένα ηγὲ τάτερε (γ) = ηγέρα ηγὲ τάτερε (τ) = ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη.— ηγὸν με τάτερι (γ) = ηγέν με τάτερι (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον.— ηγένα με τάτερε (γ) = ηγέρα με τάτερε (τ) = ἡ μία μὲ

τὸν ἄλλον. — νjὲ-jα (γ) = τὸ ἕν, ἡ μονάς, ὅταν ἀκολουθῆται ὑπ' οὐσιαστικοῦ· καὶ νjᾰ-jα (γ), νjἔ-jα (τ). — τὸ δὲ νjένε (γ) καὶ νjἔνα (τ) λέγεται ἐπὶ ἀτόμου. — Πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρρημα νjε φlλά ἢ νjε φlλά=μονάς. — Ἀλληλοσχέσ. ἀντ. νjἔρι τιέτρι (τ) = ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, νjἔρι τιέτρις = ὁ εἷς τὸν ἄλλον. — Θηλ. νjἔρα τιέτρε (τ) = ἡ μία τῆς ἄλλης. — νjἔρα τιέτρεν = ἡ μία τὴν ἄλλην. — καὶ ἀντ. νjἔρι μι τιέτρις (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, νjἔρα με τιέτρε = ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. — π. χ. ἐπὶ ἐνερ. ρημ. ρjἔτε νjἔρι τιέτρις = ἔπεσεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. — ρjἔτε νjἔρα τιέτρεν = ἔπεσεν ἡ μία τὴν ἄλλην· ἐπὶ παθητ. ρημ. ρjἔθηκε νjἔρι με τιέτρις = ἐσκοτώθησαν (αὐτοί), ρjἔθηκε νjἔρα με τιέτρε = ἐσκοτώθησαν (αἱ ἄλλαι).

νjἔ ε νjε (τ) ἀντ. καὶ νjἔ ε νjἔ (τ) θηλ. = ἕνας ἀπ' ἕνας, μία καὶ μία, (θηλ. οἱ ἐκλεκτοί, αἱ ἐκλεκταί). — νjε μὲν νjἔ = τὸ ἓν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο. — νjε πρ νjἔ = ἕνα εἰς πρὸς ἕνα. — τε dἀλjησε νjε πρ νjἔ = νὰ παρατηρήσωμεν ἕνα εἰς πρὸς ἕνα (τ) = ἀκριβῶς. — dὺ πρ νjἔ (τ) = διπλάσιος, τρἔ πρ νjἔ = τριπλάσιος. — κάτρε πρ νjἔ = τετραπλάσιος κ.τ.λ. — νjε ε τρέτε = τὸ ἓν τρίτον· νjε τε τρέτε = τὰ ἓν τρίτον (αἰτ.). — νjε ε κάτρε = τὸ ἓν τέταρτον· νjε τε κάτρε = τὰ ἓν τέταρτα. — νjε ε πέμτε = τὸ ἓν πέμπτον· νjε τε πέμτε = τὰ ἓν πέμπτα κ.τ.λ. (αἰτ.)

νjἔdε (γ. Μαλτσία) νjἔdᾰ (τ), νjἔdᾰ (γ) = ὀνομ. τοῦ νjἔ.

νjένι (γ) νjενέ (τ) ἀπλ. = ἕστερον, ὕστατον· ἴδ. κοντά.

νjᾰ (τ) νjἔ (τ) = ἴδ. νjἔ (γ) = εἷς.

νjέ: (γ. bogdan, Ἐλβασ. Τυρσν. Καβ.) = ἰδού. — νjού (Ἐλβασ. Τυρσν. Καβ.), χjέ (Ω) νὰ (τ), νάδουκα (τ), νάδωκα (Ἀργυρ.), jα (τ), jάδωκα (τ). — νjε χjε ἐjὰ = νὰ εἶμαι ἐγὼ (τ) = ἰδοὺ ἔπρεπε ἄλλον.

νjἔγκοljα (γ. bogdan. Τυρσν.) = ὁμίχλη (πληθ. λείπει), κάγκολα (τ. Ω) μάγκολα (Ω - τ.), μάργκολα (τ).

νjἔζε (τ) = ἴδ. νjἔζᾰ (γ).

νjᾰζέτ (τ) νjἔζετ (γ) = (ἀριθμ. ἀπολ.) = εἴκοσι, 20.

νjᾰζέτθε (τ), νjᾰζέτθε-jα (τ) θηλ. νjἔζετθ-ε (γ) ἀντ. νjἔζετθ-jα (γ) θηλ. = ἀριθ. πεμπλασιασμένων = εἰκοστός, εἰκοστὴ (εἰκοστόμοιρα).

νjᾰζέτθε (τ) νjἔζετθε (τ) νjἔζετθε (γ) = ἐπίρ. εἰς εἴκοσι τμήματα.

νjε-νjίνdρῆς (τ) νjι-νjίνdρῆς = εἰς ἑκατὸν ·ρήματα. — νjε-νjίdρῆ-ι (τ) νjι-νjίdρῆ-ι (γ) ἀρτ. νjε-νjίνdεδε-jα (τ) θηλ.

νjι-νjίνdεδε-jα (γ) θηλ. = ἑκατονταέτις, (ἑκατονταέτιον).

νjε-νjίντ (τ) νjῖ-νjίντ (γ) = ἑκατόν, 100.

νjε-μbε-δώτε (τ) νjῖ μbε δῖτε (γ) = ἑνδέκα, 11. — ι-νjε-μbε-δώτε-ι νjι μbε-δῖτε-ι (γ) συνῳ. ε νjε-μbε-δώτε-α, ε-νjι-μbε-δῖτε-α (γ) = ὁ ἑνδέκατος-η.

νjε-μbε-δώτρῆ-ι (τ) ἀρτ., νjι μbε δῖτρῆ-ι (γ) (συνῳ.) ἀρτ. νjε μbε δώτρῆε-jα (τ) θηλ. νjι μbε δῖτρῆι-jα (γ) θηλ. = ἑνδέκατος, ἑνδέκατον, περίσσευμα = τὸ ἑνδέκατον.

νjε-μbε-δώτρῆε (τ) νjι μbε δῖτρῆε (γ) = εἰς ἑνδέκατα τρήματα.

νjεμbζέj (Παρμέν.) ἐπίρ. πολλαπλασιαστ. = ἁπλῶς, μονῶς.

νjεμbνdά (τ) = ἴδ. νjεμbνε (τ) (κῦν, τέρα).

νjεμbνε (τ. Παρέν.) ἐπίρ. χρόνου· νjεμbνdι (τ. Παρέν.).

νjεμbζ (γ) = τωύτα τὴν στιγμήν. — ἴδ. κρεῖ τῶδε, τωῦτ.

(ι-ε-τ) νjεμbῆε-ι-ε-α τε νjεμbῆτνε (τῶδ.) ἐπίθ. πολλαπλασιαστικὸν ἐπίθ. ἁπλοῦς-ῆ-οῦν, μονάς-ᾰ-άν.

νjε μbjέ (Τδωμ.), νjε μbjε (τ) νjι μbjε (γ) = χίλιοι-αι-α· 1000.

νjε-μbjεδε (Τδωμ.), νjε μbjεδε (τ) νjι μbjεδε (γ) = ἐνῳ. = εἰς χίλια τρέμματα.

νjε-μbjεdι (Τδωμ.) ἀρτ. νjε μbjεδε-jα· θηλ. νjε-μbjεδι-jα (γ) θηλ. = χιλιάς, χιλιάριον.

(ι) νjε-μbjεδε-ι (Τδωμ.) ἀρτ. ἀριθ. τακτ. = χιλιοστός· ι-νjε-μbjετε-α θηλ. = χιλιοστή. ι-νjε-μbjετε-ι (τ) ἀρτ. ι-νjε-μbjετε-α (τ) θηλ. ι-νjι-μbjετε-ι (γ) ἀρτ. ι-νjι-μbjετε-α (γ) θηλ.

νjε-μbδνάν (τ) = νjι-μbλjνά (γ) = ἓν ἑκατομμύριον 1,000,000. — δύ μbjνj = 2,000,000 κ.τ.λ. νjε μbλjνάνjε (τ) νjι-μbλjνάνjε (γ) ἐπίρ. = εἰς ἓν ἑκατομμύριον τρέμματα.

νjε-μbλjνάνjε-ι (τ) ἀρτ. ἐπίθ = ἑκατομμυριοστός· ὁ ἀνέκαθεν εἰς τὸν ἀριθμὸν ἓν ἑκατομμύριον νjε-μbλjνάνjε-jα θηλ. νjι μbλjνάνjε (γ) ἀρτ. νjι μbλjνάνjε-jα (γ) θηλ. = ἡ ἑκατομμυριοστή.

νjένd (γ.) ρ. τρυπῶμαι. — με νjενd, τε νjενd, ε νjενd = κλαυσῦ-εῖς-εῖ· πλήθ. κε νjένd, σε νjενd σε νjενd = κλαυσούμεν-εῖτε-νεῖσι = κάρ νγέ, κέ νγέ, κα νγέ, κέμι νγέ, κένε νγέ. Παρατ. με νjένdε, ε

νjένlε, = νλαλίζουν κ.τ.λ. πλγδ. κε νjένlε, ου νjένlε. οὶ νjένlε = νλαλιζόμεν κ.τ.λ. = κεῖπερα νγέ, κεῖπε νγέ, κεῖπε νγέ, πλγδ. κεῖλα νγέ. κεῖπες νγε, κεῖπες νγέ· ἀόρ. με πατ νjένlωνε, τε πατ νjένlωνε, ε πατ νjένlωνε, πλγδ. κε πατ νjένlωνε, ου πατ νjένlωνε.— κεκαίγατα-κε-ε κ.τ.λ. πάτε νγέ, πάτε νγέ, πάτε νγέ κ.τ.λ. Παρατ. με κε νjένlωνε, τε κε νjένlωνε, πλγδ. κε κε νjένlωνε, ου κε νjένlωνε, ου κὰ νjένlωνε = κεμ πάτε νγέ, κέ πάτε νγέ κε πάτε νγέ κ.τ.λ. Ὑπερτατ. με κεῖπε νjένlωνε, τε κεῖπε νjένlωνε, ε κεῖπε νjένlωνε. = κεῖπερα πάτε, νγέ, κεῖπε πάτε νγέ, κεῖπε πάτε νγέ,— ἀνπλγδ. ε' με νjένl = δὲν κάκαρδ κ.τ.λ. = ε' κερα νγέ κ.τ.λ.

νjένl (τ) = ἀλ. νjενέ (γ).

νjέμlωνε / πλγδ. νjέμε ἢ νjέμζωνε = δνδμωτε· καὶ νjέμ (Ξ), γεν. νέμι δνν. πέμι, κίτ. νjέμε. πλγδ. νέμε νεμζωνε ε με = νὶ συγγενεῖς μου — νjέμε τε μεδίνj = μαγιστάνες. — νjέμζιτ' ε μεδίνj = οἱ μαγιστάνες. — νjεμ με δίνjε = σημαντικὸς ἄνδρωπος.—νjεμ με ἀμ ρλαjε = διαρέωνω ἄνδρωπος. —ε' κερα ρjίκε νjεμ = δὲν φιλῶμαι κανένα.—μες ε θελοδ νjέμlω (τ) = μες ε θέλοδ κιάβε (γ) = νὰ μὴ εἶπες κανενός.

νjεμζί-ε ὄνομα παρλεμπιαῖον = οἱ ἄνδρωποι (πλγδ. λείπει). — νjένε ὄνλαγε νjεμζί = ἤσαν πολλοὶ ἄνδρωποι.

νjεμζίδε = ἀπερ. = ἀνδρεῖοι.

νjεμδί-ε = ἡ γλυκυτάτη, ἐπαγλαστὴ κυρία ἀνυφολίνα πλγδ. νjεμδί-τε· ἀλ. dεντάϊελ-ε (Κ.ν)κ).

νjέμε-ον νjέμεν-ε = πατρικός, μητρικὸς πλγδ. νjέμετε. — ψ νjέμ ὀν νjέμ ε νjέμεν ἢ κε νjέμεν-jεν νjέμε ε νjέμε.

νjέδ (τ) νjέδ (γ) ἄπαρ. = ἁπλοῦς, μονὸς (εἰς ὃν τρόπον).

νjέδ-ε (τ), νjεδε-jε (τ) θηλ. νjεδ-ε (γ) ἀόρ. νjεδε-jε (γ) θηλ. = μονός.

νjέγ, νjεφ, νjεφ (γ. bogdani). νjέχ, νjέχ, νjέχ (γ. Μελετίκ) : ρ ἀντιγ.= ἀριθμῶ· ἀλ. νεφφjέ· τε νjέχονι-τε (γ. bogdani) = ἀριθμοῦσι, ἀριθμοῖς ἀόρ. νjέχε-ε-ου κ.τ.λ. καὶ νjέφονε-νε κ.τ.λ. μονγ. νjέχε καὶ νjέχονε, νjέφε καὶ νjέφονε.

νjί (γ) ἀόρ. = ἀλ. νjὰ, νjῖ (γ) ἀλ. νjὲ.

νjῖ-jα (γ) νjῖ-jε (τ) νέουσαι. = τὶ ἔν.

νjῖζε-α (γ) = ἀλ. νjὲζε-κ (γ).

ŋjiʒír (γ) = ἰδ. *vjeʒír* (τ) = εἶδος καὶ τὸ ἐξ οὗτινος παράγωγα.
ŋjiʒírgũ-i = ἰδ. *vjeʒírgũ-i* (τ).
ŋjiʒírgũ-ja (γ) = ἰδ. *vjeʒírgũ-ja* (τ).
ŋjiʒírgũ = ἰδ. *vjeʒírgũ* (τ).
ŋjí xíne = ἰδ. *vje xíne* (τ) = ἑκατόν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.
ŋjí-ŋjindgũ-i (γ) = ἰδ. *vje njindgũ-i* (τ).
ŋjí-ŋjindgũ-ja = ἰδ. *vje njindgũ-ja* (τ).
ŋjí-mbe-dítse (γ) = ἰδ. *vje-mbe-dítse* (τ) καὶ *vje mbe dítse* (Ξ) = ἐνδέκα.
(ι) *ŋjí-mbe-dítse-i* (γ) = (ι) *vje-mbe-dítse-i* (τ).
(α) *ŋjí-mbe-dítse-a* (τ) = (α) *vje-mbe-dítse-a* (τ).
(ι) *ŋjí-mbe-dítse-i* (Ξ. Τυρκικ.) = (ι) *vje-mbe-dítse-i* (τ).
(α) *ŋjí-mbe-dítse-a* (Ξ. Τυρκικ.) = (α) *vje-mbe-dítse-a* (τ).
ŋjí-mbe-dítsẽ-i (γ) [σπανιώτ.] = ἰδ. *vje mbe dítsẽ-i* (τ).
ŋjí mbe dítsẽ-ja (γ) = ἰδ. *vje-mbe-dítsẽ-ja* (τ).
ŋjímí (γ) = ἰδ. *vjemen* (τ). — *vjeŋ-ŋe-vjeŋ* = *νικῶ-τις-νικᾶται* = κατὰ τὸ παρόν.
ŋjeínd [Σ. bogdan], *vjeínde*, *ŋe-vjeínde* ἐπίθ. = ἀληθής, εἰ τε τυποτέ, πραγματικός. — *vjeínd ŋaʒõt ŋe yjíbe* (bogdan) = ἐξ ἴσου ἐπολέμησαν ἄλλοι. — *me ntí te vjeínde bár* (bogdan) = μὲ τὰ ἴδια χέρια.
vjeínde: (bogdan) = συγχώρησα (κατ τινος.
(ι) *vjeínd-i*, (ε) *vjeínde-e* (bogdan) ἐπίθ. = ἰδιόκτητος, ἰδιοκτήτης. — *du nítse ŋe vjeínde* (bogdan) = δύο ἴσα μέρη. — *dhe-mbe-dítse nítsẽ te vje meíndzõ* = ἐκ δώδεκα ἴσων μερῶν.
ŋjeindzí [budi] ρ. = ἀνατολή.
ŋjeindze-i (budi) = ἀνατίς, πλάνη, δίλος, πλάθ. *vjeitsíre te.*
ŋjí-njíje (γ) = *vje-njíje* [τ] = χίλια.
ŋjí-njíjẽ (γ) = *vje-njíjẽ* (τ).
ŋjí-njíjẽ-a (γ) = *vje-njíjẽ-i* (τ). — *vjí-njíjẽi-ja* = *vje-njíjẽi-ja* (τ).
(ι) *ŋjí-njíjẽte-i* (γ) = (ι) *vje-njíjẽte-i* (τ) = χιλιοστός.
(ε) *ŋjí-njíjẽte-a* (γ) = (ε) *vje-njíjẽte-e* (τ).
ŋjí-njíjnõ (γ) = *vje-njíljnõn* (τ) = ἐν ἑκατομμύριον.
ŋjí-njíjnõndẽ (γ) = *vje-njíljnõndẽ* (τ) = ἑκατομμυριοστός.
ŋjí-njíjnõndẽ-i (γ) = *vje-njíljnõndẽ-i* (τ).

ηζ̃-μιλιούνδου (γ) = ηξ-μιλιούνδη-ις (τ).
(ι) ηζ̃-μιλιούνδη-ι (γ) = (ι) ηξ-μιλιούνδτε-ι (τ).
(ή) ηζ̃-μιλιούνδη-ν (γ) = (ή) ηξ-μιλιούνδη-ν (τ).
ηζ̃ης: κάποιοι από Κοζάνη (Κοζάνη) και διαφορετικοί άνθρωποι λένε: ηζ̃ης, θυ, ηζ̃, κάνης, πάτε κ.τ.λ.
ηιωζ̃ (bogdan) βλ. αγ̃ιωζ̃ = νυστέλι.
ηιωζ̃-α (bogdan) = ιδ. αγ̃ιωζ̃-α πλήθ. ηζ̃ιώζ̃ης.
ηζ̃ίγνω (γ), ηζ̃ίχτω (τ. και γ. Μαλακάσι) παθ. του ηζ̃ίφ, ηζ̃ίχ̃ = γνωρίζω.
ηζ̃ίχ̃-α (Κοζ.-Έλασ.) = ανάλ-πθες (Τσιρ. λιακέ) πλήθ. ηζ̃ιλιάτης.
ηζ̃ίμ-ηζ̃ίμ-ηζ̃ίμ ε. ένερ. = μουσκέλα. — ηζ̃ίφτω παθ.
ηζ̃ίφης: έπιφ. = χλωρός, απαν. μουσκεμένος.
(ι) ηζ̃ίφη ι άρτ. χλωρίς-α-ηζ̃ίφη-α θηλ. χλωρά. — τε-ηζ̃ίφητε αλλ. = χλωρόν, μουσκεμένον. — άρτ. τε ηζ̃ίφε = χλωρή ξύλα. — αντίθ. άρτ. τε θάτε = ξερή ξύλα. — αβέβ τε ηζ̃ίφε = φρέσκος αγριμάδι. — αντίθ. αβέβ τε θάτε = ξερό αγριμάδι. — άνθρ τε ηζ̃ίφε = χλωρό νερό, αντίθ. άνθρ τε αβίνεφε = νερό δλπτσμένον. — πάθαν ι ηζ̃ίφε = φέρν χλωρό. — πάθανε ι αβίνεφε = ζέρν δλπτσμένα. — βλ. ι-α-τε λεβίνβε
ηζ̃ίφ-ηζ̃ίφ-ηζ̃ίφ, ηζ̃ίχ̃-ηζ̃ίχ̃-ηζ̃ίχ̃ (γ. τ. bogdan) = γνωρίζω. άορ. ηζ̃ίχ̃-α-τα, ηζ̃ίφτ-τη (γ) μετχ. ηζ̃ίχ̃ε, ηζ̃ίχ̃-ντα (γ), ηζ̃ίχ̃-ντε (τ), ηζ̃ίντα (γ) ηζ̃ίφτντε (γ).
ηιωζ̃ (Έλασ.) = ιδ. ηζ̃ί.

O

ο έπιφώνημα θαυμαστ. ή προτακτικόν. ι οϊν' ι μάρι! 2) έπιφών. αλλοτ. ι Χάιτ = Κύριε. — ο ίας = είς, κ.τ.λ.
ο-ιο (budi) ωι-ωδ (γ. τ. budi) = κ-κ, ξ-ξ, είτε-είτε.
οβίτσ-α (Παρμίτ.) = ταινία απαν. κορδέλλα (Τσιρ. δρίτ).
οβόβτσ' ε μπάσγης (Κρυάς) = μόνον' ε υπόγραμμα.
οβόφ-α (γ) ιδίφ-ι (Παρμίτ.) πλήθ. μετ = κόλλα. — ιδ. αβλίνα.
οβιδ-ι (Ζ) πλήθ. ηγίτσατ = δσο ι μπή με κομμένος χι πρέ.

αζούρ-για (τ) = ίδ. αζούρ-ια (τ) πλθ. αζούρτς.

αί και ὄχι ἐπιφών.

άκρ-ια· πλθ. άκρης κου. ἡ ἀκρ 400 δράμ. (Τσαρ. ἀκρ).

ακουβ-ια ἀρτ. ακακάρ-ια θηλ. = ἀκάρια-ε. πλθ. ακακάρτς ἀρτ. ακακάρτς θηλ.

ακλήρ-α [Τσιρκ. κα = κάτα και κίζιν] [ίδ. Ἕλλην. ἁγιάτς, ἁγιάτσ-ια] ακλατ-α (Κρατ.) πλθ. ακλάτης, ακλαγ-α [Σ] πλθ. ακλάτς, ακλαγ-α (Σ) ακλαγίτς και πίτερ-ι (Πεμπέτ.) πλθ. πάτερτς = ἡ πλάστης ίδ. πίτερ-ι.

ακουάν-δι = ίδ. κουτσι-δι πλθ. ακουάτ-τς = ἄξιον.

αλήβ-ι (Ἀργυρ.) = ἀνάβαθ-α.

απάγγ απάγγ απάγγ πλθ. απάγκατς, απάγκατς, απάγκατς (Σ) (Τσιρκ. Ἐλασσ.) [Σλαυικὴ λέξις] = ίδ. βάλβ-α κοινῶς τσιπούρι.

απαπαί! ἐκπληκτικὸν ὑποπτ τε τσ' αμάρκα!

απούτ-α πλθ. απούτσατς = απούτσατ' α μπάγκατς (γεγ. Μαλμσίκ ε Ιβάντρ) = ίδ. χάπουν' α μπάγκατς.

απωλήμα (Ἀργυρ.), δρεζεχόπθ. (Τσιρκ.), καρεζλί (Ἐλασσ.) = ἄκυρ. εἶδος παγωδίου.

αράτ-α (Ἀργυρ.) = τυρόπιτα : πλθ. αράτς.

αράτσ-ι ίδ. τσιρκίν μ.

άρ-ια· πλθ. άρτς 1) ἡ ὥρα (Τσιρκ. πεζάτ) 2) αι ὥραι· μι' απί αρ = κάτσε τόν ὥραν· ίδ. ζέρ-α· χρόνος· πες άρ α πες τόσ = κάθε ὥραν και στιγμήν· α' α ζόν άρια (Τσιρκ.) = δέν τό πιάνει ἡ ὥρα, (πες τσ' ελί πιάνε κι' αδέ μπε τε μπορούμεν) μας τε ζόνε άρι (Τσιρκ.) νά μή τό πιάσῃ ἡ ὥρα! (κουρ νάρτε) = νά ἐπιλέξῃ μίαν ὥραν προτίτερα τ' νάλλιους άρια (Μαλακόπ γ.) = καιρός που ὥρα! δούρτε άρι α νάρτε! = νά περάσῃ ἡ ὥρα καί νά ἔλθουν.— Μας βιάζ κρότσι! α δάκα άρι α νάρτεν = (Μή κατατρέχεσαι) δέν δικαίωσι ἡ ὥρα καί ἐλθοῦν (θηλ. ἐλεύσονται ἐκτελεῖ τήν κατάρκησ) Σι δπάτε α μπορούσαν κρατ ; (ἐπιτρεπτόν) επρόπτ Ορέτε (Τσιρκ.) Πόσον ταχέως ἐξετέλεσας τοῦτο ; ἀπάρατος : αί 'Ωρίου τό ἄρτιον.

αρέ : (τ) ἐπιφών. κλητ. (ἄρτιν.) αρέ τι = ὁ τί, = ὦ τύ' ίδ. μέ θηλ.

αρέ (γ) = ίδ. ρέ· βέ αρέ (γ) = βέ ρέ (τ) = θαυμ.

αρουδι-ες πλθ. (Πεμπ.) (ἐπιτ. ἄχρηστος) = τά ἐπιπλα τῆς γεωργικῆς.

ορίνζι (πλεθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικὸν κοινῶς τὰ ρίζι.
ορίνο-ι πλεθ. (γ) = ὁ τόπος ἔνθα πωλοῦνται τὰ ρίζι, ἡ ὀρυζοκ.
ὁρμέρι = φρεατρίον, κύμμα (Τσακ. τερέρ.)
ορμιὸ (Ἀγγελ. Πετμέζ.) ρ. ἀνεγγ. = τακτοποιῶ, θέτω εἰς τάξιν (ἐκεῖ προηγουμένων) κατεμῆνι. (Πετμέζ.) ἐκ. ορίνω· μετεγ. ορμίτσιζε.
οσ ἢ ωσ ε ὑμᾶς, σᾶς ἢ τσᾶς (Πετμέζ.) ἐπίρ. κοινῶς σᾶς τὸ σκεπαζόμεθ, τσάρνε ε χίλι· ωσ ε ὑμᾶς = ε χίλι· τσᾶς = τῶν ἄνωθι τσάρνε.
οσπήτ (Πετμέτ.) = γηρεύω· οσπίνι dΐτι, λέγω.
ὄστι, οστ! ἐπιρ. δευμαστικὸν τὸ αὐτὸ (τ).
οφίσ-ι [Λατ. officialis] = ἀξίωμα πλεθ. οφίτσετ.
οφισίφ-ι = ἀξιωματικὸς, οφισίφε-γε ἢηλ. πλεθ. οφισίφετ ἄρε.— οφισίφετς ἢηλ.
ὀφ! ἐμφύρ (γ) = ἄχ· ἐπὶ πόνου καὶ στενοχωρίας.
ὀφθ ι: πλεθ. ὀφθετς = ἡ κυρίλλη τῆς φωτιᾶς.—ὀφθ ε ζμέρτε = ἡ πυρέθρα τῆς φωτιᾶς.
οφτωδ-γε (Ἐλβασ.) = ῥάθυμος, κοινῶς ἐχτικὸς πλεθ. οφτωδέτς.—τὸ αὐτὸ ε κέτσε, κουλμφίτσε.

8

ωβ (Ἀγγελ.) τὸ ὠμέγα (γ).
ωι: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β' καὶ γ', πλεθ. = μοῦδε καὶ κτίνεδε (γ) κτίμεδε (τ) = ὑμεῖς, κλίνον· τσατσὲ μετὰ γεν. πλεθ. π. χ. τσ δάδε (μοῦδε) = τῆς εἶπον. — καὶ τσ δαδε (κτίμε) = τοῖς εἶπον.
ωι-γε (γ), τὸ μὲ ἐγ, ὑμᾶς (γ) (πλεθ. ἄχρηστος) = τὸ αυι-κ (γ) αμι-κ (τ).
ωι: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β' καὶ γ' προτάσσου πλεθαντικῶς = μοῦδε κτί, καὶ κτίνεδε (γ), κτίμεδε κτί (τ) κλίνεται μετὰ γενικῆς πλεθ. π. χ. σας δάδε (μοῦδε) = τῆς τὸ εἶπον καὶ σας δάδε (κτίμεδε) = τοῖς τὸ εἶπον.
ωσ! (τ) ἐπιφώνημα δευμαστικὸν· ἴδε, ἰού!
ωρέγε πλεθ. ωρέτς (Κρεσ.) ἴδε βί-γε, καὶ κυι-γε (Σπατζ πλεθ. κυίτς = βί-γε = ἐμέ.

σύξ-ιμ-ο (Περμήτ) πλεθ. σύξι-τε = ι δίνε κξενάρι τσίξτε και (di-ζ)ι-ξε (Ελβασ.) Τοφε.).

σύξ-ο (Κρυζέ) (πλεθ. ἔχγατσε) δι χίς-α = δρόσος.

σωσούκ και σωσούκ! έπιφων. σίρτ, χατ, βαβάι, ναϊναϊά σον', χάϊρι!

σχήφ-α (τ) πλεθ. σχήφατς και μαζι-α (γ) πλεθ. μαζίτς = χτυφάρια ἀγγαμένα, προετοιμασμένα διὰ σπάρσιμο = δένε ι σωσούκε ε ι λιχε γατι πίς τε μπιζίς—bnej σχήφ = ἀγγίνω, προετοιμάζω διὰ σπάρσιμον (λ. χ. σπίτι ἢ τραπέζι).

σόδ-α: πλεθ. σόδατς [—δίς] = ἄχρωμα, στράτσα, λευκόχρωμα σόδ' ε χλιό-τιτ = λευκόχρως, λευκόσαρκος ἄχρως: 2) σόδ-α = ὀδοντόχρα, τερπίδιον bnj σόδι = ὀδοντορρά, τερπιδιάω.—σόδ' ε χλιάς! = καταπόδιον! dευτή σόδ' ε πρέτς.—bnj σόδι τε χίρτε = κάμνω μονρούνι ταξιδάκι: καλή, γκιόφτ, μοιόλιτ σ' bεν σόδι = δεν θέλει νὰ παρατσούγκ.—χίτς σόδατς = ὀδηγῶ.—ζ [γ] ζ' (τ) σόδατς = διασκέπτω τὸν ἑαυτόν (ἀπὸ ἐχθρόν, λησταῖν καὶ πολεμίων): ἀντθ. σπάλι σόδατς—dαλι χάδατς σόδατς = παρατηρατῶ: 3) σόδι-α = νόμος, διατασσόμενον, τὸ διατσσ. —δι' ε σόδατς = νόμιμον, διαταχθέν, ἐντολή, ἔνταλμα.—με σόδι = κατὰ νόμον.—pa σόδι = ἀνόμως, παρανόμως, ἀδίκως.—ε δίχ με σόδι = ἐγκρίνω, τιμωρίζω με bάρι πε σόδι, τε bάρι πε σόδι, χε bάρι πα σόδι = με γδύνατε, σε ἐδίκασε, τὸν ἐδίκασαν.

σόδι-αρίκι-χε = στεφανοζώνων πλεθ. ε-τε.

σοδιατ-ε: πλεθ. σόδιατέτς = ἐδικαίος, ἔδικος, τερπιδιάστης.

σοδιατε-χε πλεθ. σοδιατέτς = bχλ. = ἐ ἐδικαίος, ἐ τερπιδιάστης.

σόδι-σδίλβο-ι ἀρσ. σόδι-σπιλίτε-χε θλ. = πρόδρομος.

σόδι-χίχιρο-ι πλεθ. σόδι-χιχίτς ἀρσ. = ἔδικτις.

σόδι-χιχίου-χε πλεθ. σόδι-χιχίτς bλ. τις πρώτ.

σοδίδ: (budi) ἐπίρ. = εὐσκλα (Τοφε. κοδά]).— pά σοδίδ (budi) = εὐσκλάτερον.— ἀντθ. με φδίγ (budi) = μετὰ δυσκολίας, δυσκόλως.—ι χαρ σοδίδ ε πρδιάτερ (budi) = τὰ ἔχω εὔσκλα καὶ πράγματα.—σοδίδ ε bήγιμ χατι = εὔσκλως τὸ ἔκαμνον τοῦτο (budi).

(ι-ε-τε) σοδίδι-ι-α τε (budi) = εὐσκλι-ι-ον.

(ι-ι-τε) σοδίδατε-ι-ατς (budi) δδς πολ' ε σοδίδατε = εἶναι εὔσκλον πρᾶγμα.

(ι-ε-τε) ουδέπε-ο-α-τε (Σ). — τε-ναδίδε-τε (budi) κι τε-ναδίδητε-ντε (budi), τε νδίπτε-ντε (Σ) νδί = ελαλία. — με τε ουδίδε (budi) = μετά ελαλίας.

αίδδε-α: πλεθ. αάδδατε (Ἄλλοι) = απέλπιση, νιε βρίμ' ε μάδε νιε δαίρε τε γκίρι αβ μούτ τε μάρρε δαίμε βίτε Ιεράκε. — ΠΒ. δαίδε-α.

αιζαίρε-α (τ) αιζαίρε-ja (τ) κι αζαίρε-ja (τ) = τίποτε. ΠΒ. καρέτε-α (Τυρσ).

αιδ ja πλεθ. ναίτε (Σπαρτ) ΠΒ βε-ja = ήδη.

αίδε (γ) αίδ-ι (τ) (πλεθ. άχγιαστας) [σημ. αε-ja (γ) αίστ-α (γ) αίτ-α (τ)] = έξω, απ. καφάλα (κατ' αναμάχτ.), ξαίδα (κατ' αναμάχτ.). — με διέα αίδι = έχω ξαίδαν.

αίδ-α (Ἔλβασ.) (περιληπτικόν, ὁ πλεθ. λείπει) νιε φάρε καβάνδαρε ε ξάζε κι γβάνδατε νιε γκόνιε, τε καλάρε κοιμ ε άτιε Ιαίβετε πιού Ιαλάζε.

αιθαλέ-α (πλεθ. άχγιαστας) = ξύω, ξύδαν· και αάβδε-α, αίφαλε-α (Σ) αάφαλε-α (Σ).

αίβε αίβι (πλεθ. αίβιατε (γ) αίβιαστε (τ) άχγιαστας). — και αίδ. αί-βατε = τὸ ἴδιος απ. αφόν. — φράσις· Ιαίνε αίβετε = κάμνω τὶ νερί μου ΠΒ. περμάβ — και δε βί Ιαίβετε = χάνω τὸ νερί μου. — ΠΒ. περμάβε, ρ. — αίβετ' ε Ιαπάλαρε (τ) αίβετ' ε Ιαπάλαρ (γ), αίβετ' ε Ιαπάλαρ = τὰ θεωρούσια. — αίβ ε περΙαίβαρ (γ) και αίβ' ε Ιαβάτσαρε (τ) = αίβ' ε βάτσαρε.

αίβετε-α, αίβε-α (Παρμάτ.) κόκκ. πετσέλινο (εἶδος τὸ χάπτουν) μερὶ κοκκ. σπαθόδεντρον (Τυρκ. τσιγκίλ) πλεθ. αίβατε, αίβατε.

αίβατε πλεθ. αίβατε ἄρσ. = ὀδοντόβρωτος. — αίβατ ja πλεθ. αίβατε θηλ. γβάτσαρε αίβε = περίσσευμα. — Ιαίδας αίβατ.

αιβίε-αιβίτ-αιβίε (γ) ρ. μεταβ. πετσίζω, βρίχω. ναίτ αίβατ = πετσίζω τὸ χορτάρι. — αίβατ Ιαβαλάτε = πετσίζω τὰ λαχανάκια. — ΔΒ. αιβίτα-ου μετ. ναίτατε πλεθ. ναίτατε = πετσίζομαι, βρίχομαι.

αίβα-ου πλεθ. αίβαβ-τε = ΠΒ. αίβα-ου πλεθ. αίβαβτε.

αιβαίβε-α πλεθ. ναίβαβατε = ΠΒ. ναβαίβε-α πλεθ. ναβαίβατε.

αιβαιδέ (γ) αιβαιδέτ (τ) = ΠΒ. ναβαιδέτε, ναβαιδέτ (γ).

(ι-ε-τε) αίβίτε (Μαζαλάτε) = ναγαλάς-ή-ές.

σλαμιζ-α (γ) νάμιζ-α (γ. Ελδασ.), νίφμ-α (Τυρν.) [πλθ. ἄχρη-στος], πλῆξις πνιγερᾶς καρᾶς, καταπλεστικός. Ἰδ. ζαγκάδι-α (τ), ζαγκάδ-α (α).

σκλ-α (γ) κλάρι (τ) πλθ. σκλάγες [Λατ. oliva] ἐλαία, [ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον].

σκλάδ-α (γ. τ) πλθ. σκλάδαγες = ἐλαῖαι.

σκλήρια (τ), σκλῆρι (τ) σκλῆρι (γ), ηγουρί (Σ) ς. σκλ. = βλέφ. βουχέφαλ, μυκέφαλ, ὀφίφαλ.— κλίν. σκλῆρ-ι.

σκλάδη-α (Κριτζίκ) πλθ. σκλάδηστες = γλῶσσαι ; βόγκῆς χῆ ἄπαινε μῆρίνλε λῆβάρτες, ε χίτσης φ' τε νλούτε κρεάτε πε με κα-λούτσης λῆβάρτες, μβατσκάρ ; λῆέμε με κατσ.

σκλί (γ) ρ. ἐνερ. = κατασβέζω. ἀντθ. νγί.

σκλίτα (γ) ρ. παθ. = κατασβέζομαι, 2) κατασβαίνω.— σκλῆμ πίτε = σβῆσε ρ. ἀντιθ. νγῆμ. Ἰδ. σκλή-μα.

σκλήσης-α : πλθ. σκλήσηνες = χαμηλόνες. ἀντθ. σκλητσίν-ς κ.

σκλήτε (γ) ἐπιρ. = Ἰδ. σκλήτες = χαμηλά.

(ι-α-τε) σκλήτε = Ἰδ. ι-α-τε σκλήτες = χαμηλάς, ταπεινάς.

σκλήσης-α (γ) πλθ. σκλῆστες: ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῷ φράσει: κε κλ λγίαρ ε σκλῆστες = δὲν ἄφησα τρόπον νὰ μὲ ζυτήσῃ. ψάχνω ὅλους τοὺς τρόπους (καὶ δὲν τὸ κάμνω).

σκλήσ-ον (Πλαρ.) σκλάσ-ον (γ. τ) πλθ. σκλῆγες, σκλήτε = λύνει.

σκλήσ-ης-α, σκλέσ-ον (γ. τ) πλθ. α-τε = λύσουν.

σκλήσ-ης-ῶθε, σκλῆγῶθ, (γ) σκλῆγῶθε (τ) ἐπιρ = κατὰ τὸν τρόπον τῶν λύσων.

Θκλήγῶθε-ω ἀρκ. Θκλῆγῶθε-ρ θλ. πλθ. κρτε ἀρκ. κατε θλ. = ὁ κάτοικος τοῦ Dulcino.

Θκλήγῶθ = Dulcino (πόλις) Δουλτσίνιον.

σκλήσης, σκλήσε-ρ πλθ. ἀρκ. σκλῆγρε, θλ. κτε = ἀνάπαυσις.

σκλήσης (·) = ἀ. σκλῆγῆ (γ) = ὕπνος.

σκλῆμ : ρ. ἐνερ. = ἡγοῦμαι τινός,— σκλῆμτε παθ. = ἡγοῦμαι.

σκνάζ-α πλθ. σκνάζητε καὶ χνάζ-α = ἀκτινίδια.

(ι) σκῆγ = Ἰδ. μ-σκῆγ-ι (= ἦτος)

σκῆγ (Τυρν) ἐπιρ. = ἀρκούδας, κατὰ συνέχειαν.— τ' ι μέγιθ σκῆγ μίλητε, ἐλέβητε κ.τ.λ. = τ' ι μάρμαρ μλάκε μίλητε, ἐλέβητε

κ.τ.λ. πκ σηζίδζ = ψωμὶ καὶ μεγάλα, καλὸ καὶ καπὶ ἀθανησίους).
σαγζίγ (budi) ἐπίρ. = κατὰ τύχαν.
σαγζίγ (bogdan) = ἀλαλάζω.
σαγζίδ-ι πλῆθ. σαγζίμτς = ἀλαγγέλια.
σαγζίλιζζήγ: χ. ἀλαγγελίζομαι = ἀπ ζὰν ε μίρε [γ]. — σαγζιλεζζήγ-όνεμ: πκλ. ἀλαγγελίζομαι ἀπό τινος. = dηζήγ ζὰν ε μίρε.
σαγζιλούσαρ-ήρι (τ) πλεῖ. σαγζιλήρτε (τ) = σαγζιλεζζήρι, πλῆθ. σαγζιλήρτε σαγζιλήρε-jκ θελ. πλεῖ. μετ = ἀλαγγελιαστής-ή.
Σαγζιλούσαρ-ι-ε-ήα = ἀλαγγελιαστής-ήτρια.
σάης, σάνα, σάης [Σ] σὸ [γ] σὸ (τ) (Ἀργυρ.) ἄνεμος, πρόσωπ. = ὀργή.
(ι-ε) σάηβι (budi) ἰδ. σαπούδι (γ)
σαπ-α [γ] (Καθ.), σαφ-α (τ) σλ-α (γ) σδ-jα (γ) σ-jα (τ) = πάντα. (πλῆθ. ἀχρηστ.) — κάμ σαπ = πανθ. ἰδ. σαπτάνα (τ) με μάς σαμ-jκ = ἁπαίσιος.
(ι-ε) σάηβα: (budi) = πανσοφόνισσα = (ι-ε) σαπίβι (γ)
(ι-ε) σαπίβι-ι-ε-jα = (ι-ε) σαβίβι-ι-ε-jα (τ) = (ι-ε) σαπίβα (γ) (ι-ε) σαπίβι (γ) = πανσοφόνισσ-ε.
σάπαj-γjα = ἑπτὰς· (ἀπ πατρὸς ἢ ἀπ μητρός) = μι σάπ] = ὁ ἑπτός μου, σι σάπαj = ὁ ἑπτός σου, ε σάηζ]ι = ὁ ἑπτός του· πλῆθ. τε σάηζ]ητε = οἱ ἑπτὰ αὐτοί.
σαπούσ-ήρι καὶ σαπούβ-ήρι (γ. σαηβ.) (γ. Τσιρκ) πλεῖ. σαπούρτε = πατρὸς ἀδελφὸς· μανῆς τσαμουρούστρ-ε.
σάηβ [ὁ] ξύλ] (τ) χ. ἀπτγ. = καταβυθίζω, χαμηλώνω· ἰδ. σάλj (γ)· σάηβ πβλέ-ιμαστε = καταβυθίζω τὸ πλοῖο (τὸ πλοῖον). — σάηβ κγάστε = σκ' παπούλωμα, ἀποτύπωμα. — πέρ σάηβ-ι-ον· μπτοχ. σάηβμας — ἀνατύπ. σχέδ.
σάηβ = πλῆθ. καταβυθίζομαι. 2) καταβαίνω κάτω χ. αἰθ. 3) τυπώνομαι. — σάηβερ πρδέ = κάθομαι κατὰ γῆς· σάηβτε [τ] ἐπίρ. = χαμηλά.
(ι-ε-τε) σάηβτε (τ. bogdan) ἐπιθ. = χαμηλός-ή-όν τυπωτός-ή-όν.
σαρέης α: πλῆθ. σαρέτσης (Λατ. oratio) = εὐχή, εὐλογία· ε κε σαρέτε = τὸν εὐλογῶ, εὔχομαί τι. — μάς σαρέτε = λαμβάνω εὐχήν, εὐλογοῦμαι. — πλῆθ. σαμέτσης = οἱ ἔχς τὴν εὐχήν. — τε πάντα σαμέτσης = οἱ ἔχοι τὴν εὐχήν σου 2) σαρέτε-α = ἱερεύς, ἡ σ]φε σαμέτα = ἡ ἱερεύς.
σαρδε-jα (τ) βούρδε-jκ (τ. Βερέτ.) = ἰδ. σαβ-ι, βούβι (γ) = λευκόν.

αυρδρώρ-ι πλυθ. ναρδηόρτες = εξωκκλησιές.—και ναρδρόντρ-ι (τ) πλυθ. ναρδρόντρυτες.—σι δηλ.

αυρδναρε-jα (γ) [Ιταλ. ordinario] = τής συχνές, δηλ. είνε πολύ κοντά, είνε πολύ κοσόν· ές: αμέ γjά έδτε ναρδεναρι.

αυρδνόρ-ι (γ) νόρδρjρ-ι (τ) πλυθ. μετς = πρόσταγμα και ναρδρόντρ-α (τ) πλυθ. ναρδρόντατς.

αυρδρ-ι (γ) αόρδρ-ι (τ) πλυθ. νόρδρατς, αόρδρατς = προστυχιά, διαταγή· εξουσία.

αυρδρ-αjόνdjρ-ι (γ) ναρδρ-αjόνdρ-ι πλυθ. ατς = εκατόνταρχος.

αυρδρ-μjέρ-ι (γ), ναρδρ-μjέρ-ι πλυθ. ατς = χιλίαρχος.

αυρδνόj (γ) ναρδρόj-αj (τ) = προστάσσω, διατάσσω, εξουσιάζω.

αυρδνόjδρα (γ) ναρδρόjερ (τ) = πυθ. = προστάττομαι.

αόρε-α πλυθ. νόρατς = γέρος.

αόρδ-α (τ) = άσθενεια στ' αίτου και άρδοσέτσα, όταν σέτσται ές το άγρjδ και μαυρίζι.

(ι-α) αόρτς = (ι-α) ναρόντρ (τ) = παναπρόπος.

αυρδνάρτ: (τ) ρ. νόδ. = πεινώ.

αυρδ-ι (Πόλεις) (πλυθ. άγρυστες), αόρδε-jα (τ), άπερτσι-α (Τυρν.) πλυθ. άπερτσατς, τσόζjρ-α (Καλ.) πλυθ. τσόζjατς = χοιρός λευχός.

αόρδ-α (πλυθ. άγρυστες) = αυτός· jόνjδ-ι (γ) (πλυθ. άγρυστς) νόρδε-jα (τ) πλυθ. νόρδατς, jόνjδε-jα πλυθ. jόνjδατς και πρ-τόλ]κέ-ι πλυθ. πρ-τόλ]κjτς.

αυτ-α (τ) πλυθ. άγρυστς) = συνε α (γ) = παίνα.

αυτ-ατ (Άργ.), ναjόδ-ι (Βαρέτ. Πυρρίν.) ναjόδ-ι (γ) = ί άπαξιός χοιρός τ-ρλαπάντικας.

αυρδρ-ι ρ. πλυθ. ναjόρατς [ναjόj] = αύχι· άντιθ. πόρρ-α.

(ι-α) αυρδδρ και (ι-α) αυρδδρ = ανιδρ (γ) = παταλίκι.

(ι-α) αυρδνατς (τ) = παναπρόπος-νε = ίδ. (ι-α) ναjόδρ (γ).

αόρdjε-jα (Άργ.) πλυθ. νόjλjατς — νόjλjρ-α (Βαρέτ.) = κρόμμυδ με χόρτα, ζιγ.

αυρδjέ-dj [Λατ. auro-aut] = αύχιαν· άντιθ. πόρ ρ.— ναρδπρόjδρα πλυθ.

αυρδνρ-όρι (Άργ.) πλυθ. ναρδjρτς = ί δρραβών όταν άλλάξουν τι δεκατελίδια.

θηρολμ-ι : πλεθ. θηρόμης = Ρωμαῖος, Γρεκός· 2) ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ γραικικοῦ θήματος.

σίρε : ἐπίθ. = σοφός, φρονίμως.

(ν-α) σίρε : ἐπίθ. = σοφία-ά, φρόνιμος-ν.

σηρφι-α καὶ σωρι-α (bogdan. = σοφία, φρόνησις, κοιν. φρονιμάδα.

σηρφάδι (γ) = σωρτάδι (Σ) = σίρε ἐπίθ. = φρονίμως.

σηρφιάρ-όβ, σωρφιάρ-ίβ (τ), σωρτάρ (Σ) = ἔμφρονα, σωφρονίζω τινά· ἀντίθ. ἐγκρέβ.

σηρφιάβ-ώνω, σωρτιάβ-ώνω (τ), σωρτίβ (Σ) παθ. καὶ ἐνθ. = ἐμφρονίζομαι, σωφρονίζομαι. — ἀντίθ. ἐγκρεβίβ.

σηρφί : (Ἀγγλ.) ρ. = φυσῶ τινα, μαρ μρτ ἡγ σωρφίδα μάτης τ'ὄμι = ἐξέστησε τὸν ζωόν μου. — ἀόρ. σωρφίδα-ας μτχ. σωρφάρ.

σιάτ : ἐπιρρ. κοιν. γράφεται ἄρθρ. ὁ θέμ κάνει σιάτ, πρωτοβ : θέμ δουβάτσε σατσί-ν.

σιάτσ-ι (Σ) πλεθ. σιατσέ-ς = θαμβάτσι = βάλσαμον· ἰδ. χουτσ-ι.

σιάβ-ja (γ. τ.) πλεθ. σιάβ = μικρὸν κελύβιον ἀπὸ καλαμόχυρ· καὶ σιάτσ-α (Κατζ-Κοβάβ), σιάτσ-α (Τιρν.) = καλύβιον ἀπὸ καλαμόχυρ, ἢ φύλλα ὅπου κάθεται κανεὶς ἀμάσσει ὁ κυνηγὸς [γρεκικὸ λόγιασι χωρὶς ἀπ τοῦ χάσαμι.] ἰδ. πετιγ-α = καρτέρι κυνός.

σιδηβίνι-ήβ : ρ. ἐπιρρ. [συγγενὴς τῷ λατ. sero-are = βυζώνω, ἐνθύω] = τρέφω ἢ παχύνω τινὰ δίδων αὐτῷ πολλὴν τροφήν. — ιδσῶ : σιδηβίβ = κρέας ἀνηθραμένου = παχύ. — σιδηβίβ-νερ παθ.

σιδηβίμ-ι : πλεθ. σιδηβίμτε = τροφή, 2) πάχος (ἀπ τὴς πολλῆς τροφῆς).

(ι-α) σιδηβίδδα (γ) σιδηβίδδι (γ. τυπ.) σιδηβίτσ-ν (τ) = ἡμιτυπίς-ά.

σιδηβί-ι (Σ) = τὸ πᾶχος τοῦ χέρου πάχι.

σιδηβίζ-α : πλεθ. σιδηβίζτε = εἰδύλλιο· καὶ σιδηνβίζ-α (Σ) πλεθ. σιδηνβίζτε, σιδηνβίτσ-α (Ἐλβασ.) πλεθ. σιδηνβίτσ-ε.

σιάτ-ι ? ? ? σιάτσ-ι : πλεθ. σιάτσε ? ? ? ἰδ. γουδ ἢ σιαβί.

σιατρι-α (bud. bogdan) πλεθ. σιάτρε = στρατιῶται, στρατός· dvisk. σιάτρε = ἑπτρατιωτίδιον ἢ στρατός — καὶ σηλὴ σιάτρε ; = πῶς ἑπτρατιωτίδιον ἢ στρατός· ἰδ. φουλάτρ-α.

σιάτρ-ούρ ἀρ : πλεθ. σιάτρε-ίρε = στρατιῶται· καὶ σιατρ-ούρ-ίλι ἡμ, σιάτρουρ-ίλι φυσ.).

σιάτ-α (Σ) πλεθ. σιάτ-ε = ἀντίχειρ τῶν ὤμων· ἰδ. σιατσέρ-α.

ουδιγέ-μα [τ. γ.] πλθ. ουδιγέτης = πάν άγγυρον ύπογειον μέλι, dévδι ουδιγέ κ. τ. λ. — μάς α βά κτί πάμ σι ώστε ουδιγέ = ε πα πιόνομ.
ουπρή (γ) ουπρεί (τ) ίδ. ουτουρή (γ) και ουτουρή (τ) = βιδζω.
ουπρίαμ-α: πλθ. ουπρίαντς = ίδ. ουτουρίαμ-α = βιό.
ουπουρή (γ), ουτουρέ (τ), ουτουρόν (γ. τ.) = βιόμαι, βιδζω, ήχω· ίδ. γήπρέ-ουτουρέ-ουτουρόν γ'. προσάπου = βρίμαι, ήχθ. — ουτουρόν μάλι: (Τιμάν) = άντεχει τι βιανία. — γήμάν δόν = βιαζει ή θάλασσα. — δουδουλόν αβίλαν (Τιμάν) = βρωτή ή νίκανις.
ουτουρία α: όνομ. άρχ. (πλθ. άχρεστος) = βρωντή.
ούρουλ-α (Σ) = ούδουλ-α (πλθ. άχρεστος) και ούρίλαν-α (Σ) = ίδ. ούδιλ-α (πλθ. άχρεστος) = ίδος.

Π

πα: μόριον στερητικόν α, άνευ, χωρίς.
πά: μόριον, αρνητικόν· πά άγγι = άνευσα. — πά ίμε κρού· (πέμε ή πέμε κρού) = ελθέ εδώ. — πά τα πέχ = κάτι, για να σι ίδω. — πα πεπ' τε δίμ = με κάτι να σι είπώ.
πε: (τ) = ίδ. πρέ = λαμπάς.
παλάγ: επίθ. = άπίστος.
(ι-ε-τρ) παλάγ επίθ. = άπιστεύ-ω-ομαι. — μα βρέθου με τε παλάγ = με εφάνησαν άπιστος.
παλαγι-α (γ) παλαγεί-α (τ) = άπιστία.
παλάρι (γ. Καπ.), λαρας (Σ), παπρίτσας (γ), παπρίτσαρ (τ) επίθ. = ξένος, άπροσδόκητος, απρόοπτος. — παπαμτσάρας (Καπ.) = άπροσδόκητος, απρόοπτος· παπαπέζαρε (τ) = άπροσδόκητος· τρόπος: πα πρίτσαρ α πα καμ-ούρε (γ).
(τρ) παβρέμαρ-α = δέρμα· άντίθ. τε μπρίτσας-α = δέρμα.
πάγε-α: πλθ. πάγατς [Τσιγγ. ράγα] = πλατυφή και παχεία δορά (budi).
παγε-δίνερ-α (γ) παγε-δίνερ-α (τ) πλθ. πάγε-δίνερτς = μαθηδότης.
παγε-δίνερι-μα (γ) παγε-δίνερι-μα (τ) = ή μαθηδότις· πλθ. ουτ.
παγε-δίπέι-μα (γ) παγε-δίπέι-μα = άνταπόδοσις· πλθ. μτγ.: ίδ. δπαγέπε-α.

πάγλε (γ) = πάκαξε (τ) έπίμ. = όλίγον.
παγξίν-ι: πλήθ. παγξίμτε = βάπτισμα, βάπτισις.
παγε-ζίμτε-ι: πλήθ. παγξίμτέτε καί παγξίν-ι = βαπτιστής.
παγξίνέ-άί μ. ένεργ. = βαπτίζω (τινά)· παγξίνεμ-ίβεμ πλθ.
παγέ-μάββε-ι· άρχ. πλήθ. παγε-μάββετε = έκδοχεῖς. — παγε-μάββε-jκ· θηλ. πλήθ. παγε μάββετε = έκδοχεῖα.
παγλάμ-α = πλήρωμα, δοτικός.
παγολά-άί [Άργυρ.] = μπουκάλι από καλάι εἰς ἀντίθεσιν μπέζ.
παγολανέ-αί (τ) [Ἰταλ. pagare] μ. ένεργ. = πληρώνω· ἰδ. λβέ-παγολάβ καί παγνέ (τοσκ.) παγέί καί παγέί [Άργυρ.] = πληρώνω.
παγολβέμ παθ. = πληρώνομαι· ἰδ. λβέβεμ.
παγμάλε = ἴδ. πάγε = πληρωμή.
(ι-α) παγλάλμ-ε-α = δίκτυον, ἀγκίστρι.
(ι-α-τε) παλάλε (γ) = άπαμάλλτε-τεμε· ἰδ. τεμε πλλβάβ.
(ι-α-τε) παλάλε (τ) = ἐ μὲ παμαλλαίνε, ἀπαλλαγὴ· ἢ ἀπαμτε· (ἰδ. ίπερ ἢ ίπεμ).
παλάν-ά-ά (Σ) μ. ένεργ. = ἐρχαλῶ τινα, ἐνέρχομαι.—αβέ βέμ τε (Κρεβ. γῆγ.).
παλάλμ: ἐγκλίνημα, ἐνέργεια ἐπί τινος.
παλάλλαν (γ) παλάλλαβε (τ) = κλινάμι, μὲ θίλαν.
παλάλαβε (γ) παλάλναβε (τ) = ἐν ἀγνοίᾳ. — ε βέρε παλάναβε = εἰ ἔκαμε ἐν ἀγνοίᾳ, ἀκουσίως.
(ι-α) παλάλναβε (γ) παλάλναβε (τ) = ἀμαθὴς, ἀγράμματος, ἀνοίδεντος.
παγλάβ-α [ἰδ. παγτέ] = μισθὸς τινα] = μίσθιος.
παγλέμ-ι = ἰδ. παλγτέμ-ι = εἰκόνα· (τὸ αβ τρέπεται εἰς β).
παγτμ-βαρβε-ι (γ) ἀρχ. παβτμ-βαρβε-jκ θηλ. = αἰγυπτιός· παβτμ-βάρε-ι (τ) ἀρχ. παβτμ-βαρβε-jκ (τ) θηλ. = ἰδ. παβτέμ-βάρε-ι (γ), παβτμ-βαμβε-jκ (γ) θηλ. παβτμ-βάβε-ι (τ) ἀρχ. παβτμ-βάρε-jκ (τ) θηλ. = αἰγυπτιός.
παγόνέ-αί-όνερ-άβερ [τρεπτ τνδ αβ εἰς β] = ἰδ. παβτόνέ-άβ-όνερ-άβεμ.
πάκ· ένεργ. = ὀλίγον [Λατ. paucl-orum] ἀνάθ. ὀλίγος.
πάκαξε = (τ. bndi-bogdan) ἐνεργ. ὁριστ. = λιγάκι· καί πάγξε (γ) κάθε πακ-βέβε = ἔτι ὀλίγον χαρόν.—παροιμ.: πακ ε πρ μάλ = ὀλίγον καί ἐπιθυμητόν.—πάκαξε Ιυλίες = λιγάκι ψωμί.

πακ-αρ-πάκαν = πολλάχιστον.

πακ-μάς : πολλάχιστον, ἐπάνω κάτω (budi) πακ σι μα χάνγι γ]ὸν το ἀπ' τε μα χλὶς κὶ κρὸτε = δὲν φθάνω ἔπι μπ' ἔρανε τὸν πε-ρυσινόν, ἀλλ' ἤθελα νὰ μι φάγη καὶ τὸ κιφάλι.—κὶ-πακ (γ) = γκα-πάκα = ἀπ' ὀλίγον.

(ι) πάκ-αν : πλεθ. τε πάκητε: ἐνθ. = ὀλίγος.—ε πάκητε = ὀλίγα· τε πάκητε νὶθ. = τὸ ὀλίγον.

(ι-α-τε] πάκητε-ι-α-τε ἐνεθ. (ι-α-τε) θολάκητε-ι-α-τε· παρατ. ε πάκαν τι γ]άκου· = τὸ ὀλίγον (ἔδνε πολύτιμον) ἀς τὸ κίμαι· ε πάκα θ' τε πρὸ = τὸ ὀλίγον δὲν σι βλέπει (χθὲς) ε πάκητε πεχρὶκ θροδι-τε]ες = ἡ ὀλιγάριθμος διανομὴ σὰν ἀρχίσει.

πάκεζε (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ἐπαιν. τοῦ πακ ἐπιρ. πακεμό.

πακεμόζ-άκαν (τ. Παρμέν.)=θθ. πακοζ ὁμοιρ. καὶ πακεπόζ-άκαρ (τ).

πακίπε-α (γ. τ.) πλεθ. πακίπετε ἀφῆρ. = τὸ ὀλιγιστόν.

πακιτζ-ώζ (γ) πακεζώζ καὶ πακεζώζ]-σ[ρ. ἐνεργ.—ὀλιγιστεύω· πα-κίζιμ (γ) πακεζάκαρ-ίζιμ κλθ. = ὀλιγοστεύομαι· πακεζτάκαρ.

(ι) πακίζε-ι ἐπιρ. πλεθ. τε πακίζετε = ἀπλότητα· ε πακίζε-α ὑπλ. τε πακίζε-τε νιθ. = ἡ ἁπλότης· τε ψχόμενε πακίζε = φαγητὸν ἄνευ μέτρου (budi).

[ι-α-τε] πακιζά-άκαρ = ἀφρόντις, ἀπερίσκεπτος.

πακιζάρα (Καθ.) ἐπιρ. = ἀσυλλογίστως, ἄφρονα· θλ. πακιζάνε (γ) πακιζάνας (τ) πακωνδίζως (π).

[τε] πάκαν-ας (Ζ) νιθ. = ἡ λιτοδρία· τε τζίλετε (Ἐλβασ.)

πακοζ : (Ἐλβασ.) ρ. θθ. κοκοζ (Καθ.) καὶ κοκοὶ (Καθ.) κοκοζὸν (Παρμέν.).

πακοζάρα : πλθ. θλ. κοκοζάτε (Βερατ.), κοκοζᾶρ καὶ κοκοζάτε (Καθ.) κρὶκοκάτε (Παρμέν.)

πακοζ-άκαρ (Ἄργυρ.) θθ. πακοζόζ-άκαρ.

πακοκα-αθ (τ) θθ πακοκα-κ πακοκι-ὶζ (τ) καὶ πακοκι-ὶθ (Ζ) = πέ-ντελον.

πάκ : ἐπιρ. = πατριαρ, καθαρᾶς· μπᾶζ πάκ = πατριζῶ πατριαρ.

πάκ-ι (γ. budi) καὶ πάκα-κα [Λεπ. μακ-εία] = εἰρήνη.—bαι πάκ (budi) = πακάκ ἢ πακόζ = εἰρηνεύω· ι bε πάκ = ἐν εἰρήνῃ, τὸ ἡλιόσω· bαι πάκ = πακάκιόσης = ἄκαμον εἰρήνη, εἰρήνευσον.

παμ(ί)-άνε [Λεπ. pano-ane] ρ. ἀφγρ. = εἰρηνεύω, συναλλάττω, φιλῶνω· καὶ παμ(τσ)-ά[παμ(τσ)-ά] [τροπὴ τοῦ κ εἰς]] παντί [Λεγγ.] [παντόνω εἰρηνεύω] κ[έν κ[ρώ]κ ν παμ(τσ)έλα = ἔπαν ἐχθροὶ καὶ τώρα ἑφίλωσαν· 2) μυθίνω: παμ(τσ)έλε δι' παμ(τσ)ής = ἐμίσησα δύο ἐγγόνια.

παμ(ί)ουη-άζω, παμ(τσ)ουη-άζω, παντόνω [Λεγγ.] = ρ. αἰδ. = εἰρηνεύω μετά τινος· 2) μυθίνομαι.

παμ(ί)ω-ι πλησθ. παμ(τσ)ώμτς καὶ παμ(τσ)-μι [τροπὴ τοῦ κ εἰς]] = εἰρήνη 2) μίσησις.

παμ(ί)ω-λώμρε-ι (γ) πλησθ. παμ(τσ)ω-λώμρτς = εἰρηνοποιός. — παμ(τσ)ω-λωμρε-ja (γ) ἐπλ. πᾶ. παμ(τσ)ω-λωμρτς καὶ παμ(τσ)ω-λώμρ-ι ἀφ. παμ(τσ)ω-λωμρε-ja ἐπλ. — παμ(τσ)ω-λώμρ-ι ἀφ. παμ(τσ)ω λώμρ-ja ἐπλ. = εἰρηνοποιός.

πάλ: ρ. = ὑγκαρίζω (ἐπὶ ὄνου) [πάγκρ. ῥάλ-λα]: — γκαλάρι πάλ = ὁ ὄνος ὑγκάτει.—ἴδ. πηλάω ρ.

πάλ-α: πλησθ. πάλτς = ἴδιος· κοπάνια μὲ τὸ ὄνομον κατανάλ τὰ ρουμάνια ἔτσαν πλάνων μὲ γκαλάρι.

πάλ-α: πλησθ. πάλτς = ἡ πάλα ἴδ. εἰρήν-α.

πάλ: ἐν τῇ φράσει: bάj πάλ = εἰχομαντόμαι. — μή πάλ = κάλλιομαι μὲ εἰχαρίστησιν.

παλάνγ-α (bndi) πηλάνγ-α (bndī) = ἴδ. πηλάμη-α = πηλημί.

παλάνσ-α πλησθ. α-τς [Γαλ. balance] ἴδ. κανίτρ.

παλάτα πλησθ. παλάττς = μάγερον, ἀνάκτορα, παλάτιον.

παλάτα-ς-α: πλησθ. παλάτσ-κατς (Τσιμα. τὸ ἴδιον) ???

παμ(ί)ηδ-α πλησθ. παλ(ί)ήδτς: (γ. ε. bndi-bogdan) καὶ παμ(ί)ηδ-α (Σ), παλ(ί)ήδκα (Λεγγ.) = εἰτηχαλογία.—φλέρε παλ(ί)ηδι = εἰχαριλογῶ, φλέρ' ε νδίτς.

παμ(ί)ηδ(ί)-όπρ- (bnd.) = λαμπαδηφορῶ.

(ν-ε-τς) παμ(ί)ώμ-ε-τς (γ) = ἄπλυτος, ν-ε-τρ-παλ(ί)ώμ-ι-α (γ).

παμ(ί)ωδ-μι (bogdan-Πλάτ. Βερέτ.) πλησθ. παλ(ί)ώδτς = πονόκαιρος, πάλιννα πώτσα ἢ φαγρωμένα. 2) τὸ πονεῖν μὲ τὸ πλοῖον.

παλ(ί) (γ) [πα-λ]α = ἄρα:] = ἄρας κοιν. ἄρατε.—παλ(ί) τε βάτ τε δίν, σε κι αδτς πώτσα = ἄρας νὰ ὑπάγω (ἢ δὲ ὑπάγω) νὰ βῶ, πῶς ἔχει νὰ πράγμα. — παλ(ί) μὲς φίλ(ε μὲ γ(ε = ἄρας μὲ ὁμιλεῖς μὲ τὸ στόμα.— παλ(ί) τα δίν = ἄρατε νὰ τὰ ἰδῶ, ἢ δὲ τὰ ἰδῶ.

πάλjε-α: πάνθ. πάλjατε = σίδερο ξερόν. — νjε βάρα πάλjαθ = μία δρεπανιά από σίδερο ξερό.

πάλjι-α: πάνθ. πάλjατε = ίδ. πάjε-α = ξεχνώ.

πάλjιβ-α = ίδ. πάλjαθ-α = αίσχρολογία.

πάλjιχjούδ-άjι (Παρμέν.) [άπ τη γρικική παλαιοχώρι] και τραβάλjε-α (Παρμέν.) [τραγώδι] = τόπος κατοικημένος, χαλασμένος [άπ ον παλαιοχώρι] — τραβάλjε-α (Παρμέν.) = βίνd' ι γjιόλjα νγκ νάjατε. — νάjατε α λιμι άλνε τραβάλjε.

πάλjιφι-α = ίδ. πάλjαθ-α = αίσχρολογία.

πάλjίδj (Τυρν.) ίδ. πάλjίε ρ. πάλjίθjι (Τυρ.) ίδ. πάλjάντjα.

πάλjάν: ρ. άνε. [πάλjε-α] = ανάπαυσα = lαj πάλjε, 2) κατατελειώνω. πάλjάντjα: παθ.

πάλjαρ-α (Κριλjα) πάλαντjα (πάνθ. άγριάντας) = τι μαυβίλι (καύλας πάν κοκκάλων) ίδ. τραν-α = άγκάθι.

παμ (γ) πάμ (τ) μτχ. του δάμ ρ.

παμβάκ-αν (γ, τ), παμβάκ-αν (Άργυρόκ.) = βαμβάκινη. — ι-α παμβάνας, παμβάκας: επίθ. = βαμβακερός-ά.

(ι-α) παμάγjε-ι-α (budi) = ά-η-άνομος-παράνομος.

παμάν: (τ), πανώς και πε όντεραν.

(ι-α) παμανάδαν, ι-α-παμανάδνας (τ) = άνιαστος.

παπάι (τ) = ανάρ άλλ νjε τσάν' α πάjε πρέj άλνας α πρέj γυβρι, α πρέj άβνjι.

παραπάν = παράπα: επίθ. = και πε όντεραν.

πάτjε-α (Βεjάτ.) πάνθ. πάjατε = νjε άρνί με ι μαλ πε λjάτι.

(ι-α-τj) παυβίγαντj (τ) = άγκαθερόπλεκτο.

παυβίγαντjε: επίθ. = άγκάθετος.

(ι-α) παυάλ-ι-α = άνομος, παράνομος, άδικος. 2) ο διάβολος.

παυάλ: επίθ. = άνομος, παράνομος. ανάθ. με νάλι.

παυαν/βάντjε (τ), παυρίτσνε και παυρίτσντjε = απροσδόκητος, απελπίστος. — παυαμjτίμος (Κοδ.) = απελλογίτητος. — ρρόσε: παυρίτσνν' α παυαμjτίνjα.

(ι-α-τj) παυαπάβαντj-ι (τ) = ίδ. ι-α-τj παυρίτσνε.

(ι-α τj) παυάμος: επίθ. ά-ι άμτσγκι, ά κά έχαν μυγτιάν, παυαπάτα, 2) ο διάβολος.

παπούης : ἐπίθ. = ἀγγλ. 2) ἀναιτίως.
(ι-ε) παπούης ἐπίθ. = ἀγγλι-κά.
παπόπιστης [γ] καὶ παπιστίνης (τ) ἐπίθ. = ἀκαλπίστους. — ι-ε-τς παπιστίνης [γ] ι-ε-τς παπιστίνης (τ) = ἀπέλπιστος-ον.
παρ : πρόθ. εἰρίσκομαι πάντοτε ἐν συνθέσει = πρό· π. χ. παρδιά, παρδιάν, παρμπρίζ κ.τ.λ.
πάρα : παράκρα : πρόθ. (συντ. μετὰ γενικῆς) σημ. = πρόσφατος· ἐβλ. πάρα αἴβρας ἢ ἐβλ παρπάνα αἴβρας = ἔβλε μιὰ ἐντ καιρόν· 2) πρὸς· πάρα σε τς ἐκάβετς, καὶ πάρα σι bάβνε (bogdan) = πολὺ γίνῃ ἢ πρέπει νὰ γίνῃ· 3) ἔμπροσθεν, ἐνώπιον· πάρα dίρρες ἢ παρπάρα dίρρες = πρὸ τῆς θύρας. — φίλ]ι πάρα γjρdjjος ἢ παρπάρα γjεdjεας = ἀμίλητον ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. — μὲ πάρα (bogdan) = μὲ παρπάρα = προτίμησε.
παρέ-jα πλεθ. παρέες καὶ πάρε-jα πλεθ. πάρετς = οἱ παρόδιοι.
παρεβάντ-α (τ) = πρόβατα [ζῶντα] καὶ παρεβάντε-jα [γ] bάνετ' ε παρεβάρετς (τ) = bάνετ' ε παρεβάρες (γ) = οἱ ζῶντα τῆς πρόβατος.
παρεδάτ-ι = παρόδιτος· ἐβλ. παρεδ]ά-ι (τ), παρβjε-ι (γ), παρδε-ζι (Σ).
παρεζάτ-ι [Ἐλβασ.] ἐβλ. bαρεζάτ-jε (Τιράν.).
πάρεζι : ἐπίρ. — κρίως.
παρεθάτρε-ε (γ). πλεθ. παρεθάτρετς = προφήτης.
παρεθάτρε-jα ἢηλ. πλεθ. παρεθάτρατς = προφῆτις. — παρεθάρτ-ι (τ) ἄρσ. πλεθ. παρεθάρτετς. — τὸ ἢηλ. παρεθάρτε-jα πλεθ. παρεθάρτετς = προφῆτις.
παρεθάνι ε. προφητεύω· πρλίγω, τὰ μέλλοντα.
παρεθjάndε-ε πλεθ. παρεθjάndετς = προπάτορες· (ν-ε) παρεθjάndονς (γ) (ι-ε) παρεθjάndονς (τ) = θjάndονς πρόπαπα.
παρεθjάndεjε-jα : πλεθ. παρεθjάndεjετς = τὰ πρωτοτόκια.
παρεμbjε-ε [παρε-μbjε-ε] πλεθ. παρεμbjετς = ἡ ἁμπροσθοφυλακή· (στρατιωτική) ἑνικ. παραμbjε-ε = ἀπροσθοφυλακή.
παρθάν (γ) ἐπιθ. = πρόπαρος = ἐβλ τεβάν (τ).
παρθέ (γ) ἐπιθ. = πεχθάς· παρθέδνες (γ)· τjε-dίτεζε = προχθές· τjε dίτεζε (τ) = πεχθές, τjε dίτεζε = μιὰ τῶν ἡμερῶν.
πάρε (τ) παρ (γ) ρήτωρ. νεὰ ἑλλ.
(ι) παρι-ε (τ) ε πάρε-ε (τ) = ὁρκίζ-ω.

(ι) πάρ-ι (γ) ε παμ-ε τε πάρετε (τ) τε παρ-ετε (γ) = δέκ, θέκρ, δεκρέκ· 2) ξμπτς 3) ξμρκ· 4) επίπαξις. — κά τε πάρ τε δούλευ = έχει ώρίαν δουλ· χάνδι τε πάρετ· ε σύβετ = έχουε τήν ξρετιν τῶν ὀφθαλμῶν πάβε νέε τε πάρε = αἴβον ξρκμε. — βέτε πρε τε πάρε = ὑπάγω πρὸς ἐπισκεψιν.

παμβέτ (γ) = πρεπέρκι = νέ βέτ (τ). — νέ βέτι (γ) = εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐντὸν (ἐπιφωνηματικὸν κατὰ τοὺς ἕνας. — νέ βέτι νάβε ζι δούλε (γ) = εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐντὸν ἔχουσι λίρας.

πάρε (τ) ἐπιθ. χρόνου = πρότερον, πρὸ ὀλίγου. — νέε πάρε = πρότερον· πάρδυε (τ), ἔπαρε (γ), ἔπαρδιας (γ), πάρι (bugdan), μδάρι, (bogdan) με πάρε (budi), με πάρι (budi) = μὲ περισσότερον. — κανέε ἐρδ : = πότε ἔλθων; πάρε, = πρότερον.

πάρε-α : πλθ. πάρετε [Δατ. pare-s] = ζεύγος. κανὸς ζευγάρι (Τσιγγανικὴ τέβρα). — πάρε κ τσιέρ; = ζευγάρι σὲ μοναξ; (Τσιγγ.) (τσέρτ-ο-νου) καὶ πάλε. — νέε πάλε βάβε = ἕνα ζευγάρι παπουτσίων. — νέε πάλε κρηνότες = ἕνα ζευγάρι παπούτσια. — νέε πάλε ἄρμε = δύο παπούτσια· νέε πάλε μάδιε = μία φορεσιὰ νέε πάρε τηλεόφιδε (τ) = ἓν ζεῦγος παντοπωλεῖον· πάλε-πάλε = ζευγαρωτὰ· πο δούλευ πάλε πάλε = δύσκολα ζευγαρωτὰ = πο δαύλεν πάλε πάλε = ὑπάγουσι κατὰ ζεύγη· 2) πάλε-α = δίπλωσις, διπλοῦς· δύο πάλε μάδιε πάνδιδα τὰ φορέματα· ἰδ. μαρ. πελέ· νέε πάλεθ, δι πάλεθ τρι πάλεθ κ.τ.λ. = μὲ ἕνα κάτι, κ.τ.λ.

[ι] πάρε-ε : πλθ. τε πάρε-τε = πρῶτος· ε πάρε-α = πρώτη· πλθ. τε πάρετε.

παρεζίν (κρεμίδε-α) [πάρε-α] = ρ. ἐνεργ. ζευγαρώνω τὶ καλ.

παρεζίδεμ = ζευγαρώνομαι.

παρεμίδ (budi καὶ bεν) γατί (budi) = διπλοῦμαι· μετοχ. παρεμίδμα.

παρεσία : (περιλαμβάνει ὕπνον, πλθ. ἄχρηστος) = ἡ ἀρετσαμπόλα, οἱ τὴν πρώτην τάξιν ἔχοντες· ἀντιθ. βαγγάλι-α.

παρτσ-α πλθ. α-τε (Τσιγγανικὸν) ἰδ. λίτσ-α.

παρωφέδια (γ) παμφιδέδες (γ) ἐπιρ. = πρωΐας, τὴν πρωϊαλλόπιστον ἐπιφάνειαν.

παρωδίας (γ) παμβάμα τιέτσες = ἀντιπερῶδες, τὸν πρωϊαλλόπιστον ἑσπερινόν.

παρωνδ-α καὶ παρωντ-ι (Σ) παμπάνδε-χα (γ) πλθ. παμπάνδεσ = παμπάνδ-α (τ) = τὸ ἄρτιον, κοινῶς ἄλλο.

παρι-α: πλθ. παρτίς [καλυτερίο, καλάιο] καλμέντ.-α (Παρόν) πλθ. καλμέντρατς = συμπόνιον καὶ θρμὸν χίμη'α πάς δανδήριας ι βιαζίζα.

(ι-ε-τζ) παραμπούρτ (τ) παμπούρ, παμπούρα (γ. συνχ.) = ἀνεκδιήγητ-α.

παραμπούρτ (τ) παμπούρ (γ) παμπούρα (συνχ.) ἐπιθ. = ἀνεκδιήγητος.

παρμάν-ι (γ) ὄλ. παρμάδι-ι, (Σ) καὶ παρμάν-ζι (Σ), παρμάτ-ι (τ).

πας (τ) μπας (γ) πρόθ. (μετὰ γεν.) = ὅσους, -α. — πὰς εἶμαι βιὸν βάρκ = μετὰ τὸν χειμῶνα ἔρχεται τὸ ἔαρ. — πας δὸ δικό, πας δὶ χάβρι, πας δι μάμαϳὸ πὰς δι βιτσάδ = μετὰ δύο ἡμέρας, ἑβδομάδας, μῆνας, ἔτη. Σ] = τὸ ὕστερα, κατόπιν, ἐπ' ὀπίσω, ἐκ: πας πολιτ-μίας = κατόπιν τοῦ στρατοῦ. — πας δημπίας = ὄπισθεν τῆς οἰκίας. — πας μέρε, πας τέρε, πας ατί = κατόπιν μου, σου, αὐτοῦ. — βάλε πας τι = τὸν ἀπολύθησαν. — Β] = κατὰ [πρβλ. συμφωνίαν καὶ ὁμοίστητα]. πας φιλέρης ζάτιτ = κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

παχανδέϳ: (τ) [πας-ανδέϳ] ἐπιθ. = μπαχανδέϳτε [μπας-ανδέϳτε] = μπαχανδέϳ [μπας-ανδέϳ] = μπαχανδέϳ [μπας-ατί], μπας ανδέϳ [μπας-ατί] = μετέπειτα. — μπαχανδέϳ [μπας-ανδέϳ].

πασ: μετχ. τοῦ ρῆμ. καμ. καὶ πάτινε (γ), πάτσαρε (τ) πάτσαρε (τ).

(ι-α-τζ) πάτσανε (γ) πάτσαρε (τ) πάτσαρε (τ) = πλούσιος.

πάφϳε-γὸ = πλούσιος, πλουσία.

παφϳίφ-α (bndl) παφϳίφ-α πλθ. α-τε = καθρέπτης.

πατί (τ) [πας-τι] μπατί [μπατ-α] ἐπιθ. = ὀφτό.

πατσάρε (τ) μπατσάρε (γ) μπατσάρε (Σ) = μεθεῖον. ὄλ. δέϳ, κασ. δέϳ (Ἄργυρ.).

πατσάρε-πάτσαρε, μπατσάτσε-πάτσαρε, μπατσάτσε-πάτσαρι (Σ), πάτσαρε-μπατσάτσε (Σ), πάτσαρε-μπατσάτσε = ἀντιμεθαύριον.

(ι-α-τζ) πατσάτσανε (γ) πατσάτσαρε (τ) = εἰδώνις.

πάτσανε (γ) πάτσαρε (τ) = ὄλ. μετχ. πάσ καὶ πάτσαρε (τ).

βπατσάλϳε-γὸ = μυλωνᾶς. ὄλ. μυλάτ-α (γ).

πατσέϳ (τ) πατσάϳα (τ) = ὕστερα. — μὲ πατσάϳα, μὲ πατσάϳα = ὑστερόφωνα (Ἤπειρ).

(ι) πατσίϳα-α (τ) = ὑστερινός, τελευταῖος. — ε πατσάϳα-ϳα (τ) = ὑστε-

μυέ, πλέκτικός. — (τσ) πασπάρμενος σίδ. = τὸ τίλος. — ἀνωμέ] ψαρμένη τσ πασπάρμενο = ὑπερβολικὰ μέγα τίλος.

πάσσχε / ἀπέ, = καθαρίζω, ἴδ. κλεπτίζω, αἰτίζω.

[ντ-τσ] πάστσχε = καθαρός-ά-ό.

πασσχοί-α = καθαρότης.

πασσχούδ (τ), πασπαρ]-άχτα-άπτα ἴδ. κλεφ]-άχτα-άπτα.

πάθ-ι: πλεθ. πάθτσχε = ὀργυιά.

Πάθτσχε: [ὁ ἁγιος ἀχγελος] πλεθ. = τὸ Πάσχα. — πάθτσχ' ε μεγέ = ὁ Λαμπρή. — πάθτσχ' ε βόγγλε = τὸ Χριστούγεννα. ἴδ. Κριστοβλάτσ, τσ Πάθτσ = τῆ λαμπρῆ, τὸ τὴν λαμπρήν.

παθτα-ον (bogdan) = κάλυμμα. — παθτάτσι ε κρέτ (dogdan) = τὸ κάλυμμα τῆς καρδιᾶς.

[ν-ε] παθτολόθμι (γ) παθτολάθμ (συνγ.), παθτολ-ε]θμ (π) = ἀκουμάνω τσ.— πάτσ νέμ' ι παθτολάθμ = εἶναι ἀκουμπισμένος.

πάτ-ι: πλεθ. πάτσχε = τὸ πάτωμα [σῆτ σιαίας].

πατά-ν (Σ) πλεθ. πατάν]-τσ = ἴδ. πατά-ντσ.

πάτσ-α (γ, Σ, τ) πλεθ. πάντσ = ἡ χῆνα.

[ωτ] πατσζόν-ι-α (Σ. bogdan) = ἅπαξ.

πατσβάν-α (bogdan) = λίγγα: ἀν ἡ βάζ-α = βάλε.

πατσβάν-α ἴδ. bρατ-α = στέκομαι.

πατ-α. (Dib.σ) ???

πατά-γκα (γ. τ) = πατά-ντσα (γ. τ) = πατά-ν (Σ) = χῆνες, χῆνα.

πατσλ-ον = λίμν. ι βαβίμενεν, λίμν ι βόγγλε.

πάτσχε = ἴδ. πάθτσχε (τ).

[ντ-τσ] πάτσχε = ν-ε-τσ πάτσχε (γ).

πατσπαβάζ-γκα = δέντρα.

πάζ-ον. (Περμέτ.) [πάζ-νε] = ἡ κάνε τῶν δένδρων.

[ν-τ-τσ] πατθάτσχε (γ) πατθάτσ = ἀπέγοντες.

πατζίτσ (γ) = δακτύλια, μὲ βίλια. — ε βάνε πατζίτσ = ε βάνε μι πατζίτσ = τὸ δάκτυλο δακτύλιο. — πατζίτσ (τ) = περβόνες (γ) = διὰ τῆς βίας. — ε βίμε πατζίτσ = τὸ δάκτυλο διὰ τῆς βίας. — νδε μυι κβίτ μι ζέρ ντσε τσ μάρ πατζίτσ = ἐδῶ δὲν ἔλθης μὲ τὸ καλόν, θὰ σε κάμω διὰ τῆς βίας. ἴδ. περβόνες (γ).

πατζί-κέρα (τ) = ἴδ. πατσπ]-άρα (γ).

περίφρ-ι (τ) ἄρ. πλεθ. περίφρτες = ἴδ. πουγκάρ-ι (γ).
περίφρ-ια θηλ. πλεθ. περίφρτες = ἴδ. πουγκάρ-ια (γ).
περπερί-α (τ) πλεθ. περπερίες = ἴδ. πουγκάρ-α (γ).
περσένω (Παμμέν.) = μελλόντ-ως = λογουλάου, αρλιώ λέσπορι.
πεζίζ (γ) [ζίν-ω = φωνῶ· ἴσως ἐκ τοῦ πεζ καὶ ζέν-ω, πεζίζ καὶ πεζέ] κατ' ἀποβολὴν τοῦ γ] = φωνάζω, ἐκβάλλω φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος· περνὶ σ' πεζίν ; = δι-ατὶ δὲν ὁμιλεῖς ; βίνει δὲν ἐκβάλλεις φωνήν ; πεζέ τε γίνε ἢ ι πεζέ τε βίνε = φώναξον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ· μὴ πεζε με γίνε = μὴ ἐκβάλλεις φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος.
πεζερ-ώ, πέσερ-ι (Σ) = ἴδ. μαλτσάρ-ω βάγκα γε κε μάγκε πέζερ (Σ) = = μ' ὡ κε μαλτσάρ-ω πλέφτα = ἀράμφησεν ἡ πλευρά μου, κανὲς κακοφάμενεν ἡ πλευρὰ μου ι κ[ύρ] βάμφε τε μὴ; πέζερ (Σ) = μου ε κρύα πλέφτα σι μαλτσάρ [καὶ] σι ασκαφάτε = (Ἐλλάς.) διότι ἀρρωστεῖ, κακοφορίζει κτλ.
πεζιασάβ, πεσμασάβ, (Σ. bzdil) = ῥαβίζω (τὸν πλευρὰν) ἴδ. μαλτσάβ [συγκρ. πέτρα ἑλλην.].
πεζιασάβ-ω (Σ. bzdi) πεσμασάβ-ω = ῥαβίζομαι παθ. ἴδ. μαλτσάβ-ω.
πεζιάβ-ι πλεθ. πεζιάβτες = ἡ μάχη, ἡ κοιλιὰ τοῦ τοίχου χέν-ι πὰς πεζιάβ τε μούρι = κτίζει πρὸς τὴν κοιλιὰν τοῦ τοίχου.
πεζ : (τσιγ.) ἀντὶ πρέ] = ἐπ, πρός, ἀπό.
πέζι, πεβέ [πεσ-έζι, π' έζι, π' εβέ] (ἄκλιτον) = ἔλαβ. — πέζι κρονί ἡ πεβέ κρονό = πε εἶχ κιτσό· ἴδ. ἔζι, ἔσεβ.
πεκάτ-ι (γ. Σ.) πεκάτες [Λατ. peccatum] = ἁμαρτία· καὶ πεκατ-ι (γ. Σ.) μπεκάτ-ι, μεκάτ-ι [κατ' ἀποβολὴν τοῦ π].
πεκατοβέρ-ῆρι (γ. Σ.) πλεθ. πεκατοβέρτες καὶ
πεκατοβέρ-ῆρι (τσιγ.) πλεθ. πεκατοβέρτες. καὶ πεκατοβέρ-ῆρι, καὶ πεκατοβέρ-ι, μπεκατοβέρ-ῆρι μπεκατοβέρ-ῆρι, μεκατοβέρ-ῆρι, μεκατοβέρ-ῆρι = ἁμαρτωλός· ἴδ. φαλτσάρ-ῆρι (τσιγ.) φαϊτσάρ-ῆρι καὶ φαϊτσάβ-ῆρι, φαϊτσάρ-ῆρι.
πεκατοβέρ-ῆρ (γ. Σ.) πλεθ. πεκατοβέρτες = ἁμαρτωλὸν καὶ πεκατοβέρ-ῆρ (γ. Σ.), μπεκατοβέρ-ῆρ, μεκατοβέρ-ῆρ = ἴδ. φαλτσάρ-ῆρ καὶ φαϊτσάρ-ῆρ (γ. τ.).
πεκουλάβ-ι [Λατ. peculium] = ἰδιαίτερον ὑπαρκτόν, ὃ μετρῶ ἐλεύθερον, ἢ γυναικὸς καὶ ἀνδρός· 2) πεκουλάβ-ι (Παμμέν.) ἡ τῆ φράσει

ε κἄμ πικούλ = τὸν ἔχω νἐκεῖνον· ε κἄμ μὲς πικούλ κεῖ γἰμί = τὸν ἔχω πὶς εἶνεται κάτου τὸν ἀνθρωπον.

πικούλ-α (Ἀργυρ.) πλνθ. πικούλ-ες = φιλόκαρπος· απ πικούλ = φιλοκαρπῶ· ε κἄμ μπούκ μι πικούλ = τὸν ἔχω συντετριμένο μὲ φιλοκαρπίσματα· ου απ πικούλ ζἰβρδεν = φιλοκαρπῶ τὸ πουλί) ε ἀρμπρούδεν (ἢ τοὺς ὀπωρῶνες). — (πρβ. ι μάρμπρ μι τε μῆλ ε τε ἀπερ πῆμ, ε τε νγλένε, ε παρά).

πρχί-α (Πληρώτ.), πρχί-ε (:), σπρλίχ-ι (γ. Ἐλβασ.) σπαγ-ε (Καβαλλε) = τὸ κρέπαδον. — ι ζούρε πρχίδε = ι ζούρε πρχίρε (Πληρώτ.) ι ζούρε πρχίδε (:), ε ζιλεν πεῖ σπρλίχ-ι (γ) = ἐβάρυνε ἀπὸ τὸ κρεπάδι του· (χάνι τιμὴ ἢ κἀλοδεία)· νδρεγ σπρλίχ-ι τε Πεζανδίε· (γ) = ἐπὶ τὸ κρέπαδον τοῦ θεοῦ (δηλ. ἐπὶ τὸν πγρφίλαξιν, ἐπὶ τὸν προστάτην) μι πρχί τε πρδέβαρε (γ) = ρὶ ἀνακαρωμένε τὸ κρέπαδε· ἰδ. σπρίτ-ι = ἔβαγε τὸν φορτωτήν.

πρχίδ-α : πλνθ. πρχίδατε = τσόβολα καμένα εἰς τὸν φοῦρνον.

πρχίδ-α πλνθ. πρχίτατε (Διξμ-Τσιάκ = πάλνθος (Τυρκιστὶ χεραπίνι).

πρλάμπ-α (γ. bogdan) πλνθ. πρλάμπδρε [Ἑλλην. παλάμη] [Λατ. palma] πρμπάκ-α (τ) πλνθ. πρλάμπερε, πρλάνγ-α (budi) = ἰδ. πκλάνγ-α (budi) πρλάμπδ-α (γ) = παλάμη· 2) πνθερά.

πρλάντζ-α = ἰδ. πκλάντζ-α (Τυρκ.).

πρλάτ-ιν-ιτ ρ. = ἐγκαχεῖζω. — ἰδ. ρ. πκλ.

πρλί-γκ : πλνθ. πρλίτε = ἀλλὰ, ἀ δὲ, ἀ λἀσε κἠ πλὰ ἀ κἠ μλὰ μάτε, ἰόπε μι κἠ μάρδε. — ἀνάλ. ἀνάγκ-α.

πρλίφ-γκ : πλνθ. πρλίφτε (ἐμβέτερον πιλίφ-γκ) = ὅπου ζἐρκ γονάτον, ἔχνη, γάλα· = πρλί-γκ.

πρλούμ-δι (γ. bagdan) πλνθ. πρλούμδατε = ἰδ. πκλούμ-ι (γ).

πρτσάτσ-ιτ-ιτ (Τυρκ.) = ἰδ. πρλητσάτσ-ιτ-ιτ. πατζῶ.

πυλίτσ-ε ἐτ. (Μιζακίτζκ) πλνθ. πυλίτσε-τε = ὁμοί πέλμοδ. πελμάτε ἢ θηλ. πλνθ. πελμάδε.

πρλύδ-ζι (budi) = πκλάτσι ἰδ. πουλμάτ-ζι (ζ).

πύλμ-α : πλνθ. πέλμτε = ἡ φορδὰ κοινῶς.

πυλμτόρ-α (Μιζακίτζκ) πλνθ. κ-τε = εἶδος πετεριοῦ κτενοῦ.

πυλγρινάζ-α (bogdan) = pellegrinaggio (Τυρκ. χαϊδάλια).

πξ̌jαjε ρ. ἀνεγγ. = θολόνω τὸ νερόν.

πξλjξ̌jξ̌ (Ἀργυρ.) ρ. ἀνεγγ. [Λατ. pluvio-are] ρ. ἀρέτσω, μ' ἀρέσκει: ε πξλjαjέj φαjτ κατέ νjερ = τὸν ἀρέτσω πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον καὶ με πξλjαjέν φαjτ κὸ νjτρl = μ' ἀρέτσει πολὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος· με-τε-ι-κα-ιυ-ιυ πξλjαjέν = μοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τούς, ἀρέτσει· ε πξλjαjέj = τὸν ἀρέτσω, ε πξλjαjέν = τὸν ἀρέτσεις, ε πξλαjέν = τὸν ἀρέτσει.—σθ' ι πξλjαjέδε αυό; = τί τοῦ ἄρεσες αὐτό; ι πξλjαjέδε bιυτιφίηg = τοῦ ἄρεσε τὸν ὠφούτηρκ.— δεπdξjαι ι πξλjαjέου νούτjκ = τοῦ γκαβιὰ τοῦ ἄρεσε ἡ νίκρη· σ' με πξλjαjέν bιλjρι = διφορτώνει = δὲν ἀρέτσω εἰς τὸν ἄνθρ. καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν ἀρέτσει (δὲν ἀγαπᾷ) ἐμέ. — τε πξλjαjέj = τοῦ ἀρέτσει· ι πξλjαjέν = τοῦ ἀρέτσεις, ι πξλjαjέν = τοῦ ἀρέτσει· α νούκ τε πξλjαjέj ουκ τὸ δὲν σοῦ ἀρέτσω ἐγὼ ἐσένα; α νούκ με πξλjαjέν τοῦ μένα; δὲν μὲ ἀρέτσεις σὺ ἐμένα; α νούκ ι πξλjαjέj ον' αυό = δὲν τοῦ ἀρέτσει ἐγὼ αὐτό· ἀλλ' πξλjαjέδε-ι-ιυ, μαγ. πξλjαjέ-με (τ) πξλjαjέκα, πξλjαjέφ (γ).

πξλjαjέjκα: παθ. = ἀρεστὸς γίνομαι, ἀρέσκομαι ὑπό τινος. — πξλjαjέ-jεμ νγκ γjάπdjκ = ἀρέσκομαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ με πξλjαjέν γjέπ-djκ = μὲ ἀρέσκει ὁ λαός, (μὲ ἀγαπᾷ).

πξλjαjέjι-ε: πλεθ. πξλjαjέjαντ = ἀρέσκοντας.

(ι-ε) πξλjαjέjπξ-ι-ε (τ), πξλjαjέjαjπιφ-ι-μι-jε (τ) πξλjαjέπdφ (γ) καὶ πξλjαjέjάφ (γ. τυνγ.) = ἀρεστὸς-ή.

πξλjβοίjε α (γ) πλεθ. πξλjβόjαντ = ἴδ. πλjεβόjε-ε (τ) = πανί.

πξλjσαλο.dι-dι (Πιρέτ. Πεμρέτ.) ρ. = τρώω, ἰδ. πλjάν.

πξλjσάλο-dι-dι (Σ) ρ. = ἴδ. πξλjσαλά-ιτ-ιτ = πλjάν.

πjιφ-ε πλεθ. πjφντ [Ἑλλην. πίμπκ, Λατ. pecora] = ἀκαμιαῖν.

πδιν (γ) πφ-κ (τ) πλεθ. πινjτ = [πνγκρ. γjαιν. ποτί = πλjεβόjε] = ἡ κλωστή, ῥάμμα.

πεγjόjε-ε: πλεθ. πεγjάντε = πρόπορμκ.

πεγdεjέ-dj [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = σαυτάπτω τινά. πεγjέ κάλjιφ, γκρέμνε, μαύδαφ. — ἀντίθ. θπεγjέ.

πεγdεjεμ-όjκα: παθ. καὶ υἱὸ σαυτάπτομαι ὑπό τινος καὶ σαυτάπτω ἐγὼ = μάρτυρα μὴ θοῦν (Σ) κουν. πολαλόπκαι.— ἀντίθ. θπεγjέπ-όjκα.

πριάρ-ι (γ) πλθ. πριαρέτε = γεωργός, ζευγίτης. ἰδ. βούλτ-ου βούλτ-ου.— πριάρι (Βεράτ. Πεμπτ.) πλθ. πριάρτε = ὁ φύλαξ τῶν ἀγρῶν, ἀμπέλων. ἰδ. χέβντσ-ίρι (Σ).

πίνδ-α (γ) πριδ-α (τ) πλθ. α-τε = τὸ πτερὸν (τῶν πτηνῶν) τὸ πτίλον. 2) γραφίς, κάλαμος, καλάμιον, μὲ τὸ ὁποῖον γράφουν (πεύκης ἢ πτεροῦ). 3) τὸ ζευγάρι τῶν βοῶν μὲ τὸ ὁποῖον ζευγαρώνουν τὴν γῆν.— νjε πίνδ κjέ, dύ πίνδα κjέ κ.τ.λ. = ἓν ζεῦγος βοῶν, δύο ζεύγη βοῶν κ.τ.λ. 4) νjε πίνδ δέ, dύ πίνδ δέ = ἓν στρέμμα γῆς, δύο στρέμματα γῆς, ἐκ ἡμερομέτρου γῆς, τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ καλλιεργήσῃ εἰς διάστημα μιᾶς ἡμέρας.— νγέτ πίνδ-ατε = ἀγρίνω τὴν γῆν.

πριδέτ-α (γ. budi) πριδίρ-ι (γj) πλθ. πριδέτε πριδίρτε = μετόπωρα, μετοπώρια.

πριδέγκ-ι = μετοπώρημα, μετοπωρῶ.

πίτσ-του = ἐρέγγιον, ἐνέχυρον (Τσαρκ. ρεζέρ).

πιτσ-ίτ (γ. τ) πλθ. πιτζίτε = εἶδος ἀρτυτικῆ πράσσατης.

πρίτσ-ου ἢ πιτσ-ου (Ἐλβασ. Περάτ.) = εἶδος ἁμάξης κάγκρου (πλθ. ἅγγεντσι)

πίτσ-α (Λεχωρ.) ἰδ. πλjέτσβτσ-ι ἢ λλjέτσβτσ-α. κοιλία (ζώου).

πρ· πρίθ.= πρὸ (μετὰ αἰτ.) πρὸ πρὸ ντσε.— φλjίτσε πρ ηγκρέν' ε Σκέντεμπρ-ιτ = ἐμείναν πρὸ τῆς ἐκδρομῆς τῶν Ἀλβανῶν. 2) (μετ' αἰτ.) διάφορον χρόνου πρ τρ. dίτ, πρ τρι jάβ, πρ τρ' μουj, πρ τρ' βιάτ.= ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἐπὶ τρία ἔτη. 3) ὡς τελικὸν προτασσόμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον. πρ με ηγράβ = ἵνα φάγω-γε-γράφω-στέλνω. 4) ἐρωτητικόν. πρ Ζότντ, πρ Ιδίτσε, πρ κρίτ τ' ἰμ κ.τ.λ.

πρεπαdjέ· [Πρ-επαdjέ] πρεπαdjέτε: ὅπλον, ἅπ τυφ. ἰδ. καdjέ-παdjέτε.

πρεπαdjόρ-ι πλθ. πρεπαdjέρτε [im-perator]. πρεπαdjόρ-ι (budi) = αὐτοκράτωρ, βασιλεύς. ἰδ. μjέτσ-α. πρεπαdjέρ-jα πλθ. πρεπαdjέρτε = αὐτοκράτειρα, βασίλισσα. πρεπαdjόρ-ι (bogdan) ἰδ. μjεκέτ-α, μjεκετσdjέ-κ.

πρόνε [πρ-όνε-α] (ἐνίοτ. συνεκφ. μετὰ γεν.)=πλησίον, ἐκ τοῦ πλησίον, κοντὰ δόπλε.— πρόνε μjέ, τjέτ, κτί, = πλησίον μου, σου, αὐτοῦ.

πραμπούλι (Πεμέτ.) [πρα-μπού-λ] = παραπαπαίζω. — μὴς με πραμπούλιτ πιὸ πρα = (μετωρικὸς) μὴ μὲ χαλᾶς τὸν κόσμο, τὸν συνήχησιν τῆς ἐργασίας.

πραμπουλίσα (Πεμέτ.) ρ. ὑπέρ. = παραπαπαίζω, ἀλλάζω τὸν σκοπόν. — ου πραμπουλίτ ἄρα = τὸ χωράφιον παρασπάρισεν = ἄλλαξε σκοπόν.

πραμπώ (γ) [πρα-μπ-ω] ρ. ἐνερ. = χασκόνω, μαλακωμπαπαΐζω. — ἄρμε τε πραμπώσε = ἔπλιε ἐπιχωματώσε. (ὅ. ρ. πραμπ].

πραμπώμι: πανθ. = χασκόνομαι. — ὅ. πραμπώμι.

(ι-α-τσ) πραμπώνι = χασκώνης-α-ον.

πραμπώ(ι-α: πλεθ. πραμπώτης = τὸ ἐπιχάσμα, ἀκαλαμπαπάνισμα).

πραπαί (γ) καὶ πραμπάνι (γ) ρ. = διαγώμιον, λέγω παραμύθια.

πραμπάς-α πλεθ. πραμπάτης καὶ πραπάς-α (τ) πραπάτης [Ἰταλ. parola = λόγος] = μῦθος, κοινὸς παραμύθιον. — θέμ πραμπάλα = λέγω παραμύθια· παρομ.: πραμπάτης Δυάμπη = μόνιασε λόγον, ἀνάπαυστα πράγματα· (Τσιμ. bod λουφή).

(ι-α) πραμπάνι (budl) [πρα-μπά]ρ-α] = λιπαρόνω (ἀπὸ βούτυρο).

πραμπί (τ) ὅ. βλ (τ) ρ. (κατακάλλω, κατασχίω).

πραμπιλίσα-ου (Πεμέτ.) [πραμπιλ-ίσ]] ὅ. φυλ]-ω.

πραμπιλίσα-ι πλεθ. πραμπιλ]ίσματος ἢ καλὸς ἀπὸ ζυμὶ φαγητό.

πραμπιλίσαρ-ίσ (τ) [πρα-μπίλ]ρ-α] ρ. ἀναρχ. = ζυμώνω, καλῶ.

πραμπιλίσαρ-ίζομι: πανθ. = ζυμώνομαι, καλοῦμαι, (ἀπὸ ζύλον) μτχ. πραμπιλ]ίσαρ (τ), πραμπιλ]ίσαρ (τ) πραμπιλ]ίσαρ (γ. συνῳ.).

(ι-α) πραμπονίσα-ου: (budl) = ἐκβάλλω, φαγωσκεπῶ.

πραμπόδ [πρα-μπόδ ρ.] καὶ πραμπόδ] (Σ) = ἀναπαυμπόνομαι· πραμπόδ ἄμμι καὶ πραμπόδ] ἄμμι μτχ. πραμπόδ καὶ πραμπόδ]ε (Σ).

πραμπόν πραμπόν (Σ) πραμπόντε = δ' ἐκεῖνος, δι' τὸν ἑαυτόν του. — ε ἤμι πραμπόν = τὸ ἔκαμε δι' τὸν ἑαυτόν μου. — ε ἤμι πραμπόν = τὸ ἔκαμε δι' τὸν ἑαυτόν σου. — ε ἤμι πραμπόν = τὸ ἔκαμε δι' τὸν ἑαυτόν του. — ε ἤμι πραμπόν = τὸ ἐκάμαμε δι' τὸν ἑαυτόνμας. — ε ἤμι πραμπόν = τὸ ἐκάματε δι' τὸν ἑαυτόν σας. — ε ἤμι πραμπόν = τὸ ἔκαμαν δι' τὸν ἑαυτόν τους.

πραμπόδ, πραμπόνδμι (τ) πρόθ. = ἐκτός, παρεκτός, εἰμὶ μόνος. — κοὺδ μόνι τε νδ]ήβ]ῃ φάλῃ πραμπόν Πιρανδίν; = τίς δύναται συγχωρῆσαι ἁμαρτίας ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ.

πρβίφ (Σ) πρβίς = ίδ. πρεφ ρημ. πρφ (στοιχ.) (βεβίζω).
πρβίδθρα: ἀπρβίλjεμ (Σ) = κοιν. διαπεραιτώμαι.
πρβόδj (γ. Σ. budi) = τακτικώς τινά. πρβόδjεμ πάθ. — ἀόρ. πρβόδjοβα-ν, μετχ. πρβόδjε.
(ι-α) πρβόδjεμ-ι-α (γ. Σ. budi-bogdan) = τακτικ-ή, τό ουδ. (ης) πρβόδjεμ-της = ἡ τακτικότης.
πρβολjπόδε-ι (bogdan) πλεθ. πρβολjπόδjεμ = πολλοστός.
πρβόlj (budi, bogdan) [πρ-bl-jε] ρ. ἐνεργ. = ἐγείζω τινά.— ε βί μbε bl = τόν ἐγείζω. ίδ. πρβοτόj, πρβγjβόj.— πρβιέjε (budi-bogdan) = ἐγείζομαι, bόj bl. ίδ. πρβοτόjεμ, πρβγjβόjεμ.
(ι) πρβόjμ-ε: ἀρτ. (bogdan) = τέρας, ε-πρbijμε-jε bjl.
πρβλόjπο-ό-ό (Σ) ίδ. πρβγβόjπ-ότ-όε, ἐξτείνω, διευρύνω. — πρbλόjτερ (Σ) = ίδ. πρβγβόjτερ.— πολbουλjπ-ότ-ότ, (Βερόε.) πολbουλjτερ (Βερόε.) bουβουλjπ-ότ-ότ (Κοδ.) bουβουλjτερ (Κοδ.)
πρβοόjβ [πρ-bοόjβ-α] ἐπιρ. = γερμάτον δως τό χεῖλι, ὡς bοόjβ πρbοόjβ = δως τό χεῖλι γεμάτον.— μbοδ κοόπερ πρbοόjβ = γεμίζω τό ποτήριον δως τά χείλη. — ε μbοδδε bοόjβ πρ bοόjβ. — μοε ε μbοδ πρbοόjβ τε dhjδτε.
πρβοοjον (bogdan Σ) = μέρερ νδε πρ γόjβ πρ τε κόκj (Σ).
πρβοοjτο (bogdan) = πρεβjδδερ με γόjβ = καταφρονήμαι.
πρβοόj (γ) ρ. ἐνεργ. = ἐπαγρυπνώ, φυλάττω τινά τήν νύκτα — πρbοδj τε βιέτεσονεβ = ἐπαγρυπνώ φυλάττων τόν ναόν.— πρbοόj τε σμαδονεβ = ἐπαγρυπνώ φυλάττων τόν ἄρωτον.
πρβοόjε-jε = ίδ. bουβοόjε-jε. κάλυξ (ἄνθους).
πρβόβνδε (τ) πρμbόνδε (γ) = ἔσωθεν, ἀπό μέσα. ἀντίθ. πρjάδτε.
πρβοόβ καί πρβοόδ (Σ. bogdan) [πρ-bοόjβ-α] ρ. ἐνεργ. = μάχε νδε πρ γόjβ κίνδ πρτε κόκj] = πρbjδ με bοόjβ. (bogdan) = πειγάδε τινα, κατορθώνω τινα. — ἀόρ. πρbοόjβ-ό-ι, μετχ. πρbοόjβ καί πρβοόjοβεβ.
πρβόδθ: (γ) [πρ-bόδβ-α] = ε μάχ νδε πρ bόδj = καταπατοῦμαι τινά.
πρβοδθμα: παθ. ὑπό τινος καταπατοῦμαι.
πργγjόμ-α (budi-Βερόε.) πλεθ. πργγjόμτεβ = γελῶμαι, διακωμ.— πργγjόν (budi-Βερόε.) = γελῶν, διακωμ τινά.— τόκα φμεδό-

κε με dίχε (ἐπὶ ζώων καὶ μικρῶν παιδίων). 2) περγεζίνj (bozdan) = συγχύζω τινά, καὶ πλακαλjίτ (Περμήτ.) [= τσαλίζω].

περγίκ (γ. budi) ρ. ἐνερ. = αἰρετόνω, bάνj γjάκ. — περγjάκα γίδτης = αἰμάτωσε τὸν δάκτυλον. — ἀόρ. περγjάκα-α-νυ. μτχ. περγjάκανε.

περγίδουρ (γ) = αἰρετόνομαι. bέβjτ με γjάκ 2) bις μbε γjάκ = φονεύομαι ἀ ἐς τὸν ἄλλον (ἐπὶ ἐχθροπραξίας) καὶ γjακετjί-ονjα (Λγγ-φ.).

[νε] περγίδουνε (budi) = αἰρετωρίνω, ν.

περγιόι ρ. πρτνερ. = βλ. γjάκ ρ.

περγίγjου καὶ περγίγjιρ [περ-γjέγjερ] ρ. ἀνιθ. (σπάνιον, μετὰ γεν.) = ἀνταμώνομαι, ἀπαντῶ. — ἀντίθ. κάρε ρ.

περγjεμόν-dή [Λεντ. juro-are], περbή (budi) περbεπόj-dj [ε] = μαγγ μbε bέ = ὁρκωμοσία, ὁρκίζω. — περγjερόnj djάλjερε = bιτj bέ μbε djάλjερε. — μπε περγjερί Ζότνε = μας bάν bέ μbε Ζότνε 2) ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά. — βέ μbε bέ, τε περγjερόnj τuj = τε βέ μbε bέ τuj. 3) ἐξορκίζω τινὰ διὰ μαγικῆς τέχνης.

περγjερόνερ-dήρ, περbεήρ (budi), περbεπόμαι-dχολίζομαι, bητj bέ. — περγjερόνερ μbε djάλjερε. — μὴς τε περγjερί μbε Περendίτ = μὴ ὀργίζεσαι εἰς τὸν Θεόν. — τε περγjερόνε τε με ζjάτε = ἀμαίνθη νὰ μὲ φονεύσῃ.

περγjόnj-dή (γ. τ. budi). περγjόnj (τ) βοῦγί) (Μιρδίτ.) = σπάνομαι κακοφημίνω καὶ μετὰ προσηγῆς ἀπίων ἢ βλάπτων, ἔκαν λέγοντάς τι πράττοντάς τι ἄλλον ἐπιζητοῦντά, ἐκφοβίζομαι ἀφήνω, παραπηρῶ ἀφήνω. — με περγjόντα τε τὸ φλjόνjε, τε εἴ bητjε. — 2) παραμυθοῦμαι, ἐκβιβάζω.

περγjόνερ-ι πλεῖ. περγjόνερτε = αὐ κjε περγjόν = κατάπτωσις.

περγjόνερ-jε ; πλεῖ. περγjόνερτε = κjὶ κjε περγjόν.

(ρ-ε) περγjόνεnjε-ι-ο (Περμήτ.) = ἐπτοπτωμένος ἔκαν τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀδυναμίας· (= τσαλίστηκε τοῦ γέρατος).

περγjόnj (τ) [περ-γjόν-νj ρ. ἐνεργ. περγjόνjερ (τ) = παθ. καὶ περγjόnj = περγjόνjερ = τσαλίνω - τσαπατώνομαι ἔκαν τῆς ἀδυναμίας καὶ τοῦ γήρατος· μτχ. περγjόνjενε, περγjόνjενε.

περγjόμενε (γ) [περ-γjόμενε· ἄλλον ὅμοιον] καὶ περγjόνε (τ), περ-

γ]ίφεζε (bogdan), περγ]ίνη (Σ) ἐπιγ. = ἐξ ἡμισείας.—γ]ίφεσε περ γ]ίφεσε = ἐξ ἡμισείας.—ἰδ. γ]ίνη (Σ) γ]ίφεσε, γ]ίφεζε.

περδέ-ου (γ), περδέ-ε (Βαμβ.) = μυκτηρός.—μὲ Ἰδ περδέου (Βαμβ.) = πάσχω ἀπὸ μυκτηρούς.

περδεφ-α (πεπερδάλωσα) ἰδ. θρύγνιλε-α.

περδίτσ-α πλεθ. = κ-τς = ἐπίγειος· μίζα-περδίτσας (Ἐλδαν.) = ἰδ. θρύγνιλε-α.—ἅπαπ. περδίτσας = χαμίγειος οἶκος.

περδούζ (γ) [περ-δούσ-α] ἐπιγ. = βιοῦσι· μι περδούζ = δὲν τοὺς βίωσε.

περδύζ (γ) ρ. ἐνεργ. = παγιδεύω τὸν περδιξάρ = πλεθ. παγιδεύομαι καὶ θπερδύ]-ιξάρ, περδύ]-ιξάρ, περδύ]-ιξάρ (τ).

περδύίζ (γ) ἐλαιόδ, εἰσπλεγχγίζομαι τινά.

περδύίζομ : = ἐλαιόμαι, εἰσπλεγχγίζομαι.—περδύέ κι, Χότ = Κύριε ἐλέησον· τε περδύάρτε Χότ.! = ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ.

περδύίνύ (Παμάκ.) ρ. ἐνεργ. = παραγγείλω τινὰ (ἐπὶ ἐνοικίου).

περδύίνομ : παραγγέλλομαι ὑπό τινος· βάνε περ τε περδύίνε = ἐπῆγαν πρὸς παραγγελίαν (ἐνοικίου) ἰδ. περαδύί]-ιζεγ.

περδύίνε-α πλεθ. περδύίνεσε καὶ περδύίμ-ι πλεθ. περδύίμεσε = ἔλαος εἰσπλεγχγικός.

περδύίμ-μέθ-ὰ (γ) = πολυείσπλεγχγος.

περδύίμ-μέθ-ία (γ) ἡ πολυσπλεγχγία.

περδύιπερ-ι (γ) πλεθ. περδύιπερέσε = ἐλαίμων.

περδύιπερέσ-μα : πλεθ. περδύιπερέσεσε = ἡ ἐλαίμων περδύιπερέσ-μα ἀρ. περδύιπερέσ-μα θηλ. πλεθ. περδύιπερέσεσε ἀρ., περδύιπερέσεσε θηλ. = ἐλαίμων.

(μι) περδύίθύρ (γ) περδύίθίζύρ (τ) = ἐλαίμων, εἰσπλεγχγος.

περδύφ-ι ? ? ? (ἐπαίτης).

περδύ καὶ περδύ : περδύχιμ (Σ) = ἰδ. περδύλ-ῖκεμ (τ) = κατασπίνω -ομαι.

περδύκ (γ. τ. Σ) περδύτσ· ἐπιγ. = καθημερινὸς ἄνθρ περδύκ ἢ ἄνθρ περδύτσ = ἄνθρ ἄνθρ (τ) = καθημέραν· καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

(μα) περδύκεμ = καθημερινῶς.

περδύθ : μυστάκ]ετε = στρίβω τὸ μυστάκι· περδύθ ἔδέτε = στρίβω τὸ κλειδί, περδύθ ἐνέζετε (ἐπὶ καταφρονήσεως—ἀντὶ ἀπερδύθ-ἀπερδύθεμ (Σ).

περδούφ (bogdan) ρ. ἐνεργ. ἰδ. περδύζ ρ.

(τσ) παρδούσες-ες (pogdan) = τς παρδίζες = μαγεύτρες
(ι-σ) παρδίζθα : = τρέχουμε.
παρδίν : (ταρα.) ρ. ένεργ. ξεσκλαβώνω-λύγω· ἐκ δευτέρου, μα παρδίν = μα θυμᾶ πῶς νά δίνει
παρδι-ο : πλεθ. παρδίτς (budi-bogdan) = βασιλεία αἰσπαρκτορία. — ἀρθτς Παρδία ἴστα = ἄλλαξε ἡ βασιλεία του.
Παρδί-ο (τ) = ὁ Θεός (μαγεμένη ἔκφρασις ἔλαβεν αὐτὴν τὸν παρ. βλ. μετὰ Χριστὸν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, ὅτινες ἐκάμναν τὸν Χριστὸν βασιλέα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. ἦταν ἐκ τῆς παροικίας Παπαλᾶς ἔλαβε τὸν παρ. Θεός· οἱ Γύφτοι τὸ λέγουν χωρὶς τὸ λάβω Παρδί ἐπὶ τῆς παρ. Θεός, ἀλλὰ λίγουν Ζάν = Θεός, Κύριος.
Παρδιδέρ-ο = βασιλεύω· πλεθ. Παρδιδάτς (bogdan) αὐτοκράτωρ 2) Παρδιδέρ-α (τ) = θεά.
παρδίν-ώβ (γ τ.) = βασιλεύω ἐπὶ θέσεως ἄλλου μόνον ἐν χρήσει). — παρδὶ dikὶ (γ.τ.) = ἐβασίλευσεν ὁ ἄλλος. — ρὲ dikὶ πῆς χάλ = (γ. Μελισσᾶ) = ἔδωσεν ὁ ἄλλος· μὶ dikὶ (budi) = θέλει ὁ ἄλλος. — τς παρδιδόμτ' ε dikὶ (τ) καὶ τς παρδιδόμτ' ε dikὶ (γ) καὶ τς παρδιδόμτ ε dikὶ = ἡ θέσις του ἄλλου. — ἐμπῆκε τσι λίρι ε τσι παρδίν. — τσι σ' γβίνδαις τσι λίρι ε τσι παρδίν. — παρδὶ τότς = βασίλευσεν (ἔθνος) τοὺς ὁ ἄλλος κόσμος (ἐπὶ ἐποικιῶν, ὅταν θνήσκῃ τις).
παρδιδόβ-άρ (bogdan) πλεθ. παρδιδάτς = ἴδ. παρ. πλουσ-άρ.
παρδίβ (ἀντὶ παρδίζ) ρ. ἐνερ. μαγεμένομαι τι.
παρδίουμ : παθ. ἀπὸ τοὺς μαγεμένομαι.
παρδιτσ (χ) = ἴδ. χαπίτς (γ) ἐνερ.
παρδὶ (χ bogdan) παρδὶ (τ) [παρ-δί-ν, δίτ-ρι] = ἀνανκάζω, ἀναβάλλω, δένω, ἐνδύνω, ἐξοδεύω, κοινῶς διώχνω (ἐνῶ δὲν τὸν φονεύω) ἴδ. dikὶ, vikὶ, δικὶ, ἀντὶ. πρὸς ρ.—ἐνερ. παρδίνε-ιν (γ) παρδίνουμ-ιν (τ) μετ. παρδίν καὶ παρδέν (τ). — παθ. παρδίβμ (γ) παρδίβτμ (τ).
(ι-ε)παρδίνε-ε-α (γ. budi) = ἀποδεδιωγμένος-η, ἐξόριστος.
(ι-σ)παρδίν-ι-α (τ) ἀποδεδιωγμένος, ἐξόριστος. — τσ-παρδίνε-τσ καὶ τσ παρδίνετσ = ἀποδίωξις.
παρδίν - παρδίνε- παρδίνε (budi) ἀντὶ παρδὶ-παρδίν-δι [παρ-δὶ γρμ.]

μ. = ἔχομαι, ἀπολέχομαι, λαμβάνω, ὑπολέχομαι ἰδ. πρὸ = ἔχομαι.

(ι-ε-τσ) πρζίνε (budi-bogdan) = εὐεξόδιαστος. — χρὶ λημνίῆς ὀδιγμὲ ε πρζίνε πρκάρε Τίφ-ζάτι (bogdan) = κάτι ἡ ἐλευθερώτερα ἀπὸ περισσότερων εὐπρόξενων ἐπιμένει τὸν θανό.

πρζίνῆ, πρζίῃ (τονῆς. γ.) = ἀκαταπόνα τι· πρζίτι γῆίῆρε = ἀκαταπόνα τὸ φαγητόν· πρζίε ὑότρε = ἐχλεγαγῶ, ὑπολιῶ τὸ πλῆθος· ἐπανασταστῶ.

πρζίζῆρ πολ. ἀκαταπόνημαι· 2) πανσοστρέφομαι, κάμνω συστροφίαν· πρζίζῆρ με δίας = συγχύνομαι, πανσοστρέφομαι, μοῦ τὰ πρζίῃ μα κπέ = μὲ συνσοστρέφουν μεν' αὐτῶν μετχ. πρζίαρς (τ) καὶ πρζίαρ πρζίμ (γ).

πρζίζῆρς = τρυπερίσσωτον ρ. με-τρι πρζίζῆτε = με-τρὶν βάν τε βίλε = μὲ, τὸν ἔχασιν νὰ ξεμάσῃ

πρζίζῆν (τ) πολ. τοῦ πρζίλ, (γ) πρζίῃ (τ).

(ι-ε) πρζίλῆρδῆν (budi-bogdan) = πόρνος.

πρζιλῆίτ-πρζιλῆίτου (Βεμέ-.) = πρτσηλέ]-ζίτμ. — (τὸ πρζιλῆίτ εἶνε ἐμφαντικώτερον τοῦ πρτσηλέ] ὁ ἰδ.)=καφαλίζω εἰς τὸν φαγητόν. πρζίτ-ιτ-ίς (Σ) | = πρρλέμνῆ] = διὸν λέβητος ε κίμιτς νὶς φλέμετε. πρτσηλέ] 2) (γυναῖκες) = φρτγέ] = τηγανίζω.

πρζίτημ (Σ) πολ = πρτσηλέζρε· 2) φρτγίζημ.

πρζθέ ρ. ἐνεργ. = κατακέρδαίνω· πρζθέχεμ = κατακερδαίνομαι οὐ πρζθίας θρέγζατε.

πρζθύῆ (Βεμέτ.) ρ. = διπλόνω.

πρζίδῆς καὶ πρζίδῆτ (ἐπιφ.) = ἔξωθεν· φαντασ. μετάγνωσις) πρζίδῆτ θυρμίας = ἔξωθεν τῆς οἰκίας.

(ι-ε) πρζίδῆρου = ἰδ. (ι-ε) χόστρ-ι-ε, (ι-ε) χόστρρ.

(ι-ε) πρζίτῆρῆν = αἰώνιος.

πρζίρ (π. Βεμέτ.) ἰδ. πρὸ· ρ. πρτρρ = ἰδ. πρρρ (τ).

πρζίτ-δι, πρίτd-ι (τ) πρίτd-ι, πρίτd-ι (γ) [λατινιστὶ parens-parentis] = γονεύς, γεννήτωρ· πληθ. πρίτ.— πρίτ ε πάρε = οἱ πρόγονοι.

πρρτίῆρ-ε (Τυρν.) πλεθ. ε-τς ἰδ. χαλίτσῆρ-ε = σκέπασμα.

πρρτίτ-ι-δι, (γ) (budi-bogdan) πρρ κάτ ἰδ. τμεν-ίτ-ίτ, [ἐμένα εἶναι κάτ ἐτ ἐτ]. ρ. ἐνεργ. = ἔπτυμαι, ἐγγίζω, ἐγγίζομαι, πιάω μα γῆῶτ

(συντακ. μέ γεν.) 2) ἀπαντῶ τινα· περιέπ κρίνεις κάθε τρόπ = ἐγγίζω τὸν καρκίνο μου εἰς τὸν δικόν· περιέβα με νέχ νέχι = ἀπάντησα ἄνθρωπον· 3) ἀνέχομαι (ἰδιωτ.) μβ-γεν. περιέπ = ἀνέχομαι τὸν ἐμέ, τὸν σέ, εἰς κανόν· τ' ε περιέπ τέχ κρίνε = δὲν ἀνέχομαι εἰς τὸ τίποτε· ἰδ. ρ. περ.

περιεβλίζ (γ. Βερέτ.) ρ. = χαϊδεύω τινά· 2) κολακεύω τινά· καὶ (Καππ.) λιβδετίζ πέτεμβελτζεμ λιβδετίζερ καθ.

περιεβλίζη-α πλεθ. α-τε = χάϊδεμα.

περιεθίζερ ρ. αἰδ. = ξεναγαίζω· ἐμένε: κρίβερ ε περιεθίζερα = γυρίζω καὶ ξεναγαίζω.

περιέμενε: (Βερέτ.) = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νεογίων ε τ' ονπερκίνβερ djέρτε· ἰδ. μβερκίμβερα (γ. Κριάζ = περκίμβερ (τ) 2 ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρχόντων).

(ι-ε) περιεμ-εμζίου (budi-bogdan = ἐὺς, κάθε, κιχόμενος· γιὰ ε περιεμέκζιμε = κάθετος φαγητόν.

περιένε: καθ. τοῦ περιέπ (ἰδ. νγίτε).

περιένζ: ρ. ενεργ. = μιλιάζ νγκ νέχ κάκε νγκ νέχ κάκε ἀντὶ δένεζ καὶ δνεμένζ ρ.

περιένζερα: καθ. τοῦ περιένζ.

(ι) περιόγντ (bogdan) = μάτσο, δέμα.

(ε) περιόγντ-α = θηλ. ματσίδα, δεματσάδα· τε περιόγντ-ιτε = ματσάτος, δεματσάκια.

(ι-α-τε) περιόγντ (bogdan) νέχι ε περιόνε μέχ χάτ = ἄνθρωπος ὅπου γερνᾶ εἰς τὸ πράγμα.—με τε περιόγντ-μέ ματσάτος.

περιόνε: ἐπιρ. = μετρίως.

περιονίζερα: (Σ) [ἰδ. κονλιέζ-ι] ρ. αἰδ. = κόβομαι.—βίπονλε ε νέχι περιονίζερτε = ἡ χλωρὶ βίγκα κόβεται.—ἰδ. ἐνεμ = ἐνδίδω κόβομαι.

περιονίνε (Σ. Κριάζ) ρ. ἐνερ. = κουνῶ (λέγεται μόνον ἐπὶ κοίτους) = τσάκιζ ἐλάτσας (Κλέισ.) = κουνῶ τὸν κούνιαν.

περιόζ (Jacobs) = νιξίζ ρ. ἀόρ. περιόβα-ου μτχ. περόμε.

περιόμε (γ. τ), μιλ-ι χρόνους (τ), μιλ (Σ) χρόνους (Σ) = πέρυσι, γύρω, τριγύρω.—εἶχε περιόμε = γύρω τριγύρω.

περιομόρε-γα πλεθ. περιομόρτε = περιπαρπάλιαι, κρέατα.

παμέτ, κέτσαρ παρ απέ (Σ) = παρηγορώ, χλευάζω τινά. παθ. παρ κέτσαρ.

παμέτσαρ-ι πληθ. παμετσάρητς = χλευαστής.

παμετσι-α (Κρούσ.) πληθ. παμετσίες = πρέπει.

παμέτσ (γ) ρ. = ἀρπάζω, μπρεβέ.

παμέτσιβάτσαμ (bogdan) = κουρεύομαι, κανεβίζω. ὅθ. μπεσάμαρ ρ.

παμέτσιουάμαρ (ι), παμέτσιουάμαρ (γ) ρ. πάθ. = κολλιτεύω τινά, (τινα υφερνούρα με λέμπιτς και μάντσε) ὅθ. παβάνιτσαρ.

παμέτσιμέ (γ) ρ. ἀνεπ. = καταγλύφω, γλύφω ὅπως δόλιοι.

παμέτσιτσέτσαρ = καταγλύφομαι.

παμέτσού (γ. bogdan) παμέτσοι (τσιγγ.) = πλάκα, σχοίνος, 2 φυλλάδα (δική μι λέπερα), παμέτσοαμ παθ.

(ι-α) παμιδάμ (bogdan) = παμπάλαιος.

παμπάτ = κατακρεουργώ, ἐμπαίζω, στομώνω. — παθ. παμπάτσαρ, παμπα κάλτσης = ἐμπαίζω τὴν ἰδέαν τοῦ ἄπειρου.— παμπα βέτσης = ἐγκρεουργώμαι.— μπάμ ι λέτσαμ σ' παμπάτσης = τὸ μέτρο τοῦ πατρικοῦ δὲν ἐμπαίζεται.

παμπαβάτσ = πυρακτώνω, παμπατσάτσ (τ) = μπαβάτσ τι γάβα bαδας 2) πυρώνω, παμπατσάτσ δρώμ' α μπάτσι = πυρώνω δρόμο α μπάτσι.

παμπί (γ) (τ) παμπίτ (bogdan) πάθ. = ἐπί.

παμπιάμαν-α (Σ) = ἐπάνω μου κτλ. παρόνομα.

παμπιδαμέτσ-α πληθ. α-τι = ἐπιγραφή.

παμπιμέα (γ) ἐπιρ. = ἔπειτα.

παμπόν-ιν-ιν ρ. ἀνεπ. = ἀνατρέπω κτλ. παμπατσίζω, καὶ πατσαμίζω, παμπάμαρ = ἀνατρέπομαι. παμπόν-ιμ (budi-bogdan), παρακ. ἴβαὶ ἐχτσιτσίας) χὲ bάτσης α παμπόν κάτσης.

παμπόν, παμπόν (budi-bogdan) ἐπιρ. = πρόωτα, μπρούντα κάβι παμπόν = ἀνατρέπω, γυρίζω τὰ μπρούντα.— bιν παμπόν = σύντομα τὰ μπρούντα.

παμπόνμέ-μα = καταλυτικός (τοῦ Νόμ).

(ι-α) παμπαπαμπόνιμ, παμπαπαμπόνιαρ (budi) = ἀναστολὴ-ἡ.

παμπίμέ-ὶ ὁ (γ. τ) [παμπαλίμε γμια.], παμπίμέ-ὶτ-ὶτ, bουμbουλό-ὶτ-ὶτ (Καβ.) παμπαπαμπίμέ-ὶτ-ὶτ (Βερόε.) [ὅθ. μπαλίμε, μπαλίμε.ὶτ-ὶτ] = κάμνω τσὰκ σὲ ἀγανάκτηση.

ηερμιμήνα (γ. τ) ηερμηλήτα, *hουμηνάμήνα* (Κοδ.), *ανιμηνάμήνα* (Ιερμόν.) = *δγτανίκια*. — *ανηερμηλήτα* (Σ) = *δγτήθκα*.

ηερμιμήνα (γ) = δ. *ηερμήνδα* (τ) = *δκαθεν*

ηερμίνη (τ), *ηερμίνα* (γ. *budi*) γ. = *ανοφέρω*, *φέρω εἰς τὸν νοῦν ἢ εἰς τὸν μνήμονα τι ἢ μνημονεύω τινά*. — *μος ε ηερμίντ κτε ηλεγ* = *μὴ ἀνοφέρῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον*. — *ηερμίντ ήμαρτ ε τε βδέκαμετ* = *μνημονεύω τὰ ἁμάρτια τῶν νεκρῶν*.

ηερμίνδα (γ) *ηερμίνδα* (τ) = *μνημονεύομαι*, *ἀναφέρομαι ὑπό τινος*, *ι ζίχεν' ήμεν με γήε*. — *ηερμίνδετ ηερ τε μάρ.* = *μνημονεύεται ἐπὶ καλῷ*. — *ηερμίνδετ ηερ τε κάκ* = *μνημονεύεται ἐπὶ κακῷ*.

ηερμιπάρ-ε (*bogdan*) = *ἰσχυρός*, *κλῆθ. ηερ-ε*.

ηερμηπόρ-όβ-άνηρ-άβεμ (*budi-bogdan*) (*promitteo*) δ. *ζοτζ-άβεμ* = *ὑπόσχομαι*.

ηερμίκ-ηερμίκ (*ονηρ.*) = *κατανύξις*. — *bej θνάμμε βί γ. ένγ.* = *κατανύσσω τινα*. — *dέρθ νάμετ*.

ηερμίκεμ = *κατανύσσομαι*. — *τε ηερμίκε νάκ γήνδιετ* = *κατανύχθησαν τὴν ψυχήν*.

ηερμίξ ι (Σ) = *γ. σκανίζω*, *ηερμίβεμ* = *σκανδαλίζομαι καὶ σκανδαλ-ίζ-ιτ*, *ηερθ. καθ.* = *μὴ τὸ σκανδαλίζω*.

ηερμήλήτ-ν. (γ) *γ. ένγ.* = *ἀμαρτωλή* (γ) *βδίκια*, *ηερμήλήτα καθ.* = *ἁμαρτωλοῦβα* (γ).

(*ι-ε*) *ηερμήτάρ* = *λυπημένος βίνεται δύσκολον συγγενεῖς* δ. *ι-ε ηερ-ξάβε* = *ι δίνε απ' αβε μβι βί ηε ηλεγί νήμι κβε τ' ι κίτε βδίκαμε*.

ηερμίν (*budi*) *ένγ.* δ. *ηερμίν ένγ.*

ηερμίνεμ (*budi*) = δ. *ηερμίν-εμ*. — *μῆκ*.

ηερνάτε, *ηερνάτεκ* : *ένγ.* = *καθ' ἑκάστην νύκτα' κάθε ηερνάτε καθ' ἑκάστην νύκτα*. — *άντικ. ηερλίτε*.

(*ι-ε*) *ηερνήγάβ* = *κατηγορέ-ώ*.

ηερηιμίνδ (Σ) *ηερηιμίνδ* (Σ) = *ἐκουσίως' άντιθ. πεζίβ* = *ἑκουσίως' ε hανε ηερηιμίνδ* = *τὸ ἔκαμε ἑκουσίως*.

ηερηβίζε (γ. *budi*) [*ηερ-ηβ-ζίζ*] = *ἐπιχ. χρόνου* = *ηερηβίζε ηερήβ-ζίμι* (γ) = *ἐν μιᾷ συγχρ. εἰδῆ, πανηθῆ, στεγνώσω*.

ηερνιδάν-ιμ (*Ἐλβασ.*) = *ἀπό πλήσιον' ε από πόρτε ε από πυλήτε κβε βάρτε πάνετε κβε κρόνε*.

ηρονδώ (bogdan ἀντὶ ηρωνδῶ) = ἔπεσα = διαντερόμαι, διαπετῶ.

ηρονδα, ηρόνα (τ) = ὁμηγύρι, ἔμπροσθεν κοινῶς μπροστά, πρό, πρίν, πρόπαμεν· ἀντιθ. πρόπα (τ), μπρόπα· ἢ)

ηρονδώζι (τ) *ηρόνζι* (τ) = ἔμπροσθεν, ἀπ' ὁμηγύρι.

ηρονδηρε-ρα : πλεθ. ηρεπόρτε καὶ ηρεπόρτερα πλεθ. *ηρεπόντατε* = ἔμπροσπόλλικ., πολλά.

ηρονίρτης : πλεθ. (γ) κοινῶς κατσαβολιάδες· (μάρνε δάγατ' ε χερδίνε ε ι μπουλήσηρε με δέ (ι κρέασε νάε δέτ) κέε τε ζίνε χρόηε τε μέ]. *ηρεπαρόντ'* ε χερδίνε = οἱ κατσαβολιάδες πού κλέφτουσε.

ηρονί ἢ) = κατσαπόνι· ἀρ. *ηρεπίδ-ε-νε* (τ) *ηρεπίτ-ε-ου* (τ) *ηρεπίνε-ε* ι ἢ).

ηρεπίρτ (γ) *ηρεπέρτ* (τ) = κατσαπόνισμα· μετοχ. *ηρεπίρτ* (γ) *ηρεπέρτ* (τ).

ηρεπάν : ρ. ἐνεργ. = σαγανεύω, στυπῶ κατὰ γῆς· *ηρεπάν δουλεύτε* = κλυπῶ τὲς χάρμες· (δηλ. χαρές)· *ηρεπάν κέρηε νάε δέτ* = στυπῶ τὸν πόδα κατὰ γῆς (ἐπὶ παίρνοντας σχῆμα κρύπτε πως μοίρετ 2) *ηρεπάν* (Βεργέ) = τσακί] (γ), *ζάτ* (γ) *ηρεπάρ* με Γ'*ζέγγινε μὲ' νάδ* = τσακίζω με Γ'*ζέγγινε μὲ' νάδ* = συνάπτομαι τὸν Γ'*αλίγον καθ' ἕδιν*. τὸ πλεθ. *ηρεπέρτερ*· πλεθ. συγκαλῶμαι, στυπώνομαι κατὰ γῆς· *ιωηρεπάρτε νάε λίνεσε* = πολεμοῦσθαι ἐν τῇ μάχῃ νάε βέ τέρ *ἄλλ ἄπό.τ.* — *ηρεπάρτερ τε βέν κρέ πάνε πό ν' μάνε* = πρέπει καὶ κάμω τοῦτο ἄλλὰ δὲν δύναμαι· *ηρεπάρτερ με* = συνεπῶ *ιωηρεπάρτ με Γ'ζέγγινε μὲ' νάδ*.

ηρεπάτε (τ) (ἐξερευνώμενος).

ηρεπέτε (γ. τ.), *ηρεπέτε* (τ), *ηρεπέτε* (τ), *ηρεπέτε* (Τυρν.), *ηρεπέ* (Τυρν), *τερπέλ* (Κρούϊα), *τερπέλε]* (Τυρν.) = πρὸς τὰ ἄνω κοινῶς ἀνήφορα.—*μάρι μέλζιν ε ιεου ηρεπέτε*.—*ηρεπέτε μέλζιν* —ι *ηρέτερα μέλζιν ηρεπέτε*.— *δύαν νάε ηρεπέτε* = ἀδυνατίζομαι νὰ τὸν 'ἀνεβάσω· ἀντιθ. *τατεπέτε* (τ) *τετπέτε* (Ελβασ.) = πρὸς τὰ κάτω. κατωφέρεια.

(...ε) *ηρεπέτερα* (Βεργέ.) = ἐ-ὲ ἀνωφέρεια καὶ ν-ε *μπέτερ-ν-ε*.—ε *μπέτε καὶ ελὲ τατεπέτε* = ἡ ἀνωφέρεια ἔχει καὶ κατωφέρειαν· κὲ *μέλ ἔδ' ι μπέτε* = αὐτὸ τὸ βουνὸ εἶναι ἀνωφερές.

ηρεπέδε-δε-δε ρ. ἐνεργ. = στυπῶ κατὰ γῆς.

ηρεπέδερα πλεθ. = ρίπτομαι κατὰ γῆς· ε *ηρεπέδεν ηρέδ* = τὸ ἔρριψε

κατὰ γῆς· μας ε πρελῆσι σι πελητσίσ = μά τι κτυπᾷς κατὰ γᾶς δέντι σχέσι, πειάζει.

πρεσῶ (τ) ρεσῶ (τ), πρεσώνε (Σ), πρ-ρεσώ (γ) ἢ ρεσώ (γ) = κάτω, ὑποκάτω· ζὲ κάνεις κελ]τ = ὁ,τι· ζὲ κάνεις πρ-ρεσώ

πρεσώθ ρ. ἐνερ. = ἰδ. πρέα, ρ. — πρεσώθεμ = ἰδ. πρέαμ. — τσ πρεσώθ = κάθε ἐπέλῃσι (ἐπὶ διαρκείας).

πρεφτίσ ἐπίθ. = κατωφερῆς (γ).

πρφτσίσ-ε (γ) [πρ-φτσίσ-ε] = κατωφέρεια.

πρφτσ-άρ (τ) πλεθ. πρφτσέ-τε. πρφτσέ-ζι (γ) καὶ πρφτσέ-σι (Σ), πλεθ. πρφτσέ]τε. πρφτσ-άρ (συνῳ.) πλεθ. πρφτσέτε = χείρονες.

πρφτσ-ό-ρ-άρ (Σ) = ἰδ. πελητσό-ό-τ-άτ = σχάζω.

πρφτ (γ, τ. budi) = ἀπάνω; Σ) (bogdan) πρφτ = κάτω = δάντι.

πρφτρῆ [πρ-τρ-ῆ] ἐπιρ., πρτεῆσαν καὶ πρτέρσαν, (bogdan) πρτερίτσε = ἀπ νέου, πάλιν. — ἰδ. πρέπ ἐπίρ.

πρφτσό-ό-ρ-άρ ρ. = σχεδάζω τι μὲ τὸν νοῦν, ἀποσκοπεύω τι.

πρφτσάρσ = συλλογίζομαι καὶ ξανασυλλογίζομαι, σχεδάζω.

πρτσίλ καὶ (συνῳ.) πρτσίλ [πρ-σίλ] ρ. ἐνερ. = ξαπρονοῶ, — πρτσίλ μίσσνε = ξαπρονόησα τὸν ψῶτα.

πρτσίλμ. πεθ. = ξαπρονοῶμαι (ἐπὶ τινος) [πρ-σίλμ].

πρτσίλ (τ, γ) [πρ-σίλ ρ.], πρτσίλ [γ, τ], πρτσίλ (συνῳ.) πρδίζ (Σ) καὶ κατρδίζ (Σ) = κατασπίνω τι, — πρσίλ ἰνόμρε, κορδόσμρε = κατασπίνω τὸ φαγί, τὸν βουνό. — ἀόρ. πρσίλα-σ-ε, μτχ. πρσιλέ καὶ πρσιλόσμε (γ), πρσιλόσμε (τ).

πρσίλμ, πρτσίλμ, πρδίξμ (Σ) καὶ κατρδίξμ (Σ) = πάθ. κατασπίνω.

πρσλάρμ (Σ) [πρσνάρμ] ἐπίθ. = ἐπάνω, ὑπερῶο, καὶ πρτσλάρμ πρσλάρμ (bardi-bogdan), κατιθ. πρσλάτσ — ἰδ. σλάρμ, τσλάρμ [ἰδ. κελ]=ὑψηλά].

πρθρίνj : [Πεχέτ.] ρ. = φθαρίζω.

πρθρνδίσ-ό-ρ-άρ (γ) [πρ-σρνδίτ, πρθρνδίτσ-ότ-ότ (τ), πρθρνδίθ-όθ (Πιρρέτ.) = χαιρετῶ, χαιρετίζω τινά. — ἀόρ. πρθρνδίθσ-σ-ε, μτχ. πρθρνδίτσνε καὶ πρθρνδόσμε, ἀόρ. καὶ πρσνδίθσ-σ-ε.

πρθρνδίσμρ (γ. τ) πρθρνδίθμρ (Πιρρέτ.) ἀλληλοπαθ. = χαιρετίζομαι ἀλλήλους.

(τε) περῶρκάτουνε (γ)-ουρε (τ)-ιτε = χαιρετισμός.
περῶχ (γ) ρ. = θρασκεύζω.— bxj περῶχ bούκερε = θρησκεύω.
περῶχεμ : (γ) παθ. = θρησκεύζομαι. [ζδ. ἄ] = ἀλλαζω.
περῶκίνj (γ) [περ-δκίνj ρ.] = διαστρεβλίζω, καταστρεβλίζω, ἀντιθ. περκίνj.
περῶκεμjερ : (γ) παθ. = διαστρεβλίζομαι, καταστρεβλίζομαι.
περῶκόj (Περμήτ.) ρ. = ξεπλύνω, ξεβγάζω τὸ ρουχ. = ὄκόj πλερε δυύχ περ τε dίτι.
περῶκjόvj : (τ) = ζδ. ἄκjόvj (τ), περ-τάκjόvj = ζδ. τάκjόvj = διατρίνω.
(τε) περῶκjόvjε-τε (τ) ἢ τε-περτάκjόvjε-τε = διάκρισις. ζδ. τε-δκjόvjε-τε ἢ τε-τάκjόvjεrτε.
περῶκjόj (τ) περτάκjόvj (τ) περῶκjί (γ. συγχ.). ζουχίζω.
περῶj ἐπίρ. = πάλιν. ζδ. τj.
(ι-ε) περῶjε, περτjῶjε (τ) = ἀντιφωνῶ, μακρυνῶ, πγκ ἀν' ε περτjε-με = ἀπὸ τὸ ἀντιφωνῶν μέρος.
περτρῶj (γ) [περ-ε-τρῶj] = ἀνανεόνω, περτρῶj (bogdan). περτρῶj (Περμήτ.) [περτρῶ ἐπίρ.] ἀόρ. περτρῶκα-ε-ι (γ) καὶ περτρῶδε-ε-ι (bogdan) μτχ. περτρῶμ.— ἀντιθ. βατερῶj.
(ι) περτρῶμ-ι (γ) ε-περτρῶμε-jε (γ) = ἀνανεωμένος-η.
(τε) περτρῶμ-ιτε (τόδ.) = ἡ ἀνανέωσις.
περτρῶχεμ παθ. = ἀνανεώνομαι. ἀντίθ. βατερῶχεμ.
περτρῶχεμ (τ), περτρῶχε (Περμήτ.), κουρ τε περτρῶ χένε (γ) = πότε ἔγνε κῆς τελείνες ;
περτέρ-α (budi) ζδ. πυρτέτερ-α = ἡ ἀνεμία, καὶ περτέμ-ι (τ) = ζδ. πυρτέμ-ι.
περτέρε-ι (budi) πλῆθ. περτέτερ-ιτε = ἄνεμοι, ὀκυρόι.
(ι-ι) περτόνδρ (budi) περτόνδρjε (τ) = ἀνεμίζ-ά. ζδ. ι-ε-πουρτόνδρjε.
περτέj : ρ. = ἀνεμίω. ζδ. πυρτέj.
περτέκ (γ, τ, Σ) [περ-τέκ] (ζδ. ὄτέκ) (συγχρ. Ἕλλην. τακ-ά-ω) ρκρ. = μικρύνω τι (τοὺς ὄβολοὺς).
περτέκερ ρ. = μικρύν. ζδ. περτέκ-εμ.
περτεκj-ι (Περμήτ.) = εἴδος σίτου.
περτερλόδε-ιν (τ) πλῆθ. περτερλόδετε = ζδ. κουλjότδ-ι (κουλοῦρκ ψημένη εἰς τὴν στάκτην).

περιπλόη-δή (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = καφκίζω περιπλοί Ἰουάφης νἱὸς φλέφαρ καὶ περιπλῆ· ἴδ. ἀκριφοί.

περιπλόνω-όβω· παθ. = καφκίζομαι περιπλόδα μυαπτάφρτε, βέτουλαπτε. — ἴδ. περίπ-τερ (2).

πίρπ-ι (Πετρέτ.) περιπάν-ω (Βεζέτ.) πλεῖ. περιπάφρτε ἄφρε παπτὸ ἴδ. βάγγρ-ι = τρέχω βαρβάτος.

περιπάν-ω-ώβω (π) ρ. = νἱρὶ πιπέρι ὡς ὁ βαρβάτος τρέχω.

περιπάν (γ), περιπάνερ, μπλιπῖν (τ), μπατῖπερ (τ) [περ-τάπερ-α] = μπρωπάν, προκάζω, προκάζομ-ζόμαι ὡς νἱ βάτε, τὰ πρόβατα κ.τ.λ.

(τπ) περπάπτουπ-ιτε = τὸ προκάπτομαι.

περπάνω = ἁπτιρῶ (διὰ πραγματογνωμόνων) 2) διαβάλλομαι.

περπάνω: (ἐπὶ τυποκατεστημ. τῶν κλῳβῶν) = βαπτίζομαι. ἄδης περπάπτης.

περπαζάνω (τ) νἱρέμ = ἴδ. περπαζάνω-νάζομ (τ) = διαφέπω-ζομαι.

(τπ) περπαζάνωμε-τε = ἴδ. τε περπαζάνεπτε = διάφεπτε.

περφάνω: [περ-φάκε-ακ] ἅπερφάκ, πάρφακ ρ. ἐνεργ. = ἐκβάλλω εἰς τὸ φανερόν.

περφάνομαι, ἅπερφάκομαι, πάρφάκερ: παθ. = φανερόνομαι.

περφάνε: ἐπιτ. = προπαπαλεπτιαῖος

περφάνεζε = ἐπιρ. = φανερῶς = ἴδ. πέρπ) = περγκάν μπελαφάκε (2) = [μ-βαλ-ι, φάκε-ακ].

περφί (Πετρέτ.) ζί φῦ (Πετρέτ.) = μπερμπάν, ἀνοφέω ζί νγόε. — νπαί' ε περφῦ ἢ νπαί' ε ζί φὶ (Πετρέτ.) = δίν τὸν βάνω εἰς τὸν πόν.

(μ-π) περγέπαπδα (bogdan) = φλογερός-ά.

περμάν-άνδε = κατακαίω, καταγρῶ τινά = φλέφα κἀκ πρ κἀνδ

περφέλ-έ-ε [περ-φλέφε-α] ρ. ἐνερ. = ἀφίνω τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. περφλέφερ: παθ. = φυλλολογῶ, φυλλομετρῶ.

περφέφερ: παθ. = καταλαβαίνομαι, καταγροῦμαι.

(μ-ν) περφοῖβερ (Τυρκ.) [περ-φοῖβε-α] = ἐπίπεδον, ρηχόν. π. χ. πιάτ' ε περφοῖβετς, καὶ μ-π-πλέπτε-μ-α (Καβ.) πιάτ' ε πλέπτε = πιάτον ρηχόν.

περφέτ-ῖν-ετ περφέτερ [περ-φετ-ι] = ζί περ φέτι.

(νπ) περζάπαπτ-μ-α (bogdan) = πλατυπερόπτης, ἀνοικτοπλώς-ή.

περζάν καὶ περζάπ ρ. ἐνερ. = διασκίρνω, ἁπλόνω νιον. τὸ παθ. περ-

χάπτω = διανοίγομαι. — περχάπι = διανοίξατε τὸν λόγον. (ἐπὶ πολλανομίας)! β) περχάπ ρ. = διαλύθη τὸν λόγον. — ουπερχάπ ηχέλιμ μιχ τε κάτι' άνε = διελύθη ὁ λόγος εἰς τὰ τετρακόσια. — μὴς α περχάπ κατε φιελμε = μὴ διαλύεις τοῦτον τὸν λόγον (ἐπὶ μωροσύνης).

περχάπ, περχάπτε (Σ) ἐπιρ. = ἀνοιχτὰ, ὅλως διόλου.

περχίμ-περχίμι = πάντοτε, καθ' ἑκάστην. ἀνεπίδ. κλίσ.

(ι-α) περχίμθι = παντοτινός-ή.

περχιμού [περ-χίτ-μι = ἐπ-ρέ, θετ-κ] = καθαιρῶ.

περχιμόνα-όμι = καθαιρέσεως.

περχιμίμ-ι: πλήθ. περχιμίμτε = καθαίρεσις.

(ι-α-τε) περχιμούαρε (τ) = καθαιρεμένος-η-ον· καὶ περχιμούα, περχιμούα (συνῳ. γ).

πέτε (γεγ. bogdan) (Σ), πέτε (γ) = πέντε [πένε] πέτε ηχέτ = πεντεκόσια.— πέτε μίτε (γ) πέτε μίτε (γ) πέτε μίλτε (Πόγ.) = πέντε χιλιάδες. — πέτε μιλτεθέ καὶ πέτε μιλτένε (α) = πέντε ἑκατομμύρια.— πέτε-κ καὶ πέτε-κ = οἱ πέντε.

πέτε-δέτε (Σ) ἀντὶ πέτε-δάτε (γ). — πέτε-δέτε καὶ πέτε-δίτε = πεντήκοντα, κόν. πενήντα.— πέτε δίτε καὶ πέτε-δάτε καὶ πέτε-δίτε (συνῳ.).

πέτε-μέτε-δέτε: ἀντὶ πέτε μίτε δίτε = πέντε καὶ δεκα.

πέτε-μέτε-δάτε πέτε-μέτε-δίτε καὶ πέτε-μέτε-δάτε πέτε μέτε δί ε = πεντεκαίδεκα, δεκαπέντε κοιν.

πεντεκέ ἐπίρ. = πεντεκάδες. (Περμέτ.)

πεντεκέτ (Περμέτ.) ρ. = πεντεπλασιάζω.

(ι-α) πέτερτε-ι-α (Περμέτ.) = πεντεπλοῦς-ῆ.

πέτερ-ε = πεντάρων.

πέτεδ (γ) πέτεδ (τ) ἐπιρ. = κοντὰ πέντε μεγάλης, τρίμετρα.

πέτι ι (γ. τ. bogdan) πλήθ. πέτμετε = πέλεκυς, πέλεκες. β) ἔξ., πέλεκες.— πετίμετε (bogdan) = τὰ πέλεκυ.

πετέτ-έτ (γ. τ. budi-bogdan) (Ἑλλην. πεθ-ω) ρ. ὑπόθ. = πάτγω, β) πεκείνα (= χρὸ συμβαίνει τι) πρτίν] κέτ (γ. τ.) πεκείνα κακά.

(ι) πέτερ-ι (γ) ε πέτερ-ε (ι-α) πετερ-ι-κ = πέμπτος-η.

πέθ ι (Σ) πλήθ. πέθετε = λιθάρων (τὸ ἑπόμενον ρίπτεται τοις δὰ τῆς χει-

ɣ́ć], γνῆρ-ι (Σ)=πέτρα βαρεῖα, μεγάλη· ἢ βράχος· πι γῆ ζῆσης με πάδε (Σ)=πετροβόλιτσια.

πάδε (Τυρν.) [πιδῆ] ἅπαξ. πάδθ. (Ἔλδασ.)=κανφ ντγέ πρηγίτς νλι-γῆ γῆ τε ρόνδε με γῆ· θίγε κ με τε δὸ δούλγτε πρρὶ μάγε βιδ= τὶ ε ρόνδε ἴδντ· ντγέ πάδε κτὶ dad, πολῆ σε ὡς βιάν.—ντγέ πάδε κτὶ κοῦ ρτσάδι, πολῆ σὲ ὡς βιάν.—μία κτὶ νῆμε πρμιεδζι, τνδὲ ε ντγέ πάδε.—ωντδάε πάδε γῆδε κατνάνδι (ὡς δεγὰ φρτάσ)= ντπδνὶ μδε κτμδε γῆδε κατνάνδι=ωπρζε κατνάνδι [δ. παδθ].

πάδι-ε (γ) πλθ. πρδμτε=ζύγαρα.

πάδιδι (γ) ἅπ. [πιδῆ]=δ. σδάρε.

πάθα-ω πλθ. πάθε]-νε (γ) καὶ πάδε]νε (τ) [Λεπ. pâsela]=ἰχθύς, κυπᾶι ζάμ.—πάθε]νε μγῆτε=οἱ ἰχθῦς βεντόντας ἀπὸ συνανα-πρὸ ἰχθύων).

πάδεκτάμ-άμι (τ) πδεκτιάμ-άμι (γ) πλθ. ε-τε=ὁ ἥχος καὶ πεδ-κετιάμ-άμι [συνῳ.].—πεδεκτίμι-ἔκ πλθ. πρδκατάμτε ἔνλ.

πρδιάμ : =καθαρίζω, σκουπίζω.

πάδιάμ (γ)=ζυγίζω τι.—πάδίμα : ζυγίζομαι.

πάδιάμ-ε (Σ) πλθ. ε-τε καὶ πρδιάμ-ε (Σ) πλθ. πρδτάμτε (ἀνεγρα-μετιμὶς ἀντὶ δπρτιάμ-ε, δπρτιμ-ε] = γλύπτομαι

πρδιάμ (Σ) ἀντὶ δπρτιάμ] = γλυπτὸς.

πτιάβγ-ε πλθ. πτιαδβτε [ἴλλυρ. πέτσιμε]=λεπτὸν πανίδιον, φα-νέλα πχτμάνε μὶ τὸ ποτιάζει καὶ ὄχι μὶ τὸ πρώτο) [οἱ Ἀλβανοὶ μετακτιφίζονται κάτω τὴν λέξιν αὐχὶ δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες].

πάβ-ε : πλθ. πάτατε=τὸ φύλλον τῆς πίττας.—πάτατ' ε λμεσάμτ= τὰ φύλλα τῆς πίττας.

πάτρ-ου (budi) πλθ. πάτρατε [budi-bogdan] καὶ πάτα-ου (γ. bogdan)=ρόμφαια· πλθ. πάτατε δ. μάβγ-ε.

πάτρ-ε πλθ. πάτρατε [Λάλλα-Πεμπτ.]=ὁ πλάστης [δι' οὗ πλάθεται τὰ φύλλα τῆς πίττας (Τυρκ. τελσίμ-ε)

πάτατδ-τε (bogdan) ἐπιθετ. τοῦ πάτα-ου=μαχαίριον ἔνδυμα.

πτατιάβ (γ) ? ? ?

πάτατάμ-α πλθ. πάτατλατε [ἴλλυρ. πάτελον]=τηγανίτης.

πτρδν-ε πλθ. πτρδτατε (γ. τ.) [σκυτ. πέτμα] δ. δαμαδίμ-ε.

πτατάβ-ε (Πεμπτ.)=εἶδος γεντζικτης.

πυξίνης-α (τ) πλθ. α-τς = ξύλ. τυλίγ-α.

πυπάν-ι πλθ. πυπάντρης = μίθυσος, μεθύστακας, καὶ ἀμμιχάλ-ια πλθ. ἀμμιχάλης· τὸ θηλ. πυπάντ-ja πλθ. πυπάντης καὶ ἀμμιχάλ-ja· πλθ. ε-τς.

πυρλίν-ι (Κρυπ.) πλθ. πυγκίμητς = ξύλ. πυρλίν-ι.

πυγκίμ-άρια (Κρυπ.) = πυρλίν-ι.

πύπαρ-ι (γ) πλθ. πυδάρητς = κόκκος ἀπὸ κρασὶ ἢ πηλ. (Τσακων. Ζαρουχ.).

πύ-πύα (Σ) πλθ. πύπτης = τὸ πυτόν.

πύτ = ζέω· ἀόρ. πύχτ-α-ι· μετοχ. πύτης, πύκτους (γ), πύκτους (τ) (συντακ. μετ' ὀνόμ.) [ἄλλως πέπτω, πέπτα, πέπτω] = ζέω· πύτ ἐνάρης = ζέω τὸ φαγί· πύτ μέδυς κ.τ.λ.

πύτ : ρ. ἐνερ. (συντακ. μετὰ γενικῆς) ἀόρ. πύχτ-ατα, μετοχ. πύτης πύκτους (γ) πύκτους (τ) = ἐγγίζω, ἐπιτυγχ., ἐγλαρῶ. — ι πύτ με γίδ = τὸν ἐγγίζω μὲ τὸν δάκτυλον. — μας ι πύτ ατ = μοῦ τὸν ἐγγίζεις κόντον. — ἀνατιθ με πύτ = κάποιος μὲ ἔγγιστον (= ἔφτασε μου τις) ξύλ. περιπλ. ρ. 2] πύτ ρ. ἐνερ. (συντακ. μετ' ὀνόμ.) = σμίγω, ἑνώνω τινά, ἀντιθ. ἀφ.

πύτ-αν = ξύλ. ἀδαμάντ-ινα.

πύτ καὶ πυτ καὶ πυ (συνῳ.) = τίκτω, γεννῶ (ἐπὶ ἀνθρώπων ζώων, καὶ γυναικῶν) καὶ ἀλλ. (Τσακων.) (κατ' ἀναγραμματισμὸν ἀντὶ λέβης).

πυλάτ-ια καὶ μιλιάρ-ια = δύο ἕτερα κομμάτ. πλθ. πυλάντης. (τὸ μιλιάρι ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ μίλιᾳ = χίλια, θηλ. χιλίων ἡμερῶν κοινόβιον).

πύπαρ-ι (γ), πύπαρ-ι (τ), κυκμάρ-ι (Τσακων.) πλθ. πιάπρατα, πιάπρατης, κυκμάρητς [λατ. cucumis = πεπόνι, ἀγγούρι. ξύλ. τράνγκλ-ι.

πήγγουλ-ι πλθ. πήγγουλης καὶ πήγγουλ α' πλθ. πηγγούλατς = κλεφτοκρυφὰ, ἤτοι ἀνάγγειον ἀπὸν εἰς τὸ δένδρον ἢ εἰς τὸ ξύλον, κατασκευασμένον ἐπὶ τούτου, ἀναδενδράς.

πύρδ καὶ πύρδι ρ. [Ἄλλως. πέρδω] κοιν. κλέπτω, ἀόρ. πύρδ-α-ι, μετ. πύρδης, πύρδους (γ), πύρδους (τ).

πήγγ-α ???

πύπαρ-α = μερίδιον, μέρος, κομμάτι.

πυπαντ-ι πλθ. πιαπαντάρης, πιαπαντάρ-ja πλθ. μ-τς = μέτοχος, κοινωνός, [Τσακων. χωπαντ-ι].

πάδ̃ης-α (γ) πλθ. πιάδ̃ατς = μαλάωνω [Τνιρ. διρτελ]ί].
πάδ̃ιζε-α (γ) πλθ. πιάδ̃ιζατς = ὑπνώτ. τοῦ πιάδ̃ης-α.
πάδ̃ιζε-μάδ̃α = πιάδ̃ιζε πλῆτ με μιᾶ (Τνιρ.)
πάδ̃ιζι δαῖτός (Τνιρ.) = πιάδ̃ιζε κῆ ἁλῆτζατς [καὶ ἁμῆτζατς].
χμπρούδ̃ης (bogdan) καὶ τσπούδ̃ης (Ὀλύμπ.) [πβῆτς = πρητῆτς καὶ πιέτς] ἐπιρ. = ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω.
πμόδ̃ο (Πόβρι) ρ. ἐπιρ. [πλῆτσῖτ] = πλέκω κάλτσες. ἀόρ. πμῆτσα-κ-α, μτχ. πμῆτσόνατ [γ].
πόδ̃.δι: πλθ. πούβατς [γ] πιδ̃ῆτς [τ] = κυνῶ μανί.
πῆ ἢ πί: ρ. = πίνω. ἀόρ. πῖδ̃α-κ-α, μτχ πῆτ [γ] πῖτς [τ].
πῆ (γ) καὶ μπῆ (τ) ρ. = γουδαΐζω. ἀόρ. πῖδ̃α-κ-α μτχ πῆτ καὶ μπῖτ ἀντιθ. ἀπῆ [γ] = ξεγουδαΐζω.
πμῆτσης-α (Ξ) πλθ. πμῆτσατς καὶ πμαῖτς-α πλθ. α τς = πάλ-α [ξίφος].
πίν: (τ) [παλαιγικὴ ῥίζα] ρ. ἐνερ. = πικραίνω τινά. ἀπτῆ. με πίνου, τς πίνου, ε πίνου, = μέ, σέ, τὸν ἐπιφων. ἀόρ. πίνα-κ-α-ου, μτχ. πίνουτς.
πίνερ: (π. Βεράτ. Πεμπέτ. Κάρτσ. Ἀργυρ.) ρ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι.—νμερῶ ε πίνουτς = (γραικ.) πικραίνω; ἀνήρωπος, λυπερίνος. ἴδ. χαλμοῦ-άρτ.
(ε) πίνουτς-α, ε-πίνουτς-α = πικρόνω-ν.
(τς) πίνουτς-ου γίδ. = ἡ πίκρα.
πίνς-α: πλθ. πίνατς = στενῶ, ἴδ. κμίνω-κ.
πίνς-α: πλθ. πίνατς (π. Βεράτ. Πεμπέτ.) = στενῶ, στάλαγμα τρέλλ. καὶ τόπ-α [γ] πλθ. τόπατς.— πίνατ' ε ἔπατ = αἱ στενότητες τῆς ἡμέρας. β) νμῆ πίνς ἢ νμῆ πίνζε (τ) = ἀληθινάδα, λιγάδι, μιὰ στράλα. 3) πίνς-α = ἡ ἀπανθρωπιά.— πίνζε-κ-α καὶ τάνζε-κ-α: ὑπερφυσ.—βαθμολογία ἐπὶ ὑγρῶν: 1) νμῆτ = πλοῖον [ἐπὶ ἄκρου] ἐκκρέμαι. 2) πιόν— τόπιόν, γμῆδ̃ῶν = στράζει. 3) χμῆθ = χάνω. 4) τόπιγῆτ = [ἐπὶ βράσεως]. 5) πάρδατς = χύνεται. 6) βρῆτ = πλημμυρεῖ.
πιμῆμ-ι πλθ. πιμῆματς = πίκρα, λύπη. ἴδ. χαλμῆμ-ι.
πιμῆμ: (γ. τ.) = πικραίνω, λυπῶ ἴδ. χαλμῆμ.
πιμῆμ-όμι ρ. υἱδ = πικραίνομαι, λυποῦμαι ἴδ. χαλμῆμ-όμι.

πίκρ-φάτσ-ι-α (Ἐλάδα) = ἀπαισιόδοξος κατ. κἀμ ι κα μάνα πίκρα· (ἐν τῇ φράσει) κἐ πίκρ μάνα ! (ἐπ. ἀράς).

πίκρος : (Ἄργιν.) ἐπίθ. = πικρῶς· ἔδ. ἴδρτε (γ), χίδουρα (τ).

(ι-ε) πίκρε-ι-α ἐπίθ. = πικρία.

[τε] πίκρε-ιτε = τὸ πικρόν, ἡ πικρίτης· djάθρτε κάτι τε πίκρε=ι τυρί εἶναι πικρόν· ἔδ. ι-ε-τε ἴδρτε, ι-ε-τε χίδνιτε.

πικάτ-όζ (τ), τάκαζ (γ) = στάζω· ἄτρεπτα πικάτ (τ) = ἡ σίκαλη στάζει· ἄτρεπτα τάκαζ (γ).

πικλόζ (Σ) μ. ἀνεργ. σγρίζ (γ)· με πικλόζ κάλζι=με σγρίζου κάλζι.— πικλίζεμ = σγρίζεμ.

πικ/ευ : παθ. = φύνομαι· ου πάκ βεύκα, μίθ. = ἐβλάθε τὸ φυκί, τὸ κρίας· 2) πικ/ερ = ὠριμάζω (ἐπὶ ἀνακτώ) ὡς ωαπάκ/ε φίκ/τε, μάλτε, dάζδατε, γκάθτε = ὡρίμασαν τὰ σῦκα, τὰ μῆλα, τὰ ἀχλάδια, τὰ σταφύλια. — ι-ε-τε πάκεως (γ) = πάκεως (τ) = ὥριος· ἀντίθ. ι-ε-τε πανπάκ/ε-ιτε.

πικ/ερ : μ. = σμίγνυμι, (συνάπτω)· βάτε τε πικ/ερ μι νἐ νβρι = ἐπάγω κἀ ἀνταμώσω ἕνα ἄνθρωπον· ωαπάκ/ε μι κτε = ἀντάμωσε μέ αὐτόν· μίε σι ωαπάκ/με = καλῶς ἀνταμώθημεν· κατ. dότε πικ/ερ νἐθε = σοῦ θὰ ἀνταμώσω αὖριον· 2) ἑνώνομαι, σμίγω· ἀντίθ. dκ/ερ (γ) νdκ/ερ (τ) Ivάγκτε πικ/ετε μι γκάτε = οἱ ἄνδρες συνασπίζονται μετὰ τῶν γυναικῶν· ἔδ. πικ/ερ (Σ) = σπεύδω ἐπὶ τούτοις νἀ σμίξω τινά.— ξαπ (Σ) = συνάπτω τινα, ἐπιμελητήτης.— τσαπ/ = συνάπτω τινα ὡς ἐπιμελητής· 2) ἐκαπτ = ἐγγίζω τινά.

πικ/ : μ. (φυσ.) ἰδ. πικλ. μ. = γονῶ.

πίκ-ja : πληθ. πίκτε = ὀμάτι γκάρι πφ τε βεγε βάβ βράσκα.

πίκ-α (βερόπ.) πληθ. πίκτε = ἐργαλεῖόν τι μὲ τὸ ὁποῖον ἀπανίζουν τὸν λινόν.

πικόζ μ. ἀνεργ. (βερόπ.), πικίνεμ παθ. = ἀπανίζω-ζομαι.

πικjαγκάjθι : (Τυρσν) ἐπίρ. εἰς τὴν φράσιν, κἐ φεγό, νάνε γκρό ε νdάκ, σ' ι ωαδάτε πικjαγκάθι, νγκρ σα ε ζόλνε. — ντγκρόδε ἀνεμίσου (=ε νdάκjα ανεμίσανε) πίκjε μbε πίκjε (= γκρόφρε μbε γκρόφρε).

πίκjε (Τυρσν), βάκjε (Κοδ.) ἐπίρ. = ἄδοτνε ἄφτε πίκjε-πίκjε = νάνε μbι ναίπ.

πιβίζω (Τυρν.) ρ. (συνεσ. μετὰ γενικῆς) = ἀντιζῶ τὸ χιόνι τὸ πρωΐ, γίνομαι (νδιάκ) τυπόμαι μὲ τὸ ζῦμι. — *πιβίζου τὸ χιόνι*.

πίγι (γ) πίχι (τ) μετ. ρ. πίβ = πίνω.

πίγρο-ι (γ) πλεθ. *πίγρινε*, *πίχρο-ι* (τ) πλεθ. *πίχρινε* = βαζανάρικο ἀρκ. ἢ κατσίκι· 2) = μάδενες.

πιγγί (Παχμάτ.) ἐπιφ. = *πίπι*. μία *πίπα* = ἑκατοντά.

πιγίδι-ι (γ) = σπυλάτο.

πίπ (καὶ *πίπη*) - *πίπ* - *πίπ*, *πίπω*, *πίπνι*, *πίπιμε* (Καθ.) *πίπνη* (Ἰσκ. - Ἀλάδαν.) *πιπλίβ* (Παχμάτ.), *πιπλίβη* (Πεχάτ.), *πιπλίβ* (Ἐλάδαν), *πιπλίβ* (Κριτ[α] ρ. = φελίζω, ἐκβάλλω σιγανὸν φωνὴ, ὅπως μόλις ἀκούεται· ἁμιλῶ σιγανὰ [Ἐλλην. *ψιθυρίζω*]· *μὴ πιπλίβ!* = μὴν νδριάρ *ζί* = μὴ ἐκβάλλεις (τὴν παρφωνιάν) φωνήν.

πιπλίβ-ι (Παχμάτ.) *πιπελλίβι-ου* (Παχμάτ.), *κριθι-κόλαβ-ι* (Παχμάτ.) = *φελίζι-κ*.

πιπίζ-α (Ἐλάδαν.) πλεθ. *πιπίζκης* [Ἐπιθ. *μίρα*] καὶ *πιπιδάρ-κ* (Παχμάτ.) πλεθ. *πιπιδάρκης* = *φίλ* καθῆκες χρόνια. — πβ. *ἀπαμάζι-κ*.

πιπίρ-ι = τὸ *πιπίρι*.

πίπθ-α = ἡ γλωσσὶς τοῦ λάχνα ὅπου ἐξέρχεται τὸ φωνῆ.

πίπθ-ι, *σπίπθ-ι*, *χαβάθι-κόλαβ-α* = εἶδος σπυρί.

πιρδίκ-α (Σ) πβ. *πιβίκ-α* (Σ).

πιρίόν-ι (Ἀγγλ.) = πβ. *πιανίσι-ι*, *πίμπι-ι* (γ) = βαζανάρικο.

πίρρο-ι (τ) πλεθ. *πίρρινε* = πβ. *πίμπι-ι* (γ).

πιρπιτούν-ι [Σ] πβ. *βιτσίκ-ια* = βίτσικτα.

πίρω-γιαν : πλεθ. *πίρχ[ε]ν* (Παχάτ. Πεχμάτ.) = πβ. *γαρσούφ-ι γαρφού-γκυλφ-ι*.

πίς, πίς πίς : θερμόφερτ μάστιγ. — ἀντιθ. *πίν!*

πίσ-α πλεθ. *πίσατς* = ἡ γάτα [κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων]· 2) ἡ *πίσα*, 3) ἡ *κίλιτσις*.

πιτσ (τ) ἐπιφ. *πίτα* (Τυρν.), *πίτσ* (Σ. Καθ.) *πίτσης* (Ἐλάδαν.) *πίδι* (Ἀγγλ.), *νίτ* (Σ) *νίχ* (Κριτ[α]) = κομπιδάρικος· ὡς λέξη *πίτσ*, *πίτσης πίδι*, *νίτ*, *νίχ* = κομπιδάρικος· καὶ *πίτσ-ιν* (Τυρν.), *πίτσ-κ* (Καθ. Σ) πλεθ. *πίτσατς πίτσ-κ* (Ἐλάδαν.) πλεθ. *κ-τς*, *νιτ-χ* (Σ), *νίχ-κ* (Κριτ[α]) = κομπιδάρικα.

πιτσίν-ίτ-ίτ (Παχάτ.) πβ. *σπρίτ* ρ.

πουάρ-α (Παρέκ.) βλ. αηρπάρ-α.

πούλ (γ. τ.) πυτσέλ: = ρ. ένεργ. = τσιμπώ τινά πιθούρμ-αμ, πιτσ-κόρμ-αμ = τσιμπήματα.

πουλόλ-α (τ. Άργυρ. πιτσέλλ-α (γ) = ίδ. πιτσέλλ-ja (ή λίζα κοινή εἰς ὅλας τὰς γλώσσας).

πουλόλε (τ) ρ. = ἔτσι με πιτσέλλ = πιτσιλῶ.

πουλόλ-ja ('Ελβασ.) πλθ. πιτσέλλjατς = πιάσε' ε γέρτς πφ τε γλώσσ-ήτσης.

πουλόλε-βα (γ. Μελήτσα) καὶ τσαλjίν-α (γ. Μελjατσα) πλθ πουλέ-νατς = πιάσε' ε βόγελjε.

πῦρ-α: πλθ. πίθατς = πιάτα, (δένδρα) (Τυρν. πδαρ) 2) δρθίον (τὸ ξύλον τῆς πιάτσης)· πδιε πιάρφ = ἀνέβαιν τὸ δρθίον πιφαρ: μι θὶ πιάρφ = μι δένετε (μι κατέστημεν)· δια πιάρφ = τὸ ρεπιάδι: τὰς πιάτσας.

πδα-αν ('Αργυρ.) πλθ. πιάjατς = ἴδ. πιδα-αν ζβ πιάj = φοιτῶν· ζβ πάδj (γ).

πδαπιάρ-ήρε ('Αργυρ.) = ἴδ. πδαπιάρ-ήρε (γ) = φοιτᾶς. — πδαπιάρε-jα: θηλ = ἴδ. πδαπιάρε-jα.

πδάj ('Αργυρ.) ἀνωμ. = ἴδ. πδα ἀπφ, λέγ πιάj = κομπολόϊνα.

πδάj (τ) = βλαβερίζω.

πδαφ-α: πλθ. πδάφαρτς (Παρέκ.) = φαγγίτες (Τυρν. τσφάκ.).

(ι-α) πδάτς = ἐκ πιάτσας· δάγ' ε πιάτς = κυλῶ ἐκ πιάτσας.

πδιρεjά (ι-ω-): ρ. = βλαβερίζω· πιδιρέjα νάγ βάθ.

πδιρέλφα (Παρέκ.) πλθ. κ-ατς = βλαμμένος.

πδιτς (γ) μλιτς (τ) ἐπιθ. = μαυδισμένος· ἀντιθ. ἔπδιτς (γ) (ι-α-τς) πίτς, (γ) μλιτς (τ) = μαυδισμένος-η-ον.

πδjαμ (γ) μλjάμ (γ) μλjάμ-α = ρ. μαυδίζω· μ' υπίς κάμλjατς = μαύδισαν οἱ πόδες μου.

πδjαμ: πανθ. = πίπρων· 2) μαθὼ, dδjαμ· φρόνω: πδjαμ ε dδjαμ = μαθὼ.

πδαρ-α (Κοθ.) πλθ. πδάτσατς = χωρὶν κυρόνον.

πδαφγιόj (Τυρν.) ἐπιθ. = μι κjὸ μλὸ δέτ, ε μι καμλς πφjάτς = καταλάβαν καὶ πιπαφγιόλj (Σ. Κυνέj.), κμαφγιόλλ (Ἐλβασ. Κοθ. Βαρέκ.) μι πιπαφγιόλλ = ἔπεσε κατακέφαλα.

(ι-α-τς) πδαφγάς (γ) φμαφάτσατς-α-ατς· καὶ (ι-α-τς βάτσαφ (Σ).

πιστρεφί : (γ) ρ. ἐναγγ. = σμιχάνα, κομμάτια κανεὸς μπαλτίου· πιστρεφί σίτε νγα dikli = κομμάτια τοὺς ἀβελμιὰς ἔνενα τὸ ἀλόνι.

πιτιμάζε καὶ *πιτιμάζεσθ* (Τυρν.) = ἐπείγ. — *πιτσουγκλάζ* (Σ) = ἰδ. *πιτσουγκλάζ* = κατσαδιάζω.

πιτ-αδίτσ-α : (Βερέτ.) καὶ *πιτσ-αδίτζ-α* (Βερατ.) = εἶδ μίζε ἀ βίγελζε κἰε τε φᾶα μίδνε κτιέ τσι τε πιτσάλ.

πιδοπόφ-χα [πιτσάζ], *πιτσοκτόφ-χα* [πιτσοζ] (γ. Μελτσάν, Κρούγε καὶ *πίτσαγγ-α* (Σ) πλθ. *πίτσαγγατε* = ἀ τσιμπίδ κανεὸς.

πίτσ-α πλθ. *πίτσατε* = ἰδ. *πίδα-α*.

πιτσίζ-όζ-όζετ-όσετ = ἰδ. *πιδοζ-όζετ-όσετ* = τσιμπῶ.

πλθ-ε ἐπιτσ. τοῦ *πιθ-δε*, ἐς *κδε-ι* καὶ *πδίαφ-α* [Σλατάτ. *πίτδα*].

πιτδία-αν ??? (ἐγχειρίδιον, μαχαιρίδιον) bulčić

πιτῦ μαγε-α (Κρούγε) *πιτῦ-μάγε-κ* = *πβ|ῦγάγε* εἶδ δεν μαγράνγε.

πλάγε-α (Ἀργυρ.) = *πλάξ* (ἰδ. *dgμάδgε*).

πλάγε-α πλθ. *πλάφγατε*, *πλάφγε* [Λατ. *plaga* Ἑλλην. *πλαγή*] (τσιμπῶ τοῦ λ ὡς ἡ) ἴδα *βάγγ-α*.

πλαγάζ-άγαν (Σ) = ἰδ *βαγάζ-άγαν* (Σ) *πλαγάν-αμ* [π] [Λατ. *plagu-amus*].

πλάνδε-α (γ) πλθ. *πλάνδε* = *βάτε-ι* = ἀμπέλι.

πλάνδρε-ι (γ) *πλάνδρε-ι* (π. Ἀργυρ.), *πλάρετ-ι* (Σ) πλθ. *πλάνδρατε*, (γ) *πλάνδρατε* [π] = ἡ κοιλιὰ κανεὸς, ἰδ. *χρετνίν-ου* (Σ).

πλάνοφτε (γ. Ἰνδί) = ἀδιαπονία, περιοσία, *κτῆμα* (χράτα) = *αἱ πλάνε ε ἄτρε* : ἔχεις κτήματα καὶ ἀλείνε ; ἰδ. *πάφτε-χε* = περιοσία.

πλάν-ου : *πλαχίτε* = γέρων, *πρεσβύτερος* πλάνου ι *μάτδε* = *πλάνου ι βάτε* = πολὺ γέρων· *πρεσβύτερος* πλάνου ι *μάτδε* = *πλάνου ι βάτε* = πολὺ γέρων, *πλάνου ι λάδτε* = γέρων προβιβασὸς τὴν ἐλιάν (Σ) = ἀγρίδι, *πολιός* = ι *βάτε* 2] ἀνεμιγέρων· *πλάνου ι κατσάνδιτ* (γ), *ιφτάλια ι φλάττε* (τ).

πλάνα-α = πλθ. *πλάκατε* = γραῖα· *πλάκα* ι *μάτδε* = *πλάκα* ι *βάτε*, *πλάκα* ι *λάδτε* 2] ἀγχιὰ, *πολιά*, ι *βάτε* εἶδε *πλάκε* = ἡ ἀγχιὰ ἀκαλυσία.—*φίβε πλάκα* = ἡ ἀγχιὰ ὀρτσία.—*πλάκατε* ὀνομάζονται οἱ τρεῖς ἡμέραι τοῦ Ἀπριλίου κατ' ἃς γίνεται βαρὺς χειμών· ἡ 8η Μαρτ. *Πρίλε, Πρίλε, Πρίλε, φ-βγλὲ πρ. δι δὶε χῦλα, τε θᾶ πλάκατε με γίδε τσ' κε [σπανὶ πλάκα κίδτε θίνε, Δόκα νδε μάρτ τε μάλτε, ι πόρδ νδε δνάζετ Μάρτι].

πλήθι-μλήθι (τ) ρ. ένερ. = γκρέμνα τινά. καὶ πλήκαρ-μλήκαρ (τ) ουδ. = γκρέμνα ὑψ.—Σημείωσις.—Τὸ μὲν ἐθνικὸν ὄνομα τῶν Ἀλβανῶν ἦτο Πλῆθι. [Πλῆσσ-ις, Πλῆγ-ις, Πλῆγ-ις], τὸ δὲ ὄνομα παντοῦ Σκήπετερ. [σκήπτ-ρο = ἀετός], ὡς ἀποδεικνύει καὶ ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ Διός· μετέπειτα τὸ ὀνομαστικὸν ὄνομα ἔλαβε τὴν σημασίαν τῆς ἐθνικότητος, ὡς τοῦτο σημαίνει πάντοτε· π. χ. Χριστιανὸς καὶ Ρωμαῖος, Μωαμεθανὸς καὶ Τοῦρκος, εἶναι ταυτοσήμαντα.—Τὸ ὄνομα Ἀλβανὸς εἶναι ἄγνωστον καὶ ἄχρηστον παρὰ τοῖς Σκυπετάροις, ἀλλ' ὅτε εἰς κάτοικος μικροκρατικοῦ μέρους τῶν Ρωμαίων ἐστὶ ὡς ἀποικοῦντες εἰς τοὺς κλίβους τῶν Ἀλπεων, (ὅθεν λοιδωρικῶς ἐρωτῶσι) εἴτε ὡς φέροντες λευκὸν (albam) στολὴν· πρώτων οἱ Βυζαντινοὶ χρονογράφοι μετακαλοῦσιν τὸν λόγιον Ἀλβανός.—Ἡ Πελαγονία (Τουρκιστὶ Μοναστήρ) πόλις τῆς Μακεδονίας, πολὺ πυθανὸν ἐτύμασε κατ' ἀρχὰς τὸν χῶρον τῶν Πελαγόνων (ἡ Πελαγόνη), (Κ. Χριστοφορίδης).

πλήθι-πριῆτ-ις (Ἔλβασ.) πλεθ. πλήθι-πριῆτ-ις = ἀετοῦ, ὁ φθείρων τὴν περιουσίαν εἰς ἀετούς.

πλήθι-ὁ (Βεράτ.) [θλ. πλάνις] = τετραχειρώνης συκοφάγος, ὃν θέτουσι ἀπὸ τινος ξύλου διὰ νὰ ἐλκύσουν ἄλλους συκοφάγους νὰ τοὺς πιάσουν.

(ι-ε) πλήτι-ι-ε (Καβ.) πλ. (ι-ε) περιφόβητος (Τυρν.)

πλήθ καὶ πλήθι: ρ. = φαγίζω, σχῶ. ἀόρ. πλήθ-α-κ-α, μτχ. πλήθ-ε, πλήθ-ουρ, πλήθ-ουρ-ε (τ) = πλήθι κβλήμτε = ἔρριξαν τὸ γυαλί. — πλήθ! = σκάσε! (ἐπὶ ἀρᾶς) : πλήθι ὑάτου σε ηγίν δούρε = ἔσκασεν ἡ καλιὰ του ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν.— πλήθι ηγε υδηρι = ἔπλασεν ἀπὸ τὸν λίσπον.— τε πλήθετε Ζότι! τε πλήθετε σινε! (ῥρόπαι; ἐπὶ ἀρᾶς) — ε κεμ ζημμένε τε πλήθετε = εἶμαι χαλοπαθημένος.— ζένερε πλήθετε-ι-ε = χαλοπαθημένος-η. — Ινιζ-πλήθ-ουλ-ενε (ῥρόπαι).

πλήθ-α πλεθ. πλήθατε = μάγουλα, σιαγόνων κοιλώματα. — πλήθα ε γῆπε (γ) = botton di Halepo.

πλήθάδ-α (τ) πλεθ. πλήθάδατε = τὸ ἄγκιστρον πλεθ. τάπατε = ῥόπαι-μι (Ἔλβασ. Τυρν. Κρυσβ) = τὸ ἔνστικτον, τὸ κινητὸν πράγματος τῆς ὑλικῆς (νοήσεως ἐπὶ ζώων), πλήτάδατ' ε θηρίε-τάδατ' ε θηρ-

πίσε, μάλεμε' ε δεπίσε = τὸ δεξιὸ τῆς ἐλιᾶς. — 2) πλεκάνδε-α = κουκουβάγια κοιν. με χίον νέε πλεκάνδε πέε σον = μοῦμβέαση ἕνα κακο- πούλι 'ς τὸ μάτι μου. — με χίον νέε κρόνδε νέε σον (Σ). — 3) πλεκά- νδεφ-α = τὸ λάφυρο. — bëj πλεκάνδε = πλεκανδάια = λαφυραγωγῶ.

πλεκανδάδο-ί-ἰ (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = λαφυραγωγῶ.

πλεκανδάισα = λαφυραγωγήσαι· μτχ. πλεκανδάιτσαμε.

πλέκε-ι = κουδούνα μαλλίνη χονδρὴ δι' ἀπάνω.

πλεκεζέρι-α (γ) πλεκεζέρι-α (τ) = τὸ γῆρας, τὰ γεράματα.

πλεκεζέρόϳ (τ) ρ. ἐνεργ. = γερασμὸ τινος· ι μβέ πλεκεζέρόϳ (γ) με πλεκεζέρόν dhëlpi (τ) = μὲ γερασμὸ ὁ κύριος μου = με μβέ πλεκε- ζέρόν dhëlpi (γ).

πλεκεζέρόϳ-α (πλεθ. ἔχρησις) ὄνομα περιληπτικὸν = ἡ γερουσία, τὰ πρεσβυτέρια, οἱ διαγράφοντες οἱ φρονοῦντες τοῦ λαοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ.

πλεκεζέρόϳ-ε πλεθ. πλεκεζέρόϳε = οἱ ἀποφασισμένοι, τὰ ἐγκεκρι- μένα ἐκ μέρους τῶν διαγραφόντων (πρβλ πλεκεζέρ).

πλεκεζέρόϳ (γ. Μαλῆσία) = παγκοσμίῳ συμβουλίῳ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ,— κοιν. θεμέλιωσε dy ty' πλεκέζ α gë ὄνομε με θνῆκ pë ηj πολύ ανεξέρε θόνε se a κέμι πλεκεζέρόϳε.

πλέκεσγον (Παρμάτ.) = αἰτχύνη, αἶσχος, ὄνειδος.

πλέκε-ι πλεθ. πλέκεσε [Λατ. populus nigra] = λεύκη, κέγκρος· (Τοῦρκ. καβάκ) πλέκε πας πλέκε, πλέκε πλέκε, πλέκε πας πλέκε.

πλέκετ-α πλεθ. πλεκέτατε = φύλλα, ζύλλες κοιν.

πλεκέτόϳ (Λεγομ.) ρ. = κλαδεύ] πλεκέτατε.

πλέκέζε = (Βεράτ.-Παρμάτ.), πλέκέζε-ϳε ζη], πλεκέζέν-ι (Τοῦρκ.) = κοπρίζω πλεθ. πλέκέζετε (γ).

πλεκεζόϳ (γ) πλεκεζόϳ (Βερά-Περγ.), πλεκεζέ] (Λεγομ.) = κοπρίζω. πλεκεζόϳέμε (γ) πλεκεζόϳεμε, πλεκεζόϳεμε (Λεγομ.) παθ.

πλεκεζόϳε-α (γ) πλεθ. πλεκεζόϳατε [ἐξ πλέκω] = ὄρυγμα, τάφος καὶ πλεκεζόϳε-α (γ) πλεθ. ατε — bëj πλεκεζόϳε (γ) = ὀρύσσω. — τρέ πλεκεζόϳε (γ) = κάμω τὸ τάφο, ebjem πλεκεζόϳε = καταδυκάζω τὸ ἐνοῦκι· πλεκεζόϳε μι νέε πλέκε λέϳεσε = μέτρος κοιν. ἁπλοῦν ὄρυγμα· πλεκεζόϳεσε με dy πλέκε λέϳεσε = δίμετο.

πλέκε-ι πλεθ. πλέκεσε [συγκρ. πλέκθος] = σβόλος πράσου.

πλέκε-α (Ἐλβασ) πλεθ. πλέκεσε = πλέκθος (Τοῦρκ. ἐμμπέτ).

πλ́ύσ-γου (Παγκάτ. - Κόρτσ.) πλυθ. πλ́ύγ́ματς = ζδ. κ́ίτσ-α = δυμπέα.
(ν-α) πλ́ύγ-ο-α (bogdan) = ἀμαλός.
(ν-α) πλ́ύγμ-α-α = ἀνωμάλεια· βραχυλόγιστος. καὶ πλ́ύσ-γου, πλ́ύγ-α.
πλ́ύσ-: ἀπό. [Λατ. pleo ἔχρηστον ρ. εἴς τὸ complere, implere, plentura, plenus κ.τ.λ. — ὡς καὶ τὸ Ἑλλην. πλέω ἀχρηστον εἰς τὸ τὰ : πλήσω, πιμπλάω, πίμπλημι, πλύθω, πλησῶ = γεμίζω· πλέως-α-ον = πλήρης] = γεμάτος· ᾗ πλ́ύσ- (γ. τ. budi) = ποτέ (Τσιρ. τσιμ́ύ). — νέ βίν πλ́ύσ- = ἐν ἔντι ποτέ· ἀντίθ. μάνγρατς ἢ μ́ήτς (Ἐλβασ.) μβοῦ πλ́ύσ- = γεμίζω, γεμάτος καὶ μπλ́ύσῦ πλ́ύσ-.
πλ́ύσαρ-α: πλυθ. πλ́ύσαρτς = ἐκ τοῦ Λατ. pilleus] κοινῶς· ἡ πλέσαρ = ἔγγειον οἴνηρὸν ἐκ ξύλων· ὑπ. πλ́ούτσ-ε. — καὶ πλ́ύσαρ-α, πλ́ύφαρ-α (Βιμ́άτ.) = στρογγύλα μὲ τοῖχ. — πρ́ύφαρ-α (Παγκάτ.).
πλ́ύσαρ-α (Ἄργυ.) πλυθ. κ.τσ = ὑπ. φλούσαρ-α (Βιμ́άτ.-Παγκάτ.) = φουσκάλι-ὄδος. — ι-τε πλ́ύσαρ-ι-α ἰσοθ.
(ἡ) πλ́ύσ-α: (ε) πλ́ύσ-ε πλυθ. (τς) πλ́ύσ-τς ἀρ. (τς) πλ́ύσ-τε ἀπλ. = πλύσεις, ποσοτικόν. — (τς) πλ́ύσ-τς ὑπ. = τὸ πλύσιμον· ἀντίθ. (ν-α-τς) μάνγρατς (γ) (ν-α-τς) μ́ήτς (Ἐλβασ.). — πρ́ύχ́ου· ε πλ́ύσ- = πλ́ύχ́ου· ε δένδρ. — χέν· ε πλ́ύσ- ἢ χέν· ε πλ́ύσ- (τ) = πλυσίλινος. — σαμβοῦ χέσα (γ) = σαμβοῦ χέσα = ἔγκαυστα ποσπάσματα.
πλ́ύσαρ-ὅρ (τ) πλυθ. πλ́ύφρατς = ἡ ὄσφρησις, κοιν. τὸ ὀσφρητικὸν τοῦ ἀτόμου. — πλ́ύσαρ-ὅμ (γ) πλυθ. πλ́ύμ-ατς, πλ́ύφ-ὅμ (συγχ.) πλυθ. πλ́ύφατς.
πλ́ύσμ-βι: πλυθ. πλ́ύσμβατς [Λατ. plumbum] καὶ πλ́ύμπ-βι πλ. πλ́ύμβατς = μόλυβδος, κοιν. μολύβι.
(ν-τς) πλ́ύσ́αμπ-α-α: ἐπίθ. = πρός πλ́ύσμβι = μολύβδινος.
πλ́ύσ́βαν-ι (budi) (πλυθ. λάσαι) [συγχ. πλίσ-βι], πλ́ύσ́βαν-ι (γ) πλ́ύσ́βυν-ι (τ) = σαΐνι, κοιν. μπογιές. — θεούντ πλ́ύσ́βανς = τσιν́ίζω τὴν σαΐνι.
πλ́ύσ́φοτσ́ (γ) πλ́ύσφυρ́ (τ) ρ. = σκονίζω τι.
πλ́ύσ́βοτσ́ίγ́α (γ) πλ́ύσ́φυρ́ίγ́α (τ) = σκονίζομαι.
πλ́ύσαρ-α πλυθ. πλ́ύσαρτς (Τσιπ́ίν) = φωγγολάκι κοιν. καὶ ἀρίδζ́-α πλυθ. ἀρίδζ́ατς.
πό: μέρος τινὸς ἢ τόπου πρὸ τοῦ ρ. (ἀναπόδατος, παρατατικοῦ) ὡς: βάτα = ὑπάγω ἢ θὰ ὑπάγω. — πι βίτα = ἤδη ὑπάγω. = μερ τσίλα βά-

τσιγ. — ζε = τρώγω, ἢ τὸ φάγω. — πο ζε = τζὲ τρώγω = χαρ τυλέι ντγίνε. — ζάλε = ἔτρωγα. — πο ζάλε = τζὲ ἔτρωγα = ὅπῃ τυλέι ντγίνε.

πά: ἐκεῖ, βαθαιστικόν = καί, μάλιστα. καὶ ποτέ, ἀντίθ. πόλε.

πά: (γ. τ) πὶ (Ξ) συνδ. ἀντίθ. = ἀλλά, ὅμως. — ν ἤτρ τε ν' ἀγγίν, = τοῦ λέγω ἀλλὰ ἔδν ἀκούει. 2) πὶ = μόνον. — πι κῆ πὶ = βάτρα κῆ τὶ = μόνο δί' ἐσέ. — πο πε κρεί πολέ = βίντρα κῆ κρεί πολέ = μόνο διὰ τοῦτο. 3) πι ἢ ποτέ = ὅμα. — ποτέ τε χάϊ Ἰνιαε, ἰχε κρεί = ὅμα φάγῃς φωμί ἴσα ἐδῶ. — πο τε φλῆβε (= ποτέ τε φλῆβε) ελί ζαμρίνιτε = ὅμα ἰρλάσου θυμώνει. — ποτε πελῆχ πίτε πάϊβ ἀρίτρε = ὅμα ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς μόλον νὰ φῶς. — ποτε τε λάτε κὶ, ελί πτόνε λιένε = ὅμα ἔπιγε καὶ ἠμέτε. — ποτε ἐκὶ κὶ, ἰκε νίνε = πόλῃ ἐκὶ κὶ ἰκε νίνε = ὅμα ἤλθεν κάποιος ἐγὼ ἀναχώρησα.

πά: σημ. χρονικὸν ἐπίρρημα. πὶ κρεί, πι αβτού = πάντοτε αὐτὸ τοῦτον τὸν τρόπον, πάντοτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — πι κρεί λέμι ελί κὶ = ἀκούσας ἔπεφτε καὶ κάτω. — πι κρεί, πι αβτού = ἀκούσας, αὐτὸ πως.

πατανίκ-ου (τ) πλθ. πατανίκατε = ἴδ. φλῆβε = πατρόπαιον πάππου

πατοθ-ιμί (τ. Πεῤῥαιτ.) πατοθάν-ώ καὶ πατοθ-ώ (γ) πατοθά-ιτι (Ξ) = τὶ πάτριον τοῦ ἄλλου.

πάλ-ι (Ξ) πλθ. πάλμε = ἴδ. εἰνδ-ι πάλμε' ε φωτεάνε = εἶναι ε φωτεάνε = αἱ λάξεις [πτυχαὶ] τοῦ φουστανιοῦ.

πάλμάδι-ι (Πεῤῥαιτ.) = χαῦνος, ἀδυνάτου κράσεως, ἐκλελυμένος ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων.

πάλμ-ι (ἀορ.ιστ) πλθ. πάλμάτε = λαός.

πάλμάν-ι, πάλμάτ-ι πλθ. πάλμάτε = ἴδ. βίτα-ου.

πάλμάτσι πλθ. πάλμάτσε (Γλ. σταρέν).

πάπάρ-ι (Πεῤῥαιτ.-Πεῤῥαιτ.) βάβάν-ι (Ἄλβαν.) = ἴδ. βερβίν-ι. — βάβα τρέϊ Ἰκάϊτε.

πάπάϊ-ι πλθ. πάπάϊμε [Ἕλλην. πάπαλον] καὶ πάπάϊτ-ι ζίμάρ-ϊτ-ι (Πεῤῥαιτ.) = γκὸρ ν μάθ. — με χάϊ ηϊε πάπάϊ ἢ με χάϊ ηϊε πάπάϊ γκὸρ.

πατά: = ἴδ. πατοθ, ἀνωφ.

πάτατά-ι (Ξ) πλθ. πάτατέ = λαός. ἴδ. γλάνδϊτ-ϊ καὶ λατάτ-ζι.

παπουρδί (Σ) = ίδ. θγρούα (Τυρν.) ρ.

μέρ-πο = πλλά.

παράδεισοπλ-ι (Ἴλδαν.) [παράδ-ο-δέκαυλ-ο] πλεθ. παράδ-ο-δέκαυξης καὶ δέκαυλο, δεκαυλίνης-α (Κρούβα) = ἐγ' ε φύτς = ἀναμοστιλλίδιος. πλεθ. δεκαυλίνητς.

πάρδε-α πλεθ. πάρδητς [πάρδ. ρ.] = παρδέ, κοιν. παρδαλή.

παρεύβε-α. παρούβε-α πλεθ. α-τς = ίδ. βαλβίνδης-α.

παρετ-α: πλεθ. παρετητς = παραγγελία, ἐντολή. — λ]ἔ παρετ = ἐντέλλομαι. — παρετη-ίτ-ιτ (γ) καὶ παρακε-ίτ-ίτ (τ) = παραγγέλλω, ἐντέλλομαι. — παρετίτερ (budi) πεθ. = παραγγέλλομαι ὑπό τινος.

παρέτ-α (γ) πλεθ. παρέτητς = 24 ὥρατα μέτρητς· κβέτης παρέτης [= 24 hectare] τε κοιν' ε αἰ ἄρα τί απέ ηλεί (θέλω κοιν κλέφτης, ὅταν ἀθελατικοι κατεῖργος τις ὑπόπτης.

παρετ-α (Ἄργυρ.) = ίδ. παρετ-α = ἐντολή.

παρέτερ (Ἄργυρ.) = ίδ. παρετέτ-ερ = ἐντέλλομαι.

παρέτερ πλεθ. παρτέβητς = ἡμερίς· παρτέρε-ρε πλεθ. α-τς ἡμέ

πάρτ-α πλεθ. παρτητς = πόλις, πολίον. [λατ. porta].

παρτακάλ-α (γ) παρτακάλε-ρε (τ) = τὸ παρτακάλιον.

πάρτ-ρε (Βερά.) πλεθ. πάρτητς = ίδ. γουμελίστα-ι.

πάρτεζι: ἐπιρ. = ίδ. γουμελίστικα.

πάρτε??? ἢ πάρτεζε???

παρτέτ-ε-ε (γ) ρ. = σβέννω πῦρ, παρέτητς· μετοχ. παρέτουτς

παρτέτερ (γ) παθ. σβέννομαι ὑπὸ τινος.

πασι, πάτα (ἐνικοπ. μετὰ χαμ.) = ίδ. σι, σιτά.

πασι-πάρ = ὡς, καθώς, συνώς, σπανίως· σιτοί μπάρ· = σιτοί πάρα = καθὼς πρέπει.

πασπαίρ (γ. bogdan) πασπαίρ (budi), πασπαίρα, πασπαίρε. (γ) σιτοί πασπάρτε (γ. budi), σιτοπαρτε = ὑπάρ, ὡς νά.

πασπάρτ καὶ ζαβάρτ = τετράγωνα γῆς καλλιεργήσιμα, ἀκαταδιάφορος, τὰ ὁποῖα πρέπουσι νὰ καλλιεργῆσι ἡ γεωργὸς ἐκ διαλειμμάτων.

πατρί-γε (Μιζακέγκ) [πάτρ-πατρέ] (πνεῦμ. χαμόν) θεπτι-κ = ἱερός. — πολλάρτ = ἱερεύς. — θεμέζεγε = πάτηρ πατρέ-γε = χαμόν.

πόδαζι : (τ) ἐπίρ. = κάτωθεν.

πόδης ἐπιρ. πόσου (ναυτικ. μετὰ γεν.) = κάτω ἀπὸ, σύστρ, κάλης, λέγετ πόδης αὐτ' α λιμάν· ; = κάτω εἶναι ἡ ἀκόμα ; ζυδ-α πόδης = χίμα κάτω κάτω· ε' ε ἐσ με πόδης = δὲν εἰ δίδει παρακάτω· μὴ δὲ δώτ σπόδης = ἀπὸ δῶ ἐπάνω καὶ κάτω· λέγετ ε πόδης = ἐπάνω, κάτω, τριγύρω περίπου.

(-α) πόδητ-α, πόδητα (γ), πόδητ-μ (τ), πόδητ-μ-ι-κ = κουβέρτα ἡ κάτω, ἡ κάτω, παρακατιὸς-ά [Λατ. posterium] τ' πόδητατ ε βλέπετ τὸ κατάστρωμα τῆς γῆς.—γέρνω τ' πόδητα = πρόσπεσον δάρμασι.— Dilo' ε ἐπρέχ. Dilo' ε πόδητ, ἡ Ἄνω Δίβρα, ἡ Κάτω Δίβρα· ἀντίθ. (-α) ἐπρέχ-μ-κ.

πόν ε (Παρμάν.) · θὲς πόδιν μολίμπ αἷμ χίβρη δρίνδα πρμὶ γνάρτ τ' μολίμπ (πυρ. βάλλ. πυτέμπ] [Ἀγγλ. pot. Ἀλβαν. πυτέ-ι.

ποπέρ-μι (Τυρν.), πυτέμπ (Σ) [βάλλ. θέμπ] [Ἴταλ. (ἀρκετὸ) bu] πυτέρ (γ) = κάρμα φυσικὸ κοιλίας.

ποποφ-α (γ. ε) πλιθ. ποποφίτ = καπετάνιος, κυβερνήτης.

ποποφίαμ : = καπετάνος, κυβερνῶ· μετοχ. (-α) ποποφίατ (γ) ποποφίατ (τ)

πόπ-ι (γ) πόπτ-μι (τ) πλιθ. πόπαν, πόπτ = δέχεται, ἀγγαίν κοινῶς μπόπτ. - πόπτ' πόπαν = δέχεται ξένους· πόπτ μένα = δέχεται εἶναι.—ποπάμι = λ. βαρβ-μι κοινῶς τουφέκι.

ποργέ (γ) ποργανέ (γ) ρ. ἀνάγ. καὶ ποργέ (τ) = μαγειρεύω, μαγείρευ· πορ'ένα-ι (γ) ποργένα-ι (τ) ποργέτα-ε-ι (τ) ρητοχ. ποργέρα (γ) καὶ ποργέρε (γ)· ποργέρτ (γ) παθ. ποργέρα (τ).

ποργέρα-ι (γ) πλιθ. ποργέρτ = ἀμαρτός· 2) μαγεῖος.

ποργέρα-μι πλιθ. ποργέρτα = ἀμαρτέ, 2) μαγεῖος· καὶ ποργέρα-ι (τ) ἄρσ. ποργέρα-μι θηλ.

ποργερτ-α (γ) ποργερτ-α (τ) πλιθ. ι-τ = ἡ βρώμα, 2) μαγεία.

ποσέ πυλάμ· παθ. = φιλῶ, φιλιέμαι· ἀναπέζομαι· ἀντίθ. καπέκ] λέγ. πυλάτ, μετοχ. πυλέ καὶ πυλάτα (γ), πυλάτρ (τ) = πολιτεία.

ποσθέ : (Παρέτ] ρ. = προσεχρεύω, κάνω βάθος, πιὸ δὲ κάρβα βαθὺς γίτ μιλὲ γίτ.

ποσθέρα παθ. = προσεχρεύομαι, κάνω βάθος γίτ μιλὲ γίτ.

πουθρίζ (γ) πωπάτσ-ζ (Βερέτ. Πετρίτ. Κοζ) = σπαρίζω· ψάνομαι· κάνω μράβατς τς πουλτσίρας.

πουθτόμι-ζμι, πουθτόπι-ζμι = σπαρίζομαι· το πουλτσίν τς γίνι με τσέτρους = ανηφαλιάζομαι.

πουλόπορ-α (Τσαν.) και *πηλόπι-ρα* = σύφτ'κα φούφτας, φτίχ'κα πουλούρι.

πούρ-α: πληθ. *πούλτσες* = κοινώς ή *πούλκα*. — *πύλλα, παλλα* = παράλλο.

Παλαλιάπου-α = χωρίον τι τής Κρυμβης κείμενον πρός τάς πρόποδας τού όρους Σαντσίρι, πρός τήν δεξιάν όχθην τού ποταμού Βόζιου, περίφημον διά τό εν αύτώ διαμονήν άνυμφεύτων ανδρών ονομαζόμενον Σπίτι τ Παλαλιάπουτ.

παλαλιάπ-α (γ) πληθ. *παλαλιάπτες* και *πηλιάφτι* (bogdan), πληθ. *πηλιάφτις* [Λατ. palumba, palumbus] = περιστερίς και περιστερά, κοιν. *περιστέρα*.

παλίγ! παλίγ! παλίγ! — *πλάϊκης παλίγτες*.

παλιόπ-ζι (Σ) = τό ζ έστιν *παραλείπεται* (Γραμ. τέχνη).

παλιόπηρ-α (γ) πληθ. *παλιοπήτρανζτς* = κοιν. *δυσλογιάς, κατατυχία*. — ιδ. *καλλάθτσ-α*.

παλίτσ-α πληθ. *παλίτσες* [Λατ. pullus] = *ξένος, κάτσε' παλίτσ δέν* = *γύφτος*.

παλίτσ-α και *παλίτσιμόν-τσι* = *κρύπτα λίθων, δίξις 60 πηχ.* — *τσι παλίτσ* = *έξάπαντα πηχ.* — *τσι σίντ παλίτσ* = *6,000 γρόσια*.

παλίτσερ-α (γ), *παλίτσι-ζι* (Ελβασ.), *ρίφνεζ παλίτσ* (Βερέτ.) = *μέγα παλίτσι*.

παλίτσιλ-α: πληθ. *παλιτσίλτσες* = ιδ. *βίτσ-α*.

παλίτσιτερ (Πετρίτ.) = *επόψεως*. ιδ. *παλίτσερ* (Βερέτ.).

παλίτσιτσ-ι: πληθ. *παλίτσιτσετ* = ιδ. *μάλτσ-α*.

παλίτσ-α: πληθ. *παλίτσες* [Λατ. pulpa, Έλλην. *πολφός, πόλτος*] = (*ξυλίνος*) *ο γόμφος*.

παμπάσ-αν (τ) ή *παμπάσ-ου* = *το βαμβάκιον*.

(*-ετ*) *παμπάσιτ* (τ) *-ετ-παμπάσιτες* = *βαμβακοπώλης*.

παύρ-α πληθ. *παύρτες* (και *παύρτσατες* (τ)) = *έργον*, κοιν. *δουλειά*. 2) *ύπαιθρος, αγρόκτις*, 3) *αίτια*. — *απρ παύρ* = *έχω δουλειά*. — *τσ' παύρ λίμι* = *τί δουλειά έχουσι;* — *παύρ α τίϊ εστ' α μάλτσ* = *ή ύπαιθρος του είναι μεγάλος*. — *παύρ' α φάϊτσ* = *ή δουλειά του χωρίου*, —

περ τέ' πούης ε βέμ κρέ; = διά ποίαν αἰτίαν τὸ ἔκαμες τοῦτο; — περ κρεγ πούης = ἔνεκα τούτου, διά τοῦτο. — περ πούης τ' κτί πούης βάγτε κτιέ = ἐξ αἰτίας του δέν πῆγα ἐκεῖ. — βρῦτρί πούηγε τσdε (ε) καί διαβ πούηγε τσndε (ɣ) = κάστηξε τὴν δουλειά του. - πούη' ε μάδε = μεγαλητερεῖς, ἐξοδεύουν. — παπούης = ἐπίρ. ἀνωτέρω. [Cf. Ἕλλην. πόν-ος, πόν-ημα].

πούηζέ-α πλεθ. πούηζάτε = ἱστιάω. — βιαβ πούηζάγερ τσndε = κάστηξε τὴν δουλίτσα του.

πουτη-δάρδε-ι-α = εὐτυχές, καλότυχος ἐν ᾧ πουτη-ζ-νι, ἀρτ. πουτη-ζέζε-α θελ. = δυστυχές, κακόμοιρος.

πουνάρ-α (Ἑλβασ.) πλεθ. πουνάρατε [πουνί] = ἐργάτης, πόνερα.

πουνέρ-όϊ [Ἑλλην. πονέω, Λατ. ponere] γ. ἀορ. = ἐργάζομαι, δουλεύω. — Cf. βιτερό] = ἀνεργός. — ἄβου ε πουνόϊαρε = γιὰ καλλιεργημένη. — ἄβου ε παπουνόϊαρε = γιὰ ἀκαλλιέργητος.

πουνέρε-άτερ πλεθ. = καταργάζομαι, δουλεύομαι.

πουτρούαρ-άρε (τ) πουτρούαρ-άρε (γ) πουτρούρ-άρε [πουρ.] = ἐργάτης, δουλευτής, 2) ραλάσινος, ραλαργία, 3) μισθωτός. — ζούνε δίντε πουτρούρε, τε μι πουνέρε βρεϊόνατε = ἐρίθευσα δέκα ἐργάτας νὰ καλλιεργήσουν τὰς ἀμπέλους μου.

πουτρούρ-ία = ἡ ἐργάτις, 2) ἐργάσιμος γῆ. — dίντε πουτρούρε = δέκ' ε λίμπρίαρε (τ). ἀντίθ. dίν' ε κίρτε, dίντε γάντε.

πουτρούρε-α = ὁ μισθὸς τοῦ ἐργάτου, τὸ ἐμπορεύεσθον.

πουτσγέλ(γ)-ι [πούτσ-α, γέλ(γ)-ι] ἀνάθεμα ἀπευθύμενον εἰς τὸν ἐλέγχοντα ὡς παράπτωμα πρᾶξιν ἢ παράλειψιν.

πούτρ-α: πλεθ. πούτρα, πούρε-α πλεθ. πούρατε, πούρζε-α πλεθ. πούρζατε = ὁ φοίνιξ (τοῦ φοινικ).

πούτσ-α: πλεθ. πούτσατε = πάθημα (ἴδιαι πυτ), οἷε ε χίδρε μι τε dι κάλβε πρεμτζίρε τσοι χαρακτήρ α πέσι λέπτουρε. = τὸ παράπτωμα ἐκεῖ παύτσγένας ὑρίσκει τις τούς δύο σκέλας, ὡς τὸ σπουργίτιον ἢ ὡς ὁ λαγώς, τὸ σκέλος ἢ παρόμοιόν μὲ τοὺς δύο σκέλας παυτσγένας, αὐτὸ δὲ ὡς τὸ βαμπίζειν. — σε πούτσα αΐ κασγούτερ; (Γυρν.) = πόσα παιδάκια ἔχεις παιδάκι; Cf. χάτσ-α. πάτσ-α.

πούτσ-α (γ. Ἑλβασ.) πλεθ. πούτσατε, βίλτε-jε (Σ), βίσ-ι (Μοσκόπ.), κολτσάβ-ι [Ἰάκουβ] λαντσέ-νι, βίσ-ι (Γυρν.) = ἕνα τσαμπὶ σταφυ-

φλρά.—νἑχ πνάνη χρυάδι, νἑτ βίλἑ χρυάδι, νἑτ βἰδ χρυάδι, νἑτ καλ-
χαδίδ χρυάδι, νἑχ hυάνἑκα χρυάδι = ἐκ τσιμπί στερνιά.—νἑχ τσίτς
πεἑχ hυάνἑκανα = ἕνα κλαμάκι ἀπὸ τὸ τσιμπί τοῦ στερνιοῦ.

πανἑχξ-α πλγθ. πανἑχξάτς = εἶδος πετρικιοῦ.

πάνχθ-ι (Ἐλβασ. Τιμ. Κρυἑχ) ἀκμ. = τὸ πηδῶ, μὲ τοὺς δύο πόδες
ταυτοχρόνως, ὡς τὸ σπουργίτσι, ὡς ἡ λαγός, χαμπίλιχ ἔστην πα-
πχθ. = χαμπίλιχ κοψ ἔστην χθὲ τε dhὸ κόμβες πρηχξίτς· ἀντιθ.
πάνχθ. = με ἔστανε με νἑχ κόμβις, πάνα χίβανε με νἑχ κόμβις· ἰδ.
πλάπχθ., χαπαλάλχθ.

πανχλίχ-α [γ. πλγθ. πανχλίμτς = κατώτερος πάνω-πάνω· πάνχλίμτς ζό-
γανι = τὸ πάνω-πάνω τοῦ στάνου (τὸ κατάλ) ἰδ. πάνdχ-α = στερνός.

πανπού / = ἰδ. κανπανού ἀκμ.

πανρί-α (γ· Ἐλβασ. Κρυἑχ), πανρί-ια (Βερά.) [Λατ. porrum] =
τὸ ἄγριον πράσον.

πανρόχ (τ. Βερά.) μπανρόχ] (τ) ρ. = ἀπερπατίζω.—χἑ ἄχ ἰδτ' ε
πανρόνχ = αὐτὸς ὁ ἀγρὸς εἶναι περπλαγμένος διὰ φωγμοῦ.—πανρόν
χἑντ καὶ μἰδτ χἑντ (γ) = σταματῶ τοὺς σκίλλους ἕνα ἢ δύο
μαζὶ κατὰ τύπος.—πανρίντ μπανρίντ μάτια = ὑπερπατίζομαι· πανρί-
ντμ ντε κρυἑχτς, ντε κἑντ.—ἰδ. ε dhἰλχ ζιτ = προστασία τινά.

πανχάνχ-α πλγθ. πανχάνχτς καὶ θτάγχ-α = ρέβιθος μικρὸς (περ. τε
δενδιόνχ).

πανχάνχ-α πλγθ. πανχάνχτς καὶ πανχάνι-α = ἀσπρία.

πανχόχ = ἀμελῶ· πανχόχ τε πανχί.

πάρχ-α (Ἐλβασ.) = χίνι ε νδεῖτς (ὄνομα παιλεστινιῶν πλγθ. λαϊνιῶν ε
θούνε νἑχ πάρχξητ [συγκρ. πάρ-ια] ἴον) πάρχχ-α· ἴον] ἀκουζ-α· ἴκα)
πρωθ-α· 4) ἰκαγχίχτς· διαβάθμιση τῆς ἀκριότητος, πυρός.

[ι-α] πανχολάτα (χ) πανχολάτα (στανχ.) ἀσπρία-ά.

πάθ-α πλγθ. πάθατς [Λατ. patens] = ῥάχις, πλαγιά.

πάθο-πάθ-πάθ (Καθ.) καὶ πάθία-ία-ία (Βερά.) = προσαρμόζω, πιέ-
ζω ἀπὸ νἑχ μἑχ νἑχ.

πάθῆ-ι (πλγθ. ἄχτσατς) = τὸ χτυπῶ· πάθῆ ι πάχξης ι ῥάπτ.

πάθῆμ-α πλγθ. πάθῆμτς = πάθος, ἀνάπαυση.

πάθῆχ-α (γ) πλγθ. πάθῆτς = παράβλεπτος κάποιος πανρίτ' = τὸ πατῶ
Τσιμπ. πανάθῆχ] ἰδ. πατῶ-χι.

πουδερμόζης (γ) = ρ. τριτοκρ. = γίνεται φούσκες, φούσκας: με-τα-πουδερμόζης = μ' όλον πουδερμόζι. γλώσσ = έχουν ή γλώσσα μου φούσκες.

πουδούρ-ώ ['Ελλην. πούδα] = πούζω, ανασαίνομαι, βαριανᾶμαι, τραβιοῦμαι, δυσκολεύομαι, καταπρόνομαι, πειραστήκαι· 2) ρ. ἀναγ. = παθαίνω ἔλλειψι, ε-φρυσᾶ δυσάρεστα· 3) = κωπιᾶ, πηγαίν· πουδώ! = πούσα! σουσά! ε' πουδόν τούτα χώλ = δέν πούσι ἐμᾶς.

πουδούν-ια (γ) [Λατ. potestas] = ἐξουσία, αὐτός· ἰδ. πάτρ. — ε κάν νάβη πουδούτε = δέν ὑπ' τήν ἐξουσίαν μου, τήν ἐξουσιάζω· κε πουδούτε τι μυά = ἔχω ἀπεριόριστον ἐξουσίαν· ε'κερα πουδούτε με δάβι ανθρωγκά = δέν ἔχω ἐξουσίαν νά κάμω τίποτε.

πουδουτερ-ι: πλεθ. πουδουτεράρτε = ἐξουσιαστής· πουδουτεράρε-ξε ἀλλ.

(ι-ε) *πουδούτου* (γ) = αὐταρχικός.

πουδούρ-ι (γ) πλεθ. μπτε = ἐξουσίαι· β' ἀγκάλωτος.

πουδούρ-ώ ἀγγ. ν. budi-bogdan] πωδούρ (π) = ἐξουσιάζω, κυριεύω, κατέχω· [Τσιρκ. Ζαππᾶ]· πουδούρ γλῶσ δέν = ἀκαμάτιστα ὅλον τόν χρόνον· να πουδούρε γλῶσβίνδιν = ἀκαμάτιστα δέκα τόν τύπον. — πουδούρ γλῶσ γρε' επι = κατέχει ὅπισον τόν παγωνιάν κάτω· 2) πουδούρ = πουδρίζ. — πουδούρ χρόπις = πούδρα ἀρωμ' ε χρόπτ.

(ι-ε) *πουδουτούρα* (bogdan] = ἰδ. (ι-π) πουδούτου.

πούγρα [Βερδ.] = τό πλθ.— πούγρ ε κάμβης = πούγρ' ε κάμβης.— ἰδ. *βουλούγρα* (Ξ) = ἡ πόντζα τῶν τσιγκάλων.

πούδουρ-α [Κρούσ] = ἰδ. *θερμάντρ-α* (Τσιρκ.).

πούμπρ-α πλεθ. *πούμπρατ* = ἰδ. *φούσκρ-α* = ἡ φούσκα.

πρά ; πρεθ. = ὅλη, τούτη, λουπόν· [δίνται τῷ γάρατι] *πρε κόνου* (budi-bogdan] = ὅλον, δλ' αὐτό, κατ' αὐτόν τόν τρόπον.

πρά-μά καὶ *πράμ* [π] = μαζύτερα, κατόπι.

πρά[ν]: = κατπί κοντ.

πρά[ν] (γ) [πρ-ντ-κ] πρά (π) πρανά (γ) [πρ-αντ-α] ρ. = ἐπιχειρῶ, καταπιάνω τινά· 2) παραμελῶ ἰδ. *διρόνα γερ*· 3) πειραζίζω ἰδ. *εἰμπρά*· 4) κλίνω πρός τό μέρος τινός· πλησιάζω πρός τό μέρος τινός· ἰδ. *πτρεμ*, ἀόρ. *πρά[ν]κα* [γ]. *πρέ[ν]κα* (π), μετχ. *πρά[ν]τσαρ* (γ) *πρέ[ν]τσαρε* (π), ἀόρ. *πρανδέα*, μετχ. *πρανδέρ*. — *τσα τε λήνωρτίνετε λήνωρτατέρα τρία, κανδρεσίρι*· ε *τρί* ε *πρανδέρε* (γ) = ἐνῶ ἐπολέμει

ὁ γονεὺς πολεμιστὴς οἱ στρατιῶται κόντεψ τὸν περικύκλωσαν. ζηχαρόκ πρεσὸν μὲς τε dudun (γ) = ἡ ζαχαρὶ κλίνει πρὸς τὰ δεξιά. — λἰμώκατ' ε πυρπολήστης σ' ἀρανέϊρης βαγ' ε dίρης (γ) = οἱ λῃστοκλῆς καὶ πυρπολιστὴς δὲν λαίνουσι (= δὲν ἀναχέζουσι) καλὰ κακὰ καὶ χαμένα.

(ι-ε) πρέϊτουρε (γ), ι.ε πρέϊτουρς (τ) — τε πρέϊτουρετε (γ), τε πρέϊτουρτε = ἀνάπτυσσε, ἀναχέζε.

πρέϊχεμ (γ) πρέϊχεν (τ) = ἀναπτύσσω, ἀναχέζω. — σ' κάμ τε πρέϊτουρς κατ' ε dίντε = δὲν ἀναχέζω ἐρῶτα καὶ πόστα.

πρέϊε-ου (γ) πλυθ. πρέϊετε - πρέϊε-γου (τ. bogdan) πλυθ. πρέγϊετε, πρέτσε-ου (Καθ.), πρέφρω-ι (Τφαν.), πρέϊ-νω (Κρυϊβ) ἀχιέρ-ι (Κρυϊβ) = κατοφλίον καὶ ἀναζῶσα. — πρέϊου ι dίρες = τὸ ἀναφλον τῆς ὀθόνης. — ἀχίβρ ι dίρης = τὸ κατοφλίον τῆς κόρης.

πρεϊμέν ι (Dibρ) ρ. ἐνεργ. ? ? ? = ἀρώνω ἀδ. ἀντ ρ.

πρῆμι ι (Δάνδε) τὰ μλρέμε (γ) = ἡμέρα.

πρεσδέϊ (γ. bogdan) = λδ. πρεσεδέϊ. — πρεσδέϊτε = λδ. πρεσεδέϊτε.

πρέτς = λδ. πρέτ = πλησίον. — ἐγγ.

πρῖν (γ) πρὶ (Σ) ἐπίρ. = ἔντου, ἓξ ὄνου, ἔνωμε τσε.

πρῖνί = πεγαμρῆνε = ἀπριάνγι μλε γέ ἀνε! [πρὶν εἶναι πρωτοκτισὴ β'. πρωϊσπου πλυθ. ἀρδ. τοῦ ρ. πρέϊ ἢ πρίνι] καὶ κατόπιν ἀς ἐπίγραμε].

πρὸν (τ. Σ) μλρέτ (γ) ἐπίρ. = πάλιν.

πρόνε (τ) μλρέτε (γ) = ἀπάνω (σύντεκ μετὰ γεν) καλῶ βιὲν πρόνε μέϊε ; = τὶ ἔχεται ἀπάνω μου; τὶς μὲ ἀκολουθεῖ; ἀντίθ. πόχ. — πρόνε μέϊε, τέϊε, κτι, νιέ, jυέ, κτίνε = ἀπάνω μοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

πρόπεζε (τ) πρόπεχι (τ) καὶ πρόπεζε (τ) ἐπίρ. = ἔπειθεν, ἀπ' ἐκεῖνο.

πρόνε (τ) μλρέτε (γ), πρόνδης (bogdan) μλρέτσ (Σ) = ἀκάνθα, ἀντιστρόφως ἀντίθ. μλέϊε.

(ι-ε) πρέτε (τ) = ἀκάνθος· ι-ε μλρέτε (γ), ι-ε μλρέντης (Σ), ι-ε πρέντης (bogdan) ι-ε πρέπλτσνε (budi) καὶ ι-ε μλρέπλτσνε (budi). — κάθ' ε πρέτε = ἀκάνθινον ταξείδιον· dίρ' ε πρέτε = ἀκάνθου χῆρ· κάρλ' ε πρέτε = ἀκάνθης πούς (ἐπὶ πρωλήψεως).

πρέτερε (τ. Βερέτ.) ἐπίρ. = τανύτερον· καὶ πρέπετσζι (Βερέτ.). —

πρέπηρε (Ἴδδικ.) μιρέπηρε (γ). με πρέπηρα = ἔπαιων δυόκαλα.
πρέπηρε, μιρέπηρε = ἀναπολογούμενος. (τσ) πρέπη (τ) σε μιρέπη (γ) = ἐκ τοῦ ὄπισθεν.
πρεπηρ-ε (τ) μιρεπηρτ-ε (γ), μιρεπηρτ-ε (Σ) = ἀναπολῶ. — ἀντίθ. μπαίγτ-ε.
(ι-ε) πρέπηρ-ι-ε (τ), μιρέπηρτ-ι-ε (γ) = ἀναπολογούμενος. πρέπηρ (Ἴδδικ.).
πρέπηρι (τ) μιρέπηρι (γ) = ὀπισθότ-ή, τελευταῖ-α· 2) τὸ πέλος, ἡ ουντέλεια· ἀντίθ. ι-ε πέρ-ι-ε. — τε θι κάμιτ' ε πάρε τε καλ-μι = εἰ δύο ἐμπρόσθια πόδια τοῦ ἵππου· τε θι κάμιτ' ε πρέπηρι τε καλμι = εἰ δύο ὀπίσθια πόδια τοῦ ἵππου. — τε πρέπηρι τ' ε νγίρ νμι (Ἴδδικ.) = εἰ πέλος αὐδὴ γνώσεται. — τε θίμμε τε πρέπηρι ε πούρε τε ι θο τε βάλμε = νὰ ζύμωμεν τὸ πέλος τῆς ὑπερθύσεως πᾶς θέλει ἄνοβῆ.
πρεπηρίζ (γ) πρεπηρίνζ (Σ) ρ. ἀνεμ. = ἀναπολογοῦμαι· τ' ὡς θάνεζ' ε'μ-έτ πρεπηρίνζ ὄμπρεν = ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου ἀναπολογεῖται τὸ πρῶτ.
πρεπηρίζηρι (γ) πρεπηρίνζμι (Σ) πολ. = ἀναπολογοῦμαι.
πρέπι (τ) μιρέπι, μιπέπι (τ. Κοδ.) μιρέπινζ (Σ) = ὀπισθόμερα τσε· ε αδίζ πρέπι νγε νάδε ε νγε πτίκε.
πρέπηρι (τ), μιρέπηρι, μιρέπηρι (τ. Κοδ.) μιρεπηρίζηρι (Σ) πολ. = ὀπισθοδρομῶ.
πρεπρέζ-όνμι (bulli) = ἴδ. πρεχίζ-όζηρι (γ).
πρηχίζ-όζηρι (γ. bogdan) = ἴδ. πρεχίζ-όζηρι (γ).
πρεχίζ-ι (γ) πλυθ. πρεχίζητε. ἴδ. πρεχίζ-ι (γ).
(ι-ε-τε) πρεχόζητ (γ) = ἴδ. ι-ε-τε πρεχόζηρι (γ). — ι-ε-τε πρεχόζηρι (σουφλ.) = ἴδ. ι-ε-τε πρεχόζηρι (σουφλ.).
πρίε-ι (γ) πλυθ. πρέσητε (γ) πρέσητε (τ), πρέτε-κ (Λεγκ.) καὶ πρίσ-ι (τ. Βερέτ) πλυθ. πρέσητε = πρέσσω τὸ ἄροτρον· καὶ πουρίε-ι (Σ) πλυθ. πουρίε[τε [Λατ. porrum].
πρίσσ-ι-ε (γ) = ἴδ. πρεχίζ (Σ) πρόσπερ = ἴδ. πρεχίζηρι.
πρ-ζο (γ) (ὄνομα παιδικῶν, πλυθ. ἀσπι) = τὰ λάφυρα, τὰ ἐμπολεμικὰ ἐπὶ τῶν λαφύρων (κυρίως πρόβατα, αἶγες, βόες, ἵπποι, ὄνοι κ.τ.λ. ἔτσι ἐμψυχα), ἴδ. πλέσσα = λάφυρα (ἄψυχα) [Λατ. praeda].

πρ-: (γ) [πρέπ-ει-ες] = τὸ κλέπτειν ἀναρμόδιον.— καὶ φλάφαρμ (γεν. Μαλβατα) = τὸ λαφαρεγγύσεν πανταχοῦ (ἴδετ. αμένα ὅλα ἀλλήρω τοῦ ἀπὸ τὸν σμαλόν σταματήματος).— κουσάρτς κόης ἀλλ μὲ πρ- = οἱ λφετοὶ ἔζάλθαν εἰς τὸ κλέπτειν, λαφαρεγγύσεν ἀναρμόδιον.— κουσάρτς ι μάης μὲ πρ- απ κατούνι = κουσάρτς ε βίνε πλήσπαδ απ φλάτ (γ) = οἱ λφετοὶ ἐλαφαρεγγύσανε ὅλα κλήρω αὐτὸ τὸ χωρίον.— ι μάης πρ- = τὸ ἐλαφαρεγγύσανε ὅλα κλήρω.— ι μάης φλάφαρμ ἢ ε βίνε φλάφαρμ απ κατούνι = ελαφαρεγγύσανε πανταχοῦ αὐτὸ τὸ χωρίον (καὶ ἐγκαταλιπόντες τίποτε πράγμα.— κα μπάτσαρ φλάτα κρῆτά φρα κουσάρτς: κσαρ βίανς νὰ τούρτ τ βίναι παρ τ βαλάσαρ ι πρόφης κρίτης ἐλάβε μα κουμπάνς κβι πρ- παράμα τούρτς ἐλά ε μάρτης κρίτης νὰ λάμ, κεμ ι τέρ τσαρ' ε βίναι βάης φας απ κμ μπά κλαρ' ε ελάβε πράμ, θέν ε παρομία: μάης πρ- = κατελαφόρα ὅλα κλήρω, ἀς ἔσαν κάποιοι τὸν κρατοῦσαν εἰς τὰς χεῖρας, ἔπειτα ἐλάλησαν τὸ πλήρωμα πράγμ κατόπιν τῶν ἀλλεπαλλήλων.

πρέβ-ο (τ) κμέ ὅτερι ἄθη νὰς πρέβτ, μέρ νὰς πρέβτ, νε γῆν κουβάδ.— ἴδ. βρέμ-ι.

πρέβτ-α = ἴδ. βτσίρα-γκ.

πρεβτ'ώ-ὅτ = ἄκουσον.

πρεσάλσ-ο (hudi) ???

πρί (σ) ἢ πρί: πρόθ. = ἐκ, παρά, ἀπό, (συνεκδ. μετά γενικῆς).— πρέβ μάλε, πρίζ τέρε, πρέβ απ.

πρέν (γ) μ. ἀνωμ. = ἀπτυρώνω, ἀγγίζω. ἀόρ. πρέσα-ε-ιν, μτχ. πρέσουαρ. ἴδ. σμρέκο-ίσ-ες μ.

πρέσα (σ) μλρέμ (τ) μλρέφ (γ) = μλρέμ (τ) = βρόδι.

(τ) πρέσα-γκ (γ, τ) π-πρίνδι-γκ (Σ) καὶ δίτ'ι πρέσα τε = Πεφτεμβρί.

πρεσδέβ (Σ) = ἴδ. πτεμπρίβ.

πρέσ-ίσ-ίς μ. ἀνωμ. = κόπτω καὶ (Σ) θέρ = κόπτω (δηλ τὸν μαχαίρι), ἀόρ. πρέθα-ε-ιν, μτχ. πρέμ (γ) πρεμ (τ). [συγκρ. Ἀλλεπ. πρέσα-πρεσδζω].

πρέσ-ίσ ὅτ' μ. = πεφτέμια τινά. Σ) δέχομαι, ὑποδέχομαι. ἀόρ. πρίτσ-ε-ιν, μτχ. πρίτς καὶ πρίτσουαρ πρίτσης (τ).

πρίσ-ο (γ) πλησθ. πρέσαρς = ἴδ. πρίτ-ε.

πρίηγι-ja (Βιμέτ.) πλεθ. πριεγjετε = ὁ ἀθέρας ἡ κόψη τῆς σπάθης ἢ τῆς μαχαίρας. καὶ πρίφμι-jα (Ἐλβασ.) ἢ ι-πρίεφτε-α (γ).

πρίῑ-ι (Σ) = χτυμῶ τὸ ἅπιον κοῖλο καὶ πικρίνω ἄκυο πάνω· καὶ κjέπε-α (Σ) ἢ πριμιδόν τριφερὸν κjέπε-α· λέγουσι οἱ Σκιδρι-νοὶ τὸ πριμιδόν τὸ ἅπιον κοῖλο καὶ πικρίνω, ὅπερ οἱ Πιρμτινὰ λέγουσι κjεπούjα.

[ι-ε-τε] πρίδε-ι-α (Ἄργυρ.) [ἄλλοι πρόε-νος] = (ι-ε-τε γλεπ-ι-α = (ι-ε-τε) γjίλjθεφε-ι-α (τ) = πρόπινε-ν-ια.

πρπιδες-ι-α = βάτραχος πλεθ. πρπιδάτε.

πρέ̈ (τ. Σ) πρεφ καὶ πρίφι (γ), μλιεκ̈ (Βιμέτ.), μπρέ̈ (budi) ρ. ἐνεργ. = ἀπεξίνω, θάγω, ἀκονίζω κοπίδι.

πρέ̈τε (τ) πρέφετε (γ) = ἐπιρ. ἀκονισμένος.

[ι-ε-τε] πρέ̈τε-ον (τ. Σ) πρέφετε (γ) = ἀκονισμένος 2) κοπτερός· 3) = ὁ ἀθέρας (ἡ κόψη τῆς σπάθης, τῆς μαχαίρας· ε πλέφφια ε θίμτε (γ) = πρίηγjε ε θίμτε (Βιμέτ.).

πρέ̈τε-ι(γ) πρέ̈φε-ι (τ) = τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος τοῦ δικεφαλίνου ἢ τῆς ἐσθῆτος νἐ πρέ̈φετε γούφε.

πρέ̈ (γ) ἢ πρέ̈ (γ) ρ. = πρυάγω, προπορεύομαι (ἐδγε) δόθι με κουμ-βίνε πρὶν πρυάγω δίνατ· δόθι με κουμβίνε ἐσέν πρυάγω δίνατ-ε. πρέτε-ε-ι μετγ. πρέφ.

πρέ̈ε α-τὸ μέρος ἔνι εἶδι φυτικοῦ κρεμμύδου, πράσα κ.τ.λ. πρέ̈ε κjέπεθ, πρασθ.

πρέ̈-ε = Ἀπρίλιος μήν.

πρέτε-di (budi-bogdan) = ἅ, πρέτε-di.

πρέτε-dë̈ (Σ) = πρωϊνὸς (Τυρκ. τσιτσέ-dëi).

πρέ̈ [πέρδω, perdo] ρ. = φεύγω, καταπτήσσω· 2) ἐξυδεύω (Τυρκ. χεϊδ-dί)· 3) σκορπίζω κοινῶς χαλνῶ· 4) διαφεύγω (φίλος καὶ ἐχθρικῶς). — πρέ̈ θεργjίμτε = φεύγω, διασώζω παχάνα.

πρέ̈μι; παθ. = φεύγομαι, καταπτήσσομαι· 2) ἐξυδεύομαι· 3) σκορπίζομαι· 4) διαφεύγομαι (φίλος καὶ ἐχθρικῶς). — νε πρέ̈ κέ̈ρε = χάνομαι ὁ καιρός. — σκερδίθε κάρτε = ξυδεύθησαν τὰ χρήματα. — σίπερδε χαμjε τε = κατεδιασκέδασαν εἰς θάνατον οἱ ἐχθροί. — σκπρέ̈ dialji = διαφθορὰ ἐ υἱός. — μὲς πι βίθ σι τε πρέ̈ = μὲ πόνα κρυοὶ δόντι σι χαλνῆ.

πρίβα-ι: πλνθ. πριβήτης = καταστροφέας, 2) ἐξολοθρεύω, ἀφανίζω, 3) διαφθορέας (φθοράς)· πριβητ-ja διαλ. πλνθ. πριβήτης.

πριβήτ-ja = χαλασμός, καταστροφή.

πρίεμ: πρίεμ (τ) πρέμ (γ. συνχρ.) = ἐκκλίνω πού· 2) πρίεμ (ἔλλην. Ἀλβανικὸν) = κλίνω. — κάθε πρέμ ἀπέμ.

πρίεμε (γ) πρέμε (τ. Περμέτ.) πρέμα (Τυρκ. Κριτήρ.) μ. σύνθ. = ἐκκλίνω· 2) (τόπ. Ἑλλην.-Ἀλβανικὸν) = κλίνω πρίεμ μᾶς τὸ σπίτι· τὰ πρίεμε (τ) καὶ τὰ πρέμε, ἀπρέμε (γ. συνχρ.) καὶ ἀπρέμ-ε τὰ πρέμε (Τυρκ. Κριτήρ.) μετοχ. πρέμε.

πρέμ-ι πλνθ. πρέμτης = ὁ πρεμάων ὁ ἀδέρφιν.

πρέμ-ja (γ) πλνθ. πρέμτης = ἡ πρεμάουσα, ἡ πληγώνουσα· ἰδ. πρέμ (γ).

πρέμ ς. ἐπιρ. πρέβα πανθ. = ῥηχῶς, ῥηχάρικα.

πρέμ-α (γ) πλνθ. πρέματα πρέμ-ετ-ετ = πεπρεμένος· πρεμ-α = νικῶ-jα πλνθ. νικᾶτε = πρεμ-α = ἑνώνω, κερδίζω· μικρὸν κελύφιον κατασκευασμένον ἀπὸ κλωνάρια δένουν καθένα ἀπαραμένας ὁ κυνηγὸς παγιδεύοντας τὴν θήραν.

πρέμε: παθ. νεῦ μ. πρέε = πίπτω (διὰ μαχαίρου) καὶ θέρα (Σ) ἀόρ. τὸ πρέβα-ε-συνεχ.

πρεμε πανθ. πρὸ γραμ. πρέα = δέχομαι, ἀποδέχομαι· ἀόρ. συνέπτα-ε τὸ πρέτ.—αὐτ° ε μέρε.—πρέπτο μέρε (ἀποκριτ.).

πρεπόβ-α (Σ) = ἰδ. πουρεύτ-α.—πρεπύβ-ι = ἰδ. πουρεύτ-ι.

πρεπούτ-ι (bogdan) ἀνὰ πουρεύτ-ι = ἀσκητής.

πρεπύ: (Σ) = ἰδ. πουρεύ πρεπύ.

(ι-ε) πρεπούτθα, πρεπούτθε (Σ) = ἰδ. ι-ε-πουρεύτθα-πουρεύτθε.

πρέρτ-ι: πλνθ. πρέρτενις (γ) πιέρτερις (τ) = [πρεσβύτερος] ἱερεύς, παπᾶς.

πρερτερέτ-α (γ) πρερτερέτ-ε (τ) πλνθ. α-τε = ἱέρεια, παπαδιά.

πρερτερί-α (γ) πρερτερί-ε (τ) = ἱερωσύνη. πλνθ. ί-τε.

πρερτερίδ (γ) πρερτερίδ (τ) ἐπιρ. = ἱερατικῶς.

πρερτερύ (γ) πρερτερύ (τ) μ. σύνθ. = ἱερατεῖον.

πρέχμι (τ. Σ) πρέχμε (γ), μπρέχμε (Πετρίτ.) μπρέχμα (Βουλ) πανθ. (τοῦ πρέχ = ἀπειλῶ) ἀπειλῶμαι, πρεπατωμέζομαι (ἐλπίζων νὰ ἀπολαύσω τι). — πρέχμε τε ζόνε μᾶς κάμῃς = πρεπατωμέζομαι (ἐλπίζων) νὰ λάβω βοήθειάν.— μας τε πρέχ = μὲ ἐλπίζεις (μὲ πρεπατωμέ-

ζησει ζης, θὲ τι ἀκολούθησε].— πρὶν δὲν ἔρθετε (σε κ' ἐμ' ε γρουσ)! = ἀκόμαν τοὺς ἐδέκαμε σου (ἐκεῖ νὰ τὸ φάγε)! σκωπτικὸς.

πρίν-μι [ἀπὸ πρ-ίμ-ι] = γιὰ χτυπέω. — πρίνε γιὲ βίνδι γιὲ ἄθη ε μρούτε πρ τε πρέπουσε νόμετε.

(μι-πι-ι) πρίζου: (Παρμέν.) = μι-τι-ιφρὶ μλάμε· ἂ πρῆ ἐγὼ, ἢ μι-πι βάτε μλάμε.

πρόβ-ω [Λατ. probus] = πιστὸς, δοκιμὸς. 2) ἀνέβαζω. — πρόβ' καὶ δεμπρόβ' [Λατ. probo] = πιστόνω, δοκιμάζω, ἀνεβάζω.

προνοεί-ει (Σ) πλθ. πρ-ονοήσ-ης (Σλ. λέξις) = ἀδελφοποιοῦμαι (ἴδ. μλάμ-ι).

προλάν: (bogdan) προτεκτόνων ρ. [Ἐκκλησ. χτίστης (vlovaro)].

πρόξιμ-ι (Σ) = ἴδ. κρόκή-δι.

πρόπ-δι (τ) [Ἕλλην. πρόπους, Λατ. propatus, ατο] = ἔσοδος, εἰσόδημα, πρωτόν. (Τσιγγ. μασουλᾶ).

(ι-ε) πρόζερδε (Παρέν.) = ἐ ρέμον εἰσόδημα, ἐ ἔχων εἰσόδημα.

πρού (γ. bogdan) ρ. ἀμετάβ. (ουντσα. μπού γκό) = φροντίζω, προλαβαίνω. — Ζόνι πούρτε! = ἐ Θεὸς νὰ φροντίσῃ. — πρίν πούρτε σ' ἄτε = φρόντισον διὰ τὴν ἀπόδειξιν σου· ε πρού κατ = φροντίζω περὶ κόπου. — πρού α Ζόν! = φρόντισον Κύριε (= γιὰ τὸν Θεὸν εἶπε).

πρόυ-ό ? ? ? ἴδ. κουλόνω (γ).

πρόυ-ω (bogdan) = θλιπτικὸς, ἀγχώπτων (Τσιγγ. νθριλὶκ)· 2) πρόυ-ε (bogdan) = εἰσόδημα· πλθ. πρόυτε (bogdan) = ἰδιοκτησίαι, χῶραι, ἀγρόκτηαι. — 3) πρόυτε (bogdan) = εἰσοδήματα. — πρὶ πρόυτε = ἐκ τῶν εἰσοδημάτων (bogdan). — πρόυτε.

πρόυτε (budi) ? ? ? (= ἀποκτούμαι, ἴσως κατὰ λάθος ἀντὶ πρόυτε = ἀποχωρίζομαι) ἴδ. πρὶ, πρού] [πρ-δυτ-ε].

πρόυ (budi) ρ. ἀνωγ. = ἀπομακρύνομαι τινος· ἴδ. πουρού (τ)· μτχ. πρόυτε (budi) καὶ πουσέ τουε. — τσάι προυτέτσιε Σίντσε Κίδ (budi) = ἀπομακρύνεται τὸν ἁγίου Ἐκκλησίαν.

πρόυω: (budi) πλθ. ἀπὸ κλίσ. ἀπομακρύνομαι. — ἴδ. πουρούτε (τ).

πρόχ-ε (Βιγάτ.-Παρέν.) πρόχε-ε (τ). πρόυ-ε (bogdan) = εἰσόδημα (Τσιγγ. μασουλᾶ) (ἀπὸ τοῦ γρ. πρού) (Παρέν.) = χῶρα εἰσόδημα ἴσως γρ. εἶναι ἀγγλ. ἀγχώπτων) [ἴδ. βύ = χῶρα· [ἀφ. πρόυτε-ι (γ). μτχ. πρόυ-ε (τ) πρόυτε (τ)].

πρίτσ-α : = πρέπει.
πορτοκάλ-ι, πορτοκάλι-α : πλθ. πορτοκάλια = τὸ πορτοκάλλιον.
πρόφης-α (Σ) πρόφι-ι (τ. γ.) [Ἕλλην. πρωΐτης] = ὁ πρωΐτης.
πρόφυτ-α (Πυρ. κτ.) = ἴδ. πλόφυτ-α (Βερ. κτ.) πλθ. πρόφυτες.
πρωΐζω (γ), πρωϊΐζω (γ), πρωϊνίζω (γ. Μαλ.) = πρῴζω, πρωϊνίζω : ξυπνῶ πρωΐ : 2) ἀγναρίζω γ. — πρωϊνιάζ ζημέρωσε μὲ ἀπειλάδες.
πρωϊνή : (Πυρ. κτ.) (γ. ἀρωνιά) = χέρσα κτίσθηκα. (τὴν σήμερον πρωΐ ἐδῶ ἔχομεν, ἀπ' ἐκεῖ μετακομίζονται τὰ διὰ = χέρσα).
πρωϊνή : (budi-bogdan) γ. ἴδ. πρωϊνή γ. = τσαπανιά.
πρωϊνίζω : (budi) ἴδ. πρωΐζω = τσαπανίσματα.
(τ-τ) πρωϊνήτης-τ-α (budi-bogdan) = ἴδ. τσ-τσ πρωϊνήτης-τσ· καὶ τσ πρωϊνίτσ-τσ-α (budi) [πρ-βλ γ.] = τσαπανιάς-ές· τὸ κλθ. τσ-τς.
πρωϊνήτ-ης (budi-bogdan) τς πρωϊνίτσ-ιτς (bogdan) = τσαπανιάτης.
πρωϊνό-τ ἄρτ. καὶ πρωϊνόπ τλθ. = τσαπ. ἐ ἀνθρακιὰ (ἔν. πυρίλιτσ. πλθ. λείπει).
πρωϊνόπ-α (bogdan) πλθ. τ-τς· ἴδ. πυρτσόπ-α = βίγγα.
ποτέ = ἴδ. πρτέ.
ποϊ-ούϊ, μπϊ (γ) μπϊ-ούϊ = δυδέκατα· 2) συνοδίζω τινά.
ποϊτσ-ίζτ-ω, μποϊτσ-ίζτ-ω, μποϊζίζτ-ω (γ) = διδέκατόω, συνοδίζω.
ποϊχνιδίτσ-ω (Σκ. κτ.) = ἴδ. δυϊχνιά-τσ-ω (Βερ. κτ.).
πόρτσ-ιϊ (τ) [Ἑλλ. πτήσω, πτόρτσιμος] καὶ τσόϊ-ντσ-τν (Τυρν.), τσ. δτσ-ντσ-τν = φτοχεύομαι. — πόρτσιϊ-ϊ (τ. Βερ. κτ. Πυρ. κτ.) μπόρ-τσιϊ = ἀναπτοκεύω· ἴδ. (Ἑλβασ.) ὄρμτϊ.
πόρτσιϊσ-α (τ. Βερ. κτ. Πυρ. κτ.) μπόρτσιτσιμ-α = ἴδ. δορτίς-α = ἀναπτοκεύω (Ἑλβασ.).
πόλτσα : πλθ. κ-τς = ἴδ. φλίτ-α.
πόντσ-ι (Σ) (ἀναγραμματισμός) = ἴδ. σπτσίτ-ι = γλύπτομαι.
πόϊξ γ. = ἴδ. φτίξ γ. — πόϊξομαι = ἴδ. φτίξομαι = κρύφομαι.
πόϊχτσίκ-α = ἴδ. φτίχτσικ-α (τ).
πόϊ = ἴδ. φεῖ.
πόϊκ γ. = ἴδ. φῶκ.
πόϊτσ-α = ἴδ. φτῖτσ-α. — πόϊαζ-α = φτόαζ-α.
πόϊτσμ = ἴδ. φτῦτσμ πλθ.

πάλ-α = ἰδ. πλεύσης-α, ῥηνίσης-α (Βερέτ.) = λουπ[ά]ρ-[α] (Κεδ.) = πάμφυξ, πνιμφύλιξ.

πάλ-ι καθ. τοῦ πάλ-ι = πάγκα, πάλ-ι καθ. τοῦ πάλ-ι = φλέβ. — Σημείωσε: ὁπόταν μετὰ τὸ π ἀκολουθεῖ φωνῆεν τότε τὸ π τρέπεται εἰς φ· ὡς π.χ. πάλ-ι καὶ φλέβ, πάλης καὶ φλέγε πάλ-ι καὶ φλέβ, πάλ-ι καὶ φλέβα, πάλης κ.τ.λ. Ἂν ὅμως ἀκολουθῇ σύμφωνο τότε τὸ π δὲν τρέπεται εἰς φ· π. χ. πάντ-ο-ίτ-ίτ, πάντ-ι, πάντ-ι, πάντ-ρ-α, πάντ-α, κ.τ.λ.

πάντ-ο-ίτ (γ. τ.) = ἁρπίκο, ἀκατομβὸ τσ καὶ μπάντ-ο-ίτ-ίτ, μέτ-ατ-ατ-ὰτ, ἐς ἓγ) κατ' ἀπομίμ. τοῦ π' ἀόρ. πάντ-α-ε-ν' μετοχ. πάντ-ε, πάντ-ατ-ους (γ) πάντ-ατ-ους (τ) καθ. — πάντ-ατ-α, μπάντ-ατ-α, μβάντ-ατ-α (γ).

πάντ-ι (γ. τ bandi) μπάντ-ι, μβάντ-ι, μβαντ-ὶ (ὄνομ.) = πάλ-ατ-α καὶ πάλ-ατ-ω; παλίζω, κουλαντρίζω. — ἀόρ. πάντ-ε-σ-α, μετοχ. πάντ-ε, πάντ-ε-λους (γ) πάντ-ε-λους (τ).

πάντ-ε-α, μπάντ-ε-α, μβάντ-ε-α (γ) = ἀπατεωπρόβ-ι-λος, πανοῦργος ἄνθρωπος 2) λάθος συνεργάτ. ἐβ. βάνδ-ι-ας, πανδ-ε-βάντ-ε-λ-ι. — πάντ-ε-ζ-ε-α, μπάντ-ε-ζ-ε-α, μβάντ-ε-ζ-ε-α πλεθ. ε-τε. — λέγεται διπλοειδωτικὰ καὶ ἐπ' ἀόρ. βάβ-ε τοῦ ρ-ε-ν-ω ἐξαπατῶ τοῦ ἀνωτ-ε-ρ-ό-λ-ι-ν. — βάβ-ε τοῦ ε πάθος κακὸ]. [βαβ-άκος, ε Ἰωάννης (??? = εἶδος χόρτου)]. — λέγοντας ταῦτα πάντοτε πρὸς ἀπ-ο-τ-ρ-ο-π-ὴ τοῦ κάλπικα πάντα.

πάντ-ι-κα (γ. τ.) μπάντ-ι-κα, μβάντ-ι-κα (γ) = καθ. ταλέντορας.

πάντ-ι-ν-ι (τ), μπάντ-ι-ν-ι, μβάντ-ι [Ἑλλην. πτύω, Λατ. sputo-are] = πτύω· ἀόρ. πάντ-ι-σ-α (γ) μετοχ. πάντ-ι-α (γ) καὶ πάντ-ι-α (τσιγγ.).

πάντ-ι-α (τ. Κεδ. Σ) [τσιγγ.] μπάντ-ι-α, μβάντ-ι-α (γ) = θυμάμαι θυμαίζω, ἐβ) κατ-α-ζ-ω· ἀόρ. πάντ-ι-σ-α, μετοχ. πάντ-ι-α (γ) τε πάντ-ι-ας (γ) πάντ, = κάποτε, ποτέ.

πάντ-ι-ρ-α μπάντ-ι-ρ-α μβάντ-ι-ρ-α (γ) = πτύρω, φτύνω.

πάντ-ι-ρ-α, μπάντ-ι-ρ-α, μβάντ-ι-ρ-α, πάντ-ι-ζ-α (Σ) = πτύρω, φτύνω.

πάντ-α-ε-ν καὶ πάντ-α-ε-ν = ἐμπτὸ, ἐνεπτ. πεγχ-ῆ-γ-ῆ-ν.

πάντ-α (Βερέτ.) πάλ-ι-ρ-α (Τυρν.), πάλ-ι-ρ-α (Περρεβ.) πάντ-α πλεθ. ε-τε = πρέπει = νὰ πάω ἐξω-ὐ-ρ-α κ-ι-ε ἔτσι πὼς πλέ-ο-υ-σ-ε τὸν μ-α πάω ἐρω-ὐ-ρ-α = πρέπει.

πάλ-α (γ. τ) πάλ-ι-ρ-α (Τυρν.) [σημ. φύλλον] = βάτος, λάχνη.

πάντ-ε-ν-ε (ὄνομ.) ἰδ. πάντ-ε-ν-ε-τ.

πάντ-α-ε· καθ. = ἐμπτόμαι.

P

(συνέχεια ἐκ τοῦ προ.)

ρἰέρ-α (τ) = χρυσᾶτς-α (γ).

ρυβί-ι-ὰ (Παχάτ.) ρ. ουδ. = ενχαλίζω. ἴδ. χαθυρό (γ). 2) ἀρυδιάζω ἴδ. χρυσᾶτό (γ), χρυσῦτό (Σ).

ρυθάτα (τ) πουθ. = ἴδ. χρυσᾶτάχρα (γ) ιμαθτάχρα (Σ).

ρυδούα-ὰ (Παχάτ.) = τὸ παξούδιχ τῶν πετρώδων ὑρέων, πλυθ. ρα-δούχτ· καὶ ρυδῦτα-χα: πλυθ. ρυδῦτατς.

ρὰμ: (budi) μτχ. ἴδ. ρᾶνς (γ) μτχ. καὶ bia.

ρὰνας: (γ) ἐπίρ. = πυρετὸ (ἴδ. δὲ = πάντα μτχ. ρᾶρ].

ρἰαν-χα = χαλεπὸς (Τσιρκ. Ivanov) πλυθ. ρἰματς.

ρἰανς (ι-α-ντς) = χαλεπός-ή-όν.

ρυμπούρ-ὰρι (τ) ρυμπούρ-ὰρι καὶ ρυμπού-ὰρι (γ) = χαλεπός. — ρυμ-πὰρι-χα πλυθ. ρυμπάρατς ἄρσ. ρυμπάρατς ἴνδ.

ρὰνδ (γ) ρένδ (τ) ἔπιρ. = βαρύς, ἀντίθ. λἰβῦτς —με βὰν ρᾶνδ καὶ με βιέν ρένδ = μοῦ κακοφαίνεται.

ρὰνδι (γ) ρένδ (τ) (ι-α-ντς) ἐπίθ. = βαρύς-εῖα-ύ, ἀντίθ. λἰβῦτς

(τ) ρένδρα, τε ρένδρατς ουδ. = ἡ βαρύτης. — τε ρένδρ' ε δὲνατ' = ἴδ. μένδ-α.

ρένδ-ερ (budi) ἄρρ. ρένδε-ι-ι, μτχ. ρᾶνδυνς. ἴδ. ρανδί]-ίβῦρ.

ρανδίβ (γ) ρενδί] (τ) = βαρύνω τινὰ καὶ εἶμαι βαρύς.

ρ:ανδίβρα (γ) ρενδίνα, = βαρύνομαι, γίνομαι βαρύς. — με-τε-ι ρενδί-βρατς = ρι-τρι βὰν ρένδ (γ) μ' ὑρένδυε = μ' ἐρθε ρένδ.

ρἰβς (γ) ρἰνς (τ) μου (budi) μτχ. τοῦ bia.

ρἰαρ-α (γ) ρἰμρα (τ) [Λατ. arena] = ἄμμος. πλυθ. λἰαρι.

ρυπούρ-α: πλυθ. ρυπατίματς (Πουκ. Il strepito).

ρυπβ (Dibra) (Τσιρκ. τυμβ).

ρ' = ἴδ. ιμ'. — βὰ-ρ' (γ) καὶ βα-ρ' (τ) = παρατυφῶ. — ε πάβ πυ σ' ε βρίνε ρ' = τὸν σὸν ἀδελφὸ ἄλλο δὲν τὸν παρατήρησε. — ε πάβ πυ πυα' ε βρίρε ρ' (τ).

ρἰ-χα: πλυθ. ρἴτς (Σ. bogdan) = νέος, νεώτερος, πλυθ. ρἴτε, καὶ ρἴτς (Ἀρχ.) (παρέδ. Ἔλλην. ρι-α).

[s] *gʎja:* πλυθ. τg *μτg* ἐνθ. ζἔ. *ω-gi-ou* ἐνθ. = *νέω-ς*, ἐντἔ. *ε-δω-τgμτα.* 2) *νάχ εἰδοτις· — τσ̃τg μα κἄμι:=τί νάχ ἔχομεν; κ κἄμι νἄνοίχ τg μἔ:=ἔχομεν κανὲν νάχ; — ἰμα-μἔ, jντ-μἔ, ε-μἔjε=ὁ νἄμφε μου, ἡ νἄμφη σου, ἡ νἄμφη (κλπ. ἢ κἔντε)* [οὔτως ἀκριβῶς ἡ παλαιὰ τὰν τυ̃ ἀλλ. *εἰζογμε*].

gέγjα: πλθ. *τιἔ μτα. μἰα]* = *ἀγγάζομαι.*

gεγjάν-α (*budi-bogdan* Σ), *πεjedi-ε* (ἢ *udi*) πλυθ. *μεγjgάντg=ὁ βασιλεύς. ἀμἔτg πεjedια jένε=ἐβασίλευσα ἡ βασιλεὺς τσν· — ζἔ. μbεμεγjέ.*

gέζα-ε (*bogdan*)=*χλευασμός.*

gεζαγαφ-ε ἀρτ. *μεζμεγ-κjε-jε* θηλ.=*χλευάσμας.* πλυθ. *μεζμεγάjτg* ἀρτ. *μεζμεγάμτg* θηλ.

gεκάjέ (ε)=ζἔ. *νεκάjέ* (γ)· *βίτε πεjτε μεκάμεjε=ἐπάθομεν τρεῖς πικρογαμίαν* (ἐπὶ ἀπολωλότος). — *πλθ. μεκάντε=ζἔ. νεκάjέ.*

gεκάν-ε (ε)=ζἔ. *νεκάμ-ε* (γ) πλυθ. *μεκάμτg.*

gέκj: ε.=*ἐγγάζομαι· μντg. μέγjε καὶ μέγjννε* (γ), *μέγjνjε* (τ) ἀόρ. *μέγjε-ν-α.* — *μἰα]* λjεκάμτg=*ἀποτεγγάζομαι τὸ δέκμενον.*

gέκδε (*bogdan*) καὶ *μέκδjε.*—*γjάφτεν μέκδε=ὄφις χαλκοῦς.* — *ζἔς μέκbjε=θάμνος φυτόλλινος.*

gέκε-α (Ἐλβασ.) πλυθ. *μέκμτg=τὸ μεῖζον τοῦ μέλλοντος εἶλκε ὕδατα ἢ τσjε κἄμ θεὸν κἄν μοῦδτε τg ἀρδεύσ.* — *ζἔ. μέκμ-α.*

gεμπεδάφ-ε: μ. *παυλίζω.*

gεnέj (γ), *μnέ* (*budi*), *μεnέ* (Σ) καὶ *μεnέγ* — *ζἔ. γεμέj* καὶ *μεζ-μnέμε-ένιμ, μεnέμε.* μ.=*ζἔ. γεμούμε, μέμε.*

μ-ε-τg μbεnε-ε-α-ε (*bogdan*) = *χαλκεῖς-ή-εῖον.*

μένd-ι (*bogdan*), *μένdε-ε* (γ.)=*ζἔ. μνάε-ε* (πλυθ. *ἀγγεστές*).

μένd-ι (*bogdan*)=*ἀπηγέ, κουφί· νἄς μένd τg Ἰκυλjάνετ* (*bogdan*)= *νἄς κάμτ τg Ἰκυλjάνετ* [*ὀμθάτεμε μέτ-dε* πλυθ. *μένdετg*].

μένdε-α (Σ) = *φυγέ, ἀράδα· αgτg μένdε=κάτσε τὸν φυγόν.*

μένdε-jε: πλυθ. *μένdετg=ὁ τοίχτης.* — *καὶ μένζε-κ* (Τυρν.) *ἀντὶ μένdζε-κ:* πλυθ. *μένζκτg.*

μενdε (ι) ἀπὸ. = *ζἔ. μενdε* (γ) ἀπὸ.

μενdε (ι-ε-τg) ἀπὸθ. =*μένdε* (γ) ἢ *ι-ε-τg* ἐνθ.

μενdόj-άνεμ (ν) = *ζἔ. μενdόj-άμεμ* (γ) = *βαρύνομαι.*

ρεπόϳ [γ] ρ. = πτερύδω, πετοπετόδω, ταχίνω· ἀπλοπλέλνω, ἀφεντόνω· [κρέπdκ = τρέχω ἀπλοπλέλνω.]. — περπέ ρεπόν κάτου; (γ) = θυσνί τρέχεις ἔτσι; = περπέ ἔταρ με ρένϳ κάτου: ἰδ. βρεπόϳ (τ) καὶ βρεπετόϳ, φεγέϳ (Τυφον.).

ρεπόρι, ρεπόρϳι [γ. τ.], ης bάππου καὶ τῆς bάππους (Ξ)· ἐπίρ. = γέροδιπλός, ἰδ. ρέπ]-ι, ρέπdρ-α = γερέ, κρέδα, πεμέ.

ρεπόδια-αν ??? πλεθ. μπαπόϳαμες ἄγρ. (σπαπημένες).

ρδε (τ) μτχ. ἰδ. ρένε (γ) μτχ. τοῦ bία = πίπτω.

ρεπεγόϳ: (budi) ρ. = ἀρκούμαι. — ἰδ. ροχόϳ.

ρεπόρι: (Ἀργυρόκαστρον) = ἰδ. περπέρι.

ρεπόρτζι (Ἀργυρόκαστρον) = ἰδ. περπέρτζι.

ρίπ-α (τ) = ἰδ. ρρίπ-α (γ) καὶ ρρίλjαρ-α (Τυφον.).

ρεπώνϳ (τ) ἐπίρ. = ἰδ. ρρεπώνϳ (γ) περπώνϳ (γ)

(ι-α-τϳ) ρεπώνε (τ) = ἰδ. ι-α-τϳ ρρεπώνϳ (γ) ι-α-τϳ περπώνϳ (γ).

(ι) ρεπόνρι-α (Βεράτ.) (ε) ρεπόνρια-βε (Βεράτ.) θηλ. = ἀνωφερής. — [ι-α-τϳ] περπόνϳ (Ἀργυρόκαστρον).

ρεπτό, περπτό ἐπίρ. = κάτωθεν, ἀπὸ κάτω.

ρδε (τ) μτχ. ἰδ. ρένε (τ) μτχ. τοῦ bία = πίπτω.

ρίρε-α (τ) = ἰδ. ρένε-α (γ) [πλεθ. ρέρτε ἔχοντες] = ἄρμις.

ρίρε-α (γ) [ρίνε] ἄρμ. = φύλαξις, περιφύλαξις, ἐπαγρύπνησις. — ρέπρια, πλεθ. ρέπρϳε [ἰδ. ρίνε] ι θῆλ καὶ βάνdιτ νdὲ λjύρε κjε ρίνdρε νάτεν τϳε τε ζενε πίδεσνε κιαν ρjέβτε.

ρεπεγόϳ: ρ. κοιν. = ἀγρυπνῶ.

ρέτ (γ. budi) ρ. = ἐπιστήμων, πεπειραμένος τινός. — ρέτ κjένε (γ) = διάγομαι, τταμπάω τοὺς σκίλους ὅταν ὁρμάτια κατά τινας, ἰδ. πανρέϳ κjένε (τ)· ἀκρ. ρjέτα-α-ι· μτχ. ρέτε καὶ ρέτουνε (γ).

ρέθτρα = πειραστήριον, ἐπιτήρησις· 2) ρέθτρα (Τοσκ.) = ἀ· αgζά] (γ) [ἀπὸ τοῦ ρjέθ· γίνεται ρέθτ τρυπῆ τοῦ ξ εἰς χ· ἀπ' ξύ] (γ) καὶ χύ (τ)] [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. testo = πείθω, τταμπάω].

ρέτ-dι καὶ ρέτ-τι (Μαλjασία ε Σουϳέρης) = τάξις καὶ πειρά (Ἄξις Σκουτάρι) μέ μέτ = μέ τὴν ἀρίθμ. κατὰ πυρόν· 2) διαλογισμός (Τυμφ. νεβέτ· ἰδ. με κιλjε, με κιθρεζε.

(ι) ρ-ιαν πλεθ. (τϳ) ρέτ = νίκ· ἀντίθ. (ι) βάντρjε-ι. (ε) μ-]ε θηλ. πλεθ. (τϳ) ρέτ = νίκ· ἀντίθ. (ι) βάντρjε-κ.

{τς} χι-τς : αλβ. = ἐ κάντες· μλς τς μτ' τ 'ψ = εἰς τὸν νοστητό μου.— ε θαίξε τς μίτς τ'ψ νλς δέ τς χάλαβε = ἔπεμψαν τὸν νοστητό μου εἰς τὸν ξενιτεμόν.

αίτς-ε πλεθ. μήτσες (τ. bugrian) [Δεκτ. ποκ-gie] = βενιλιές.

αΐζ-α πλεθ. μΐζατς (γ) = μανδέλιον ἀσπρον· ζῆ μΐζ' ε λαμ;νδει με δνάμε εἰς τε πλήσνιφτι περιμήφα.

μδε, μάι, μάε : θένε κιαρ πλαλλμες μάνατς.

μαιά-τι (Σ) πλεθ. μαιάμτς = μητατ-ου = ἀρτ. πάππα.

μάκ-ε : πλεθ. μλαατς = μάτρ-α = ἡ πάππα κοινῶς. — μιαμ-ε πλεθ. μάκατς (γ) καὶ πιάλμς (δεκ = ἡ κούμπα.

μλά-ι : πλεθ. μάλα-τς ('Αγγυρ.) = αἰγαμβίτσιος-ου (εἶδος χόρτου).

μαν : μ.-γλάμα. ἀόρ. μάπα-α-ι μτχ. μάπς καὶ μάπτουτς (γ) μάπτους (τ).

μάπτα-ι : ἀόρ. = γλάφτες· πλεθ. μάπτατς.

μάπτα-μι θελ. πλεθ. μάπτατς.

μάπτμι ἐνικ. = γλαιμάπτας

μάπτατς (ι-α-τς) ἐπιθ. = γλαιμάπτ-α-ον.

μάπτ (ι-α τς) = πρόπτατς-α-ον ὁδ. (ι-ι-τς) γλαλλαμάπτ-α.

μάπτα : παθ. τντ μάπ = γλάφτ-μαι.

μά-ζι = ἰδ. ψιά-ζι = ἡ ζιμζα.

μλα-ου ('Ελβασ.) = ἡ κάμε, ὁδ. φατ-ι καινῆς (τὸ κολυμβῆσαι)

μάτας (γ) μάτατζ (γ), μάτατ. (γ) μάτατζι (γ) = ναυτι, ἀναγκης· κε ἀμάτατς μάτας = ἔλθαν ναυτί.

μάτα-μι : πλεθ. μάτατς = τραγανά (ζωμικά) ξερά φύλλα ἀπ ζωμικιόν.

μάτ (ι-ι-τς) (Σ) ἐπιθ. = ὑγρός-ά-όν.

μαδρ-ι-α (γ) μιδρ-ι-κ (τ) = αἰχμαλωσία, σκλαβιά πλεθ. μαδρώτς (γ) μαδρίτς (τ).

μαδρώτ (γ) μαδρίτ (τ) ἐπιθ. = κατὰ τρόπον αἰχμαλώτου.

μαδρώτ-α, μαδρίτ-κ (τ) = ἡ αἰχμάλωτος, σκλάβα δούλη, πλεθ μαδρώτατς, μαδρίτατς [Σαρδιακ μαλούρα = δούλη].

μαγίτ-μι ??? πλεθ. μαγίτς. —μι ήμε μαγίτ θε μαλ;τ —αλεμε μαγίτ.

μάδε μι, μάδι-μι ('Αγγυρ. τ. γ.) εἶδος φυτοῦ φυομένου εἰς τὸ χωράφια, ὅπερ πρασιάλλεται εἰς τοὺς βοσβοκοντας. — μ' ουδέ μάδε = δούλευτα ἀπ' ὁπίσω μου.

μάε (budi) ἀδ. υμ. μ [βέ υμ. βέ μ = καρατηρῶ].

φέξε-α ἠχ. πλεθ. μέρες καὶ μέ-ια πλεθ. μέρε = τὸ λαθύρι κοιν. καὶ ρογέ. — ἴδ. κάνδρε-α (Τυρν.).

φέτε-α (τ) = λέμε κέρ ἴσον πλεθ. φέτε τε.

φεῦ : (τ) μ. = φεύγω (ἀπὸ μελισσῶν κατ' ἀφαιμιτρόν) ρέτι μέζ' ε λέμε τε = ἀδέλι μέζ' ε λέμε τε.— ρέτι λέμε πρέ σγέτ = ἀδέλι κ τσιθούλι λέμε πρέ σγέτ = ἴσια λέτε πλέσε.— (κατ' ἀφαιμαγκή μας ρέτε ; = ρὲ ἀπέλαβεν ὁ κύος του ; [μας τε ἴσαμε μέτε ;]

(τ-κ) φέτσαγε (Παμβότ.) κέδε κ μεδέ ι φέτσαγε = τσάχι: ἐκσαμάρτησε.

φε-ον (bogdan) [Ἰταλ. la determinazione].

φιαν-ι (Παμβότ.) = ἴδ. δεδέλε-ι πλεθ. λιανένε.

φέγε-α (γ. bogdan) [ἴδ. φιαν] ὄνομα ψαριλεπτῶν = φλάκα, φρουρὲ = οἱ φίλοι, [πλεθ. λείμε].

φέγερ-ι (γ. bogdan) πλεθ. φέγερε = φίλος.— ἴδ. φέγερτσι.

φέτ-ε = κόμμαλος, τελέδης.

φέτ-α πλεθ. φέτε (γ. τ) πέτα [ἔμπρ] μετ' ε ἔγγε = ἐγγόνεσε καὶ ροπέτ-ου = ἴδ. φετέ-ου, πλεθ. ροπέμε.

φιάνι (τ) [Ἑλλην. φίλι] φιάνι (bandi) γιάι [σαμπ.] = φιλάττω, προφιλάττω.— φιάι-νε Ζάτ = φιάι-νε Ζάτ = φιάι-νε Ζάτ = θαὶς φιλάξει.— τε φιάιτε Ζάτι, τε φιάιτε Ζάτι, τε φιάιτε Ζάτι = ἐ θαὶς νὰ τὲ φιλάξῃ.— φιάιμε (bandi) = φιάιμε (γ) = φιλάττομεν.

φιάιμι : πλεθ. = φιλάττομεν, προφιλάττομεν.

φιάιτερ-ι ἠχ. = ὁ φίλος, φιάιτερτ-ικ ἰνλ. πλεθ. φιάιτερτε ἠχ. φιάιτερτε ἰνλ. = φίλος, καὶ

φιάιτερ-ι ἠχ. φιάιτερτ-ικ ἰνλ. πλεθ. φιάιτερτε ἠχ. φιάιτερτε ἰνλιαὸν = φίλος.

φιάιτερ-ι ἠχ. φιάιτερτ-ικ ἰνλ. πλεθ. φιάιτερτε-ατε = φίλος.

φέγερ-ι (Σ. bogdan) ἰνλ. φέγερτ-ικ πλεθ. φέγερτε ἠχ. φέγερτε ἰνλ. = φίλος.

φιντγίδ-α ;;;

φιάδο-αστ' (Ἀργυρ.) = δαῦ φιάτ = αὐτὸς μὲ μαλλί. φιάδι ἠχ.

φιάτ-σι (γ) = κανταφυμάλλης = λέβη-φιάτ = λέβη ι λέμεσε.

φιαθέγδ-ι (Ἐλβασ.) = μεγάλος βάτραχος.

φιάθγδε : ἀπερ. = μὲ νέμε ἄι φιάθγδε = ἔβγαξε μεγάλους.

φῆ (Ἀργυρ.) = ἴδ. ἐφ' ἠ (γ) = εἰσέρχομαι.

Ρ ρ

(τραβ. ἐ ψιλή)

ρρώνω (Ἴκαρ.) = λέφτερώνω ι ρρόπαρης κἰς δούλης κἰς τ' αρβαλίμι (νἰς κἰνάμαθτου) παρμα ζάους ἀλλής (πλαθ. ρρόπης ἀχνοστος).

ρρά-ας πλαθ. τοῦ ρρέ-μι καὶ ρρά-μι (Ἀργυρ.)=ἐ ζάρως κοιν. λαθίκ. ἀθ. ρρέμ· πλαθ. ρρινάρμης (Παρμίτ.).

ρρίζε-α (γ. hoglan), ρρόλεγ-α (Σ) ρρεζε-α (τ) πλαθ. ρρέζανς. ρρόδοατς. ρρεζατς = ἐ ρίζα (κοψίας τοῦ βλαστοῦ) ρρεζὲ μαλὲ, καὶ ρίζα μαλὲμ = ριζόβουνα, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ. — ρρεζ' ε μαλὲμ καὶ ρεζ' ε μαλὲμ = ἡ ρίζα τοῦ βουνοῦ.

ρρεβίζε-α πλαθ ρρεβίζανς (Σ) = σαβάλι, καὶ αρβαμ-δα· ἐκαμοζόντο οἱ Σκυθρώποι μόνοι τὸν μαυρονταβάλωναν ἀθ. ρρα-μα — (Ἀργυρόκαστρον).

ρρολεμ-μα (γ. τ.) πλαθ. ρρόκλατρ-τὸ κόντελι ἔπαιρνε ἡ γυναῖκα ἅπανω τὰ ἄπαιλα· [ἄλλοι. ρρέκ-ας] ἀθ. τέβανς (Σ) καὶ πλεκάνδανς (τ).

ρρόλε [Λατ. rotula] ἐπίθ. = στάνιος 2) ἄγριὸ (ἀπαλτάλλοι.) παρμα. ρρολὲ ε παρμὰ. ἀνιθ. 1) ἄνιθ. 2) ἀνάθους καὶ ἀνάθους (γ)

ρρόλε (ι-ι-ας) ἀνιθ.=ἀπάθους -α -οι—ἀχρόλε -α -ὸν. τε ρρόλεγε νιθ.=ἐ ἀπαθάτης, ἐ ἀχρόλτης.

ρρολόβεγ-όβ ;. ἐκερ.=ἀχρόλ, ἀρρόβαι· ἀνιθ ἀπαθὲ], ἀθάτ (γ) ἀθάτ (τ) ρρολόβαι-όβεμ πιθ. ἀρρόβαμ.

ρρόμβε-α (γ) πλαθ. ρρόμβατς, ρρόμβε (τ.) = ἡ ρίζα τοῦ δένδρου. — ρρόμβ' ε ἀρβάτ (γ) ρρεμβ' ε ἀβάτ (τ) ἡ ρίζα τοῦ δένδρου.—ζὲ ρρόμβε ζε ρρεμβὲ (γ) =ριζόβουνο, πολὺ ρίζα. 2) ρρόμβε-α = κατηγορὰ μόνο' ε κατ' ἐμμένη κατηγορὰ κόπου τοῦ ἀνθρώπου. — ρρα ε κα ρρόμβατς;= πόθεν κατάγεται;

ρρόπα πλαθ. ρρόπατς καὶ ρρόπατς (Ἀργυρ.)=πλάτανος.

ρρόπαλος -αυβρατ με ἄνωβρ ρρόπα. —πλαθ. ρρόπαλάτανς.

ρρόπαλώτα (Δίβρα) ΓΓΫ [= ἀγριόλαφ, ἀβλωμένος.].

ρρόπες -α πλαθ. ρρόπανς (ἄλλοι. λαπ-λάπ]=πλάτς -πες.

ρρόπωπλόμ μ. πλαθ = ἀπαρχηρόπτομαι.

ρρδους -α (τ.ρρφ.)=ρρώς -α πλγθ. ρρώτατς ρρώς ιδιόθ.=πστικ κον. δι' ὃς πιζιστι τὸν τιρόν.

ρρόωρς -α (Τψρτ.) πλγθ. ρρώταρτατς ὁποιος τοῦ ρρώτας=μιόλις ὅτις πρίj κjέγjι τς κερρίτς πρ μι ζῶς ιιοθῆ, κιτ. πστικ κι θαjίλjτος -α (Σ) πλγθ. θαjίλjτοτατς.

ρρυθμίζj¬ (Σ)=νῆι φάρς τρώμου κjι μιηλjέθντ θιάρ.

ρρύθ (Σ)=ρρόφθ (μετ' ἀπωβολὴν τοῦ φ πρὶ τοῦ θ=ρρόφθ ἐπίρ. ἴδ. ρρτφθίj-όχτμ.

ρρτίτς -α, ρρώτ-ι (Κεθ.) ρρώτς-α (γ). ρρίθτρς-α (γ) πλγθ. ρρώτρτατς.=κίνοτκιτ, ὑπτιτν. — ἴδ. ὄττς-α, ἄττς-α

ρρώρῦ-ι (Δτττόκ) ἴδ. φιλῆς-α = παιδιός.

ρρόφῦ ἐπίρ.=τυρκ. ἀλότς.

ρρφρ (γ) ἴδ. χρόχ [τύχριτον ἰδίτν. χιτ-ίζω, χιτ-δις]

ρχρόθ, καὶ χτιὸς (Σ) ἐπίρ.=ἰσχυρὸς (βλ. γτννηρόσττν)=μθτιθ-ς ρρόφθ καὶ μιτιθ-ς χτιὸς (Σ)=γέρτον κιὶ ἰσχυρὸς, ἴδ. μτιόθ τρ Ιτιόζ (ἀπὸ ὑγιῶν).

ρρτχφρίτς-α (bogdan)=ἀκίνιδυ πλγθ. ρρτφβγτίνστς.

ρρτφθότj-όj=μθτιθ ρρόφθ (ἀπὸ γτννηρόσττν καὶ ὁπτχόντ), πλθ. ρρτφθότφ-όχτφ=μθτιθτρ ρρόφθ.

ρρύφφ-ι (χ) ἀρτ. ρρόχτστ-jς (γ) θγλ. καὶ ρρόχτσ-ι πλγθ. ρρόχτστς ἀνιρόζοντι ἐκεῖνς τὰ ὑφάτ τὰ ὁποῖα βτττιόνστι, ἀτὸ πιῶj κjι ρρίχτς=τὰ ὑφάτ ἐν κτιρῷ τῆς βτττιόστως.—πλγθ. χρόφρστς ἀρτ. ρρόφρστς θγλ.

ρρτόζ (γ. τ.) (Σ) ρρόφ (γ) χ. ἀνεργ.=ἄφτω· τιjστ : ρρόχτφjς καὶ τιjστ : ἀχόθτφ (τ)=τράγω κτνιγμτνίνς 2) ρρτχ Στκμβόλτνς. Μτσίφτς κ.τ.λ. ἐμτνφτιόφτι μὲ τὴν Κωνττντινούτολιν, μὲ τὴν Δίγυττον κ.τ.λ.

ρρόχ-ω-ι πλγθ. ρρόχτς=ἴδ. κjιλjίτρ-κ· τιέλj ρρόχ=ἀνοίγω κλείνω· κτνῶ πρόσχτ πτνjὶ πόλj κ πτνjὶ ζκτιέj, κ πτνjς χάτ djίχj, κ κί διτιλjτμ ρχτjστς ι κχτπτνότjτς, προχ κ πτνιjτν'ι κιέjστμ κχ κ χιότς.

ρρόχτφς-κ (Σ)=πτωχτίκκ κ πτιόχωρς πλγθ. ρρόχτστστ.

ρρόχφ-ι ἀρτ. ρρόχτστς θγλ. καὶ ρρόφρ-ι (χ) ἀρτ. χρόφρστ-jκ θγλ. πλγθ. ρρχφρστς ἀρτ. ρρόχτστς θγλ.=κί, κjί κjς ρρόχ.

ρμέ-jo (Ὀλύμπ.) ρμέ-jα (Ἀργυρ.), ρμέjε (Περμήτ.) πλεθ. ρμέjεjτε καὶ bουλούδετε πλεθ. (Σ) = ἡ θερμο-θης κοινὸς λαός.

ρμιλιῖ-ε = κατασταφιάζ' (Περμήτ.).

ρομjάτε-α (Σ) = ἀδ. ρμομέ-jι (τ) = φόβος· [Ὀλυμπ. γλῶσ.].

ρομγκιλ-ι πλεθ. ρμέγκιjτε (Σ) = σκῶλ.

ρμιjάμ-ου (Περμήτ.) ἀρτ. ρμιjάκα-jα θελ. = (-κ) κατασβ-ι-κα πλεθ. ρμιjάκατε ἀρτ. ρμιjάκατε ὑπολ. ἀδ. μ. ρμιjάκj-ι[j]-ουμ-ὄjτε.

ρομjέj (Τερτσ.) = ἀστεροδόλα· λέξ. ρέζα.—ρμjέjε = ἀστεροδόλει.

ρομjάτ-α (Σ. budi) = τὸ βασίλειον πλεθ. ρμιjάjτε ἀδ. μbεjατάν-κ, πομjάτ-α (budi).

ρμιjάτj : μ. = βασιλεύω.— ἀδ. μbεjατμj.

ρμιjάj-ὄj (γ. τ.) = σταυρόω. ἔκτεινα. ἀφαιρῶ· ἀδ. πιτσμjάj-ὄjτε.

ρμιjάτσ-ὄjτε : πεθ. σταυρόμενος, ἔκτεινόμενος, ἀφαιρούμενος'—κα τε ρέτατε ρμιjάτσατε = ἀντὶ νὰ μεγαλώσῃ σταυρόσεται.

ρομλέ-α (Σ) = ἀδ. μιλέ-κ πλεθ. μιλέατε.

ρομλέj-ὄτσι (Ἀργυρ.) = ἀδ. μιλέj-ὄjτε.

ρμιΣ-jε (budi Τσσ. πλεθ. μιΣατε [Λατ. **radus**] = ἀκτὶς (ἥλιου) καὶ μιΣι-jε (γ. bogdan) πλεθ. μιΣατε μιΣατ' ε diukit = οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου· λέξ. μέζα δατσιbλαί.

ρμεΣι-ου : πλεθ. μμΣιjατε = εἰδώλια [γρεκ· τὸ μίζαι = ἡ σάρξ].

(ι) ρομΣιbάμ-ε ἀρτ. ε μμΣιbάμ-jε θελ. θεωρῶνται.

ρμιΣάμ-ι (διμμέχιτ) = τιμωρῶ· πλεθ. μιΣάματε.

ρμεbόj (budi-bogdan Τσσ.) μμbδόj (γ) = κτηνιάζω (ἀπὸ ἐμβόγκια καὶ ἐβόγκια [ἀπ' τὸ μέbδ-κ (τ) μbέζ-α (γ)] μμΣάνατ, μμbδόμμ (γ) πεθ. ρε μμbδόj καλῶ, γκρέμι κτλ. = ὁ μμbδιάbῃ πρὸ κλίτε, πρὸ γκρέμι, πρὸ μιλόμμj = ἐκτροπιάσθη ἀπὸ τὸ δόγμ, γκρέμι, μιλόμμ· ιμμbδιάbε καλῶ = ἐκτροπιάσθε ὁ ἵππος.—ομμbδιάj μπτσι = ἐκτροπιάσθη ὁ τόπος.

ρμιθ-ε καὶ μμbδ-ῆι (Ἀργυρ.) πλεθ. μμῆτε = τὸ στερῶ, ἀφαιρῶ, περιφέρω· χάνω (τ) χάνι (ε) νὰ μμθ τε δόκμbετ = σταλῆναι εἰς τὸν κοσμικόν.

ρμιθ : ἐπιρ. = τριγύρω, πέριξ, ὅλόγυρα. — καὶ μμτσιλέ, νέμμ (bucbucă) ἀμμε, μμθ ε μμτσιλέ, μμθ πμ ἀμμε, πμμjμε. ἀμμε πμμjμε. μμθ ὄτσιτσ = μμτσιλέ ὄτσιτσ = πμ ἀμμε ὄτσιτσ = πέριξ τῆς οἰ-

χίος.— βίνj ρόπουλε = βίνj ρωθ. ι ρόπουλε,—βιvj περιμένω = βίνj = χίνρι περιβένε = τηρηγίζω.

ρεθάς : ἐπιρ. = κυκλικῶς, κυκλοτερῶς.

ρεθόνj-άj ρ. ἐνεργ. = περικυκλόνω, 2) θέτω στεφάνι εἰς τὰ βόδια· πωθ. ρεθόνερ-άβεμ = περικυκλόνομαι.

ρεθ-πρέσ : ρ. ἐνεργ. = περιτίθημι, πρὸ λέξεως (Τσιγγάνοι bοj πανέτ) πωθ. ρεθ πρέτεμ = περιτίθεμαι. — ι ρεθ-πρέρ-ι (γ) ι ρεθ-πρέβ-ι (γ) = περιτετριμένος.—ἀντιθ. ι παρεθ-πρέρ-ι (γ), ι παρεθ-πρέβ-ι (γ) = ἀπερίτριπτος.

ρεθ-πρόσβε-jα : πλεθ. ρεθ.πρόσβετε = περιποιῶ.

ρεθί (γ) γενjένj καὶ γενjέj (τ) = ξεύδομαι.—ὑπρ. ρέθεα 2) ρ. ἐνεργ. = ἁπλόνω, ἐξαπλόνω τινά πωθ. ρέβεμ (γ) γενjέβεμ (τ).

ρεθίκ : (γ) ρ. ἐνεργ. = κάμνω τινὰ νὰ κοιμηθῇ, τὸν κοιμίζω· ι ρέθα τίπερ· ἀπὸ ἐμὲ νυχτιὰ σ' ἔχω ἐδῶ = τὸν ἔκοιμισα πολὺ καλὰ τὸν ἄνθρωπον ὥως νὰ τὸν ἐγὼ ἔδωκα.—πωθ. ρέθερ = κοιμίζομαι.

ρεθοjέ (Κοδ.) ἐπιρ. = πανί ρωθ, πετσετούλα, κρασπεδάκι.

ρεθολ-jα : πλεθ. ρόβολε = ρόδ-κους.—ρά ἀθ ρόβολ = ἔπεσε μεγάλη βροχή.

ρεθόνα : (γ, τ) = πίσω· τέντρε [ἀπὸ ὀπισθεν] κομμένε φλέτε.

ρεθόj-γjε (budi) = ἴδ. ρίγε-α.

ρεθολίθερ (Ἐλάσσ.) ρ. κάθ. ἀνατριχιάζω· καὶ τρεμίθερ (Κοδ.) κρέθερ (Ξ), κριθίνερ (Βαφ. Πεμπτ.) μ' ου ρεκjέβ ρίτε = μ' ὁ τρεμίθ ρίτε = μ' ὁ κριθίνερ ρίτε

ρεθολίθερε [πλεθ. ὁ ἐνικ. ἀχρηστεῖ] = οἱ ἀνατριχίασες.

ρεθολίκι (Πεμπτ.) ἀρσ.—ρεθολίκε-jα θηλ.—ἴδ. ρέθερ-ι (γ) ε-jα θηλ.

ρεθόρερ (τ) ρεθέρερε-jα = ἴδ. ρέθερ-ι-ε-jα πλεθ. ρεθέρερε ἀρσ. ρεθέρερε θηλ.

(τ) ρεθι-ι ἀρσ. ε ρεθι-jα θηλ.—ἐπιθ.—ψεύδης· ψεύστης· προφ.: ρεθι-ψευδοπροφήτης· πλεθ. τε ρεθίνε ἀρσ. τε ρεθίρε θηλ.

ρεθίν-jα (τ) = ἴδ. ρέθε-α (γ)· πλεθ. ρεθίρε

ρεθόνε πλεθ. (bogdan) = τὰ κοσκινά [Ἰταλ. remi].

ρεθοβί [Λατ. rapio rapto] = ἁρπάζω, Παρατατ. μουβάjα = ἁρπάζω· ρ. ἐνεργ. = ἁρπάζω, ἁρπαχτικά τ.

ρεθοβίβα πωθ, ἁρπάζομαι· 2) ἁρμπαδζιάμαι.—μας νὰ ρεθβί αὐτού =

μὲ ἀρχιπέζεσι κατ' εἶδος τὸν καθεν. — Ἰσάκ ου ρημὸι πρὲ ζἠρρι. — Ἀμεσὸμ ου ρημὸι πρὲ ζἠρρι.

ρημιόσ-α : πλθ. ρημιέσεις καὶ ρημιὸμ-ι = ἀρπαγή, 2) ὁρμὴ τοῦ ρώμεσι, πλθ. ρημιὸμεσ [=ἁρπαγή, rapidus=ὁρμητικός, βίαιος].

ρημιουίς-α (τ), ρεμιουίς-α (Βερέτ.) πλθ. ρημιούλεσ καὶ ρημιούμεσ = ἁρπαγὴ (ἐπὶ πραγμάτων) ὃ. πλμέσθ-α = λάφυρον.

(ι-κ) ρημιούσθα (γ) καὶ ρημιούθμ [συνῳ.] = ἁρπακτικός-ἡ. — ψμὲ ι ρημιούσθμ = ἄνθρωπος ὅστις ἁρπάζει. — κούζ ι ρημιούθμ = κλαμμένον πρὸν [μαγικῶς] διὰ ἰσχυρόν.

ρημιμίμ-α [Τσεν.] ??? (ἁρπαγή, λεηλασία).

ρήμ-ιδι (γ) [καὶ ρήμ-ι κακὸς] πλθ. ρήμδεσ = κλάδος, κλωνάρι, [Ἰνδ. ramo] καὶ ρήμ-δι (τ), dέγγ-α πλθ. dέγγεσ καὶ ρήμ-δι (τ) πλθ. ρήμδεσ = τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ = ρήμ' ι λήντ. — ἐμὲ λήτ ρήμδι ρήμδι = ἐπλημμύρησαν τὰ μέρη τοῦ ποταμοῦ. — φτούμ' ι απ' κμὲ ρήμδι, ρήμδι = τὸ πρόσωπόν του ἦτο (δειλιᾷ, δειλιᾷ) ὡς τὰ μέρη τοῦ ποταμοῦ.

ρήμπθ-ι καὶ ρημδθ-ι (budi) [κακὸς ἀντὶ ρήμπ-ι] = κλωναράκι, ὃ. ρήμ-ι (γ), ρήμ-κ (Καβ.) καὶ bίτα-ου. — ψε ρήμπθ ουκίτ = ἔνα κλωναράκι ἔλαιας.

ρεντδούι-ου (Πεμπέτ.) ρημδούι-με ἢ. πλθ. ρημδούεσ ἀρσ. ρημδούεσ θηλ. ὃ. ρημδούι-ουι-με = τσακισμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου).

ρεμπδούου (Πεμπέτ.) = ὃ. ρημδούεμ (Πεμπέτ.).

(ι-κ) ρεμπδούθμ (Πεμπέτ.) = ὃ. ι-ρημδούεμ.

ρόδγ-ου (γ. bogdan) ρήμ-με (τ) πλθ. ρήμεσ = φτῶχος, 2) (bogdan) πλούσιος.

ρήντ-α (γ) ἀρσ. ρήμτι-με θηλ. = φαίνεσ, φαίνεται. πλθ. ρήφτεσ ἀρσ. ρήφτεσ θηλ.—καὶ ρεντσούι-ου (γ) ἀρσ. ρεντσούι-με θηλ. πλ. ἀρσ. ρεντσούεσ, θηλ. ρεντσούεσ καὶ ρεντσού-ου ἀρσ. ρεντσού-με θηλ. πλθ. ἀρσ. ρεντσούεσ θηλ. ρεντσούεσ, καὶ γεμπάτ-ι (τ) ἀρσ. γεμπάτι-με θηλ. πλθ. ἀρσ. γεμπάτεσ, θηλ. γεμπάτεσ. — καὶ ρεμπέι (Πεμπέτ.) ἀρσ. ρεμπέι-με θηλ. καὶ ρήμπ-ι (τ) ἀρσ. ρήμπι-με θηλ. πλθ. ρήμπεσ ἀρσ. ρήμπεσ θηλ. = φαίνεσ, φαίνεται· καὶ ρήνα-γου (γ) ρήνα-γου (τ) πλθ. ρήνγμεσ (γ) ρήνγμεσ

ρμπού (budi-bogdan) (Σ) ρ. ἀκρ. = κατεστραμμένο, ἀφανίζω. 2) κρυμμένο. ἴδ. ρμπίνη-ρμπάνη [Ἰταλ. ruinare] ρμπάρω κτλ.

ρμπού [Σ. bogdan] ἢ ρμπί = ἴδ. ρμπί ἢ ρμπί = ζῶ.

ρμπού-κ (Σ. budi-bogdan) πλυθ. ρμπούκατς = κατεστραμμένοι, 2) γκρεμμένα, κρημνώδης.

(τσ) ρμπουλούκατς πλυθ. = τς ρμπλίνιαρτς, 2) ἐρείπια, καὶ γκρεμόδ-κ (ν) πλυθ. γκρεμόδνατς.

ρμπρίνο (ν) ρ. ??? ρμπρίνατ (ν), ὕφιδέν ὡς κομπρέσσο = μαξίνα.

ρμπάτς (γ. Σελίτσα) ἐπίθ. = ἴδ. ρμπάρτς (Βεράτ.) ἐπίθ.

(ι-κ) ρμπάτς (Σ. γ) [Λατ. ruinátus] ἴδ. ι-κ μπάρτς.

ρμπατσόβα (Σ. γ) [Λατ ruinó-ata] = ἴδ. ρμπαρτόνα (Βεράτ.).

ρμπάτς (τ), ρμπάρ (Βεράτ.), ρμπάτς (γ), πρμπάτς (γ) = ἀκαρπίας, κρημνώδης.— ρμπάτς μάλιστ.

(ι-κ) ρμπάτς (τ) ρμπάρ (Βεράτ.), ρμπάτς (γ) πρμπάτς (γ) ἐπίθ. = κρημνώδης, ἀκαρπίας, καταστρεπτικός.— βάντ' ι ρμπάτς (γ) ἢ βάνδ' ι πρμπάτς (γ) = τόπος καταστρεπτικός ἢ ἀκαρπίας.— μάλ' ι ρμπάτς (τ) = ὄρος ἀκαρπίας, καταστρεπτικός, κρημνώδες.

ρμπάτς κ (γ) ρμπάτ-κ (τ) = ἀκαρπίαι, καταστρεπτικαί, κρημνώδες, πλυθ. ρμπάτσατς (γ) ρμπάτατς (τ).

ρμπάτσ-ατ (Πεχλιβ.) = λωρὶς ὑφάσματος, καὶ ρμπάτσα-γκ (Βεράτ.) = ρμπάτς μάλιστ, πολλαχοῦ.— ρμπάτσ-κ (Πάλκα Τυμπ.) καὶ ρμπάτσα-κ πλυθ. ρμπάτσατς, ρμπατσάτατς ρμπάτσατς ρμπάτσατς = λωρὶς ὑφάσματος.— νβὶ ρμπάτς πολλαχοῦ = λωρὶς ὑφάσματος.— νβὶ ρμπάτς δένο = λωρὶς γῆς.

ρμπάδ-κ (Σ) = ἴδ. νατρ-κ (τ) πλυθ. ρμπάδατς.

ρμπάδης (Σ) ἐπίθ. = ἴδ. ρμπάκ-ης (budi-bogdan) ἐπίθ.

ρμπάδ-ατ (Πεχλιβ.) πλυθ. ρμπάδατς καὶ ρμπάτσ-ης (γ) πλυθ. = τὰ κομμάτια τῆς γῆς τὰ ὁποῖα κόβονται ὑπὸ τὸν λουρί.— ρμπάτσ' ι δίης = τς δὲ βάβ' ι δίης ajε ι κὰ νδρης νδρούλατς.

ρμπάτσ-ατ (Σ), ρμπάκ-ατ (Σ) πλυθ. ρμπάκατς καὶ κατσάκ-ατ πλυθ. κατσάκατς [ἴδ. κατσ. τὸ κατσάκ ἐξ οὗ γίνονται οἱ ἀκκοὶ] = ἀκκοὶ κοιν. τὸ ἀκκί.

ρμπάτσ-κ (Μιρδίτα) = ἢ μετὰν κοιν. μετάνα [ἀλλ' ι βγάδνι (γ) = ἀλλ' ι βγάδιν (τ)] καὶ ρμπάτ-κ (Σ) ρμπάτσ-κ (τ. Πεχλιβ.) πάτσ-κ (Πεχλιβ.)

ʃ.-ɛ (Τιρανë) και χρῦν-ι, πῦηρ-ε (Κλῖσις.) πλεθ. ρηθάνατς, ρηθῖνῆ-ης, ερρῦχατς, σῦχατς, σῖνῆ-ης, πῦηνατς.

ρηθῖζε-ε (Σ) = θ. ρηθῆνῆ-ε· πλεθ. ρηθίζατς. — βίντ ρηθίζε = τίπος ὀλυσθρίς.

(ι) ρηθῦμ-ι (budi) ἀρε. (ε) ρηθῦμ-ῆε ἔκλ. = ἡσυθής, ἡσύτιμος, πλαντίκ-ά· γῆνῆς ε ρηθῖης (budi) = ἡσυθὲς γλῶσσα, πλατιὰ γλῶσσα.

ρηθῦν ρ. ἐναγγ. = ζεφώνω, αἰχμῶ.

ρηθῦνεμ ρ. = εἰδ. = ζεφώνεμαι.

ρηθῦνῆς: ἐπίρ. = ζεφωνίνως. — ε-ατς ρηθῦνατς ἐπίθ. = ζεφωνίνος-ε, αἰχμηρός-ά, ξηρός-ά — φίλτε ἄθτ' ε ρηθῦνατς τε πάπτονι = φίλτε ἄθτε φόρτ ε πάπτε.

ρηθῦν-ατ (Κλῖσις.) = ἴζε· με βίντ ρηθῦν dυ-ῆζόν = μοῦ ἔγινε ἴξως ἡ κατσά.

ρηθῦνδρῆ (budi-bogdan) ρηθυνδρῆς (Κρῦῆε-Τιρανë) = ἐπίρ. χόντρ-ρηθῦνδρῆ = ἔρπω· εἰδ. πθῦρε ῆγ).

ρηθῦηδο-ῆε-ῆε (Σ) ρ. = ὀλυσθαίνω, κολ. γλωττῶ· και ρηθῆηδ-ῖτ-ῖτ (Κλῖσ.), ἀόρ. ρηθῆηδ-ῖτ-ε-α, μτχ. ρηθῆηδ-ῖτ-ατς και θαῖτ-ῖτ-ῖτ (Κλῖσ.) ἀόρ. θηῖτ-ε-α, μτχ. θηῖτ-ατς. — και ζῆνῆ-ῖτ-ῖτ (ε) θαῖτερ — θαῖτα — παῖτερ = ὀλυσθαίνω.

ρηθῦηῖτ-ε (Κλῖσις.) = τίπος ὀλυσθρίς· πλεθ. ρηθῆηδ-ῖτατς και θηῖτ-ε-ε, πλεθ. θηῖτατς, θαῖτ-ε (ν) πλεθ. θαῖτατς.

ρηθῦτ-α (Σουλῖτ-Τιρανë.) = εἰδ. ρηθῦτ-ε.

ρηθῦτ-ῆζεμ (Σκ.-Τιρανë.) = χιωτῆ-ῆζεμ.

ρηθῦτ-ῆε (γ) πλεθ. = εἰδ. χῆτ-ε (Πρεμ.).

ρηθῦτ-α (γ) = θ. ἀῦτ-ε. — ρηθῦτερ-ε = θ. ἐῦτερ-ε.

ρηθῦτ-α (Δαν. τιτὲ) χῆτ-ε (bogdan) = δίκτυον.

ρηθῦτερ-ε (Πρεμ.) = εἰδ. λῆτερ-ε· πλεθ. χῆτατς.

ρηθῦτῆε (Πρεμ.) = εἰδ. λῆτῆε χῆμ.

ρηθῦτῆ: ρ. = ἐκδίκου τινὰ εἰς κίνδυνον.

ρηθῦτῆζεμ, χῆτῆγ-ῆζεμ (Σ), ρηθῦτ-ῆζεμ, ρηθῦτῆ-ῆζεμ χαμ. = κινδυνεύω.

ρηθῦτῆε-ε πλεθ. ρηθῦτῆατς, χῆτῆγῆ-ε (Σ), χῆτῆ-ε (Ζ), χῆτῆ-ε (Σ) πλεθ. ρηθῦτῆατς, χῆτῆατς, χῆτῆατς = κίνδυνος.

ρρμπάν-ου = ἡ κοιλία τῶν πτηνῶν· καὶ πλμπάρι-ι (Σκίδρα) = ἡ κοιλία τῶν τετραπέδων· πλεθ. πλμπάρια.

ρρπθ-αίθ-ι (Κρεμῆ) πλεθ. ρρπο-αίθη-τς = ἴδ. λιέαμετς (Ἤπειρ.).

ρρπδαγώ-άχω (Σ) = ἴδ. ρρπτσώ-άχω.

ρρπδαγώ-ι (Σ) = ἴδ. ρρπτσώ-ι· πλεθ. ρρπδαγώμτς.

ρρπδούν-ου (Παρμύτ.) ἀρχ. ρρπδούα-μα θηλ = ἴδ. ι-κ ρρπδούαρς (Παρμύτ.) — καὶ ρρπτσούν-ου ἀρχ. ρρπτσούα-μα θηλ. πλεθ. ρρπτσούαρτς ἀρχ. — ρρπδούαντς θηλ.

ρρπδούντρ καὶ ρρπτσούντρ = ἴδ. ἀρειζέρ.

(ι-κ) ρρπδούαρς καὶ ι-κ ρρπδούαντς = ἴδ. ι-κ ἀπούερ (γ) ἴδ. ρρπδούα-ου, ρρπτσούα-ου.

ρρπδούκ-ου (Καβ.) = ἴδ. ρρζίκ-ου πλεθ. ρρπδούκαρτς καὶ ρρπτσούντς.

(ι-κ) ρρπδούκα (Καβ.) = ἴδ. ι-κ-ρρζίκα.

ρρπτσούχ-άχω (γ) ἴδ. ρρζίκ-ώνω.

ρρπτσούν-α (Σ) = ἴδ. ἤκγ-α.

ρρπτσού-χα (Σ) πλεθ. ρρπτσούντς = ἴδ. ρρπσού-χα.

ρρπσύ [Λατ. redimo] = ἐμπλέγω. — ρρπσέμμα = ἐμπλέγτομαι ὑπό τινος. Ἐ] (γ. Ἰωαν., Σ) ρ. ενδ. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς πνευματικόν) = ρρπσίζ μάμτε (πάρτι α νύκτι).

ρρπσύ-ι = ἐμπλοκή. 2) ἐξομολόγησις.

ρρπσύι-ι πλεθ. ρρπδύαντς = ἐξομολογητής, πνευματικός· ἴδ. καὶ πούι-ι.

ρρπσύπ-ου (Τυρ.) νἡ φάε ὅπαι γβίμι γβίμι με λἡτλἡ τε λάγδε, εἰς τὸ ὁποῖον προσεμάθη νὰ καθήσται τὸ κορδούνιον ὅπου ὀνομάζονται καὶ ζῶα ρρζιδόου (Τυρν.).

ρρυμπούν-ι (Βερά) ρ.ψυχρούνα (Παρμύτ) ρ. ενδ. ἐμπίζομαι, γίνομαι ἐξάλμυρος, ἐξαγριώνομαι.

(ι-κ-) ρρύφαρς (Βερά) ι-κ- ρρύφαντς (Παρμύτ) = ἀγριός, πρόβρις, ἐξάλμυρος (ἐπὶ ἐμψύχων) καὶ ρεγδάτος, ἀμαιτιώδης (ἐπὶ ἀψύχων). λἡτά' ι ρρύφαντς = πατεροῦς ἀμαιτιώδης. — θάτ ι ρρύφαντς = βιαιοῦ ρεγδαίας [Λατ. rapidus].

ρρύφαρς (Βερά), ρρύφαντς (Παρμύτ), ρρύπαντς (γ) = ἐπιρ. ρεγδαίως.

ρρυχί (Παρμύτ) πλεθ. ρρυχίνι = ἴδ. ρρί-μα.

ρρι ἢ ρρυ: ρ. ενδ. κάθημαι ἄρρ. νλέμμ-α-ι-μτς-νλεμμένε (γ), νλέμμαρς (τ). — ρρι μὲς δί (τ) = κάθημαι χαμαὶ καὶ ρρι πρ δί (γ) ρρι νάς

bόλι = καθήκει (καθαντά), χι μλε αμλε (τ) = καθήκει ὁρθὸς ἐπὶ τῶν ποδῶν), χι μλε γjούj = καθήκει εἰς τὰ γόνατα — χι αμλε αγιοj [γ] = καθήκει μέ τοὺς πόδας ἀτταχιατά. — ι χι κοίνdjε λjίγjατε = ἀνθίστανται εἰς τὸν κόμπον. χι οίρτε = καθήκει χρόνια. — χι dίλι (bndi) = δένει ὁ ἥλιος. Cf. περιφδν dίλι [Π, δλλ, νέ-ω [τὴ ν εἰς ι)].

αμίτε-α ? ? ?

αμιδj-α, χιάδj-α: πλεθ. χιιδάτε, χιάδατε (Σ) [ἀφ᾽ τὴ δέτε ἀντὶ δάτε] καὶ χιιάδjι-jα πλεθ. χιιάδjατε, χιάρ-ι (Ἐλβασ.) πλεθ. χιάματε χιάμε-α (Καθ.) πλεθ χιάματε = τὸ μέρος τοῦ σπιτιοῦ ὅθ. χ. χιιάζ.

χιιάδj-α [χ. bogtian, Ἐλβασ.) πλεθ. χιιάδατε καὶ χιάδατε-α (Σ) Τυμπ.) χιάδ-α (τ) = στίχος, γραμμὴ ἀράδα = νδίνjη με χιάδε = ἐκάθησαν εἰς γραμμήν, ἀράδα — αμιδjε κάτε πάνω χιιάδατε = κάτι γνωστὰ τέσσερις πέντε στίχοι — ἰδ. χιιάδατα (Ἐλβασ) = γραμμή.

αμιδjί [γ] αμιδτί [Σ. Ταμπ.], χιάδε (τ) = παγανάδα, ἀραδιάζω· χιιαδjίζjα [γ] χιιαδτίζjα (Σ. Τυμ.) χιάδjιτε (τ) = κατὰ σειρὰς ἀραδιάζομαι.

χιί (Ἐλβασ. Καθ.) χ. ἀναχαρτόπαπα (ἐπὶ ὄρνιθ· ἀλλὰ δὲν φαίνεται τίποτε ἀκριβὲς ἡ διάφορες αὐτῆ π. χ. ι χίνι dίγjο ι djάντε καὶ χ. δμετσέ = φλάνα ἐπὶ ἀποστάσεως, π. χ. ι αλjχίτε τσέ τόδjες = ἔφτασε ἐκ τῆς δεντρολίας. — αμιί (Ἀργυρ.), χαμιί (Πυρρίτ), μπαμιί (Ἐλβ. Καθ.) μέ ε χίφτε! = νὰ μὴ φλάνη (νὰ εἶ κάποιο φρόνημα (ἐπὶ ὀρνίθ).

χιίλjε-α [γ] χιίλjεμ-α (Τυμπ.), χίπ χ (τ) πλεθ. χιίλατε, χιίλjατε = τὸ μαξιλάρι, προσκέφαλο.

αμίλjατε-α [γ] πλεθ χιίλjατε = κρίτον, τὸ τσιμπούρι. — καὶ χιίλjατε-α [τ] πλεθ. χιίλjατε. αμπλάτε-α (Πυρρίτ. τ.) πλεθ. αμπλάτε.

αμίjτε-α (Ταμπ.) = ἰδ. χιίλε-α [γ] πλεθ. χιίλjατε.

χιίτε-α [τ] = ἰδ. χιμπλάτε-α [γ] πλεθ. χιίτατε.

χιάτε-α (Πυρρίτ.) = ἡ πλατεῖα τῆς πέτρας· πλεθ. χιάγατε.

χιάτε-h-ίτ [γ] χιάτε-ίτ-ίτ [τ] = κλέβω, ἀναπαύομαι ἐπὶ ὑμνήτων καὶ φυτῶν· χιιὸ djέλ = ἀναπαύω τὰ παιδί· ναμίτ dιέλjι ε νdjέ ε χιά = ἐμεγάλωσε τὸ παιδί· ναμίτ djόνι ι φίσατ [γ], ναμίτ djόνι ι φίσατ (τ) = ἐμεγάλωσε ὁ σπόρος.

ρρίπ-α (Ελάατ.) (Τυρν.) πλθ. ρρίπανε = ίδ. γρρίκ-ου και ρρίτ-σαρ-α (Ελάατ.-Τυρν.) πλθ. ρρίτσανε.

ρρυθρύ-δζου (Σ) = ίδ. ρρητσού-δζαρ.

ρυδγίω-α πλθ. ρρυβγίμετε = ίδ. ρρητσάρ-α (Σ).

ρρυθρύ-δζαρ (Σ) = ίδ. ρρητσού-δζαρ.

ρρυσάρ-α (Σ) = ίδ. ρρητσάρ-α πλθ. ρρυδάρετε.

ρρυ-δ-δ (τ) = ίδ. ρρα-ίσ-ίε (γ).

ρρδαρ : = μαγκάλια.

ρρδγαρ (γ) ρρίζα· πλθ. του ρ. ρρεφ (γ) ρρεξ. — πδεζιτε ἢ πδεζιτε ρρίζνε ἢ ρρίφνε (γ) = οἱ ὦμοι πονοκεφαλιάζονται.

ρρυδ' (Σ) ἢ ρρυδ' (Σ) = ίδ. χρυ = ζῶ.

ρρυδβ-α (ν) πλθ. ρρυβατε (τ), ρρυβα-χε πλθ. ρρυβατε (γ) πέτα-ου (γ) πλθ. πέτατε = ἔνδυμα, φόρεμα, στολή.

ρρυσδα-ζι (τ) πλθ. ρρυτζίτε = ρὺ-πος, βρῶμα.

ρρυχγέ-χα (τ) = πέλυνα μαρὸν ἀγγείου· 2) καμωνάς· χα νχε ρρυχγέ νδε μάλ (Λιγνρ.). — ίδ. βατρτίμε-α ρρυρχ-χα. — πλθ. ρρυχγέτε.

ρρύδε-χα (τ) ρρυδέ-χα (γ) πλθ. ρρύβατε ρρυδάτε = σπυρωτὸς ἀσκὸς ἀπὸ τρίχες ἀγριάδας κάτους προπολίδωσαν εἰς τὸ φορέματα τῶν βοσκῶν.

ρυδέ, ρρυδέ, (Σ. Ιωαννίνων), ρρυδέ = ζῶ, βιῶ, διάγω τὸν βίον· ἀντιθ. δδέα ρ. δέρ, χρίβα-α-ι μαντχ. ρρύαρ (γ) καὶ ρρυαρ, χρύαχε (τ) ἀντιθ. dies (Σ). — ρρέρδνε παρ χίνε = νὰ ζήσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. — τε χχέπτ' ε μίτετ (Τυρν.) = εἶς ἔστι πολλά· τε ρρύαμετ καὶ (συνῳρ.) τε ρρύνετ (χ)ε τε ρρύαρι-τε (τ) = τὸ ζῆν, ἡ ζωή, ὁ βίος, οἱ διάγοντα τὸν βίον· ρρυ χχδ = ζῶ, διάγω. — σ' χχδ νδε δτ = δὲν δύναμαι (δὲν ἠμπορῶ) νὰ ζήσω εἰς τὸν κόσμον ζωντανός.

ρυνε ἢ ρρύτε χ. ἀνῳχ. = πιάνω· ἁπτόμαι [κρίνω δυὸ τὰς χειρὰς ἐπὶ ἀψίχων καὶ ἀκινήτων]. — ρτα πχ δίρε = χαμογελῶ ρτα νδε κχέφτ = ἀγκαλιάζω ρτα νχε γνὸρ· ίδ. καὶ πάνω. ζὲ (γ) καὶ ζ' (τ) (ἐπὶ ἀψύχων καὶ ἀκινήτων).

ρρύαρα πλθ. = ίδ. κάπαρ, ζίβαρ (γ).

ρρυσδί (Σ) ἀπῳ. ίδ. ρρυτνδίρ (Σ) ἀπίρ.

ρρυσνδίρε-α (Σ) = ίδ. χρυσνδίρε-α πλθ. χρυσνδίμετε.

ρρυσνδίρ-ίζαρ (Σ) ίδ. χρυσνδίρ-ίζαρ.

ῥήμι-ι νῆ ῥᾶϊ ι βαράει παντὶ οὔμπε Χειόν-ιάουι.—Ῥάμπι ι κ|ἀλ]ιουρ ⅛ ὥρ. νγα Ῥάμπι κρούφτε ἐλὶ Σπιούτε, (ὁ κῆγκὸς Ἀπολλωνία), αὐ βάνι κρίτ τυμ ε ἀδούλ τε νγρόβητε.

ῥηύμι-ι πλῃθ. ῥρύμητε (Ἐλβασ.), ῥρύνι (Γ) = ξυάμαν (θ. τὸ ῥᾶμ ῥρυάκ).

ῥηύπαμ γ. νάθ (τ) ῥρυθέτα νγα πλακμῆκ = φύλαμ, ῥρυθᾶμ, με βάμνε μίθτρατε νγα πλακμῆκ.

ῥηυπάνῃ-α (Σπάτ) πλῃθ. ῥρυθυλμετε = ἐγκάδωσ (Τυρν.).

ῥηύτε-α πλῃθ. ῥρύτατε [Λατ. rota] τροχός, κυρίως ἡ ῥόδα.

ῥητυβῖῖε-ja καὶ τεῥῥυβῖῖε-ja : πλῃθ. ῥητυβῖλμετε, τεῥῥυβῖλμετε = ἡ ῥόδα, ὁ τροχός.

ῥητυλάῥ-ι (Bogdan) ἀγν. ῥητυλάῥε-ja θηλ. πλῃθ. ῥητυλάῥετε ἀρν. ῥητυλάῥατε θηλ. = σεργιάνι α.

ῥητυλέ-α [Λατ. rotula = τροχίσκος] πλῃθ. ῥητυλάτε = σπυρίδιον, σφυρίδιν.

ῥητυλέ ἐπῳ. = ἴδ. ῥᾶϊ ἐπῳ.

ῥητυλάτε-ᾶμι (τ) πλῃθ. ῥητυλάῥετε = κυκλοῦμαι· ῥητυλατε-ᾶμι (γ) καὶ ῥητυλάτε-ᾶμι συνῳ. ῥητυλάτε-ja θηλ. = κυκλικὸς· πλῃθ. ῥητυλάῥετε ῥητυλάτε-ι πλῃθ. ῥητυλάτεμετε. ῥητυλάτε-α πλῃθ. ῥητυλάτατε

ῥητυλάμῃ (γ) ἐπῳ. ῥητυλάμι (Σ), ῥητυλᾶ (Σ) = μὲ κύκλωσε τὸν κόσμο ποὺ ῥέντυλε.

ῥητυλάτε-ᾶμι [Λατ. roto, ατε] τριγυρίζω τινά, κάλ τρομάρα. ῥητυλάτατε-ᾶμι πεῖ.

ῥηύπαμ-α (γ. τ.) πλῃθ. ῥρύπλατε = δίκυμα (Πετρόν.) πλῃθ. δίκυματε, δύῥατε-α [Πετρόν.] πλῃθ. δίκυματε, δίκυματε-α (Βερμέν.).

ῥηυ-ι (Σ) ἴδ. ῥρύῃμε-ι.

ῥηυάτε-ᾶμι (τ) ῥ. ἀνῳ. = ξυρίζω καὶ (γ) ῥρύτε καὶ ῥρύτ (συνῳ.) θῆ. ῥρύθε-ι-ι, μτχ. ῥρύτατε (τ), ῥρύτα (γ) καὶ ῥρύτε (συνῳ.).

ῥητῖᾶ-ι (Ἐλβασ.), ῥητυφᾶ-ι (γ), ῥητυφάτε-ja (Τυρν.), φρᾶ-ι (Βερμέν.) φρᾶῥᾶ-α (Βαράν.), ῥρύπτε-α [Κρούϊα], καπτοῦα (Τυρν.) = κουρεύω ἢ ξυρίζομαι βάθος, ἴδ. βάθ ι ῥρυθέτ. ῥρυθέτ μῖετ ῥητυθάτε. — πλῃθ. ῥητυθάτε, ῥητυφάτε, ῥητυφάτατε φρᾶτατε, φρᾶῥᾶτατε, ῥρύπτατε, καπτάτε.

ρουβι-α (Ἐλδασ.)=ἰδ. βι-α καὶ ρουκιδόπουλ-α (Ἐλδασ.) πλ. ρου βιδόπουλατς.

ρουίγ-α πληθ. ρουίγατς=ἀγκαθιὰ (κυρίως πλάνας) (Τυρν. κοιν.).

ρουντουφ-α (γ) ἀρσ. ρουγγετάρ-ja θηλ. πληθ. ρουγγετάρατς ἀρσ. ρουγγετέρατς θηλ. =ἰδ. ουλητάρ-α.-ατσ-ja.

ρουίθ-α πληθ. ρουίδατς=ζαμφορτιά, ρατίς.

ρουλέ-ja (γ) πληθ. ρουλέτς=ρούλ-ja πληθ. ρούλατς. ὁ ἴδ.

ρουΐδρ-: ρ. οὐδ.=κοιν. ζαρώνω, συστέλλομαι, τυρρυζιάρω. 2) ἀνατριχιάρω, καὶ μπερρουΐδρα (Καθ.)= ουρρούδ χjενdjα=ἀνατριχίλιασε ἡ λαιὰ, ἀνατριχίλα ἡ λαιά.

ρουΐδρης, μπερρουΐδρης (Καθ.) ἐπιθ.=ταρρούλ.

(ι-ε-ις) ρουΐδρης, ι.-ε-ις μπερρουΐδρης (Καθ.) ἐπιθ. ταρτιμένος.

ρρουΐν: ἐπίρ. ἰδ. ρρέφτ.

ρρουΐρ καὶ (τυπογρ.) ρρούϊ=ἰδ. χjούρ (η).

ρρουΐθ, μπερρούθ (Καθ.)=τυρρυζιάω, συστέλλω.—ρρούθ ἰκιΐζετς=συστέλλω τὰ χείλη.

ρρούκ (Τυρν.), ρρουκουλίμι (Ἐλδασ. Καθ. Βεράτ.) ἐπίρ.=πειστερράκι.— χjούδ-α μάλα μίλετς (Τυρν.)=χjούδ-α ρρουκουλίμι μίλετς (Ἐλδασ. Καθ. Βεράτ.)

ρρουκουλίμ (Ἐλδασ. Καθ. Βεράτ.) ρ. ἐπίρ.=κιλλάω, πειστέρνω, κοιν. κιλλάω. καὶ ρρουκουλίμ [Σ], πρβλ. χjούλ (Ω), ρρουκουλίνι] (Λεγγ.) ρρουκουλίν (τ) πληθ. ρρουκουλίτα, ρρουκουλίτα ρρουκουλίτσα, ρρουκουλίτσα.

ρρουκουλίμ-α, ρρουκουλίμ-α πληθ. ρρουκουλίματς, ρρουκουλίματς=κατρακύλισμα, κυλίνδισις.

ρρούϊ-α (Τυρκ.) πληθ. ρρούϊατς=ὁ κάλαμος τοῦ λάφυγγος.

ρρούϊθ-α (τ), ρρούϊθ-τς (τ. πληθ. μόνη), ἠάχjρ-α (τ)=ὁ ρουκέ.

ρρούκα (Ἐλδασ.-Τυρν.) πληθ. ρρούκατς=κεῖνο τὸ μέρος ἀμέ ἐδῶ τὴ θυλακίζομε.

ρρουμπουλδα-ατ ἀρσ. πληθ. ρρουμπουλδάτς=στρογγύλος.

ρρουμπουλδατ-ja θηλ. πληθ. ρρουμπουλδάτς=στρογγύλη. ι-ε-τς ρρουμπουλδάτς ἐπίθ.=στρογγύλ-ατσ-ον.

ρρουμπουλδίν: ἐπίρ. στρογγυλά.

ρρούμπουλ-α πληθ. ρρούμπουλατς [Ἑλλην. ρόμβος]=στρογγύλι

ρρουμβουλάρ-όρ ρ. ἐν = κάρμα τι πτερυγίδιον ρρουμβουλάνα-άρμι πλθ.
ρρουδ-ι: πλθ. ρρούδ = κον. παρ/δι [Δού(νια)-ος] = ὁ διδάξας τὴν ἀρπαλυγίαν· τροπὴ τοῦ ν εἰς ρ.
ρρουδουλ-ι (Ἐλβασ.-Τυρν.) εἶδος ἀγκαθίου· πλθ. ρρούδουμτ.
ρρουδρμάθι (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = σβάρνα. — α τζιάε ρρουδρμάθι = τὸν σέρνει σβάρνα.
ρρυφρά-ν (γ) = θλ. ρρουδί-ν (Ἐλβασ.) πλθ. ρρυφράτ.
ρρυφρ-όι (γ. Ἰωαννίν) πλθ. ρρυφάτ = καμωνές, δεντροπλάκα. — μα ρρυφρίχ = ἔπιασα ὁ καμωνές.
ρρυθζάμ = ξυρίζομαι· παθ. τυπ ρρυθαμ (τ), ρρυθαμ (γ) ρρυθ.
ρρύρ-ι (γ) = θλ. ρριέρ-α (Σ) πλθ. ρρίμαντ.
ρρύρ-α (Καθ.) πλθ. ρρίμαντ = ρρῆμα.
ρρύμ-ι (γ) = θλ. ρρίμπ-ιν καὶ ρρμπ-ιν (τ) πλθ. ρρίμαντ.
ρρίγ-α (Καθ.) ρίρ-α (Ἐλβασ.) πλθ. ρρίμαντ καὶ ρρίμαντ — τὸ σῶμα μὲν ὅλον ἐπὶ δὲ καὶ ἡ κίνησις τοῦ ὕδατος.
ρρίν-ι πλθ. ρρίναντ = τὸ λυρὶ (λυρί)· ρρίναντ· ε ρπίνγκτ = τὰ λουρία τοῦ πανωφορίου καὶ σκέβετ· ε ρπίνγκτ (Βρυόχ), ζιάντεαν'ε ρπίνγκτ (Σ. Μελετίου ε Σπερμτ).
(ν. ε) ρρουδρμάθι (Τυρν.) = παλιόρν πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν τρώγεται, κάκαλα.
ρρίντσ-α (Βρυόχ) θλ. ρρουδί-ν (Ἐλβασ.) πλθ. ρρίναντσ.

Σ

σ' ἀρφτικὸν σίγμα. σ' μέ = οὐκ εἰμί, σ' κάρ δὲν ἔχω, σ' χι δὲν τρώγω κ.τ.λ.
σα ἀνωρ. = ὅπως-ν ὅπω-δπω-ὅπα. καὶ μετ' ἀπιτάσεως γίβδ σα.— σα τζ ιλιάδ = ὅσον ἡ ὅσα θέλεις. — σά τζ ιδόν = ὅσον ἢ ὅσα θέλετε. — σά περ χρτέ πούλ μέ ι ζῶτ = ὅσον δ' εἶτ'ἐν τὸν ἀνάμεσά εἶμαι ἐγώνις.
σαμά: = ὅως ὅπου, ὅως ὅτου (μεσν. ἑκεῖ ὅπου). — τὸ κούτ Ιάσ'ἐ ατί πούλ ας πι Ιάν αρτε = ἐκεῖ ποὺ θὰ κάμεις κάτι τὴ ἀνάμεσά, κάμε τούτη.

σέ ἔ σοκά = ἐν ὅπῳ, ἔμε, μέλις. — σέ ἀμαλίκα θαῖ νἡ ἀφ = ἐν ὅπῳ ἐγκαμάτισε παρέθλε μία ἄρκ. — σοντ ἀρθε εἰνς αὐ ἰκου = ἔμε ἄλ-θου ἐμὰ κλείς ἀνοιχάρεσθε. — σαδί : = ὅπος κάν, ὅπη καὶ ἄν, ὅπου καὶ ἄν. — ὅπου καὶ ἄν, ὅπου καὶ ἄν, ὅπου καὶ ἄν. — σαδὶ τ' ι θιλοῦ τ' τς ἀφγμὶς = ὅπου καὶ ἂν τοῦ εἶπῃς δὲν τὸ ἀκούω. — σαδιμὶς : ὅπου καὶ ἂν ἄν εἶναι, τιθλέχιστον. — σαδιμὶς νἡ παλίτης πούντ πέ ντ ε ἐνέ = ὅπου κἂν τύποτε, μέση μικρὸν ἐγγονίαν μὰς τὴν κάρνει.

σέ : ἀπῆ. ἔμαντ. = πίπτ-ς-ει-ν; πέπτ-ω-κ; (ἀναφέρεται εἰς τὸ κάλμ) τὸ βάλμν; = πέσον ἄξίζει. ; κάλμ = τέσσ ἢ τέσσ. — σὲ ι μάθ ; σα ι μάθι ; σέ τς μάθ ; πολίτικος-τ-ον (ἀναφέρεται εἰς τὸ τε) σὲ νἡ μάτε = ὅπως μὲ ἕνα πλάτανον. — σαμάλμ-χίμ ἢ σέ κάλμ-χίμ = σαμιθὰς, ἐν τῷ ἔμε, ἀμέσως, ἐς τὴν στιγμήν.

σαλέ-μ (Ἐλβασ.) = σφενδόνη, καὶ χλιθ-μα (ε) πλεθ. σαβάτ χλιθάτ. — μθ χλιθ = σφενδονίζω. — ἴδ. λαβέ-μκ.

σάμαμ (bogdan) ἀντὶ τε σκ = σύτε.

σαλέ-α (Πεμάτ.) [ἀπὸ salvia] κοινὸς ἀλιφασκὶ πλεθ. σαλιάτ καὶ ἀμπέλμ κ [Σ] πλεθ. ἄμπελόλμτες, σαμπέλμ-α πλεθ. κτγ bu-dωνίσματα πλεθ. bαιλωσίσκτγ (Πεμάτ.), σφάγε κ (Πεμάτ.).

σαμάμ-ι = τὸ σκαμὶ, πλεθ. σαμιάτες.

σαμαρδο-σαι : ρ. ἀνεργ. = λέ σκαμὶ = σκαμοτόμος.

σαν-α (γερ.) = ζωφόρημα· (κλέ χάνε bαγρία) ἴδ. bάμ ι θάτε = σανὶς.

σανδαγγίζ-α (bogdan) πλεθ. σανδαγγίζτες = τίχνη.

σαπού-σι [Σ], σαπούν-ι (γ) σαπωνόλ (γ) = τὸ σαπούνι.

σαπουνίζ-μα : ρ. ἀνεργ. = σαπωνίζω-ομαι.

σβάρ (γ. τ.), σβαρὸ (γ), σβαρὸν ἢ σβαρὸν (τ), σβαρκ (Πεμάτ.) ἀντὶ. τοῦ βαρ = ἀμαρὰ, ἕβεν σβαρ = ξεκαμαρὰ πλεθ. σβάρμα, σβαρίζμα, σβα-ρίσμα, σβάρτα = ξεκαμαρώματα.

σβάρμ (γ) ἢ σβαρὸ : ἀπῳ. ε χίαρ σβάρ καὶ τσβάρ (Πεμάτ.) σβάρνα (τ) σκαπτολάρι (Ἐλβασ.), χρβάνε (Σ) χρβαίνω-ομαι (Τυρκν. Κριτζ) ἴδ. οὐ ε bρόν.

σβαρνὰ (ε) = ἴδ. bρανὰ ρ.

σβάρνα-σι (τ) = ἴδ. σβ-αι (γ).

σβάρδ-άμ (Σ) ἴδ. βάρδ-άμ.

αβό, αβά (Ξ) (bogpan) ἀντιθ. καὶ βαθ ρ. τὸ ναθ. αβάρι, αβάκι (Ξ) dβάβι (bogdan).

αβεργού-άρι (Ἐλβασ.)=ἴδ. αβεργού (Πιερίτ.)· καὶ ι αβεργώνω!= τίτλος ἀποτρόπαιος εἰς τὸν διάβολον καὶ ι πε πάει, ι πε νάβι κ.τ.λ.

αβουγκάν (Κοδ.) ρ. τριποπλάσματα=αβαρὶ dρίτε· πε αβουγκάμενε μάλμενε (Κοδ.)=πε αγόν, πε αβαρὶ dρίτε.

αβυβία-ι-ε (γ) ρ.=δυσκοιλιάζω, περιπατῶ καὶ αβαΐτερα (τ) τὸ κάτι.

αβυθ=λαβάλλω τὰ παπούτσια ἢ τοὺς κάλτσους· καὶ αβάθ.—ἀντιθ. μπαθ.—αβαθ αρμένεσμε=λαβάλλω τὰ παπούτσια αβαθ βλάσμε, αβαθ κδυμάσμε=λαβάλλω τὰ ἐνδύματα, τοὺς κάλτσους.

αβάθια, αβάθκα (Ξ) ἀντιθ. καὶ μπάθκα.

αβάθαρε καὶ αβαθκάρε μτγ.=ξαπλώτος, χωρὶς παπούτσια χωρὶς κάλτσους. 2) ξυδόκωτος· χωρὶς ἐπένδυτα.

αβαρδαλιάζμε (Κοδ.)—ἴδ. ταλιαβιλιάζμε (Βερόε.).

αβαρδαλιάζω (γ.) ρ. καν. ξυθαμιάζω.

(μ.ε-τε) αβαδαλιάμε ἀντιθ.=ξυθαμισμένος-η-ο, ξυδαμμένος.

αβαρθ ρ. ἀνρχ.=λευκαίνω, ἀσπρίζω· ἀντιθ. αβαίρ.

αβάρδαμ ρ. νάβ,=ἀσπρίζω ὅμοιμ. βάρδε ἔντιθ. αβαΐρε.—χ'-τ' χω. αβαρίτε χαλέμε=ἐξάσπρισε.—παθμένε' ι αβάρδαμ.

αβαρόν=ἴδ. λευκόν ρ.

αβέβ (γ) καὶ αβεβ (τ) ρ. μετοθ.—ἴδ. αβέζμε.

αβέζμε (γ. τ) ρ. νάθ.—βάβμε ι βάρδε ποτὶ ι βδάκαν κιοφ ι λαμ γλάσσα.—ι ναθκέ χαλάμε=ι νι bέ ποτὶ dιὰ' ι βάρδε.

(ναι) αβέτε (γ. τ)=μι φάε με νε αβέτε.

αβθα ἀντιθ.=λέγομαι.

αβιβάθ ρ. ἐνεχ. ἀντιθ. μπιβιβάθ.

αβεβίδια παθ. ἀντιθ. μπεβίβια.

αβυδαύμε ρ. αβδ—με-τε-ι dιὰ βάμε—ξυθαμιάζω· τὸ μέρα αβάρδαμ =ἀσπρίζω=βαφτίζω κριὰν bάρδε.

(ι-ε-) αβυδαβάμε ἴδ. ι-ε- αβυδαβιάμε.

αβυθάβ ρ. ἐνεχ.=ξαπλώνω. 2) ξυθαλωνάω—μπυβάβ ἀντιθ.

αβυθάβμε παθ. ἀντιθ. μπυβάβμε.

αβάνθ-ε (γ. τ.) ὁ ὄχλος.—(ἐ εἰς τὰς καρυλὰς τῶν ἡμερῶν γνωρίσει πετα-μάθ) καὶν πετναμάθε.

οδοί (τ) ὅδε dgδοί.
οδόντα = ὅδ. dgδόντα, βδόντα.
οδορδε-σα = εἶδες πτηνά (ια τὰ δόρδα καὶ σδόρδ-κ).
οδουκαμέ = κολλωπίζω· δαί τε δούκαμε.
οδουκαμέζα-δαμ = σπερπίζομαι, γίνομαι, ὁράθω.
οδουλέ = ἀπεκαλίπτω, κοιν. ξεσκεπάζω· ἀντιθ. μδουλέ.
οδουλέζα-ατα καθ. ἀντιθ. μδουλέζα.
οδουλέζε-κ· πλεθ. σδουλέσκε = ἀποκάλυψε· ἀντιθ. μδουλάδε-κ.
οδουτ-σάτ-σάτ· ρ. ἐπιρ. = μαλακόπνα, βλ. ἐμπρόθα. ἀντιθ. ἔγρατέ. — σι καθ. σδούτα νάδατίρας· ἀντιθ. εγρατέζα.
οδρέ (τ) = ξεζουρίνα· ἀντιθ. μδρέ.
οδρέ-δ-δε ρ. υἱοθ. κατακόπτω βλ. κατακόβω καὶ οδρέ καὶ σδρέ (τ) [ια τοῦ σι-χα, ἀντὶ θδ-βδε τρανῆ τὸ χ εἰς γ ὡς βδ καὶ γν], καὶ σδρέ καὶ σδρέτ, σδεγρέ καὶ δβρέ (Λαγκ.), σδεγρέ (τ) ἀντιθ. βδε = ἀνακόπτω· -θδαν σδεγρέ = κατακόπτω βιαίως, ἢ κατακόπτω ἐξ ὑφάς. — ι σδρατ καλίτ = ι πόλγα καλίτ = κατακόπτω ἀπὸ τὸν ὕπνον. — σδρέτ πάγρας = κατακόβω τὸν μαθόν. — ιμέ ι σδρέτσας = πετσωμένος ἀπὸ τὴν θέαν.
(τε) σδρέσεγ-ας, τε σδρέσας-ατε, τε πλεγγρόβρε-ατε καὶ τε διγρόνδε-ατε (Λαγκ.) = ἡ κατάκοπος.
σδρόβ (Ἰλίδα.) ρ. ἐπιρ. = σδρατ-σάτ-σάτ, καβέκ ρ. ε σδρόβατ τε χρέφεμ = ε σκόπα τε χρέφεμ = ε σδρόπατ τε χρόφεμ.
σδρεθ-δεμ (Κόρτσ.) καὶ σεδρεθ-δεμ (Κόρτ. Δουν. παρεφθαρμένα ὑπομειδ.).
(ι-ε-τε) σδρέδαρε καὶ ι-ε-τε δρέδαρε = παραφερόμενος, πάρατατος — ε' μαρ τε τεδρόδαρε δάρδατε, μόλεμε κ τ λ. καὶ ι-ε-τε πόλμαρε (Τερ.) ι-ε-τε τεδρόδαρε = πάρατατος, παραφερόμενος.
σδυθ. ρ. ἐπιρ. = ἀπατεδρόμαι τινα.
σδύδαμ = ἀπατεδρόμαι, ὑποχωρῶ.
σδύζ (Καδ.) ρ. ἐπιρ. βλ. τσύλ = ἀνοίγω· ἀντιθ. μδύζ ρ.
σγαδέ-κ (Τυρκ.) πλεθ. σγαδέκ τε = στὸ χάπατε αἷε μάς δρόκ τε λόγαμε, σγρόκε πρέβ τόβε.
σγάμου (Σ) = βλ. σγαρελόβεμ.
σγαλβέ (Ἐλβασ.) τρυπῶ, χαμ. = τσύλ κόχα· κοιν δια βλ, πρωτ κεδάκαν μ'ε κέδ τσύλ κόχα, δόκ σγαλβέτι.

σγάνερε-βα=κείλεμαι (ἐπὶ ὁρέων καὶ βουνῶν) πλνθ. σγάνεμτε.
σγιβόνιε-α (Πλεμμύρ.)=νῆμα ἀρτὶ κλῶστε γερὸ ζεμαρκ πεμπόνια κι ρούχα κ.τ.λ.
σγορολόγ' ρ. ἀνωρ. σγορολόι] κοκκόνιζομαι, (σγορολόγβα' ρ. αὐλ.).
σγόγκα καὶ τσγόγκα (Πεμμύρ.)=χουνάκια μὲ κρεμάστρα· ζεμαρκ' — ἄκρ. σαγγέκ καὶ σασγόγκα· μασγ. σγόγκανε καὶ σαγόγκανε· ι-ε-τε σγόγκανε=κεχαλασμένος-η-ον.
σγυβόνγε-α (Τσια. Βαρατ.Δγάδερ.) πλνθ. σγεβόνγανε καὶ γεύγε-α (Λεγκ.) ἡ κοιλάδα.—σγεβόνγ' dγνιτ=ἡ κοιλάδα τοῦ δένδρου.
σγυβγί (γ) ρ. ἀνωρ.—σγεβγί δένδρεγε.
σγεγόγκε (γ. τ) ρ. αὐλ.—σασγεβόνγε βάζ]τε σγεβ δίπλε.
σγεγόπερ' ρ. μ' σασγεγόν βάγαμε κε σασγεγόν=διάβασα μ' αὐτὸ γρόσι σγεβ γε σασγόν.
σγιδ ἢ γίθ' ρ. ἀνωρ.=λάκκ' 2) κατολίσθι (ἐπὶ κατολισθ- 3) εἴγγε.—σγίδερ ἢ γίδερ: πνθ.
σγελι-ε (γ) ἄκρ' μὲς χρὶ κὶς σγέπτ=μὴ κάθεσαι 'ς τὸν ἄκρη.—κὶς γέπτ τε σκαμπατ=εἰς τὸν ἄκρη τοῦ βράχου ἰδ. κάντ-ελι, κανεβ-ι.
σγέβ' ρ. ἀνεγγ.=χουνίνω τινά.—σγεβέβερ=χουνιόμαι.
σγέβ (γ)=διεβ τε γβάνε καὶ σγεβέ] (π) ἢ τσγεβέ] (τ). σγεβανέ], σγεβέ] =φαρδύνω, πλατύνω.—πνθ. σγεβανέβερ, σγεβόνερ.=φαρδύνομαι.
σγεδο-δ.ντ=μαγαρίνω=διεβ τε γβάνε καὶ σγεβανέ]=μαγαρίνω.
σγέβανε καὶ σγεβανέβερ=διέβερε τ γβάνε=μαγαρίνομαι· χρίτερε τ διέβερε τ γβάνε.
σγεδε-βα (γ. τ.) σγεδέ-βα (budi) πλνθ. σγέδανε καὶ σγεδάνε=ἡ λάσπη, ἡ βρώμα (ἐπὶ ἀνθρώπων) καὶ σγέδε-α, πλνθ. σγέδακε (ἐπὶ ζώων) ἰδ. καὶ σάνδε-α (διὰ νέα σημ. τοῦ budi).
σγεδόν ρ. ἀνωρ.=βρωμίζω τινα.—σγεδόνερ=βρωμίζω (ἐγώ).
σγέδε-α πλνθ. σγέδανε σγέδε-βα πλνθ. σγέδακε. λβέδε-α (Σ) (δ. ρ. λβεδγέ] πλνθ. λβέδακε=ζυγός.
σγέθ' ρ.=δαλίγω· 2) ξεχωρίζω τὰ γεμάτα. συλλαβίζω· θέλω καὶ διαγράφω. — σγέδερ πνθ. τοῦ σγέδ'.
σγέδε-βα (budi) καὶ σγεδέ-βα (budi) πλνθ. σγέδανε καὶ σγεδάνε=βόρειος ἰδ. σάνδε-α.

αγιδ. ρ. = λέω πάν ζώνω, ξεζώνω· αντιθ. γιώ=ζώνω.
αγιάρι· ξεζώνομαι αντιθ. του γιζιάρι.
αγιόπ (Πληρότ.)=ίδ. αμπόγ (Βεράτ.).
αγιόπ-α (Βεράτ.) πληθ. αγιόπια=παμπουκιά και αγιόπ-α (Τίρανα.) πληθ. αγιόπ-ατ.
αγιούδ-άτ (τ) πληθ. αγιούδια, αγιού-αϊ (γ) και αγιού-ανι (Σ) αγιού-ά (γ. συνχ.)=ή κεφάλα απαν. κεφάλι.
αγιόγ-α πληθ. αγιόγατ=ό λάβος, ή σαμαρά ή άλλο τι παπαρακαμένο πάνω στο μπαρκαμένο.
αδάο-ατ-ατ (Τίρανα. bogdan) ρ. ανεμ.=βάλλω δόρμα, βάλλω πλουμίδια εκβάλλω τον φόβο, την αμετολία απαγ. άλλ. αδάοκ-ατ, μπαγ. αδαγ και αδάτσαγ —μας α πάει διάβολος κι δεν άφησε ούτε ν' αδάσει μα ε αδάσανε δεκαπέντε ου ε χίπαν πάς αμάρτ' βάλ απ' αι α φάαμε.
αδαμβάν-ω (Κρυπτ.) (διαφθαρμένη λέξη άντι αβαρ-ω ίδ. και λιγοντ-ω αμάρτ (Σ).
αδαμγάβαρ (Τίρανα.)=τσιτσίνομαι παρά τό σάκκος, δυσπετάλως (εν δόρ μή δυσκολεμένος), άλλοτ εξοπλίζω τον χερι και άλλοτ τον πόδι δαμπάς· δίχ αι αδαμγάβατ αι δμάλμ αμπά πλησιόβ, αμπάρ ε μαλιόβ=ίδε πώς τσιτσίνεται αυτό το πουλί· (δυσπετάλως, δαμπάς) πρβλ. τον γνάνιον.
αδαμγόβ (τ.) ρ. σύνθ.=κατεβάζω βιαίως.
αδαμάρ (Πληρότ.) ρ. ανεμ.=ίδ. τόπουμ. ρ. αδαμάτμ ίδ. τόπουμ.
αδαμάτμ (γ)=ή δυνατή τέτανος πληγή των φυτοφάγων ζώων έναντι του κυμαρίου. πληθ. αδαματ.
αδαμάτ και αδαμάτι (γ) (bndi - bogdan). δμάτ και αδαμάτι (γ) δμάτ και δμάτι (γ.)—ίδ. αδαμάτ ρ.
αδαμάτ-ατ και ύπουμ. αδαμάτι-α=δγκαλιάζω μέ τα δυνατόν χουσανίζοντας τας πανίδας· πληθ. αδαμάτματ.
αδαματγόβ-άβατ=χουσανίζω-ομαι.
α απάνθρωπα αίδαιε (μετά ρημάτων)=δεν· βλ αδνιάλτ. = δέν. — αι δε=ότι έδωσεν. (συγχριτικός μετά ονομάτων και άντων.)=παρά, από, μα ι δυάσαν αι ημέρα=ωμότερος από άνθρωπον τε ι δάβλε, αι τε δάβλε=παρά ο λιμός, παρά τον λιμόν — αι κάς=παρά

ἐγώ: σε τά=παρά σύ, σέ: σέ=παρά αὐτός κ.π.π.—Ἀ=τό ἕτι (ἐπιφωνεῖται μετ' ἐρωτ. ὅταν ἀπορῶ ἢ ἀγανακτῶ· ἀ σε τί λέγω ἐ σόμος—σε σι=τί τί=τό πῶς· —σ' δι σε σι δο τε λιβετε=δέν γνωρίζω τό πῶς θά γίνῃ, σ' δι σε αβέ δο τε λιβετε, σ' δι σε τί δο τε βέρ=δέν γνωρίζω τί τί νά εἴπω.—ἢ χε=ὡς· θίνε σε βάν μπερόντι (γ)=θέλει χε βάν μπερόντι καρτσί σε ἢ=καρτσί χε ἢ (τ). —σε σέ=τό τί· νούαρ δί σε σέ: θάβε=δέν ξεύρω τι τί τοῦ εἶπεν· ε δι σε σέ τε βέβε;=ξεύρεις τό τί νά κάμῃς; β') πίτσα—σε σέ ἀκρόντον μίε=πόσον γράφει καλά· γ')=κάθε.—σε σέ δο τε τε βέρ=κάτι τι θά σε εἰπῶ· σε τό να εἰμαι (γ. τ.)=εἶδες τό τί εἶπα;

αεβ=ἀν ὅπω· σεβ τε χρόβε, τε πουλέ=ἀν ὅπου ζῇς; νά ἐρχισθῇς. —σεβ βέκα=εἰς τόν αἰῶνα ἀν ὅπου ὑπάρχει ζωή,

γλόβε σεβ (γ. bogdan)=ἀλυπολόγος, ἀκριβός, ἀνυπόλυπος, ἀλυπόλογος.

(ι-ε) αβέρε (Παρράτ.)=ἀπ τίνος εἶδους· ε σέβτε αβέρε κεβέ γλόβε; ἀπ τίνος εἴδους εἶναι τοῦτο τό φόρεμα; (δηλ. μάλλινον, ἢ βαμβακερόν;)

αβέβε-α (bogdan)=θρόνος· πλεθ. αβέβε.

αμαλιάβ-α: πλεθ. αμαλιάβε=εἶδος ἀνθρώπου διά τό ὁποῖον ὑπάρχει πρόληψις ὅτι ἂν σε ἐγγίξῃ θέλει ἀρρωστήσει.

αμαλιάβ-α καί λβρογβίβ-α (Ἐλβασ.)=δολίνεια ἢ ἕδρα· ὁ τόρος πλεθ. λβρογβόρε.

(ι-ε) αμαλιάβ-ο-α (bogdan)=ἄρρωστος· ἀντιθ. (ι-ε) ἀρνιδάβ καί (ι-ε) αμαλιάρ-ο-α (γ) αμαλιάρ-ο-α (τ), αμαλιάβ-ι-α (Ξ).

αμαλιάρ ἢ αμαλιάβ (γ) αμαλιάρ (τ) ρ. ἐνεργ.=ἀρρωστῶ σιαβ' ἀντιθ. ἀρνιδάβ, ἀρνιδάρ ἀόρ. αμαλιάρ-ο-α (γ) αμαλιάρ-ο-α (τ) μαντρ. αμαλιάρ (γ) αμαλιάβ (τ) μέ αμαλιάν τσίνα (γ), μέ αμαλιάρ πνάνα (τ)=μέ ἀρρώστησεν ἡ ἀγαπώσα· παθ. αμαλιάβα (γ) αμαλιάρα (τ) ἀντιθ. ἀρνιδάβα (γ) ἀρνιάρα (τ).

αβε-αβ πλεθ. αβέβε (ἀρχαῖα λέξις ἀπό ἀβίχαν=πρᾶγμα)· ὡς γλέ γλε αβε=κάθε τι.—γλίβε τσ' ρόμε γλίβε=κάθε εἶδος πράγματος· ἐβο τε τ' ἀπε νβε αβαβ ἢ νβε γλε αβαβ=δῶσε νά σοῦ δώσω ἐν κάθε τι πρᾶγμα.—τσέ αβαβ=κάθε πράγματα (ἀόριστος) μερικά πράγματα νβε αβε νβε σ' τε βάν μέ ε αμαλ. —τσ' δι αβε=κάθε πρᾶγμα,—αβαβόβι αβε ἢ κοαβόβι γλέ αβε=πάθιν πρᾶγμα.

σπαλάν-ου πλεθ. σπαλάντζης [άλλος, σπάδζ-ους] (bogdan) χοιρ-ο (Τσιρκ. σπαλάτσι εκ του άλλοτριου).

σρτούρ-ο (τ) πλεθ. σρτούτσης = έξυπνος. (δ. τσούρ-ο (γ).

σστού: πλεθ. αίτσαλ. = επειδή, διότι. — πφρ σι σ' ε λμε απι πούς; διατί δεν έκαμες κάτι τον θυλαμέ; — σστού σ' πάτσ πχέ = διότι δεν κλαίγατε· ή σστού άρχιζα σε ε αυθ λίγς τσάτφκα = επειδή βλεπα ότι τον είχε κάμει άλλος.

σάρ-α = ή σίτα (Τσιρκ. ζάρτ) βλ. Άλας, κόκκος.

σάν-ιν-ιν (γ) ρ. = κοπανίζω μέ την σίτσαν. βλ. πτσίζ.

σάτφ και σάτφρ (γ) πλεθ. του τφίτφ.

σάτφ-α (γ) βλ. σάτφ-ε (τ) [Που έκ του Λατ. sella = μόνιγξ = τραχεία άρξ, γναθοσύστημα] πλεθ. σάτφτς.

σαυδάν (Ιλλυρίκ.) τριτύπνον. ρ. και μαβλ'σάν (Πελοπν.) = μφ-τφ-ι κρεμάν [από κρεμάλόγκαμε].

Σαβίν-α = ή Σαβίνα. — Σαβίνδ = Σαβίνοι. — Σαβίνδ-ια = ή Σαβίνα γλώσσα] — Σάβιν-δουσ Σάβιν. — Σάβαφ-α = ή Σάβα πλεθ. Σάβαφτς.

σάφφ-α = πετρά, κρύδα (τ).

σφρίν-ου: ι θένς απι θέρτσιτ κβ λβίδιτς γρόπς φέτσ' ε βέγλβ νάι μέβτ τφ κρίεν.

σί: άπιβ. χρόνος = άφρο. — σίτφ βέτθ κπιά = άφρο δπάγκας έκαι. — βλ. κπιά, μπιά.

σί: άκαι, άπιβ. = πώς; σι; σι βέ; = πώς είσαι; σι έβτφ; = πώς είναι; — σι άπιβ, άνφρωβ, = ως ανθρ, — σι νβτβ = ως άνθρωπος. — σι νάι = ως αυτός. — και πφρί — Ιδόν σι τφ θέτφ = κάμε καλώς σι λέγω. Ιφν σι τφ δνάθ = κάμε καλώς βίλαν.

σπουδάφτφ και σπουδούφτφ (budi) = ως καλώς. — σπουδάβτφ και σπουδαβάβτφ (budi), σπουδάβτφ = καλώς. — σπουδ = έλθον, κοινώς σπουμάτ, σπούμαν, σπουμάτ· πολύ νβτ δνάβτφ σπούβ (ή σπουμάτ) με βράδυ = είδον εν όνειρον σπουμάτ με δπαίσπαν. — πφρί κβέ· πφ. δπού σι καβ σε τφ βράδυ; = διατί κλαίεις σύτως ώσαν να σε δπαίσπαν; — σπουβ με κβτφ = σπουμάτ να είναι. — σπούβ βφτάν = ως έλθον πλησίον. — σπδ = όπως δήποτε, όπως και άν. — σπδ με κβτφ πού να = όπως και άν έχη τα πράγματα — σπδ τφ θέτφ σ' κάμ πφτφ άφτφαφφφ = όπως και άν είπη δεν θα πιστεύσω.

σβλέτ = βλ. σμβλέτ.—ι-σιδιάμ-ι άρ. ε-σιδιάμε-jα (τ) θηλ. βλ. ι-ε-σμβλέθρι-ι-με-jα = ἐφέτης, ἐφετικός.

σγαφί-α: πλεθ. σγαφίες = ἀσφάλειαι.

σγαφίζ: χ. = ἀσφαλίζω, ἐξασφαλίζω. παθ. σγαφίζητ-άντ.

σιά (γ. τσηχ.) = βλ. σιάλ.

σιά-ς: πλεθ. σίλατς, σίλε-α = κριάγματα.

(ι-ε) σιλι-α πλεθ. τε σιjητς ἄρ. τε σίjατς θηλ. (bogdan) = δόντια, ἥτις, εἶτινες, εἵτινες.— τε σίλητς (νάλ.) = τὸ ὑπερῶον.— καὶ ι σπίλjι πλεθ. τε σπίλjητς, ε-σπίλjα τε σπίλjατς, αὐθ. τε σπιλjητς.

σιλί (γ. τ) καὶ (τσηχ.) σίλ = στέλλω. 2) ρίπτω. — σιλί μὲ γκάτς = πετροβολῶ. — σιλί jέλιτς = τρηχύζω τὸ σανίδι. — σιλί βέλιτς = σίρνω τὸν χερόν. ἀόρ. σίλα-ε-ι, μετχ. σιλίτς παθ. σίλεμ.— σίλεμ κεdij ε κριj = περιφέρομαι, τριγυρίζω, κυνοῦμαι.— βλ. λjάj. λjάκj.

σιλί καὶ (γ. τσηχ.) σίλ. χ. ἐνερ. = ἐργάτης τεκτ. ἀόρ. σίλα-ε-ι, μετχ. σιλίτς = σίλεμ = μέσος, ἐργάτης.— βλ. μεσί (τ) αjή (Κολ.) μες νατίλε = μὲς ἀγρῷ.

σμβλέτ (γ) σμβλέτ (Σ. Κρούχ) σβλέτ (τ) = ἐφέτης, κίτρον τῶν χειμώνων, ἐντιθ. βιέτ = πέρσι.

(ι) σμβλετόβρα-ι (γ) ἢ ι-σμβλέτεβρα-ι = ἐφετικός. ἀντίθ. ι-βιετόβρι.

(ε) σμβλετόβρε-jα (γ) ἢ ε-σμβλετόβρε-jα = ἐφετινή. — ι σμβλετόβρα-ι [Σ. Κρούχ] ἢ ι σμβλετόβρε-ι. — ε σμβλετόβρε-jα (Σ. Κρούχ) ἢ ε σμβλετόβρε-jα καὶ ι σπίλjε-ι (τ) ε πλέκε-jα = φετινὴ-ά.

σνjήjί (τ) τσηχ. (γ) (πρ. = ἐξ ἴσου, συγχρόνως.

σόχ-α πλεθ. σόχατς = κοινὸς βλάξ.— ι δε σόχ φόνjατς = βλάξαινα τὸ [παιδὶ] βρέφος.— τε σόχε φόνjε = τὰ βρέφη βλάζουσι.

σόν-σίν-σάν (Σ) = βλ. σάντ-σάν-σίν.—βλ. βλ ρ.

σπαρ (Σ) βλ. σάντρ, βλ σίδερ.

σπέχ-α (Σ. τ) σπεχ-α (γ) πλεθ. σπέτσ, σπέτσε = βλ. θάλε-α = ἡ πέτρα.

σ-σαλjί, σι σαλjέ, σι σαλjιά, σι σαλjιάλ, ι σαλjιά (bogdan) ε σαλjιάδ, σι ι σαλjί (Μάτκ) σι ε σαλjέ (Μάτκ), ι σασαλ ε σασαλjέ, ι σι σαλjιά ε σι σαλjιάδ = ἴσχιον, ἰσχία· βλ. γjάθ σι-σαλjί, γjάθ σα-σαλjέ, γjάθ σαλjά ἢ γjάθ σαλjά.

σπερ [Λεκ. σπρετ, σπρετα, σπρετ] σπερ [Ἐλλην. ἴσως], σπερ σπερνζί = ἀνοίγω, ἐπόνοιγον, ἄνοιξον· βλ. πρπίνγε, πρπίνε.

(i) σίηγγι-ι, ε σίηγγι-jε = ὁ ἀνω, ἡ ἀνω· ἀνθ. πλεθ. τε σίηγμιτε ἀμε, τε σίηγμιτε θελ. ἴδ. ε σίηγγ-ι, ε σίηγε-κ (γ). — ἀντιθ. ιτε πάθτεμ-ι-κ.

σήιν-ι (bogdan) πλεθ. σήιμτε· ἴδ. σεμέν-ι πλεθ. σεμέντε· ἴδ. τσεμέν-ι (τ).

σκάμ· ἐπίρ. = ἀχγά.— τσ' κάμε ἀρδε ; τί κουρὶν ἄλλες ;—ἀμέδνε πάλε = χθὲς ἀχγά.

σβίτσκάμ-α (Βαράτ.) (Ἀργυρ. budi) ἴδ. σεμίτσκλε-κ· πλεθ. εμέτσκλετε.

σεμέν-ι (γ. bogdan) πλεθ. σκάνμετε = ἑ θεμε.

σκάνθαμ-ι = σκάνθαρος, κοινῶς μαρούλι.

σκαμπί-ον (Ἐλβασ) πλεθ. σκαμπίτε = ἄπαυτος, μπεμμένγκας.

σκαμπιλίμμθ-ι (Τιρεν.) = ἴδ. δακπιλίμμθ (Ἐλβασ.).

(i) σκανδίλίμ-ι (bardi) [Ἰταλ. sbirciare]. - ε σκανδίλίμ-jε θελ.

σκαρρ-ιδ-ι (Ἐλβασ.) πλεθ. σκαρρέμτε καὶ σκαρρόλ-ι = γκομενίζ-ι, εἶε ἔθτε τγίτσκαρε με μπαπαρίτ' ε λεβέκε.

σκάλίμ-jε (Μέσ. Ἀλβανία) πλεθ. σκάλjεμτε = ἴδ. ἄβλαπε-ε [σκάλ-ι].

σκαρίφ-ι (Ἀργυρ. Τιρεν.) ἴδ. σκjαρίφ-ι πλεθ. σκαρίφτε.

σκλαβ-ι-α (πλεθ. λείπει) = ἡ σκλαβιά· ἴδ. μεβεν-ι-ε.

σκλαβίν-ι-jε = σκλαβίνα-ιρε.

σκλάπε-ι = ἴδ. κλάπε-ε, κjέπε-ε· πλεθ. σκλάπτε.

σκλίφ-jε πλεθ. σκλίφτε (τ) καὶ σκλίβτε = σκλάβος· ἴδ. γίπ-λι.

σκλίπε-ε (Βεμάτ.) = ἴδ. σκλάπε-ε, γκλjίπε ε· πλεθ. σκλjέπτε.

σκλjαφτ-ι (Πεμμάτ.) ἴδ. σκjαρίφ-ι πλεθ. σκλjαφτέμτε.

σκολj-ι-α [ν] σκόλjε-κ (γ), σκόλε-κ (Σ) = τὸ σχολεῖον· πλεθ. σκολjέτε σκόλjετε, δυάλετε.

σκjέρ-α = στολισμός· πλεθ. σκjέρτε.

σκjερτίς- = ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν, ὁ καμαρώνης· τὸ θελ. σκjερτίσ-jε, πλεθ. σκjερτίσμτε ἀρε. σκjερτόμτε θελ.

σκjεφτέρ-α (Ἐλβασ. - Βεράτ.) = ἱερεύς κοινῶς ξεφτέρι, γερόλα καὶ σκαφτέρ-ι (Ἀργυρ.-Τιρεν.) σκλjαφτέρ-ι (Πεμμάτ.) [Λατ. sacerdos] καὶ σκαφτέρ-ι (Σ).

σκjέφ γ. ἀνεγγ. = κάμνω μίλια = νjε γjε κjε ἄθη ε ἀνεγγόντ ε ἀδυόν ε δοί τε δυόντ. — ἀντιθ. τσί σκjέφ εἶνε τὸ ἀρκάω γ.

σκλίφτ-ι πλεθ. ἀντιθ. κρλάντε = κάμνω μαλακία.

(ι-ι-τς) σκήλεβρης ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τς κρἐάγητς.
σκήπι-ι (γ. τ.) πλεθ. σκέπητς = Ἐουτούλα ἢ τσέρε χωτάκ ι παπρέλη.
σκήπι-ι (Σ. Καθ. Βερέτ.) = ῥάμφος, σκηύπι-ι (Ἐλβασ.), κήπι-ι (Ἄργυρ.) τσόκι-ιι (Πλαμάτ.).
δκήπι-ι : πλεθ. δκήπητς. — δκήπι' ι χρίμπρης = ἡ ἄκρη τοῦ ἐνθήκητος.
σκήπτρ-ιι καὶ τσκεπ-α (γ. Μελιρείκ) = σκέπτρος, τὸ σκεπάρι.
σκηπτόρι-χα (Σ) ἡ μπεκάτσα. — ἴδ. ἀκαντόρι-χα.
σκήρδοκ-ι ? ? ?
σκήτσκλ-α (γ) σκέτσκλ-α (Βερέτ.) πλεθ. σκήτσκλητς = ἡ μαγκέλη [Ἰταλ. scatola = θήκη].
σκήλ-ι (Σ) = νερογέντης.
σκήτσ-α (γ. τ.) πλεθ. σκήτσητς = ἐμένα μι ἔτ, κανὲ φρέη ἐμένα ε δίη σι ἔτ [σέ ἔτσι δίης νάμπης πανάθῃαν, ε ράπτη].
σκίγ-α (Ἐλβασ.) πλεθ. σκίτσητς = γυναῖκα, φυλή, γένος· μὲς σαγγέλης κρὲ σκίγα! χάϊμπης κρὲ σκίγα! πρὲ τὸ φρέρ σκίγα τσίτ' κὶ ;
σκιούτ-ι (γ. τ.) πλεθ. σκιούτητς = σκέπη ι ἀρέθαρ.
σκιούλ-α ἴδ. τσκούλ πλεθ. σκιούλητς.
σκιουνδίλ-ι (γ) σκίουνδ-ι (bogdan) = τὸ κρέπασμα.
σκήνί (Βερέτ) σγήνι (Πλαμάτ) ρ. ἀορ.-ἔξασα συν. ἴδ. κήνι (Ἐλβ.)
σκήνιν (Βερέτ.) σγήνιν (Πλαμάτ) ρ. πλεθ. ἔξινα ἴδ. κήγκι (Ἐλβ.)
σκούγ-α (Τσάμουλκα) πλεθ. σκούτητς [Λατ. surdus] καὶ
σκουτσέρ-α Dibra πλεθ. σκουτσέτητς=σκέρκ ἴδ. σκ;σκέρ-χκ [Βουλγαρικὴ σκούτσκα]. =σκουτσέρ-α (Πλαμάτ) = κωλόσκυλο.
σκουτσίλ-ι, τὸ κρέπασμα καὶ σκουτσίλ-ι.— μι σκέτσκ σκόγκ ι σκουτσίλι (bogdan)= ἔκτεσθαι τῆς ἄκρας τοῦ κρεπασμοῦ.
σκούγ-α (Σ) = [Τυρκ. kundúz).
σκουκέρ-ι (γ) = ἀγριοκυμάν = ι. ζίτι ἔσκι ε ι σκόκα ι σκίλι χ βερί μὲν κανί, ε σγέρ σκόν. — πλεθ. σκουκέρητς.
Σκουκέρ-ι = μάλι ι Σκουκέρι σὲ Κρεμενίτ τι Ἐλβασάνι ε τς Τυρκίης. — Λέγει τὸ ὄρος γέμει ἀποκαλυπτόμενα ζῶα.
σκύλ-α (Ἐλβασ.) = σκυλέρ-α (Τυρκ.), κέρκ-α (Βερέτ.), κλνέρ-α.— κλόσκ-α (Βερέτ.) πλεθ. σκίλητς, σκιλόσκητς, κίλητς, κλοίλητς, κλόσκασης = ἡ κλῶσσα.
σκοίκ-α (Τσ.) ἴδ. σκίκ-α πλεθ. σκοίκητς.

σηϊσέτ-ι (Ἐλβασ.) = lδ. σαΐτε -ι:: σηϊσέπατς

σηϊσίφτσε-ι (Ἐλβασ.) = lδ. τσίλφτσ-ι (Σ. Κρυ|ς).

(ι-α-) σηϊσίφτσρας; lτσδ. = ι-α- τσίφτσλτς (Σ. Κρυ|ς).

σηίρε-γε (Μοζοκ|έ|ε), σηιγέ-γε (Ἀγγγ.) = πέλτσνα πιάτσν βαθουλά.

σηίτ-ι (Σ) = άτσκς.

σηιλίγ = ήξτσ (Σ) = lδ. μαδί|ι = ήξτσα.

σιλίφ-ι (γ), σηίφτσε-κ (γ) σηφ-ι (budi), ζιλίβ-α (Ἐλβασ.) πλτσδ. ζιβ|ίτσ = φθόνος, ζηλοτσπία, κακ. ζηίλτσε. — κάρ σηίζβ = ἔχω φθόνον, φθονῶ.

σιλίφ-σηίγ-ι = ζηλότσπτσς, ζηλίφτσνος, φθονερός· πλτσδ. σμιγ|σηίγτσ.— τὸ θηλ. σμιφ-σηίχ|ε-γα πλτσδ. σμιγ|σηίχ|ατσ.

σηβίλγ-ι (Ἐλβασ.) = εἶδος ὄρνεου μεγάλου, ἴσως πίσσα τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴς τέφρας.— lδ. χατσρίχ|-ι (Βερέτ.).

σηδίδτσ-α (τ) πλτσδ. σηδίδατσ = χερεὶς lδ. ἀρχέα-γνι.

σήϊ (bogdan — Τύρν) lτσφ. = lδ. σάτ [Δκτ. bodie]

σηδία-δ-ά (bogdan, Μμρδίτσ) φ. ἐνεφ. mirare, μα ι ηγηλίχ|ε πάτς ἀλ|, σηδίτσ-α-ι· μετχ. σηδίτσλτς.

σήϊτ (γ. Μαλεσία) = lδ. σίτ.

σηγηχίγ-α (bogdan) = ἀγέλη (Τσιφτσ. σαχ) πλτσδ. σηγηχίγ-τς.— σηγηχί| κ|ίφ|ζσί = ἀγέλαι ἀνθρώπων, Τσιφτσ. σηφ|.

σήγτσ-γε (bogdan) πλτσδ. σήγατς = σίγτσι 2] φιλικὴ (Τσιφτσ. καρακάλ) lδ. γόνδ|-α.

σηγηχίγ-α bogdan) κακ. μάνδρα lτσλ. mandra.

σηγίτσφ-ι (bogdan) = φύλαξ πλτσδ. σηγ|σηάφτς.

σηαφλάν (Ἀγγγ.) σηαφλίγ (Βερέτ.) = κρεσγκίζω, φωνάζω μὲ μεγάλην φωνήν, θερίζω μὲ φωνάγ|.

σηαφλίφ-α (Ἀγγγ. Βερέτ.) πλτσδ. σηαφλίφατς = κρεσγκή.

σηαφλίφ-α, σηαφλίφ-α (budi) = βρυγμός, τρίζω 2) σηαφλίφ-α (Σιαλο-Ἀλβανφλ) = τετρφός· d|iβφ-α σηαφλίφ = τρίζω καὶ βρυγμός· πλτσδ. σηαφλίφ-τς σηαφλέγ| (budi] σηαφλέγ|· χ. d|iβφ, σκλα, κλανίζο-μαι.— τρίζω.

σηφίφ-ι (Ἐλβασ.) lδ. σηφέφ-ι πλτσδ. σηφέφτς

σήφτσ (budi) σήντσ, σήντσι (Σ) = ταύτην τὴν νύκτα, ἀπόψε.—ἀντιδ. μ|ίτσρα (γ).

σάν-ι, σοπάς (γ) πλήθ. σανάντες καὶ σπάντρ-ο (ε) πλήθ. σανάνες = κλίνω. πάλαιος, λιάτς (Πυρρών.) καὶ λιαπίκα-μα (γ) μὲ ε βάγελμε σε σπάνα [δὲ λιανί] καὶ τσαπίρ-μα (Τυρνάν) [= κλαν. τσαπούρ] καὶ νερέπτι-μα μὲ ε βάγελμε σε λιαπίκεμα.

σαρολάν-α-ας (Τυρν.), σαρολάτ-ατ-ατ (Ἐλβασ.) = πλὴν σημέρα [Τυρν. σιμέρα = τριγυρίζω] ἴδ. σαμέλ], σαρολάτ χίλια' ε μάτ = γυρίζω τὸν σπίτι.

σαρολάτια (Τυρν.) σαρολάτερ (Ἐλβασ.) σπλ. πλέον παρ κλέφτ.

σαρόν-ας ἀρσ. σαρέκα-μα θηλ. πλήθ. σαρέκες ἀρσ. σαρέκατς θηλ. ζρούλε, ἁρπάν τῆ καφένε (τῆ καλμανάλε) χλιαπάτσαν.

σάρρε-ε : πλήθ. σάρρατς = ἡ καλμανάλε· ἡ καφένε.

σας (τ) = μας = μέπως. — σας τ' κάλτα = μὰ σ' κάτι = μέπως δεν εἶχε· ας τε σ' κάτι = μέπως δεν εἶχε.

σάτ σάτ σάτ (σ) μ. = κρύζω ἴδ. σαγκάζ, ἴδ. χαρμάζ· β) σημ. φλέκω· β) τελειόνω ἴδ. μπορί (bardi) σάρρ σάρρ σάρρ.—παθ. σάτερ.

σάτ, σατ, (Τυρν. bardian, bradi) σήμ (γ. Μαλγρέϊα = σήμερον. — σάτ ε κρυπάρ (γ) = ἀπὸ σήμερον καὶ ἐμπρός. — σάτ κρυπάτ = ἀπὸ σήμερον. — κι σάτ = τὸν κάτον ἁμέραν (τὸν σήμερα). — κι σάτ τάνγ dίτς = πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν. — κι σάτ νιέ χέβ = πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος. — κι σάτ νιέ χοάτ. — κι σάτ νιέ βάτ = πρὸ ἑνὸς ἔτους. — σάτ μὲ σάτ ἢ σάτ μὲ σάτ = τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν, ἐχθές. — σάτ ε τσάτε = σάτ ε μπαταμάτ (γ) = εἰς τὶ ἔξης. — τε βίεϊ σάτ τάνγ dίτς = κὶ ἄλλης μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας. — τε βίεϊ σάτ νιέ χέβ, σάτ νιέ χοάτ = κὶ ἄλλης μετὰ μίαν ἑβδομάδα, μετὰ ἕνα μῆνα.

(ι) σάμ-ι (σ) ἀκλ. = σαμαρώνω. σαπάμ-μα (σ) = σαμαρικό. — ι σάμ-ι (σ) ε-σάμ-μα, ι σάπλα-ι (γ) ε σάπλα-μα.

σαπαλχάν-α (Πίζα) ??? = πλάχτ-ι καὶ αρσαλχάν-ι (Πίβιο) ???

σαπάν-γαν (Καβ.) πλήθ. σαπάτς ἴδ. ἄρ-α.

σαπάνγ (bradi) πλήθ. μάνα = λιάγμε' ε μάλμε.

σαπανάρ-α (Τυρν.) πλήθ. σαπανάτς = μάνα· ἴδ. λιάτσαρ-α.

σαπάρα (Βεράτ.) μ. σάλ = ἁρμὸς· ἴδ. τσαμπά. — σαπάλ κβιτ, σάλ ε χαρβέ = ἁρμόζουν ὁ σαλὸς καὶ τὸ ἐλάχιστον.

σαράπανάρ-α πλήθ. σαράπανατς = καρδίαι σταφυλῆς.

σαράτ (Σ) = ἴδ. σίντα.

σούτ-ι: πλεθ. σούστες = ὁ ἅμαξ.

σουφλίζ (τ) ἴδ. σύφτ. ρ. σουφλίσαμ = ἴδ. σούφλαρ πλεθ.

σουφλίζη-α (Ἐλβασ.), σφ:γε-α (Πεμβίτ.) καὶ λαδωνίσε-α (Πεμβίτ.) πλεθ. σουφλέκjατες, λαδωνίστατες = ἀλειφατικά, ἀλειφάτους.

φ: ε) σούφλουλε-ι-α καὶ σούφλουλε-ις (Ἐλβασ.) = νεφελώδες, γνοφώδης β' ε σούφλουλεσες = βλ. γνόφους (Πεμβίτ.) ≡ κάτω σκοτάδι. — καὶ γνόφωσε-α πλεθ. γνόφωσατες (Πεμβίτ.).

σούρα καὶ σούρδι (γ) σουβλί (τ) = μυρῶ.

σούρδνα (γ) σουφλίσαρ (τ) παθ. τοῦ πρωτ.

σουρουλάν-ντι-ντ (Ἐλβασ.) = ἴδ. σουλάτ-σέτ-ντ (Τιράν).

σουρουλάτσα (Ἐλβασ.) = σουλάτσα (Τιράν).

σούφρουλε-ι [Σ-Κρτ] καὶ δεβουφρώ-ι (Ἐλβασ.) [Λατ. sulfur-is] = θεῖον κοινῶς θειάφι.

(ι) σούφρουλε-ι-α [Σ-Κρτ] καὶ ι δεβούφρωτε-ι-α = περὶ σούφρουλι.

σουχρά-αν [Κρτ] = κοντινοί, καὶ κjερέν-ζι = κοντὰ καὶ χλῆθος πολλοί.

σουχρώ-α = κάνουλα τοῦ πρωΐ.

σουχρώ (Τιράν.) καὶ σκυφτάτjατες (Ἐλβασ) ἐπίρ. = μαζουλάς.

σούχ-α πλεθ. σούστες = ἡ ἔλαφος (θηλυκὸ) ἴδ. djέ-α.

σπάν-γαν (Σ), σπάνγε-α (Ἐλβασ.) πλεθ. σπάνγατε = σπάγγος.

σπjέφτ-α (Ἐλβασ.) ἴδ. πjεjτ-ρι (Πεμβίτ.) = τὸ κρέατο ἐδῶ καὶ σπαν-γι-α (Καβ. Τιράν. Κρτ) πλεθ. σπαγίνε. πιεjτ-α πλεθ. πιεjίτε, πjεjτ-ρι (Πεμβίτ.) πλεθ. πjεjτjέjε.

σπρούφθ (γ) μ. ἐπαγγ. = ἴδ. πjρjέθ, δjρjθ (Σ).

σπόσα-α: πλεθ. σπάστανε = πισσυρό· 2) κάκιστο πισσί.

σπύλ-α (Πεμβίτ.) = σούφλ-α ἢ μέλλον ἢ ἔχνος ἰδιάζοντα μυκη-τῶδες.

σπύ-ι (Τιράν.) = ὀδοντικό.

σπύδ-α ἴδ. πισθ-α, γνυδκασούκj-ι.

σπύjε-α [τ] ἴδ. ἄτjεφ-α = ἡ μάχη πλεθ. σπιέjατε.

σπύjαρ-ι (Τιρ.) πλεθ. σπιδάjατε = εἶδος δαυκίου· σπιλjτάτε (Σ) = ἴδ. ἀτjεφζάτε.

σπυνδjέ-ι = τὸ σπανάκι· πλεθ. λείπει.

σπύτερ-α: πλεθ. σπίστερ-ε = μαῦρο σκυλί.

σπαβία (Ἀλβανο-Σωτλιαΐ) ρ. ἴδ. νηφή, τσέρ. — μι σπαβίει κολῆι = ἐφίσαμεν ἐ ἵππος μου.

σπαίνε' (ε μαλήγρε) (Σκοῦρα Μαλῆσια ε πάτρης) ἴδ. χρέπε'ε μαλήγρε.

σπάβ-ε (τ) [Ἰταλ. stivn] κοινῶς ἀ σπάβε ἴδ. τσάρρ-ε νῆς σπάβς ἄρτ-ε νῆς τσάρρ ἄρτ· πλεθ. Φλάμπαρι.

σπάν-ι: πλεθ. σπάνατς κοινῶς μανδρί.

σπάπ-ι πλεθ. σπάπατς = ράβδος.

σπάρρ-ε πλεθ. σπάρρατς = ἡ φυλακὴ τῶν θερίων.

σπάτ-ι = ἡ ἄκρα.

σπέρρ· ρ. νόθ. ἤγ) = κρίθαρι νῆς πάτας πρέπει (τε ἄλβε τσέτρι).

σπρίβ-ε (Σ) πλεθ. σπρίβατς = ἴδ. νηρβίτσ-ε = ζυγόν· καὶ κάρρ-ε πλεθ. κάρρατς (τ) = σπεῖρα, ἀγέλη.

σπρίβ (Μιζακρίκα) [σπερ-βερ-ι] ρ. ἀπεργ. = ἐκπαιδεύω, γυμνάζω τινά (κυρίως ἐπὶ ζώων, ὅταν γίνωνται· ἀπὸ ὅτου τὰ γυμνάζουσιν ὡς τὸ ἄλογον [μέζετ] κ' τὸ περιπατοῦν, τοῦ μάγχη κ' τὸ ἅρπεν, τοῦ σαλτᾶν κ' τὸ κοπέχ κ. τ. λ. τὰ παιδία κ' τὰ γυμνάσιον παντὸς εἴδους γυμνάσιον, ἐνγένεγυμνάζω ἐκπαιδεύω. — σπρίβι μίζας = γυμνάζω τὸ ἄλογόν· μίζ' ι σπρίβιτσερ = γυμνασμένον ἄλογον· ἀντιθ. μίζ' ι πα σπρίβιτσερ = ἀγύμναστον ἄλογον.

σπρίβεμι / παθ. = γυμνάζομαι, ἐκπαιδεύομαι.

σπρεγγίθ-ι = ἀπὸ γγίθι = πρόπαππος· πλεθ. σπρεγγίθατς.

σπρεγγίθ-ια = ἡ ἀμ. ἐγγίθατς πλεθ. σπρεγγίθατς. — φρέν. — γγίθ σπρεγγίθ ε κάτρεγγίθ = πάππου πρὸς πάππου.

σπρεχίν-ατ (γ) ἀρτ. πλεθ. σπρεχίατς, θηλ. σπρεχίατ-α = χωρίον.

σπρίτσι (Ρέκ' ε ἐπερ) ρ. = συνεπαινῶ (ἐπιτυγχάνω) καὶ χα (Σ) κατασπρίτσης (Δίβρι) = χάνω = κατασπάζομαι μὲ τὴν δεξιὰν (παρίστωμεν). — ἴδ. πλάμι = ἀπὸ ταύτου σπαντῶ τινα.

σπρυλίσ-α = ἐγγόνη = διὰ μέσου πλεθ. σπρυλίσατς.

σπρυλίμ-ιν (γ) = κοινῶς διὰ νδυσις ἄκρα ὑπτιάζειν χάτς χιάτσης καὶ σπρεβέμ-ιν (τ).

σπρυσίνγκοιδ-ι = εἶδος ἀσθενείας πλεθ. σπρυσίνγκατς.

σπρυσίν-ι = ἔγγονος (νέβι ε νίκιν) πλεθ. σπρυσίπρανς (γ).

σπρυσίν (Σ) ρ. = χαντζῶ [σπερ-σιερ-α] σπρσίν-ιν-ιτ (Ἐλβ). σπρσάτ

ἐτ-ἐτ (Παμάτ), πικαπέτ-ἐτ-ἐτ (Βιμάτ.) [στημικατ καὶ στημαὶ] (Καθ.).

στημάκυρα (Σ) πλθ. μαντίζυρα, στημάτερα, στημακάτερα [στημακάτερα] στημαίζερα (Καθ.) πικακάτερα.

στημάκερ-α (Σ) στημάτερ-α (Ἐλβασ.) = μάντιμα πλθ. στημάκατι, στημάτατε.

στημμάμα (γ) ρ. ἐνερ. = πιμὰ φλέμαστε ηγαστημὶ φλιάστε (ἐπὶ τριγωνιδῶν πραγμάτων).

στημάτο-ι (Ἐλ. βασ.) πλθ. στημμάτατε = κάμγξ. στημάτο-ι (Καθ.) πλθ. στημάτατε — κβλήτοστημε-κ (Παμάτ) πλθ. κβλήτοστημάτε = στημάτο κβε κβλήτοι· στημάτερ-α (Πιγμασ.) = στημάτ με νάβε. πλθ. στημάτατε· φιλμάτερ-α (Κρεμα) πλθ. φιλμάτατε.

στμέγκυρε-κ ??? πλθ. στμέγκυλατε ???

στμέμ-ι (γ. Μαλμασία) ξύλινο κάμπι με τρία πόδια.

στμέμ-κ = στυλιαμὶς πλθ. στυλμίτε.

στμέμο: ρ. ἐνερ. στυλίζω· στυλμίσαμ=στυλμίζομαι.

στοπάν-ι (γ) πλθ. στοπάνατε = τυροκόμος. κὶ κβε τοῦνε κβνάμβιτνε ε ἴμεν γμάλμε ε dιάθε, ε γμίζε, ε τα ἐπ ἴπιαμ ἴκοβεν, ε κβιάβεν ἴδ. ἴκάδδο-μκ (στημάτ) τόκαμάδ-ι (Τυρκα)

στμάλ-ι (Λεγμα) πλθ. στμάλατε, κατ. στυμάνδι = γνὺμ θαμάτε-ι (γ).

στμοπάμ-α (Παμάτ.) = μάντατ ε βάμμτ, στμμὶ τε βάκατμμε νάτε ἴδ. 2) γνὺμ με κμάμ κβε βίμετε μίτε κάμλε στμμὶ βάμτ. πλθ. στμακάτατε.

στμάτιαμ-α (Σ) = ἴδ. τράστε-κ [τ] πλθ. στμάτατε καὶ στμάτατε-κ πλθ. στμάτατε.

στμάτε-μκ (Σ) = τὸ κάτε στμμάθτε ἄτατίας, πλθ. στμάτε. ἐνφ στυλμάτ-ζ. (Σ) = τὸ κὰ ζ στμαὶκ στμμὶμάτκ [Τυρκα. τόκατί].

στμάζμμε (γ) = ἡ στύγκ, κάτε στμάμτ τε στμάτε = ὑπὸ τὴν στύγκν τῆς σκέπης.

στμάτ-α = λάτμκ, μάμκ (ἐπὶ ζώων) ἴδ. στμάτ-μκ, πλθ. στμάτατε.

στμομβουλάμ-ι = στύλ ε λμάμρε κμὶ λμίδτε κάλμτε κατ μμμε πλθ. στμομβουλάτατε. — ἴδ. στμομβουλαρ-ι.

στμάτατ (Σ) ρ. κάδ.=συντίλλομαι, κατ. μαζόνομαι [ζόγτν κατ μλθρ ἴδ μ̓ιάτατε ε στμμλμίδατε τμάτνε — ἀνρ. κατταάκα-ε-κατταάκ, μτχ. στμάτατε.

στρατηγοπούλ-α καὶ στρατηγοπούλ-ι = ξύλον εἰς τὸ μέσον τοῦ κλουβιοῦ· πλεθ. στρατηγοπούλ(ι)α.

στρατηγοπούλ-ι (Βεμέτ) = τοποθεσία, στρατήγου πλεθ.

σύ! (Τυρν.) ἐπιφ. θαυμαστ. ἴδετε γῆς καλὰ τ' αὐτὰ τὰ μέρη σύ! = ἐπὶ γῆς ὡραίας. — ἴδετε τ' γῆτα σύ! = ἐπὶ γῆς ἀξιοπερίεργου μικρᾶς ἔκτασεως μεταξὺ ὄρους καὶ ἄλλου.

συ-δούρδ-ι-α ἐπιθ. γαλακτοβάτης -τις.

σύ-δι-α καὶ κῆς κὰ σύτς ποσὶ δι.

σύζης πλεθ. = τὰ ἐμπεπλεγμένα κοινῶς.

σι-ζι-ου πλεθ. συζίστς = μπερδεμάτος, σι-ζίζ-α θηλ.

σιθ-ι (Ἔλβασ.) πλεθ. σίθης = δαλιὰ ἐδ. λιθάρι καὶ αὐτ' ἀναγκαῖα μεταμφ. ἴσθ-α (Τυρν.)

σιθ-ι (γ) (ἐπὶ δένδρου) πλεθ. σίθης· ἔχαν ἀνέξιον τὰ δένδρα, κρύον κόμουσιν ἔνα σπυρί, ἀπὶ τὰ ὅσπια ἐβγαίνα. τσιρίλλιν, τὰ ὅσπια τότε ἀναμίζτσα κράνι-α, ἀφτὶ δὲ κέζῆσης τὰ κράνι λέγ-τσα γῆθε-ja ἢ φλέγ-α.

συ-κῆστζ-α πλεθ. συ-κῆστζ-τς = κωφώνει.

συ-κούτς-ι· ἐπιρ. συ-κούτσ-α θηλ. = κέρμα. [ἐδ. κῆμα] καὶ κῆνι (γ)ι.

σύλ-ι ἀρσ. σύλα-ja θηλ. (Τυρν.) = παραθυράκι. — ἐδ. ι-α βάντσης-τσ· πλεθ. σύλατς θηλ.

συλίφ-ι σύλιαμ-ja ἐπιθ. = αὐτὸ τὸ κῆ κῆς τ' κὰ σύτς τς λίαμς καὶ συλιαμάν-ι, συλιαμάτ-ja θηλ. πλεθ. συλιαμάδες θηλ.

συλίσιον (Σπαρτ.) πλεθ. σύλισις = πάνω λιθάρι τς ἀμάξης

σύμ ἢγῆ σι μι (τ) σίμου (Ἔλβασ.) πλεθ. σίτς = ὀφθαλμός· σ' κάμ σύ τ φάτσα (τς ἀθῆ πρόσωπο) φράσις (ἐπὶ εἰκόνος) μι κῆθ σύ τ φάτσα(budi) = μὲ τὸ σύ τ φάτσα (τς ἀνίσης)—κρέκῆ σίτς = ἀπέναντι. — κρεῖκῆ σίτς νάς κῆπλ = ἀπέναντι πρὸς τὸν νότον. — νάς σύ (γ. τ.) ἐπιφ. = ἀκόμα, παρομοίως· ἀρίτ' τ σίνις (γ) ἀρίτ' τ σφις (τ) = ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ· τ κὰ σίτς πρῶτς ἰασους (γ) = τ κὰ σίτς πρῶ τς ἰασους (τ) = πρωτεύει τὸ ἀνταγωνίστς. — τ βὰ νάς σύ (γ. τ.) = τὸν προσβάλλω. — μαῦρ γῆς σύ γῆνις = σκοτάδι· ὅλίγον ὥραν. — τ μβίτι νάς σύτ = τοῦ ἔμεινε στὴ μάτι = τοῦ ἔκαμε ἐντύπωσιν. — τ βιῆ μι σύ = νύκα, τοῦ κόμνα σύμ· τ μᾶρ μβᾶ σύ (γ) τ μᾶρ μβᾶ σύ (τ), τ μᾶρ σύσ (γ) σύσ (τ) = βοσκάνω κλπτά. — κᾶρ σύ τ φάτσα = ἔχω παρεπόνεσιν, ἀντιθ. σ' κᾶρ σύ τ φάτσα.

συκρί-α (Λγγυ.) πλεθ. συκρίτε (Ελλην. ἔρις -ιδος) γρκια. συκίζω. — κά συκρί με τοῦτο γέρι = ἐλόγ παρακάμε = συκρίζεται. — βλ συκρί = συκαζόμαι.

συ-βλαβ-ω (Σ) (Τσακ. λέξις) = ἀλληλοβρίζω βλ. βαγιάζ-ω.

σύκ' (Κάλβρ.) καμ. σύκα = καμ. φίλος (Τσιριστί σιλιέ = βενδικά)

συ-χαπαρ-ι ἄρ. συ-χαπαρ-α θηλ. καὶ συ-χαπαρ-ισα (τ) = ἀνταπομάντης.

σφολιρ-ω πλεθ. σφολίρ]τε καὶ σφρολίρ-ω (Σ) = δχιλλ. β) σφολίρ-ω (Τσιριστί ἀκρίτ) πλεθ. σφολίρ]τε = τσαμπουνίζ.

σφουγγάρ-ι (Λγγυ.) ἀπουζ-ω (Σ) πλεθ. σφουφόρτσα = ὁ σπόγγος.

σφόλ-α (τ) ἡ σφόνα βλ. πώλλε-α καὶ πώλμα-α.

σφονόν (τ.) χ. = βλ πῶλλος.

σφυρίζ' (Κάλβρ.) [φυτίφ-ω] χ. = ψυχάνω, μουρμουρίζω, γογγύζω καὶ μουγκρυγκ (Σ) —χόνε ἀλλ] ε σφυρίζ.

σφυρίφ-ι πλεθ σφυτφίστε = φρίαγμα, γογγυσμός.

Σ

ἀλλάν-ι (Ὕδρ) = λέγ τινάς λγνάφι κέγ ε βρε παρακό δίκιτ παρ τε παῦλαρε.

ἀσχάρ-ι (Σ) = μαλτσάκ (Τσιρ. πλιάκ).

ἄπ (Παρ.-Φραπάρι) πάλλε (Σ) = μόνον ἀριστικόν. — ἀπ Χόνε = παρ Χόνε· πάλλε Χόνες (Σ). — ἀπ ἀβέρε = μὲ τα παιδιά. — Μεί Δουλούλε ἀπ Ἰσλάμ. (τ' εν-εν = εἰς τὸ καφάλι ενὶ πατρός σου). Με ἀπ Ἰνάρε ε χαρόν; (= τὸν ἀριστικόν).

ἀσίβ χ. = βλέρίζω, ἀνατέζω· ἀσίβ, ἄσβα-ε-ν μτχ. ἄσβ. (γ) σάρε (τ) — σάβ (Σ) ἀντὶ φάβ καὶ ἀνυβλίαν τοῦ φ πρὸ τοῦ β· παρὰ Σκυλιάνοις ἄσβα πιθ.

ἀσβάκ-ον = μαλλιαρὸν ροῦχον λεπτὸν· ἀσβάκ ε Νίνε κούρ ἄβτε με κάτρε λβιαβ, κάϊ ἀσβάκ ε Νίνε κουρ ἄβτε με δυ λβιαβ. — ἀσβάκον ε ἀναλβιανε = κατεργασμένον μάλλινον ροῦχον.

ἀσπάν-ι (Λγγυ.)??? πλεθ. σαπάνατς — τε μάρτε ἀσπάνι! = (ὡς νὰ εἶπῃ τε μάρτε πίσκι!) — τε ἀβλανάρε???

δάαρ-α (Σ) = σαλάκι, ζῆτ κρέατ-μκ.

δαδιάνω ι (Σ) πλθ. δαδιανώνετ = φλύαρος, πολυλογᾶς — κατί κμε σ' ι πιάθν γέμα.

δάκατ-ι πλθ. δάκατμτ [ἐκ τοῦ τακατάκι εἶναι ἀρχικὸ Ἐδρατικὸ λέξις] : θένε λμκούρετ κμ βρε διάθνε μλιάνδε.—dμθ δάκατλι=τμλ τσιλιγάρια.—δακατόλμ-ι=λμκούμ τερ με βαθμ μλιάνδε τε λμάς, ι διάθμ, ι δάλμτ, ε κμάμδτ, ε ἔκλετε [Λατ. sacculus=τάκος καὶ sacculus=σακκίον].

δάκατόμ-ι (Τσιρ.)=ἀνθρωποκέφαλος ἰχ' ι φέρτ καὶ δακατόλτ-κ (Κρούμ) πλθ. δάκατμτε, δακατόλτετε. — πεμδακάτλι-ι πλθ. πεμδακάτετμτε (Ἔλβασ.).

δαμμάμε-ατ (τ.)??? πλθ. δαλμλάμετε.

δάλμε-α πλθ. δάλμετε = τὸ σπίτι. — ι κυδίτι πλμάμε νλε δάλμετ τε διάθετ — ι δοῦ πλμάμ κθετερ κάλμετ. Ἢ τὸ ἐρώτημα κοιν. ἡ πέλλα [Λατ. cella] δάλμ' ι κάλμετ=ἡ πέλλα τοῦ ἵππου.

δάλμε γμάτε-ι λμεν. δάλμε-γμάτα—ἐπιθ. πωῦ κ κμί κμε κι δάλμετε τε γμάτε.

δάλμε-πεγμάλεμε-ι=κό κ κμί κμε κι δάλμετε τε πεγμάλετε.

δάλμε-δουάτετε-ι-κ πωῦ κι κμί κμεκ δάλμετε τε δευάτερε· καὶ δάλμεδουάτεμε-ι-κ (τ) κό κ κμί κμε κι δάλμετε τε δευάτερα.

δάλμεθ- [λμάπ]=ἴδ. δάλμεμ-ι.

δαλμάθ ρ. ἀνεμ. ι πελλάνι τὸ ἄλτερν. — πολθ. δάλμάθμ-ίμερ (ι).

δάλτε-α (πλθ. ἄρχοντες σύλτανες) [γ. τ.] [Λάτ. saltus]=κόν ι ἄβλτε, κόν με κμάμ, καὶ δτάλμετ (Πεμμάτ.) ιλμάμ-ι (Ἄργυ.).

δαμόα πλθ. δαμάθε=μανθάνω.

δαμάμ [Ἔλβασ.] φάθμ (γ) δάμ [Σκάιδρε κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ ά], πωῦτετάθμ (Πεμμάτ.)=ἀναπτερόζω.

δαμάτε-α πλθ. δαμάτανες, [Ἔλβασ] πάρτάμε-α (Πεμμάτ.) φόνεμάμε-α (Ἰσάδι) πλθ. φόνεμάμετε=ἀναπτεροῦμαι.

δάτε-α (Σ)=κάθ'τε μάτεμτ.

δατσάτε-α πλθ. δατσάτετε (γ.)=ἱλίθιος ἴδ. τσιλάτ-ια

δαμμάθ (Πεμμάτ) ρ. ἀνεμ. —νγαλᾶ τε τέρε κθε δάλμετε.—κυδάτεμτ κθε δάλμετ=κατεχώσθη εἰς τὸν λάκκον.

δυηφάρ-χε καί τυξεντίρε-ξκε πλεθ. δεκεντίρετς τυξεντίρετς = νεινθε ἡ μπεκέτσε.

δαπί-αν (τ) ἰδ. ξαπί-ν (γ).

δαρμανδόλε (Ἐλβασ.) ρ. ἐνεργ. = κατερμαλίζω. — δαρμανδόλεια πεθ.

δάρρε-ν πλεθ. δάρρετς = πρίαν, πρίανον.

δάρα-γκαν [ἰδ. πάξ-κάις] = μάλι ι κατάρε πέμβετ με νάχ λαμπάρε, σι ἄγκε, πολάκζα, λαχάμελε κ.τ.λ.

δάρατ-ο (Πεμμέτ) = ἐπανωφέμεν· ἰδ. φλουάτρ-ο.

δαρκί ν (Σ) = ἰδ. δίλλχέμεν. — πλεθ. δαρχέμετς.

δαρχόϳ : ρ. ἐνεργ. = πρίω, δυσπρίω, πριονίζω.

δαρχόϳ ἢ δαρμόϳ καί δαχρόνεμ πεθ. κι δαχρόϳ καϳ κϳεί = πῶς ἐπιλάτθε κίτις ὁ ἄνθρωπος. — δαχρόδα πέρτε νχόνε = νχόρε πέρτε νχόνε (Ἐλβασ.) = ἀπίθανα πᾶς παίνας.

δαχρόνε-ρ (χ. τ.) πλεθ. δαχρόνετς = μπόλωμεν· 2) δόνδρον ἐμβολωτρόνον.

δαχρόϳ : ρ. ἐνεργ. = ἐκαμβολωμίζω (δόνδρα) μπολωδίζω· τὸ πεθ. — δαχρόχρα (γ) δαχρόνεμ (τ).

δάϊ-ν (τ) πλεθ. δάϊνετς καί δάτς-κ = κϳε πρόνης δάτς.

δαυχρ-ο. δαυχρα (bogdan) πλεθ. δαυχ/τε [Ἰταλ. poggio, bjaggi].

δάϊτ-ν (Δάκεδ) πλεθ. δάτϊε|τς = ὁ χέν· ἰδ. πατόν-ν.

δαυϳ ? ? ? ρ.

δαυάρρ-ε ἢ δαυάρ-ι πλεθ. ρτς = πανεί· ἰδ. πινδρ-ε.

δάϳ (-) ? ? ? — μϳάτεμ δάϳ. — μαδάτ ο δαρδανγὲ τε μϳάνε τρίμετε δάϳ. — δάϳ dϳίμ. — δάϳ Μίτρ., δαϳ bαbaϊ.

δάϳεμ πεθ. ναϊ δαϳ.

δαϳχρόν-αν ἀρτ.— δαϳχρόαν-ϳκ θηλ. = ὑδρωτὴς πλεθ. δαϳχρόατς ἄρε. δαϳχρόαντς θηλ.

δγάδϳ-α [τ], δγαδϳ-κ (τ) πλεθ. δγάδατς, δγαδϳάτς=ἰδ. δαδϳ δαχδόϳε.

δγαμάν-ά-ν (Τυρκ.) ρ. ἐνεργ. καί δγαμάν-ίν-ίν, καί γαβάν (Πρρ.), πανυφίδ-ά ἀ (Σ).— πυάλϳε δγαμάν με κάρδϳ = πυάλϳε δγαμάν με κάρδϳ = πυάλϳε γαβάν με κάρδϳ = πυάλϳε πανυφίδ με κάρδϳ. — μτχ. πανυφίδεν.

δγαρδάρα, δγαρδάρα, δαρδάρα (Πρρ.) δαρδάρα (Σ) δγόχρα (Ἐλβασ.)=

πέστα κατά γής και λερόνομαι μέ το χώμα. Μ. ζώγω (Πυρν.).
ἀγκαζή, ἀγκαζέ, ἀκαζή (Παγκ.) ἀγκαζέ (Ἐλάσσ.) ἀκαζέ (Σ) = Μ. ζαζέ.
[κ] διαγκωλίγγω-κα (Σ) ἐπιθ. = ἀκατάδεκτος ἀκαλλίεργος καὶ θηλ. κ-άδιγκάλιγγα-κα.
ἀδιάγκωνος (Σ). πάντε ἀντιάγκωνος (Σ) = ταπεινός μέσης μοίρας.
ἀε: Μ. ἄπιν (κατ' ἀποβολήν τοῦ ν πρὸ τοῦ μ.) ι ἀε- Μπρ.=ἐ ἄρμι; Δεμέτρης, ι ἀε-Μαγδώ, ε ἀε-Μαρία.
ἀέγγα-κα: πλυθ. ἄέγγε-γε = τὸ μάθον ἐ μαί.
ἀεγκάλ-α (γ.ν.) ἀεγκάν-ι (Σ) = μάλλινον, φόρεμα, κανὶ μάλλινον ἀεγκάνι δίνω κάνε πάντε μα ἀε λίμα] ἐδὲ δείδα ι θέλ κάνε πάντε μι κάντε λίμα].
ἀεγίρι-ι (Σ) = Μ. ἀεγέρι-ι.
ἀεγίτσ-α (τ) πλυθ. ἀεγίτσατε [Λατ. aegitta] = βέλος, σαΐτα.
ἀεγιτσούλ-α (τ) πλυθ. ἀεγιτσούλατε [Λατ. sagittula] Ζ) εἶδος ὄρνεου ἰσόβλου ἔχοντος τὸν ἰδιάζοντα τοῦ ὀνόματος ὡς βέλος καὶ ταχέως, πλυθ. ἀεγίτσατε, ἀεγίτσουλ-α πλυθ. ἀεγίτσουλατε Μ. bῆρι, bερόνjε-α (Ἐλάσσ. Βερά).
ἀεγίττα-ι (τ) [Λατ. sagittarius] καὶ ἀεγίτσάρι-ι (γ) πλυθ. ἀεγίτσάρατε, ἀεγίτσάρε = τοξευτής, τοξότης, ὁ ρίπτων βέλη.
ἀεγίτσίζ (τ) ἀεγίτσίζ] (γ) [Λατ. sagitto] = τοξεύω, ρίπτω βέλη καὶ τοξεύω, καταιόω πυθ. ἀεγίτσίτα (τ) ἀεγίτσίζτα (γ).
ἀζ' (γ) ἄζμι (γ) = Μ. ὄζ] (τ).
(τσ) ἀζιούατε (Ταρσ.) = τὸ ἀθρόωνε (Σ). — ι κάθης μέσ τα ἀζιούματε (Ταρσ.) = ι κάθης μέσ τὸ ἀθρόωνε (Σ) = ὄντως κεκαλυμμένος.
ἄϊσσάβ-α (bιάζι Σ) [Λατ. saccus = σάκκος, ὁ σάκκος; παρὰ τοῖς ἑκκλησιαστικοῖς] Μ. bάτσ-α πλυθ. ἄτσαjτε.
ἄϊσjε-jο (γ)=μικρὰ μασχάλη εἰς τὸν ἀνώτερον τράχηλον γέλα οἱ πτερύνες καὶ ἄϊσjέζ-α (τ) πλυθ. ἄϊσjατε. — ἔνε πεζ μα βόζα μbράσδα bαλjμέτ, ἄπτε μά ι βόγέζε σε βάϊρα.
ἄσαμάρα (bogdan) μτγ. = consurrabo Ἰταλ.
ἀσjιλόζ-άζμι (Σ) = Μ. ἀσjιάζ] [Λατ. salto] = πηδῶ, λατρόνω, χόρτω.
ἀσjιλάρι (Σ) ἀσjιbάσ-α πλυθ. ἀσjιbάτατε, ἀσjιbάτατε = Μ. ἀπατιάρ-ι, ἀπατάτ-α.

ἀμλουδου-ι (bogdan) ἀμλjουδ-ι (Σ. συγχ.) = σωτήρ. πληθ. ἀμλjουδιατς ἀμλjουδιατς.

(ι) ἀμλjουδιμι, ε ἀμλjουδιμι-jα (Σ) γραμματικὴ ἀπόδ. τοῦ ἀμλjουj δίν' ε Σμλjουδιμιτ = ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

ἀμλjου-ιτ (π) = ὀδ. dëmljëu-ta πληθ. ἀμλjουατς.

ἀμλύ (γ) [Λατ. sal, salis Ἕλλην. ὁ ἅλς, sallo καὶ salio-ivi] = ἁλίζω, ἁλατίζω.—ἀμλjμι. παθ. = ἁλατίζομαι.

(ι-ε) ἀμλjτ-ι-ε τς ἀμλjτς υἱόθ. = ἁλμυρός-ά-όν, ἁλατώδ-ής-ές.

(ι-ε-τς) ἀμλjθι-ι-ε-jα, τς ἀμλjθιμ-ιτς = ὀδ. τμ-τς ηγjλjθμτς (Τυρκ.).

ἀμλjς-ε (γ Σ.) = ἀμλjς-ε (π) σαλαμούρα κοινῶς (πληθ. ἄχρηστος).

ἀμλjύ (γ) = ρ. ἐνερ. jε «δς ἅλλης, ε bάj τς κρύσταλλος.—ἀμλjξια (γ) παθ.

ἀμλjυάδ-ατ (Βεράτ.) πἀλjυάδ-ατ = μαλακόχρωτον.

ἅλjα-γου = ἰτέα· πληθ. ἅλjγjατα, ἅλjαjατς.

ἀμλjαjτ-ω (γ) πληθ. ἀλjαjίτς = εἰ κατασάζων καὶ ἁλjαjί-χι (Λjάκ.), ἀτjαjί-ατ (Σ), σαjαjί-ω (Σ) πληθ. ἁλjαjίjτε ἀτjαjίντς, ἀμjαjίjτε.

ἁλjαjίμτς-α (γ) = βόνδι αἰγ πόγ μπάλτ ἁλjαjίjτ· πληθ. ἁλjαjίαtατς.

ἀμ-, ὀδ. ἀπ (τροπὴ τοῦ π εἰς μ πρὸ τοῦ Μ) ἀμ-Μάτjα, ἀμ-Μιχίλ, = ἡ Ἅγια Δημήτρια, ὁ Ἅγιος Μιχαήλ. — ἀμ-Μαjίκ = ἡ Ἁγία Μαρία, ἀμ Μάρκου = ὁ Ἅγιος Μάρκος κ.τ.λ.

ἀμλjάς-α (Πετρόβ.) = ἁρπάκιον, ἁρπάγιον. — ὀδ. ἀμλjάτς-α τόπος ὅπου μέγας ἀμλjάς = πόσοι ἀνθρώποι ἁρπάζει, ἀνθ. εἶναι ἀπατεῶνες.

ἀμλjάjύ ρ. ἐνερ. = ἁρπάζω (συνών. μετὰ γενικῆς) μὲ ἀμλjάjα μιᾶς

(τῆ) ἀμλjάjα τῆj = ἀμλjάjα ἀτι = μπ-πλ-τοῦ ἁρπάζω. — ἀjμάjι ε ἀμλjάjα τ' ἀτ, σ' ἀμμεj = τὸ παιδίον ἁρπάζει τὸν πατέρα, τὸν μητέρα.

ἀμλjάjόρ-jα (budi) καὶ ἀμλjάjτjρ-ε (bogdan Σ) = ἁρπάκται παρομοιάσεις, εἴδους 2ῆ παράδειγμα.

ἀμλjάjα-ε, ἀμλjάjάτ-ε [Λατ. similis, Ἕλλην. ὁμ-οιος] πληθ. ἀμλjάjατς, ἀμλjάjάτατς = ὁμοίους, παρομοίους.

ἀμλjάύ (Πετρόβ.) ρ. ἐνερ.— ἀμλjάτε ἀμλjαμε = χάδι παιδιᾶς κάμομεν νὰ ἀγρ. τόπιατ. = ἀμλjάμι πληθ. ἀμλjάματς = τὰ ἀμλjάτατς.

ἀμμjύjύ (budi) = ἁρπάζω 2) στρώνω, ἁπλώ, ὑφ. — ἀμμjύjάμ: παθ. ὀδ. ἀμλjάj-άjμ.

ἄμμjμ-α = ἡ δευτέρα σύζυγος ἢ δευτέρα γυνὴ ζώντος τῆς πρώτης, (κατὰ τὴν πολυγαμίαν τῶν Ὀθωμανῶν) πληθ. ἄμμjατς.

ἀρκόβ (γ) ρ. αἰδ. = μάχη ἀγάρας ἄντεβ πρέβ σε λβέδωμι, καὶ ἀνομὴ (Ἀνώπ.) γκαλβτσόνβ (τ).

ἄβρα (γ. τ) ρ. = βουλιάζω, κυρτώζω, (ἀπὸ ἀβύχων) ἰδ. μβζίβ.

ἄβράτα (γ. τ) πανδ. — σάπαπ μαλα = ἐδούλαξεν ὁ τοῖχος, καὶ δουρατόβ, ἀντιθ. πβιτσατσόβ.

ἀγκάνω (τ) πανδ. ἀγκάβγα (γ), ἀντιθ. πβιτσατσόνω.

(ι-ε-τε) ἀγκατόνγε = ἀσχημος. καὶ ι-ε-τε ἀγκατόντε (γ). — ι-ε-τε ἀγκατόντε (γ. ανατ.) = ἀσχημος.

ἀγκ (γ. τ.) ἀκ (γ) ἀγκ (περὶ τοῦ μ πρόκειται εἰς χ ἐκ τῶν ἀγκ-Μίκρι, ἀγκ-Μάρκου ἀγκ-Μαρία ἀπαντᾶται μόνον ἐν συνθέσει, ὡς ἀγκ Γjέγjι, καὶ ι ἀγκ Γjέγjι (budi-bogdan) = ὁ Ἅγιος Γεώργιος· ἀγκ-Πέτρι καὶ ι ἀγκ Πέτρι = ὁ Ἅγιος Πέτρος, ἀγκ Γjόν καὶ ι ἀγκ-Γjόν κ.τ.λ.

Σαρβίτ-αβ = τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τοῦ Ναοῦ.

ἀγκάτ-ι (Λατ. sanctu-sanctus) = ἁγία κλπ. ἀγκάτσατς ἀντὶ ἀγκάτ προκλίνει τοῦ εἰρωνικοῦ d τινὸς παρ' Ἀλβανοῖς]. — ἀγκάτ ! = ἁγία σου ! ἀγκάτ κλπ (ἀπαρ.) = ἁγίαν νύχτα. — με ἀγκάτ = μὲ τὴν ἁγίαν σου ἢ μὲ ἁγίαν. — φάj με ἀγκάτ = τρομαγμένα, ἀπαυτρούς. — ἀγκάjμι με ἀγκάτ = τὸν πειράζω, τὸν ἀπειλῶ.

ἀγκάδ : (budi γ.) [Λατ. sanctare] = ἁγιάζω, ἁγιάζω ἐκτρέπω τινά. — ἀγκάδα πανδ. ἁγιασμός, ἐκτρέπομαι.

ἀγκάjς = ἅπαξ = ἅγιος ἢ πρᾶος, ἥλιος —(ι-ε) ἀγκάjς-ι-α : ἀνδ. = ἁγιάς, γυναῖκα ἢ πρᾶα, ἥλιος.

ἀγκjα-ι-ν (Ἑλβάσ. Κρ.) (ε) ἀγκίν [Σ] = ἁπάγω τὰ πρόβατα, περιπατῶ, γυρεύω (Τσαμ. γjανdί). — γjῆς ἔνεγκ με ἀγκjίτσατς νάνε ἡ γjῆν αγκ. — πο δικέj με ἀγκjίτσατς = τὸ δικέj μὲ πᾶν με σέ. — με ἀγκjίτσατς κλjνατάγκ, αγκjάγκ = (ὅταν γυρεύουν τὰ λείψανα ἁγίου τινὸς ἢ τὸν σταυρὸν εἰς τὰς λιτανείας).

ἀγκjα-ι-ν (Σ) = ἰδ. αἀjί-ι-ν.

ἀγκjάνω (Σ) = ἰδ. αἀjίνω.

ἀγκjανάτ-ι (budi-bogdan) ἴδ. ἀνδjιτάτ-ι (γ).

(ι) ἀγκjάτσα-ι (Σ) ἀγκ. ε ἀγκjάτσα-jε ἐκκλ. = ἰδ. (ι-ε) αἀjίτσα-ε πανδ.

ἀγκα-ου : πλοῦ ἀγκάτσατς [Ἑλλην. χωνεύ-ους] = μέτρον χωρητικότητος = 100 ἑκάδας (ἐκ γεννημάτων) ἢ κοιλάδ.

Σημάζ-ω: ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας 2) ὁ Δεκέμβριος μήν.

σημί [Ἑλλην. σῆμα, Λατ. signo-are, Ἀρκ. νάδε· ῥ. ἐναργ. = σημειῶ, σημαίνω, σημαδεύω, 2) ποιῶ κατασταυρώσεις· σημίζομαι καθ. = σημειώνομαι, σημαδεύομαι, σταυρώνομαι, κατασταυρώνομαι.

(ι) σημάδ-ω ἢ ; σημάδζ-ι [γ] = ἐπίσκεψις.

(α) σημάδ-μα ἢ (ι) σημάδζ-μα καὶ (γ. συνῳ.) (ι) σημάδ-ι ἢ (ι) σημάδζ-ι, (α) σημάδ-μα ἢ (ι) συνάδζ-μα· (ι-α) σημάδ καὶ (ι-α) σημάδ [γ] (ι-α) σημάζ (τ) = σημειωμένος.

σῆζ-ι [bagdanu Σ] πληθ. σῆζατς [Λατ. signum ἄλλοι. σῆμα].

σῆζε-α (γ) πληθ. σῆζατς καὶ σῆζε-κ (τ) καὶ σῆζ-ι (budi) = σημάδι 2) σκοπός (= σημάδι πρὸς ὃ σκοπεύει τις).

διεζάζ-α καὶ διεζάζ-α· πληθ. —ζατς = σστερισμός.

δῆζ (τ) δῖ] (γ) ῥ. ἐναργ. δῖβμ παθ. δῖαλι δῖν (τ) πέρσης καὶ δίαλι δῖν πέρσης (γ). — καθῶς πέρσης.

διεζιάρ-ι-ε-μα [Ἀρχιφ.] = ὁ διαπεδιλῶ-ιόπαι· πληθ. δισιατάζτς.

διεζιάζ: [Ἀρχιφ.] ῥ. = διαπεδιλῶ.

δίνι-ι (γ) δρσι-ι [τ], δισι-ι (budi, Τύρν. Καβ.) πληθ. δισιάζτς, δρσιάζτς δίνιτσης καὶ δίνιτσης = ἅγιος ἱερεύς· [Λατ. sacerdos].

δρνιτσῖβ-α (γ) πληθ. δρνιτσῖάτς = ἁγίς, ἱερέ· καὶ δνιτσιάβ-ε πληθ. ατς, δνιτσιάβ-α (Καβ.) πληθ. δνιτσιάδατς, δνσι-μα (budi) πληθ. δίσατς = ἁγίς.

δρνιτσι-α (γ) δρνιτσ-α (Καβ.), δνιτσιτσι-α [τ] πληθ. ἄχρητος· ἡ ἁγιότης, ἁγιωσύνη. — δνιτσιάδα [ότα = ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης [πρὸς πάπαν ἰσχύουσιν].

(ι) δρνιτσιτσάδωσ (γ) ἢ (ι) δρνιτσιτσάβμ-ι = ἁγιάς, ἱερεύς· καὶ (συνῳ. (ι) δνιτσιτσάδμ-ι ἢ (ι) τσνιτσιτσάβμ-ι, τὸ θηλ. (α) δνιτσιτσάδμε-μα ἢ (α) δνιτσιτσάδμε-μα καὶ (συνῳ.) (ι) δνιτσιτσάδμε-μα ἢ (α) δνιτσιτσάδμα-μα.—(ι) δνιτσιτσάδμ καὶ (ι) δνιτσιτσάβμ (α) τσνιτσιτσάβμ-μα καὶ (τ) δνιτσιτσάδμα-μα καὶ (ι) δρνιτσιτσάδμβ-ι (ι) δρνιτσιτσάδμδ-μα-μα (τ).

(ιτ) δρνιτσιτσάμ-ι-με-μα (γ) καὶ ι-ε-δρνιτσιτσάμ-ι-ε-μα (γ. συνῳ.) καὶ ιτ-δρνιτσιτσάδμτ-ιτ = ἁγιαζόμενος.

δρνιτσάζ [γ] δρνιτσάζ] (τ) = ἁγιάζω. — δνιτσιάζμα (γ) δρνιτσάζμα (τ) = ἁγιάζομαι.

ăŋjuvíɲ-i (γ) ăŋjɨŋgíɲ-i (τ) = ăγωπός, πλεβ. ετς. — ăŋjɨuvíɲ-ja (γ) ăŋjɨuvíɲ-ja = οἱ ἀγωνιῶντες, πλεβ. ετς.

ăŋuvíăŋ-a (Dilich) = ῥέπτομαι (μὲ τὴν πελάμνα), τδ. duvuăjdaŋ-a — i μάῃ vjɛ ăŋuvíăjɛ = τὸν ἔρριπτον. πλεβ. ăŋuvíăjɛtɛ.

ăŋgbíăjɛ-a (Ξ) τδ. suvjbăăjɛ-a (Ἐλβασ.) πλεβ. ăŋgbíăjɛtɛ.

ăŋgbéj (budi bogdan γ. τ) ɲ. ăvɛɲ. = ὑπερασπὰ (Ἐλλην. ἀμπυλιὰ Δωρ. serrvio-ire) πεβ. ăŋgbéɲɛ.

ăŋgbéjɛ-a πλεβ. ăŋgbéjɛtɛ (budi-bogdan γ. τ) = ὑπερασπίς, ἀσπίς, δυναστεία, λειτουργία.

ăŋgbɛnúŋg-a (budi) = δουλεία, κυριαὶ πελαβιά πλεβ. ăŋgbɛnúŋɛtɛ (γ. τ) ὑπηνοῦς.

ăŋgbɛnúăŋ-dɨa (τ) [Ἐλλην. διάκονος, Δωρ. serrvus] = ὑπηρέτης, διάκονος, διάκονον, λειτουργός, σεβάστης. καὶ ăŋgbɛnúŋ-dɨa (γ) ăŋgbɛnúăŋ-dɨa (συνηχ.).

ăŋgbɛnúɲ-ja θηλ. πλεβ. ăŋgbɛnúɲɛtɛ = ὑπηρέτρια.

ăŋgɛŋjúŋ-a (bogdan) = ὑπακοὴ.

ăŋguŋjúj-a (budi) = τέχνη, τέχνασμα πλεβ. ăŋguŋjújɛtɛ.

ăŋguŋúvúj-a (Ξ), ăŋjúŋ-ɨa (Καβ. Κρυφ.) suvdăjɛ-a (Ἀργυρ.) suăjăj-a (Πυρρέτ.) (Τυφλ. suvdăăs). λείμμα ăŋuŋúvúj (Ξ) [τδ. ăsuvd].

ăŋúɲ-a : πλεβ. ăŋúɲɛtɛ = ἡ ὑπηρεσία, διακονία.

ăŋúvj ἢ ăŋvj (τ) [ἐκ τοῦ Δωρ. sanus, sănis = ὑγιὴς], ŋjɨăl καὶ ăŋvăăs (γ) ἀντιθ. aguvú] [γ], πεβ. ăŋúvɛɲ (τ) = ὑπερέχομαι, ŋjɨăl-ăɲ. (τ) ăŋvăăsɨŋ (γ).

ăŋvăj ἢ ăŋvăjj (γ) : ăv ɨtɛ ŋjúɲɛɨ ăŋvăj ɲɛ tɛ ŋjăăɲɛ = ἀπολυθήκαμεν τῆς πείνης. — suăăŋjăăs ɲɛɨtɛ ŋjăăɲɛ = ŋjúŋăs ɲɛɨtɛ ŋjăăɲɛ.

ăŋjuvúvúŋa (γ) πλεβ. ăŋjuvúvúɲɛtɛ = ăvúŋɲ-a πλεβ. ăvúŋɲɛtɛ (Βεμέτ.) [Ἐλλην. κάμψις] = ῥύγχωσις.

ăŋɲ-a ? ? ?

ăŋɲ-úvúj γ. ăvăŋɲ. = παλαιὸ ἀντιθ. bjăj ăŋ. ăŋɲ-a-ɨ μετὰ γ. ăŋɲuvăj (γ) ăŋɲuvăj (τ).

ăŋuŋ-a (bogdan) = διακόνισσα.

ăŋă, ŋjaŋă (γ) ἐπίρ. = ἐπιπέδως· καὶ ŋjaă [κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ ἢ τινῶν παρὰ Σκοδρέωσι].

δαδ-ι = τὸ ἐπίπεδον μέρος τῆς ἐπιφανείας στὴ γῆ πλησ. δάδατς.

δαδ καὶ δαδήζ χαρδὴ] (γ) χαρδὴ] (Σ) = κάμνω ἐπίπεδον. — δαδήχα-άνεν, (τ) χαρδήχαν (γ) χαδήχαν (Σ) παθ.

δάηδ (Λέχν.) πνιγνίζομαι· ἰδ. πάηδνι] (Ἐλάτ.) ταῦτζ] (Τυρν.) τιάηα (Σ) αὐτζ] (Βερέκ).

(ι) δρησάχ-α πλησ. τς σφενδόνης [Λατ. saturnus = Κρόνος] [Ἐλλ. Σάτυρος] = Σάκκατυς.

δαχχήζ (τ. καὶ γ.) χ. οὐδ. ἀνοησία, ἀνοησίες, πάχνω τὴν ἀνοησίαν μου. — χὶ ν δαχχέ = κάθησαι νὰ πάχνῃς τὴν ἀνοησία σου. — (Ἐ) κανεῖς ξεθυμαίνω, ἐκδίδλω τὸ ἄχτι μου ἰδ. [ν-χχήζ] ναχχήζ (budi) χ. = ὑποφέρω [Λατ. suffero] ἰδ. βαίνζ.

δάν-ι (Τύρν.) καὶ αχάν-ι = ἰδ. χχάνχ-α.

δί-ου πλ-θ. σίκατς (γ) σίκατς (τ) = ζητῶ. — χχα. — ha δ = ἠμπορῶ, δόνατ δί = θέλησε, χὶ δ = ἔβρεξε τὰ χάϊ δί = ἄρχισε χρέζει, κάτατ χάτ δ = εἶχε χρέζει.

δίδχ-α (γ. τ.) μόνον ἐν τῇ φράσει σίδχ! ἔτσαν πταιγνίζονται τὰ ἀνιψιόπουλα ὅταν εἶπεν ὁ μεγάλος.

δηχχάτ-α (γ) = ἰδ. δηχχάτς-α πλησ. δηχχάτατς.

δηχχάτσλ-α (γ) = ἰδ. δηχχάτσλς-α πλησ. δηχχάτσλατς

δηχχάτσλ-ι-αχχι = ἰδ. δηχχάτσ-ι: πλησ. δηχχάτσατς.

δηχχάτ-άχχι = ἰδ. δηχχάτ-άνεν (τ.

δηχχάδζ (budi) = ἀρίθμα (ἰδ.) σαΐα — γίδζ δίν δηχχάδ = ἔκαμε ἡ γῆ ἀνοιξιάτικο.

δζ (γ) κζ (τ) κδωνίζω: χζί δνα-ι-ι (γ) μετχ. δζρε (γ) δζε (τ).

δζέ-α (γ. τ.) (Ἐκράδαν) = κατσμάδια, γεῦμα, ἐδέσματ· κρὸ γίδζ καὶ δζέ = τοῦτο τὸ φαγητὸν ἔχει κατσμάδια (πλησ. δζάτς χρησιμ.).

(ι) δζάνω-, (ε) δζράω-γα = κόπτομαι, κλαίγομαι, ἐλέω.

δζάχ (τ) καὶ δζάζ : χ. = κατσμίζω.

δζάχατς πρτπερσ. = μ-τ-ι-να-ουνα δ.ζάχατς = κατσμάσμαι-σαι-ται, κατσμάσμεθα-σθε-νται.

δζάχ-α (Ἐλάτ.) ἰδ. χρέπχ-α [πλησ. δηχάτς χρησιμ.) δναί] χ. ἐνεργ. = σχαπτικῶ, δναζέ] (Σ) κοινὸς κοπτάζω, δναζέχα, δναζέχαν (Σ) καὶ ζοϊνγζέ-άνεν (τ) = παρατηρῶ, βαγγέ], ζοδγέχαν καὶ ζοδγάνεν (γ. τ.) = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, ἐξετάζω, παρακολουθῶ· καὶ βέ χέ (γ) =

παρατεμά, βδ' αβ' (γ) βδ' μ' (τ)· καθ. βδέκα μβ' (γ) βδέμ. οζ' (γ). βδέμ. μ' (τ).

δαν (γ) = δλ. αφ.

δανδρούτ-α (γ) δρυδρούτ-α (bandi-bogdam) Ἁγιά-Τριάς [Ἁγία Τριάς] ἡ Μεταμόρφωσις.

δανδρού-δρεμ (bandi) = δλ. δανδρούδ-δρεμ (γ).

δάρδης: πλαθ. (bandi) = δλ. δάνδρης = τὰ σκαλία.

δαρδ-α (bandi) = δλ δάνδρ-α = σκαλίον.

δανδρίδ-α (bandi) = δλ. δανδρούδ-α (πλαθ. δανδρούδης δρυοστός).

δαν-ι (bandi Τυρν. Καδ.) πλαθ. δανταμάτης = δλ. δανδ-ι.

δάντ-δα (bandi) = δλ. δανδρούτ-α πλαθ. δαπάτης.

δανταλάρ-α (Καδ.) πλαθ. σανταλάστης.

[ν-τ] δαντρουλαμ-ι-τ-δα (Καδ.) = δλ. [ν-τ] δαντακάδαμ-ι-τ-δα.

δάρδ-α (Πκρμήτ.) = δλ. ε;ρτάρδ-α (Παμμήτ.).

δάδ-α (Σ) πλαθ. δάδατς = φάτς-α (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ μετὰ τοῦ δ) δλ. φάδατς-α.

δάτεμ: καθ. τοῦ δάτ ρ = παλάδ-ιδμα.

δάτς-α (Σ) = δλ. δαπλάτσ-α.

δαπάτσμ (Σ) = δλ. δαπλάτσαμ.

δάβου (γ) δάβαμ (τ) καθ. ταῦ δβ' (γ. κ).

δάβου (τ) δάβαμ (γ) καθ. ταῦ δάβ ἢ δάβ.

δαδάβ-α [τ] = δλ. δαβάτ-δα πλαθ. δαδάβατς.

δαπαδάβδ-α [τ] = δλ. δαβατάβδ-α: πλαθ. δαπαδάβδατς.

δαπαδάτ-δι ἐ. καὶ δαπαδάτ-ι-τ [δλ. κάδ-α] = κλαδάτον.

δαπαδάτεμ καθ. τοῦ πρατς.

δαπάδ-δα [τ] = ἰσχάς, ξερὸν σῦκον.

δαπάτρ: ρ. καθ. [ὅπως ἐκ τοῦ ἀν-καθ-ιρεμ. ξι-καθ-ιρεμ.] ἀντίθετον γράβαμ.

δαράβρης: ἐπίρ. ἀντίθ. γράβρης.

[ν-ε-τρ] δαράβρης: ἐπιθ. ἀντιθ. ν-ε-τρ-γράβρης.

δαπα-ου (γ. bandi-bogdam) δαδο-γου (bandi) καὶ δαβάτ-ου (Σ) = ἀφρυά, φρύαγμα· πλαθ. δαδάβατς, δαδάγβατς.

δαδάβ-α [Λευκ. σκαλὶ] = βαθμὶς-ίδος, σκαλοπάτι. 2) βαθμὸς, ἀξίωμα. 3) κάποιος, ἕνθεν δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸ ὕδωρ ἢ τὶ βαίνει, —

θυλ' ε μάλjετ, θυλ' ε Τούjνετ, θυλ' ε Πjιδάμετ. — θυλjετ πλνθ. = ἀναβάθρα, πλίμαξ.

θυλjε-α (Τιρ.) ἴδ. πλαλάτε-α πλνθ. θυλjετ.

θυλjί-θεj ρ. = γίνομαι ἕξω φρενῶν. — λjύεj μέντ̃ καὶ νλjαμjέjετ (Πεμ.) 2) (γ. τ) = ἐκπίπτω τοῦ βαθμοῦ, τοῦ πλαίσιου.

θυλjυθεj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = ξεκαρφώνω. ἀντίθ. νγαλjυθεj-όj. — θυλjεμjόνεμ-εjετ πασθ.

θυλjί (τ) [Λατ. culeo = πατῶ] καὶ θουπλjέε (γ) ρ. = τσιμπάτε τινα [κοὶρ τε θυέλj χάjε] καὶ ἀπτό (Σ).

θυλjίjεμ (τ), θουπλjέαεμ (γ), θυτόjεμ (Σ) πασθ = τσιμπιοῦμαι, θυλjjεμ νγα χάjε. — ἀντίθ. νγέλjεμ.

θυλjίjετ ἐνέρ. ἀντίθ. νγέλjετ.

(ι-ε-τε) θυλjίjετ: ἐπίθ. ἀντίθ. νε-τε νγέλjετ.

(ι-ε-τε) θυλjίουτε (Σ. Τιρ.) = θεjέε ι πτωνόλαρε (κατεργαμένος).

θυλjεμ-θι (γ) θυλjεμ-hι (τ) πλνθ. θυλjθένε (γ) θυλjθέjτε (τ) = βούχια, ἴβ) (γ. bogdan) = ἤρως, κτενὸς πεχνά.

θυλjεθουλjε-α πλνθ. θυλjθουjτε = τυρόβολον.

θυντεμθεj (γ) ρ. ἐνερ. = θυντεμγεζ̃ω ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

θυντεμθίjεμ (γ) πασθ. ἴδ. θυτεμθεj-όjεμ.

θυντεμθυθεj-όνεμ (Βεjάτ.) = ἴδ. κοντεμθετεj-όνεμ = ὑπερπηδῶ.

θυπτουλjίφτε-ι (Ἐλβασ.) = ἀμπελόπετε καὶ θυτρουλjέφτε-ι (Τιρ.) ε χjάjε πεjέ θυπτουλjέjεῖ (Ἐλβασ.) = ε χjάjε πεχ θυτρουλjέjεῖ (Τιρ.) = τὸν δοφεν σβέλνει, (ἀπὸ τὸν ἀμπελόπετε).

θυφθε-α (Πεμμέν.) ι θὸφ ατέj θρούθ κjε ι λjίθνjεχ κjέντ, κjε τε χοὶ κρίντεχ κ τε χέjε κτέ κjε ε χέκj πεχ δίμ.

θυφτε-α (τ) μτχ. τοῦ θυφτό = γλυστρῶ, ὀλισθαίνω.

θυχχjέντου-εjεμ (Βεjάτ.) (ἐπὶ τετρακοίλων κυκλιρέντων) = χjυσουλjέjεμ νθε πεχ πλjούjουμε (ὡς ὁ ἕνας, ὁ ἄντρας κ.τ.λ.).

θυjάθ [jἴδ. θυάτ ρ.] κίθι [ἴδ. κj] — ε-πjέντ πεχ σε θυjάθ = ε πρέπει πεχ τε κίθι = τὸ ἔνοφε πλαγίως.

θυαρυθεj-όj-ένεμ-εjετε = ξεφωτόνω ὑπνωτ, ἀντίθ. νγαρυθεj.

θυjετε-α (Βεjάτ. Πεμμέτ.) πλνθ. θυjέπτες, καjθjλjε-κ (Πεμμέτ.) πλνθ. καjθjλjετε, καjθjλjε-α πλνθ. καjθjλjετε (Πεμμέτ.) καjθ-α (Ἐλβασ.) πλνθ. καjθjες, λjμjάτε-jα (Ἐλβασ. Πεμμέτ.), αφονδε-

ja [Ἕλλην, κάφρας, καρρὶς-ίδας = στεγνὸς ξύλινος ἢ χήτινος]. — ἀμὸ τε χῶλα ε τε θάτε πρτε νδίζουρε ζἀμμης = σκουπίδια, μυκὸ ξυλαράκια.

δαπρμβίνα (Ω) = βλ. ξαρμακίτσα.

δαπο-δι-δι (τ. Βερμ.) ρ. υλλ. γλωσσ. βλ. δαβίτ-ίτ ἐτ, μπδαμίτ-ἐτ-ἐτ.

δαπτρμπέ (γ) δαπτρμπέ] (Παρμέν.) ρ. ἀνεγγ. = ξαπτερβάλλω· ἀντίθ. πγαπτρμέ.

δαπτρμπέμα (γ) δαπτρμπέπα (Παρμέν.) = ξαπτερβάλλομαι· ἀντίθ. πγαπτρμέμα.

δαπέ [Λατ. calco = πατῶ] καὶ δαπμπέ (Παρμέν.) = πατῶ μὲ τὸν πόδα· 2] καταπατῶ. — δαπέ ἰνίαμε ε πεμβίας κάπτης (ἐπὶ ἀγναμοσύνης)· 3) συνωστίζομαι (ἐπὶ πτηνῶν) γέπε δαπέ πολίμε.— ζάκτε νδίκτε = ξεπετάσπκα. — βλ. νδίκτμα (ἐπὶ ζώων) κἀκ (ἐπὶ ἀνθρώπων)· βλ. δαπέτμα, δαπέτμα παθ. = πατητήρι· 2) καταπατητήρι· 3) συνωστιζόμενοι (ἐπὶ πτηνῶν). — βλ. νδίκτμα, βλ. δαπέτμα.

δαρμπίνε-έ (τ) ρ. ἀνεγγ. = ἀντελλάσσω τι (δίδω τρίτον τὸ πρόγρα καὶ λαμβάνω ἄλλο ἀντ' αὐτοῦ)· καὶ αρμπέ], αρμπέ (τ)· δαρμπέ μέτε με δάμδε = ἀντελλάσσω μέλλα μὲ ἀπίδια. — δαρμπίνεμ, αρμπίνεμ παθ.

δαρμπίνε-α (τ) πλεθ. εαρμπέπτε = ἀντάλλαγμα, λύτρον, ἀντίτιμον.

δαπέμπτε-τέ (γ. τ) ρ. = γκαλτζῶ· 2) λασπτρέω.

δαπέμπτέβρα-ανεμ παθ. [βλ. κμέπτε-α = γκαλί].

δαπέμπέβρα-α καὶ δαπέμπέβρα-α = γκαλτσμα· πλεθ. εαπε-μετε.

δαπέμπέτε καὶ (συνῳ.) δαπέμπέτε ἐπίθ. = γκαλτσετρέ.

[ε-τε] δαπέμπέτε καὶ (συνῳ.) δαπέμπτε ἐπίθ. = γκαλτσετρές.

δαμπε-δε (τ) = βλ. δαμπε-δε (γ) πλεθ. δαμπέτε.

δαμπέβ (Δεγκ.) = βλ. δαμπέ-ίτ-ἐτ.

δαμπέ-δε-δε (γ) δαμπέ-ίτ-ἐτ (τ. Βερμ. Παρμέν.) = σκουφιδιάζω, σκίζω.

δαμπέμτε-α, δαμπέτε-α Λατ. scintilla] = σπινθήρ, ζάπτμα, κομ. σπίθα· βλ. dzidzy-a.— πλεθ. δαμπέμτε καὶ δαμπέτε.

δαπε (ἀβέβαιον δαμπέ) τριτοπρόσ. μέμε = παραμιλάει, (λέγετε τι ἐμπαίζει)· με δαπε μπάε = μοῦ ἐμπαίζει, τε δαπε τι = σοῦ ἐμπαίζει, ι δαπε κει = τοῦ ἐμπαίζει. — ι δαπε τ' ἰτ = ἐμπαίζει τὸν πατρί, ι δαπε τ' ἔρτε = ἐμπαίζει τὴ μητρί· 2) με δαπέτ τε αμέμε, γέπε = κάθε

ἔχετι νὰ κλαίῃς, νὰ γελᾷ ἡμβέτερον: ἂν δὲν ἐσὺ τὸ κλάψει, γέλᾳ τι].
δαδε-ερ (Σ) = ἰδ. δαμέ-ερ = ξελύνω.
δαδηρε (Σ) = ἰδ. δαμένε = ξελυμένος.
[ι-ε-τε] δαδηρε: ἐνίδ. = ι-ε-τε δαμένε = ξελυμένος.
[ι-ε-τε] δαδηρε (Σ) ἐνίδ. = ι-ε-τε δαμένε (bogdan) = κουτσι-κέ-ν.
δαδετε (Ἐλβασ.), δαμένε (Βιρέτ.), τέλετε (Ἐλβασ.-Βιρέτ.) μι-τε-ι δαμένε = μι-τε-ι τέλετε = κοιν. μοῦ βουλήθηκε.
δακερτέ (γ) ἰδ. δερεκερτέ (γ).
δακερτέρε-α (bundi) δακερτένε-κ (γ) = ἰδ. δερεκερτένε-κ (γ) πληθ. δακερτένε, δακερτένε.
δακεσέ (Σ) ἰδ. δαμενέ (bogdan) = κουτσαίνω.
δακρόθου (Τυρκ.) = ἰδ. σκρηθάμ (Ἐλβασ.).
δακρόμ: χ. = ἐκπυρσεύω, κατακαίγομαι, κατακαιρίζομαι τινά· ἰδ. κρέ.— μετχ. δακρόμε (τ) δακρόδαρ (γ) καὶ δακρόκε (συνηρ.) κρέ γρῦλε ἔλεις δακρόκερ-ούτσε ἡ γυνὴ εἶναι κατακαιρισμένη· δακρόκερ πληθ.— κρέρε' ε δακρόκερε.
δακρόνε-ι (γ) = ἰδ. μπρετ-ον = τινὰ κρέ μπέρδεμ κλπ.
δακρρίζον (γ) = δακαρρίζον.
δακρρίζου (Σ) = ἰδ. δηκρρίζερ (Πυρκ.).
δαλο (γ) = ἰδ. δαλέτ-ι (γ).
δαλο: χ. = [κατακλάσω· ἐνίδ. νγάτε.
δαμ (Χαμάρ [ἰδ. σκάρ-ις]) ἐν τῷ φράσει: βρλίζερ τε δάλε νγα νέε δαμ = πιάνει νέε βόμβα.
δάρ-ερ (Σ) (Τυρκ.) = ἰδ. δαμ-ερ (γ. συνχ.).
δαν-δ-ε (γ) δαλ-ετ-ετ (τ) = ξαπλώνω τι, ἐνίδ. κρέτ-ετ. — πληθ. δαλέτε.
δαλε-α πληθ. δαλέτε (τ) [δαλέ-ετ-ετ] = ἰδ. δαμέ-κ (Ἐλβασ.).
Σαλέ-ον = Σαλθᾶς, Σλκὸς, Βολγαρικὸς, πληθ. Σαμέ.
δαρό-α (Σ) πληθ. δαμέρε, δαλέ-τε, δαλέ-τι (Σ) = σαλούφι· (εἶδος ζέστου οὕτινος τὸ ἄχυρο εἶναι πολύτιμον) πληθ δαμέλε.
δαμέρε-α (γ) πληθ. ταμέρετε = δαμέρε' ε Ἰδίετε, δαμέρετ' ε Ἰδίετε.— δαμέρε' ε δαμέρε.
δαμέλμ-ι πληθ. δαμέλμετε = κλωστὴ κοιν. καὶ δαμέλη-δι (Τυρκ. Ἀλβανοκαππαδοκικὸν) πληθ. δαμέλδετε.

δαϊλήβού (Τυρν.) δαϊλλαύη-ή (Περμέτ.-Ἔλδαν.) = ὅτιε με δαϊλλμα = κλωστά.

δαίρ-ι (Κρούβα) = τὸ ἀνάριλιν· πράω-ω = τὸ κατάριλιν. — δαίρι ι δέξης = τὸ ἀνάριλιν τῆς θύρας. — πράωω ι δέξης = τὸ κατάριλιν τῆς θύρας.

δαϊλής : πλεθ. τοὺ Σαϊλ-ιά.

δαϊλμ-ία πλεθ. δαϊλμες. — δαϊμεζ-α πλεθ. δαϊμεζοντ: πάγνω τὸ ι ἰμι δα δαϊμεζμα, μι ἰμι δαϊμεζα λμενίμης (τὸ ἀπαδιαφ.).

Σαϊνί-α (γ) ἴνωμ. περλαμπτ. καὶ Σαϊν-α = οἱ Σαΐδες, οἱ Σλάβοι, οἱ Βούλγαροι.

Σαϊνίδι (γ) δαϊμϊδι (τ) ἐπίθ. = Σαΐδικι, Σλαβικά, Βουλγαρικά.

Σαϊνίδι-μα (γ) Σαϊμίδι-μα (τ) = ἡ Σαΐδικη, Βουλγαρικὴ (γλῶσσα).

δαϊνάμ-ι = ἴδ. δαπάν-ι πλεθ. δαπάμες.

δαϊπι ρ. ἀναγ. = αἰτιατ. ξηλιάνι, ξηρόφαι· ἀντίθ. κϊτε.— ἀντθ. δαϊπτα.

δαϊπτης καὶ δαϊπτίης πλεθ. τοὺ δαϊπ [Ἔλλην. ταβτ-τρης].

δαϊπτης : ἐπίθ. = ξηλωμένος. — ι-ε δαϊπτης ἀντθ. = ξηλωμένι-κ.

(ι-ε) δαϊπτης (bugdan) = χωλός-ή, κυττάζω λ' ἴδ. τσάλ-ι.

δαϊπτή (bugdan) ρ. = κουτσάινω = ἴδ. τσάλ-ή.

δαϊπτή (Ξ) ρ. ἀναγ. = γκρίζω τὰ λόγια, μετασχάλλω τὸν τρόπον λόγου. — μὲς δαϊπτή φράλβη κϊμ μα λ' πρεπέχ = μὴ ἀκούετε τὸν λόγον τὸν ὁποῖον μοῦ εἶπας πρώτερα.

δαϊπτή-ι = ἴδ. δαϊπή-ι.

δαϊρόμ-ι : πλεθ. δαϊρόντε [ἴδ. δαϊρίς] = σχίνια, τρυχιά.

δαϊρόντε ἢ δαϊρόντες πλεθ. τοὺ αἰτιατ-γι = τὰ δίχτυα.

δαϊτρέ-α (τ) = ἴδ. Σαϊνέ-α (γ).

δαϊτρίδι (τ) = ἴδ. Σαϊνίδι (γ).

δαϊτρίδι-μα (τ) = ἴδ. Σαϊνίδι-μα (γ).

δαϊτ-ία-ία (γ) = ἴδ. δαϊτ-ία-ία (τ) καὶ ρεμαϊτ-ία-ία (γ. Ἔλδαν).

δαϊτ (γ) καὶ (συνῳ.) δαϊμ, πϊμέρ ἢ πϊμέρ (τ) πϊτ (Κολ.) = σχίζω, ξεσχίζω.—δαϊμ ρόβατε (γ) ξεσχίζω τὰ φυβάτια, πϊμέρ ρόβατε (τ) — ἀπ. δαϊτ-α-ι (γ) πϊτ-α-ι (τ) μπτγ. δαϊτ (γ), πϊτ (τ) —μὲ πϊτέρ μάτσκα (τ) = μὲ χαρίστι μάτσκα (γ) = μ' ἔχρατσόνισαν ἡ γάτα.

δαϊδήκαρ-α (Σ) ὄδ. χ.άθαρτ-α : πλεθ. δαϊδήκτακτς.

(ι-ε) δαϊκάρε-ε-α (Ἐλβασ.) (δγκωτικὸς ἢ σκωπτικὸς) λέξις ἀπαχχρωμένε ἐν τῇ φράσει (ι) δαϊκάρε! (ε) δαϊκάρεκα! (ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ὀθωμ. λέξιν ζάβαλι!).

Σαϊνάρ-α πλεθ. Σαϊνάκτς· θηλ. τοῦ Σαϊκ-ου.

Σαϊτε ἐπίρ. = Ἀλβανιστί, Ἀλβανικά.

δαϊτικ-ῆα πλεθ. δαϊτικ-ατς, δαϊτικάϊ-α πλεθ δαϊτικάϊκτς· σκάϊς-α : πλεθ. δασκάκτς (τ) δασκάϊ-α πλεθ. δασκάϊκτς.— δγάβ-α πλεθ. δγαβάκτς (τ), δγαβαϊ-α πλεθ. δγαβάϊκτς· κατρίτ-ατς πλεθ. κατρίκτς = ὁ ἀπλοῦς.

Σαϊτάρ-α (γ) Σαϊτάρ-α (τ) = ἡ Ἀλβανίς.

Σαϊτάρ-α-ῆα πλεθ. ἀρτ. γεν ὑκλ. ατς = ὁ Ἀλβανός, ἡ Ἀλβανίς.

Σαϊτάτε (γ) Σαϊτάϊτε (τ) = κατὰ τρόπον, θάϊμον τῶν Ἀλβανῶν.

δαϊτάτ-ί (γ) δαϊτάτ-ί (τ) = ἐξελληνίζω. —πλεθ. δαϊτατίζτκ (γ) ὁνομ (τ).

δαϊτάϊ-δαϊ : χ. = ἐνωπ, κατελαμβάνω α δαϊτάϊ σε τοῦ τε θάϊμ. = ἐνωπ τί σοῦ λέγω; δαϊτάϊ κατὰ γλῶσσα πι σ' μιλάν τ' α φλέρτ = ἐνωπ κάτσε τὴν γλῶσσαν ἀλλὰ δὲν ὄντερμι νὰ τὴν ἀκούσω.

δαϊτε (γ. πανγ.) τάϊτ (Κολ.) ὄθ. δαϊτ, ὄθ. τάϊτ.

δαϊτάϊκ-ῆα (Μαζαλέϊκα) πλεθ. δαϊτάϊκτς = ὄρνις-ιθος· [λέγεται ηγὶα δώσωμεν τῆς κοιμωμ. παλλὴ δαϊτάϊκα = ὄρνις. — παλλὴ δάν = κόρακα.

δαϊτάϊτ-α (Βεγόρ.) = θηλ. τοῦ ὄρνις· πλεθ. δαϊτάϊτκτς.

δαϊτάρ-ι (γ) πλεθ. τοῦ ὄρνις· τάϊτερ πλεθ. τῶν τάϊτ.

δε δαϊ-α (budi-bogdan Σ) [Λεσ. καὶ-ιπα = ὄζω, γινάτκα] = σύ-πα, κάθαρσις.

δαϊθρ-α (Ἐλβασ.) = ἀλιεύρις τύπος· ὄθ. χ. δαϊθ-άτ-ατ. — καὶ δαϊ-τρ-α (τ) πλεθ δαϊτάτς (Ἐλβασ.) δαϊτατς (τ).

δαϊτερ-α = ἀλιεύρις· πλεθ. δαϊτερτς.

δαϊόρ-α [Λεσ. αὐτρα = βοσκὸς τις, ὁ σάρκ, τὸ γενικώτερον] εἶδος χερσαίνδρου. — πλεθ. δαϊόρτς.

δαϊοσάτ-αϊ (τ) δαϊοσάϊ (γ) καὶ (πανγ.) δαϊοσάϊ = διχαίνω, ξεχωρίζω· πεθ. δαϊτάρ.

(τε) δαϊοσάρ-ε (τ) τε δαϊοσάμτε (γ) τε δαϊοσάμτ = διάφορος.

δαϊοσάρτ-ι = ὄθ. παϊοσάρ-ι.

θαjάj [Ἑλλην. σαλ-ι-σαλίζω] θαjτj (γ) θαλjάj καὶ θαλjόj [Τυρν.] = ἀκούπτω, σχίζω. – θαjάj dέγγε ντε λjίτι = σχίζω τὸν κλάδον ἀπὸ τοῦ δένδρου.

[τε] θαjόνε-ιτε (τ) κλκ., τε θαλjάμ-ιτε καὶ τε θαλjόμιτε, τε σαjάμ-ιτε (γ) καὶ τε θαjόμ-ιτε (συνῳ.) = τὸ σχίσιμον.

Σαjάτι (Σ) = ἰδ. Σκjέτι.

θαjότε-jα = ἰδ. θαjότε-jε = ἀστεί· πλεθ. θαjότεντε.

Σαjότε-jα (Σ) = ἰδ. Σκjότε-jε.

Σαjτερι-α = ἰδ. Σκjτερό-ε.

Σαjτερῶτ (Σ) = ἰδ. Σκjτερῶτ.

Σαjτερό-ι = ἰδ. Σκjτερό-ι πλεθ. Σκjτερότε.

θαjόχρε-jα (Πετρότ.) = πρόσ' ε bάλjε ε φορφοφίας.

θαjόχτα, θαλjόχτα πκθ. τοῦ θαjάj, θαλjάj.

θαλjάι-ti-ε (Σ) = θαλj γ.

θαλjάρ-α (Τυρκ.) = σχίσμα, τὸ σχισμένον, πλεθ. θαλjάτε.

θαλjόj καὶ θαλjάj (συνῳ.) = ἰδ. θαjάj καὶ θαjόj.

θαλέχτα πκθ. ἰδ. θαjόχτα.

θαλζ-α· εἶδος ἀκάρεως, λένδρα, πλεθ. θαλζάτε. — θαλζ' ε ἰγγε, θαλζ' ε lυάτε.

θαλj-dj γ. κλκ. γεφυρώ-βρέτ-ι-λεκέτα, παγκάνα· 1) διάβαινα, περνῶ, κτλ. διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον. — θαλj ndάjτε = διάβηκαν διὰ τῆς ὁδοῦ, διεβλήθη εἰς τὸν δρόμον, κτλ. περνῶ εἰς τὸν δρόμον. 2) διαπερῶ, γ. ἀνῳ. θαλj γjένε γjαθjάτατε, ι θαλj πλjάλε μετ-περμάς = τὸν διαπέρασε τὸ μαλλόν, πέρα-πέρα, ἀνάμεσα. 4) διάγω = ε θαλδα jέτε ντε δί τε χολj. — θαλj dίτε, θαλj νύτε. 5) βάζω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω, ἰδ. καταρβάτj! κὶ jε θαλν απι (ε καταρβάτε απέ) νdε dίτεφ = τὸν ὑπερτερεῖ εἰς τὴν μάθησιν, σοφίαν. 6) παρέρχομαι. — πκρτρ. θαλj βάτα με γλώττε = παρῆλθεν ἡ καλὴ τὸν τῷ λόγου. — θαλj κόjε = παρῆλθεν ὁ καιρός. — θαλj dίτε, νύτε = παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἡ νύξ. — θαλj τε κjέν. νdε χρόβτε = παρῆλθεν (ἐχάθη) ἡ καλὴ εἰς τὸ στοιχεῖον (πορεία) (ἰδ. ἐχάθη φυσιολ. ἡ καλὴ ὑπὸ τοῦ ἀμπελοφύλακος). — θαλj νdε πρ dιόρ = μεταχειρίζομαι. — θαλjντε ρόjε θλaj με θλaj = διάγουσι καλῶς μεταξύ των. — θαλδε jέτε τε κλαjε = διάγουν καλὸν ζωήν.

δουλεί = δεν| αλλο, αλλο. — δουλεί πάρτε = κάμτε δουλειάν τὰ χρήματα, κάμτε φιλά.— δουλεί μπερμπ. — δουλεί δέμενε ε φύλ-ξει δάσε. αντίθ. περιπλ.

δουλεύω παθ. = δένομ. αλλο, αλλο, αντίθ. περιπλέμ.— ι-ε-τε δουλεμένε.— τε δουλεύοντας (γ) τε δουλεύοντες (τ)=τὰ δεμένε χρήματα.

δουλε-α = ζθ. δουλι-α πλεθ. δουλειτε = εργάτον.

δουλει πλεθ. δουλέφτης [Ἑλλην. σκάπτης] = μάθος, δασκάλος.

δουστι-α πλεθ. δουστέφτης = ξυλάδικον.

δουφτ ρ. ουτ. = ξερομπούνα [δούβτ-α αντίθ. νγρό. — δούβτια παθ. αντίθ. νγρόβτα.

δουβάδες: τριπατρόν.=ξερομπούνα, δαπίπτω. — μπ-τσ-α δουβάδε = ξε-ρομπούνα, δαπίπτω.—μ' ουδούβ κάμι = ξερόπεσεν ἡ φυλή μου. αντίθ. μ' ουγρύβ κάμι = δρυόπαυσεν ἡ δυλή μου.

δουβάτες: ουρ. αντίθ. νγρόβατες.

(ι-ε-τε) δουβάτες ουρ. = ξερομπομπένε-ι-ε-τε, αντίθ. ι-ε-τε νγρόβατε

δουλτσε-α ???

δουλτσόν-μι πλεθ. δουλτσέμτε = ἐ δυλέσω, κουλς πάρω. 2) ἐξ-δεύω. 3) συναναστρέφ.— και τε δουλώμτε (γ) τε δουλώτε.

δουλώ-ι (Σ) πλεθ. δουλώντε [ζθ. δεί] = ὑπάγω] και δουλό-ι πλεθ. δουλέντε = πραξικοπῶ, θηλ. δουλέβ-α = πραξικόπημα.

(ι-ε) δουλούν-ι (γ) και ι-ε-δουλούν (τσντρ.) = κυκλοφορῶ. 2) ὑπνοβατῶ.— ιμέρεν : δουλούν = κυκλοφορῶ ἀνήμερος. — μίτ' ε πουλούν-δίμι = ἀνησύχαστος ζωή.

δουλούμα (γ. Μαλμεία) πλεθ. δουλέμτε = γίνομαι μαῦρ πρ μα νγίτσον πόμπον' ε δυλώμε, ε αμπουλμ' ε ζμάμμε.

δουμβάδαρ ρ. = ζθ. πδουμβάτερ (τ).

δουβίζ ρ. = ἐκριζόνω, ξεριζόνω. αντίθ. νγρίζ.

δουβίζιμα παθ. αντίθ. νγρίζιμερ.

δουβίζ επίφ. ούζατε κόντ δουβίζ = τὸ νερόν κάνε ζεματιστό, βραστόν. — ούζ δουβίζ = ζεματιστό νερό, βραστόν. — ε πμβεβίζδα με ούζ δουβίζ = τὸ ἐζεμάτισα μὲ ζεματιστό νερό.

δουβίζ-ι (Σ) = ένα μάτσι μανάξες (Τουρκ. τόπλαι) ούζ δουβίζ μανδάρι = ένα μάτσι μανάξες.

Σουμπλ-ι (γ) Σουμβλ-ι (τ) = πατερας τοῦ Ἐλβασανίου.

δουίαμ-α (γ. Βερέτ.) [Λατ. spuma] πλήθ. λείπει καὶ δουίαλβ-α [Περμάτ.] ἀφρός· (συχνὰ τὴ λέξει εἶσαι δοκεῖ τὸ κῦμα).

δουιαμζόν-ζί (γ. Βερέτ.) δουρζί] (τή = ἀφρίζω [Λατ. spumo].

δουίνε [ζἤ. Γραπ. σουινεβ, κουνὰ] ρ. = τινάζω, ξεντινάζω, κλονίζω, δουίνε χίλιατς = τινάζω τὸ φορέματα δουίνε τσλόϊτς = τινάζω τὸς ἴλγρεϊ, δουίνε μάνατς = τινάζω τὴν σακαρνιά.

δουιναζάϊμ-α : πλήθ. δουιναζλάϊματς [Ἀλβ-ο-σιαλιαὶ] = σακαρὶς ἰδ. τρμάϊτ-ι.

δουίνδερ πρλ. τοῦ δουίνε.

δουίνδερ-ι πλήθ. δουίνδερτς = ὁ τινάζων [τοὺς ἴλγρεϊς].

δουίρτσ-ία (Τυρκ.) πλήθ. δουίρτσατς καὶ δουίβτσ-α πλήθ. δουιντζάτς (Περμάτ.) = χαμαιδούρι πανσέληνον 2) (Κρούμ) πολὺ ὑψηλὸ = μεγάλη δόξα ἀπὸ πανσέληνο.

δουιτσζόϊρ (γ) ν. = ἐξαντλῶμαι ταπεινὰ (ἀπὸ δηγῶν· μοῦ εἶπεν τσῖ δὲν γίβτ τε σ' κοῦλιν μὲ τε νὰ πίνε (ἀπὸ δηγῶν) κοῦλιν καὶ μεταφορικῶς πανὶ κρέμματι).

δουίρε-ι ἀνδρωνύμ. μέν. φρόιρ-όϊρ (γ) καὶ (τσιγγ.) φρόϊρ-όϊρ, φρόϊχ-όϊρ (τ).

δουίρε ἐπιρ. = βιαχεῖα, συντόμως, κοντὰ 2) σχεδόν, τέλος πάντων· δουίρε με θανε = βιαχεῖα κάπου, τέλος πάντων.

δουίρτσ-α : πλήθ. δουίρτσατς = ὀρτύκιον καὶ ὑπαιτρον. δουίρτσζ-α πλήθ. δουίρτσζατς.

δουίρτσζ-α = ὁ λαγὸς ὁ κλέφτης· ἔτσιαρ δουίρτσζενς κουῆτ τ' ι λυάϊρ = βάλλομεν λαγὸν τίνα νὰ πάτῃ.

(ι-ε) δουίρτσε (γ) δουίρτσζ-α [τή = κοντὸς, βιαχεῖα, σύντομος.

δουιρτσάϊ-όϊ ρ. = συντέμνω, βιαχύνω, κοντεύω —δουιρτσνάϊ-όϊρ πλήθ.

δουϊσ-ι : ζἤ. δουίσ-α πλήθ. δουίστς

δουίσ-α [Σ] μαϊτιμ πλήθ. δουίστς.

δουστ-α (Σ) πρόσωπ. μαϊτιμ· ζἤ. λίχαστ-α· πλήθ. δουστίς.

δρμάν-ι πλήθ. δρμάντς καὶ δρμάντ-α πλήθ. δρμάντατς [ἀχυρα Σλαυϊκὴ λέξις δρματί = ταφρεύω = ἰδ. τρμάν-ι].

δρμανάϊ-α (Dibra) δρμέζτς (Μαζιαλίτ) [δρμάζ ρ.] πλήθ. δρμανάϊ. χτς, δρμάζατς ζἤ. δατίρ-α.

δρμάν-ε (γ) πλήθ. δρμάντς, κρέμ-ι (Μιρδίτα), χρέμ-ι (Σ) τρμάϊ-α

(Πηρέκ. Παρμέν. πλεθ. γκρμόνες = αγκωνάς, βράχια· δαρέκατ' α μαλjιτ = οι βράχοι των βουνών.

δαρέκ (γ. τ.) τσακίζω Σ) ακατανόλυτ· δαρεκμόν] (Πηρμέτ.) δαρέκι dίτλι νδε μέjατ' α μέλjιτ = ακατανόλυτον ο ζήλος εις τας κυνηγίας του όρους. — ρ. έναγγ. = δαρέκ χουν' α ζjάρτ (γ) = τσακίζω ζjάρτ (τ). — δαρέκ πέδρα δαρέκ γκόρες με χουνάρια. — δαρέκι εν εν (bogdan) = dίτλι δαρέκεν (bogdan) = ή ζήλεια ακατανόλυτη.

δαρέκ (Σ), δαρεκτή (Ελβασ.) δαπετή (γ), βετόν (Σ) τρυπερό βετητέ (τ), βετητέ-ετ-ι, (τ) = δυτρύπτω. — δαρέκι μόρι (Μαλjατέκ α Σκούjρες) = δυτρύφτε· κι δαρέκ μόρι = δυτρύπτει dίκιο δαρέκι μόρι = dίκιο με χρυσάφ· θ. κόφ' α μόρι.

δαρέκαρ-α: γκρ. δαρέκτ = τσιμπιδόπαπτρα, πλεθ. δαρέκτητε.

δαρεκτήρ-α (γ) = δυτρυπτό πλεθ. δαρεκτήρατε, δαπετήρατε, δαρεκτήρ-α (Ελβασ) πλεθ. δαπετίνατε, βετήρ-α (Σ), πλεθ. βετήρατε, βετητέρ-α (τ) πλεθ. βετητέρατε (τε) δαρεπτυάτε (γ) (τε) δαρεπτυάτε (τ) = τσιμπιδόπαπτρα.

δαρέτ: επ. = έχτρας· [ι-ε] δαρέτε επθ. = ό, ή έχτρα.

δαρετέj-dj, δαρετετέj = έχτρεύω. — δαρετέjτα ένεμ. δαρετετόνα πεθ. = γύναικα έχτρα.

δαρετ-α (Σ) πλεθ. δαρετέτε = ή έχτρα, ή εχτρά. και (budi-bogdan). — δαρετετέj-α: πλεθ. δαρετετέjτε, δαρετέτ-α (Τυρκ.) πλ. δαρετέτατε δαρετετέτε-α (τ) πλεθ. δαρετετέρατε.

δαρίζ (Σ. τ) ρ. ανεθ. νγρέχ-δαρέρ (γ) ανεθ. νγρέρ (γ).

δαρίζατε (Σ. τ) δαρέρατε (γ) επ. — ανεθ. νγρέρτε, νγρέρτε. — ι-ε-δαρέζατε (Σ. τ) ι-ε-δαρέρατε (γ) ανεθ. ι-ε-νγρέρτε, νγρέρατε.

δαρίζεζ-α (Μαζαλjατ) δαρέτδαζ-α (Dibρα) θ. δετύμ-α πλ. δαρέ-ζρατε, δαρέτδατε.

δαρίζ' (γ) δαρίj (τ) ρ. = ανακλίνω (επί όγρων) ανεθ. νγρί (γ) νγρί (τ), πεθ. λείπει. — δαρίν νίjητε = ξύνατε τι νερό, δαρίνι βίjητε = ξύνατε τι λάδι· τι γρε-ετ-ετ (επί μετάλλων) γρε κρυν νγjίνδιας, πλjούσιονε κ.τ.λ.

δαρίτε (γ) δαρίτε (τ) ανεθ. νγρίτε. — ι-ε-δαρίτε (γ) ι-ε-δαρίτε (τ), ανεθ. ι-ε-νγρίτε (γ) νγρίτε (τ). — δαρτέρ, δαρίφρα: πεθ. του δαρέζ, δαρέρ — δαρίj (Σκούρα) θ. γρε-ετ-ετ = ανακλίνω.

θαρίζω: παλ. ἴδ. τράτερ.

θαρίνζ-α: πλεθ. θαρίνζατς = γυφτί, γύφτια. — Σαν ἀτζι Θαρίνζ (γ) Σαρίνζ ε Σαπτερούλις (τ) = ὁ Ἅγιος Γεωργός. — θαρίνζατ' ε κλφ-δίατς = τὸ γύφτικον τοῦ ἀλφαβήτου.

θαρίνζ-δάρδ-ι-α = εὐτυχές, καλότυχος.

θαρίνζ-ζι-ας: πλεθ. θαρίνζζίατς = δυστυχεῖς, κακορίζικοι. — θαρίνζ-ζίζι-α ἰνδ. πλεθ. θαρίνζζίζατς.

θαρίνζο-ι πλεθ. θαρίνζατς = γραμματικός.

θαρονζετάρ-δρι (τ) = θαρινζετάρ-ὶρι (γ) καὶ (συνῳ.) θαρονζετάρ-ὶρι = ὁ γραμματεύς, ὁ συντάττων Γραμματικός.

θαρονζετάρι μι = ἡ Γραμματική. — Σαπονζετάρι ε Σαπάτις = ἡ Γραμματικὴ τῆς Ἀλβανίας.

θαρόνι (τ) θαρόνι (γ) θαρὶ (γ. συνῳ.) [Λατ. scribo] ρ. = γράφω, παλ. θαρὶβερ = γράφομαι.

θαρονδόρ-ὶρ (γ. τ.) ρ. ἐνερ = κουρκίζω, θαρονδρίζθηρ. — θαρονδόνα-ὶρα, θαρονδρίζθερ-ὶρα παθ. — πίρι μὶρ κάρτς μι ε θαρονδρί = ζήτει καλὰ τὸν καρπὸ μὴ τὸν καλλίνει.

θαρόρατ δε (γ. τ.) πλεθ. θαρόρατς ἄχρηστος = κουφάλικος, τσιπιλός.

θαρόρ (γ) ρ. = κάμνω ἀσχέτα. — ἴδ. αρκ. ρ. θαρόδερ παλ.

θαρόλατς: ἔπιν.

(ι.ε) θαρόλατς-άρ-ατσ-α. — φτιὸ ι θαρόλατς.

θαρόρα (ποιμαίν) ἴδ. ἀγριόχορι.

θαρόρ (Σ) καὶ συνῳ.) θαρὸ. ἴδ. θαρὸς καὶ θαρὸ.

θαρόρ: (ἀναχρονιστικὸς ἀντὶ λεξ.) (Ψυχαν.) = παλὸς τύπος.

θαρ-θάρ ἐπιφ. γεν. θαρ-θάρι, αἰτ. θαρ-θάρι, ἀντὶ θάρι θάρι, θάρι θάρις. — σὲ δύσκ. θαρ-θάρισ σ' δύσκ. θάρι θάρις = δὲν ἀγαπιέται ἡ εἷς τὸν ἄλλον. — φίλις θαρ μι θαρ = συναμίλεσαν ἀναμεταξύ των. — ι δὲ θάρι-θάρις = εἶπεν ὁ εἷς τὸ ἄλλον. — μὲς νάλιν θαρ ι κτι = μὴ γίνεται ὁμιὰς τοῦ.

θάρις (Τόσκ.) πλεθ. τὰ ταφύλια. ἴδ. κπίνγκις [Λατ. scalae = σκαλοπάτια] ἴδ. θάλελ-ι, θάλγ-ι.

θάλ-ας: πλεθ. θάλατς [Λατ. scalpo] = πάντροφος, συντετριμμένος.

θάλ-α (βλαχικὸ) = ἴδ. bρίσκ = ζωνάρι.

θάλ-ι = ὁμιὰς πλεθ. ? ? ? — θάλ, φ-θάλι ντ, θάλι κτι = ὁμιὰς μου,

ξρυός σου, ξρυός του.—ᾶμ-θκaj (γ)=μέρ-θκaj (τ)=ἡ σύζυγός μου.—ὸτ θἄκaj=ἡ σύζυγός σου, ὁ θἄκaj=ὁ σύζυγος αὐτός θἄκaj-jκ: πλνθ θἄκajτε=συντρόφισσα, ὁμόκ. ἐμπ-θἄκaj (γ) ἰστ-θἄκaj (τ)=ἡ σύζυγός μου.—jστ θἄκaj=ἡ σύζυγός σου.—ε θἄκajjκ=ἡ σύζυγος αὐτοῦ.—θἄκajκ ἰμι=ἡ ὁμόκ μου, θἄκajκ jστ=ἡ ὁμόκ σου, θἄκajε ε κτἐj=ἡ ὁμόκ της.—θἄκajτ' ε κτἐρε κτἐ. πλθ καὶ ἡ σύντροφός μου, ἡ σύντροφος σου, ἡ σύντροφος αὐτῆς.

θωjgτ-ι (γ) θωjgτ-κε (τ) = συντροφιά, κοινωνία, ἑταιρία, πλθ θωjgτάτε, θωjgτίτε

θωjgτόθ (γ) θωjgτόβτ (τ) = συντροφικά.

θωjgτάj (budī) [Λατ. socio] ρ. = συναναστρέφομαι, συμπεριφέρομαι, κοινωνῶ, συχαίνομαι, μάχη πλθ, θωjgτάχκε-θωjgτάτε.—μνχ θἄκajgτά με νjἐς τε αgajἰj=μοῦ συναναστρέφεται μὲ κανένα ἄνθρωπο.

θόlj-ι [Λατ. solum] πλνθ. θόljκε=πέλμα, κοινῶς ἡ πατοῦσα, (τοῦ ποδός καὶ τοῦ ὑποδήματος), 2) ἡ σόλα κοινῶς.—θλ' ε κἐmjκε=τὸ πέλμα τοῦ ποδός.—θλ' ε κgθόθκε=φύτ. ἡ νέλλα.—1) κἐmjι ε κἐmjκε=ὁ μυῆς.—2) γjόνκ ε κἐmjκε=τὸ γόνυ.—3) πνλjτκ ε κἐmjκε=τὸ πέλμα τῆς ποδός.—4) κεmjκ ε κἐmjκε=τὸ ἔντερον τῆς κοιλιᾶς.—5) νάλα ε κἐmjκε=ἡ ἀστράγαλος.—6) γόνκ ε κἐmjκε=τὸ ὀπίσω τοῦ δακτύλου μέρος τοῦ ποδός.—7) kεmjκ ε κἐmjκε=ἡ φτέρνα τοῦ ποδός.—8) πάτκε ε κἐmjκε=ἡ πατοῦσα τοῦ ἀστραγάλου καὶ κάτω.—9) λjάjτ' ε κἐmjκε=ἡ ὁπισθία τοῦ γόνατος χλιδιάσις τὸ κοῖλωμα.—10) κἐmjκε (γ) καὶ κἐmjκτ (τ) = τὸ ἄκρον τὸ γόνυ μέρος (ὅπου ἄρχεται ὁ μηρός).—11) θλλα ε κἐmjκε=τὸ πέλμα τοῦ ποδός, (εἶναι μέρη ποδός)

θἐrg-κ [Λατ. porta-portis], θἐrτ-jκ, θἐrτ-ι = λαγκάς, κλῆσις.—θτιjg θἐrg κοjτ τ' ε bιjg=βάλλομαι κλῆρον τίνος πίσω.—πλ. θἐrτjτε, θἐrτατε. 2) (Τυρκ.) = μαῦρος, μαυρόδερμος, (ἔ. πιθαγ-κ. 3) μάντεμα, χρησμός.

θυrgάρ-ι (budī-bogdum) πλνθ. θυrgάjgτε=συμφέροντος. 2) μάντις, ἔ. θεσπιτζ-κ (Τουρκ. φαλδᾶ).

θυrgάρ-jα θηλ. = ἡ συμφέροντος, ἡ μάντις, ἔ. πατρτάρ-ι πατρτάρε-jκ.

δίδε κ (γ. τ) πλεθ. δίδεγε και δίδε-γε (Λεγγ.) πλεθ. δίδγε = κάνω.

δίδι και δίδι ρ. = κυνηγίζω ζωά δίδι πκθ. δίδρα.

δινίρ-ι (βλέπε) θ. μαδέ-ου = ἰ πάνω (ἄρτ. πάπω) πλεθ. δουλ-νεγε. — δίνγε κ (βουλή) μίνγε κ = ἰ πάνω πλεθ. δίνανε.

δίξ (γ. τ) δίρ (γ) ρ. = βλέπω (ἀπλοῦ).

δούγ (τ) και δύιανέ. δύιαξ (τ) και (συνηρ.) δυξ (γ) φα (γ) πυρίο-ιτ-ιτ (γ) ρ. = σβήνω, ἐξαλείφω. [Τσιμα μαίς] ντόφρι κ μας μβάτσε! = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ σοὺ ξύγ. — τε δίνεγε θάτ = νὰ σὲ, κατατσρίφη ὁ Θεός. — τ' ντόβιγε φέ;α! = νὰ χαθῇ ἡ γενεά του. — με δὲ πίδγε = μὲ δοῦνε (μὲ κατατσρίφη).

δουαι-ι πλεθ. δύιαγε = κάνω. ἡ πράξις.

δούαγ (τ), δύιάνγ (γ) καὶ (γ συνηρ.) δύτσγ = σβυστὸς, ἀπὸ.

(ν-ε) δούαγ-ι-α (τ) καὶ ν-αδύιαγ-ι-κα, σούαγ-ι-κ (γ) καὶ δύιάγ-ι-α (συνηρ.) = σβυσμένος-η, διαπυρὸς.

δυάι : δυίγ. — ε μπόντσα δυάι

δυάι-ου νύκτα. ???

δυανέγ (bardi-Κίμπα) θ. δυαγ = πυροστρώ, συντρέζω.

δυανάγα πκθ = θ. δυάναγ-ίζα.

δυλίγ : δυίγ = ἀνάβ. — γκαρίμε ἐπάν δυλίγ = ὁ καθένας παραπανω λαβέ. — ν μὲ δυλίγ κάλγιτ = γίνουμε καλίτερ μὴς νὰ ἀφ ποτὲ γιάτε, ἄφ γ'νάτσγε δυλίγ κάλγε = λαβὲ τὸ νὰ ἀφήσω.

δυλίγ-ι (Σ.Τσιρν.) πλεθ. δυλίγτσγ = κοινῶς ὁ πίρτης τὸ δίρας, μαχλὸς.

δυλίγτσ-α (Ἐλλασ.) πλεθ. δυλίτσ-δυτσγ, δυλίγ : δίτσγε. δυλίγτσ' : δίτσγε = ὁ μαχλὸς τῆς θέσης. — καὶ λότ-ζι (Βεράτ.), μαλάκ-ι (Πκιμ.), μανδάκ-α (Κορδ.) θ. χανάφ-ι. — λίζ' : δίγε = μαλάκ' : δίγε.

δυλλ-ι (γ) δυλλ-ρ-ι (τ) [Λιεν. κολ-ία = θυ-ια] κοινῶς τὸ πρωτάκιον (μάτσε ὑπόκορον). — νίγ βάτ κίγ ε ζβ διῦτι, ἀντὶ. χανίφ-α (γ) χανίφ-α (τ). — [νάγ βάγ μόνε νάτ κία, ε νάγ δίμεγε νάε δυλλ]. πλεθ. δυλλάτ]γε ἄρχεται.

δυλλίγ (γ), δυλλί (τ) = λιμπάτσω τινά δλ. τὸ ἥλιου, πρωτολυλίζω· μὲ δυλλόν (γ) μὲ δυλλάτ (τ) δίλι = μὲ δλίμανε ὁ ἥλιος.

δυλλίζόμ (γ) ρ. = πρωτολυλίζομαι, λιμπάνομαι ἀπὸ τὸν ἥλιον. — δυλλίζομ (Τσάμ. Πεμπέτ).

δουλέφ-ού : μ. ένεργ. = κάμνω λεξάν, στρώνω ε δουλέφε άρεσης = τόστρωσε άρεσης, ε χλέβε μὲς τ' ἄσπ. — δουλέφτ-ίζ-ηκ παθ.

δουλέφ (Παιμέν.) μ. = κάπετο τὸ δένδρ. καὶ πίστευσι κατὰ γέν: δίνη χωράφ.

δούρ ἐπιρ. [Λατ. ἐνν. summo] = πολὺ ἀντιθ. πάν. — μὲ ἄνεμ (γ) μ' δούρ (τ) = παρασύρομαι. — ἄνεμ' ε πῆρ λίγ'ρ πάρ'ρ. (ἐννοεῖται τὸ παρασύρ).

(ι-α) δούρ-ι-α πλεθ. τ' δούρτ' ἀρσ. τ' δούρντ' θηλ. = ὁ πολύς, ἡ πολλή, τὸ πολλοί. οἱ πολλοί (τ) δούρτ' κάθ. = τὸ πολ., — καὶ (ι) δούρτσι, (ε) δούρτ-α ἀντιθ. (ι) πασ-ιν, (ε) πάντ-α (τ' δούρτ' = τὸ πολύ. ἀθ. ἄνεμ-ι πάρ'ρ. (ι) δούρ-ι σι λίγ'ρ, ι πάντ-α σι γιάντ'ρ.

δουρίτσ-α : πλεθ. δουρίντσ' (bordan γ.) = πλεθυσμός, χρήσις ἀντιθ. καλίτσ-α.

δουρέφ-ού μ. ἐνεργ. = πλεθύνω, πολλαπλασιάζω. — δουρέφτ-ίνη παθ. ἀντιθ. πασχαλέφ-ίνη.

δουσέφ (Βερμίν.) ἰδ. θρέφ (γ).

δουτ-α (γ) δουτ'ρ'ρ : πλεθ. τουρτίς, δουτσίμτ' = ἀσχημοσύνη ἀντιθ. bυσαντ'ρ'ρ.

δουτέφ-ού (γ) μ. ἐνεργ. ἀσχημίζω ἀντιθ. εὐσχημέφ.

δουτέφτ-ίνη παθ. ἀσχημίζομαι ἀντιθ. εὐσχημέφτ'ρ.

δουτσέτ' (γ) ἐπιρ. = ἄσχημα, ἀντιθ. bυσαντ' καὶ (συνων.) δουρτσίντ' (ε) δουρτσίντ' καὶ ὀρτσίντ' (τ).

(ι-α) δουρτσέτ' (γ) ἀντιθ. = ἀσχήμως, ἀντιθ. (ι-α) bυσαντ' καὶ (ιβ) δουτσίντ' (συνων.) (ιδ) δουτσίντ' καὶ (ιε) ὀρτσίντ' (τ).

δουτσέφ-ιντ-α : πλεθ. δουτσέφτ' καὶ ὀρτσέφ-ιτ-α (Διδυχ) = μπάτσος, πεπλανημένος : ε γι νῆμ δουτσέφτ' = τοῦ ἔβαλε μιὰ σπαλήρα. — πλεθ. ὀρτσέφτ' ἰδ. πασχαλέφ-ίν.

δουτσέφ-ιντ-α καὶ ὀρτ-α (Ξ) = τὸ ἐκ στιγμῶν λέβαρον : μιὰν (μιὰ) δουτσέφτ' = ἐλαφρὰν ἀπὸ στιγμή.

δουτσέφτ-ίνη, ἐτσέφτ-ίνη παθ. = κάνω λεβάρον ἀπὸ στιγμή· μὲν δουτσέφτ' τρέ χίντ' κάτ' δουτσέφτ-ίνη = εἶναι λεβαμένος ἀπὸ στιγμή.

δούφ-ι (γ) ἰδ. ἔνν-ι πλεθ. δούφτ'.

δούφτ-ίνη-α πλεθ. δουφτίντ' : δίνω στὶ λέφτ'ρ' κάτ' κανόν' γι' πλάγ.

δαιρδίμ-ι: πλεθ. δναιδίμιτς=κωφάντες.

δαιρδίί-δοί, δᾳδίί-δοί (τ) [Λατ. surdesco-ere] = κωφῶ, κυριῶς κατα-κούω τινός· μᾳ δαιρδίί βάδᾳτς τουτ' ι κυδᾳντούδᾳς (τ) πλεθ. δναιδίί χτι-σίνι, δᾳδίστᾳ.

δαίρδ-ᾱ (γ. pogdan) [Λατ. surdus] = κωφός, κυριῶς κοφός πλεθ. δ'ρδατς, δναιρδίντς (bogdan) δναιδᾳ πλεθ. δναίδατς = κωφή.

δαίγᾳ-ι: (πλεθ. δᾳγιτσι) = οἱ νέοι κυριῶς κάτοικοι. — hαί δαίγᾳ (γ) hαί δαίγατ (τ) = παρθένος (παρμένος) = κατοικία.

δαίγᾳ-ζίτᾳ= (τ) [δαίγᾳ-κ-ζίτᾳ ματσχ. τοῦ ζί = παίδια].

δαιδίλ-α πλεθ. δαιδίλατς (Ἀργυρ.) = κατατοπάρα μίτσι κι ν' ατσί κίρατ κόκιτς· δαιδίλ-α???

δαιδίδ-α (Ἐλβασ.) = διατακτικός, καταστατικός (ἡ) δίδᾳ δαιδί-δᾳτς = τὸ διατάγματα (ἡ) δᾳρδίδδᾳ μδί· κτ' κίρ-α κᾳς κᾳτ' δᾳ.

δαιδδο-ίτ-ιτ (γ) δναιδατ-άτ-άτ (τ), δναιδαίτ-κατσκα (γ) ἡ δαιγ-δναίδατα (γ. τ.) δναιδαλάτᾳ (γ) = ξακαμαρίτσικα, ζαλίζομαι, χα-βίτσᾳ κατά πλήάτᾳ δναδάτατς = δεῖπνος γαμήσεως ξακαμαρίστικα. (νι) δναδάτατς (γ) (ι-τᾳ) δναδάτατς (τ) = (ι-τᾳ) χαβίτσατς (γ).

δναδίγᾳ-α???

δαιδαναίδο-ίτ-ᾱτ (γ) δναδαλάτᾳ. (γ) (δ. δναλάτ-ατ-ατ-ατ.

δαιδαίνᾳ-α (Ἐλβασ.) πλεθ. τσατσάνᾳτς = βάλλα.

δναδαίνᾳζᾱ-α (γ. Σ.) πλεθ. δναδάνᾳζατς, δναδάᾳζᾳ-α (γ) πλεθ. δναδάνᾳζατς, τσαζίτσᾳ-α (τ) πλεθ. τσαζίτσατς.

δαίγᾳ-α πλεθ. δαίγατς κοινῶς ἡ βίγα (μᾳ ι βάγκᾳ σε τσαγτάκα· καὶ δάτσᾳ-α (Σ) πλεθ. δάτσατς — δάγᾳ· ι τσίδᾳτς = δάτσᾳ· ι τσίδατς (Σ) = ἡ βάγκα τοῦ τσαγτιοῦ.

δαίγᾳ πλεθ. τοῦ δαδαί, δαίαί καὶ (συνῳ.) δαί (γ). εἶναι, πηγαίνω.

δαι-κ (Ταχαρ.) = θέλω ατι δαίγᾳτατ κᾳτ ζί γ'ίγα παρδίνδα νδᾳ φυντ πρίί κάγτ, πρί γε ζίμτ κάγτ. — πλεθ. δτατγᾳ.

δναλάου, δᾳλί] πελίνᾳ, δαί βίτσᾳ, δαίγᾳ· ι πελίνᾳ = παρεδείσο τὸν ευεθέλτα. μ' υπαλάτᾳ μαί τε = μᾳ δνάλᾳ τε πελίνᾳ μιέτε, κᾳδνᾳ δίτσᾳ.

δναγαίαγ-αί (τ), σπαγαλάί (γ), δναγαίί (συνῳ.), ξαπλώνω, δατα-πλώνω, δναμαλώνω,— δναγαίγᾳ πεθ.

δναγίν-ι, δναγίτᾳ-κ = ξεπλυμμένη, δναπαίδατος, δναπαιδίᾳ πλεθ.

ἀπαγίρευτης, ἀπαγόρευτης. — ἀπ ἀπαγίμ = ἀντιπαλεύω. — μάχη ἀπαγίμ = διαδικάζομαι.

ἀπαγωγιάρ-ι = αὐ. αἰχ ἀπαγώλιν = ὁ ἀντιπαλεύτης, ὁ ἀντιπαλεύων. ἀπαγωγιάτ-ικ. θηλ. ἀπαγωγιάρ-ι, ἀπαγωγιάτ-ικ θηλ. πληθ. ἀπαγωγιάρ-ηδες, καὶ ἀπαγωγιάτ-ες, θηλ. ἀπαγωγιάρ-ες, ἀρσ., ἀπαγωγιάτ-ες θηλ.

ἀπαλ [κ-πλ] νδείας φαλίμης ἄδειν = ξαμανεγκώλιάζω κι. — καὶ ἀπαγκ-ελλ-ής (Σ) [ἀπαγκάλλ-ε] παθ. ἀπάλμ. ἀπαγκαλόξ-ικ.

ἀπαλάρ-ι πληθ. ἀπαλάρεσ = αὐ αἰχ ἀπαλ. = ἀπαγκαλάρ-ι (Σ) πληθ. ἀπαγκαλάρεσ.

ἀπάρε (γ) ἀπαξάλως (γ) = ἀπαρ. = ἴδ. πάγε (τ) πάρδως [τ].

ἀπάρχ ι = εἶδος ἀχρίου δένδρου. λέξ ἀπαχ = γέρ φάγε λίγο.

ἀπάτ-ικ πληθ. ἀπάτηδες [Ἑλλην. σπάθη] = ἴδ. κάλλ-ικ = ξίφος.

ἀπάτουλ α [λατ. spatula, spathula (σπάθη)] = ἀγροικάτ. κοιν. κυνητάλλ. πληθ. ἀπατούλεσ.

ἀπέζ-ω [Ἑλλην.] πληθ. ἀπέζεσ = ἴδ. ἀπιο-ζ.

ἀπήν: ἀπήν. = γρήγορα Σ] (τσακωτός) = ἀπω λ; ἴδ. βρέκ. ι-α-ας ἀπήν-α-α = ταχύς, γρήγορος.

ἀπηνήν-ήν [Ἑλλην. σπαλάδα] = ταχύνω, ἀπηνχίνω σπεύδω, τρέχω μετὰ σπουδῆς.

ἀπήλ-ω (γ. hospitari) πληθ. ἀπήλεσ = σπήλαιον.

ἀπηνήλ-ήβη ἀντιθ. πανήνη-ήβ-πανγήβη-ὄνομ.

ἀπηγούλ-ας (τ) ἀντιρ. = ἀπερπαδίτης, ἀλπίδαρχ. ἀντιθ. πανγούλ-ας. ι-α-ας ἀπηγούλ-ας (τ) ἐπιθ.

ἀπηνδ-ικ [ἀβδόμαρχ ἀπαντ-ιλ] πληθ. ἀπήνδεσ = πτηνόν [ἴδ. πανδ-ικ], ἀπήν-ζι [Μεγαλόβλ.], ἀπέζ-ω πληθ. ἀπέζεσ [Ἑλλην.] ἀπάρ-ικ [Κοσ.] σπάρ-ικ (τ) πληθ. ἀπάρεσ.

ἀπήνδ-ικ πληθ. ἀπήνδεσ [Πειρ.] εἶδος χόρτου κοιν. τὸ βλῆτο

ἀπηνή (Σ)πιθ. ἀπηνή, πηγανή (Σ) = ἴδ. ἀπηνή.

ἀπηνίκ-ικ (Σ) = ἴδ. ἀπηνίκ-ικ (πληθ. ἀπηνίκεσ ἄχρωστοι).

ἀπηνίκ-ικ (γ) ἀπηνίκ-ικ (τ) [Ἑλλην. σπλήν] κοινῶς ἡ πλήν: πληθ. ἀπηνίκεσ, ἀπηνίκεσ.

ἀπηνδήλ (Σ) ἴδ. πηδέω ρ.

ἀπηνδήλ-ικ (Σ) ἴδ. πηδέω.

ἀναβλήτ(ι)-ήζω = ἐξαγοράζω, λυτρώνω, ἐξαγοράζομαι—λυτρώνομαι.

ἀναβλ-ούρ-ω, ἀναβλήμ-ω πλεθ. ἀναβλούσαμε, ἀναβλήσαμε = ἔβγα γυρ., λέγρωσε.

ἀναβλησταράκ-ω ἀρσ. ἀναβλουσταράκ-ης θηλ. = λυτρωτής. καὶ ἀναβλήματάκ-ι ἀρσ. ἀναβλήματάκ-ης θηλ. — πλεθ. ἀναβλήματάκια ὑπ. καὶ ἀναβλουσταράκια ἀρσ. ἀναβλήματάκια θηλ. — ὑπ. Δι ἀναβλήμα-ι (γ) πλεθ. ἀναβλήματε ἀρσ. καὶ ἀναβλήμα (γ. συνῳ.) πλεθ. ἀναβλήματε — ἀναβλήμα-ι (γ. hudl) πλεθ. ἀναβλήματε ἀρσ.

ἀναβλόθ' (Ἑλλ.) ὅδ. ναβλόθ-ἀναβλόθ-α = ὅδ. ναβλόθρα, καὶ ἀναβλόθρα (Γυρ.).

ἀναγκι-κ, (Γυρ.) ἀναγκικ-α ἀναγκαστικ-ός (Κοντ.) νάβλ. (Ἑλλ.) = λαιχός, ὕφος. πλεθ. ἀναγκίδ-ες, ἀναγκάτ-ες, ἀναγκατάτ-ες.

ἀναγκάβ-ιζ-ω (Ξ) ὅδ. ναγκάβ-ιζ-α.

ἀναγκάβ' (Ξ) = ὅδ. ναγκάβ-ἀναγκάβ-α = ἀναγκάβρα, ὅδ ναγκάβρα.

ἀναγκάβ' χ. ἀναχ. = ἐκκλάδα, χάλασ τὸ κλωσμένο· ἀντιθ. ναγκάβ = κλάδα, καθ. ἀναγκάβρα ἀντιθ. ναγκάβρα.

ἀναγκέ (γ. hoggdan) [λατ. ingero-ere] ἀναγκέ = ἐπιτίζω, κρυόδω,—ἀναγκέ μλε Ζάτσε = ἐπιτίζω αἰς τὸν Θεόν.

ἀναγκέρ-α [λατ. ingress-i] = ἐλατ., κρυοδοσία (πλεθ. ἀναγκέρες ἀχχρονες).

ἀναγκάρ = ἀγκαλιάζω. ἴσα κάνει ἀλλ καὶ ἴσε ἀλλ, καθημ. ἀναγκάζομαι.

ἀναγκαρ-άν-α πλεθ. = ἀναγκάρ (γ) ἀναγκάβ [π] ἀναγκάβρα (γ).

ἀναγκάβ' (Ξ) = ξιπλάω, ντύνω [Παγκάτ.] ἀναλ [π] ἄνελ [γ]. ἀνα(λ)ελλ-ῆς, ναναγκάβ-ες, ἀναγκάβρα, ἀνελλέβρα, ἀνελλέβ-ω (γ).

(α) ἀναγκαναβλάμ-α μι (γ) καὶ νάβλ. τα ἀναγκαναβλάματα = μασκαράτα.

ἀναγκαναβλέ ἐβ-ἀναγκάζω τιν.—ἀναγκαναβλέβ-ομαι καθ.

ἀναγκαναβ (γ) ναγκάβ [π], ναβλ [Παγκάτ.] μ. ἀναχ. = κάτω ναγκάβρα, φασκόμηλο, ναγκαναβλίζω, ἀναπαλώνω τιν.

ἀναγκαναβλίζω καθ. καὶ μόνο, ναβλάτρα, ναβλάζω = φασκόμηλο, ναγκαναβλίζομαι, ἀναπαλώνομαι.

ἀναδ-ζι (Μιτυλίνι) καὶ ἀνάζ-α (Ἑλλ.) = ὅδ. ἀνάνδ-α, — ἀνάφ-α ὅδ. ἀνάζ-α (Ἑλλ.).

δπιό ἐπίς. = συνεχῶς, συχνάκις, διαρκ· κοινῶς = συχνά, συνεχῶς.—γίγεν δπιό=συμβαίνει συχνά.— μᾶλλε ἀνεβ. ι-ι-ις δπιδᾶ-ι-α-ις ἐπθ. = συχνὰ-ὰ-ὰι, συνεχῆ-ῆ-ῆν, ἀνεβ. ι-ι-ις μᾶλλ-ι-α-ις.

δπιδίεϳ γ. ἐνερ. καὶ αὐδ. = συχνάζω, θαμίζω, συχνὰ τι.—ᾶν δπιδί-ϳανε γϳίλϳανις = (κάνω δπιδίϳανε γϳίλϳανις) κανεὶς ἀρκάϳανε δπιὸ γϳίλ-ϳανις μᾶλλ-ις γαβῶ (τι.— ἄλλανις δπιδίϳανε νάϱ βιβάν-ις = οἱ βιαχνὰ ἐκαζίωνι τὸ φθινόπωρον, ἀνεβ. μᾶλλέϳ-εϳ.

δπηόϳ-δϳ γ. ἐνερ. = σύζω συνά, 2) αὐδ. = γλυκαίνω.—δπηδίξα νᾶν χϳί' ε σύϳανιν.—μᾶ δπηδὶ νϳᾶ πόϱδᾶ· παϱαμ. μᾶ δπηδὶ ζόγου νᾶν δίϱα [ἐπὶ ἀνικανότητος].

δπηϳα = ταπεινία· πλεθ. δπαπίμανις καὶ δπηπίνᾶ-α πλεθ. δπηπίνανις.

δπηπηϱία = ἐλευθεριότης· πλεθ. δπηπαπηϱάϱνις. — δπηπαπηϱά-ϳε ἐνικ. πλεθ. δπηπαπηϱάϱανις· καὶ δπηπηϱά-ι ἄρ. δπηπηϱά-ϳε ἐνικ. πλεθ. δπηπηϱάϱανις ἄρ. δπηπηϱάϱνις θηλ.

δπὸ (τ. bogdan) δᾱγόϳ-ϳ, πθλϳεϳ [γ] [Λατ. expodio] ρ. ἐνις.= πτάλλω, πέρνω [ἀΐ' ἄλλου] καὶ ἐκλελλέγ. τὸ πεγάδω (ἐγὼ ἐ ἴδως=δπὸ] μτγ. δπὸϱνα (bogdan) = δπὸϱν νάϱ δᾱγόϳ (bogdan) = τὸ ἐπῆγεν ἐἰς τὸ σπίτι· τὸ δπὸ δὲν ἔχει πλεθ. φωνὴν.

δπὸϳ· γ. = ξεμυαδιάζω· δπὸϳα αὐδ = ξεμυαδιάζω. — ἀνεβ. πῖϳ-πῖϳα.

δπὸϱ-α (γ) [Λατ. spina] = μάχαιρα· πλεθ. δπὸϱανις.—μάϱου μᾶ αθίου δπὸϱᾶ = μ' ἐγκατέλιπεν ἑ φίλη —δπὸϱ' ε δᾱγπὸϱ = τὸ ἔπιπεν τῆς αἰλίας. — ἀνεβ. φάϱϳ ε δᾱγπὸϱ = τὸ ἐμπρόπεν τῆς αἰλίας.— βλ. δπὸϱϳᾱ-α, κουϱδε-ζι.

δπὸϱ-α (γ· τ) πλεθ. δπὸϱ καὶ δπὸϱανις [Λατ. spiritus] = ψυχή. 2) ἄνεμος, ψύχανεμος. πλεθ. δπὸϱανις [budi-bogd.] βλ. βάτ.—ἴδανις μᾶ τίπις σι νϳᾱζίτ δπὸϱ = ἴδανε μᾶ τίνᾶ σι νϳᾱζίτ βάτ. — δὲ δπὸϱανις=ἐξαφίχνεν.

δπὸϱδε-α (γ) [Λατ. spiro-are = πνέω] = δπὸϱω.

δπὸϱ (γ) βπὸϱ (τ. γ. Μαλϳανὸς) = ἐπονειδ. ἐρωτῶσι τι (ἐπὶ κακοῖ) Τουρκ. boj ιδάτ', μαγκαπόμαι τι τὸ ἀπαίδον ἄλλανις δὲν ἐπῆγεν 2) πυροφανιὰ, ἀνεμοσύρτη ἀνεμιζόπους λόγους διὰ πνε. τῶπὶα μᾶ μᾶνε (τ) δπὸϱ μᾶ μᾶνε (γ) = μαγκαπόμαι. — δπὸϱω—δπὸϱα ρ. αὐδ. ἐρωτόπεμαι, ἐξέφχομαι εἰς τὸ μέσον κίνομένης νύκ. αὐδᾱϱ καὶ νϳᾱϱ=νύκ. δόλϳ καὶ νϳᾱϱ· πόθεν ἐρωτᾶσθε.

δπίχε-α (γ) πλνθ. δπίχατς, δπίξε-κ [τ. γ. Μελjανίκ - budi] πλνθ. δπίξατς = συναφτείκ, πλεονάζ λόγος.

δπίχρι-κ (γ), δπίξρι-κ [τ. γ. Μελjανίκ] = κό κjε δπίρ = συνεφάντης μεγαλοχάρας· πλνθ. δπίξρινς.

δπόrj-άνρα (Πετρ.) = dendj ήμερα.

δπίφρ (γ. budi) ρ. ένερ. δπιπέρνα, δπυδάνα, δπιφιχάνα, κοιν. ξπιπαπίζα [χλ. Ἑλλην. πέρνω] δπίρνα = ξπιπαπίζνα, δπίρνου νγκ είπ' αμι = φύγε δπ' τὸ μάτια μου! δπίρνα πιεj κενdij = ξπιπαμένου δπ' ἐδῶ.

δπύρι-α πλνθ. δπύτατς [Λαπ. ερουτα, Ἑλλην. σπυρὶς καὶ κατάλjε-jε πλνθ. καπέλjατς (ζ:λὸς καπέλjε-jκ) [Ἑλλην. κάλαθος] κάλαθος κοιν. καλάθι.

δπυίζε-α (Σ) σφυγγάρι.

δπυίζι-α (γ. τ.) [πλνθ. δγχρατς] [Ἑλλην. σπυλὶς] ἡ χόβολη (ζιατὰ κάμνε καὶ τζιάβ-ι (γ. τ.) = λεγjίj' τε νδίζι-κε.

δπυίχε-α (γ) κοιν. σπυρί.

δπυίτε-α (Σ) καὶ πυίτε-κ (Βυρά) πλνθ. πύτερατς = πάνιλε-κ (τὸ πλθ. τῶν τετραπόδων ζώων).

δπρίνια ρ. υλ. = τρέλο τὰ μαλλιά, τὰ φρύδια, ἠλιολογῶ.

δπρονίj-άβρα = ἐ. πρυδίj-άβτα.

δπρόχε-α (πετροχάλικας) ἄβαλον.

δπρυζίκ-ινάνα (γ) ρ. ένερ. = πεζίκα] πτιλόδνε καὶ δπυζίκ-ιτ-ίτ (γ) = πεζίκα] δπυζίτε.

δπύχε = (γ. bogdin) = πυμητὸς· ε γjάτε νβε δπιλόνδνε υλιεjτε, φύτεγε κ.τ.λ.

δπίζι-α, (γ) δτάτε-κ (budi bogdan) πλνθ. δτάζατς, δτάτατς = ζῶον.

δτάί]ατε (Πετρ.) = ἐξ. δάί]ατε-κ.

δτερδε-α (γ. bogdan) πλνθ. δτερδάτς, δτερδι-κ (τ) πλ. — κτε δτέρατε-κ, (Πετρ.), κουτρίδι-jε (Τρ.) πλνθ. κτε κόρατε-jκ = κουτρόδι τινακjίj κ τιλιάδι κ καλάj πλνθ. κάματς.

δτυδίρι (τ) καμαρόδι. κουτρδαδνίκου (γ) ἢ κουτρδαδοί (γ) (μὲ κατάλεξιν θηλυκὴ κουμαδνίκου = καμαρόδι.

δτάτε (γ) ρ. = ξπατγιάζα, ἀναστυλόνομαι. πιὲ δτάνγ κθτυλ; θέ. δτάνγα κ.τ.λ., μετγ. δτάνγε ἐξ. δτάκα-γου.

δύσεγερ.: πολλ. = δυσκίνητος.

δυσκ-γερ (Τυρν.) πλεθ. δυσκίγγερ. — δυσκγερ ι δυγίνερ (Τυρν.) = ι θέλ κατ' ἐμένα ἔχουμε αἷμ ι γενέλιους πδε μάζε τε δγίνερ· ἐν τῇ φράσει ἀδτ ηγία ι ἀδτ hάμε δυσκ = (ὅταν τις ξυπνᾷ ἐξ ὑπνώδους φάσεως).

δυλγ-α εἶδος χόρτου [Ἰταλ. strumento] — παιῶν. ἀβέρτα δυλγ ἀδί καμπί, ει κέδι hαΐζκ σ' τε χμπί — (λέγεται ὅταν ἡ τράπεζα τῶν προσκεκλημένων γίνεται ἐπὶ ζυμὶς μᾶλλον τῶν προσκεκλημένων). — ἀνεύρισις ἐπὶ τῶν δύο ἀκρων ὑποκειμ. τὸ ῥῆμα δὲν συμφωνεῖ π. χ. κέϊνωρε δυλγ δάμδε, φτόϊ = σ' ταράσσεται κλπ.

δυμπ-τι-α (Σ) πλεθ. δτρόπερ δτρίτι δτρόπερ δέμ. δυλγ-ε-ι (ἐπὶ προγενῶν) δτρόπερ χέπτες, πτοχρόβερ λβόνερ (ἐπὶ λαχανικῶν).

δύλγ-α (buli-bagdan) ἰδ. δυλζ-α (γ)

δυλτ-ε (γ. τ.) [Λεπτ. ς. 910] πλεθ. δτιλτέρες = ἀνάστημα· φυσ. τὸ μέγεθος, τὸ μέγεθος τοῦ σώματος· χμπί δτέλτ = ἐκ φύσεως ὄντως γίγας.

δυλτ-γίλγ-ι-α ἐπιθ. = μεγάλου ἀναστήματος ἀνθρ. δτελτ-δυλγτερ-ι-α (γ) στατ. δελγτερ-ε = βραχύσωμος.

δύλγ = ἐκτός. — δτέλγ μι = εἰ ἐκτός. — (ι-α) δτέλτ-ε-ι-ε = ἐξόχως-ε.

δυλγ-δέλγ καὶ δυλγ-δέλ = ἐξαιρέτως.

δυλγ-μεγδίλγ καὶ δτέλγ-μεγδίλγ = ἄκρα ἐκτός.

δτυλγ αμπί (Περμέτ.) ἐπιρ. = ἐκτοπίως.

δτυλγ-αμπέλ (Περμέτ.) ε. ὀνομ. = κάμνω ἐκτοπίσεις.

(ι-τ) δελγερμερ (Περμέτ.) ἐπιθ. = ἐκτοπιστής-ή.

δτυλγέν ἐπιρ. = ἔπτυχος.

δτυλγ-α = εἰ ἐπτάκις.

δτέλγ-ερ καὶ δτέλγ-ερμ (τ) πλεθ. δτελγέρες, δτέλγερτ κυρίως ἡ χλαμὺς· δτέλγ-ι ι κλεφτῶν (γ) = δτέλγερ ι κλεφτῶν (τ).

δύλγερ (Dibra) πλεθ. δτέλγερτ = ἐμπόλεμος ἢ ἀγριὸ ἰδ. τρία-γερ.

δτυλγέρ-α (γ. Μολλοσίας buli) = ἡ ξυνετερόνυς (Τοῦρκ. κουβανιά).

δτυλγέρ-γα = ἐπιθ. πλεθ. ἐπιρ. δτυλγέρτε, ἐπιθ. δτυλγέρτες.

δτυλγέρ-γα = ὅταν ὁ πόνος δὲν σταματᾷ εἰς ἓν μέρος τοῦ σώματος, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος (ἐπὶ μεταστατικοῦ ἢ πλευρίτιδος).

δτυλγερ-ι (Dibra) = πραγματευτής, μαϊμάρτης πλεθ. δτυλγέρτε, ξι-

νς = (τ. κρέας πρέ) νέ τέσσερις δένω· θηλ. στεατσέρα-μα πληθ. στεατσέρες.

στραντέγ (budi) γ. αόθ. = τσέρκιθίζω ξεντσίζομαι, όπφγα στς τά ζίνα (Τυρν. Ιθ) κουβέντ ζάω μέ τς χτένες.

στρέλε ἡ (Ἑλλασ.) ἀκτυλίσια κοινῶς ξεντελίζα. — σπ-τελί (τ) τά-τελ καί τά-τελ (τ), σπελιζόν (Ἠπ.) [βλ. Πλατσ. τελίσια] μπέλ (Κοζ. Τυρν. Κρούσ), φτελίζ (Τυρν.) στρέλε πρέ-ζολ-ες — πέλλα (τ) στελιζόνα (Βερόε.) φτελιάρα (Κοζ. Τυρ. Κρούσ) φτελίζερα (Τυρ.) [βλ. Ἑλλην. τέλλα].

στελόνγε-α = ξερτελιασίνον μελλ. ἐλλ' ὄχι καί ἀκαμμένον· λέγ ι φτελίζερ πο ζο εἶδ ι τσέρκ. — νέ στελόνγε λέγ = πάει; μελλον· πληθ. στελόνγες.

στρόνε-γον (γ. bogdan-budi) στρόνε (=) γ. = ἀπονέμω· στρόνγε, (τ) = στονόνγαι, ἀνταμείβομαι.

(ι-ε) στρόνγες (budi) στρόν[ε]γε (bogdan) = ἀμοιβαῖο-ά· ἀφ' ἑ στρόνγες = ἀμοιβαῖα χέρ.

στένε-γον ἀρ. πληθ. στένε[γ]ε (Ἀργυ.) = ἐβ. βαφτίσι ἡ στένγε-α (Ἀργυ.). πληθ. στένγες ι ε στένγ[ε]γε-α = ι-ε βάγγελ-ι-α. — βλ. βαγγέλ-μα.

στένγε-α ? ? ?

στρόν-ι (Ἑλλασ.) πληθ. στρονέ[γ]ε = στενόκ ι = συγκάμπος.

στρόν-α πληθ. στρονίτ (Λατ. hospitium) = σπίτ, οἶκος, ἐπίπεδον κατοικ; σπίτι.

στρέ-πρέσσε-μα (Ἑλλασ.) = κατώγεον (= στρέ πρ μέ βλ ἄτ πο πρέσσε). — στρεπ-πρέσσε α (Τυρν.), στρέ μέσ (Τυρ. βλ = πάτος). — στρεπ-πρέσσ = στρέ μα δυ-τρί σκάλ πρ μέ βλ ἄτ. — στρέ ε κάλ[γ]ε [γ]ή ἢ στρέ ε ντ[γ]ίσ-μα [γ] = στρέ μα πατ[γ]άδ = σκάγιαν. — στρέ[γ]ί ε σκαλ[γ]ίζ = (Τυρν. καγάτ ζάγ[γ]) στρέ ε θάρα (γ. Μελ[γ]ιάδ) = στρέ ε χάδ ἢ ε σκάλ[γ]ε πρ[γ] κοπάρι (ἐλλ. δένδρον βεβιασμένον) ε πρ[γ] κομμάτ.

στρονάκρ-α, στρονάκ-ου (Χ) ἀρ. στρονάκ-μα θηλ. πληθ. στρονάκες ἀρ. στρονάκερ θηλ. = οἰκιακός, οἰκογενειακός· καί στρονάκρα (Βερόε.) πληθ. στρονάκρες, στρονάκρ-μα πληθ. στρονάκρες, στρονάκ ι πληθ. στρονάκες θηλ. στρονάκ-μα πληθ. στρονάκες.

θηκάρι (δογματικάρι) = ἰδ. θηκάρι.

θηκός ρ. = ἰδ. θηκός.

θηκός, θηκκός (Ἀγγ.) ? ? ? (σταυρός ἐπὶ τάφου).

θλίβ (Ἐλδασ.) θτειβ (Τυρν.) καὶ θτειπτ, θτρίφ (Καβ.) μβ (Κρούχ) θτρίφ (Παμμέν.) (κατὰ συγκοπὴν θτρβίφ) ρ. = στενεύω — θτεμπτίνε θίντε (Τυρν.) = θτρίφε θίντε = κλίβε πόδας κάπο = ἀχαλᾶμε. — θτεμ λβόμι, θτεμβί λβόμι κ.τ.λ. — θτίμ κρέ = θτεμπτί κρέ = θτρίφι κρέ, μὲν κρέ = θτρβί κρέ = δεσπίζομαι ἡ βρύσις. — (πολ. φωνὴ λείπει).

θτεμγκτε-α = χαβδαὶς βροχή = ἔπεσε μιὰ τέτοια μάζα — καὶ εἶπε θτεμγκάτε μάζα = ἔβαξε χαβδαὶς βροχή. — τσὶ δίντε πάρε, τσὶ δίντε μβρέμα, κι βάπ ζόνε [= ἡ Παναγία], με θτεμγκάτε (ἀκούεται ὅτι περὶ τὰς 15 Αὐγούστου, ὁ ἐστὶ τῆς Παναγίας, πάντοτε σκληρὸν χαβδάτον βρέχει.

θτεμγκόβ (Παρμίτ.) μ. τὸ ἴδ. = θτεμγκέβα μβε τε dάλβε jάπτε (ἔπεσε δυνατοδιάστατος) ἰδ. γεζάνε.

θτέρα α : πλεθ. θτέκατε (γ. τ. bogdan) [Ἐλλην. στέρφος] = στείρα, dάλβε. ἰδ. λβένε κβ πάνε πάλ. ἀνάθ. πβέ-γε. — dάλβε θτέρα, ἢ θτείρε, λβένε θτέρε κ.τ.λ. (ἐπὶ καὶ ἀνὴ γυναικῶν) κβὸ Ἄγγλοι ἀθτε θτέρε.

θτέρατε (Παρμίτ.) = ἰδ. ἀεμζάτε.

θτεριόν (γ) πλεθ. θτερτιέβτε = ἀμπελὼν (ἐν γένει ὅπωρα τὰ ἀμπελικά, ὡς ἔβρε, τσέρε κ.τ.λ. καὶ θτερτιέρε (τ).

θτέρτιθ (γ. τ) ἄρσ. θτέρτθε-α θηλ. = πελεκητήριον, πελεκήτρα, ἀκέτρα γυμνὴ λίαν γραφικὴ α, [ἐπὶ κακῆς τεχνικῆς] ὡς εἶπεν θτρίφ γον ἀρσ. θτρίφε-α θηλ.].

θτέρτατε α (Παρμίτ.) πλεθ. θτέρτατε = θτεμγκάτε μὲ νίβε.

θτεμπτί (Ἀγγ.) ἰδ. θτρβί (Ἀγγ.).

θτερτέβ-α [bogdan] = στείρωσις, Ἰταλ. sterilità καὶ μεταφορικῶς ἀγονία, ἀκαρπία. πλεθ. ἄγονοι.

θτεμγκ-α [γ Μαλβρίκ] ὄνομα περιλειπτικὸν = ἄγκιστρον καὶ κατεπέκτασιν ὄνομα κατωφέρειας.

θτίφ-α [θτίν] (Ἐλδασ. γ) = πρόσθιος, πρόσω, πλησιαίτερος. πλεθ. θτίνατε, 2) θτίνα α Ἰωαννίδων = ὁ πλησιαίτερος τῶν κτηνῶν, ὡς

πρεβάτων, αἰγῶν, βοῶν κ.τ.λ. ἀπ' ἐδῶ μέσης, κ' ἔπειτα, κ' ὑστέρης μὲ ἀπάνω, ἀπ' τὰ δύο μαζὶ ἀπὸ ἀριστερὰ κ' ἀπὸ κάτω κ' ἀπὸ δεξιὰ κῆς τῆς κοιλιᾶς αἰδοῖς τ' ἀμάξης ἀ ζώου ἄνευ.

ἀπέ / μ. ἐνερ. ἀπὶ (π.αφρ.) [γ] = χίστω, κάτω, χίγκω. — ἀπὶα ἔβγᾳ = ἀπαντίζω. — ἀπὶα ἀβράγᾳ = μανταλώνω, ἀπὶα πυλάδᾳ = πυροβολῶ, ἀπὶα κόλκα μὲ αὐτό = τὸν παπαρουνῶ. — ἀπὶα νὶβᾳ μίντ = βλ. νὶβᾳ ἀπάνω. — ἀπὶα φρίαᾳ = φοβερίζω, ἀμπνέω φόβον. — ἀπὶα νὶβᾳ ἄβτ = διάπτω. — ἀπὶα μὲ αὐτό, πο νόα' ε εὐδίτ πλησιάζει = ἀπογοητεύομαι ἀναλόγως τὰ ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπίτυχε τὸ μολύβι. — ἀπὶα ἀνάμεσα = κάμνω τὸν μαφιόζο. — ἀπὶα = ἀπορρίπτω (ἐπὶ ἐρωτικοῦ γυναικός). — ζῶτ. ε ἀπὶν ἐφτιλιόν' ε μίᾳ (γ) = ὁ Κάμης τὸν ἀπέτυχεν εἰς τὸ καλόν. ἀγ., ἀπὸα-ε-νε, μεγ. ἀνίφ (,) ἀπᾳς [ρ].

ἀπαλα-χὰ (Ἐλβασ.) = κατ. τὸ ἀνάμ. πλησ. ἀπαλάτᾳ καὶ γλᾳφυρὰ-χὰ (Καβ.) πλησ. γλᾳφυρόπρᾳ, ἀλᾳμπα-χὰ (Τιράν.) πλησ. ἐλληνίστᾳ, σπερ.-α (Σ) πλησ. σπερνίᾳ. — ἀπαλα-χὰ (Ἐλβασ.) πλησ. ἀπαλάτᾳ = τὸ μέρος τοῦ νεροῦ, ὅπου γεμίζῃ τὸ νερὸ σχηματίζει ἕνα ρόλο εἰς τὴν μέσην.

[ι] ἀπ̔ι-ε (bogdan), ε-ἀπ̔ιε-χὰ = ἀπαιωρημένος-η, βεβρέγος-η.

[ᾳ] ἀπ̔ᾳτᾳ = τὸ χάπτειν.

ἀπ̔ᾳτα (γ. τ) ἀπ̔ιζίᾳ (Σ) πολὺ τοῦ βαθ. — ἀπ̔ιᾳτ. σι ε μέᾳ = ὑπερίσχυσε τὸν ἀμάλλην. — ἀπ̔ιζίᾳτ, τρυπησίματα = ἐλέγχοι. — μετὰ ἀπ̔ιᾳτᾳ πᾳ μιό, πᾳ πάβ, πᾳ χἰνέᾳβ κ.τ.λ. νικήσω ἀπ̔ιᾳτᾳ πᾳ μιό, πᾳ πάβ, πᾳ χἰνέᾳβ.

ἀπ̔ιαν-ε = αὐ. αἰᾳ ἀπ̔ιε ἀβγᾳ πλησ. ἀπ̔ιάτᾳ (Τιράν. φαλλός).

ἀπ̔ιαᾳ-α βοτ. (Πετρ.) (Τιράν. φαλλοβᾶς) = αὐ. αἰᾳ ἀπ̔ιε ἀβγᾳ.

ἀπ̔ιζ-α (γ) [βλ. Ἑλλην. ντίζω = κεντῶ] πλησ. ἀπ̔ιζάτᾳ (γ).

ἀπ̔ιμ-α πλησ. ἀπ̔ιβᾳτ = λόγχη.

ἀπ̔ιξέᾳ-α (Πετρ.) ὄνομ. [βλ. ἀπ̔ιε, ἀπ̔ι-].

ἀπ̔ιᾳ-α: πλησ. ἀπ̔ιζάτᾳ (γ) = κεκτυπδιλόνω, [ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν βέλος καὶ ἀπελλάω, βελάω].

ἀπ̔ιζέᾳ-κάφ-ε (Τιράν.) = σκορφένος. — αὐ. αἰᾳ ἀπ̔ιε κάφ μὲ ζωλέᾳ τᾳ πάτᾳγκᾳ. — ἀπ̔ιζέᾳ-κάφ-μᾳ θηλ.

ἀπ̔ῆ (Πετρ.), ἀπ̔ίᾳ (Βεράτ.) = ἀπ̔ή (γ).

ἀπ̔ιᾳζέφ-ὄνομ (Πετρ.) = βλ. ἀπ̔ιβᾳτ-ᾳ (Ἐλβασ.).

θρίαζάν' ε hιατίφτε (Τυρν.) = θτλήγτεν' ε hάτετ (Ξ) = δαμπλήτε κίε ντρέφτε hετύμε.

θρίφτε (γ. τ. hudi) = θ. δαμέτε.

θτίζ (ζ) μ. ένε. πτρόχτε. πτοτοπά, στίζ (τ) άζ. στάτετ-ετ (γ) θτάτετ-ετ (τ) μτχ. θτάτε (γ) θτάτε (τ) πλθ. θτίζτε (γ) θτίχτε (τ) = πτρόχτεμε, πτρτετπόζτεμε. — κοτέ τε θτάτε τε hετήτε χετε πτάτε; κίε τε πτηήτετε νά κάτε τοττο;

θτάζ-ε πλθ. θτάτετε = στάτες. ['Έλλην. στάλις].

θτετε-θτρόζτε-ε = τετπτγτρία. πλθ. θτεθτδζ[ε]τε.

θτετε-θτρόζτε-ετ = τετπτγτρός πλθ. θτετεθτζ[ε]τε.

θτετε ζ θτάτ. = χετπτάζω, τετλαπετά, κετετπλαλάτω. — θτετέζ (Λτγγρ.) ???

θτάτεμε: πλθ = βλ. 'Έλλην. πτπλ, βλ. πτχτάς.

θτάτε-ε = τό γτετδχάτ πλθ. θτάτετε.

θτετάτε-ετ = τό γτετδή χρτν.

θτάζ (γ) = hετδάτετ τδν πετταρόν. θτάζ (θτχάτ.), θτάζ (Πτρμάτ.) ός θτάζ; λτάμετε = θτετ λτάμετε. θτ' ε λτάμετε = δετδάτετ τδν πετταρόν.

θτάτετε (γ), θτάτετε (Βτρκτ.), θτάτετε (Πτρμάτ.). — πλθ. νάτε θτάτετε λτάτε νάε dίμετε = νάτε θτάτετε λτάτε νάε dίμετε = νάτε θτάτετε λτάτε νάε dίμετε = δεν είναι δετδατός ό πετταρός τετ χετμώνα.

θτάζ-ώ θτάτετ μ. ένε. = μάγετίζω, πτετάτετ. πλθ. θτάτετ-έτετμ.

θτάτ-γτετ πλθ. θτάτετε κτρ. πετρόζτετε.

θτάτετε ['Έλλετε, θτάτετε εί'τε στάτετ] = τό χτνδρόν κλάτετε χάτετ χάτετ στετλάτχτε; λάτετ ή κετετδάτετ, τό ετπετγτμένε τετ ζτλετδάτε μάτε αύτδν Ψ τό εζ τό στετμόν κετί νετζ πετάλετετ τελάτετε στετάτετε πλθ. θτετάτετε· κετί θτετετάτε πλθ. θτετάτετε.

θτετπτζάζτε (γ. Σ. Τυρν.) μ. = στετπτάτετ-τμετ.

θτετάτ-ετ πλθ. θτετάτε = πδες μετκετάτετε.

θτετάτ-ετ ε κτάζτ κετί τετπτζάτ. ε κτάζτε (δάτετδε) = ή ωρετλάτη.

θτρέζ-ε (hudi) βλ. ρίζτ-ε [Σλετδική λέξις] πλθ. θτχέζετε.

θτρετζτετρ-ετ (hudi) βλ. ρίζτ-ετ [Λτλγ. στρετχτετ = φάλαξ] τό θτλ.

θτρετζτετρ-τά βλ. ρίζτετ-τα πλθ. θτρεζετάζτε άρε. — μετε θτλ.

στρόν-ι πλοῖ. στρόνης = στρῶμα] καὶ στυππειάς κλίνη = στρῶσις, κοινῶς στρῶμα, κλίνη· 2) κώπη· 3) τὸ ἀνδρόγυνον· 4) ἡ μέση ἀνάμεσα· 5) τὸ ἀνοικτὸν ὅπου ἐξέρχεται μαλὰ τὸν γλυκύνον.

στρόν-ια ἐπ (Ξ) πλοῖ. στρόνης στρῶσις στρῶμα ὑπόβολος. — κλίνης, κουρτίνης, λιάκωτης, λιοχάβατης κ.τ.λ. (ἐκ λατιν.). — ἀλλ. στρόνια (ἐπὶ ρυχτικῶν).

στρουβρύ [γ] ς. στρεμμιόν [τ], στρεμβύ [Ἀργυρ.] = στρεμβόνω, ἀντιθ. ἀμμιάζ-ώ. — καὶ στρεμβενίζω [γ] ἔχω μιὰ ἔναν [π] στρεμβόνω (Ἀργυρ.).

στρέμβος [γ] στρέμβιγα [τ] = ἐπιρ. = τηρεδά· (ι-α-τη) στρέμβιστα [γ. budi] [Λατ. strabus, Ἑλλην. στραβός] (ι-ε-τη) στρέμβιγα [τ] ἀντιθ. (ι-α-η) ἀβίτη.

στρεγγόζ-ώ [Λατ. stringo-ere Ἑλλην. στρέφγω] ς. στρεγγ=πλέκω, σφίγγω, σπείρω, στενοχωρῶ· 2) στενοχέζω, βιάζω [πλ. στρίνη τ. στρίνω] ἀντιθ. λιφόζ χτρ.

στρεγγίσ-α, στρεγγίμ-ι, στρεγγάτ-ι α πλοῖ. στρεγγάπατε, στρεγγίματε, στρεγγάπατε = πίασε, σφιγμός, στενοχωρία· 2) ἀνάγκη, βία· 3) κίνησις καὶ στρεγγίμ = στενοχωρῶμαι.

[ι-ε-τη] στρεγγόπατε [γ] στρεγγόπατε [γ. συνγ.] στρεγγόπατα [τ] = στριτσιόνω, συνεπαχρόνω-ιν, στενεμένος 2) ἀναγκασμένος, βιάσιος πράκτωρ· 3) κίνησις ἀντιθ. [ι-ε] λίβε.

[ι-ε] στρεγγόπαδρ [γ] = πλ. [ι-ε] στρεγγόδρι [γ. συνγ.] = στριτσιόνω, στενόλιο-ώνω.

στρεγγόνης [γ] στρεγγάτε [συνγ.] στρεγγόνηκε [τ] ἐπιρ. ἀρχτά, στενόχωρα. 2) κάνταρα· 3) ἀναγκαστικὰ ἀντιθ. λίγε.

στρεγγόπατα [γ] = πλ. κῆπ στρεγγόν πλοῖ. στρεγγόνης, στρεγγαπάρ-ι στρεγγαπάμ-ῆκε, στρεγγιπάρ-ι-ῆκε πλοῖ. στρεγγαβάτ-ῆκε ἀρε. στρεγγαπάμε, στρεγγιπάμε ἀρε. στρεγγιπάτης διλ.

στρέγγ [γ] στρέγε [τ], στρέγγι [Τυρν. Καβ. budi], στρέτε (Καβ.) ἐπιρ. = δικαίως, δικαιό. — ἀντιθ. λίγε

[ι-ε-τη] στρέγγε [γ], στρέγε [τ], στρέγγα [Τυρ. Καβ. budi] = ἐπιθ. = δικαιώνω-ῖτε.

στρεγγόζ-ώ [γ. Ἑλλην. —Καβ.] ς. στρεγγ=στρεγγός [τ. Πτερόν.] στρεγγός [Ἀργυρ.] στρογγός [Τυρν.] = στρέφω τ. ἀντιθ. λίφόζ

θαμπηδέρα-άκα πεθ. ἀντιθ. λιμόκαρ-άζικα. — θτιμπόνια (Ἀργυρ.), θτιμπόζικα (Τυρ.).

θιμάι-λα (Ἐλβασ.) πλγθ. θτιλάτσε = κιμάτσε κἀμὲ ζῆ ἀντιθ.

θιμέτς (ἐλ. θιμέτσ = ἔχομαι.

θιμίζικα (Τυρν.) ἐλ. θτιμάμεν.

θιμπ (γ. τ) ρ. ἀορ. ἀπλόνω, ἐξαπλόνω, θτιμ κακίτσε, ἀπλώνω = ἐξαπλόνω τὸ πόδι, τὸ χέρι. — ἀόρ. θτίνα-α-ι (γ) θτίπα-α-ι (τ) παθ. θτιγάρ (γ) θτιμάρ (τ).

θτιγά-α (Ω) ἐλ. θτία-γκα πλγθ. θτιάγκα-ε-ς. — θτία-γκα ἀγν. πλγθ. θτιγάτσε = ἀπάργκος.

θτιγέ-α λγλ. [Ἐλλ. στιγῆ-γος] εἶδος κόκκου = κοκκαλιὰς ἀπανθίζουσες ἐλάθικες κἀι τὸ βιάρι. 2) οἱ ἀπεργηάσκοντες εἶπαν κατὰ τὴν ἀμάδα ἰδίωμα τροφοφοντσα κἀι στιγλα, κοινῶς στιγλα, στιγλ.

θτιο-ύρ-α (Ἀζικαμβ) = εἶπαν μὲ ἀκαθαρσίαν κἀι τὸν βάρκ. (ἀδιάφορον ἂν εἶνε ἕλκος ἢ κακκί).

θτιόνέ-ὁμ (Λακ. στεφανο-Ἑλλην. στιμώνω, στεμώνω παθ. θτιόνε-ύρ-ε = στημόνι. 2) ὑφαίνω. — ἀορ. ἔθνε = ὑφαίνω τὴν γῆν. — θτιό τρουβέζ-ε = στημόνι τὸ τραπέζι, ἀντιθ. μπε ἢ μπε (τ) τρουβέζ-ε = στρώνω τὸ τραπέζι.

θτιοκουλέ-α (Ω) πλγθ. θτιοκούλατς, θτιόφτ-α (γ) = φωλιὰ τῶν θηλέων, πλγθ. θτιόφατς, θτιόκουλέ-α (Βεσάτ.) = κάνω λίθρε κἀι ἀλέθρες. — θτιοφά-νω (Ἀργυρ.). — εἶπεν ὁ θτιοκουλέ-α χρειάζεται εἶδος τὸ ἀέρι νὰ θτιοφάνω. — πλγθ. θτιοκούλατς, θτιοτσάτς.

θτιοτσάρ (Καδ.) ἐλ. θτίτ-αρ.

θτιρεύω (Πεζικάτ.) = κομπουκίζω, ζαγόνω.

θτιοτόγέ-α (γ. τ.) = αὐτὸ ποὺ βάνε ἄντρες παγτ μπαλλέ πλγθ. θτιγοντσάτς.

θτιοθ. μπε στιγγίζω — ἀντιθ. νιμόθ.

θτιόθα παθ. ἀντιθ. νιμόθα.

θτιόνέμ (γ) θτιγκέμ (Πεζικ.), θτιόκα (Πεζικάτ.) θτιλέμ (Τυρν.) θτιλέμ (Ω) = τανίζομαι, τανύζομαι, ἐκτοπκουλόμαι, ἀντιθ. νιμάμεν.

θτιν ἐπίρ. = ἀκμαιοτατισμένος.

θύν-ι, ἀρτ. θύτη-κ διδ. πᾶν ἀκρωτηριασμένον πρᾶγμα κοιν. ὁ θύτης ἡ θύτα. — dίλjε θύτη=dίλjε τα bjέj. — ἢ θύτε = ἢ πα bjέj. — dυό θύν = dυοῖ τα bjεj. — στερjὸς θύτη = στέρjης αjι ι κακὸ θέμα χjόρα κ βίγjα.

θυτόj-ójε-άτωμ-άβρα = ἀκρωτηριάζω-ζομαι.

θχρjέj (γ. τ.)=αἰθάν φρόμης = ξερνιτάνω τι.— θχρjὲ θαλjίωνης = ξερνιτάνω τὸν ἑαυτόν. — θχρjὲ χιώνδητε = αἰτέω κλέφτης κρέ χιώνδρε. — ἀντίθ. φjὲj (γ) φjὲj (τ) = φυτεύω. παθ. θφjέβμα (γ) θφjέχμαjτ] = ξερνιτάνω, ξεθυμάνω. ἀντίθ. φόχτμ (γ) φόχτα (τ).

Τ

τά (γ. τ) ἀρτ. πλνθ. τοῦ τε (τ) καὶ τέ (γ) καὶ τᾶ (bogdan) = αὐ. τοῦ.— μὲς τὰ = εἰς αὐτούς, μὲν τὰ = ἐπ' αὐτούς.

τᾶ ἄνιων. ἰδ. αρτα (bogdan), ατὰ (bogdan). ἰδ. τὰ (τ) τᾶ (γ).

ταγάμ-ι καὶ ταγάμ-ι (Σ) πλνθ. ταγάτης. ταγάτης = μεγαλεῖ.

ταῖχ-α (γ) = αἰβjὰ ἐ bούφτης αjι βέτ bούφτα νὰ φάjης, καὶ ταναjς-α (γ) [ἐβόντιμον ταπαφάρι] πλνθ. ταναjτε.

ταλάj (Σ) μ. μαγ.θ. [Ἐπιλ. ποσατο] = ἐπ. χάο, πίσjερ.

ταλαλάjι (Ἀρβ.) πλνθ. ταλαλάjτε. — μὲ βὰν ταλαλὰ = μὲ βιάν τε βρῶσjις (Ἐλβασ).

ταλὲ (γ. τ) = διαταλέζω τινά. — τάλεμ = διαταλέζει, χυρτεύω. — τάλεμ μὲ φιόνjμης.

ταλιγάνω [τ]=ἐ κάπα καὶ ταλιγάν-jα πλνθ. ταλιγάντε.

ταλάτ-ι [Ἐλβασ. ἐ τάλας, Λατ. talum] = τὸ ταλάμι τῆς διαλάτ. τῆς, (ἐκ τοῦ διάλασσα) — βὰν ταλάj = κάμνω διάλασσα.

τάλj-α (Δέσδα-Πjέτρα)=ταλάμι : μάτμιτ = χορεύω.

τάλjμε (Ἐλβασ.) πλνθ. = Ἀλβανιτάjικον βιβλίον.

τάλjρε-ι: πλνθ. ταλjρέτε=ἰδ. τυφέν-ι.

ταλjούτε-jα = κοιν. πωάτνα. πλνθ. ταλjούτε, καὶ ταναjβάτ-jε (γ) πλνθ. ταναjβάτε.

τάμε-α (Ταρεντ.) = πηjὰ (ἔπινα βjέει τὸ θεῖον) ἰδ. γούρε-α, κοιν. ἐ

μάνα τοῦ παιδ. πλεθ. τάρατς. — μβς τάρατ' τ' νόμι = εἰς τὸν μάνα τοῦ παιδ.

ταγγάρ-α (Σ) = ἴδ. τσγαρ-ι πλεθ. τανγάρτς.

τάνγ-α (γ), ἐν τῇ φράσει: ε κάμ τάνγ = κανν. τὸ ἔχω ἄχτι. — μεμβιέτι τάνγ (ἐπὶ ἀπαιτήσεως, παράπονου), ι μβιέτι τάνγ = ι μβιέτι πίκ.

τ' ἀνά (γ) ἀρτ. ἀντων. = σοῦ. τάνν (τ) ἀρτ., τάνδ (γ) θηλ. τάνδι (τ) = σοῦ τ' ἀν (γ. τ) τάτς (Ἐλβασ.) = τῶνδε = σοῦ.

τάνδι (γ) ἀρτ. = ὁ σός, ὁ ἰδικός σου. — τίνδι (τ) τόνδεμε (γ) θηλ. τένδε]κ (τ) = ἡ σή, ἡ ἰδική σου.

τ' ἀνγ = τ' ἄντγ, τ' ἄντις: αἴτ. = τὸν πατέρα του. — τ κει = ὁ πατήρ του. (Ἐλβασ. τς χάτις, ἐπιχαμένως).

τ' ἀνς (γ) τ' ἀνς (τ) ἀντων. ἴδ. ἀμι (γ) ἰμι (τ).

[ν-α] πάνγ-ι-α (γ) τε τάνγτς (γ) = ἐλάλησας. καὶ ν-ι-τς τάρ-ι-α-τς (τ).

ταπί (Ἀργυρ.) = ἴδ. τακῖ.

ταπούρ-ι (ἐμβάνομι ταπούρ-ιμι) πλεθ. τανύρτς. ἴδ. ταῦρ-α.

ταπελλάμ-μι (γ) ἴδ. ταλλάμ-μι, πλεθ. ταπαλλάμτς.

ταράπ-α (τ) [Ἰταλ. tarantola] πλεθ. ταράντατς.

πάρ-α ??? ἴδ. νιάτα.

πάρ-μι: ἴδ. δάτα-μι, πλεθ τάρατς.

[ταράβδα-ι] = παραβολή, ἀλληγορία.

ταραπάδ-μι (Ἐλβασ.) = ταρατάδι λέρωσις κι βάτ βολας λρίντα λαμέτς, πλεθ. ταρατάδατς. — καὶ ταρατάδα-μι (Πεγκάτ.) [μὲ κατάλυσιν Ταυρ. ἀδύν.) πλεθ. ταρατάδανς.

ταρταράδ (γ) μ. = ἴδ. ἀαρτί].

ταρτάρ (τ) μ. — μτχ. ταρτάτους ἴδ. τάρ-α.

τάρρ-τάρρ-τάρρ (Πεγκάτ.) ἴδ. τάτάρ (Βεγκάτ.).

πάτ-ι [Ἰταλ. tavola = ἔνα πρᾶ τι πᾶρι νόμι.

πάϊ (Σ) [ἀπηχ. Ἐλλην. πάχ-ις, ταχύ, θαπ-ις] ἐπιρ. = νῦν, ἤδη. — ναΐ (Κάτουν) = κανν πάρα, ναΐνί (Τυρκαν.-Κρούμ-Πεγκάτ.) ἴδ. νῆμαΐ (τ), νδαΐνι (Ἐλβ.-Βεγ.) ἴδ. νῆμαΐ (Ἐλβ.-Τυρ.-Κρούμ).

ναΐ (γ. Μαλβασία), ταΐ (Ἀργυρ.) (ἀντὶ ταΐ κατὰ τροπὴν τοῦ χ εἰς ν ὡς χῆρα καὶ ῥῆρα (τ) [= αἰσθάνου] ἀντὶ χίνα (γ), καὶ νδαΐ (Ὕδρ.-Σπέτσαι) [Ἐλλην. νῦν, Σλαβ. νῆ].

νάδω-α (Παμφίλ.) = χάλασμα πιάτου. πλεθ. τσάδωτης.

τ' ἀν βλ. τ' ἀν (γ) τ' ἐντ (τ) ἀπουσία. θηλ. τ' ἄτς = βλ. τανδς (γ) τάνδι (τ).

τ' ἀν νάβ. = βλ. τ' ἀτ νάβ.

τάτς-α [Λακ. ταῦτα] τάτς-α (Κρυϊχ) = ἡ πατάτα (κατά τήν γλῶσσαν τῶν πανδίων).

τατσάδις, τατσαδάνς (Βερόι.) = βλ. τατσάδης ἐπίρ. = πρός τά κάτω. — ἀντίθ. παρπάτης

τατσάτς-α = κατσάρολος.

(ἡ) ταρπαλήγα-ι (Βερόι.) ἐπιθ. = κατσάρολος πλεθ. τῆ ταρπαλήγαις· ἀρχ. ε ταρπαλήγα-jκ (Βερόι.) θηλ. πλεθ. τε ταρπαλήγανς

τε μάϊτσι τελειών, τελέμανον πρό τῆς Ὑπαπαντῆς = ἐνα νά, διά νά, τε τσιαϊ τε τσιαϊβί, τε τσιαϊβε = νά ἐγκοβλο-γι-γ' ἐτι πρό τῆς μτχ. ὡς: πε τε λάρε (τ)=πες μι λάρ[γ]=διά τό πουθ, διά νά κάμω-γι-η, διά νά κάμωμεν-γτε-ωτιν.

τε ἄντσαν. = σκι. τέ. — τε κρεϊ τε κρεϊδ = τε ζητῶ, τε ζητεῖ. — τε κρεϊδης, τε κρεϊδγε = τε ζητοῦμαι, τε ζητοῦσαι. — ἄντσαν. γέν. ἀρ. καὶ θηλ.

τέ (τ) καὶ σπ ἐπί μεγάλου ἀδίκου, καὶ κρεϊ (τ) ἐπί πλησίον. — τέ (γ) σπέ (γ) ἐπί μεγάλου ἀδίκου· τά (bogdan) κατά [ἐπί μακρύν] κρετά [bogdán] ἐπί πλησίον = τούτου, τούτην, τούτους, τούτας· πλεθ. τέ καὶ κατά (βρ.) ἐπί μακρύν κειμένων, κρετά ἐπί πλησίον· ἐπιθ. μέγ τέ=εἰς κόπους τά θηλ. κατά, κρεϊ· μέγ τέ=εἰς κόπους.

τε: ἄξιον ἐπιθετικόν ἢ προστακτικόν (βλ. Γραμματικήν Χριστοφιλίδου σελ. 24).

τε (τ. Σ.) πρόθεσις συναπτομένη μετά τό ὄνομ. = πρός νάβ (τ), του (Σ) κε (γ). Κύκκα. Τυχαν. Κρυϊχ. budli: γέμ τε δίμα = ἔως τήν θύραν· γέμ τε Γέρμα = ὑπάγω ἕως τόν Γέρμαν, μέχρι τοῦ Γερμάνου· βάτα τε ιμ-άτς = ὑπάγω πρός τόν πατέρα μου· τε ἔκκλια = εἰς τήν ἐκκλησίαν. — τε νάφ = πρός ἐμέ· τε τί = πρός σέ· τε αὐ = πρός κεῖνον· τε νά ἢ τε νάβε = πρός ἡμᾶς, τε γιά πρός ἡμᾶς, τε κατά = πρός κείνους· τε νιβεζιτς = πρός τούς ἀνθρώπους.

τεβίβα-μαν: πλεθ. τεβλίγιμτς (Ἀργυρ.) βλ. ατσλίγκι = τηγάνισμα.

τεζούρ-ούμι = θυσιάζω πλεθ. τεζίμτς βλ. θυσάρ-ι.

πῆ, πηνέ] [Ἑλλην. πῆλε] ἐπιρ. = πέρασε, μακρὰν (μετὰ γεν.) καταφέρε τῆ ε πηγέ μάλιστ, λίγιμε, γάμῶ κ.τ.λ. = διάβην πέρα τοῦ βουνοῦ, τοῦ πυταμοῦ τοῦ χωράφιου. — τῆ μέρε = μακρὰν ἀπὸ μέ, τῆ σοῦ = μακρὰν ἀπ' ἐσένα τῆνε πηνέ = πέρα καὶ πέρα. — μὲ τῆ (γ) με τῆ (τ) = πέρα πέρα· βάτε πάνεξε μὲ τῆ = ἐπῆγεν ἴλιγον παρ' ἐκεῖ. — τῆ μὲ' απ' ἐσέ = πέρα εἰς τὸ ἄλλο μέρος. — ἴδ. ατῆ, κατῆ, ἀνῆ (γ) κρανῆ (γ).

(ἱ) πῆμα ἐπιθ. ε πῆμα-βα = ὁ πέρων ἡ πέρασ· πλεθ. τε πέμματε ἤρε. τε πέμματε ἤλι.

τσε (τ, Σ) μέσα (τιθέμενα πρὸ τῶν γεν.) = ἔπου ποννᾶς νὰ' τσε ἔβης = νὰ ἔπου εἶσαι. — ντσε (γ), τσοε (Σ), σοῦ (γ) κε (γ) νε τσε ἐρθῆ ἀνῆχθι ι Ζάνε = ἐδὼ ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου. — νε τσε σῆτσῦ = ἐδὼ ἔπου ἤλθα. — τσὶ τε βάτῦ τε ἐδέτε βάτε σὲ σόε (τ) = ἔπου ὑπάγεις σὺ θὰ ὑπάγω καὶ ἐγώ. — κοὶ κατέ ατσε τε βάτῦ τῆ, ἐδέτε βάτε ἐβὲ σόε (γ) = κατ' ἔπου ὑπάγεις σὺ θὰ ὑπάγω κἀγώ. — τὰκ σ' αι πούλῃε μοε βὶν χῦ πάσῃμ. — τσὶ ἐδὲ τοῦ' ε τσε λέε εἶτν.

τῆτε-α (Σ) ἴδ. τινῆτε-α (γ), κοπέτε-α (τ) πλεθ. τῆτεγ.

τόσεγ (γ. τ. Ἔλδας) πρωτοπρόσωπον ρῆμα ἴδ. δερέπεγ (Βερόν.) κε-τε-ι τόσεγε = μοῦ-σοῦ-ποῦ βουλήθηκα αὐτὸς μ' ουτέα τεγ κοὶ γῆϊτε = μοῦ βουλήθηκε δι' αὐτὸ τὸ φαγητὸν κρῦτοῦ μ' ουτέα τε βέν = ἔλεν μοῦ βουλήθηκε νὰ τὸ κάμω.

τσαβῆε (Σ. bogdan) ἴδ. θερῖῆ-ι (γ), θεμῆ-α (τ).

τσιβ-ε, τσιβ-ι-α (Σ) πλεθ. τσιβόῆτε = πενδέλιον.

τσιοσῆε = ναός πλεθ. τσιοσῆτε [Λατ. templum].

τσιούδ' (budi) ἴδ. τσιδῆ (Σ. bogdan) ε. ἀναγν. — τσιούδεγα (budi) ἴδ. τσιδῆεγα πεθ. (Σ. bogdan).

τσιούδ-α (budi) = ἴδ. τσιδῆ-ι πλεθ. τσιούδεγε.

τόσ' [Λατ. tendo, Ἑλλην. τεν-ῶ τόνω = ἐκτείνω, ἐκτείνομαι· πεθ. τόν-θην = ἐκτάθηκα, ἐκτάθημαι, καὶ τόσ-α πλεθ. τόσατε = σκοινὶ ἴδ. ἄσκῆ-ι (bogdan).

τσοδῆβ-α, τσοδῆβ-α (Ἀρχιμ.) = εἶδος ἀγρίου κάστανου χάρτου μὲ τρία φύλλα κίτρινα, συνήθως οἱ γυναῖκες τὸ σακίζουν καὶ τὸ βουτοῦν εἰς τὸ λάδι. — πλεθ. τσοδῆβατε τσοδῆβατε.

τόσδ (τ) ἴδ. τσιδ (γ). — τσοδῆε (τ) ἴδ. τσοδῆε (γ).

πανδέρ (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = παιρνέζω (ἐκκλησιαστικὴ λέξις) μὲ πανδέρι ἀρίζω = μὲ παιρνέζει. ὁ διάβολος· (ἡ παιρνέζων τοὺς ἀνθρώπους)· πανδέρα καθ. = παιρνέζομαι.

πανδίμ-ο = παιρνοφορμὶς πλεκτ. πανδίμτης.

π' ἀνε (τ) ἀδ. τίνε (γ) ἀντων. π' ἀνι (τ) ἀδ. πάνε (γ) ἀντων. ἀρν. πρὸς (τ) ἀδ. πάνις (γ) ἀπλ.

πανιάν (τ) ρ. — αφὲ αἰφτε μὲ πανιάν (τ) καθ. πανιάτιμ μεχ. πανιάσαρε.

πάνιρ-α (γ), πάρ-α (Σ) πλεκτ. πάνιαρης, πάνιαρ-μαρίφα· αἰφτε λιὲν α γιὸν πάτσαρης, ἐ καντσούδα. ἀδ. ασπίνας-α.

πάνα-α (πλεκτ.) ἀχρηστ.) = εἶδος δερματίνου σακίου.

πάρρε (Ἑλλην. παρτίτα, Ἰταλ. fregio [διακοσμητικὸς]) ἐπίρ. = παρτίτα· μὲ πάτσαρε (γ) καὶ μὲ πάτσαρε (τ) = παρασύστοιχα ἀντιθ. μέτρ (Ἑλβασ.) μάνγκας (Σ).

(ι-α-τσ) πάρρε-ι-α ἐπιθ. = παρτιτσι-φόλα ἀνατολ. ι-α-τσ μάνγκας (Ἑλβασ.) ι-α-τσ μάνγκας (Σ).

πασάρι-α (bogdan-γ.) πλεκτ. πασαρίτσης = παράπτωμα. ἁπάλευτον, κατάλληλον.

πασκέ ἢ πασκέ, πασκέ-δ) ρ. ἀμτιαθ. = παρασκεύω.

πασκέ-χο = νὰ ἀρχ αἰφτ καὶ αἰφτ φαΐ τίνε.

πασκίαρ(Σ) πασκάτσι, πασκάτσ (Τερ. — Κοτσέκ-Κοθ), πασκά (Τερμον.) πασκιάτσ (Ἰωάνν), πασκατσάτσ (bogdan) = ἀναρ. = πρὸς τὰ κάτω, κάτωθεν.

πάτ ρ. ἀναρ. ἁλιάζω. — πατ γάβατς νὰ διὰ, νὰ ζῆσῃ.

πάτσα παθ. = ἁλιάζομαι. — νδίν γάβατς νὰ διὰ τε πάτσα = ἐπλάσα τὰ χάλκινα εἰς τὸν ἕλιον νὰ στιγνώσουν.

πάτ-ι (Κοθ.) = παθαίνει. — μουζάτ πάτ = μουζάτ ι παιδεύθηκε μουζάτσε πάτ = μουζάθηκε τε παιδεύθηκε.

πατίν (τ), πατίνι (ι), πατίκι (γ) = προπάτορας.

πατιάτ-άτ ρ. ἀναρ = λιανεύω σιαπ. πατιάτσιμ = λιανεύω (ἐγὼ)

(ι-α-τσ) πατιάτσαρε (τ) ι-α-τσ πατιάτσατς (γ) καὶ πατιάτσ (γ. συνῳ.) ἐπιθ. = λιανεμένος-η-ον, λιανεκὸς.

πατιάτσαρε (τ) πατιάτσατς (γ), πατιάτσ (συνῳ.) = ἐπίρ. λιανευδὸς.

πατίμ-ι ἀρχ. ἢ λίανα. πλεκτ. πατίμτης.

ζ-ε-τζ τηχ (τ) βλ. ν-ε-τε-τσης (γ) ανθ.

τερζι-α (dogdan-γ. τ.) πλεθ. τερζίης = ὁ ζυγαρὶὰ κοιν.

τερθίρε-jα (Μιρεδίτα, Πούκα, Λουσάη) = ι θέτ τετί βίνδιτ αjε θέτε χρεῖ ε χρέπουλε περαjάρα = παρυχή. 2) Ἐπαρχία. πλεθ. τερθίρατ.

τερθίρι· (Παρμέτ.) ἐπίθ. = ὀρζόντιος, εὐθύ. — χθύ τερθίρι (Παρμέτ.) = εὐθὺς ἐμπρός.

(ι) τερθίρθα ν-ε τερθίρθρα-jα (Παρμέτ.) ἐπίθ. = εὐθύνω-τιαι. νάθ' ε τερθίρθρα = εἶπεν εὐθύς. — βάλε ε τερθίρθρα = χτύπα ἴσια.

τερδουτρ-ίρι καὶ (συνηρ.) τερδίρ. (Μιρεδίτα, Πούκα, Λουσάη) ἐπίθ. = δρείτης περαjάρα.

τερκουίζ-ο (γ. τ.) πλεθ. — κτγ = τρεμπ ἐκφώνησις ἀπὸ μαλλὶ καὶ λέ-κάρ ἀπὸ λινάρι.

τερκjίθηρ (Κελ.) = βλ. μερκjίθηρ.

τερμέ (Τυρ.) βλ. τερ-μένε, τερμάλj (Κρούτε) τερμάλjεj (Τυρ.)

τερμέν· (Λατ. terrae-motus) = σεισμὸς γῆς· τερμέν-ου (Σ-Κρούτε), τερμένα-γου (Κελ.), μι τερμέτ = ἔγινε σεισμός.

τερπέτ-ετ-ε. (Βεράτ.) ρ. = πείω, κουνῶ βλ. πάνω.

τερπίτω· πεθ. ν-τερπετίε δέτα = κατάδυσε δέτα = ἐπλάθη ἡ γῆ. βλ. τσίνδω.

τερπίτε· βλ. τερπάτης ἐπίθ.

τερπλίστ-jα (Σ. Κρούτε-Δίβρε) πλεθ. τερπλίστατς = πτυάρον (κυρίως ξύλινον, Τυρκιστί αβρέκ) βλ. λjοπάτς-α.

τερσάτς-α (γ) [τερ-δάτς-α], τερβίτ-α (τ) = βγάζω (εἶδος κριθῆς).

τερσαν-άρε-jα (γ) τjε άρε κjε κα κjέν μπάλε τερβίτ· πλεθ. τερβα-τάρατς.

τερφέτ-ι (Κελ.) βλ. δετερφέτ-ι· πλεθ. τερφέτατς.

τερβίθ, τερβίθε (Τυρκ.) ἀρχ. τερβίτjε, μετ. τερβίτς, πεθ τερβίτjθε (Τυρκ.) βλ. τβίτ - τβίτjθε.

τερβοί (Τυρκ.) βλ. τετερβό (Ἐλβασ. Τυρκ. Κρούτε).

τέρρ [Λατ. tardo, are], τερρόj (Σ), τερρατέν (Σ) ρ. ἀνεργ. βλ. ἔρρ = τεστέζω, ἀμαυρόω· πεθ. τέρρα βλ. ἔρρε τερρόρθρα (Σ) τερματίθρα (Σ) = πεστανιάζω, ἀμαυρώμαι. ζαφτώμαι.

τερρατέτ-ο (γ) πλεθ. τερρατάτατς· βλ. τερατέτ-ο (γ) = σκότος, ζόφος, ἀμαύρωσις.

πέρτε (γ) ἐπίρ. Θ. ἔρτε ἐπίρ. = σκοτινά.

(ι-α-τε) πέρτε (γ) Θ. ι-α-τε ἔρτε ἐπίθ. = ταπεινός-ὴ-όν, ζοφώδης, ἀμαυρός.

πουβέρ (bogdan - Ἑλλάκ.). — ἀπ τσεπί; = δίδω δῶρον.

πόβ-α (Σ) πλεθ. πίδατς· Θ. πλβάτθαβ-α (τ), μβάβ-ι-κ (γ).

πόδρα (Σ), πεδνί (Τυρολ.), πέβρι (Περμάτ.) = πνιγηρίζομαι.

πδάτς-α (Τυρολ.) πλεθ πεδάτσατς = πεθάνατμαι· μι ἐμθ. πεδάτσ-μι ἢ βάλε νὰ πνιγοῦμαι.

πας = δασύ, πάτς-α = τὸ δασύ.

πάτς-α (Κριμ.) = Θ. πάτς-α.

ῥ-α] πάτς-ι-α = δγδοας-ης.

πάτς-δάτς (τ) καὶ πάτς-δάτς (τ) = ἑγδεκάνεφα· πάτς-δίτς, πάτς-μβς δάτς, πάτς-μβς-δάτς (τ) καὶ πάτς μβθ-δίτς (γ. συνῳ.) = δέκα ὀκτώ.

πατς-μζέβ (Περμάτ.) ἐπίρ. ἑκατομβῶς.

πατμζόβ-άσμα ρ. = ἑκατομπατμζώ-ζομαι = κάμνω ἑκατομπάτ.

ῥ-α] πάτμζατς (Περμάτ.) ἀπθ = ἑκατομβός-ὴ.

πάτθ: ἐπίρ. = ἑκατομβῶς.

πάτθ-ι = τὸ ἑκατόμμυρ.

πατάθης = Θ. πατάθης ἐπίρ.

πατζοθ (Ἑλλάκ. Τυρολ. Κριμ.) ἐπίρ. πεζβοῦ (Τυρολ.), πζοῦ (Βεγάτ.), πεζοῦ (τ)· κρμέν πατζοῦ (Ἑλλάκ.) = πλησίον πρὸς τὸ ἐδῶ. — ἀβίτσα πεζβοῦ (Τυρολ.) ἀμάτσα πζοῦ (Βεγάτ.).

π', πάς [γ. Μελβούν.] = τὸ ἄνυσμ. β'. προπάτσα. — ι-τι ἢ ι-τί, ι-τι ἢ ι-τί: ἀπατσιὰ ἀπατσιμᾶ. = ἐκατσί-ᾶς [Θ. Γκερ. πλ. 64] Θ. καὶ ι-δάτ, ι-δάτ [γ].

πάπρε-α ἢ πάπρε-ι (τ) ἀρσ. πλεθ. πε-πάρτε, πάτρε-α ἢ πάπρε-κ, πλεθ. πε-πάτσατς, πάτρε-ι-α [γ. τ.] ἢ πάτρε-ι-κ, πάτρε-κάϊ (γ) = ἄλλος τινός. — βάτρε-ι-α [Ἑλλην. ἕτερος, θάτερος] = ἄλλος-η.

πάτρακ (τ) πάτρακ (γ. τ.) ἐπίρ. = ἀλλιῶς, διαφορετικά· [Θ. πάρδι Σλοβεν.).

πάτσαλε-α (γ) πλεθ. πάτσαλατς [Λατ. tegula] = κεραμίς-ίδος.

πατσαλέβ-ι: πλεθ. πατσαλάτς ε· πατσαλέβ-βι θηλ. πλεθ. απ.

πάτσ ἢ πάτ ἢ πᾶ (πυρρ.) ρ. = γκέλω· ἀόρ. πάτ-α-ι μπτζ. πάτσ πεθ. πάτ-α. — ι-α-τε πάτσε = μετχ. ἐπιθετον.

(ι) πλ-ι-ε τλ-α· τε τλετε τε τλετε [Λατ. tulit] = τακτος - τακτη, τακτοι - τακτοι· βλ. ι-ε-τε απλ-ι-α. — ι-ε-τε αρ-τλ-ι-α.

(ι) τσεβ (bogdan) ε τσεβ· βλ. ια τι ή ι-ε τη.

τσαρ-ε πλθ. τσαρετε και βιαβ-βα (Σ), πλθ. βιαβετε = λογος μικρος παιχνιων ειως 50 εκατοδας· βλ. τελβρ-ι.

τβε = βλ. τι = ανταυγμα, ξεστιλου προσωπου.

τβρ-α (γ) τβρ-α (τ) πλθ. τβαετε, τβαετε = λεπτος 500 δε.

[ι-ε-τε] πβε (Σ) ενθ. = ψηφι-δεν.

[ι-ε-τε] πβε (Παιμεν) = αβε τιαβουλε, bάβτα αβε bια νλεκ αβες· [Βουλγ. τβ]α = αβε τβε = θελω (δως).

τβεζε (γ) τβερ (γ) [Σλαυικη λεξις] επιθ. = αμφιβιος βλ. φλεζ-ναρ (τ) και τναζ-ερ-α τναζερ-βα [Σλαυικ. βζα] βλ. φλεβερδα-ιν (τ) τβε-φερ (γ), φλεβερδα-βα (τ) πλθ. τναζδερετε αρ. τναζδερε θελ.

Τναζδε γεν — εβτ. Τναζδες (γ. τ. budi-bogdan) = τον Κυριον ημων, τον Κυριον ημων.

τβεζ : βλ. τβερδα-βα, τδερδα-βα.

τσαρ-ε πλθ. τσαρετε [τβε-ας] = χρεπεπερμενος.

τρ = βλ. τβερ ρ.— τρεβ. παθ. τετ τβε ρ.

τρω-ον πλθ. τβερ(τε [βλ. τβερ, τρεβ] = περιπεφρι-δδη, εκπεπληγμενος τη καρδια (Τσερ. ναζλαλε)

τρβρ (τ) τρερ-α (bogdan) = φοβος, τρομος, εκπληξις. — φρε' ε τρε = φοβος και τρομος.— τρεσε ε δρεβε ε Τναζδε (bogdan) = ο φοβος και το πεδιον προς τον Θεον [Λατ. timor-oris = φοβος].

τρεριμι = εκπληττω, θαυμαζομαι, πλθ. τρεριμετε

τρεβδερ-δβμι (γ) = εξιστημι, εκπλησσομαι.

τρεβδεβ-δβ ρ. = εκπλησσω, κλινω, ξιπποζω τινα

[ι] τσερεδδμι (budi-bogdan) = θαυμαστης, τρομερος. — ε-τρερεδ-βμι-βα θλ. ι-ε-τρερεδδμ-ι-ε-βα (τσερ.).

τδ: πλθ. τετ τε (τ) τε (γ) τα (bogdan).

τεβτβ (Τυρκ.) βλ. τοτβε (Τυρκ.).

τδα (Ελβικ.) τδα, τδα, ρ. ενερ. δερ. τδαι, μετχ. τδας και τδαιτας = λειπομαι το κρινος επι της καλλης διο καφενειου.

τδα: (π. Βερατ.) επιρ. = παρεκει, δεσποτης εμου. — βαλβρε-τια τε

γῆθε = ὑπάρχουν ἄλλοι μαζί.— θελήσε τέγ|ε, τέγ|ε = ἐπιθυμοῦσι συμφέρει (Τσαμ. τέπ).

τόν-γου (τ) πλεθ. τόγ|ετε = σωρός.

τοπά-βα (Πωγών.) ἴδ. φάλε-κ (Παρμέτ.).

τόπ-κ (γ) = ὕπνος, στερεά. Ζ| γτ, χάμε πλεθ. τόπετε.

τόπ-κ (τ) = τὸ κρέμεται πλεθ. τόπετε.

τοπέ (γ) = τσεπάκι Ἰτσλ. = τ πάτε (με γ|έτ) = ὑπνώσει.

τοράν ρ. τροποφόρτωσον = ἐνώνει. — μ|-τρ-ι τοράν = μετ-τοῦ τοῦ ἀνέχει. τοσα n πε, n το, a lul.

Τομάρ-ι τὸ Τόμαρον ὄρος. — Ἡ γενικὴ ἰδέα κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀρχαίων ἐστὶν ὅτι τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἦν κατὰ τοῦ Τομάρου ὄρους, θαυμάζει δὲ τὸ Τόμαρον ὄρος ὡς ἱερόν, καὶ κατέστησεν τὸ Θεὸν τῶν Πελασγῶν (Πέλ|κε), τοὐτέστι τῶν ἀρχαίων Σκυτῶν, ὅπου κατ' ἔτος τελοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὄρους τρεῖς ἐνιαυσίους χόρους αἰλαπάλης. Ὀνομάζουσι πρὸς πᾶν ἄλλου τὸ Τόμαρον, μέλ|ι Τ-μ|ετ = τὸ ὄρος τοῦ Ἰσιοῦ (= βίε = ὁ Θεός) ὅθεν καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης καλοῦσιν Τομάρους.

Τομαρόπ-ι ἐπαύξησις τοῦ παρὰ τὴν πρόποδας τοῦ Τομάρου ὄρους.

Τομαρτσιώρ-ι ἄρσ. Τομαρτσιώρ-με = ὁ-ἡ κάτοικος τῆς Τομαρίτσης.

τομπόν dl ??? πλεθ. τομπόνετε.

τόνα, τόνε ἄνευρ. ἴδ. ἔμε-βε (γ) ἰμε-βε (τ).

τοράβε-κ (Δωλάβε, Ἰσπέα, Πεζούλ) ἴδ. βάβε-κ. πλεθ. τορέβετε.

τόρ-κου: πλεθ. τόρεβου [Λιας. koryneo-κου] = στρωμνόν.

τορελάν-ου πλεθ. τορελάνετε, τουλάνε-βε πλεθ. τορελάνετε [ἴδ. τορ-ελ-ουκ (Κίρτσα)] = ἄλλος βλάξ. — (Τσαμ. λέξις).

τορελβένα εἶδος ἀκρίδος μικρᾶς πλεθ. τορελβένετε = ἴδ. bulgarb., κορκελβένα-κ.

τορελβίε-ήτ-ὲ (Ἐλβασ.) ρ. ἀνεπ. = χαϊδεύω τὸ μικρὸ παιδίον.

τορελβίνα: (Ἐλβασ.) = χαϊδεύομαι.

τορορέ (τ) ρ. ἀνεπ. = νανουρίζω. τορορέ. dl|ελβετε = νανουρίζω τὸ βρέφος, τὸ παιδίον — τορορίσκα (τ) πλεθ.

τορελβένα (Βερατ.) ρ. ὀλίγ. = τορελβένα (Τσαμ. μικρὸν ἀδίκημα).

τορελά-δέ (Πωγών.) = ἔγνα. ἴδ. βάβε-κ πλεθ. τορέβετε.

τόρτσ-α πλεθ. τόρτσε = ὁ-ἡ ἀγραμματοδιδάσκαλος. — τόρτσε' ε ἐνθάδε =

τὸ καλαμάρι γι) (Λίβδνα) = καλαμάρι· s. μολάρι βάζι.
τόρνος (bogdan) = τὸ σχοινί, λημάρι.
τορμπάζω-μαι = τραβῶ πλησ. ταραπάζιστης.
τόρρε (εἰ ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοί) ἐπιρ. ὅδ. χρεῖ s. χρέσκλη, περιβόλι.
τόρρο-ου ἢ τόρρο-μαι (Κόρτσα) = πλίθος, βλαξ, ἀγαθός [ἀντιλ. ἀπλοῦς].
ταρροβίλιε-μαι : ὅδ. γροσβίλιε-μαι. πλησ. ταρροβλιστης.
Τόσκ-α = Τόσκης = Τόσκας.
Τοσκερι-α (γ) Τοσκερι α (τ) = ἡ Τοσκερία.
Τοσκερῖτ (γ) Τοσκερίτε (τ) = Τοσκεσοί.
Τοσκεριδε-μαι, (γ) Τοσκερίδε-μαι = ἡ Τοσκαϊκὴ διάλεκτος.
τουρί, τυρτί (Τυρκ.) ἐπιρ. = ὅδ. τουρμί.
τότε-ουτα [Λεγομ.] τότε-μαι [Τόσκ.] = πατρὸς ἰερεύς [θεὸς ἐκ τοῦ Τόσμιος τότε-μαι = πατρί]. — τότε-Γ'ιώργι = ὁ παπα Γιώργης, τότο-Γιάν = ὁ παπα-Γιάννης.
τουβ-α = (φωλιά, ἡ ἴνιάς) ἀς νὰ εἶσαι φλίθιος· ἐπὶ κακοφρονήσεως καὶ τουβ-α (γ) dουβ-α (Βορρ.) πλησ. τετόβατς, δετόβατς.
τοφ (Σ) ἴδ. τα (τ), κε (γ).
τόφ-α (γ) πλησ. τούφτης καὶ κίντ-κ ἔχ = κρίζει· s. τσιπάτης, λημόζεας, ἄκτιν καλ. μας ν δούφ με τε πρίφτιτε, τί δυάρ-α μὲς τοῦτ α μὲς κίτ τε τσιπάτης.
τοίδ-α (Σ) = ἓν μέρος τῶν προβάτων (μαγιάς) ἢ μέρος ἀγέλης καὶ τσάρρ-α (Σ) = πτίρνες, ἀγέλη (γενικῶς).
τοίκ (Σ) = ὅδ. τέκ (τ).
τοίκε (τ) τσικ (Σ) τέκ (Ἐλβασ.) μόμεν τιθέμενον πρὸ τοῦ γερουνδίου τσικα φόλιε (τ), τσὲκ φόλιε (Σ), τέκ φόλιε (Ἐλβασ.) = ἀμελῶντας.
τοίλ-α πλησ. τυλλάτης = ἡ τυλλα κοινῶς.
τοίλια = φιξ-γές, κοινῶς ψαχνὸ (πλησ. ἀχνοστυφὶ) ι-α-τε τοίλιες ἐπιθ. ἀπὸ ψίχα.
τοιλίτσα (Βορρ.), τσιλίτσα (τ), τσιτσιλίτσα (τ) ρ. ὅδ.
τοιμβάκ-ον : πλησ. τσιμπάτης = εἶδος μετάλλου.
[ι-α-τε] τοιμπάτης : ἐπιθ = περὶ τσιμπάκου.
τοίνα (γ), τσίκε (τ) περασίνα (Σ) ρ. = κοινῶ ὅδ. λημασίνα ρ. τσινα djέπεν = περασίνα djέπεν = κοινῶ τὴν κοίτην· τσίκε κιτόμπετις (τ) = κτυπῶ τὶ γάλα (διὰ βούτυρον). — φράσις : τσικόν δῶν = δεσπότης ἢ

γξ. — τσιαπί μάνας = κοντά στη συκαμιέα· παθ. τσιαπάμαι, περιαπάμαι.

τσιάπαρα-ι (γ) πληθ. τσιάπαρης = ίδ. dabáe-ια.

τσιαπαρλάϊ (γ) ε. άκαρχ. = τσιαντ φάρτ, τσίαπ με φτσαϊ = κοντά δυνατά, τσιαπαρλόζαμε (γ) παθ.

τσιαπάζι-σι (γ)??? πληθ. τσιαπάζιντς.

τσιάρδουλς ύπαρ. [Λατ. turba, Έλλην. τύρβη] = θόλωμα.

(ι-ε-τς) τσιάρδουλς έπιθ. = θολάϊς-ά-ός.

τσιαρδουλάρι-ε: άρχαρ. πληθ. τσιαρδουλάματς = θόλωμα.

τσιαρδουλάρι-όϊ ε. [Λατ. turbo-are] θολώνω, συγχύνω. — τσιαρδουλιατράξα παθ.

τσιαρδούλτς-ε (γ) πληθ. τσιαρδούλιαντς = θολάτος, ή θολοσυφορβάδα.

τσιαρί-σι (γ) τσιάρι-ρι (τ) και τσιάτσα (τ) πληθ. τσιαρίατς = μάγουλα κοινώς μάτρια, μάγουλο (επί ζώων) και φάτσα για έπιπ. ανθρώπων. — τσιαρί δέρμι, τσιαρί γκαϊρι, τσιαρί αμάν, τσιαρί τύρτσα)

τσιαρτάλτς-α ίδ. τρυπάλτς-α πληθ. τσιαρτάλιαντς.

Τσάρκα-σι: πληθ. Τσάρκατς = Τσάρκας 2) Μακεδόνις.

Τσάρκα-α πληθ. Τσάρκαντς = Τσάρκας. Μακεδονή — Τσαρκάϊδ-α: πληθ. Τσαρκάϊδες.

Τσαρκάρι-α (γ) Τσαρκάρι-α (τ) όνομα παρώνυμο = Τσάρκας 2) οι Μακεδόνες.

Τσαρκάϊ-α = ή Τσαρκία

Τσαρκάϊσι-ρι = έπιρ. = Τσαρκιστί.

Τσαρκάϊτσι-ρι = ή Τσαρκική γλώσσα.

τσίρμα-α (τ), τρίρμα-α (γ) [Λατ. turma] κοινώς κοπάδι = άγέλη. 2) παρά: πληθ. τσίρματα, τρίρματς.

τσίρι-ε, τσίρπα-ρι [Έλλην. τέρθις, Λατ. turpis] = αίσχος, αίσχύνη, αίδώς, ένστροφή δυσίδης. — κάρ. τσιρ = συντέλλομαι. — πληθ. άχρηστος· φράσις: πατσί τσίρ α φάϊρ' α ζάζα! = αίσχύνη εις σε!

(γα) τσιρπάρι-α-ε-ρι = ένστροπαλός-ή. — έντιθ. ι-α τσιτσίρπαρι-α-ε-ρι.

τσιρτσαρίζ (γ) τσιρτσάϊ (γ)=ένστροπαλίζω τινά, καταισχύνω, ντροπιάζω. — ίδ. μαρτζάϊ (γ). — παθ. τσιρτσαρίζαρ.

τσιρτσαρίσκα (τ) = καταισχύνομαι, ντροπιάζομαι· ίδ. μαρτζάζαρ (γ).

τσιρτσάρι-α (γ) τσιρτσάρι-α (τ)=καταισχύνη. 2) ντροπή = ίδ. μαρτζ-α·

πλθ. τουρκεύτης (γ) τουρκεύτης (τ). — ι-α τουρκεμένος = κατεγκρμένος.

τούρκ-α πλθ. τούρκατς = κτπ. ὁ στόμπος.

τούρκ-α (Ἀργυρ.) πλθ. τούρκατς ἴδ. τούρτουλα· καὶ τούρκ-ινα (Ἀργυρ.) (ἴσως ἐκ τῆς φωνῆς τουρκ-τούρκ).

τούρκα (γ), θούλια (τ) = χίδρα = ὄμφαξ.

τούρτουλα: πλθ. τούρτουλατς [Λατ. turtur-is] = ἡ τρυγών.

τουρτουλίζ (Σ) τσφτουλίζ (τ), ζιγγλίζ (γ) ρ. = χαμαπέζω. — κολλ. τουρτουλόν = κάθε φυτὸν μὲ ξύλινες, κολλῶ ζιγγλιὸν = κολλῶ ἄμμον μὲ ζελέ.

τουρκί (Ἑλλασ. Κρυπτ.) τούτζι (Βασιλ.) = πέρα, πρὸς τὰ ἐκεῖ. — τούτζι μαλλιν, λιμάρι = πέρα τοῦ βουνοῦ, τοῦ ποταμοῦ. ἰα τούτζι = φύγε ἐκεῖ πέρα· ἀντὶ τετζού (γ) τζοῦ (τ) = πρὸς τὰ ἐδῶ. — τούτζι μέζι = πέρα ἀπὸ ἐμέ, μακρὰν ἀπὸ ἐμέ. — τούτζι α τετζοῦ (Ἑλλασ.) = ἕνθεν κἀκεῖθεν. — τούτζι μὶ' ἀτ' ἀνε = πέρα πρὸς τὸ ἐκεῖ.

τουτουλίζιμ: ρ. υἱδ. καθετυχάζω, κατσκρίζω, ἀπουκῶ, κατσυκίζω· ου τουτουλίζι χόνδρε νγκ τε λιάστε = καθετύχασε τὸ βόρεα ἀπὸ τὶ ἐλιάσια, — ου τουτουλίζι ι σμιλε νγκ τε δερδουκστε = καθετύχασε ὁ ἄρκτος ἀπὸ τοὺς πόνους.

τούρκ-α: πλθ. τούρκατς: κοιν. μάτσο, δέμα. — νγ τούρκ λιούλια = ἕνα δέμα λουλούδια.

τούρτ-α (Σ) ἡ φούντα τοῦ φεσιοῦ· πλθ. τούρκατς, τουρτζ-α (Τυρν.). τούρτσ-α [Κυθ.] πλθ. τούρκατς, τούμπ-α (Ἑλλ.) πλθ. τούμπατς. τούρ-α (γ. τ) πλθ. τούρκατς [Ἑλλην. τ-τύρ-ας] = ἀγέλη, πόρνη (φαυλ.). — καὶ κατσ-ίκ (τ) = τσίμπος, κοιν. κοπάδι· πλθ. κοπάτς. — τούλου-α (Σ) = ἓν μέρος τῆς ἀγέλης καὶ τούρκ α (Σ) = ὅλον τὸ σπέρμον (καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων). — νγ τούρκ γκέρε = στῖφος ἀνδρῶν.

τρῦ-ι (Κρυπτ.-Ἑλλ.) τρύου (Τυρ.) πλθ. τρίντς καὶ τρίρτς = δυνάς.

τραζίκ-όζ-ζάτρα-όζερ [Ἑλλην. τυράννου, Ἰταλ. tavazzare] ἴδ. παρζάκ - παρζόζερ ρ.

τραμπόζ (γ) = ἀκκοκτάνω, 2) ἐξαγείρω τὸν λαὸν εἰς ἀποστάτευσιν. — τραμπόζερ (γ) παθ. ἴδ. παρζάκ - παρζόζερ.

τραζίμ-ι (γ), τρακαζίμ-ι (γ), τραμαζίν-ι (γ) = ανακάτωνω, 2) ξύγομαι, εἰς ἀπανάπαυσιν· πλήθ. τραζίματε, τρακαζίματε, τραμαζίτε.

τραδιάζ-όζ (γ.-τ. budi) [Λατ. tradu-ere] ρ. ἀναγν. = παραδίδω, ἀπο-δουλεύομαι, τραδιάκα-όζιμ πλήθ.

τραδιάι-ι = τραδάκα-ιζ, ἐπιδουλεύ· πλήθ. τραδιάματε.

τραδιτόρ-άρι (π) [Λατ. traditor] = προδότης· τραδιτόρ-άρι (γ. budi) καὶ [συνηρ.] τραδιτήρ-άρι. — θηλ. τραδιτόρ-ι-κα πλήθ. τραδιτόρ-ε-ζε ἀρτ. τραδιτόρ-ε-ε θηλ.

τραϊ-τραϊμ-τραϊ (Dibra) ρ. = φαίνω.

τραϊμτ-α (Πεχμέτ.) πλήθ. τραϊμτάτε. — ἴδ. τρέπτ-α.

τραϊνόϊ (budi-bogdan) ρ. ἀναγν. = κτίζω.

τραϊνόζου (budi-bogdan) παθ. = κτίζομαι.

τραϊνίν-ι (budi-bogdan) = κτίζω, κτίσις· πλήθ. τραϊνίτε.

τραϊνίϊ-α (bogdan) = κτίζω, οἰκοδομῶ· πλήθ. τραϊνίϊτε.

τραϊνόϊ (Πεχμέτ.) ἴδ. τραϊτόϊ (Βεχάτ.), τραϊνόνα = ἴδ. τραϊνίνω.

τραμαλλί (Ἐλβασ.) τραπαλλί (Κριτ.)ι, τραγγαλλί (Σ), τραπαλλί (π) ρ. ἀναγν. = κρούω τὴν θύρα.

τραπαλλίτ-α (Ἐλβασ.) πλήθ. τραπαλλίματε = τὸ κρούσιμο τῆς θύρας.

τραμπα-ου (Πιζράνι - Δεσκάτι) = ἴδ. κουρτίλα-ου (Μάτις) = σκίνο δόλου με μπαρμάκι.

τραμπαζόϊ-όζμι (γ) ἴδ. τραζίν-όνω.

τραμαζίμ καὶ τραμπαζ-ου (γ) = ἴδ. τραζίν-ι· πλήθ. τραμαζίματε. — καὶ τραμπαζίτε.

τραμπουλέ-ι (γ) πλήθ. τραμπουλέτε (ὅπως ἐκ τοῦ τ' ἀγγούρι γίνεται) καὶ πιπέρ-ι (γ. Μαλήσοβα) πλήθ. πιπέρατε = ἴδ. κασπρόδεντ-ι = πασχάλι.

τραπαλλί (Σ) ἴδ. τραπαλλί (Κρητ.)ι.

τραπαφίϊ-α πλήθ. τραπαφίλματε, τραπαφίλ-ι (Σ) καὶ τραπαφίλ-α-μι (Σ) πλήθ. τραπαφίλματε-τραπαφίλιτε.

τράπ-ι: πλήθ. τράπατε. — 1) ἴδρωσα γέν. 2) «μὲ τράβ' λιόπιδ' ε μάδε παρ τε κρεπάτε λιπάρατε.

τράπτ-α (π) = (πασχαλιά, κυρίως ἀπὸ μαλλί), ἀπὸ τυρόπ. — καὶ τράμπτ-α (Πεχμέτ.), τράπ-μι (Ἐλβασ.) πλήθ. τράπατε, στρέπτ-α (Σ) πλήθ. στρέπατε, στρέπτ-α πλήθ. στρέπατε. ἴδ. τίρπ-α [ἀπ' ὅλλέχου ὑπαρχόντων κάτι τράπτα].

τρόδι [Ἑλλην. θρασ-ὺς] ἐπίθ. = τραχύς, παχύς, κοιν. χονδρό. ἀντίθ τσον χίλι.

[ν-ε-τε] τρόδι-ι-α ἐπίθ. = τραχὺς εἶδ-ό, παχὺς εἶδ-ό, χονδρὸς-ὰ-ό. ἀντίθ. ν-ε-τε χίλι-ι-α.

τρόδ: ρ. = παχύνω, χονδρύνω. ἀντίθ. χίλ]. — τρόδι-ι-κ θ. = παχύνομαι, χονδρύνω, γίνομαι παχύς, χονδρός.

τροδιλίτσ-ι-κρε-ja ὁ, ἡ παμπόδης, (Τουρκ. θιδιλή).

τροδιγόν (τ) τροδιγί] (γ) = κληρονομῶ τινα. — τροδιγόμε [τ] τροδιγόχε (γ). — ου τροδιγόφτις! [εὐχὴ ἐπὶ πανείμερον) θάλασσα νὰ τὸν καταπιῇ καὶ νὰ κληρονομήσῃ.

τροδιγό-ι (τ) τροδιγί-ι (γ) = κληρονομία, καὶ τροδιγέτ πληθ. τροδιγέμετε, τροδιγίμετε καὶ τροδιγέτσετε.

τροδιγμπάρ-ι (τ) ἀρσ. τροδιγμπάρι-ja θηλ. = κληρονόμος. πληθ. τροδιγμπάρτε ἀρσ. τροδιγμπάρετε θηλ. — τροδιγμπάρι-ι (γ) ἀρσ. τροδιγμπάρι-ja θηλ. πληθ. τροδιγμπάρε ἀρσ. τροδιγμπάρετε θηλ. καὶ τροδιγμπαρῖτσ-ε ἀρσ. τροδιγμπαρίτσε θηλ. πληθ. τροδιγμπαρίτσετε ἀρσ. τροδιγμπαρίτσετε θηλ. καὶ τροδιγτσπάρ-ι (γ) ἀρσ. τροδιγτσπάρι-ja θηλ. πληθ. ἀρσ. τσετε, θηλ. ρετε.

τροκαδάκι-ja (Περμέτ.) καὶ τσροκαδάκι-ja (μὲ κατάλ. ἰδίως Τουρ.) ὁ. τσροκάντσι-ja (Ἑλλην.) πληθ. τροκαδάκετε καὶ τσροκαδάκετε.

τρό: ἀρσ. = τρεῖς. — τρὸ bεζέρε ε τρὶ γρὸ = τρεῖς ἄνδρες καὶ τρεῖς γυναῖκες. — τρὸ bἰ] ε τρὶ bέ̃ja = τρεῖς υἱοὶ καὶ τρεῖς θυγατέρες.

τρύβ-α (γ) ἀποχρωμένη λέξις, εἰσέπραττε ῥόκον εἰς τὰς φράσεις: α' λ]άβε βίνε ε τρέβ τα κρικούαρε = δὲν ἄφησε τίποτε χωρὶς νὰ ζητήσῃ. — α' κε τρέβ = δὲν ἔχει τύχην [δηλ. τίποτε τύχης].

τρυβίζ (γ) ρ. ἀποχρωμένον. εἰς τὰς φράσεις: α' κε τρεβὸν γίζ]' ε γίλε = δὲν μᾶς ἀπομένουσι (εἰς τὸν τόπον) τὰ κτήνη, [δηλ. φεύγουσι). — α' ι τρεβίμε djε̃ρτε = δὲν τοὺ ἀπομείνουσιν (εἰς τὸν τόπον) τὰ τέκνα (δηλ. ἀπελπίσουσιν).

τρεγό (τ), τεργί] (τ) ??? τρεγόν] (Περμέτ.) ρ. = διαγράφω, ἱστορῶ.

τρεγίτσ (γ. bogdan) ρ. ἀμετ. = ἐμπορεύομαι, [δ. τρέα-γου].

τρεγίτσ-α (γ. bogdan) = ἐμπόριον, ἐμπόρευμα, πραγματεῖαι.

τρεγίτσερ-ε-ja: πληθ. ἄρετε ἀρσ. ἄρατε θηλ. (ἔμποροι).

τρέκ-γου : πλεθ. τρέγβατε = ἀγτρέ. (Τσιρκ. πεζάρ) = τὸ μέρος ἔνθα κυλᾶται καὶ ἀγωνίζονται. (Βουλγ. τέργε = ἀγτρέ).

τρεγγίδ-ω : ἰδ. τσαργγίδ-ω πλεθ. τρεγγίδατε, θηλ. τρεγγίδα-γα πλεθ. τρεγγίδατε.

τρεδέκ-ου (ἀντὶ τρεδέκ-ου) = εἰκοσιτρίτος. — δέκα, πεμπτ τρεδέκ = δέκα, πεμπτ ι δεύτερος, πλεθ τρεδέκατε.

τρέθ (γ) τρέθερ πεθ. = εἰκοσιμαζ-ζερου. — δεύθ (τ) δεύθερ (τ).

τρεμπούγ (Βερέτ.) ἢ τρεμπτούγ [Βεγέτ.], θυτσ (γ) = δυσερίνο, ξεχωρίζω, ἐξαγνίζω. — πεμ τάδι πούτε κίε λάσατε φείγατε, ν πεμ τσ' δι φιλίε κίε φλίτσατε φλίγατε. — ε τρεμτόδε τρε κάμενε (= τρὲ τε ἐσενάτε) τρε φιλίεγε, σι ἴσης κουτέρ = τὸν διάφορο ἐκ τοῦ περιεκτοῦ καὶ ἐκ τῶν λόγων ὅτι εἶνε λεπτός. — τρεμτόνερ, τρεμτόνερα (Πεμέτ.), θυτσίτερ (γ) πεθ.

τρεπούγ (γ Μαλῆτσία) ρ. = ἀγωνίζω καὶ παλαίω.

τρε-μάι-δέγε ἢ τρε-μάι-δάτε καὶ (συνηθ) τρε-μάι-δέτε = διαστρεβλώνω.

τρεμπελίδ-ω (τ) ἀρτ. τρεμπελίδατε-γα τῇ θηλ. = ἀνάβω, διυλίζω, φορτώνω. πλεθ. τρεμπελίδατε ἀρτ. τρεμπελίδατε, θηλ. — καὶ τρεμπεγέδ-ω (τ) ἀρτ. τρεμπεγέδατε-γα θηλ. πλεθ. ἀρτ. τρεμπεγέδατε, θηλ. τρεμπεγέδατε. — τρέμπεντ-γα (γ) πλεθ. τρέμπεντε ἀρτ. τρέμπεντε θηλ.

τρεμπζόν (Πεμπέτ.) ρ. ἀνερ. = τρεπλοσπάζω, κάμνω τριπλοῦν. — πεθ. τρεμπζόνερα (Πεμπέτ.).

τρεμπζέ (Πεμπέτ.) ἐπίρ. = τριπλοῦς.

τρεμπ-ου (Σ. bogdan) ἰδ. τρεπέτ-ω.

(ι-ε) τρέμπερ (Πεμπέτ.) ἐπίθ. = τριπλοῦς-ῆ.

τρέμ (γ Bogdan) [Ἴδιον. τρέμ-ω, Λατ. tremo] καὶ τρέμπ (τ) ρ. ἐνερ. φοβοῦμαι τρεμπζῶ τινά. — τρέμβερ (γ) τρεμβάρ = φοβοῦμαι, τρέμω, τρεμπζῶ. ἰδ. φρίκερ (γ).

τρεντελίδ-ω (Λεγαρ.) ἰδ. τσιντελίδ-ω πλεθ. τρεντελίδατε.

τρεντζέρα (Δεσκέα) ρ. πρίβερ μρντ. — κόκ τρεντζέρα = ἕνδεκα πρίβερ μρντ.

(ι-ε) τρένδ (Δεσκέα) = ι-ε πρίβερ μρντ. — νιέρ ι τρένδ = νιρίτσα ι πρίβερ μρντ.

τρέ-ντ-ε : ρ. ἀνελλίω (ἀπὸ μαντέλλιον) καὶ δυλῶ. (ἀπὸ παγωμένο).

πλθ. τρέτερ. — τρέτ ας, αργξίντ, πλjνερε κ.τ.λ. ι βδέτουρι τρέτ-ε.

τρέ-ι-ιτ τρέτερ. πλθ. (Σκέιδρε) = χνερι-χνερβέι-έτιτ χένι — χένερε.

τρεπλjε-α: πλθ. τρεπλjάτε, dρετιλjε-α (Πεjπέτ.) πλθ. dρετιλjάτε, βελαντερ-α (Τερεν.) πλθ. βελαντέτατε = κανδε νερτερjέ.

τρίθι τρεί, τὸ τριάρον. πλθ. τρίδατε.

(τ-ε) τρέτερι ε = τρέτες, τρέτε.

τρί· θηλ. τρεθε. τρι χρέ = τρεθε γνοδέες.

τρέζε-α: ὑποκοριστικὸν τοῦ τρι.

τρέ-α τὸ τρέε.

τρι-δίτε (τ) τριδάτε (τ) καὶ (συνηρ. γ.) τρίτε = τρεῖς.

τρέε πλθ. τρέερε = ἀνδρεῖος, γενναῖος. 2) οἱ στρατιῶται. 3) (Σκέιδρε) = ἀνὴρ ἀνεῖθ. ι λjα γνα. — τρεμπίθε-α (γ) τρεμπίδε-α. (τ) = ἀνδρεῖος, γενναῖος, ἀντίθ. ε λjέτε πλθ. τρεμπέρε (γ) τρεγjίδατε (τ).

τρεπρι-α (γ), τρεμπε-α (τ) = γενναιότης, ἀνδρεῖα, πολεμικὴ. 2) (bogdan) = ἡ γλυκεῖα γυνὴ ἀνδρός. 3) (bogdan) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες (θ. τρεμ-ι).

τρεμερτῆτ (γ) τρεμερτῆν (τ) ὑπῆρ. = ἀνδρεῖος, γενναῖος.

τρεπτόζα (γ) ρ. τθέ. = ἀνδρίζομαι. — θθ. μπτούρερα (τ).

τρεπθῆ-ι-ε-ρα (τ) πλθ. τρεπθάτε ἀρτ.-τρεμθάτε θηλ. καὶ τρεμθη-ι [τ] ἀρτ. τρεμθέρι-ρα (γ) θηλ. πλθ. τρεμθέρε ἀρτ. τρεμθάτε θηλ.

τρεντζέj (γ), τσεντζέj (τ), τρεντζέj (Σ) ρ. = κουδουνίζω (ἐπὶ μεταλλων,) κρούω τὴν θέρεν. — καὶ τρεντσουλίj (Τερεν.).

τρεντζέμερα (γ. τ.) κουδούνισμα πλθ. τρεντζέματε.

τρεντζέj κατλέj (Σ) = πουὲ τε ζε γjάρι, πουὲ τε μέρε γjάρι. — τὲ με τρεντζέj γjάρι = τὰ μὲ κατλὲ γjάρι (Σ).

τρίε-ι (γ) πλθ. τρίατε, τρίε-α (τ) πλθ. τρίατε, λjέτε-α (Πεjπέτ-Ἐλβεν) πλθ. λjέτατε. — τρεν' ε dίερτε, τρεν' ε κάρjερε.

τρεπέj· (γ. τ. budi), τρεπτέj (Σ), dίλδερ (Πεjπέτ.) = τρέμω ἐξ αἰφνιδίου φόβου, ἐξαρίζω, τρομάζω, λαχταρῶ

τρεπίμ-ι, τρεπτέρ-ι (Σ) = τρέμω, λαχτάρα πλθ. τρεπέρατε

τρέθε ἐπίρ. τρεπάλε.

τρέν (γ) ρ. ὑπερ. = κρούω τὴν θύραν, τρεπέj (γ) θ. τρεπουλίj (Τλέ.)

τρουφάλ] (γ) = ἴδ. τρακαλάϊ (Κρούβα), τρουφαλί (τ) ἴδ. τσαγκαλάϊ (Σ), τρουφάλιν (Ἄργος) = ἴδ. τρακαλάϊ (τ).

τρύπα-α πλεθ. τρύπατε ??? ἴδ. ἀκαμπάρα-α.

τρύπα-α (γ) πλεθ. τρύπατε τρύπατε (τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἔξω εἰς τὸν κάμπον ἢ εἰς τὰ βουνά) μας ορτ νάϊ τρύπατε = μὲ κάθησαι κατὰ γῆς· [εἰς τὸ χάμοτερ διάβαν τρύπα = λάμνομαι [γίνομαι ἕδαφος χάμοτερ δυούνδου σε] ἐ τρύπα = τανάζου ἕως εἶναι λασμένος (ἀπὸ χάμοτε) [τί ἔν τρύπαλ-ι καὶ τρύπαν-ι (γ) = τὸ ἔδαφος τῶν ἀτμῶν.

τρυφλίμα-α (γ) πλεθ. τρυφλίματε = κρύπτομαι τὸ θῆρα· ἴδ. τρακαλίμα-α (Ἔλασσ.).

τρυφύ (γ) ἰαρ τρύφα (τ) = κατατρῴγω, ἀφανίζω, ἀφανίσω· μουτάϊα τρυφὶ κατσούνδυα = ἡ πανώλης κατατρώγει τὰ χωρία.

τρωνδίν: ρ. κατασκίω, κουβ· λήρουδι, τσίνδ· καὶ τρωνδίσαμ (Πιερ. Μακ.) μακεδ. τρωνδίτσαμ.

τρώφα-α πλεθ. τρώφατε: κουβ. πάστρα (εἶδος ἰχθύος).

τρωχάλα-α (Παγγαιτ.) [τρωχ-ὸς] = βίντ ι γερόντις τρὶ τσάϊτε. — ντάϊτε ε λάμι δίνε τρωχάλε.

τρυ-οι (γ) (ἴσως παραλλαγὴ τοῦ τρυ-ρι (τ) καὶ τρυ-ρι (τ) = ἡ ἐγκάρδιος· τρύτε νιὲ (γ. τ.) ἴδ. πολίτισ-α (χωλός).

τρυλά-τρυλι (τ) τρυλά-τρυλι (γ) καὶ (συνεχ.) τρυλά-ντλι (budi-bogdan) τρύλι = ἄνθρωπος = τὸ ἔδαφος τῆς οὐσίας· ἴδ. τρύτ-α.

τρυτσάϊ καὶ τρυλάϊ (τ) τρυλάϊ καὶ τρυτσί (γ) (συνεχ.) τρυτσί (συνεχ. μετὰ χασ.) = σίχαμα (ἀπὸ καλλάϊ· Σ) ἀφανίσια· κάμνα τάξιμον ἰκ τρυλάϊ ζάντι = τὸ ἀφανίσω ἀπὸ τὸν θάνατον· ἰκ τρυλάϊ ε ἰκ τσρυτσὶ Τιφ-ζάτ (budi) = τοῦ νὰ ἀφανίσω καὶ τοῦ τὸ συντρίψω τοῦ θανάτου. — νδρυλάϊ (budi)· ἢ σίχαμα (ἀπὸ κακό) ἀνελ. καταφθορά, βδελυρία, ἴδ. νεχ. — τε μάρτε φ-υλλι φτίζιτας = νὰ σὲ πάρῃ ὁ διάβολος τὴν ψυχήν. — τε χάνγατε diuki = νὰ σὲ φάγῃ ὁ διάβολος. — τε βρόβτας = νὰ σὲ πάρῃ τάφτουν. — ωλλέρε = νὰ χαθῇς. — ωνδέρε ε μα μλάτε = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ μείνῃς — τε πλήσπουν σόνε = νὰ σκάσουν τὰ μάτια σου. — ωχόνε δίκα ατε τερτέρτε! = νὰ ἀνοιχθῇ ἡ γῆ καὶ νὰ σὲ καταπίῃ τε μάρτε πίκα = νὰ σὲ καταπάρῃ ἡ ἀπανωλεξία. — τε μάρτε τρουφέϊα = νὰ σὲ καταπάρῃ ἡ κεραυνός. — τε βρόβτας ζάντι = νὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ θάνατος. — βρομὰ βάτσβενε = νὰ σκοτώσῃς τὸν ἑαυτόν σου. — τε χάνγατ' οὐάκα =

κι οἱ φάγη ὁ λύκος. — τῆ βιάρτης = κὶ οἱ κιμάσανε. — τ' ταμπάλτε δέκα μι φάγη ὁ μι ἐβίζα! = κὶ κλειστὴ ἡ θύρα στα μὲ δυόδεκα κοὶ τριάλλους κ.τ.λ.

τρεζήμι (γ. τ. budi-bogdan) νδιν. ζῆν (budi) [συνεκφ. μετὰ γενικῆς] = εὔχομαι, δέομαι, λίτομαι· 2) ἀφιερώνομαι· ι τρεζήτι Τυφζὸν = ι λίτομαι Τυφζὸν = εὔχομαι, δέομαι τῷ Κυρίῳ. — τῆ τρεζήμ-ιτς (γ) καὶ (συνῳρ.) τῆ τριζήτς καὶ τῆ τρεζήτς (τ), τε ντιυδέρ-ιτῆ (budi) = εὐχή, ἀφιέρωμα, κατάρα, βλασφημία.

τρεμπέζ-α (γ. bogdan) πλνθ. τρεμπέζατε = τράπεζα καὶ τρεζέ-κ (γ. Μελμπείκ, bogdan) πλνθ. τρεμέζατε καὶ τρεζέ-κ (bogdan).

τρεμβελίζ-ι (γ), τρεμζερ-ι (γ) πλνθ. τρεμβελίζατε, τρεμζέρτε = τρεμπεζίτης (Τυρκ. σαρράφ).

τρεϊβουλέ ἐπιφ. = ἴδ. τεϊβουλέ.

(μ.-τε) τρεϊβουλέ = ἴδ. (μ.-τε) τεϊβουλέ.

τρεϊβουλόϊ-έϊ ἴδ. τεϊβουλόϊ-έϊ.

τρεϊβουλίμ-ι ἴδ. τεϊβουλίμ-ι πλνθ. τρεϊβουλίματε· τρεϊβουλίτς (γ) τρεϊβουλίζ-κ (τ) = ἴδ. τεϊβουλίτς-κ, τεϊβουλίζ-κ.

τρεϊλίζ-α καὶ τεϊλίζ-α = ἡ ἀμίλλη· πλνθ. τρεϊλίτς, τεϊλίτς.

τρεϊλάτ-ω (τ) τεϊλάτ-ω (π) τεϊλάτ-ιτ (π) θνλ. τεϊλάτ-ιτ (τ) ἴδ. τεϊλάτ-ω, — πλνθ. τρεϊλάτς, τεϊλάτς, θνλ. τρεϊλάτς τεϊλάτς.

τρεϊμπάν-α: πλνθ. τρεμπάνε = κάλπις.

τρεϊνε ὁ (γ) πλνθ. τρεϊνέτς = ἀγέλη, σαγὴ ἴδ. τεϊρμ-ε.

τρεϊνε (γ) ἐπιρ. = ἀγεληδόν, σαγηδόν.

τρεϊνε-γκοτ: πλνθ. τρεϊνέγκετς [κυρίως] = κυρίως δένδρου ἄρτι κόψας τὰς κλάδους καὶ τὴν ῥίζαν.

τρεϊτ-α: πλνθ. τρεϊτάτε = σῦκα. — ἴδ. τεϊρμ-ε κόρπι (Σ).

τρεϊτερδέ (γ) τρεϊτερέϊτ (τ) ἐπιρ. = σωρηδόν.

τρεζέ-α (budi-bogdan) πλνθ. τρεζέτε = ἴδ. τρεμζέ-α = τράπεζα.

τρέϊτ-α (Ἐλβασ.) = συκάμινος. τρέπεζα πλνθ. τρέπετε.

τρί, τρῆ (γ. τ) γεν. τσὶ τί = τρεῖς.

τρὶε (Ἐλβασ.) = ἴδ. τσὶε (Σ) τσὶτε (τ).

τρίμ-ι (Ἑλλην. θῦμ-α, Λατ. fumus, Σλαυϊκ. dym, Τυρκ. duman, Ἀρχ. δουχάν] = καπνός (πλνθ. ἄχνοπτοι).

τιμάε-ίβ-άνω-άβμα = θαμάζω-ζομαι.

τιμάο (Σ) τιμάε (γ), τιμάν (Δργος), τιμᾶε (Δργος) ρ. = κατηζώ, βλ. μπάτσα. — ρ. παθ. τιμάεμαι, τιμάσμαι, τιμάσσαμαι, τιμᾶσσαμαι = κατηζώμαι. — ου τιμάε άτρετα = ή αύξα έγινι μαύρη άπό τόν κα-πνόν ή έγάμωσι άπό κατηά. — βλ. μπᾶτσα.

τιμάρ-ια πλήθ. τιμάρεσ = θαμασκόμαι, κάνω θαμασιές.

τ' άνε: άντωσ = ήμάν, βλ. τ' άνε, τάνε, τάνε πλήθ. τού έμι (γ), ίμι (τ).

τάν (γ) άπρ. χάθ' ίγ. Πεζράτ.) τάν! = χάθι = είγκασι! τό τάν [μετ' αλατσράτσατσ] χάθι = νιωσά (= μέ ήμιλάι).

τάνε α (γ. τ) = πωλάν, [= ή άπλή μέρι τού λαιμού].

τράφ (Πεζράτ.) = βλ. τάφά] (τ). — τράφεμε = βλ. τάφάεμε (τ).

τραβάί (budi) = άπαντάσω, έκπλήσσω, άπαξίγω. παθητ. τραβάίεμ (budi).

τραντάν-άνω = κατακαθίζω-ζομαι, κατασπαντίζω-ζομαι. — βλ. φτυν-δίζ-φτυνδίζω.

τράγε-τράγε-τράγε (Πεζράτ) = βλαστολογώ, βατσαλίζω, βατσολογώ, έξάγω τά άχρηστα καί βλαβερά χόρτα. — τράγεμ παλ. κουρ γρα-λόγεμ χάθτυ α αλεράτσε, άί με θάνε, άπαλίζομε τε άπαλάτε ι λόγω τε μαλάκε. — άλλ. τράγεσσα, μτχ. τράγε καί τράγεσμε. — τε τράγερτε κάλ = τά βλαστολόγια, ή βλαστολογία.

τράε (γ. τ), τραίε (γ. τ), τραγάε (Τυρν.) τραγάε (Τυρν.) = βλάω, σάρω, κάν. τραβώ άλλ. τράαμε, μτχ. τράαμ, τράαμαν (γ) τρά-αμαρ (τ), παστ. τράαβ-τράαβ, παθητ. τράαμε (γ. τ) τραγάαμε (Τυρν.) = τράε κάλμε πε κατάτερ = τραβώ τό άλογον άπ' τό κατάστημα. — τράε άβάλμε πε άβρε = σύρω τό παλιό άπό τό χέρι. τράε τάλε = βάζω. — ι τράε τάλε = τόν βάζω, τόν άβάζω. — ε τράε = τόν τραβώ, τόν τραβώ. — τράε βάλεμ = σύρω τόν χορό. — κίτε τράεμε κίτεμε = οί βάε σύρουν τόν άμαξάν. — τράαβ-άβάμε βάτε τράαμ = έναμε πολλούς άνθρώπους κατάπαν αύτού, τρώτε. — τράαβ-α-μος κεπάτ = τραβώ τό καί μή τό κόπτω. — άπε-πάτε τράαμε λάμαζι = τά έμπρό ήμπαιν (πάρουτε με τόν καλόν). — τράαμ α πε-τράμ = κατατρέχομαι, τράαμεμ πάε πε γάβ. = άπαρε-μάμαι, κατατρώμαι. — πε-τράαμε ά τε τσεκάτε (γ), τε-τράκ-μαρε (τ) = βλάξ.

τζιλί (γ) ρ. = λεπτόν (φύλλα πλυσεῖνας), κοιν. ἀνάγκ φύλλα τῆς πίττας.— τζίλ πάνα λέμαγκι, τζίλαρ πολ. ἀόρ. τζίλωσα, μτχ. τζίλιγ, τζίλαρ πολ.

τζιλίζ, τζιλίζαρ (Ἰλδαν.) ὅπ. χαλάνζ-χαλάνσα-άζαρ.

(τζ) τζίλιγ-τζ (Ἰλδαν.) = λεπτόμοιρα. ὅπ. ρηχ. τζίλ.— τζ φίαστζ (Τιμ.) καὶ τζ φίασσιντζ ὅπ. ρ. φίλ. καὶ τζ πάσσιγ-ιντζ (Βοϊδηρ) — μὲ μὶ τζ τζίλιτζ = ἀλεπόβλαστα. — μὲ-τζ-ι δὶκ τζ τζίλιτζ = λεπόβλαστε-αί.— μὲ-τζ-ι ι δὶκ τζ φίασσιντζ = μὲ-τζ-ι δὶκ τζ πάσσιντζ (Ζ) = λεπόβλαστε.

Τσ

τσά (Παρμέν.) = μέρον διαφορετικόν, ὅπ. dΣΤΙ (γ). — τσά (τ) ἄλλα (Τυρν.) = τινές, μερικοί-μερικαί-μερικά. — τσὰ κολῆσαζ ε τσὰ κέρλις = τινὲς κατάλλα, τινὲς πεζῆ.— μὶτζ τσάζε (τ) ἀπ', χρόνου = ὀπταρώτερον, κάτι πάλι χίρε.

τσαγάδε-γα (Παρμέν.) = τσαγάλε-γα (Ἄργυρ.) πλυθ. ε-τζ

τσαλέρε-γα (Τυρν. γ. Μαλβασία) πλυθ. τσαλέρετζ = τσαλαίρι (μὲ ε βόγελῆζ τζ λιατάρεγα).

τσάλ (Παρμέν.), ζάτερ τσάλ = δύσκολα τόπον, ἴζαν τσαλιρόν, ζάτερ βάνε.— ἔτσ ε ζιγὲ τσάλ = πήγαινε εἰς τὸν δρόμο σου, ἔτσι παίζουν τὰ παιδιά). — ε' κὰ τσάλ = δὲν ἔχει τόπον, ἔδρον, (εἶναι ἄμυρα τοῦ παιχνιδίου).

τσαλιάσαν πλυθ. τσαλιάσιντζ (Κρουσ-Καβ.) ὅπ. καττάλ-ι.

τσαλίνε-α (γ. Μαλβασία) πλυθ. τσαλίνετζ = πανὶ ε δέγελῆζ (Τσιμανὶ πάνδιβ).

τσάνε-α (Τυρν.) κοιν. τὰ τσαπὶ (εἴδος ἀγκαλαίας) πλυθ. τσάνατζ.

τσαπάγ: ρ.= τσαπίζω, ὅπ. πρασίτ-ισ-ίτ. — τσαπίζαρ. ὅπ. πρασίτερ.

τσάρδε-α (Ἄργυρ.) τσίγγα, τσαγγάλ κὲ λιβάρε φόντζαρε.

τσβάρα (Βερέτ) = ὅπ. σβαρ-αμ.

τσβάρ (Βερέτ) = ὅπ. σβάρ.

τσβαρὶ-αμ (τ) = ὅπ. σβαρίτ-αμ.

τσβάρα ὅπ. σβάρα

ταβιρνία (τ) = ίδ. εβεργία (τ).
ταβιρθ (τ) ίδ. σβίρθ (τ) ταβίρδερ = ίδ. εβίρδερ.
ταβίρω-ου ίδ. εβίρω-ου
ταβιρώνω (τ) ρ. = βαρώνομαι. — μ' ουτσβερίτ αδ νjερέ (τ) = μ' ου μερζίτ αδ νjερί (γ) = σών έβαριθεσα.
ταβίθ ίδ. εβίθ.
ταβιτσκίνj (Παρμέν. ρ. ένερ. καρκανδόλλα ζ) (τ) καλαβίνα. ταβιτσκίνερ (τ) παθ. — μς ταβιτσκίτ = μ' έκαρκανδόλλωσα, έκανες μάνα αϊ τήν ψράση, ι. ι ταβιτσκιτούσες = ώ καρκανδολλωμένα.
ταβίνθ (τ) = κρίο κjνίφρεττης (ίπί άνθρώπων καί ζώων) ε ταβίμ̈ε djάljης = ι κρίθι κjνίφρεττης djάljε. — ταβίμερ (τ) παθ.
ταβίljι πλεθ. ταβίljεττ = βάλαξ, κοπ. εβάλες. βάλος.
ταβιρδίνω (Παρμέν.) ρ. υδλ. μπαγκτιζω (ίπί φαγητών ένεκα τής πολλής χρήσεως).
ταβαβίνω ίδ. εβαβίνερ.
ταβιθ-ω ίδ. εβαθ-ερ.
ταβαρδιόνης (Παρμέν. -Παρμέν.) εβαρδιόνης (Καθ.) = τριπάνερ. γέρε = δωρέαται, δωρίζει, κανές ξηραίνει, χαϊδεύει. — ου εβαρδιόλιθ = εβαρδι dίτα. — ταβαρδιόljερ = ίδ. εβαρδιόljερ ι-ε-τερ. ταβαρδιόljεττ = ίδ. ι-ε-τ εβαρδιόljεττ.
ταβαρδ ίδ. εβαρδ. — ταβαρδερ = ίδ. εβαρδερ.
ταβαρδία ίδ. εβαρδία.
ταβέ (ε) ίδ. εβέ (τ) εβί (γ).
ταβέζω (τ) ίδ. εβέζω (τ) εβέζω (γ).
[ν-ε-τ] ταβδε (bogdan) = ίδ. ν-ε-τε-εβδε.
ταβιάθω (Βερόν.) άπαντάται μόνον έν τή ψράσει: ταβιάθ τε ζρετε, ι τε βέτερετε.
ταβαljάθ ίδ. εβαljάθ. — ταβαljάβερ = ίδ. εβαljάβερ.
ταβάνj (Παρμέν.) ρ. έναρχ. κτλικαίω τινά διά νά έκμυστηριοθή. ταβάνερ: παθ.
ταβαρδόζομαι ίδ. εβαρδόζομαι.
(ι-ε-τ) ταβαρδαljάρης ίδ. ι-ε-τ εβαρδαljάρης.
ταβαρδάνj καί ταβαρδάj = ίδ. εβαρδάj. — ταβαρδάζερ = ίδ. εβαρδάζερ.
ταβαρδάτης άπαρ. = ίδ. εβαρδάτης.

[ν-τ] τσδερδόντ ζδ. ν-α-τς τδερδόντς.
τσδύ (Ἀργυρ.) = ζδ. σδύνω.
τσδύσθ=ζδ. σδύσθ.
τσδυφλα-αν ζδ. σδυφλα-αν πλυθ. τσδυφλάντς.
τσδύφω-α (Ἀργυρ. χωμάρι) ζδ. bύφ-α, dβδύφ-α, βdύφ α πλυθ λείπει.
τσδφάζνω ζδ. σδφάζνω.
τσδφάζντς ζδ. σδφάζντς.
τσδφρε ρ. ζδ. σδφρέ.
τσδφτέ (τ) ζδ. σδφτέ (τ).
τσδφτέ (ρ)= ζδ. σδφτέ ρ.
τσδύθ-αμ ζδ. σδύθ-αμ.
τσδυτσοντφύ ζδ. σδυτσοφύ-τσδυτσαφύνω. — ζδ. σδυτσυφύνω.
τσδυτζύφ ζδ. σδυτλύφ.
τσδυτζύφνω ζδ. σδυτλύφνω.
τσδυτζύφω-α ζδ. σδυτλύφτ-α πλυθ. τσδυτλύφτς.
τσδυτύ (γ) ἀνυγχωμένα λέξις, ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὴν φράσιν ε τσδυτόν σε γράφμ=ε σδυτόν σε γράφμ, ε σ[ύκ]ι σε γράφμ.
τσδυτύφ-α (γ) πλυθ. τσδυτύφτς.
τσδυτε ζδ. σδυτε ρ. τσδυτέφ ζδ. σδυτέφ.
τσδφτθ-δεφ (Κόφτσ) ζδ. σδφτθ-δεφ (Κόφτσ).
[ι-τ] τσδφτδοντς (Κόφτσ) ζδ. [ι-τ] σδφτδοντς (Κόφτσ).
[ι-τ] τσδφτδφτς (Κόφτσ) ζδ. [ι-τ] σδφτδφτς (Κόφτσ).
τσφτζω (τ) (ξτζόντρα).
τσγφδύφ-α (Βερέτ.) ζδ. σγφδύφ-α πλυθ. τσγφδύφτς.
τσγφθζ-δζμ = ζδ. σγφδζ-δζμ τσγφδζτεμ (Παρμάτ.)
τσγφφρόντμ ζδ. σγφφρόντφ.
τσγδδφ ζδ. σγδδφ. — τσγδ ζδ. σγδ ρ.
τσγζδζ (Παρμάτ) = ζδ. σγζαζ τσγζδζφ ζδ. σγζδζφ.
τσγζζ) =ζδ. σγζζ).
τσγζφφύ = ζδ. σγζφύ. — τσγζφόντφ ζδ. σγζφόντφ (τ).
τσγζύδ-ζα ζδ. σγζύδ-ζα πλυθ. τσγζύδτς.
τσγζύδδ-εμ ζδ. σγζυδύ-εφ.
τσγζύθ-α ζδ. σγζύθ-α πλυθ. τσγζύθντς.
τσγζύθ-τσγζύδμ=σγζυθ σγζύδφ.

πεχίνεχε-α πλθ. πεχχίνεχατε (παρωχχίς).
πέχίνεχ (Παχμέν.) = βλ. πχίνεχ (Παχμέν.) ρ. πεχίνεχα = βλ. πχίνεχα.
πεχίνεχα-ώ βλ. πχίνεχα-ώ πλθ. πεχχίνεχτε.
πεχίχχ-α = βλ. πχίχχ-α πλθ. πεχίχατε.
πεδχχαλ-ώ = πδχχίτ-α (Παχμέν.).
πεδχχαμίχ βλ. πδχχαμ.
πεδχαγχίχ = πδχαγχ πεδχαγχάνα = πδχαγχάνα.
πεδχεάν-γου, πεδχωαθ-ώ = βλ. πδχεάν-γου, πδχωαθ-ώ.
πεδέ : (Τσουν.) ὑπρ. = μεχά (ἀπὸ βδατιά).
πεδερ-α = ἡ πατριά, ἡ ξεχά [Ἰσχλ. πατσο = δάσος] πλθ. πεδέατε καὶ μχεπέα-τα (Σ) νδπάχ μᾶς πάνατ λχωπίχχα = κουχγά.
πεδέ-ε (τ) πλθ. πεδάατε [Ἰσχλ. πεχχπο] = ἰδέτ ιχεί με πεδέ = πχμεια-μένος δπδχατος· ἔχτι σωμετσιδέ βλδέτωμε (Τσαμ. πεδάτ).
πεδεδ-δ-δ : (Παχμέν.) δίρ. πεδέπεδ-ε μπτχ. πεδέπεδχε βλ. πδχώ] πλθ. πεδέπεδα βλ. πδχώχχα.
πεδχχχ-α : κοινῶς ὁ πεδχχχ (πδν Γδρτσο) πλθ. πεδχχχατε.
πεδχχ (Καβ.) ρ. ἐπιχχ. = κχιδώ (Ελβασ.), κεμδέτ (τ) = ἐπετυχχάνω εἰς τὶ κεδίπεμε· βλ. πεδίπεπεδ-ε μπτχ. πεδχχε καὶ πεδχχονε.
πεχχωίχ (Καβ.) βλ. πεχχπία (Σ) πεχχωίχχα = βλ. δεχχπίωχα.
πεδχλίχ-χε (Ελβασ.) πεχχλίχχ-χε πλθ. πεχχλίχατε, πεχχχέχχ-α πλθ. πεχχχέχατε = εἶδος πτηνοῦ.
πεδχχχ-α [Βαρέτ.] πεχχχέχχ-α [Μωρέν. Παχμέν.] με ζ πεχχχα ἢ πεχχχέχ = με πωδώνεται τὸ πέρα τοῦ πωδὸς· βλ. κχιλόχχεμε.
πεδχχχ-α καὶ πεδχχχ-α πλθ. πτχ = πεχλέ-ου μπτχπεμέ· πεχχχε-χε = βωδὶα χχε πάνεμε βωδώχχε πλθ. πεχχχατε.
πεχχχέ (Παχμέν.). — πεχχχέ δίρωατε.
πεδέχχ-ε (Καβ.) βλ. πεδέχχ-ε.
πεχχχέχ-ώ : χχχ. = πεχχχέζω· καθ. πεχχχέπεμ· μπτχ. πεχχχέπεχχ.
πεδχχχέχ-α πλθ. πεδχχχέλατε βλ. πδχχχέλ-α.
πεδέχ πλθ. πεδέχατε βλ. πεδέλχ, πεδέχατε.
πεδέπ-ε (ν) βλ. πδέπ-ε, πεδέπ-ε [Πλαχκά πεπέπ].
πεδέπεχχ πλθ. πεδ πεδέπ-ε.
πεδέπεχχ-α = βλ. πάπεχχ-α, πεδέπεχχ-α : πλθ. πεπέπεχλατε.
πεδέπεπ-α (τ) ρ.

τσίγ-α (τ) καὶ τσιαγζ-α (τ) ἴδ. πῆαγ, πῆιαγζ (γ) = ἐλίγω [ἐκ τοῦ γ:κα. φίχα = ἐλίγω καθὼς τσίφ. = ξυρῶ].

τσῖβ-α (γ) ἴδ. σῖβ-α (γ) καὶ ἴδ. τσῖλ-η.

(ι-τ) τσῖβ-ι-α = ἴδ. (ι-τ) τσῖλ-ι-α (Ξ).

τσῖλ-η ἀρτ. ἐρωτημ. ἀντων. = ποῖος; τίς; πλυθ. τσῖλ-ες = ποῖοι; τίνες; ἴδ. καὶ ἴδ.

τσῖλ-α ἀρτ. ἀντων. γεν. θηλ. = ποίας; πλυθ. τσῖλ-ους = ποῖων.

τσιλ-ιάδ-ι (ὀνομ.), τσιλ-ιατζ-ὶ (γεν.) κ.τ.λ. ἑκάστος. — τσιλ-ιαδ-ὶ (ὀνομ-αστικὴ) τσῖλ-ιατζ-ὶ (γεν.) κ.τ.λ. ἑκάστη, καὶ κατ' ἀπόσπασιν γ-ῖλ-ιατσῖλ-ι ἢ γ-ῖλ-α-τσῖλ-ι καὶ π.χ. τσῖλ-ι (Μάνα) ἀρτ. γ-ῖλ-ε τσῖλ-ε ἢ γ-ῖλ-ε σε τσῖλ-ε καὶ π.χ. τσῖλ-ε θηλ. (Μάνα) = πολύτεκνη, πολυαδέκνη, ἑκατοντάδικος, ἑκατοντάδικος. — ι τσῖλ-τσῖλ-ι (budi) = ἑκάστου, ἴδ. κουβάδι, γ-ῖλ-ε κουβᾶ, γ-ῖλ-ε-σε-κουβᾶ. — ι τσῖλ-ι, ε τσῖλ-ε πλυθ. τε τσῖλ-ετε, τε τσῖλ-ατε = ὁ ἕκαστος-ἡ ἑκάστη, οἱ ἕκαστοι, αἱ ἕκασται.

τσιμόζ-ι (Τσιαν.) ρ. αὐθ. = τσιούζω (ἴδ. γρκα. τζιμπῶ).

τσιμόν-ι: τρισυλλ. ρ. μη-τσι τσιμόν-ι = μὴ-σὲ-πιάν τσιούζει. — μη τσιμόν-ι λ-χάνγ-α = μὴ τσιούζει ἡ βέλονα. — μη τσιμόν πλ-έγ-α = μὴ τσιούζει ἡ πλεχτή.

τσιμόζ (Τσιαν.) ρ. = δίκλιθρο μὲ μάζι τε γίπτι, = βιούζω, παρασυρῶ τινὰ διὰ νὰ τὸ κάμῃ (κατὰ κύτον δὲν ἔχει τὴν ἔμφασιν τοῦ δικτύου), καὶ τσιμόν-ι (τ) ἴδ. πιτσκάζ = κατα. τσιμπῶ. — τσιμόν-ε πολλὰ. [Λεχ.] = πιτσκάζω.

τσιμόν-α (Τσιαν. Καβ.) κατα. ἡ φάτνη, κῖβ λ-χόνε φάν-ε.

τσίμ-ιδ πλυθ. τσιμόν-ε = οἱ τσίμπουκα, τε πιτσκούκε.

τσιγγρίν-ι (Περρ.) τσιγγρίν-α ἴδ. κατσαρί-α, πλυθ. τσιγγρίν-ε, τσιγγρίν-ατε.

τσίγδ: ἀπίθ. (Ἐλβασ.).

τσιγκαλ-ὶ-α (γ) πλυθντ. τσιγκαλ-ῖτε, τσιγκάλ-ι (γ), τσιγκάλ-ε-α (τ. Κρυόρ) πλυθ. τσιγκάλ-ετε, τσιγκ-α (Καβ.) πλ. τσιγκάτε (Τσιαν. τσκαλία) = τσιγκαλ-ι. — ἐκῶ πικ-ου καὶ ἐθκάδ-ου = τσιγκάδ-ου. τσιγκαλ-ε πικὶ (Καβ.) ἀπίθ. = λ-χὶ-ε (λ-χίδρα) κῖβ λ-χόν-ε μὲ τσιγκαλ-ε ε μι πικ. — λ-χὶ-ε τσιγκαλ-ε πικὶ = μὲ τσίφουν πικὶ μὲ τσιγκαλ-ῖτε = μὲ ι κλειδὶ, μὲ ι κλεῖδες.

τσιγρίν-ια-ιε: (τ) ρ. ένερ. = θερίσε ζήζιμης. — περάσ ζήσρτε μι: τσιγρίν-α (= θερίσ-α), περάσ γρύσας μι: τσιμπόν-α (= τσιμπ-μι).

τσιτσιμί-αι πλεθ. τσιτσιτσίμης, εἶδος μικροσκοπικοῦ πτηνοῦ.

τσιτσιτσίγγ-α (Λιγγ.) πλεθ. τσιτσιτσίγγατς [γρκα. τσίτσιγκι], ὅ. γλιτσίλγ-α.

τσίτσιγγ (Λιάσ) ΥΥΥ τσίτσιλ-ι (τ) τσίτσιγ-α (τ) πλεθ. τσίτσιγατς = ξερόν ξύλον. ἴδ. τσιγγιρίμ-ι, στσιρίτσ, τσίτσ]-ι.

τσιτσίρ-ι ΥΥΥ ἴδ. τσιμπίτσ-ι.

τσίτσιγγ-ι (Παγκάν.) [Ἀπλοπλλην. τσίντσιρας] = ἴδ. γλιτσίλγ-α.

τσίν μάι τσίν (Ἐλβασ. Κολ.) ἐπίρ. τσίτσιτσ τὸ ἐν ἄκρᾳ τῆς τὸ ξύλ. ἴδ. πίνγι (Παγκάν.).

τσίτσ-α (κοιν. ἡ τσίτσα) ἴδ. μάζ-α (Ξ) βάμπ-α

τσίτσιγγ ἴδ. τσίτσιγ — τσίτσιγ. ἴδ. τσίτσ.

τσίτσιρτσ (τ) ἴδ. τσίτσιζι.

(ι-α) τσίτσιγγ-ι-α-μι ἴδ. (-ασπίτσιγγ-ι-α-)κ.

τσιτσ ἄρτ. ἴδ. τσίλ]ι. — τσίμι ἴδ. τσίλ]ι ἠλ.

τσιγγόν (τ) ρ. ἄνερ. = ἴδ. βαμπίκ], πορνογρ. κολλ' τσιγγόν γτρούγγ ι ἀς γ]ὸν κόμπτς.

τσγόν-α (Πας. τ.) πλεθ. τσγίτσιτς (ἀπὸ τσγόν-ι πλεθ. τσγίτσιτ, τροπ τσ] κ] τς]) ἴδ. τσγόπ-ι (γ).

τσ-μπόγγ-α ἴδ. τσιτσίλ]ι-μι, τσίλ]ι-μι πλεθ. τσιμπόγατς.

τσμόν-ι ἴδ. τσμόν-ι.

τσσπόν-α ἴδ. τσμόν-ι.

τσσπόλ]ιτσ-α (budi) ἴδ. τσκπίτσ-α πλεθ. τσσπόλ]ιατς.

τσσσπόλ]ιτσ-α (budi) ἴδ. τσσσπόλ]ιτσ-α πλεθ. τσσσπόλ]ιατς.

τσσσπόλ]ιτ (budi) ἴδ. τσσσπόλ]ιτ-ό].

τσσπόλ]ιτ (budi) ἴδ. τσπόλ]ιτ-ό].

τσίτσ-α πλεθ. τσίτσατς [Ἰτκδ. μπτσκι] = κομμάτι. ἴδ. πίτσ-α.

τσιτσπόν (τ, τσιτσπόν (Παπαϊτ.) τσιτσπόν (Ἰωαν.-Ξαλίκ.) κοιν. κομματιάζω. — τσιτσπόν-μι, τσιτσπόν-μι, τσιτσπόν-μι καὶ τσιτσπτόν-μι.

τσόγκ-α κοιν. ἡ τσόγκα, τὸ μόγκον.

τσόγ (γ. bogdan-τσσκ.) ρ. = φορὰ (ἀπὸ ζῶον) ἴδ. τγόρ. ρ.

τσούι-ι (γ) (Μελάμπεικ-Μάτσι) ὅ. τσόλι-ι πλεθ. τσούλμπες
τσούλμ-μα (γ) πλεθ. τσούλμπες=μάτσι.
τσούλμω (γ) ΠΠ.
τσούνγκ-α (γ) ὅ. κμπτσούι-α. (γ) πλεθ. τσούνγκπες. — τσούκα-γκα (γ) κμπτσόλι-ι (Βεμάτ)=κεφαλίδες πλεθ. τσούνγκπες κμπ-λάτ-τσόλικα-γκα=κμπ κμπ ε' κα λάτ, κμπ μα κάκη πμέκα λάτσκη.
τσούκα (Σ) ἀκμ. κκπι, μοκί (Τκμρα. κέκα). — πάχ κ τσούκ=ζκγί ἡ μοκί (Τκμρα. πδρε κ κέκ) ἀκτίθ. πάχ κ πάλμ-κ.
τσούκα, τσούκθ-ι (Δελβίνα) πλεθ. τσούκκεπες πέκ ὄμκι [ὅ. πκμοκπ-ι]. τσούκθι-ι κμάχ (Δκυδέα)=ὁ ὄμος.
τσούκα-μα (Σκοῦμπα Τκμ.-Κοδ.) μοκί πκτπέλλκ.=τσούκάδθ ε βόγκ'με ε βάτκμε ὅ. εκούγκ-κ.
τσουμμέμ-ι (Τκμκί) ὅ. σκμμέμ-ι.
τσούπκ-α (γ) πλεθ. τσούπκτσε=κομάτκα ὅ. τσέκμ-ε.
τσουμμέκ-ε-ε (Πεμμάτ.) ρ. ἀόρ. σκμμέτκα-κκ μτχ. σκμμέκκκμ. παθ. τσκμμέκτκα=χάπκμα πάπχε, φόγτ. τσουμμέκκκμ λμκάλμκε=χάπκκμ φόγτ. (ὡς τὸ τσκκκπάμάλλκκ). (τὸ γκμάμάμάκκκα κ.τ.λ.) κκ τσκμμέκτκ λμάκμκτχ=κκ χάπτκ λμάκμκτχ φόγτ. ι κκ τσκμμέκκκμδκτχ=κκ χάπκκ φόγτ σάτχ.
τσουμμέκ-ι (Ελβασ)=γκομμάζι κμι πάτχ πχίτκκμχ μκκδχκίτ' ε λάχδκ.
τσουμμάδθ ὅ. τσκμμέθ. ρ. τσκμμάλμθκ=σκμμάλμθκμ.
τσπαδάκκα (π) ρ. ὅ. ἄκαδ. ρ. ἄκδκ. ρ.
σπάκκ-ι (Ἄμγκμ.) πλεθ. σπάκκκτχ=σκμέμκε ι λάτχ (σκ κάμ)
σπάμάθκ-ι πλεθ. σπάμάδκτχ (Ἄμγκμ.) ζάμκε ε πλέκάθκκ κμι χάτχ πχίτκκμχ τι γκομμάζι κκί ζάμ' ε κκάκμι (Ἔλβασ.)
σπμάλίτκμ (Πεμμάτ) μ. [κκτκκάζκμκι, μάκμ, χκκ] κάκμ μκκάλκμ τάπκε=μτχ. σπμάλίκκκμχ.
σπίο-τσίο-σπίο (Ἔλβασ.) ρ.=σπκμάζω. ἀκμ. σπίτκ. μτχ. σπίτκκμχ—παθ. [σπίτκμ. ὅ. νχάο [Σ] χτκοίτ (Πεμμάτ.)
σπμάθ-κ (τ) ὅ. σμίκμ, σάλμκ-κ, πάκλμχ-κ πλεθ. σπμίκκτχ.
σπμάδκ ὅ. σμκάο ρ. (τ).
σπμάλκκ-κκ ὅ. σμκάμκ-κκ παθ. σπμάμκμτχ.
τσμμάτ-ι (Βεμάτ.) [Ἔλλκκ. φμάτκκ]=ὁ φμάκτκχ τὸκ ἔκτκκκ κάμκκκκι εἰς τὸκ κκτκμάκκ ἄλλ' κά χκίτκκκ τὸ κμάκ.

τερίνg-ə fȣ. πελένεg-ə πλνθ. ερένεg.
τερίτρ-ι (Λεγκ.) πλνθ. τερίτρεg=τερεμίτερ ι ηγίμε με νίμε
τερτερμί fȣ. ερτεγί].
τερτερίμ-ə fȣ. ερτερίμ ι πλνθ. τερτερίμεg.

Të

τëj̑ και τëtej̑ ɲ. ένεɲ = κάμια δίκ κομμένε τëj̑ dρú=ηχί̈ə ξίλε. τëj̑ κρέεg=ζελίζημαι, εκοτίζημαι. πλθ. εlέgεμ.
τëκαdá-ι πλνθ. τëκαdéjεg: ὁ θὰς εαιτ. επάκελος. — [Τοιμ. τëκαdá].
τëτεμdə-ου πλνθ. τοτεμdéεg = fȣ. καττοίδι-jε [τ].
τëτεμdë-ι (Τυρκ.) = fȣ. εττεdέ-ι
τëlj̑-ə-εg-ə χωλίς-ά. κοττίς-έ. τëlj̑εμdé-ι-ə-jε. πλνθ. τëlj̑εμdεg εμ. τëlj̑εμdéεg — τëlj̑ə-ι-ə-jε πλνθ. εg εμ. — εg fȣ. και ι-ə-dεέgεg-ι-ə (bogdan Σ).
τëlj̑dj̑ dεmtj̑ (Σ) = κατεσπάνω — πλνθ. τëlj̑dj̑ə και dεmtj̑ə (Σ).
τëlúg-ə (γ) πλνθ. τëlúgεg = dεlúg-ə [Τυρκ.] πλνθ. dεlúgεg.
τëlúnd̑ (γ) ɲ. ένεγ. = fȣj με τëlúdεm, — πλθ. τëlúntə̈jε (γ).
τëlún-jε πλνθ. τëlúμεg = εlδε πεμνί.
Τëlμ-ι: πλνθ. Τëlμεg = ὁ Τελφίνε.
Τëmμrí-ə (γ) Τëmμrí-ə (τ) = ἡ Τεφρωσία.
τëmμrúr (γ) τεmμrúdε (τ) = τεφρώνω.
τëmμrúr-jε (γ), τëmμrúεm-jε (τ) = ἡ τεφρώσις (διάλεκτος).
τëndεg-ə [γ] πλνθ. τëndéεg, κοττδέεg-ə πλνθ. κοττδέεg· και καrdéεg-ə πλνθ. καrdéεg = κοιν. βούκα· fȣ. ɲ. εgrεndéεm, κεττdj̑, καrdj̑. — νjί τëndε Ivdεg = μία βούκα ψωμί, μία χαλβά ψωμί.
τëdε (τ. Ελβασ.) ɲ. = βεμαντίζω. — τëdε κdúlεg = άνοιγα τον τάβα, ἢ τὸ πιρούνι, τὸ κάρφι βῆμα. — τëdε = ὄπαγε!
τëdεdə-ə (Λεγκ.) = θεμέλι άρι ə εgγjëndi.
τëdεdi επί. = μέ τὸ βῆμα.
τëdε-ι (τ) πλνθ. τëdεεg = βῆμα κοιν, βαματιά,
τëdεg-ə (Ελβασ.) πλνθ. τëdεεg· dú, τρί τëdεε = δύο, τρία βήματα·

ɟăntə-a (ɟr. Tușnea) [ɟăn ɾ.] ŭl. mușnə-a ĭl. ŭălɨɟ-a. — mŭăntə-a xol ɟăntə-a = ɟrămă, xnun. ăpaxoalɨă. Kuĭp ixnțu vɨɟrĭnu vɨɟĭ năɾɨlɟu' a ɗuălɨɟțə ulĭ a ɟăn a ɗuĭlɨĭ mɨ. ĭlĭr, mxoțnĭĭ vɨɟĭ năɾɨlɟu' a mɨvɨɟțə a ɗuĭlɨĭ țəɾɾɨlɨ aɾɨlɨun' a ɗuălɨțə, ɗu ɾɨ θĭnț mɨ țnuɾɟă vɨă aɾɨlɨ' a ɗuălɨțə, ulĭ țuĭna țŭăpuvɨɟ nu aɾĭțuĭ ixnĭɾ yĭĭθɨ vjă. — ŭl. mușnə-a.

mŭanɨlĭĭ ('Aɾɟvɨ.), mŭanlŭvĭ (Pɨɾɾĭɾ.) = ăɨɟuɾnɨŭ, ɟaaɨɟĭu (ĭnɨ nɨvɨɟăɾnu tuaɨɟŭĭ) a ĭĭ nɨĭĭ mŭăntə ăɾɨlɨɟĭun ulĭ a wlăɨ ɗu tnĭnɨŭ. — mŭanlŭvĭ ɗĭɟɟɨɟ = ĭŭ ŭɨĭ[u].

mŭanĭu-u (ɾ) = ɨaĭlɨu' nlɨɟŭ. ăălɨɟɨɟ = tə ɨaĭlɨu.

mŭanĭu-a (Țuɨa. ???) = vjɨ ɟăɨɟ ɟɨ ĭnɨnuɨnɨɟ ulĭɟɨɨ.

mŭuɾɟaĭĭ-ĭ-ĭ (Ilŭăn.) ɾ. ănɨɟɟ. = ăɨnuɟɨĭu tə ɟăɨnuɨa. — mĭɨ mŭuɾɟaĭĭ ăɨɟɨŭ' aŭnŭŭ = ɟă mɨɾĭnɨɨɨ; ɨnɨɟă ĭŭă a' ăɨɨɨ xnĭ ăɨnuɟɨĭu tə ɟăɨnuɨă nɨu. — ĭɨ ŭ ăɨlĭŭɨ mŭaĭĭɨ-ĭɨ-ĭɨ (ɟ) nŭɨnŭĭ (Țuɨa.). — mɟɨĭ (Ŭ) ɾ. = ɨaɨăɨnu ăɨ ăuɨɨĭɨɨ' nal. mɨɨăĭnɨɨ, mŭanĭɟăɨ, mɟɨĭɟăɨ.

mŭɟɟɨɨĭu-u (ɟ) nlɨɟ. ɨŭăɨ.ɨnĭăɟɨɨ [ɨnuɨ Ŭlnuĭa. lăĭ.ĭ] ĭl. ɟăɨa-nu.

mŭăɨ (Ŭ) (budi) = mɟă (ɟ, ɨ.) xnun. ɟxăĭă. — 2] (Ŭ) = ăĭɨlĭĭu. — nal. mŭăɨnɨɟa.

mŭĭɟɨɟa-a [Ŭ] nlɨɟ. mŭăɨnɨɟɨɨ = aŭ xĭɟ mŭăɨɨ.

mŭĭɟɨɟa-ĭu θɨl. nlɨɟ. mŭăɨnɨɟɨɨ = ɨĭă xĭɟ mŭăɨɨ.

ŭŭĭɟɨɟa (Pɨɾɾĭɾ.) nlɨɟ. mŭăɨnɨɨ = nɨɟɨlăĭnɨɟa, nɨɟɨlĭɨnɨɟa. — mŭăɨnɨɟa (Ŭ. ălɨɟɨ) nlɨɟ. mŭăɨnɨɨ = xĭăɨnɨ-a [ɨnɨŭ ĭŭă ĭɨnuĭă nɨɟɨɟĭă nŭ xĭɟ nɨɟɨɟĭɨnuɨ mŭă (= ĭŭă), ŭŭ xĭɟ, mŭă (= ĭŭɨ), nŭ xĭɟ, mŭă (= ĭŭĭ), ŭŭ xĭɟ, mŭă (= ĭŭɨ), nŭ xĭɟ, mŭnŭ (= ĭŭă), nŭ xĭɟ, mŭă (= ĭŭɨu)' ăɨnĭɨɨ: nŭ ɟĭɟ, ɟĭɟ, ɟĭɟ, ɟĭɟ, ɟĭɟ, ɟĭɟ, ɟĭɟ = ăĭă, ăɨɨ, ăĭĭ, ăĭĭ, ăĭɨ, ăɨŭ, ăĭŭ = [gia, gie, gie, gii, gio, giu, giu] xaɨŭ ɨŭɨ Ɨɨnl. nɨɟɟɨɟĭă].

mŭɨɨɨĭĭ (Bɨɟăɾ.) = ŭnuĭĭ] ɟɨ ɾ. nal. — nɨĭăɨɨ ɟɨɨɨĭ, ɨĭɨuɨɨ ɟɨɨɨă

mŭɨɨɨĭ (Ŭ) ŭl. xĭɟɨɨĭ, mŭɨɨĭ [Ŭ] = ŭl. xĭɟɨɨĭ. — mŭɨɨĭăɟa (Ŭ), mŭɨɨĭăɟa (Ŭ) = ŭl. xĭɟɨɨăɟa, xĭɟɨĭăɟa. — mŭɨɨĭ (ɨ) = ĭŭ. xĭɟɨɨĭ (ɨ), mŭɨɨĭnɨɨ (ɨ) = ĭŭ xĭɟɨɨĭnɨɨ.

ŭŭŭ ă ŭŭŭ (ɨ) ănɨɟ. ɟɨɨnu = ăɨɨɨuɨ, xĭɟ ɨaɨ ɨnĭɟɨĭă. — mŭăɨ (Ŭ), ɨŭɟ mŭăɨ, ɨŭɟɨ mŭăɨ (ɟ), ɨŭɟ mŭăɨɨ (bogdan). — ɨŭɟ ɟɨɟ ɨ ɨŭɟ

τάδε (γ) = κάδε ὅρεν καὶ σπηγάν· κηε τάδε, κηε τάδι = κίντὸν τὴν σπηγάν, τούτην τὴν σπηγάν· ἰδ. ηε>|ξίς.

τάϊτάκ-α πλεθ. τάϊτάδαηε = ἰδ. κάμις-α.

τάφαη-α (γ. Ἐλβασ.) πλεθ. τάφαηε = ὁ γλάρος, λευκὸν πτηνὸν ὁμ. λάσσιον.

τάφφαφ-α: πλεθ. τάφφηνδίηε (Ἐλβασ.) = ἀπυφρονία, ἀμπερίλημμα (πεπιεσμένη λάξις)· πάκ' ε βάνε κηε πτίης σε δαλάϳφε δίλης τάφφαβ = δὶν ἐδωϳθτε κὰ κάμα τούτε, δότι πυκέστεν πολλὸ ἐμπεδεύμεστε· πολλαὶ ἀπυφρονίαι.

τάβάτ-dτdτ (Βεμέτ.) ρ. ἐνεργ. = πεφτέττω (τὸ αρέαϳ), ἀεφτούτ ἀόρ. τάδάτα, μεσσ. τάδάτουρε πεθ. τάδάτηρ (Βεμέτ.).

τάβάδα (Πεμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, ἐκβάλλω τὴν φλοιδα (τῶν ξύλων) ἀόρ. τάδάδαα, μεσσ. τάδάδαηε πεθ. τάδάδαρ.

τάγϳή (τ) [ἀντικατονομαὶ ἀντὶ ἀαϳή] ἰδ. ἀκίπαε-αε (γ).

τάδαααθά (γ. τ.) ἑκάστης, ἑκάστη κατὰ κάθε ἕνας, κάθε μία.

τά' (γ. τ.) κϳά (γ. hudi) τά' κα (Σ) ἔντ. ἐνερ. = ὅ,τι, ὁποῖον τὸ ὁποῖον, — τά' πικὰ μάτσϳκ γϳάκαν μϳ] ϳαβ = ὅ,τι χρονῶ ἡ γάτα κυνηγᾷ ποντικούς· καὶ κϳά τά' πικὰ μάτσϳκ γϳάκαν μϳ] (γ) καὶ τά' κα πικὰ μάτσκ γϳάκαν μϳ] (Σ). — τά' τϳ bϳϳ̄ γϳά (τ) = ὅπου κάμνεις, κάτσιτσις = κϳά τϳ bϳϳ̄ γϳά (γ) τά' κα τε bϳϳ̄ γϳά (Σ). — τά' τϳ dαϳαά (τ), κϳά τϳ dαϳαά (γ) τά' κα τε dαϳαά (Σ) = ὅ,τι λέγεις.

τά' (γ. τ.) κϳά (γ. hudi) τά' κά (Σ) ἐρωτηματικὸν μόριον· = τί; τά' dα; = τά' κα dαε (Σ) = τί θέλεις. — τά' bάν; κϳά bάν; τά' κα bάν; = τί κάμνεις; νγε τά' ένϳ jε; = ἀπὸ τί μέρος εἶσαι; τά' φάϳε νϳεφτου ἴβτε = τί λογῆς ἀνθρώπους ἔχω; τά' φάϳε γϳέϳε; = ποίου εἴδους; τί λογῆς;

τά' dαααθά (γ) = ἔσσης δέσσετε, ἔτσις δέσσατε, ἔσσαις δέσσετε, ἐσσὶς δέσσετε· τά' dααααθά με κϳάϳε = ἔσσης δέσσετε καὶ ἂν εἶναι.

τάϳ (γ) πάϳ (τ) κϳι (γ) = ἀπό. — τάϳ μάτι = κϳε μάτι = κϳι μάτι = πρὸ χρόνου. — τάϳ στεβέϳε dάρι τανέτ (γ) = ἀπὸ τότε ἕως τώρα· κϳε στεβέϳε γϳεϳ τανέτ (τ), κϳι στεβέϳε γϳέϳ τιλοθέτ (γ) κϳε τανέ ε πιει κρατᾷ (τ) = ἀπὸ τότε καὶ ὡς τὸ ἑξῆς. — τάϳαπάϳε (γ) ἢ τάβροϳε τι (γ) (bogdan = ἀφ' ἑαυτ. — κϳε κυϳε (τ) ἢ κϳε κυϳε τε (τ), κϳι κυϳε (γ) ἢ κϳι κυϳε τε (γ)· κϳε κυϳ τε ἔρθε τύ = ἀφ' ἑαυτοῦ ἦλθες τύ.

τδπαπέ, τδπαπό (Βεράτ. Πεφμάτ.] = ἴδ. dunó

τδπαπδ (Βεράτ.) τδκαπάτ (Πεφμάτ.) = ἴδ. dunáδ.

τδλj (Ἀργυρ.) ρ. ἀνεργ. = ἀνάπτω τὴν φωτιάν· ἀφ τδλj [γ] τδλj [Σ], τδλj (budi) ρ. = ἀνοίγω μέ τὸ κλειδί καὶ χάνω = ἀνοίγω ἁπλῶς μέ κλειδαριάν, χωρὶς κλειδί. — τδλjας λjαλjας = ἀνάβουν τὰ λουλούδια. — σα τδλj ε χjλὰ σας = ἐν μπῇ ὀφθαλμός. — Ζ) φλυζάνω ε τδλj αλ νjε; : — δίχτυα ξίνας [φλυζάνει] κάτω ὁ βάθρωπος ; — ἀντὶ αλjαλj = κλειδώνω τοῦ δα χάματος χαν ἀντὶ αἶνα κλειδί ρ. τδλjας, τδλjας πολ. τοῦ τδλj.

τδλjας : ἐπιχ. = ἀνοιχτά· ἀντὶ. αλjάτς τδλjg (budi) (ι-ε-τς) τδλjατς [χ] = ἀνοιχτός-ή-όν Ζ) ἀνοιγμένος-η-ον· ἀντὶ (ι-ε-τς) χλέκατς-ι-ε ἢ (ι-ε-τς) αλjάτς.

τδλjο-ι (γ) τδλjε-ι (Σ), χάνατ ε [κ] = πλατύ. τδλjατς, τδλjατς = κοινὸς κλειδί.

τδλα (Ἐλβασ.) διανύ] [Τιφιν.] τραχτδν] [Βεράτ.] χ. ἀνεργ. ἀλχ. τδλjμα-ε-ι μετχ. τδλχμα πολ. τδχτμα [Ἐλβασ.] = ἐξαφανὰ ἀνακάπτω, ξανακαπάζω τούλ' ε κρασάτας.

τδχυdεj (τ bogdan] τδχυδ] [χ] τδνιτσίτε ἰν· [Πεφμάτ.] = χ. ἀκτιμῶ, ἀκαίζω, τδδ τιμάν, τδδ ἀξίαν τρόχχρονός τινος.

[ν-ι-τς] δδχυdεν [bogdan] = κολάτσομαι. — γνὸς' ι πα τδχμάτας = δδάμας (λίθος ἀκατέργαστος, λίθος πολύτιμος). — ε τδχμάτ πα βjλjάν = ἀκατέργαστον κόκκον ἀξίζει. — τδχμάτα (τ) τδχυδχα [bogdan] τδχυδχα [χ] πολ.

τδχμάν (τ bogdan). τδχμάτ· (γ) πλατ. τάχμάτας, τδχμάτας = ἀκατάστατος.

τδχμάτdαν : (γ) χ. ἀδδ. = τρίδχα μάτδ = χίνομαι ἕξω φρενῶν· [ν-ι] τδχ μάτdατα (γ) = ἐξ ἕξω φρενῶν, μανιακός.

τδτdj ('Ιωαδδ) χ. ἀνεργ. ???

τδπdj (Ἀργυρ.) πλατ. τδπάτς, τδπα-jε ['Ιτσκο-'Αλβανιακὸς] τδπάτα-jε (τ) = νjὲ τσίπα φλjὰς αjε λjάχα τδχ μάjατ τε κρὰς· αjμάτα κοχ ι bjάχα δυ τjὶ αjμα λjὸ, ε λjὲ τε τάjε κόκκα τδπάτα = [παρωρία ἐπὶ ὑπερηφανείας τῶν πλουσίων ποκχῶν] πλατ. τδπάτας.

τδχτχδάτ-ατ [τ]=απλοχὰ πλατ. τδχτχδάχτ καὶ [Πεφμάτ.] τδχτχδά-

ου. hμrδῖα-ια (γ) dι πῆμαhς ε ᾳ̃ς τσμτμόι (τ)=dι πῆμαhδ' ε ᾳ̃ς hμrδῖαις (γ) πλεθ. hμrδῖαμτς.

πδῖρδε-μι πλεθ. πδῖρδεντ=ἡ φωλιὰ τῶν πτηνῶν ἴδ. φωρρῖε-ου (Πυρρίτ.) γρᾶδε-κ (γ. Μελμτσίκ).

πδῖπτ (Ἐλβασ.) πιδεῖ (Τυρκν.) (ὀρθότερον), πιδῆρ (Σ) δτεῖ (Ἀργ.) ιδῆτῖ (Πυρρίτ.)=πτερύζομαι λέγ. πδιβτῖπτ-ιτ-ιτ μτχ. πδιβτῖρ.

πδῖπῖτ-ε (Ἐλβασ.) ἴδ. πιδτεμ-κ (Τυρκν.) πλεθ. πδῖπῖτμτς.

πδῖτ-ε (Ἐλβασ.)=εἶδος παιγνιδίου τὸ ὁποῖον παίζουν τὰ παιδία. τε λμόῖς πδῖτμτς! ιτιμ: λμεῖμτς djέμτς νμτ-ιτ dὸ: dέμτς χέπτμτς ε πιάτμτς bis με πμλ-μς dέμτ' κτι ε ιτ-ὸτς. Τε λμόῖς πδῖτμτς τε μέμτ χέπτμτς, ε ιτὸς ιαμτ με χέπdῖ: ιτεχέμτ πὸ πδῖτιτ πιάτμτς με χέπdῖ τε ζᾳ̃ε ιτεμ ε τι hιέτς με dέμτς θιιτ' κτι ιτὸς ε ζᾳ̃ιτε: ιτιdέ ιτὸς ε χέπτς ε λμόῖτ πδῖτμτς, ιτὸς μιτ τι dέτε πὸιτιχμε γμδθτμε.

πδῖτ-ε (τ)=χέπτς. 2) τιαρὲς, ὁρᾶς, πιάτμτε νᾳ̃ε πδῖτε ιτιλμεῖ (τ)=νᾳ̃ε πιάτμε dμτῖτ ιτιλμεῖ (γ). —3) (τ. γ)=κόμμα (Τυρκ. ταρτάρ).

πδῖτμτ-ε (Πυρρίτ.)=οἱ κόμποι τῶν ὡρολογίων πλεθ. πδῖτμτντ.

πδῖτχ-ε (Dibrë) πλεθ. πδῖτμτχτ=ἴδ. dεcίμτμτ-ε.

πδῖτὸδ-ε ??? πλεθ. πδῖτὸτμτντ.

πδῖρ (γ) ἴδ. φδῖχ (τ), πδῖχ (τ), μιδῖχ (τ), ντδῖχ (bogdan) κχι ντδῖρ (bogdun), μτπδῖρ (γ) ἢ μπδῖρ (γ) ἀλλ. πδῖρε, μτπδῖρε, μτbῖρε, μτπδῖτρε, μτδῖτρε, μτχ. πδῖρε μτπδῖρε, μπδῖρε, μτπδῖρε, μτδῖρε.

πδῖρττ (γ) ἀπλ.=κτμτρῖτμε. ἴδ. φδῖχμτρε (τ), πδῖχτμτρε (τ), μπδῖχτμτρε (τ). ἴτι δὲ μτπδῖρττ (γ), μπδῖρττ (γ), κχι πδῖρτ (γ) μπδῖρτμε (γ), μπδῖρμε (γ), μτπδῖρμε (γ) μτδῖρμε.—ι-ιτ-ιτ πδῖρττ (γ), μτπδῖρττ, μπδῖρτντ (γ), μτδῖρτντ (γ) ἀπλ.=κτμτπτιχ-τμτν. —πτδῖρχζ ἀπλ.=ἴδ. πδῖρτμε.

πδῖρτμτ-ε (γ) ἀπλ πλεθ. (πδῖρτμτντ).

πδθτιβ: μ ἀπλ. (γ. τ.)=ξεπλένω, ἀκρώτομα. — πδθτιβ πδτμτθτντ=ξεπλένω τὴν κεφαλήν. — πδθτιβ γμδῖτιτ=ἀκρώτωσε τὸν φράκτην. — πτδ. πδθτιβμε.

πδθτ-ε (γ. Μελμτσία) πλεθ. πδθτμτντ ἴδ. πδῖτπτ-ε, πδῖτμτ-ε (τ).

πδτμ-ε (τ) ἴδ. dτιdτμ-ε.— πδτμ βῖμτ (φωτιά, φῶς).

πδτχ-ε (γ) πλεθ. πδτμτντ ἴδ. γβῖμhτ-ε (Ἐλβασ.) πδτχ-ε (τ) πδτμτ-ε

πλνδ. πᾶτατς=καμμετάσι κοιν. — s Ἐάτατ πᾶτατ πᾶτατ=τὸ ἔκατο κομμετάσια, κομμετάσιατ. νῆς πᾶτατς (τ. γ.)=ὀλίγον, μικρὸ σκέλι, μικρὸ φίχι. νῆς πᾶτατζε ὁπτατς. [Ὅπατς ἐκ τοῦ ὄψιχ καλῶς ὀπτ =ψοφᾶ] νῆ πάτατ (Σ) νῆ πάτατζε (Σ. ὁπτατς) νῆτ γτίρατζε (Σ) ὅδ. πάτ. πάτατζε, πάτ γῆς, πάτατζε γῆς.

πᾶπαγγε-ε (γ) πλνδ. πᾶπαγγίτς=μικρὰ πράγματα, πλήθεσαι, τᾰ βόγγλια.

πᾶπάν (γ. bradi) ρ. τρετσηρόπ. ὅδ. πάπον (τ), γῆς βάν (Ἐλβασ).

πᾶπῆ (Σ) ρ. ὅδ. πᾶπῆ=ἀνάγω. πᾶπῆμι πλνδ. πατ. πᾶπῆ. — πᾶπῆμε νῆς βάτγε (Σ) ὅδ. ἀμάγμι (γ).

(ι-ε) πᾶπῆτατς (Σ) ὅδ. ι-ε ἀμάτῆς (γ).

πᾶπῆπατ-ατ (τ) πλνδ. πᾶπῆμάτς=καπῆμαι-ατ (γ) πλνδ. καπῆμάτ]τς=μικρὰ παιδία.

πᾶμπάδαγ-α (Βεράτ.) κοιν. φάπατ πλνδ. πᾶμπάπατς

πᾶπαγγατ-ε (Σ) πλνδ. πᾶμπγγατς=κορὶς [ὅ. γραια. τσιμπούρι] κοί πᾶμπαγ-ε (Τυρα) πλνδ. πᾶμπατς=μικρὸ-α.

πᾶπαγ-ε (Καβ. Κορῖτσ) πλνδ. πᾶμπατς=πζουζιμὰ (=ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον) (Τυρρ. gulà) κοί (κατ' ἀνογραμματισμὸν κίμπᾰ-ε πλνδ. κίμπᾰτς.

πᾶπάγ (γ) ὅδ. πᾶμάγ (τ) πᾶμάβμ (γ)=ὅδ. πᾶμάνμ (τ).

πᾶπάμ-ε (γ) ὅδ. πᾶμάμ-ε (τ).—ι-ε-πᾶμάπάμ-ι-ε-πᾶμάπάμ (γ. συγγ.) ι-ε-πᾶμάπάμ-ὅμ (τ)=πολίτημες.

πᾶπε-ε (Περγάπ) πλνδ. πᾶπατς.—ἢ πᾶπες=ἐξ μι βάβ τε βίγβάβ.

πᾶπ-ε (Περγάπ)=γυπὶς (Τυρκιστὶ kuzúdu), π' λβάβ πᾶπ' ε ὄπ πα κρεκόλατε.

πᾶβμα (γ) ὅδ. βᾶβμα (τ) πᾶβμα (τ) μπᾶβμα (τ).

πᾶβμε (γ) πᾶβῆ (Καβ.) ἢ πᾶπες ρ.=ξυσχίζω, ὅδ. ἀμβμες (γ).—μᾰ πᾶβμ μάπᾰβμα (τ)=μι ὄμβμι μάπτατα (γ). πᾶβμα=ἀμβμα (γ).

πᾶπάδε-ι-ἰτ (γ)=ὅδ. ἀπάδε-ι-τ-ἰτ (γ).

πᾶπάτπμ (γ)=ὅδ. ἀπάδτπμ (γ).

πᾶπάδμ ὅδ. ἀπάδμ.

(ι-ε-τᾰ) πᾶπάδμᾰ ὅδ. ι-ε-τᾰ ἀπάδμᾰ.

πᾶπάδμᾰ ἐπῳ.=ὅδ. ἀπάδμᾰ.

πᾶπαβμι=ὅδ. ἀπάβμι.

τδνιλήχτε ἐπίρ. = ἴδ. δνιλήχτε.
(ι-ε-τε) τδνιλήχτε ἴδ. ι-ε-τε δνιλήχτε.
τδνιλήν (Παχμέν.) [τνιλίζω = χτίδνω, ἴδ. τχιαχδήλ ρ. ἴδ. τχιχτζνλ ρ.— τδνιλήτνιμ = ἴδ. δνιλήτνιμ ρ.
τδνιλητνιρ-ι-ήν (Παχμέν.) = χτίδνιμένι-ι.
τδνιλιήλ ἴδ. δνιλιήλ.— τδνιλιήχτμ ἴδ. δνιλιήχτμ.
τδνιλήλ ἴδ. δνιλήλ.
τδνιχζήχτι ἴδ. δνιχζήχτμ.
τδνιχνήλ ἴδ. δνιχνήλ, τδνιχνήχτμ ἴδ. δνιχνήχτμ.
τδνιτχτχήλ ἴδ. δνιτχτχήλ, τδνιτχτχήχτμ ἴδ. δνιτχτχήχτμ.
τδνχβλήχήλ ἴδ. δνχβλήχήλ, τδνχβλήχήχτμ = δνχβλήχήχτμ.
τδνχβλήχήνχ-ο πλνδ. τδνχβλήχήνντχ ἴδ. δνχβλήχήντ-ι.
τδνχβλήχήν-ι πλνδ. τδνχβλήχήμντχ ἴδ. δνχβλήχήμ-ι.
(ι-ε-τε) τδνιλήχήντχ (γ) ἴδ. ι-ε-τε δνχβλήχήντχ (γ), καὶ (σπάν.) ι-ε-τε τδνχβλήχήτχ ἴδ. ι-ε-τε δνχβλήχήντχ (γ).
τδνχβλήχήντχ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. δνχβλήχήντχ (γ).
τδνχβλήχήντχ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. δνχβλήχήντχ (γ).
τδνχμιλήλ (τ) ἴδ. δνχμιλήλ (τ), τδνχμιλήχτμ ἴδ. δνχμιλήχτμ (τ).
τδνχμιλήχτ-ε (τ) ἴδ. δνχμιλήχτ-ε πλνδ. τδνχμιλήντχτχ.
τδνχχρήτνιμ (Παχμέν.) ρ.— τδνχχρήτνιμχ λχνδήχτχ = χάπτνιμ, χρήτ λχνί. λχτε χίας τὸ τριαντάρουλλον, τὸ γαρύφαλλον κ.τ.λ.)
τδνιτι ἴδ. ρ. δνιτι.
τδνιτο ἴδ. δνίτο ρ.
τδνιτ-ι-ίτ (γ) τδνίτ-ιτ-ιτ (τ) ἴδ. δνίτ-ιτ-ιτ (γ) δνίτ (γ).
τδνιτχτχ ἴδ. δνίτχτχ.
τδνιτχτ-ι-τ-χν ἴδ. δνίτχτ-ι-τ-χ, πλνδ. τδνίτχτιτχ, τχτχ δνλ.
τδνχήτν-ι-χ (Παχμέν.) ἴδ. χνχήτν-ι-χ (γ) πλνδ. τδνχχήτντχ.
τδνχήτνιζχ-χ (Παχμέν.) ὁπτακρ. πλνδ. τδνχχήτνιζντχ καὶ δνχήτν-χ πλνδ. τνχήτντχ.
τδνιόχ ἴδ. δνιχ, τδνιόχτχ ἴδ. δνιόχτχ.
τδνιόχχτχ ἐπίρ. = ἴδ. δνιόχχτχ.
(ι-ε-τε) τδνιόχτχ ἴδ. ι-ε-τε δνιόχτχχχ-ι-χ.
τδνιχτ ἴδ. δνιχ ρ. τδνιόδμ ἴδ. δνιχδμ.
τδνιχδήχτχ ἐπίρ. = ἴδ. δνιχδήχτχ.

[ι-ε-τ] τϋκάρδετ = ld. ι-ε-τ δικάρδετ.
τϋκουjάδεμ (τ) ρ. = dtλj νγκ κουjάδεν, σ' κϋμ κουjάδι με.
τϋκοδίj ld. δκοδίj ρ. — τδκεπλjεμ ld. δκεπλjεμ ρ.
τδκουρρέj ld. δκουρρέj, τδκουρρίζεμ ld. δκουρρίζεμ.
τδκουρρίμ-ι ld. δκουρρίμ-ι πλεθ. τδκουρρίμετς.
τδκρεμπέj-άεμ (Πεjμέτ.) = άπτκλίνω, μκλκαίνω, άντθ. νγκρεμπέj].
[ν ε] τδκουδjάδεμ-ι-ε-jε = άπκεγρίζετκς. πλεθ. τε-τδκουδjάδεμ [άι τκι ρέμετ. τδκουδjάδεμ άντθ. νγκουδjάδεμ = περιγράφομαι].
τδκουδjάμ-ι (bucli) άντθ. νγκουδjάμ-ι πλεθ. ετε.
τδκρέz ld. δκρέz ρ. τδκρίzεμ = ld. δκρίzεμ παθ.
τδκjίj ld. δκjί].
τδκjόν-ε: ld. δκjόν ρ. τδκjόνεμ ld. δκjόνεμ.
τδκjούέj [τ) ld. δκjούέj (γ), τδκjώέj (γ) = δκjώέj (γ) και (συνχ.) τδκjέj ld. δκjέj (γ). — παθ. τδκjνjίεμ = ld. δκjνjίεμ.
τδκjύέj και τδκjύj = ld. δκjύέj και δκjέj (γ). — τδκjίzεμ = δκjίzεμ.
[ι-ε] τδκjίεπτ-ι-α (Πεμμέτ.) = ld. ν-ε λjίεπτ-ι-α, ι-ε λjίbεπτ-ι-α.
τδμπjεπέj-α (bogdan) = άτυρίκ. π. χ. τδμπjεπέj ε δνανέj (bogdan).
τδμόέj (budi) ρ. = άνκμάζω — τδμόνεμ παθ. — Κjάτι πε: τϋ κjυαjεσόεμ, με τε μάδε τδμπjεπέj, κλμb' ε άσάε άεπε:τσόεμ, κ jυ φάλj ν νjεμ (bogdan).
τδόέj [τ) και τδjέj (γ), ντδόέj (bubi) = σκάνω, νγκ (άπί ζώα και άνθρώπους) ε τσδκ βίνδιτ = ε νγκίτε βίνδιτ = τκι άτέμετκ άπί πϋτ τϋπτκ. — τδϋδκ λjέπτωμε νγκ άτjέρτκι — τδόνεμ [τ) τδjέμ (γ) ντδjέμ (budi) παθ. 2) τδϋj [γ] ρ. άπφ. = σπάλλω, κόκ σπάλνω, πίρτκ. — ld. δπϋδ [τ) = τϋ πνγσίνω [άμόνω) και άμγσί] = τϋ σπάλλω [άμόνω]. 3) τδϋj [γ) ρ. = άγτίρω άκ τκϋ δπτκι. — τδϋjεμ = άγτίρομαι, έξπτνώ. — τδϋj χρωδί [Σ] = χρτκσπλjέ. — τδϋjεμ χτκσίλ = χρτκσπλjίjεμ.
τδϋκ: (γ. Μκλjκσίκ) άπίχ. — χάλj τδϋκ = φάλj δκσίρτ.
τδϋκ-ατ [τ) πλεθ. τδϋκεμτ = σρωφί κτσπδς.
τδκσάκ-jα (Λjγφ.) πλεθ. — νεμτ = κσωμίδκκ δίπϋ τε βόγκλjα.
τσέφ-α πλεθ. — τδκαντ [γ), τδϋκ-ατ (Σ) χρτδϋκ-ατ (Σ) μφ-τε-ι-κατκτ-ι bίε με τϋϋκ = μπδτέε μάjε' ε γίδτιτ χίκφα πκε γίδτιτ μπθ, κδί ε δκjεζ πφτjίjεζ ε ι bίε τάτεφιτ.

κῶνοι (Παχμάν.) ἴδ. dianá.
κῶνοιδ (Παχμάν.) ἴδ. dianóδ· τσονείλjι (Παχμάν.) ἀρσ. τσονείλjα θηλ. dνονσ. ἀνορ.=κάποιος, κάποια. — τσίτσ' (Παχμάν.) ἴδ. dirtσ.
κδωμάγ-jα (γ) πληθ. τσωμάγjες=ἡ κοιμωμένη ρόδος.
κδόη α (Τυρν.) ἴδ. γjάβj-α πληθ. τσόνατς.
κδοωdi-α (τ) τσνdjε-α (γ) μjραικολi-α (Σ) [Λατ. miraculum] πληθ. μjραικολίτες=θαύματα.
κδοωdio-di-á (γ) καὶ κδοωdiτ-ἐτ-ἐτ (τ) = κάμνω τι νὰ θαυμάσῃ — τσνdiτσα, μjραικολίjες=θαυμάζω.
(ι-ε) τσοωdiδῶμ-ε=θαυμαστὴς-ή.
κδοωσό-di-di (Παχμάν.) ἴδ. κjόλα μ. (Ἐλβασ.) καὶ τσοωσίτ (Βερ.-Παχμ.).
κδούκ-α (Παχμάν.) πληθ. τσόωατς=hjάγjες' α μαλjίτ ἴδ. σούκ-α πληθ. σούατς.
κδούς α (Παχμάν.) ἴδ. σαjσαι-ι=χάμαρος πληθ.=ατς
κδούς α τὰ σώβολα καὶ μαμμὶ παιδίου πληθ. τσόωατς
κδουσίjμdjι-ι (Παχμάν.) εἶδος πετρωτοῦ πληθ.=ήjjες
κδούχ-α ???
κδούσ-α πληθ. τσόωατς καὶ τσόλι-ι (γ. Μαλjεσία) παιδὶ ἕως 14ων ἐτῶν.=νέος, Ἀρχαῖα Σκουτεὰ κδνds=νέκυια] ἴδ. dικλjόδ-ε=νεκνώνω, dικλjε-ι=παλικαρίσι
κδουγαφjόν (τ) χ. ἐνεργ.=πεζεύω.
κδούφ-α (τ) πληθ. τσούπατς, τσόνσ[α, πληθ. τσούπατς ἴδ. τσνσαφ-ε, γόνατ-α, βάdj-α [Βουλγ. τσούπα].
κδουνί (Παχμάν.) τσουπίτερ πληθ.=κjόλα-τερ γυαλιὰ (διὰ φυτοῦ).
κδούφε-χου (γ) τσούφαφ-ε (Παχμάν.) ιθύς καὶ νόμιμα εἰς δίκλεπτα πρὸ[jjάτες κρέατ πληθ. τσούγγι]τες.
κδουχγού (γ) μ.=κρέατ τσουχγόν=ἡ βρύσις τρέχει.
κδούφαφ-α πληθ. τσούφατς=ἴδ. πυλjὶ dόσ-ι, φάφ-ε-
κδουφφ-α πληθ. τσούjφατς=εἶδος θαλασσίου πετρωτὰ bίσσια ὅπου τσούφα (Παχμάν)=ἔβρυχε μεγάλως (μετωχγ)
κδούτφφ-α πληθ. τσνούτφατς=ἡ τσόνφα (τοῦ κρουνοῦ)
κδούφφφ-α πληθ. τσούφατς ἴδ. dδνίφαφ-ε
κδπαδόσφ ἴδ. dπαδόσφ.
κδπαγνάφ-σόjφ (τ)=ἴδ. δπαγνάφ-σόjφ (τ).

πλπαγαϊβ-αϊβμα (γ)=ßδ. βπαγαιεβ-αϊβμα (γ).
πλπαγαϊβ-αϊβμα (γ, πανβ.)=ßδ βπαγαιβ-αϊβμα (γ).
πλπαγίαρ-α: ßδ. βπαγίαρ-α πλνθ, πλπαγίαπτ.
πλπαγίμ-α πλνθ, πλπαγίμπτ=ßδ βπαγίμ-ι.
πλπαγπβπάρ-ι-α-jα ßδ. βπαγπτπάρ-ι-α-jα πλνθ. πλπαγπτπάρπτ ἀρπ. βπαγπτπάρπτ θνλ.—καὶ πλπαγιμπάρ-ι-α-jα ßδ. βπαγιμπάρ-ι-αjα πλνθ πλπαγιμπάρπι ἀρπ. πλπαγιμπάρπτ θνλ.
πλπάλ-ρα ßδ. βπάλ-ρα,
πλπάλρ-ι-α-jα ßδ. βπάλρ-α α-jα πλνθ. πλπάλρπτι ἀρπ. — πτπ θνλ.
πλπάρπ, πλπάρβπτ=ßδ. βπάρπ, πλπάρβπτ.
πλπήτ ßδ. βπήτ.
(ι-α-τπ) πλπήτπ ßδ. ι-α-τπ βπήτπ.
πλπήτήϊ ßδ. βπήτπϊ.
πλπαγόϊ ßδ. βπαγόϊ-πλπαγόβμα=ßδ βπαγόβμα
πλπαγόπαρ ßδ. βπαγόπαρ.
πλπαγόπαρπ-ίβγπ. ßδ. βπαγδλβϊγ-ίβγμ.
πλπαγδλβϊδ-ι (budi) ßδ. βπαγδλβϊπ-ι πλνθ. πλπαγδλβϊπτπ.
πλπαγδλίπβ-α πλπαγδλβϊμπ ßδ. βπαγδλβϊπβ-α, βπαγδλβϊμ-ι.
πλπαδλβϊπαμβπα-jα=ßδ. βπαγδλβϊπαγπάρ-ι-α-jα καὶ
πλπαγδλβϊπαμάρπα-jα ßδ βπαγδλβϊμπάρ-ι-α-jα.
πλπαγδλάδμ ßδ. βπαγδλάβμ.
πλπαγπάϊ-άβγπ ßδ. βπαγπάϊ-άχτα.
πλπαγάρδ ßδ. βπαγάρδ-πλπαγάρδβμ=βπαγάρβμ.
πλπαγδλγϊ (budi)=ßδ. βλαγδλϊ.
πλπαμπάμπ-ι-α (Πμμάν.)=ἀπ σὸμ μα ἰπσὸζ (κπδὼς πτπζτπτι τὰ φάλλα τπὶ κπτπνί). ßδ. πμπτπάτ.
πλπαμλϊγϊ ßδ. βπαλϊγϊ, ßδ βπλϊμϊ (τ), ßδ. βπλϊγϊ (γ).
πλπαπάπμπϊ-άβγπ=βπαπάπγϊ-ίβγπ.
πλπϊ-ίβγπ (τ) ßδ. βπϊ-ίβγμ.
πλπὰ-ρα (τ) ßδ. πλπὶρ (τ. γ.).—πλπὶπ μα μρπτ=πλπιρ μα μρπτ.
πλπὶρ-πα (τ. γ. bogdan) πλπὶβ (τ)=ßδ. βπὶρ-ιμ.
πλπίμμ-α, πλπίβμ-α (budi) ßδ. βπίμμ-α, βπίμμ-α.
πλπίαμ-ι ἀρπ. πλπίμπτ-jα θνλ. ßδ. βπίμμ ι-α-jα. πλνθ. πλπίμπτπ ἀρπ. πλπίμπτπ θνλ.

πλαγ/ώ-άχνω=ἴδ. πλαγ/ώ-άχνω.
πλαγ/ώ άχνω=ἴδ. πλαγ/ώ-άχνω.
πλησίο-ω (burdi bogdun-Ω)=διυρίζω, (ἀγκαπανιτικῶς καὶ ἐθιμικῶς) κατεπείγω dialáj=διυρίζει τὸ κανόνι.—νε πλησίωσ-ι-κ=διυρίκρινος-η, κα-πλησίδωσ-κα=ἐπίθ.=ἡ διυρίκρισ.
πλησίν (=) ἴδ. πλήσιον. (γ) πλήσιαλ (τ) καὶ πλησιάλ (κ) (bogdun).
πλησίον (τ) κοθ. τσὶ πλησιάλ, ἀπαλλοτριώ-σνα (Πυρ.).
πλήν-άχνω ἴδ. πλαγ/ώ-άχνω.
πλησμέ (bardi)=ἴδ. πλησμέ.
πλόσκ-α (Τερσν). πλοσκί-ι (Κρυ[κ]α) πλοθ. πλοσκάσκ ἴδ. λιμπάσκ (Ἐλ. δασ. Βυρά) πλασκ-ι (Σ).
πλουτώ-ώ (τ) ἴδ. ἀπαρρόπ-ω.
πλουτώχης (τ) ἐπίς=φτωχός, φλαμπζέ (τ), φλαμπ (χ. Σ.) μπακαρόπ-ς (Σ) [χ-βάλ-ι καὶ φόκ[κ-]ος], πδρσ-ι (τ. γ.).
πλούσ (Πυρίτ.) ρ. ἐνερ.=ξεφλουδίζω τὰ καλαμπόκια.=πλούσιν κοθ.
πλούσ-ι-κ-ία: πλοθ.-σιτς κρε.-σιτς ὑγκ.=κὶ κ κβὶ κ[κ] πλούσ.
πλουτ[κ]ώ-κ (τ) πλοθ. πλουτ[κ]ώχης ἴδ. πλουτώ-κ καὶ φτωχ[κ]ώ-κ (Τερσν.) πλοθ. φτωχ[κ]ώχης.
πλυκ-ί (τ)=ἴδ. πλυκί (τ) πλυκ-άχνω=ἴδ. πλαγ/ώ-άχνω.

Γ

γάλ-α (γ) πλοθ. ἀγάλντε.
γλώ-ι πλοθ. γλώτε καὶ γλώτε=δόντια· δοντιά. — γλώς (bardi) καὶ γλώσσα (Ἰακώβ[κ], γλώ-ι (Σ). — γλ' ι ἀγίτερς=ὁ Λάγερνος, ὁ Ἀμερικάντε.—γλ' ι μπρόμπτους [bogdun]=ὁ ἐπιτρόπος δοντιῶν· πλοθ. γλώτε. — γλ' ι μπνγ[κ]ώτε=ὁ κιγκρινός· φρόνιμος· καὶ γλ καὶ νγκρι=ἔχει χάρον σημαντικά, κλπ. ὁ ἄνθρωπος. — γλ με λάβτ=καμάτης.
γλ-άδις, γλ-άδια=δοντιανερία, δοντιάλαγία.
γλ-άδιασμ-ι (γ) γλ-άδιτσμ-κ (τ)=δοντιανέρια, δοντιάλαγα.
γλ[κ]-άδ[κ]ω (Ἐλβασ.) [γλ-ι καὶ λβρ-ι]=ἡ ὀμ., τὸ νερόνιον τέζον καὶ γλ-μβάζ-ι (Βυρά.) πλοθ. λείπ.—κουλ[κ]νιάζ-ι (χωρ.), λ[κ]ιλ[κ]ιάζ-ι (Πυρά.), βάζ' ι νέρουλε (Σ).

ανάψα-α (γ) λήψ-α (τ) = τὸ ἐκ τοῦ κράατος ἐξερχόμενον πάχος· πληθ. λείπει. — γιάλε μι ανάψα (γ), γιάλε τα ανάψε (γ) γιάλε τα λήψε (τ).

ατ: ἀντωνυμία = αυτ· ναμάου ὀτ = ἡ ἀνθρώπες που· ἀμάλε ατ = οἱ πέ. κνοι που. — Ὅνομ. ατ-άτς = ὁ πατήρ σου, γεν. τ' ατ-έτ = τοῦ πατρός σου· αἰτ. τ' ατ-άτς = τὸν πατέρα του, ἀφαιρ. τ' ατ-έτ (πληθ. λείπει).

άτε ἀρτ. ὁποι θηλ. καὶ μόνε = ὁ σός ἢ σή ὁ ἰδικός σου ἢ ἰδική σου. — γέλε μόνε θε = γέλε μόνε θε = σὺ αὐτὸς εἶπας.

ατ-βλέ = ὁ ἀδελφός σου.

ατ-βλέχρε = ὁ πενθερός σου (πληθ. λείπει).

ατ-δέρ = ὁ υἱός σου.

ατ-γρόδ = ὁ πάππους σου.

ατ-δόνδρε (γ), ατ-δόνδρε (τ) ὁ γαμβρός σου.

ατ-θάθρε = ὁ πρόγονός σου.

ατ-χόν = ὁ κόρτός σου.

ατ-κατσάν = ὁ ἀνδράδελφός σου, ὁ γυναικάδελφός σου.

ατ-κοντέρ (γ) ατ-κανθέρ (τ) ὁ ἐξάδελφός σου.

ατ-σίν = ὁ ἀνεψιός σου.

ατ-άτς = ὁ πατήρ σου.

ατ-ατσέ = ὁ θεῖός σου.

ατ-κέρα = ὁ μητρυιός σου.

ατ-δάδ = ὁ σύζυγός σου.

Φ

φάβ-α [Λατ. faba] (πληθ. ἄχρηστος) = κόκκος, κοιν. κουκκί ξεφλουδισμένον.

φάϊ-ι (γ. τ) πληθ. φάϊτε (θ. φάλϊ-ι (Τόσκ.).

φᾶϊ (γ) ρ. ἐνερ. = φουσκόνω, 2) χνοτσόνω τινά, θ. νγλιϊ. — φράσις: φᾶν-ε τρόϋτε μπιάβτσε = κουσκούτ.

φάϊχι ρ. ὑπόθ. = φουσκόνω. 2) χνοτσόνω. θ. νγίχα, σ' ι φάϊτε τρόϋτε = δὲν χαμίζει τὸ καρβέλι του.

φαϊνόϊ (τ) θ. χαρτί.

φαρσάρ-ja (δ. φαλβούρ-ja πληθ. φαρσάρε).
φαλήτσ-a (Σ) = τσαρέτσ-ι (Τερπν.).
φαλτσολαγ-άρι (τ) φαλτσαρ-άρι (γ) καὶ φαλτσάρ-άρι.
φαλτσάρ-ja θηλ. = δ. φαλτσολαγάρι, φαλτσάρ-ja.
φάλτσ-ja πληθ. φάλτσε [Λατ. falces, Ἑλλην. φάλξ] = πρόσωπον, ὄψις καὶ ὄψη = τὸ ἔμπροσθεν μέρος. — ι θέτ̃ν νὰ φάλτσε = τοῦ εἶδεν κατὰ πρόσωπον. — β) πελεκίθι. 3) εἶδος ἰχθύος κοινῶς = γλῶσσα. — καὶ σήμερ-α. 4) γενεὰ (30 ἔτη μία γενεά). — φάλτσ μέρ-νέρ-κετ ἐπιφ. = ἐμπροσθέν μου-σου-κόσμου. — ε' χαμ πῦ ε φάλτσ τε dὲλj πρεπάρε bὲτσε = εἰσχίσματα νὰ περιοπτεύθῃ ἔμπροσθεν τοῦ κέρατος. — ἀπ' φάλτσ = ἔδρα πρόσωπον, ἐνδεχόμενα. — μάγγ φάλτσ = λαμβάνω θάρρος. — τσῆρ φάλτσετ τε Μάλit (Μάτσα) = μὲ τὸν θεὸν (ἔρχομαι). — φάλτσ νjέζζῦ = πανηγυρίζ τῶν ἀνθρώπων. — πάτ̃ῦ φάλτσε' ε ζζέ! νjέρι με dο φάλτσ = ἀπερίσπαστος ἀνθρώπων. — πάτ̃ῦ φάλτσε' ε bάρdε. — dὲλjῦ φάλτσ bάρdε! dὲλjῦ φάλτσ ζι. — dυλj με φάλτσ τε bάρdε. — dυλj με φάλτσ τε ζζέ! — ι ἀbάλτσ φάλτσετσ. — ι κυνδύφτσ φάλτσjε. — dι φάλτσ νjέζζῦ, τρι φάλτσ νjέζζῦ = δύο γενεαί, τρεῖς γενεαί, (30 ἔτη μία γενεά). — φάλτσbάρdε-ια πληθ. φάλτσ bάρdετσ, = ἀπερισπάστους κτλ. — εὐφραντσέσκ-ε περιπλανᾶται χειμαρρώδεται. — φάλτσ-ζ-ια πληθ. φάλτσ ζάτσ = κατροχαμένος, ἐντροπιασμένος, ἀπαίσχημος, ἀδόκητος. θηλ. φάλτσ-ζέζ-α πληθ. φάλτσ-ζέζετσ.
φάλτσ-ι : ἐπιφ. = παρρησίᾳ.
φαλτσολαγ-άρ-ι-ja. πληθ. φάλτσ-λαγάρετσ, φάλτσ λαγάρετσ. καὶ
φάλτσ-ῦδζ-α : πληθ. φάλτσ-ῦζετσ.
φάλτσ-βάρdε-α πληθ φάλτσβάρdετσ, φάλτσ-bάρdετσ = κατρακυλίσματα.
φαλαχ-ja καὶ φαλjάχ-ια (Σ) = μάντις.
φάλj-ι (Τάσιν) φάj-ι : πληθ. φάλjετσ, φάjετσ νjέρ-ι = ἄμοιρος, ἀφίλτατος, ἀμοιρία — ἰδ. φαλjέj.
φάλj ῥ. καὶ νφάλj (budi) = χαίζω, 2) συγχωρῶ. — φάλj με dενdίν = χαιρετίσματα. — φάλjεμ πρθ. καὶ νφάλjεμ (budi) = δίκαιον, πρέπον, 2) συγχωρῶμαι. — ι φάλjετ Ζότσ. — γεζιόσδ! (Παμφ.) γεζιόσδι (πληθ.) φάλjεμ = χάρις, ἀπόλ. — φάλjεμ νdέτσε = εὐχα-

μιστῶ.— φάλjεμι. ζῶτ = πρασινῶ κόμι. — ου φάλj διάλι, γε ῶάλι νἰς ἄβτ = παρηθῆτ διάλι.

φαλjασάι-ἀτ (τ), φαλιασέι-ἀτ καὶ (συνῃρ.) φαλjασῖ-ἀτ = πᾶς ἰέρακας, κοινῶς ἀβελφαλίκι —βράρρ' ε φάβουλjῃ· πλνθ. φαλjασάjτε καὶ φαjασάjτε.

φαλjασάρ-jα, φαjασάρ-jε, λjαράβ-ι [ἰδ. λjάρ-κ] πλνθ. φαλjασάρτε, φαjασάρτε.—ος Ἰωάννου πῆρ λjάπνα].

φαjτασάρ-ἀρι, (τῶρα) φαjτασέρ-ἀρι (τ), φαjτασέρ-ἀρι (γ) καὶ φαjτασέρ-ἀρι πλνθ. φαλjτασάρτε = ἀμαρτωλός.

φαjτάρ-jα, φαjτάρ-jε· πλνθ. φαλjτάρτε φαjτάρτε = ἁμαρτωλά.

φάμελ-ι· πλνθ. φάμελjε ἰδ. νύν-ι ἢ φjόν-ι.

φαμελί-α· πλνθ. φαμελίτε = ἐπαοχία, ἐνορία, ἐρημαρία· (τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐρέων).

φανάρ = (τ) μ. τριπερόπαστα μφ-τρ-ι φανάρτε [φαινομαι-φανῶ] μ' ου φανίτ μ' ἄτρ = μαῦ πορτοκάλλι ἐ πατρὸς ἐκπὸ φανταστάν ἢ εἶδος τὸ φάρμα αὐτοῦ (= μ' ομοιάζει = εἶδον ὀπτασίαν.— ι σφανίτ Κριθῆτ, ἄβ-Μριάκ, ἄβνετ. — ι σφανίτ αὐ κjῃ κα βράβρ. —(δύνε) κουο βδίν νjηjι ι φανίτσετ ρνγκλι.— τε φανταράτε = εἰδ ὀπτασίαν.

φαντάζ-α (bndi) = φαντασία.

φαραόπουλα ἀτ (τ) ἰδ. ραβ-κ, βλjαστούφρ-ι· πλνθ. φαραπούλτε

φάρα· πλνθ. φάρατε = σπόροι· 2) εἶδος κοινῶς οι λογῆς· 3) φυλή, γένος.—μιάλκα φάρατε νἰς ἄβτ.—τέ' φάρε γjέjι τέτ' αjό; νγκ φάρ ε Λβρααμτ = ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀβραάμ.—ἀναβαβάτε φάρατ' ε Ἰσραήλτε = αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.— τέ' φάρε γjέjε = τί πρᾶγμα; τέ' φάρε jε τ; τί (πρᾶγμα) εἶναι τοῦτο; τέ' φάρε βέ;—τί εἶπατε; αὐ φάρε, κωj φάρε, κατὰ φάρε, κρτὶ φάρε —βδίκj αὐ φάρε τρῦμι = ἀπέθανεν ἑνὸς τίτιος γενεᾶς.

φάρε φάρατ (Σ) ἐπιρ. = καθόλου, ὁλοτελῶς, κοινῶς σκαμί, οὔτε σκαμί· ἰδ. ως πρκ (Σ) ως τώρα.

φαρεγjόjε (γ), φαρεγjάjετ (Σ), φαρεγjεjε (Σ) = τίποτε.

φαρκάρ-ε (Κριάjκ) κοβάτσ-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) = σιδηρουργὸς πλνθ. φαρκάρτε, κοβάτσητε.

φάρκ-α (Κριάjκ) = ἡ ἐσπίκα τοῦ σιδηρουργοῦ· φάρκ-α (Ἐπιρ.) = τὸ φαρκάρτε = ἡ πρᾶξις τοῦ ρ. φαρκόj.

φαρούφ (Βερέτ.) ρ. ένεργ. =μιλιζδίκ με γόδε πατσέζι' ε κελζιτ παραπ κουρ βάνε πρίνε γάδδε ε πατσέζε κελζιτ.

φαρμάκ-αρ (bndl) (Τυρκ. ζαχάρ)= δηλητήριον ιδ. χέλζερ-ι.

φαρμακόφ-άζερ =φαρμακώνω-ομαι (Τυρκ. ζαχαρλ[αdιr].

φαρόφ (budi γ.)=φαρίζ, σ' λίβ φάρε τε γέλε. ι βούρι φάρεν =κατατσέρω. — φαρόζερ: παθ. κατατσερίζομαι.

φαρόν-αρ: ρ. καθαρίζω, εξυπνάω, (συν. νόιος, μλιατ φάρε μάϊ τε φαρόντε=καζνάρδι φάρε, σ' μλιάντε μάϊ. —[Μάτια, στίχοι]

Φάρ' ε φάτ τε φαρόφτε
γλέλ' ε πυλλάϊ μος καμλιόφτε.

φαρουλόν-ε (Καθ. καὶ Δορέχιον), φαρόλόν-ε (Σ) ιδ. φαπαλόβ-ε, άμπ-ε καὶ (Σ) μαρόν-ι (Πυρρ.)=μανδήλιον· πληθ. φαρουλόν-ατε, φαρόλόν-ατε. Δομένε βένε γράτε νάε κρίατε ε λόβοζατε δόν-νάερ κόρλε πληθ. λομένε.

[φαδάκ] κλεπ. φαπαλόβ.

[φαδαλόβ] κλεπ. φαπαλόν-ε.

[φαδάτ-ο] ιδ. φαδί.

φαδιλέ μλέλζιαν (Σ)=χαϊ μλέλζι (Ελβασ.)=κορίτσι.

φάι-ι [Λεξ. Ματθαί]=τύχη, μοίρα. (πληθ. άχβατιν φάτατε] σ' αι φάτ=δεν έχει τύχη. ι κελόν φάτ-ι=(κουρ. κρίατε κόνε τσιάτσε μάϊ σ' ε μάρε κλεζί. — κόρε φάτ σε τε δορ νέε ξέρε=μίλας νά σε βλέω μίαν φορά. — τε πάεν φάτ ε τε μι ν' έλεμ ε σ' ε πετ=σύχι τύχη καὶ σε έπεσεν εἰς τὸ χέρι καὶ δὲν τὸ δέχεσαι;

φάτ-δάρδε-ι-α: πληθ.—έρτερ-άτε=ί, ἡ εὐτυχής, εὐδαίμων, καλότυχος.

φατ-ζί-ον-ζέ-ζέρα πληθ. φατζίοντε ἀρτ. φατζέζατε θηλ. καὶ φατε-ζί-ου φατε-ζίζερα.

φατ-κλεβ-ι-α καὶ φατε-κλεβ-ι-ε-ja=δυστυχὴς ἀπαιδεύμων. πληθ. φατκλεβτε ἀρτ. φατκλέβατε θηλ.

φατε-μίρε-ι καὶ φατ-μίρε-ι πληθ. φατε-(φατ)μίρτε φατεμίρε-α καὶ φατ-μίρεν πληθ. φατε(φατ)μίρατε=εὐτυχὴς εὐδαίμων. Σ] συνών.

φατ-α: πληθ. φατε. =ζέ μία τῶν τριῶν γυναικῶν, φάσμα ὅπερ νὰν

τρίτην ἡμέραν ἀναχάπτεται εἰς τὸ λίκνον τοῦ βρέφους, καὶ πρωτ-νάει τὸ μέλλον καὶ τὴν τύχην του.

φαπουλίζ-α, φαρδουλάφ-α (Ξ) πλεθ. φαπουλίζτικτ, φαρδουλάφτικτ=μαφέ-α (Πηρ.).

φεγγί φιγγί [Λατ. fugio] [Ἑλλην. φεύγω] ρ.=τρέχω ἀμμαύρωσι ἰδ. βραδί=ἐτσι με βρέφ, ἐτσι με μέσ.

φεβίγ-α [γ. budi]=κόπος [Λατ. fatigo] πόνος, κάματος, βάρος. 2) [Ἐλβασ.] κάτ με φεγίγ=εἶναι ἔγκυος.

φέ-χα [Λατ. fides. Ἰταλ. fido]=πίστις, θρησκεία, πλεθ. φέτ ἰδ. bίτ-α.

φέζζιτ' ε χούνδρας [γ]=τὸ γαλόπουλο.

φηλίζ ἰδ. φλίζ [Τόκα].

φηλίζ [Ξ] ρ.=ἀχρειώνω, μβυλίζ] (Ἐλβασ.) ἀχρειώνω, Ξ) φ-λάττω. βελζίνζ (Πηρ.)=δ' ἄλλον φαμέν. κρίθω.

φηρίτ-α [Λατ. victima]=γίδινο. πλεθ. φερίτικτ.

φηφίνζ (;) ρ. σὰν ἀγανακτάω, φρεμφίνζ] [τ].

φηλίζ-α [γ], φηλάφτ-α [Ξ] πλεθ. -κτ ἰδ. βλίζ-α.

φηλίκι-ου (Ξ) ἰδ. φαλακί-χα

φηλίχ-α [γ] ἰδ. βλίχ-α πλεθ. φλίχτ

φηλίχ [γ]=ἰδ. βλίχ [τ] ἀκίν.

[ι-α] φλίχ [γ]=ἰδ ι-α-βλίχ [τ]. αὐ κρυλέ τε γλέχ τε φλίκτ' ε δδουτ=αὐτὸς ἔρανε νὰ κόψῃ τὰ βόδα τῆς γῆς.

φηλφάτ-α: πλεθ. φιλφάτικτ ἰδ. βιλφάτ-α (Ξ)

φηλίζ ἰδ. βελίζ].

φηλλίζ φιλέζ [Λατ. fallio, Ἑλλην. σφάλλω] ρ.=ἀμαρτάνω, σταλῶ, σφάλλω, κρυφτίζω ἀορ. φηλλίβτ καὶ φηλίβα μετ. φηλλίφ-ε καὶ φηλίφ-ε [τ] φηλλίφα καὶ φηλίφα, φηλφα (συνηρ.).

φηλίτ-α (Ἐλβασ.) πλεθ. φηλίτικ, bουφ-βάλλφ-α, φηλλ' α (Τυρκ.), πλεθ. bουφ βάλλφτ-ε, φηλλουφτ-ε (Τυρκ.) [bουφ καὶ bυλλ α βαλ-α ἔκανε]=bούφ τε γρόν-ε πα.bρόβα νγέπουφ με βαλ κλε bέλφτ βάν πρβέτ απτ-ε δίτ-ε κλε κὰ λλφρ duέλλι.

φηλλαβ-αμ [τ]=ἰδ. φουλιαβ-αμ, ἰδ. συμπαναβ-ιάβαμ καὶ [τ]=πλιάκα, λερόνω. 2) [γ] ἐντροπιάζω, φηλιάβαμ=πλιάβγκα, λερίνομαι, 2) [γ] ἐντροπιάζομαι.

ʃpúlu-i λέπρα.

ʃpúlu-s ἰδ. θρύμ-ι = ἐρ' αἰθρίᾳ = αὔρα, θρύμ-ι = καὶ κατοχής.

ʃpúlus-s [τ] πλεθ. ῥυλίσθης εἰς ῥυάζης κλυσμῶν.

ʃpúʃiʃpúʃ-s [τ] ἰδ. πθρυλλέμ πλεθ. ῥμλιχλίνμης. — ῥμλιχλίνμε-s (bogdan) = ἁ ἀγών.

ʃpúʃ = ἰδ. θυλλ.

ʃpústs-s [γ] *ʃpúsʃe-s* [τ] [Λατ. lumina] = θύλις, θυλωδίς· πλεθ. ῥύμθστης, ῥύμθστε.

ʃtuʃtsúsu-ár, πλεθ. ῥτυμῥήμης [τ], *ʃtumtsús-ár* [γ] πλεθ. τυμτσύ-μτε καὶ *ʃtumtsús-ri* = ἐνλ. *ʃtumtsúm-jk* [γ] *ʃtumtsúm-jk* [τ] πλεθ. στε.

ʃtumíʃe-s (Τόσκ.), *ʃtumíe-s* [Λατ. familia] = συγγένεια· πλεθ. *ʃtumíjte*, *ʃtumíte*.

ʃtunúsu-ár πλεθ. τμῥύ μτε = ἐνλυθίαι.

ʃtúnde-s πύρδε κἀι σ' κα νιλίμτε ζῆρι πλεθ. *ʃtúnde-te*.

ʃtúnt [γ] *ʃtúnt* [τ] μ. ἀμπαβ = lat. *ʃtúnde*, πάρ' τα νδίμε ζῆτε.

ʃtundúsi-i [τ] πλεθ. *ʃtundúsjte*, *ʃtundúme-jk* (Βεμέτ.) = πτοχοτμοτσθλι, πτοτμμοτσθλι. πλεθ. *ʃtundúmte*.

ʃtuníuʃe-s (Σ) = ἰδ. θρύγυλε-κ.

ʃtunúr-i *ʃtunúr*, *ʃtunúri*.

ʃtunúʃte-s (*tsudi*) (Ἰταλ. finestra) = ἰδ. πκῥυθύ-i

ʃtúpe-i [γ] = Ἅιδης [Ἰταλ. inferno].

tsutsúlj Τυρκ. Καθ.) *dzíʃtu* [Λατ. frigus, Ἑλλην. ῥῖγος, ῥῖγτος] μ. = ῥῖγτος, τρόμος, ἰδ. *dzíʃtuj*, *dzíʃtu*.

tsúʃtúr-s [γ] πλεθ. ῥμῥγίστης στιν. τεγάνιμα.

tsúʃtúʃ [γ] *ʃtsutʃ* [τ] [Λατ. frigo, Ἑλλην. ῥῖγῶ] = τεγανίζω ἰδ. πμῥίν.

tsúʃte-s πλεθ. ῥάῥστης = δάκτυλος. — μάνα ῥάῥμε = βαπτίσμα. — κἀι *tsíu*: μ' *tsíbe ʃtsíʃe* = σ' με δέξετε.

ʃtsúʃe-s (Παρόν.) = εἶδος παιγνιδίου [εἰς φῦλ ἄκιλαμε νδε νἐ *ʃtsúnu-ðíje* εἰς πμῥδίεθτε] πλεθ. ῥάῥστε, *ʃtuʃtsuʃtsúlðe-s*.

ʃtsundúr-ár (Παρόν.) = κατατρύγω. (ἀπὸ *ʃtsutsúlj*) ε *ʃtsudúri tʃíle* = τὸ κατάῥμμα τοῦ φαγί.

ʃtsutʃ *ʃtsutʃ* [Λατ. frigo] μ. = τρίβω, ὄκμω πκθ. *ʃtsutʃúmε* [τ], *ʃtsu-núma* [τ], *ʃtsunúʃma* [γ] *ʃtsunúʃma* = τρίβομαι, ῥίγμομαι. — *tsuʃtsunúa ʃtíba* = κεχάλκευμε *ʃtíba* = ἐκείνη τὸ *ʃtíʃma*.

φαμίδι-α (Σ.) όταν φάνεται ολόλευκο ζῶο εἰς τὸ σκοῦρο ἢ κὶ τὸν ἀντίθετο λέγεται φαμίδια, ὅταν δὲ ἡ κεφάλα κάνει λίγατσι ν πιάτσια. — μι βάνε φαμίδι Σπαΐλιτ, Σαγγίτσι κ.τλ. (ἀπ' ἀνοιξ καὶ δυσίκι; ΥΥΥ)

φαμπίζι-α (Καβάλ.), φαμπάντσ-α (Σ) = ἄβγαλτο κοτ. βατόμυρο, ἴδ. μόνο φέτσι, πληθ. φαμπάτσιτζατς (Καβ.), φαμπάτσατς (Σ).

φαμφάν-ου (Περάτ.) «μι σπίτς κὶ βάν ν μπαμπουλάτσιτς κ' αμπιλίδιτσις, ν φάτσι, ν δράκις, [λέγεται ἐπὶ ζώων, ὡς ἵππων, ἥμιόν κτλ.]

φαμπούλ' (τ) ἴδ. φαπτούλ' (γ), φαμπούλ' (Κ)υμ[κ] ἴδ. φαπτούλ' (γ).

φαμπούλιτς-α (τ) ἴδ. φαπτούλιτς-α (γ) πληθ. φαμπούλιτσατς

φαμπούτ-α (Περάτ.) [ἴδ. φάτσι] = λημέ, βγούλι-ι (γ), σπάνι ακόμη με φαμπούτ = δύσκολα τον βλέπει μὲ ὀργή.— μάζι φαμπούτ τι χίλι = μάζι βγούλι τι χίλι (γ)

φαμπούλι-μι (Περάτ.) = νἰτ τσίπα πιὰ χόβοτς γρόσια, πληθ. φαμπούλιτσ.

φαμπούλιου ἢ φαμπούλιόφ (Περάτ.) = χίλι ρούβια τσόπα-τσόπα. — φαμπούλι (bogdan).

φαπτούλ' (γ) [λατ. fistula = σύριγξ] ἴδ. βαπτούλ', φαμπούλ' [Κρούσ], φαμπούλ' (τ), φαντούλ' (γ), φαπτούλ' (Καβ.) = συρίζω, σφυρίζω.

φαπτούρ-α (γ) ἴδ. βαπτούρ-α, φαμπούρ-α (τ) πληθ. φαπτούρατς (γ) φαμπούρατς (τ), φαντούρ-α (γ) πληθ. φαντούρατς, φαπτούρ-α πληθ. φαπτούρατς

(τ) φαπούρις (bogdan), «φαπούρις = ὁ-ἡ δύσκολος — τι-φαπούρτς τόδ. = ὁ δυσκολία.— πιάνω τι φαπούρτσ = δύσκολα πράγματα.

φαπούδ' (budi) ἐπίρ. = δυσκόλως, δύσκολα. — κάτς φαπούδ' = εἶναι δύσκολα.— ἀντίθ. καλόβ = εὔκολα — μι-τι-ι κάτς φαπούδ' (budi) = μοῦ εἶναι εὔκολα. = δυσκολεύομαι-εται. — τι τσίλι αμπλιτ κάφε τ' ι κάτς φαπούδ' πι τι βάκα (budi) = εἰς τὸν ἄνδρα τόλμη πράγμα εἶναι δύσκολον νὰ τὸ κάμῃ.

(νε) φάβα-α-ε-μι (budi) = εὐκολία.

φάβου (budi) ἐπίρ. = εὐκόλως.

φάβ-α (Σ) (γ) = ἀφτή, πληθ. φάπτατς καὶ κάμπα-μι (τ) πληθ. τι κάμπατς.

φαπούδ' (γ) καπατούδ' (τ), μπάδ' τι κάμπα (ε) = ἀφτιάζω.

φαρ (τ) = πάχυσε, ἐν βιεβῇ δρδελιρού, ἐν τῷ ἔμπ. – ἴjκ φαρ! ἐπτε με φαρ! ἰπέκ με φαρ! βἰκj με φαρ! τὸ ἰπέντ̄ με φαρ.

φαγιόβjω (bagdan) ρ. νλδ. [Ἐπτκ. βatigato] = ἰδ. μανιδόβjω = κατπάζω.

φαγίω-jω (Καβ.) πλνθ. φαγίρτες. φαγίω-jκ (Τυρν.) πλνθ. φαγίφτε = τὸ τεμάχι ποὺ τσιγκρίζουν. καὶ φαγίφω-jκ (Σ), φαφτφω-jκ (Σ), φουλτίρι-jκ πλνθ. ντε.

φαλjβ-α πλνθ. φαλjβτε = λόγια, λέξις, ἰδ. λjαγjμάτ̄-κ τσάβε φαλjα = τὸ δνὸ βαλjα = δυὸ λόγια. — αβδὲ κ λjατε φαλjβτε = πῶς ἀπαρατήσατε; — φαλjβ πε φαλjβ = κατὰ λέξιν. — jὸμ με νjε φαλjβ με κπὲ = τσακωνῶ. — βλεj ἕ φαλjβ φαλjβτε = δίστιχο τὸν λόγιον. — λπεj φαλjβ = συνομιλῶ. — φαλjβ κ βιέτερε = παγιωτὸς. — πκ φαλjβ = χωρὶς ἄλλο (Τυρν. φουτλές). — αjβ βἰντ ἔβτε με φαλjβ = τοῦτο τὸ μέρος εἶνε φιλονικούμενον. — ἔβτε πκ φαλjβ = ἀδιαφιλονίκητον. — με δούλτε φαλjβ = ἀμφισβήτησις. — κθπεj φαλjβ ἕ βάτ φαλjβ = διαδίδω τὸν λόγον. — κὲπ φαλjβ = ἀπολογοῦμαι, ἀπαντῶ. — κονjεj σ' βούντ σ' κ κὲπ φαλjβ κπὶ = πολλὰς δίνουσι νὰ κάμῃ ἀπαντήσεις. — λjὲ φαλjβ = παραγγέλλω. — λjὲ φαλjβ με γjἰ ἕ νjε φαλjβ γjἰ = δέχομαι παραγγελίαν προφορικήν. — λjὲ φαλjβ τε δεγόνεjβ = δέχομαι παραγγελίαν γραπτήν. — jὸμ με νjἰ φαλjβ = τὸν φωνάζω, κάμω σύμφωνος. — κ κρενὲπ φαλjβτε = τὸν δικαίωσα. — μὲς με κρενὲπ φαλjβτε = μὴ μὲ δικαιώσετε. — φαλj' κ γένδε = λόγια, βαρύ, πρωβλήματος. — με φλjὶ φαλjβ τε γένδε = μὲ προσέβαλε. — κ δών φαλjβ = εἰκοσάλογον. — νκὰ' κ δαὸ φαλjβ = ἓν εἰκοσάλογον.

φαλjβjάκ-jω = λαξεύω· πλνθ. φαλjβjάτε.

φαλjτσαβjάρ-dω (ξ) πλνθ. φαλjτσάτε. — τὸ θηλ. φαλjτσάκ-jκ: πλνθ. φαλjτσάτε.

φαλjτσάj (τ) = λογιάζω.

φαλjτσjάτω (γ) συναζίζομαι, κάμνω λογισμούς.

φjἰν-α (γ), κολμ-jκ (Πεμπτ.) [Λατ. filius = υἱός] = ἀναδοχεῖς, βαπτισταί· πλνθ. φjἰνετε, κολμετε· ἰδ. φἰρτολ.

φjε-jω (Ἐλβασ) ἰδ. φἰλ-α· πλνθ. φjἰνε.

φλἰρτ-α (τ) ἰδ. θἰρτε-α (τ).

φλφ (ν), φλφ-ι (χ) (πλεθ. ἄχρηστος) = ἡ φτέρι, ἡ πτέρις.
φυβρ-α (γ) θύβρ-α (τ) = ἡ φανέ.
φωρίδ-α καὶ φωλιδ-α (συνῳχ.) = βρτε αἰ: lιν φίρ.
φὲν (Τυρσν.) φτὲν (Κρυβῆ) χ. = δύλεχ, πυρὶε χ. ἀ lδ. — δέχ. φίλε-ε-ν, μτχ. φίλνυφ. — πλεθ. φίλερ (Τυμσν.) χ. υλδ. = πέδνα· 2) λιπεθηρία.
(τε) φίλνυνφ (Τυσπν.) = ἡ λιπεθηρία.
φὲν-ω: πλεθ. φίλχτφ = (Λεν. βίνω) = πίλεν· χ) συεθ. — φὲν lνυφ = φίνω ι τε πιέφ — πλεθ. φίλχτφ lνύφα = φίλ τφ τε πιέφ.
φωσίνφ (Τυρσν.) = χρα τίρε πάφζε, νιέφ χάρ τίρε φάφα (βαὶ ἀν δημάτων κ.τ.λ.).
φχολφ-φχούφτ-φχολφτ (Τσπλέκ, Πιζρένδι), φχούφτ-φχόλφν-φχώφτ χ. ἐνεργ. = ρίπτω lδ. ξαὶ (Τσπλέκ), δέχ. φχόφτ-ε-ν, μτχ. φχόφτυφ (Πιζρένδι) ἐπὶ χαπνρώτων = ξαὶ γρόλφφ, ἐλχβφν.
φὲλ-ε = νῆμα, χόμα, κλωστή. — καὶ φὲχ-χα (Βλέκν.) πλεθ. φὲτφ καὶ φὲχτφ. — lδ. πέ-ι (γ)· ε νδεν φὲλτφ κάτχτ = ἀφιβῶν. — δὲ φὲχ (bogdan) [ἐκ τοῦ φὲλ-ε = νῆμα] = δὲ φὲλ (Ξ) = δὸ φὲχτ (Βλέκν.) = διπλῶς. — με χφ φὲλ = διπλοῦν· δύχα φὲχ (bogdan) = πολλαπλασίως. — τρὲ φὲχ (τ) τφε φὲλ (Ξ), τρὲ φὲλτ = τριπλᾶ. — κάτφ φὲχ, κάτφ φὲλ, κάτφ φὲχτ = τετραπλῶς· lδ. νχρφζέχ-dνφζέχ-τφρφζέχ = κατχφφζέχ). — μὲφ δὸ φὲχ ἢ δὲ φὲλ πλὴν δύο = δύο δπλὰ λέφυφ, δὲ φὲφ πλέν δνα (Βλέκν.) τρὲ, κάτφ φὲχ ἢ φὲλ ἢ φὲχ κ.τ.λ. — πλεθ. φὲλ-τφ καὶ φὲχτφ. — δπφπόχ νφα φὲλε = μιᾶς ἡλικίνφς. — ζὲ φὲλ (γ. budi) = φλοῦ] = ἀρχίζω καὶ ζὲ φὲλ (τ). — ζὲ φὲλ ε νὸν (bogdan) = φλοῦ] ε μbφχέ] σ' τε ζε φὲλ (τ), σ' ε ζε φὲλ (τ). — νδε φὲχ (= νδε φὲλ) τφ μέρεφφ = εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ δυνάτου.
φιδὴ (Ξ, Τφκν.) = μνησικάκος, ἀρραβωνίζω· φιλίχφ παθ. lδ. μbιιλχέ].
φιλ: ἐπίθ. = κατάφυτος· φίλδι (Πεχμέν.) χρα φὲλ, ἢ χρα φίλδ. = αὖχαι κατάφυτος.
φιλαδι (χ), φιλθμιτσκάτ (Πεχμέν.) [ἐκ τοῦ φίλδι καὶ μονχὲ]· φίλδι ε lφρα χφτφ πνὲφ = μονχὲς τὸ ἔλαφρα τοῦτο. — φίλδ. χὲ, φίλδι πι, φίλδι χρὶ (Πεχρ.) μονχὲς τρέχω, μονχὲς πίνω, μονχὲς κάθομαι.
φιλjακ-ε (γ) φιλjακάτ (Ξ) φιλjακάτ βάτφχ (Ξ)· χέν φιλακάτ νδε ἄνφτι (γ) ἢ βάτφχ φιλjακάτι = ἀκομέδη μονχὲς εἰς τὴν αἰώνα. — μὲφ

φλι (bogdan) = progriamonte. μὲς φὶλε (bogdan) = τὸ ὄγριγο μάτερα.

φλάβ' (γ) ρ. = ἀρχίζω· ζὰ φλὰ (γ) ζὰ φίλε (budi) νὰ ἢ νὰι (τὴ ἀντίθ. μλαφ).

φλήκι-ια ἰδ. θλιμ-ια πλησθ. φιλήματ.

φλίγι-α: πλησθ. φλιγιατ = τὸ ἀπὸ τῆς στέγης ἀπιστάζει βῆμα = λίπτιδα.

φνάι-αι-ια (Βιζάτ.) [ἐκ τοῦ βίνο καὶ κατακλ. νια] ἰδ. ἀνάι-α.

φὸι-ι = φόνι· 2) συγγένεια πλησθ. φόνατ καὶ φόματ (τ) καὶ νατύ-μι-α [2].

(ι) φόμα-ι-α-ια = φατνιὰς 2) οἰγενὴς.

φῶ-ι (γ) σινγ. ἰδ. φίαμ-ι [πλησθ. ἄγγατα].

φόγ-α (πλησθ. ἄγγατα)· λιὸ φόγ = κρὸ νὰ μαγιὰ μᾶλλ τ' πιδνιάμαι.

φωλίδ-α πλησθ. φωλίδατ ἰδ. φιαμίδατ-α.

φωλὸ [φόμ-α] ρ. παθ. φωλόαμ = κάμαι φόμ.

φῶ (Ξ) νὰ φίδ, ἀν φίδ, τὰι φίδ = ἀπλοῦς, ἄπλοῦς, τριπλοῦς κτλ.

φάδα-αι (Dibra) ἰδ. θάμ-α.

φάδι (τ) ἰδ. βάδε (γ), φίδαμ ἰδ. βάδαμ (γ).

(ι-ε) φιδάτ (τ) φιδάτατ (τ) = (ι-θ) βιδάτ (γ).

φανάι-αι: πλησθ. φανάιατ (Σκαδρ-bogdan) = οἰγενὴς (Τοῦρκ. σοϊλὶ) φανάια-ια πλησθ. φανάιατ = ἰδ. (ι-ε) φάμ-ι-α-ια.

φάδατ-α (Τιράν) πλησθ. φάδατατ = εἶδος ἀγγαλαίου ἀπ' ξύλου μὲ τὸ ὁποῖο ἀπαμακρύνουν τὰ ῥοῦχα ὅταν τὰ πλυνοῦν εἰς τὸ γουδὶ τὸ μεγάλο, διὰ νὰ τὰ ξαφλουδίσουν.

φαδέχαρι (Ἐλβασ.) = ἀετὸς = εἶδος ζώου πλησθ. φαδέχατ.

φάου-ια = πάμπτον (ἐπὶ ὑποκειμένου) κτηνῶν παραφερόμενον· πλησθ. φάτατ.

φαλή-ι = ἀραλλὴς κοινῶς φατίλατ πλησθ. φαλήματ.

φαμί-α / καμμὴς πλησθ. φατίματ.

φαμί φαμόν = καμμίζω, ἀποκτῶ, ἀντιθ. ἀκαμί ι φατίδα τρι λίδια = τὸν ἐκαμμίδαμε τρία παιγνίδια. — φατίγα (γ) φατίνια (τ) πλησθ.

φαδρι-α (budi) = ἰδ. φατίρι-α = ὄψις, μορφὴ (ἐπὶ ἐμψύχων ἐκ τοῦ pitura καὶ φάκια = ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων).

φαλίδ-α (γ) πλησθ. φαλίδατ = λόγ' ι φρέζουνε ε ι κρέζανε ι νλησίαμαι πρὶ τε τιάρε.

φλήσκω: ρ. = φλογίζω-ζομαι, καταφλέγω-γομαι.
φλήσκ : επιρ. = κατ' αὐθεῖαν.
φλήσκω-ο (πλεθ. ἀμετάβ.) = αλύζ, κουπίζ φλόγα.
(γ-ι) φλήσκομε = φλογαρίζ-ά.
φλησκομπόλ-ε (Σ), θυσπλήσκ-ε πλεθ. θυσπλήσκαμε: ι μαλε νί φλήσκομπόλ (Σ) = θυσπλήσκ-ε πλεθ. θυσπλήσκαμε: ι μάλε νίφλήσκομπόλ (Σ) ι μαλε νίε θυσπλήσκ.
φλήσκ-ο (Τυρκ.) πλεθ. φλήσκμε = άρμάτωμα τῶν τετραπέδων ζώων καὶ πτηνῶν· χρώζ-ε (γ) πλεθ. χρώσκαμε, χρώσκ-ε πλεθ. χρώσκαμε (Παρμάκ.) = καταχρώ 2) κρυπτὸν κίνδυνον.
φλήσκόσκομε (Σ) = εἶμαι τυφλωμένος = ἔχω καταχρωθῆ με ζ' χρώσκε ἢ κόμε χρώζμε (γ). — τε χρέζε φλήσκε (γ) = τὰ ἅπλα φλήσκμε (γ).
φλήσκόσκμε φλήσκωμε (γ. Μαλμαίε) ἴδ. πρβλ. κοινῶς τὸ φλάμπουρο.
φλήσκωμε-ο, φλήσκωμ-ο (ἀοριλ) = ἡ σημαία (Τυρκ. διαφέρει ἡ σαντσάκ) ι μάλε φλήσκωμε = ι μαλε πρέ — μ' ὅλον τὸ πάγκαλο τῆς σημαίας.
φλήσκ = ρ. ἀρχαῖ. — φλήσκ καλ πρ καλ = τὸν καταγγέλ. — με φλήσκ δολίμε = μὲ μαλλόνει ὁ ἀνέμος — με φλήσκ = μοῦ τὸ ἔπαιξε.
φλήσκ (γ) φλήσκ (τ) ρ. = καμαρώνω ἀορ. φλήσκα καὶ φλήσκτ· μετχ. φλήσκτουμε καὶ φλήσκουμε. — φλήσκ ἀντιθ. μάμ κλαίγ καὶ μαρ τσίνιγ (Σ). — με μάμ γλαίγ ἀντιθ. κλαίγκα καὶ τσίνιγ (Σ) — βγ μὲ γλαίγ ἀντιθ. κλαίγ καὶ τσίνιγ (Σ) 2) φλήσκ = ἀνεβάζομαι. — Ἐδῶ πουθενὰ δὲ χρειάζεται (Ἔμβ. τοῦ Ἀποστόλου Κεφ. Ζ. 60) = «Καὶ τοῦτα εἶπαν ἐκαμφθῆ.
φλήσκ-ο (Σ) = νίζ φλήσκ πίσε (Σ) = νίζ φίζ πίσε (Ἐλβασ.) (δέσε κατώ νδηγήσετε κίζ φλήσκ).
φλήσκα (Τυρκ.) = κασκέτ· ι δίσκα, = φλήσκωμε ι δίσκα φλήσκα = οἱ κανόνες, τὰ φύλλα τῆς θύρας 2) φλήσκωμε· ι χόνδρε = φίζε ι χόνδρε = τὸ χονδρόπουλο.
φλήσκωμε ἀπλ = bίγ· ι πλέξ φλήσκωμε = bίγε.
φλήσκωλλόσκε ΥΥΣ.
φλήσκζ-ο τὸ πτερὸν τῆς πέτρας.
φλήσκ-ο (γ) = πτέρυξ καὶ (τ) = φύλλον. — ἀντιθ. γλίδ-ε πλεθ. φλήσκτε = τὰ φύλλα 2) τὸ φύλλα τοῦ βιβλίου.
φλήσκα παθ. τοῦ φλήσκ. — φλήσκτε τί δι τε bρεγε κρένοι = φάσκει ὅτι οὔτω μέλλει γενέσθαι.

φλίδε-ου πλθ. φλίδαμε = αί τρίχες της κεφαλής, ή κόμη.
φλίδε-γου (ε) πλθ. φλίδήμε ??? (πρός, πλούς).
φλίδοδη-α [φλίδαφ-α] = ίδ. dδου-α.
φλίφι-ου [γ] φλίφρα-α (=) πλθ. φλίφίμε = νέμημα χρυσόν, χρυσές κοσ, μάλαμα ίδ. αρ-α.
φλίνίσοφε-α: πλθ. φλίνίσοφε = [κατ' ανεγγραμματικήν πτῶσιν] κοσ. παταλιδε, ψυχολόγος.
φλίσοφάδε-ου: πλθ. φλίσοφάδε = ού εἰς φλίσοφον.
φλίσοφάδε-γα: πλθ. φλίσοφάδε = αἱ εἰς φλίσοφον.
φλίσοφάμδ [Ἐλβασ. Βεγκτ.] φλίσαμδ = παταχρ., ἡ τὰ παντα χτέ φλίσοφάμδ (Ζ) μις φλίνος [Τιφαν.] — Ἰσάβα ζόγοφ μις φλίνος = ἐνθ ἐπιτοῦσε.
φλίσοφάμδ-α ἀρχ. πλθ φλίσοφάμδε, φλίσαμδ-α πλθ. φλίσαμδ = ού παντα εἰ πάντοτε.
φλίσοφάμδ φλίσοφόν (budi) ρ. πλθ. = πανδ. φλεσφόν [φλίδε-α].
φλίδε-γίδε-ι-ι-γα: πλθ. τρτε ἀρτ. τυτ Ἰπλ. = μακρυμέλης.
φλίσοφ-ζί-ου φλίσοφ-ζίζε-α: πλθ. ζέτε ἀρτ ζίζε Ἰπλ = μακρυμέλης.
φλίνίσ-δοσίγτε-ι-α: πλθ. τετε ἀρτ. τρετε θπλ = κοντυμέλης.
φλίσοφα: φλίνίσοφε (Βερέτ-Παρμεν.) δ πλνίσοφ-α [Ἀργυρ.] Ἰσωδίγιαβ-γα (Καβ.) = φυσιολογίδης σόφος.
φλίσοφίδ ρ. = φρονίσω. — ίδ. φρονίδ (Ἐλβασ.).
φλίσοφίμ = φρόνησις (Τιφιν).
φλίδίδε-α (Ἐλβασ.) = τοσοντίδης ἀπὸ φλίνδης φίνδη (ὁς μόλων, ἐπιδών, κυδαίνων κτλ. — Ἰμὰς Ἰσὸν φίδίδε περδέ = μὴ κάμης τοσοντίδια κατὰ γῆς — πλθ. φίδίδε).
φόλφ-α (Παρμέν), φολφ-[α (Βερέτ), πυλφ-α (Τιφιν. πολφέ) = πόλις μὲ γ(ε)ε α πα γ(ε)ε.
φόρφ-α [τ] = μι φρε
φόμίδε-α πλθ φόμίδε = εἶδος τυροῦ.
φόρμ-α Λατ. forma = μορφή, σχῆμα, εἶδος. 2) χίονα, τύπος (Τιφιν. καλούπι) [forma = μορφή = ανεγγραμματικός].
φόρμοδε-α (γ) πλθ. φόρμαδε = ίδ. ἔμι.
φορμόνα = μορφόνομαι.
φόθδε-α: πλθ. φόθδε = ἔρεβος, νύκτα.

φόρε / ενής. [Λατ. fortis, Έλλην. ε-φόδρα] = δυνατή, ισχυρός 2) αρόδρα, λίαν.

(ι-ε) φόρτ-ι [Λατ. fortis] = δυνατός, ισχυρός αντθ. ι-ε-δούτρ-ι. ούδεπά' ε φόρτε.

φόρτσ-α πλθ. φόρτσατς = δύναμις, ρώμη, ισχύς. — φορτσάτ-ι (πλθ. άχ.), φορτσάδ-α (γ) πλθ. φορτσάδατς ίδ. φουρί-α. με φόρτ (γ) με φόρτ (τ) = μάλιστα, κατ' εξοχήν. — περχόρε με κ' άνδρ με γλόντσις, πι μά φόρτ dίμιντ = πάντοτε δγκατά κά κοινωνεί, άλλά μάλιστα άν καμμία χειμώνας.

φορτσίφ-άνί-άχα-άντα (γ. τ.) = ανδρειωμέν-ωμαι. μάρε φουρί φόρτσιφ (buddi) = παλιχαίνομαι.

φόρδ-α (γ) πλθ. φόρδατς = καμαρωμάρι. — άμε φόρδ = είμαι πολλά. — φόντσ-α (Ελβασ.) πλθ. φόντσατς κοιν. ανωφερούδι.

φορτζόν-άντα. (Πεζμετ.) = ξεγρόνι-ωμαι βαστ. φρόγκα) ίδ. θάκ-ερ.

φρόνζ-α (γ) = δυσφορία, κόρε κι δάβατς πρέ ώρες φτόρτς. — πλθ. άχρηστα φρόνζατς, ίδ. κτουρί-α, συγχύζ-α.

φρουγ-α (γ) ίδ. μαδόγκλε-α ή μουγκλε-α πλθ. φρουγάτς.

φρουγόνίζ-α κοιν. φαγούτσ, πλθ. φρουγονίζατς

φρόδερ (γ) φρόδερ (τ) = φρόξις κοιν. εδώς δένδρου. — πλθ. φρόδερατς, φρόδερατς (τ).

φρουσούλ-ε πλθ. φρουσούλατς, φρουσόλ-ε πλθ. φρουσόλατς. — γρύπ-α (γ) πλθ. γρόπατς = φρουσούλι, φρουσόλι.

φρουδούλ' (γ) ίδ. γρυδούλ' (τ).

φρουδουλόπ-α ίδ. φρυδολόφ-α πλθ. φρουδολόπατς.

φρύ (γ) φγύ (τ) [φρύμ-α] ρ. ένεργ. = πνέω, φυσώ, ριπίζω. [Λατ. flo, Έλλην. φλόω, φλέω, φλύω, πνέω]. — φγόν έχα = πνέει ο άνεμος. — φρύ κρόφατς = φυσώ τις μύζες. — φγύ γρέλιτς ε φτόφατς = φγύ πουλόπατς = φουσκώνω το δέρμ. — ι φρύ φόλιτ = παίζω τον αυλόν. — φρύ φγόν-α-ι (γ) φγύπα-α-ι (τ) μετχ. φγόφα (γ) φγόφα (τ), και φγύπουρ (τ) αντθ. υπφγύ. — πλθ. φγόφτα (γ) φγόπτα (τ).

φρόμ-α πλθ. φρόματς = πνεύμα, πνοή, ανάσα. — μάρε φρόμ = αναπνέω. — μ' ναζού φρόμα = επιστρέφουν η αναπνοή μου.

φρόμ-α (δευτ.) έχ-α = άνεμος. — φρόμ' ε γρέλς = ψυχή ζώου. — ποσί δαγατί με φρόμ = ψυχικός, ζωϊκός. — Φρόμ' ε Σρι-πεφόνερ

(τ) = Σούρτι Σλέμτ (γ) = τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. — φρέα' ε κλέμε ἢ φρέφ' ε λέγε = τὸ κατὰ πνεῦμα, τὸ πεφώτιστον πνεῦμα, τὸ θεοφώτιστον. — δε φρέφμ' ε κοντέμε = ἔθνος τὸν τελευταῖον δευτερεῖον, ἀπέθανεν.

φρεδ-ι (γ) φρεθ-ι τὴ (πλεθ. ἀχχρετσι) κλειν. ὀστρακιά.

φρεθδεκαδε-α (τ) πλεθ. φρεθδεκαδεκατε φραγγέλλιον, μαστίξ, καὶ ἀνάφρε-α (Κάβαρ.) = μάθος, πλεθ. ἀνάφρατε, θνῆσις α (Σ) πλεθ. θνῆσιτε, βδουλε-α (Σ) πλεθ. βδουλατε.

φρεθδουλέφ (τ) = φραγγελλῶ, μαστίζω. — βδουλέφ (Σ) = μαθίζω.

φρεθδουλῆ (Κάβ.) τὸ βρεθλῆ (γ).

φρεθδουλίμε-α (Κάβ.) τὸ βεθλίμε-α (γ) πλεθ. φρεθδουλίμετε.

φρέτ-ι (γ) πλεθ. φρέτρατε = μανιακὸς τῶν Κυβέλης, κολάφρος Δωτικός.

φρέ-α (γ) φρέ-ρι (τ) [Λατ. frenum] πλεθ. φρέτε καὶ φρέ-τε = χαλινός. 2) γρέ-ρι (Πεχρέτ.) τὸ. γρεθδέ-α (Κάβαρ.).

φρέφζε-α (Πεχρέτ.) πλεθ. φρεζζάτε = γρεθδέτι ι γρεθδέτ α τ' ι ζάδ κλέμτε.

φρέθ-α (γ) γρέθ-ι (τ) = εἶδος σκόπευσις εἰς τὰς βίβας τῶν ὑποδημάτων, ἐνίστε καὶ τῶν κρηπίδων.

φρικαπέκ-αν-ι-βα = πλεθ. αρτε ἄρτ. κατε θηλ. = φρικαπέκ-ι-ι-βε = θηλυκός, γυναικάρης. καὶ φρίκρ-ι πλεθ. φρίκρητε, φρίγρ-ι (Σ).

φρίκ-α πλεθ. φρίκατε = φόβος. καὶ φρίκ-α (Τυρολ.) καμ φρίκ = φοβίζομαι. — κάνω φρίκατε = τὸν φοβερίζω. — μένε φρίκ = εἶναι φόβος πολέμου. — κάνε φρίκ = ὑπάρχει φόβος.

(ι) φρικαθάνε, α-φρικαθάμε-βε = μαθητὴς-δ.

φρικέφ (Λάγγ.) = μαθητεύω, φρικέφ (Ducall) = φοβερίζω τινά. — φρικατσέφ (γ), φρικατσέφ (Βεχρέτ.-Πεχρέτ.) φρικέφ (Σ) καὶ φρικγέφ (Σ) φρικσέφ (Τυρολ.) πλεθ. φρικάτσμε = φοβοῦμαι κ.τ.λ.

φρίγ-ι (bogdan) τὸ. κύμ-α.

φρικαπάφ-ιφε (τ) φρικάπ-ιφι (συνῆθ.) φρικαπ-ιφι = πνευμονικός. — φρικάμ-βε = πνευμονία, καὶ φρικάπ-αν φρικάπ-βε = πνευμονιακός, πλεθ. ατε.

φρολφ-φρόφ (γ) καὶ φρολφ-ιφι (γ. συνῆθ.) τὸ. δουλφ-ι = Φιδιγουάρος μέν, καὶ (τ) φρολαφ-ιφι.

φρουφέφ (Ducall) = καμπανοκρούω.

φδαφία-ι (budi) = πλνθ. φδανείμετε = ἄκμεν-ε = στιναγμός. —
φδῆ (budi-bogdan) = ἄκμεν (Ἐλέσκ.) ἀδ. φδένα-ι-ν μτχ. φτάκρ (budi-bogdan)-τε-θράμι-τε (budi) = ἀνεστεναγμός.
φδάτ-ι (τ) πλνθ. φδάτρατε = χαλκοκ. πτδατ-ι (τ) πλνθ. πδάτρατε. — κατανύντ-δι (γ) πλνθ. κατανύδετε.
φδαδρ-ι (τ) = χαλκὸς ἢ χαλκοῦς, πατηκότης. πλνθ. φδατάδετε πδατάρ-ι (τ) πλνθ. πδατάρετε θνλ φδατάρα-jα, πδατάρα-jα πλνθ. φδατάρατε, πδατάρατε, κατανυδάρ-ι-τε-jα πλνθ. κατανυδάρετε ἢτ. κατανυδάρατε θνλ.
φδάρ-α (γ) = ἑ παλάτι, πδάτρ-α (τ). μπδάτρ-α (τ) καὶ μρδάτρ-α (γ) κατ' ἀπυδολὴν τοῦ π. πρὸ τοῦ δ. πλνθ. ατρ.
φδῆξ (τ) ρ. ἑνικ. πδ. φδῆξρα. πδῆξ (τ) πδ. πδῆξρα μπδῆξ πδ. μπδῆξρα, μρτδῆρ (γ) (κατ' ἀπυδολὴν τοῦ π πρὸ τοῦ δ) τδῆρ (γ) πδίρρα πδ. — πδῆρ (bogdan) = κρίστα.
φδῆξυρδά-ον: πλνθ. φδῆξκ-δάρτε = κρυστὸς δνθρωπος. — καὶ πδῆξυρδά-ν, φδῆξρ-κ-ον, φδῆξ-δά-ν, μπδῆξυρδά-ν, πδῆξυρδά-ον. — ἴδ. ναφζάρ-ι (γ).
φδῆξυρδάρ-α (τ) πδῆξυρδάρ-κ (τ), μπδῆξυρδάρ-α, μρδτρρδάρ-α (γ) ἀρχ. — πλνθ. — κτε = κρυφθῆναι.
(ι-α) φδῆξρτε (τ), πδῆξρτε (τ), μπδῆξρτε (τ), μρτδῆρτε (γ) = κρυπτὸς-ή.
φδῆξαφα (τ) ἐπίρ. πδῆχυφκ καὶ πδῆξυρδάζι, μπδῆχυφκ καὶ μπδῆξυρδάζι (τ) τόπος (γ) ἐπίρ. = κρύβδην καὶ μρτδῆρτε, (γ) μρδῆρτε (γ).
φδῆχ (π. bogdan) πδ. χδῆξρα = σπουδάζω-ζομαι. — πδῆ (τ) πδῆχρ (τ), μπδῆ (τ) μπδῆχρ, μρδῆ (γ) (κατ' ἀπυδολὴν τοῦ π πρὸ τοῦ δ) μρδῆχρ τρ-φδῆρτε = τὰ σκυπίδια.
φδῆαφ-α (τ) πδῆαφ-κ (τ), μπδῆαφ-κ (τ), μρδῆαφ-κ (γ) = χύτρα.
φδῆαφ-καφρτε, πδῆαφ-καφτε, μπδῆαφ-καφτε, μρδῆαφ-καφτε εἶδος θάμνου ἔχοντος χοίνικας κρεμαστάς.
φδῆαζδ-α (τ) ὑποκ. πλνθ. φδῆαζδατε, πδῆαζδ-κ (τ) μπδῆαζδ-κ (τ) μρδῆαζδ-κ (γ) κατ' ἀπυδολὴν τοῦ π πρὸ δ.
φδῆν (τ), ρ. ἑνικ. πδῆν (τ), μπδν (τ), μρδῆν (γ) πλνθ. χδῆκρ (τ), πδῆκρ (τ), μπδῆκρ, μρδῆκρ (γ) = τινὰς μέχρις εἰμὶ ἐ ν χδῆκτε (τ' ι hρτε χδῆκρ, χδῆκρ μδῆ).

φθήνω (σ) αθήνα (γ), μετάξια, τάλιαρ (χ)=αργύρια. καὶ τάλιρι (χ) μετάλιαρ (χ). — καὶ παθ. του φθίν=πεθαίνω.

φτάνω (χ)=εἰς αὐτὸν=ἔρχομαι πρὸ ὁλίγου [ἐκ τοῦ φτάσ-κωπρόσ. ἀλλοτε ἀπηρχαιωμένου λέξις] πλεθ. φτάνουμε.

φτάν-φτάνω παθ.=ἔρχομαι πρὸ ὁλίγου [Σ] [Ἰταλ. invitare]. πκαλεσ. — καὶ βίτε πκ,πκάρε. ε γέρε πκ ἀνκάνε. — ἴδ. γρίβ, γρήβε χ. — [Πυρρίτ.]=φτάν μι δαῦ κ με κουλήτσι (=προσκαλῶ εἰς τὸν γάμον μὲ ἔξοδα) καὶ γρίβ ἔ γρήβε [Πυρρίτ.]=προσκαλῶ μὲ λόγια (=ἄνευ ἐξόδων).

φτέν [Κρεστ.]= ἴδ. φτα. χ. φτιαρ=ἴδ. φίλιρι χ.

φτιλίζ-όνω [Σαράτ. φτιλί] (γ) [Γκορ. Καβ. Κορτ.] φτιλέ-j (budi) χ. ἀνάγ.=πτερύζω. 2) ἐπαξάγω (budi) φτιλόζω (γ)=ἀναβλύζω. χ.

φτόφ [γ] φτύζ [τ]=κρυώνω πτ.— φτύφ-φτίχμα=κρυώνω.

φτόχεμε [γ] φτόχετε [τ]=πτωχὸς = φτωχός.

ὁ αἱ φτώχετ-ε ὁ φτόχετ-ε-α ἐπλ. τὸ ὀδ. τε φτώχεμ-ισε, τε φτώχετ-ισε. — αὐτ ἔδτε φτόχετε=σήμερον εἶναι κρύον. — αὐτ ἔδτε τε φτόχετε=σήμερον κάμει κρύον.

φτοχάν-ε [τ], φτοχάτ-α [χ]=κρυώδης. πλεθ.— ασχ. βεσὶ ε φτοχάτε=αἰ νύκτες εἶναι διὰλ. ὀδ. χειμερ-ες.

φτόκ-ώ πλεθ. φτόχ-α=κοδόνι. 2) κοδωνιά. φτοκ-ώ (γ) φτυκόν-ι (Σ) φτοῦ-ώ (γ. συνῳ).

φτυν-jέ [γ]=χρυσάφι καὶ χάλκ.— φτυν-jε [γ. συνῳ.], φτυτjάκα-jκ (Κάλκαν.) φτυνjέζ-α.— ὑπερβ.

φτάν-ε [τ], φτάν-ε (τ. συνῳ.) φτά-ι (Σ) πλεθ. φτάjτε, φτάτε (τ) ι bia φτάλιτ=παίζω τὸν κόλον.—ι ρόβε φτάλιτ = ἔπαιξα τὸν κόλον.

φτυλάκερ-όρα (τ) φτυλάκερ-ώρε [γ], φτάλιτ-όρα [συνῳ.] πλεθ. φτυλάρετε καὶ φτυλάρετε=κόκκινος. — φτυλάρ-jε πλεθ, φτυλάρετε ἠμ.

φτάρ-ι (τ) ἴδ. φτ.

φτέν-ι πλεθ. φτέναρε, φτένατε = bῆκα ε κρέφαρε κἀι ἔκλ τε ντρέφετε πφρλφτάλε ἴδ. γρίαρ-ε, τύτε χ· 2) ὁ λευκός.—ε κάπα πφ φτέν=τὸν ἔπιασα ἀπὸ τὸν λευκόν· με ντρέτε νἀι ἄτσε νἀι φτέν.

φτύφ-α, φτύφ ε = μυρμήκι, ὄφι.—ι ουφάϊ φτύφε τγε φτίαρε καὶ φτύφε τε βίρδε=ἔχει ὀχθὰς ὄφιν.— τρί φτύφτ νἀι Πφρνδι.

φυγ-α=συκοφάγος, πτηνόν, πλεθ. φυγάτε.

φουχί-α = δύναμις, ισχύς πλεθ. φουχίης — σ' χαμ φουχί = ἀδύνατα. — μ' ουπέ φουχία ἢ μ' ουπέης = ἐξαντλήθησαν αἱ δυνάμεις μου ἴδ. μ' ουπίης κρέχατς = ἀπαύδησα.

(ι-α) φουχίδρ-ι-α-ja = δυνατός-ά. ισχυρός-ά· καὶ (ι-α) φουχίτσιρ-ι-α-ja ἠλ.

φουλίεχ-φλίεχ (γ. τ.) = ἀντροπιάζω, λερώνω. — φουλίεκμ = ἀντροπιάζομαι, λερώνομαι.

φουλίτς-α (Σ) (τὸ δίνδρον) = τσιρόπετ-α (Τυρν.) καὶ καλjίδελτς α (Σ) (ἡ κερκίς) πλεθ. καλjίδελετς.

(ι-α) φουλίετς (γ. Ἐλβασ.) (ι-α) φλίετς (τ) ἐπιθ. = ἀντροπιασμένος 2) λερωμένος (γ. Σ.).

φουλjάιν (Σ) πλεθ. φουλ|χ|ίν|τς = σκεῦος καὶ (Σ. Κρεμjα) (Τυρν.) φουλjαjίφ-α πλεθ. φουλ|χ|ίφ|ατς = νύφουλφ α: πλεθ. ατς.

φουλίμ-ι: πλεθ. — ίμετς (ἄβγατς) = φόβημα [ἀνάμεσα τοῦ ρήματος φουλόν = φυσῶ (δυσμ.)].

φούν-ας (πλεθ. φούνδετς ἄβγατς) [Ἑλλην. πυθ-μις, Λατ. fundus] = πυθμήν, βάθος, πάτος, τὸ κάτω μέρος. — πάφ φουνε ἢ με πάφ φουνε = εἰς τὸ πάτος.

φουνδόν (ε) μ = βάνω πυθ εἰς τὸ βάθος, φουντέj (Σ) φουνδόσαμ (ν) παθ. φουνδόφτα (Σ).

φουνδρχί-α πλεθ. φουνδρχίης = τὸ ὄπ. ἐπιμένουσι εἰς τὸν πάτον αὐτῆς τὰ ἐπιμένοντα.

φούρ-ου, φρίχ-ου (Σ) αἴρω διὰ πλάτ., ἀρχαῖα = γεωργικὸν ἐργαλεῖον δι' οὗ σκάζουσι τὸν χῶμα· πλ. φούρjετς, φρούρjετς, τρφούρjετς.

φούρετ-α [Λατ. fusca] = ἡ ἐλευθέρα κοινῶς ἡ ρόκα (χ)ε τσίφρεφ πλεθ. φούρετς.

φουρδάτσ-jα (Βε. ατ.) [ἴδ. φούρ-ου] = ἴδ. ψαρδάτσε-jα.

φούρφα, φούρ-ι [Λατ. furnus] πλεθ. φούρφετς = κλίβανος, κοινῶς φούρνος [φουρνούλjίτσ-α] ἴδ. πρίας.

φουρρέ-jα [Ἰταλ. λέξις] = τσιρκουτί κοβδελjέ.

φουρτσίφ-α. φουτσίτσ-α (Πετρέτ. Βεμέτ.) πλεθ. α-τς ἴδ. καυκαλήθ-α.

φουρφίφ-ι πλεθ. φουρφίjετς, φουρφίτ-ου (Σ. Τιρον. Πετρέτ.) = φωλεά πλεθ. φουρίjετς.

ρουφάτο-ι (γ) = μυαλί αβ: bλjούαν με ζούλη (= λάκκοι ζάντας).
ρουφώ (γ) = bλjώνω] τράβω και ψφρώ] (Κυπ.jά) = λjωμί] = με λίφτ τηρεί χτυπήσω. — φουφρώ = bλjώνω] wie μέφωτ.
ρουφούν-α [Λατ. fortuna] = ῥάκλα, τρακμάς, δυλατσοφορχή· πλεθ. φουρτούνες ἴδ. ῥάκλα.
ρούτ-φουτ-φούτ (γ) και φούτ-φούτ-φούτ (τ) = χώνω γ. παθ. ρούτεμ = χώνομαι.
ρούτσ-α (γ) ρούτσκ-α (τ) κοιν μπάλαντς λjωμάζω = ἑ ρούτσκα.
ρουτσ-ι: πλεθ. ρουτσάδες = ἑ ρουτσέλλα.
ρουβέτ-α (Βερόν.) [ρόβj] = χαμόμαντρον. (Ἰταλ. roccia).
ρουβέτ-α-α-jα (γ) = πελάτις-ίς· ἀντίθ. μαλjατάρ-ος· καὶ φουβτάρ-α-jα, τσαβαρέλ-α-α-jα, ρουβjέλ-α-α-jα. — πλεθ. φουβτάρε ἄρ., φουβτάρες θηλ.
ρούβ-α πλεθ. φούβες, ρωφό-ι (Ἰακούβ) = παῖδες.
ρουβjάρ-α, φουβjάρ-ι πλεθ. ἄρρεν-ἄρρεν = ἐργάται μὲ τὸ ἴσιον ξεχειάσεων.
ρούσ-φούτ-φούτ = εἰσέρχω, ἐμβάζω, βγ μβράντα, κρίνω ὅτι· ἀόρ. ρούτσα-α-ι μτχ. ρούτς ἢ ρούτσωμ. παθ. ρούτσαρ· ἀντίθ. κρεμάζ, πλοκάρ.
φουβjάνω πλεθ. (budi) ???
φούσκ-α καὶ φούτσκα-α, πούφκ-α (Τερμ.), φλούτσκ-α (Γερμ.) = ρούτσκ-α (κοινὸς ρίζικος με βόβδ), πλεθ. φλούτσκες. ἴδ. φλάκ-α, πάτσκ-α, μπόκ-α, μβάτσκ-α.
φουβάρ-α ἴδ. σαβάτσ-α = σαρκῶδες, σαρκοφύλλον.
φουφουβjάκ-α (Ἀγγλ.) πλεθ. φουφουβjάκες = γλυκόξυλα. — ἢ φουφουβjάκ-α (Ἀγγλ.) πλεθ. φουφουβjάκες. — ἢ φουφουβjάκ-α (Βερόν.) πλεθ. φουφουβjάκες, ἢ φουφεβjάκ-α (Περόν.) πλεθ. φουφεβjάκες, ἢ κουκουβjάκ-α πλεθ. κουκουβjάκες.
φουκούρ-jα (Ζ) = κουλjίτς φούρνου. — πλεθ. φουκούρες.

Χ

χά: γ. ἐνερ. = τρώγω, ἀόρ. χάντσα (γ), (τ) χάντσκα, μτχ. νγκάν (γ) νγκάνς (τ). ἀντίθ. βjάλ. — κε χά ζjάρα κὶ ανε νjάγ = ἐπιπτεῦα κάτσιν τὸν ἄνθρωπον. — ε χά με νε μίρ.

χοβόνω [γ] = χαίνω, χάσκω, κάμνι ἀκατανοήτους· ἴδ. χουτάζ.
χόδζ-ω=ἐ 'λέζ; (πλεθ. λείπει).
χόι-χα (Σ), χί-χα πλεθ. χάστε=ζωντροφία.
χόωσ-ι (Σ), χόμετ-ι: πλεθ. χόμετε, χόετε = φαγάς.
χυζγάρ-ι (Μαζαχίτα) ἴδ. χαμμβάζ-ιρι.
χυζάτ-ι = ξύνδι κἀχ ἄστε νόσης τσαμπάσωσε, κόλιε σαπώσεμεν.
χυλασάι.ατ-ατ [γ], τγαγκυλάτ [Πυρέτ.] ρ. = ξαγχνόνω, ξαπλαπέζω. ἀπαζάχ], τγαγκυλάτ κἀχβαλάρτε = ξαπλαπέζω τὰ στήθη. — πλεθ. χαλασάτε, σγαγκυλόσεμ.
χαλί-γρόσ-ι πλεθ. χαλί-γρόσετε [γ. Μαλμρόσ].
χάλ-α πλεθ. χάλετε: χάλε-πίδεσ = χαρτοπαίκτης.
χάλε-χα πλεθ. χάλετε = ἀναγκαῖος, ἀπάνσεος.
χαλόνάσ (Ἐλβασ.) ρ. = καταχθίζω. — ι χαλγνάτ σρασάχ = τὸν κατάφτυσε ἡ ἀσθένεια, ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θερα-πείας. — χαλγνάτσεμ = καταχθίζομαι ἀπὸ τὰς ἀσθενείας, δὲν εἶναι πλέον ἐνδεκτικὸς θερα-πείας, διότι τὸν ἐκάπτυσεν ἡ ἀσθένεια. — σρ-χαλγνάσ πλέγε ι νόσες θεράβτε μάς.
χαλόχέ-χα (Ἐλβασ.) = καταχθιά, πανσελὴς ἀφανισμός, ἀτίμωσις, ἐξ-ελεθέρωσις. — γεμάδζ-α (π) πλεθ. γεμάδετε, τε γεμάσεμε (Σ).
χαλόνδ-ω πλεθ. χαλγνόστε = λαθρέκκλ. ἴδ. γνεμάτ-ω. — χαλγνδ-ω = κοιν. χάλω, νῆμ γαῖρ-ι βόγελῆς, ξύζ-ω, δούρ-ω.
χάμαλ-ι [Τυρκ.] καὶ ἀμαλ-ι = ἴδ. λουρίκ-ι πλ. χάμυλτς, ἀμυλτς.
χαμαλάχε-χα (γ) = τὸ ἔθος ἀφ' κἀχ κάστε μλιάλε τε λιάστε (ἔθ. μι θίνε, γρόν, κ κάβε, κ τεμάδες, κ τίπε, κ θίκερε, κ μάλ]) μλεσνί τε κόμπετε ι θίνε χαμαλάχε, κ ἀφ' χαμαλάχε με νῆ τσάλε [γυναῖκα] νάφ πάτσ μι κ θαλάχε βότσ (ἐπὶ τὸ μεγαλύτερον), πό κἀχ μλιάλε γρόν, ι θίνε γλυνάχε, πό κἀχ μλιάλε τεμάδες, ι θίνε τεμδανάχε, τσπάχε, θιαφνάχε, μαλάχε, μαφνάχε κ.τ.λ.
χαμαλέ (Ἐλβασ.) ἴδ. καμαλέ-χαμαλέχε = ἴδ. καμαλέχε.
χαμαφάι ως ἴδ. ανμί.
χάμφ-ι [γ] χάσ-ι (Σ) ντρόφ-ι (Ἀγγλ.) = φαγάς. πλεθ. χάμφετε, χάσετε, ντρόφετε. — νῆμ χάμφ κ θίνε πίμφ = νῆμ. χάσ ι πυκίτσ (Σ).
χανάδ-ω [τ] [ἴδ. κοιν. κανάδ] πλεθ. χανδ-ήστε ἴδ. σπάλητ-ω.

χάνε-α [ε] χάνζε-κ (γ), χάνε-κ (τ), χανζε-κ [τ] πλνθ. — κτε = σελίνι. χάν' κ χέ = νέα σελήνη, ἡ νουμηνία. — χάνα πλήτ = πανσέλινος, πλήθουσα σελήνη. — χανοθλιήχε (γ) = φθίνουσα σελήνη ἀπὸ τὸ πανσέλινο μέχρι τὴν ἀνχέντε χάνας νομβιάθ χάνα = νέζενεν ἡ σελήνη. — οὐδιὸν χάνα = ἔφθινεν ἡ σελήνη.

χάνζε-α (βιγάβα) ἴδ. ἀνζζε-κ = σφίγκτα. πλνθ. χανζζατε.

χάνε μάνεν χράνα = πρὸ πολλοῦ. — χάνε τα κα χέ κάμ ἀβὲ νάνε κρνό = σὲ πολλοὺς χρόνους ἔλθοι ἐδῶ.

χβνούφ-άφ (γ) χανοφάφ, χανύφ-κα (γ), χβνάφ-άφ (τ), χβνύτ-κα (τ) = σπλανχνολογικὸ = ὁ ἀνήκων εἰς τὰ ἐντόσθια ἢ εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς σελήνης. ἢ (γ) ἴδ. βάγγρ-α.

χέν καὶ χάνε (γ) = ἀνοίγω ἀπλᾶς, τατέβ = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδί. ἀντιθ. τοῦ χέν τὸ μβύλ (ἁπλῶς), νιβύβ [= κλείω μὲ τὸ κλειδί]. χέν φιόλβαφ = ἐκοδίδω τὸν λόγον. — χεν νέβ α νέβρα = ἔρχεται τὴν ἐρημίαν. — χάν. πβλ. χνύφ = ἀνοίγω τὸ στόμα (διὰ νὰ ἀποπλανήσω τὰ χάντε δῶν)! — πλθ. χάνεμ, πβίλβεμ. ἀντιθ. μβύλεμ, πβιλέμ. νβγέν ι χάνεντε = ἀνοιγοκλείνει ἀθύρωτος. νβγένα ι μβύλβεντε = πεισμωμένος.

χανοθλιήχθι = Ἔλβασ.) [χβν-θλήχ-α] ἀνήκ. καὶ χανθλήχ, χανα-θλήχβζ ἐστι χβνοθλήχθι = ἐσαρκ τυόαι χάντυφε θλήχντε ἴδ. χάντ-α πλνθ. χάντντε, τθλάντ-α.

χάντ-α = τάλντ-α ὁ ἴδ. πλνθ. χάντντε.

χάντε-α [τ] = τὸ πλαστ.

(-α) χάντντε = ἐπιθ. τὸ ἐπίκ. χάντντε = ἀνοιχτά.

χαν-θλήχ-α (Ἔλβασ.) πλνθ. χαν-θλήχαντε = βάρκα ἐστὶ ἀν., τρ. χαν-θλήχ = περιπάτησαν δύο τρία βάντα. — [παρατηρεῖται ὅτι εἶναι πλοῖον μικρὸ πλοιαρίου] χαντὰ (τ) ρ. μτχ. χαντάνωμε.

χάνν (Ἀβγ.) μτχ. χάντα ἢ χάντονε. — τβάνν (Βιχετ. τ. Παμμάτ.) χάνν (γ'Ἰωαμβάθ) σίγατε κ λίματε.

χαραθλήχ-α (γ) πλνθ. χαραθλήχαντε = κυν. σπουργίτης.

χαραπαπ-α πλθ. χαραπαπέτε = ἀντιλόγω, κίνχρίς, κίνχρίλογία. — [χαραπαπ. κ] = διαπλέκομαι.

χαραπαπάφ χαραγάφαρ (Βιχετ. Ἔλβασ.) = κάμνω κίνχρίς ἀντιλογία ἴδ. τάλαρ.

χαραπαπ-α (Βιχέτ.) ἴδ. χαραπάτ-α

χαμαπέ-κα (Βερατ.) ἰδ. κερκετέ-κα.

χαμαρίσ-κ [γ] χαγκάλε-χκ-σά κ κλί κλε χαμάρι.

χαμβοάν-α (τ)=βαρέλας, ἰδιώτης, ἀγαπές. Οἱ Μωαπαλμάνοι τὴς Ἀλβανίας διαφέρουν τῶν λοιῶν εἰς μετάβας, ἀγάθας καὶ χαμβοάνας θηλ. ἀντὶς ἀνδρόπους μὰ ἔχοντας ὑφηλὴν καταγωγήν.

χάμβ-α (γ) χάμβε-χκ (Βερατ.) πλεθ. χάμβεγκ-α=εἶδος ἀσθενείας τοῦ λαιμοῦ (scarlatina) — χάμβε-χκ (γ. bugian) πλεθ. χάμβεγκα, χάμβελγ-α πλεθ. αης.

χαμβίσκ-α πλεθ. χαμβίσκανε, χαμβίσκαι-α πλεθ. αης. χαμβίσκαγ-κ πλεθ. — αης καὶ χαμβίσκαγ-κ πλεθ. αης=ἐ ταύρε, σημαδεύθη, γυαστρέυκα ἰδ. ζεπί-νι, ἔκπί-νι.

χαμβ-α τὸ κλέρι τῆς ἀμπέλου, πλεθ. χαμβίγ.

χάμμ-α ἰδ. ἀμμ-α πλεθ. χάμματε.

χάμπλε-χο (γ), μάντλε-κ (Περμήτ.)=εἶδος μικροῦ κώνωπος, ἰδ. μαντλάνε-κ: πλεθ. χάμπλενε (γ) μάντλατε (Περμήτ.).

χαμζόν-χα πλεθ. χαμζόνε=μικρὰ λεμονιά.

χαμμύ (Περμήτ.) ἰδ. πμ-ί (Λεγγρ.-Βεράτ)=χάδω, περιχάνω.

χάρα-ον (Λατ. arcum)=τόξον πλεθ. χάρκατε.

χαρακτόλε-κθε (τ), χαρακτόλε-γκ (γ), χαρακτόλ-κ (γ. πυγμ.) χαρακτελε-χκ=τσίζω.

χαμμαλόλε-γκ (τ)=καλ] ι παλληκάρας κτλ. βαρβάτος καὶ χαμμαλόλεγκθε (γ), χαμμαλόλ-κθ (τ) χαλγγ-ι (Μιζακ[ά]κ).

χαμμύζ: ρ. ἐνεσ. «ἀντικαθάπτομαι, λοιδορῶ» πλθ. χαμμύζκε (γ), χαμμύκε (τ), ἀλλὰ ε πλ.ήκ μὲ θέλετε κ]ι τε μοι χαμμύζκε.

χαμμύ-ι πλεθ. χαμμύκατε=λοιδορῶν.

χαμπαθ-ι (ἈλβανοΣουλιώτ.)=κβλ[ώθ ι κυνήγουν.

χαμπαλ-ι-ι-χα (Πλ[.) πλεθ. χαμπάλκε ἀφ. χαμπάλκατε θηλ.=κβ κ κ]ὶ κ]ε χαμμύ, κ]ε σ' μὲ μάνι.

χαμπάθ-α (Σ)=ἰδ. κρι-ον πλεθ. χαμπάθατε.

χάμπ-ι διρρ ι παλληκάρας.

χάν (Σ)=ἅπαντα τινα καθ' ὅλον ἰδ. πρπικ. τακαπᾶ.

χανάλλα (γ. τ.) κλλ' ι χανάλλαρε.

χανγάθ-κι [τ] πλεθ. χανγάθατε.

χανθ-ι (Δαυλία)=φίλος, γνώριμος, ὡς λέγετ-ι παρὰ Σουλιώταις.

χίζημι· παθ. -ιού χι. 2) συνερίζομαι· παίζω. χάζεψε κιοί κ[ίεντ]ε=τρέγοντας πάν σὲ παλιὰ κάτι. — χιέζετ ἄτσ[ι] με ἄτσι=συνερίζονται, λογοτριβοῦνται.

χίλ-ια (γ) [πλεθ. λείπει] χία-χα (Σ)=ζωγραφιὰ — ἄντιον χίντ περνᾶχε μέτ.

χίλε-α ἰδ. χίλι.

χίλ[ε]ι-χα πληθ. χιλ[ε]ιτε (Ἐλβασ.)=τὰ πίσω τὰ ἀπ τοῦ κοπανίσματος κιοὶ ἀμαδιάσου ἐξογχίματα [ἀπ τοῦ χιθ ρ.].

χίθ (τ) χ.=μίσσο· ἰδ ἄτσι. χνιὰ (γ) κιοὶ χούδι [γ]. ἀντιθ πρω-ὰτ-ὸτ=πλίχωμα. χιθ με γατζε=κιλοδολῶ. — χιθ τσῆε ἢ χιθ πόδι=δευδάλλω. — χε χίθα φιλῆτες λιάτα ε λιάτα. — χιθ με ἀειλῆμ κιοὶ ἄτσι με ἀειλῆμ=πλουσιοκ. — χιθ [γ. τ]=ἀνεμίζω. ὡς χιθ γρόσσια, ψίζνε κτλ.

χίνι-χίνι χίνι χιάε, χίλα, χίκα] (γ) χ.=ἀγκαθί, τριβόλι. 2) ξιφιὰς εἶμαι εἰς ἀγωνίαν διαφόρου. 3) πάσχω, ὑποφέρω· χίκα] πλη] = κακοπαθῶ ἰδ. βούλα]. 4) χτα ἢ χτα] (τ) δίχ=παρενοχλῶ. — ἀδρ. χίαβα (γ. τ] — ρτε χίνιχνε (γ), χέκ]νιε (τ) ἰδ. χίκ]ερ· παθ. ἰδ. τχίκ, τχίκερ, τχίζια [Τιγκν] τχίζερ.

χίλαρ-ι (Σ) πλεθ. χί[ε]ρτεν=αἱ νῆε μὲχ κατνίτες [ἄχυρα] με μβαμάκερ νῆ πούτε [ἀπὸ κακοῦ].

χίκερτ-α (Σ) ἀρχ.=ἡ πράξις τοῦ χίλαρ-ι πλεθ. χί[ε]ρτεν.

χίκ[ε]ρ-ι [τ] πλεθ χίκ[ε]ρτε=ὁ ὑποφέρων.

χίκαλερ=ἀδάμας· πλεθ. χίκαλερε [ἀξ οὗ γνωρίζει κανε]. χίκαλερ ι λιάτερε (Σ)=ἀγκάθι.

χικαρδιὸ (τ) χικαρδιὲ [τ]=πνιγάρι· παθ. χικαρδιέρα, χικαρδίκερ.

χίλ[ε]ρ-α=ἄκ. κανε, φαμάδια [πλεθ. ἀχγενικ].

χιλιαδέ [γ. budi] χ.=φαρμακόνω. 2) παράδω. — χιλ[ε]ιάκερ, ρατζ. παθ. χιλ[ε]ρεδέρ [γ. budi]=φαρμακόνομαι, παρασύρομαι, λυποῦμαι.

χιλ[ε]ρεδέ-α: πληθ. χιλ[ε]ρεζ[ε]ρε=ἰδ. λ[ε]ιρεδέ-α.

χίλ-ι πληθ. χίλ[ε]ρε=σαββί.

χιλ[ε]ιὸ (Ἰταλο-Ἀλβανικὸ) χ. ἐνεργ.=τρυβῶ [ἔλαιο] ἀλ. χιλ[ε]ιέ=χίλ[ε]ι.

χίλ-ια (Τλημ.) πλεθ. χίλ[ε]ρε ἰδ. χία-χα=σαββί.

χιγκλὸ (τ) χ. παθ.=χρεμ-ίζω· χιγκλὶ (τ) χινγκλὶ (γ).

χίφε : ἴδ. γκρ. χίφη.

χίφφτο-ι (γ) = αὐ κἰε χίφι· πλυθ. χίφφτντε.

χίφτ-α : ἴδ. κίβε-κ (πλυθ. ἀχγοντνε) φωθ. κβτνὸ ι πρὸ χίφκ = ἔσει τὸ ἔρεμεν ἐ κωγόι.

χίφτ-α = φωθ· ἴδ. Ἰόντε (γ. Μκλβτσία). — κἰβ νἰε χίφε μότι = ἤτανε ἕνα κκιθ, κτιν. μιὰ φωθ. — νἰε χίφε = ἔπκε, δύ χίφε = δύ, τρί χίφε = τρὶς κ.τ.λ. — νἰ· χίφε ἢ νἰχίφε μότι = ποτέ, πάλαι κτιν. μιὰ φορὰ κ' ἐκ κωγόι. — νἰε χίφε ἢ νἰε χίφε μότι (τ) — θόλμε χίφε = πολλάκις. — κθνἰε χίφε κοὶ κοκθνἰε χίφε = κιόλιστα. — κθνἰε χίφε = κάποτε. — πε χίφε = ποτέ, πότας φορές. — τρ χίφε τε θοῖκθ = ὁκτὼ θαλάσσης. — κάκἰε χίφε = πόσας φορές. — κθε νἰε κἰβε νἰε χίφε ἴβτε = ἤτανε μιὰ φορὰ κ' ἔκε κωγόι. — τε πάτρε χίφε ἢ χίφτ' ε πάτε = τὴν πρώτην φορά. — τε δύτρε χίφε ἢ χίφτε ε δύτε = τὴν δευτέραν φορά. — τε πκντάμκε χίφε ἢ χίφτε ε πκντάμε = τὴν πεμπτουσίαν φορά. — κθε νἰε χίφε = ἔτι. ἀκαῦ. — κθε δύ χίφε = ἔτι δύ. — κἰβε χίφτ' ε πάτε = ἐξ ἀρχῆς. — πτρ χίφε ἢ πτρ χίφκ, πγκ χίφε (τ) = πάντοτε. — κτε χίφε ἢ κτε χίφε = πότε, κύτην τὴν φορά. — χίφε-χίφε ἢ χίφε πκε χίφε = κάποτε. — κἰκκοκβ-χίφε (τ) = κε κκκβε-χίφκθ (τ) = ἐκ τῷ ὁμοῦ, παραυτίκα. — πκγνἰε χίφε = ὁμοίως, κἰθύς, παραυτίκα. — με νἰε χίφε = ἐκ ρητοῦ, μνημεῖος. — με δύ χίφε, με τρί χίφε, με κάθε χίφε κ.τ.λ. — Ζ) με νἰε χίφε = πκγνἰε χίφε = ὁμοίως. — χίφε-χίφε = χίφε-χίφκ = χίφε-χίφε = πγκ νἰ χίφε = κε νἰ χίφε (Ζ) = χίφε-χίφε (Σ) = κάποτε, ἐκάστε. — πγκ-χίφε (τ) = πτρ-χίφε (γ). — χίφε πάκκ κβτθνφε, χίφε τκκκ κβάφε = ὁτὲ μὲν γελῶν, ὁτὲ δὲ κλαίων. — πγκ νἰβ χίφε = ἀπὸ μίκκ φορᾶς. — πγκ θὶ χίφε = ἀπὸ δύ φορές.

χίφτ (γ) ἀπίρ. καὶ χίφκτ (ἀντὶ χίφεβτ) = ἅπαξ (τ) = ἐκθνάς, ὁμοθύμως, πρόωρα. Ζ) πρότερον, κτιν. ἀπαρίς. — ἀκτἰθ χόνε = ἀχγά. — χίφτ νἰθ νότκτ (bogdan) = λίαν πρωΐ.

χίφθε-χο πλυθ. χἰ;θότε = τὸ ἀχγίθιν καὶ κύφεκε. Ἰκλβτε (Σ) μβέλβτε, λβέφτε, θθοκβλβτε. — χίφθε-γβίλχι = ὁ ἔχων τὸ ἀχγίθιν ἐκ τῆ τῆς πετεινοῦ.

(ι-ε) χίφφῦκκ-ε-χο ἐπίθ. = πρώιμος ἴδ. ι-ε λβάτε-ι-κ, ἀντίθ. ι-ε χίφε.

χλομάδι-ζα (γ. Μελήτσι) = ἡ κοκκινόδετα (κατ' ἐφημερίδων ὡς φέρουσι τὸν κοκκίνον ὦμον) σπανὶ αὐτὴ χέρι' ε κίκι.— καὶ ἀρνὸν χέρι-κίκι ντ' ε λίκι. Χάνγμβ κρέατ ν' ἀ-τ = νὰ φάγῃς τὸ κοράλι σου! ἰδ. καὶ κοκκινόδέμ, κοκκινόδέμι, κοκκινόδέτσα, φουστανέλλα κ.τ.λ. φουστανέλλα.

χόδγι-χόδγα, χόδτσα (bogdan) γ. υἱὸ. = σωστὸ· παθ. χόδτσα ἀόρ. χόδτσα-α-ι = ἀνώμοτα μετχ. χόδτσαν· χόδτ! = σήκωσε, σκασμέ! ἰδ. σκασθῆ! χόδτσα! (bogdan) ἰδ. τάτ! = μὰς φάλλῃ καθενά.—ἀγκάτσα, ρίς πρέζιν.

χ-α (γ) χ-ι (τ) = στάκτη· (πλεθ. ἀχνίτσα).— τ' ἀκάρτ χόνι χ' ε κρεμπούλι! (κρεμπούλι??? ἀπαντᾶται ρόνι εἰς κάτην τὸν φρέαν) χ. Μάλι (γ) χ. Μίτρι (γ).

χ' (Σ) ἰδ. χίνι χ. χ-α ἢ χ-ε = ἡ χήνα (ἡ θηλ) πλ. χ' ε (γ) = ἀκαταστίαι καὶ μὲ παχ' ε (τ) = στανικές, διὰ τὰς βίας· ἰδ. περίλιπε (γ).

χάτσε (Σ) = ἡ φυλακτήριον (Τσιρκ. κουτσί).

χάτσι (τ) χανάτσι (γ) παθ. τὸ χάθ (τ) χανάθ (γ) χάθαρ πρτ. λέρωμαι (τ) = ἐλάθαν τὸ κουκάμι.

χάτσι: ἀπαρ. ἰδ. -άτσις.

(ι-α-τα) χάτσε (τ) (ι-α-τ) χάθουμε· ἰδ. ι-α ἀόρ.

χιλιάρι-α (τ) ἰδ. ἀλμάρι (γ).

χιλιαρίτσ (τ) ἰδ. ἀλμαρίτσ (γ).

χιλιάδ-α πλεθ. χιλιάτσ-τσ. (ἀσβόλιδες, ἀκτομίες ἵππου).

χάν-χα ἢ χάν-χα (πλεθ. λείπει) = σωστὸ κοινὸς ἄνθρωπος· καὶ χάν.-χα (Τσιρκ.) ποῦ ἤρθε κα χάν τσ χάνδ. — πάντ χάν' ε τι, κὲ γιὰ κρέπτου κρατεῖ κὲ χάν μόνο (ε χάνδ ε κρίν κ.τ.λ.) ἐπὶ ἀνεγίνωσε· χάν-χα (τ) πλεθ. χάντ καὶ χάν-χ (bogdan) πλεθ. χάνδ = ἄνθρ [ἰδ. Ἄλλην ἐφ.-λέξ] 2) νὰ φάγωσι, αἱ σκιαὶ νὰ ἀναίρωσι· κοινὸς στοιχεῖο 3) νὰ πάρωσι· μ' κα χάν = μὲ πάρει, τ' κα χάν = σὲ πάρει, ι κα χάν = τοῦ πάρει.—ν κα χάν = μᾶς πάρει, σ κα χάν = σᾶς πάρει, σ κα χάν κόκκινους πάρει.—ἀντιθ. τ' μ' κα χάν-δε μὲ πάρει.—χάν = ἄνθρ, χάντ = οἱ ἄνθρ· Ζάν-α ὀνομάζουσι ἡ Ζαὶς παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις (τοῖς Ἀλβανοῖς) ἀφοῦ δὲ ἀναλαμβάνωσι τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἀποβάλωσι τοὺς παγανικοὺς θεοὺς (χάντ) ἡ λέξις χάν ἔλαβε ἄκρως ὑποτιμητικὴν σημασίαν, σημαίνουσα νὰ δαιμόνιον, τὸ στοιχεῖο· Παχανδι-α [Λατ.

imberator = κάτοχός τινος, βασιλεύς] εἶναι ὁ τίτλος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ θεοῦ τῶν χριστιανῶν, τοῦ καὶ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὅλων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν.

χαν-α (γ) χαμ-α (τ) χάν-α (bogdan) = θεῖος· (πληθ. λείπει).

(ι-ε) χανσάβ-ι-ε, χανσάβ-ι, χαλσάβ-ι-ε (γ. bogdan). χαγόμερδα ἢ (ι-α) χαμόλιμ-ι-α (τ) = θεῖος δεῖχ ἐπιθ. (ι-α) χάσδα (γ) κύριος, ἄρχοντας ἀσφαλής, κύριος.

χανίκ-α (γ) χανίφ-α (τ) = πανδὸν μέρος· 2) βάνδ' ι φτώχης κὲ νάνε δεχ εἰλὰ· πληθ. χανίνατς (γ) χανίφατς (τ).

χαρόμε-χα = τὸ ἱερόν πληθ. χαρόμτς (ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ).

χαπάχ (γ) χαπίχα = παίζω, μπαλλάχ με χὶν 2) ἀστειεύομαι, κολλωπίζω, αὐτοπαίζομαι, κολλωπίζομαι.

χάθ-α πληθ. χάθατς (Κρανίμε), χάθ-ι πληθ. χάθατς (Σκαδρᾶ), χάθ-ι πληθ. χάθ-ι πληθ. χάθατς (Ἐλβασ.), χάθθ-α (Πεχράν.) πληθ. χάθθατς, χάθ-α (Κλεισούρα) πληθ. χάθατς, χάθλ-ι (Τυρκ.) = ἡ ἀνίδρ, ἡ ἀκαλίφη κοινῶς τσουκάλα.

χαπαρδάτ-α (ἢ χαπαρδάτς πληθ. χαπαρδάτατς = σιδηρᾶ κάθε πρᾶγμα ἐκ σιδήρου 2) ἐργαλεῖον.

χάφτ-ι καθ. τοῦ χάπ καὶ χάφ (γ) χάφτ-ι νγκ τάρδεν = πιάνομαι τῆς ἐξουσίας· χάπ μου κὶ φτε = ἔχε με παιγνιδιόν.

χάρατς πληθ. (Πεχράν.) = πίτυρα φλὰ· κρόνδατς (Πεχράν.) = πίτυρα χονδρά· = μὲ τὰ τρόφα τὰ χάρατς — χάρατς (Τυρκ.) = λεπτὰ πίτυρα· κρόνδατς (Ἐλβασ.) = ἁπλᾶ πίτυρα.

χάρ-α· (bogdan) μετχ. τοῦ ῥῆματος τὸ χάρε, χάρε.

χάτσερ-α πληθ. χάτσερατς (τ) = λεπτότατον ὑγρὸν μυστὸν ἀπὸ πάστανα λίγο νόστιμο χάτσερ. — ἀ πάστανα λίγο γάλατα χάτσερ.

χατσάδ (τ) = χωρατεύω. χατσάδ (τ), χατσάβ (γ), χατσάβ (Σ).

χάτσ-α (γ. Μελβουσία) πληθ. χάτσατς = κυρίως τὸ σχοινί — καὶ

χάτσ-α (Πεχράν.) πληθ. χάτσατς — χάτ-α (Πεχράν.) πληθ. χάτς, χάτ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χάτατς, λακαρίστ-α (Σ) (βουλγαρικὴ λέξις) πληθ. χάτατς, λακαρίστατς.

χάτ (τ. budi), χάτ (τ), χάτσ (Πεχράν.) χάτ (γ) = ἐπιτέλους, ἀκούσατε, ἐλᾶτε· χάτ κάλμ-ι σβρέ καλὰ = ξεκαθαρίσατε. — χάτ μὲ

αχρίς=Πλαδα βελμάν. (Δ. Ἴλλυρ. Ἤπειρ.) ἀντιθ. αλμάς, χέρα καὶ αλμάν (Σ) αλμάν (γ).

χερ-ι (budi-χ.)=ἡ χέρι (δεκαπεντασύλλ.) πλεθ. χέρατ.

χέρρ-α ἡ ἐρρὰ τοῦ χάλκινος (πλεθ. λάνια).

χεφόν (Ἐλβασ.) χεφέ (Σ) bal χέρα.

χεφόνι: χ. ἀπολ = διακόνι τσιά.

χθ ἢ τθ. — θάνε κουρ κρέσνε πτόλβατς. κουρ ι πθάλβατς θάνε πολλ! πτόλβ! πολλ!

χαλθ-ja (ι. Βιμάν.) ἄαλθα-jα (Ἐλβασ.), ζαλθ-ja (Τυρν.) (Τσαρ. Ἴσπαδ) πλεθ. χαλάνε, λαλάνε, ζαλάνε = τρανδάνω.

χάjε-ja: πλεθ. χέjατε. — χέ[ε-ι χαί' ι μάλjιτ.

χάλε: ἐπιρ. φλὰ ἀντιθ. τρόδε καὶ χαλδέτ. (Σ) ἐπιρ.

(ι-ε τε) χάλε=ἐπιθ.=φλάj-ε-όν, — δάτ' ι χάλε=ατα μάτ τε χάλε=ε δυο ἔξυπν. ἀγχίστ.

χαλφάθε-ι: πλεθ. χαλφάτατε=ἡ ἔξάτη, ἡ φλάντα. (Σ) χαλφάτατε=τὰ φλὰ πράγματα.

χαλάj: χ. ἐπιρ. = κάμνω φλάν, λαντόνω. (Δ. τχαλάj πλεθ. χαλάjτε = τχαλάjτε.

χάν-ι (Λεγκ.) πλεθ. χάνατε. — ναιδέκ νάε χαν τε τεγγάν (Λεγ.) χάλαρε γνάκε νάε χαν (Λεγκ.) — (Δ. χαράκ-ε.

χαν! χάνατ ἐπιρ. — χάθου πα τε δυλανδ χαν! (Λεγ.) πα χάθνατε μας δυλανδ χαν (Λεγκ).

χάπα (Ἐλβασ.), μβε χαν (Τυρν.) τγράκε (Ἐλβασ.) [γράκε-ε] ἐπιρ. =ἐγκαλχέ. —μάγκ-με χάπκ=πάρε με ἐγκαλχέ! μάγκ μας χαν=πάρατε ἐγκαλχέ (Τυρν.) —μάγκ τγράκε (Ἐλβασ.)=πάρατε ἐγκαλχέ. — τγε χαν χαν = ἔνα κομμάτι τύρον [Σκαμπάτας ἀπὸ ἀλβ].

χάρ-ε χαρ-ε (budi)=ἡ χαρ (Τυρν. ακχάτ) πατγχάν χάρ=κάθε ὥραν.

χάρα: εἶδος χαρτί. χάρε (Ἐλβασ.) χάρας (Σ) ἐπιρ. =κωλοκαλάμι, ἐν εἶδει χάρτου (Δ. πατρικάρε. — βί χάρε (Ἐλβασ.)=βί χάρας (Σ)=βί κρεμάρα.

χαρανίν-ε (Κρούjε)=κοζάν ι βόγκλε πλεθ. χαρανίτε.

χαρανίν-ε (Μοχαλένε)=κρν-ε (Τυρν.) πλεθ. χαρανίτε.

χαστάν-ε (Σλαυϊκὴ λέξις) πλεθ. χαστάνατε=βολαντέρα καὶ καστάν-ε (γ). — (Δ. δουμπάτο-ι (Σ) στρουμβολάχ-ι (Κρούjε). — πλεθ. χαστάνjτε.

χάφ-βι (Σ) (Δ. χρούλλε-ε=ἐμπρός.

χαρ ἡ χόβι [γ] ρ.=πνεῦμ. χνίδια (Βαμάτ.) κνησμός (Σ), κρησμός [Σ], μπερ χίο (Σ).

χάρα (Ἐλβασ.), χάν (Σ], τάκι (Σ), με νjε χάρα=με νjε χάρ, με νjι τάκι=με νjε χίρε, μονομιᾶς.— [ἰδ. κτγ τάκι, κφτε τάκι] με νjε χιβ =μέ μίαν φορὰν ἰδ. ἐκεῖ. — με dύ χαρ=με dύ χίρε, με τρε χαβ= μέ τρι χίρε κτλ.

χάν (bugdan) (πλνθ. ἀχχανε) ἰδ. αὶ-jε.

χανάj-α (bogdan) ἰδ. κανί-κ [γ] καjί-κ [τ] (πλνθ. ἀείκτι).

χαὶ-τε [γ] χαὶ-τε [τ] = καίλαβ-πτε κατ. πελάτκι. — χάβ (Σ) = μέτρον οἴνου, ἀμβολίσκου κ.τ.λ. καβίαj-ι (Σ)=$^1/_4$ τοῦ χάβ, τοῦ πελλαμιδίσκου 1/10 ὀκᾶδ.— bubσίνα-jε (Σ)=$^1/_4$ τοῦ καβίαj, καρβί-κjα-jε=$^1/_4$ τοῦ bubσίνα-jε: πλνθ. βαbσίνατε, καρβίαjατε. ἰδ. σῦκα-σι.

χάβα (τ) χανε (γ), χάνζα (bogdan) ἀνῳ. =δανειακά.— μάρ χάνε = δανείζομαι.— ἀπ χάνε = δανείζω.— χάνα-δάρε-ι (γ)=χανα-δάρε-ι (τ)=δανειστής.

χαναί (τ) χανέ] (γ)=δανείζω εἰς τινα.— χαχάρ (τ), χανάχαρ (γ).

(ἰ) χανάί (τ) ι-χανάjε-κ (τ) θηλ.=ξένη-νε, ἀλλότρια-κ καὶ ι-χανέj-ι ἢ χανάjε-ι, ι-χανάjε-κ (γ) καὶ ι χανj-ι, ε χανjε-κ (συνῳ.) νάχ δὲ νε χανέj=εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

χάνδαν (Βαμάτ.) ἰδ. χάρ, γάμ.— χάνδρα (γ) ρ. πάθ. χίδρα (τ)=χίπτομαι.— ου χίδα μὲ αὐτό=ἐμίσησεν αὐτ' αἰωνί.— χανάδου.

χανίκε-α πλνθ. χανίκατε, χανίκρε-κ, πλνθ. χανίκρατε. — χανάρε-κ (Σ) πλνθ. χανάρατε=σκίρδον.

χανδαρίά (Ἐλβασ.) ρ.=ρίπτω χι ὑρμέν.— χανδαρίζα=ρίπτομαι μὲ ὁρμήν.

χανθ (γ) χαθ (τ)=ρίπτω.

χανά-α (Σ. Τερπν.) [Βουλγαριανὴ λέξις] πλνθ. χανίτε=ὄρμος, αὐλακιά, βάλ αj. bάζετε νἀ ἄχε κανὶ χιλιάjηκα. καὶ bιάζετε (Βαμάτ.).

χανάjί: dρώνε ἢ κjυκjίθτικε. μτχ. χανίάκρε. ἰδ. χίλε.

χαμbία-h.τε [τ] ρ. ἀνῳ. =χάνω καὶ χάνομαι.— καὶ χάjκε (Ἐλβ.-Παρμάτ.), χάνε (Σ), ἀόρ. χάμbα τρία-ατ-άτε (Σ), bαj (Τόσκ.), bίj (Σ) βdίj (γ) βdαj (γ) πακ. τρέπω, bάμα, βdίμε, βdάρα, χάμbα.

χουρδού (bogdan) = βολίζομαι εἰς τὸ νερόν. Ιδ. ζύπτω καὶ κρέβω.
χουρδεύω (γ) ρ. θηρ. = κάμνω τινὰ νὰ χαθῇ, καταστρέφω, ἀφανίζω.— do τς να χουρδεύῃ Ζόνι = θέλει νὰ μᾶς καταστρέψῃ ὁ θεός.
χουτζ-α Ιδ. τουζ-α πλνθ. χουτζάνε.
χουνγί-ja (Τυρολ.) πλνθ. χουνγίτσε· ι βί χουνγίτ καλλιτ ι σὺ κε-πίστ;ης καλλιτ νὰς τουρί = ι λίβ μι λίνεν τς δι νάφτελετς.
χουντδα-αν (γ) = ἡ μὲ ἔχει βία, πλνθ. χουντδάνε.
χουντδα-jα (γ) = ἡ μὴ ἔχουσα βία, πλνθ. χουντδάνε.
χούντς α πλνθ. χούντσε = μι-μιές, κανεὶς μέτε. — ι χίνι νδρ χούντς (γ) = ἐπεμβαίνω.— ι χίνι νδρ χούντς = ἐπεμβαίνει. — ι χί χούντς = προσβλέβει.— καὶ χούντς.— ι καλὸν χούντς καλλι (γ) = ὑφίσταμαι.— ι θέβα χούντσε.
χουντόχερα (Ἑλβασ.) ρ. νδέ. = παρεμβαίνομαι, προσβάλλομαι.— με bic χούντς Ιδ. νδρούχερα.
χούτ (Σ) [Σλαυϊκὸ χούσκα = χάνω, Τυρολ. κοῦτ] χούτ (γ) χουρ-βάν (τ) Ιδ. βάλε, βάλε, bὴ, dὴ.
(ι-α) χούντσε (τ) [χού-ντ] πρέπ χούντσε.— ἄτσι ι χούντσε = ἄτσι πρέπ χούντσε.
χούτσα (γ) — bνάκ' ι χούτσε.
(ι-α) χούντσε (γ) bνάκ dζάδ' ι χούτσε.
χούρδε-α πλνθ. χούρδεσε (Παρμέτ.) = εἶδος τυροῦ εἰς κερβέλια.
χούρδε-α, λεγόμενα χούρδε-jα (Βερμέτ.) = λάκκοι πλήρεις ὕδατος.
χούρδε-jα (τ. Βερμέτ) χούρδεζ-α, χούρδ-α (γ) = Ιδ. σύρδε-jα, σύρδ-α.
χούτ' ι δάρδε = εἶδος λευκοῦ ἰσχνοῦ καὶ καλὸ' ι κρίσιμος (Σπατι) = πανσέλινον (τ., κρίσιμος ι χίνον χούτσε-δάρδε κιο εδέζεν μὲ κυὶ πρόκε βάρ. — χούτ-α πλνθ. χούτσε. — χουτ-α πλνθ. χου-τσέ]ε.
χουτζ-χουτζέρα ρ. = ζελίζω-ζομαι, κοντίζω-ζομαι.
(ι-α) χουτσούρε (τ) Ιδ. χουτζ.
χουτσάj-α = αὐ κρὲ χουτζέτσε χουτσάj-jα = κρέ κρὲ χουτσάνε, πλνθ. χουτσάjετσε ἄρ. χουτσάjετσε θλ.
χούρα πνθ. τνὶ χούρ] = ξυπνίζομαι.
χέρ-χέρ-ι (bogdan] = θυέλ, πλνθ. χέρετσε (bogdan) καὶ χέρτσε (bog-dan) Ιδ. χέρ-jα.

ξυϳ (γ), ξυη (τ) ξῆ (Ω) γυη (τ) = κόκκυξ, κοιν. ἀμβώνα. ἀόρ. ξυπα-α-ι (γ) ξύρα-α-ι (τ), μετχ. ξῦμε (γ) ξῦμι (τ) καὶ γύμι (τ), ἀνεῖδ. τὸ μαρ. dᾶkj.

(ι-τ) ξυϳαπούδω (bogdan) ᾱδ. ι-α-ξυπούδᾱμ (γ).

ξυϳ-dδαπη-α = δικλόγως.

ξυϳ-dδᾱ, ξυϳ-dδη = δικλογία.

ξυϳα-α (bogdan) = θαίτης. ᾱδ. ξυπα-α (γ).

ξῑδ-ι (Ω) ᾱδ. ῑδ-ι.

ξῑπε (γ) ᾱδ. μ. ξῖπ. (ἵππος, ἀναβάτης).

ВКSH

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΣΛΑΥΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

BIBH

BKSH

ΣΛΑΥΙΚΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΛΑΒΟΝΟΙΣ ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΑΙ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

---

nadia (Dibra καὶ Σκόδρα) ἐνερ. [Σλαυϊκὸ *nadja* καὶ *nadka* = ἐλπίς] ἴδ. *ndjell*, *njarr*, *përnjëhj*, *shpresë*.

ani (Dibra) ἐπιρ. [Σλαυϊκὸ *onéi* καὶ *onía* = ἐκεῖνος] ἴδ. *andej*, *atje*.

ata-i, *-ja*, *-o* (ἀρχ. Σλαυϊκὸ *ото* καὶ *отъ* = πατήρ] ἴδ. *tatë-a*.

avaçe [Σλαυϊκὸ *vanti* ρ. ἀνεργ. = πλύθω] ἴδ. *thrrgyloçe*.

bardhë : ρ. ἀνεργ. [Σλαυϊκὸ *bělŭ* = ὕδωρ, ἐξ οὗ *bělŭka* = τὸ ἀλάδωτον, καὶ *bardhë* = κάμνω πλύσιμον διὰ νὰ *mbërnj*] ὅμ. *ujtë*, *ujë*, *ujët*.

bulmetoj-a (Σκοδρ.) [Βουλγαρ. *balkĭtam* καὶ *balĭjĭtam* = περιτυλίσσω, μὲ ρίζαν Σλαυϊκὴν ἀπ. τοῦ *bělĭjam* ρ. ἀνεργ. = ἐμβάλλω τὰ φορέματα εἰς τὴν *balĭjalĭnata*] ἴδ. *daçetëlëç-a* (Βουλγαρ.).

bëdhç-a (πιθανολ. *bëdh*) = ζύλινον ἀγγεῖον. [Σερβικὸ *bědja*, *bědjrak*] ἴδ. *dhnjc-ja*.

(bëlbëz-a) Σλαυϊκὸ *bělŭ* = κύμα· Ἰταλ. *bollire* = *bŭlbŭlj* ἢ μᾶλλ. *bŭlja* = *bŭlbŭzŭ*.

(bërm-goz) = ἀμυγδ. Σλαυϊστὶ *bărz* = ὁ ταχύς, καὶ *bărzŭnŭtŭ* (Σλαυϊκὸ) = ἀμυγδ· ἴσως ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ *bărz* = ταχύς.

bërdhë : (τ) = χῶμα μὲ πέτρια [Σλαυϊστὶ *bărdŭ* ρ. = παρατηρῶ, ὑπάγω ἴδ. *gjë*.

bërdhëlë (τ) ἐπιρ. [Σλαυϊστὶ *bărdălja* = ἀνακατόνω μὲ τριγωνικὸν] ἴδ. *njëpërkë* καὶ *nganjëherë*.

bërsy-a (γ) καὶ *bërsy-a* (τ) [Σλαυϊστὶ *bărzŭ* = ἐλαία] ἴδ. *mël-a* [Λεγοῦσι Σλαυϊκὴ *vrsăta* = ἐλαία].

βερεκ-ου-κ-ja [Σλαυικὸ βρενίκ = ἀμέλεια] ἴδ. *μιδεπάρ-ι, μιδε-πάρε-ja.*

βεζηδ, βεγδ (Σαίδρα) [Σλαυϊστὶ βίεγο = παρατήρησις κλπ.], ἴδ. *ἄωδ.*

βεγλα-ι καὶ *βεγλα-ι* (Σ) = παρατήρησις.

βρῶνε-ου, φρῶνε-ου [Σλαυϊκὸ βρένιε] (ἀφῆκε ἀπὸ αἴθριον) ἴδ. *πι-νίνε-κ.*

βωδο (γ) ρ. [Σλαυϊκὸ βίωμι = φανερῶ] ἴδ. *ἠχῆδε, αλjίδ, ἤρμδε.*

[βῶδ ε] ἄλλως, *βοῖς*. Σλαυϊκὸ bla = μέτρον, καὶ bεσκὸ = ὑπερβ. τὸ μετρῶν.

βόζη-α καὶ *βόγρ-α* [Σαίδρα [Σλαυϊκὸ βόζε = θεὸς-ι.

[βόλε-α] ἄλλως, *βωλᾶ*, *βωλᾶ*, Σλαυϊστὶ βόλ = δύναμις· καὶ [*βόλτε-κ*] καὶ *βωλνέτε-α* (Σαίδρα Ἰταλ. *volontà*).

βοῖβόλε-α [Σλαυϊκὸ βεϊβόλ = ταραχοποιός] ἴδ. *κρέπωδτρνόαρ-ἐjε.*

[βρωνῆ (γ) βρωμῆ (π)] = κυρῶ, παπατζῶ μὲ νέρα, δυσκρίνω [Σλαυϊκὸ βρόκ = μοῦρος, ἄλλως. *σἰρκν-ός* = βρκν-ός, τροπὴ τοῦ τ εἰς β καθὼς *σἰς* = βαθ (Ἀλβανιστί).

δαλjίδδ-α-jδε [Σλαυϊκὸ bάlκι = ἀγαπῶ] ἴδ. *bαjδῶ-ν-α-jκ.*

[δάδας] = ἁρπάζ [Σλαυϊκὸ bλ]ένας = πλησίον].

δαδέ-jε [Σλαυϊκὸ badé = συμφορά, κίνδυνος].

δαβῦδάκερ-α = εἶδος ἰχθύος λευκοῦ εἰσπλεόμενου εἰς τὸν λίμνην τῆς Ὀχρι-δος· [Σλαυϊκὸ bαδκε-ρίb-ντκ = ἀσπερίφαρον, καὶ κατὰ συγκοπὴν bελjβίντκ].

δερτι-α [Βουλγαρ. τερσὶ καὶ τερσίτσα = τὸ τσίπουρο τῶν στεφυλῶν καὶ ὅλων].

δίβε-α Ἰταλ. *bibio*, Βουλγ. bῦbῑ = τὰ μικρὰ τῆς κοίλιας.

δοδάρ-α [Σλαυϊστὶ badrina = λεκανοειδὲς, Βουλγ. ἀρχαῖα, badrά = πα-νὶρ καὶ badrin = πατρικὸς].

δρόμρ- [Βουλγ. bορόμρ καὶ bερόμ = λίθος στρογγύλος καὶ ἐλαφρός].

[δυβέρ-α [Σαίδρα] = ὄρος, Ἰταλ. *bosco*, Σλαυϊκ. *βίδκα* = ὕρος ὑφη-λόν, καὶ πᾶν ὑψηλὸν μέρος. — Κατοδίλκας βιδ = δάσος· Ἀλλὰ τινὲς Κατοδίλκας μεταχειρίζονται τὴν λέξιν καὶ διὰ ὄρος ἢ βουνόν, ὅπως ἐπειδὴ τὰ δάση τῆς Ρούμελης εἶναι πολὺ πυκνά. — Παρ. *bίδε* = ξύ-λον τοῦ δάσους καὶ δένδρος. ἴδ. Ἑλλην. *βόσκ-ω.*

[bʰándʰa] πάθημα = δέσις, σύνδεσις, Ἰνδ. bandaro = δέσις, κατασκήνωσις. bad (Σλαυϊκὴ ῥίζα) καὶ μὲ τὸν πρῶτον ss = κακός, σχηματίζεται τὸ ρῆμα ob-bad-ěsp = κατακαίω.

[bʰajín-aj] Ἰνδ. binnato, Σλαυϊστὶ bljízné, Βουλγαρ. bljízjé καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ l = bízjca = δίδυμος.

bdénʲ-a (budí) = ἀγρυπνία.

bdénʲ (Σαῖδις) = ἀγρυπνῶ [Σλαυϊκὴ bezsúdx = ἀμέλεια] ἴδ. bjéjbjej. xvúbjdej.

bogdan bjéžʰg-i (bogdan), bozjéi-i, gbozjéb-a [Σλαυϊστὶ bogú = πλούσιος] ἴδ. i nákaz.

bodíno-i gbodíno-i [Σλαυϊκὴ bór = κάπρος καὶ bedá = κακόν, καὶ bodíno = βούστροφον] ἴδ. bnagbdíno-s, nórdo (Σ).

bólʲbʲ-a [Σλαυϊκὴ bólj καὶ bólʲe = ὀρφανία, πόνος, bolʲjé = ὀρφανός, πονῶ (ἔγωντος ἐ εἶχε).

[bónú-j] Ἕλλην. βοῦβαλος, ἀγγεῖα Σλαυϊκὴ bobúbl καὶ Σλαυϊκὴ bíbul.

[bandág-a] Σλαυϊκὴ bandólʲjenx καὶ bdólʲjenx (Σλαυϊστὶ) καὶ bibólʲjenx (Βουλγ.) = βουβάλια.

bandʰ-a (Βουλγ.) = σκοινίζω καὶ bandaždénka (Βουγλ.) = δεσμὸς, ζυγόφυτον. [Σλαυϊκὴ bolʲbenx]

bandaždénga bandaklʲénxag-x Βουλγ. καὶ bandbenx Σερβ.] = δεσμὸς, ζυγόφυτον (σύνθετος ἐκ τοῦ bolʲbg-a = ζυγόφυτον, καὶ ἡ ζέτα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς).

bandoxrúnga [Σλαυϊκὴ bolʲcíx = νεφρὸς] = ἴδ. bébag-ja, — [bnúzg-x] [Ἕλλην. βοῦζιον] [σοβαρολογούμενος Βουλγαρικὴ bolʲzx = χεῖλος] ὅπως Ἀλβανικὴ bélʲz) [Σλαυϊκὴ ústnx].

bangídʰ-a [Σλαυϊκὴ bolʲjé ἢ bljé, bolʲjex ἢ bogjét = μεγαλεῖον, εὐπατρίδης, εὐγενὴς, πλούσιος] ἴδ. ζυγόν-a.

bagardóg-a θηλ. [Σλαυϊκὴ bolʲjébx θηλ.] ἴδ. ζόνʲgen.

bandʲ-a (Σαῖδις) = Τυίγεg-a [Βουλ. bolʲa καὶ bolʲánxa = Τυίγανxx]

bandʲídʰ-a, bandʲídʰdʰ-a [Βουλ. bolʲcébxna = καμήλιxx] ἴδ. bléb-phóra bolʲánxag-x (Τυρκ.) κατ' εἰρωνείαν.

[bandʲónʲg-aj] [Σλαυϊκὴ bocína, τετραπέρατος λίξις].

bangábʰdʰ-a [Βουλγ. bgnígbolʲ = μεγάλη ἀγρία αἴγα].

βουδουμάω [Βουλγ. πίθος = τόρος].

βούδρ-α καὶ *βούδερ-α* [Βουλγ. *βοδόπα* = ὀλισθῶ, γκρεμίζω] ἴδ. *κβέτ-μι*.

βρέβρ-α [Βουλγ. *βρέβα* = κλειδωνιά] ἴδ. *δρύ-α*.

βρακ-γκού (Ἔλλειπ. *βράχια* Σλαυϊκὰ *βρεγ* = ὄχθη) ἴδ. *βούζι* εἶδε, *λέ(ν)μι* κτλ.

βρανδεβάω-ις [Σαράβ.] Βουλγ. *βρανδάτι* καὶ *βερανδάτι*].

βρέχ-α (γ) *βέρχ-α* (τ) [Βουλγαρ. *βρέχα* = γδύνω] [κρίνας ἀπὸ φορεμένων οὐχὶ δὲ ἀπὸ τοίχου ἢ ζώνης] ἴδ. *βέρβα* (Σ) καὶ *βάρβα* (Τόσκ).

βρίκ-ου [Σλαυϊκὰ *βρίτβα* καὶ Βουλγ. *βρίτβα* = ξυράφι. Σλαυϊκὰ *βρίκ* καὶ Βουλγ. *βρίτβα* = ξυρίζω. — ἴδ. *μπέρ-ου*

βρούβουλ-ι (τ) = κάνθαρος [Βουλγ. *βρούβελ* = μεγάλος ἀγρὸς σφῆκα].

γαλαβίρα-χα [Βουλγ. *γιλοπέρτβα* = εἶδος ἀγρίου κρίνου, ἐκ τοῦ *γάλ* = γυμνὸν καὶ *πέρτβα* = φύλλον].

γαρουλίγκ-α [Σλαυϊκὰ *γκρίλ]κ* καὶ *γκρούλκ* = μάζα. ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ *γκρῖκ* = λίφος, ὑφάλιν μέρος καὶ Βουλγαρ. *μογίλκ* (διαγραμματισμός), Ρωσ. *μογ]ίλκ* = ὑφάλιν τέρμα]. ἴδ. *πέρα-γκου* (Βεράτ.), *γκρέμουλ-ι*.

[γκαβάρ-χα] [Βουλγαρ. *γκαβάρα*], Ἰταλικὴ ἢ Γερμανικὴ λέξις = ὀλίγον ἀγγεῖον.

[γκαβάτρ-ι] [Βουλγ. *γκαβάτ* = βάμβαξ].

[γκάθ-δι] = φράκτης [Σλαυϊκὰ *γκραδ* = φράττω, ἴδε *γκέτ* καὶ *γκέτ* = αὐλὴ ἀγροῦ]. = κῆπος, Ἰταλικὸν *giardino* = κῆπος.

γκαι ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ *γκοτόβ*, Ρωσ. *γκοτόβ* = ἕτοιμος].

γκέζ(ν)ρα = κνη. ἡ *γκέτνα* [Σλαυϊκὰ *κεζνὰ* καὶ *κοζνὰ*], [ἐκ τοῦ *κάζ* = δέρμα].

γκαπάρ (σ), *γκαπάλ* (γ), *γκαπάρ* (φυτρ.) = πλάττω = γλύφω. 2) μαγκαρίζω = βάλλω γλῶσσαν (τ). [Βουλγ. *γκάπβα* καὶ Βουλγ. ἐν Μακεδονίᾳ *γκάπαμ* = μαγκαρίζω, *γκάβανβ* = μάγκαρις]. ἴδε *γλύφω*.

γκλίτσαρ = αἱ τσίμπλαι (τοῦ ὄμματος). Βουλγ. *αβλίτσκι* = αἱ βλεφαρίδες.

γκρβέτ καὶ *γκρβέτ* καὶ *γκρβίτβ* μ. = *γκαντσούζω*. [Βουλγ. *κρβέτ* = αἱμοτύω (ἐκ τοῦ *κέρβ* = αἷμα)].

γκρβτ-ι, *γκέρτβ-ι* (Σαράβ.), [ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ *κέρτβ* = χαλκεύς, καὶ *κερτβία* = χαλκεία].

γκιζδε ἢ *γκιζδο* καὶ *γκιζδο-ἰτ-ἰτ*] = *γκγκαλίζω*, [Βουλγ. *ἐκιουδε* = *γκγκαλίζω*] σπανιώτερα λέξις.

γλίγκαπ' ε *γλίσκει* [Σλαυϊκὴ *γλιζκα* = *κάτσαπ'* ε *γλύπτει*].

Γ'όγγ-α = Ἠπείρ. [Βουλγ. *γλέγα*] = *κρεμάδα* ε *hαρίου*, (πιθανὸν γόγγ νὰ εἶναι Βουλγαρικὴ λέξις, διότι οἱ Ἠπείροι κυρίως μετέρχονται τὸν πωματικὸν βίον).

γογόλ-ι [Σλαυϊκὴ *γογόλ'* = *εἶδος κυρτοπούλιου*].

γομδρ-ι καὶ *μαγλέρι* = *ὄνος*, (ἐκ τοῦ Ἑλλην. *γόμ-ος* = *φόρτωμα*).

γρόν-ι [Βουλγ. *γρν* καὶ Σερβ. *γνόν* = *κάλλος*] [ἰδ. ἀπολελιπυῖαν *γνῶδα*, *γνῶδεκα* = *γρῆνα*].

γόνγ-α (γ) *γοντ-α* (τ) = *σωπάσιον*, (Βουλγ. *gontí*, Ἰσπλ. *gustare*).

γορόνγ-α (ἔνιοι παράγονται ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ *γόρα* = *βουνόν*, διότι καὶ οἱ Βούλγαροι ἀκμάζουσιν αὐτὰ εἰς τὰ γλυκαντά των, ἐπεὶ δὲ τοῦ *βουνός*).

γόπίδ-α [πρβλ. Σλαυϊκὰ *γβίντι* καὶ Βουλγαρ. *γόδδα* καὶ *γδόντα*, Σερβ. *gnonda*] ἰδ. *κρόνγ-κ*.

γουλιόβ-ω [Σλαυϊκὰ *γκιδέν* = *παιχνίδια τινά*, *λοιπὸν τοιν*].

γουδ-α (Βουλγ. *γνῶδα* = *λαιμός*, καὶ *γουγδέ* (Βουλγ.) = *αὐτὸ αἰφνιδίως βάλλει ἢ γκάπτει* (ὁμωνυμ.) ἰδ. *αἰφνιδ-ω*, *γόνα-κ*

γραδίν-ω [Βουλγ. *γραδίνα* ἐκ τῆς Σλαυϊκῆς ῥίζης *γραδὶ* = *φράττω*, *ἐγκλείω* (πρωτότυπος λέξις)].

γυζάδ-α (Σκόδρ.) [Δελβινάκ. *γιζέ* = *λιχούδης-α*] ἰδ. *λιχούδ-α* = *καρύνω*.

γρδιβ-ώ = *φάσσω*, *ἁρπάζω* Σλαυϊκὰ *grabiti* = *φάσσω*.

γρόδ-α = *λάκκος* [Σλαυϊκὰ *γρὸν* = *τάφος* καὶ *γρὸβ* = *ἐξορύσσω χῶμα σκαφαίνω* = *τάφος*, *λάκκος*, (πρωτότυπος λέξις)].

γρούδ-α πρβλ. Ἑλλην. *γρόνθος*, Σερβ. *grut*.

γρύδ-α [Σλαυϊκὰ *γρίζ* καὶ *γρέζ* = *φαγί*, ἰδ. *hάγ-ι*, — [*γρόπ-α*] Ἑλλην. *κόκκος*, Ἰσπλ. *golfo*, Σλαυϊκὰ *γόλο* καὶ *γόλο*, (πρωτότυπος λέξις).

γλα-κούδ-ι, *κουρελιάζ-ω*, *κα-κούδ-ι* = *κουδουνᾶ*, Σλαυϊκὰ *κούδα*, *κουδέλα* = *κόθον*; ἐκ τοῦ *κυδ*; Σερβ. *κουδά*; = *κυδ*; Βουλγαρ. *κρ-δού* = *κυδ*;

γλάβ-α = *φαγητόν*, [Σερβ. *jéla* = *φαγητόν*, μὲ Σλαυϊκὴν ῥίζαν ἐκ τοῦ

βή = τρέχω. — Κρήτ. ἀβ, Βυλγ. βίδω, καὶ Σλαυ. βέτω καὶ βάτω].

γβόδ-α (ἀντὶ γλβόδ-α τροπῇ τοῦ λ εἰς β παρὰ τοῖς Ἀλβανίταις) [Βυλγ. γλόδι = πρόστιμον]

γβύτ [Σλαυϊκὸ γλοῦπ = ἀνόητος.

[γβόβτιν-α] (γ) γ[λ]πεβ-α (τ) [ἔτσι παράγεται ἀπὸ τοῦ ναγιόλ, θ-αιόλ] καὶ κθ-α (γ) κβ-α (τ) = πανί [Σλαυϊκὸ γλὰ καὶ Βυλγ. γλὰ = βαθύνω].

δάρ-α: cf. δρύς Σλαυϊκὰ δρεβό, Βυλγ. δαρβί, Ρωσ. δρέβο = δένδρον, ξύλον].

δαρσθ-α (τ) = λβρώθη-α (γ) καὶ λβρώθτ-α [Μοζαβ[ί]κ] = διατρώγω].

δαρωθ (τ) = νίκ] λβρώθη [Σλαυϊκὰ δαρώβα = ζωὴ, χαρίζω] cf. δωρέσ-α δωρητὸν, καὶ δωρητ-α [γ].

δέγγ-α: [ἄλλων. δια-έβ] Βυλγ. δέβε καὶ δέγα = χλωνάζω· μὲ Σλαυϊκὸν ρίζον ἐκ τοῦ δεγχὶ ἢ δεζὰ κατὰ τροπὴν τοῦ γ εἰς ζ πανίδος παρὰ Σλαύοις] = βαπτῶ.

[δρόλη-α] = πανηγύρι εἰς τὰ ἀλβάνικα [Σλαυϊκὰ δεβένα = πανὶ, ἐνδυτικὸ καὶ Βυλγ. δεγνίβ = πανὶ, ἐνδυτικὸν].

δίρ καὶ δίρ (Σκάδρ) [Σλαυϊκὰ δυερό καὶ δερί = ἄνοιγμα, μέγχα] cf. γβίρ.

[δρυπβ] [Βουλγαρ. δερμὸν, μονοδικὴ λέξις παρὰ Βυλγάροις σημαίνουσα κέντρον μὲ μεγάλας τρύπας ἐκ τοῦ ὁποίου μόνον πανοπλίαι δύνανται νὰ ἐξέλθωσι· ἴδε φαίνεται καθόλου νὰ ἔχῃ Σλαυϊκὸν ρίζον, εἶναι παράγωγος τοῦ δερμί, ἄλλων δέρμα.

δρανίβ-α [Βυλγαρ. dirtja = λέξ] ὀνείδισμος νδ. δρανίβ, καὶ δρανιόβ-α (Βυλγαρ.) = τὸ μέρος ὅπου γίνεται ἡ πράξις] cf. βλαθ-ανίβ-α.

δίμν-α (γ) δίνημ-α (τ) Σλαυϊκὰ ζίμα = χειμών· cf. ἄλλων. δίμα καὶ δίμη = τὸ πρόβιον ψύχος (πρωτόγονος λέξις).

δομαχίν-α [Σλαυϊκὰ δομαζίν = οἰκοδεσπότης ἐκ τοῦ δόμα = οἶκος] cf. δεσποτ-ία.

δούρν (γ) τροπῇ τοῦ χ εἰς ρ πανίδος παρὰ Γέγκοις) ῥάπτω: νδ. δούρας = ῥάπτω τὰ ἄχτα, ξυλουργέω· [Βυλγ. δούβ, Σλαυϊκὰ δέβ = πανίον, πανί, ἔνδυμα].

ʃdɣoʃdɣ ɣ.=κόντρα (Σ) Σλουτσκ dɣiɣ=ποντίζω. Βολγ. dɣuiʃɣe=ποντίζω καὶ κάνω ὑτσλ. dontitv=κυμάρω (πρωτόνοτος λέξις).

dɑɛ́(ɣ), dɛ́ʃ(ɣ), vdɛ́ʃ(ɣ) Σλουτσκ ζ[ɔ]ɛ́=μανθάνω, ξύρω 2) χορδή.

dɑɣɛ́ʃ-ɑ (ɣ)=lt. vdiʒg-a, dovydrg-a=διατριτίνω.

dɑɣɛ́ʃ ɣ. (Σλαβ.)=lt. vdiʒ, ɔvuʃ]=δίδω ὑπερτσίνην.

dɛ́-ɑ (Περμίτ.) πλοῦτ. ἔδεσ καὶ ἔδεμεσ=παντοίγνως (Σλουτσκ ɛ́ καὶ περίστα. ɛ́) lt. ėiɛ́-a.

ʃɑɣɛ́ɣɔ-ɑ (Περμίτ.)=δοῦλος δοῦρος ἔχει Σλουτσκ ɣíʃɑɣ lt. mergėtoj (ɣ) mergė-ja (ɣ).

ʃɑɔ́ɔ-ɑ=τυνθήκα, θος, ξις (Σλουτσκ ʃɑɔ́ɔ=νόμος).

ʃɑ́ɔ-ɑ (Σλουτσκ lt. ʃɔɔ-a.

ʃɑ́ɔ́ɔ́ɣ-ɑ (Σλουτσκ ʃɑɣíɔ́ɔ=στύβω ἔρμου καὶ σταγὼν πλαγγόμενον ἀπὸ πλυμάτων σταφυλῆ καὶ ʃɑɣɔ́ɔ́ɣ (Σλουτσκ) ɣ. ὅταν ἡ σταφυλὴ πλυμάτων κάμνῃ στύβον ἔρμου καὶ σταγόν) lt. ʃuɣíɔ́ɣ-a καὶ ʃuɣíɔ́ɣ-a.

ʃɑ́ɣɣɛ́ɣ-ɑ=δεῖλιάω Σλουτσκ ʃɑɣɛ́ɣɑɔ ɣ. ἀρτιπερίστατον=ἐξελίσσω καὶ Ρωσ. ʃɑ́ɣɛɣɑ=ἐσπέρα).

ʃɛ́ɔ-ɑ (ɣ) *ʃɛ́ɔ-ɑ* (ɣ)] Σλουτσκ ʃɑɔ́ɔ=φωνίζω τινὰ κρίζω τινά, Ὑλλ. φλίγγω, Τοσκ. πιο, πανταχ (πρωτόνοτος λέξις).

(ɣ) ʃɔ-ɑɔ ɔ-ʃɛ́ʃɣ-ɑ Σλουτσκ ʃɑɣ καὶ Βολγ. ʃɑ́ɣɛ Ρωσ. ʃɑɣɑ́=φήνω Βολγ. ʃɑɣɑ́=ἀναπαύω τὸν φωτιά.

ʃɑ́ɣɔɣɑ Σαλάμα) ἀγχ-ιος Σλουτσκ ʃɑɣɔ́ɔ=ταχυκίνη-ʃɛ).

ʃɑɣɔ́ɔ-ɑ ɔ ɣ. [Σλουτσκ. ʃɑ́ɔ-a βάτραχος].

ʃɑ́ɔ-ɣɑɔ ʃɑɣ [Σλουτσκ=βάτραχ-ος. τὸ γ. εἰς τὴ πλάγ τῆς λέξεως προφέρεται ὡς κ. παρὰ Σλουτσκ] καὶ Βολγ. ʃɑɣɑ=βάτραχ Σλουτσκ ʃɑɣɑ́=πυρέτα]. lt. βάτρ-a.

ʃɑɣʃɑɣɑ-ɑ=μαζῶν ἔστιν ἐστιν μὲ κάθηστα. [Βολγ. ʃɑɣʃɑ́ καὶ ʃɑɣʃɑ́ɔɑ τακτοποίησα τὰ τῆς Σλουτσκ ʃɑ́ʃɑ=μαζῶν ἐστιγμὴ-ɑ [ἐξ. Σλουτσκ ɣɛɣɛ́ καὶ Βολγ. ʃɑɣɛ́ʃɛ=κάθησα ἀναμένω].

ʃɑɣɛ́ɔ-ɑ (Σαλάμα)=ἀστεῖος [ἀγχ. Σλουτσκ ʃɑɣɛ́ɔ=κομψός (ἐκ τοῦ ʃɑ́ɣ=ἄρμον ὅπερ ὅταν πολὺ ηὐξημένῃ γίνεται κομψὸν) lt. gėrė-ti (Σ) ʃɑɣɛ́ɔ=χαρὰ).

ʃɑɣɔ-ʃɑ (Περμίτ.)=νέτος ἄνομος [Σλουτσκ ʃɑɣɔ=νέτος] lt. ir-dva.

ʃɑɣɔ́ʃ ἢ ʃɑɣɔ́ʃ ɣɛɣɔ́ʃ (Σ)=ἀπαντῶ, λαγόνα. [Βολγ. ʃɑɣɔ́ɔɛɣɑ

= ἀπατῶ καὶ Βουλγ. καλιάντζ = ἀπάτη. ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ εἶνε Βουλγ. λέξις] Ἰταλ. gabbare = πιάνω εἰς τὴν παγίδα = ἀπατῶ. — gabbo Ἰταλ = παγὶς ἰδ. γαγιέζ.

βαπὸ-ωμ Σλαυϊκὴ ἀλλὰ = ἀπατάομαι.

καπουδῶ-α [Βουλγ. καπουδῶ = χαϊδεύω-ομαι] ἰδ. χαϊδεύω-α.

καρ-α [Βουλγ. καρ, Σερβ. κόρατε. = φωλιά].

καραπλήσσω-ι, καρατσλήσσω-, καταπλήσσω- (Σ) καὶ καπαλήσσω- [Βουλγ. τσαπαλήσσω, μὲ Σλαυϊκ. ρίζαν ἐκ τοῦ τσάκαμ = πιάνω].

καραπαβολὶ-ι Βουλγ. καρατσὸκ = καλτσοντζόμπα].

καταμβόλι-ι ἢ καρατσβόλι-ι [Βουλγ. καρατσβόλι καὶ καρτσαβόλι] [Σερβ. Korastavac] ἰδ. τρόμπολι.

βαϊβὶς-αβ ἄχυρον [Λεξ. Σλαυϊκὴ κρῦτο=καλύβη καπνιὰ ἀπὸ χορτάρι, ἐξ οὗ τὸ Βουλγ. κρῦτα = οἶκος, φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει Σλαυϊκὴν ρίζαν].

κατσλὶν-α (γ) = κλοκλωφ, ἄγριος ἄνθρωπος [Βουλγαρ. ἐπίθετον ἀπολιθώμενον τὸ ἄνθρωπον ἀχείρωτον καὶ ἄγριον].

κατρόφ-α Βιθυν] = Τουρκ. ἰμπίνη [Βουλγαρ. κατυρέζ. ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. καταχράομαι].

κάτσ-ι ἰφαντὴς, ὑφαντουργός. Βουλγ. [Κύπρ = ὑφαντής].

καυδοὺλ-ι [Βουλγ. καυδοὺλ = λαιμὸς ἰδ. καταβρόχθ-α (Σ). αμπὶς (Σουΐδ.α) [Βουλγ. καυζὶν, αμπίζω, τσιτσίχ = βλέπω, ἀκολουθῶ καλὰ τὰ ὑφάσματα].

κβίντσ-ω ρ. [Βουλγ. κβιτσῶμ, τσουτσκμαι.].

κβούρ-α ἢ κανόνα τοῦ πυτοῦ ἢ τὰ φύλλα τῆς θύρας. [Βουλγ. κρύτα = μὲ τὰς κλειδὰς σημαίνει].

κβρὸβ-α [Σλαυϊκὴ κόρα = βουτῶ καὶ ἀρχαῖα Σλαυϊκὴ κορὸβλι] = πλοῖον] (Τουρκ. κυρλὲ).

κβιτσὶν-ον καὶ κβιτσέλ-α [Βουλγ. κλεπαῦλι καὶ κλεπαύτσ = τὰ κατσέλια τῶν ὀφθαλμῶν, ἴσως τὰ βλέφαρα, καὶ κλέπαναμι (Βουλγ.)= βλεφαρίδες].

κβρὸβ-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ ρήματος γρέβα=ἁρπάζω].

κβρούτσ-ούτ-ούτ [Ἀρχαῖα Σλαυϊκὴ κρούτ = δὲν κάμνω] (Ἑλλην. κωφ-ός).

κγιού [Βούλγ. τούκα = ἐδῶ] (= αὐτὶ, κατωὶ).

κρυφλίζ [γ] καὶ τρεττελίζ (γ) καὶ τρεμπελίζ] [Βυλ. κρεττερα καὶ τσερτσερ = τρίζω. Σλαυστὶ = δερζκετ = τρίβω.

κόνδ-ι [Βουλγ. γρεκ = δεπλόνω. Σλαυστὶ γκ καὶ Βουλγ. γρ = διπλασιάζω].

κόβδ-α καὶ κλόνδ-ι [Ἕλλην. κλεὶς. Σλαυκά, Serb = κλητὸ καὶ κλέπτω = κλοπεύω] ἴδ. τσίλτσ-α, χόντρ-ι.

κόκκόνγ-α (ἄγχιστα Σλαυκά: κλοκότσα = πᾶν εἶδος μεγάλης ὄρνεως ἐκ τοῦ κλόπτω = κρύπτω].

κόδρ-α (ἀπλοῦν = ὁ κοιλίας· Σερβ. κόδρ).

κοτόπ-ι [Σλαυκὰ κοδότσ = τυροκομεῖον] ἴδ. γαμάκ-ι (Κρούσις).

κόβγ-α [Σλαυκὰ κοb = κοπή, ζημία· τόμιζον δὲ σημαίνει ἐκδουλεύω (Τουρκ. bulγ)].

κοκόδ-ι = ἐλέπτως [Σλαυκὰ κόκοδ = ἡ κόττα]· ἴδ. γιάλ-ι, κοκόν-ι (Πάρφ.) κοτσόδ-ι (Βερέτ.) [Serb bulg = kokoš].

κολjανδρ-α καὶ τὸ γένος κολjανδίτ [Σλαυκὰ κλjα δέjα = τὸν λεῖον].

κολjόνδρ-α = ἡ Παρασκευὴ τῶν Χριστουγέννων ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους· [Κόljιδα (Σλαυκὰ) = ὁ πρῶτος θεὸς τῶν Σλαύων].

κόλοι = ἡ κόλνα. Serb. Korfa.

κοπόν-ι (Σκόρδα) [Σλαυκὰ κοπόν = σχοινίον· 2) εἶδος λιναρίου ἐξ οὗ γίνεται τὸ σχοινίον]· ἴδ. λβντέρ-ι.

κοπόδ-α καὶ κοπόδ-jα = κοπετοῦν ἢ μίζα δένδρων, ἃ ἐκβάλλουσι πολλάκις· παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυκοῦ ρημ. κοπάjα καὶ Βουλγ. κόπτω = κόπτομαι] ἴδ. κρεττέτ-ν [γ], κρεττέτ-ρι (τ).

κόπρ-α [Σλαυκὰ κόπρα = ἄνεθον].

κοπίj-α-jα (Ἕλλην.) = νῆες καὶ (τ) = δεῖλες [Σλαυκὰ = κοπίλjα, Τουρκ. κοπίδj· Γρμν. τὸ κοπίλι, ἡ κοπίλα·—δὲν φαίνεται νὰ εἶναι Σλαυκὴ λέξις].

κορίν-α [Σλαυκὰ κορίτο = ἡ πεύρα] ἴδ. γκόντρ-α.

κόν-ι = ξυνάγελα [Ἄγχιστα Σλαυκὰ κόń = ξυνάγελα ἵππων ἐκ τῆς Σλαυκῆς μίζης κjήτελι = ξυνάγω].

κόσ ἢ κοσὶ [Σλαυκὰ κοσjὰ = θερίζω] ἴδ. κόjρ.

κόστρ-α [τ] καὶ κόττρας κ (τ) [Σλαυκὰ καὶ Σερβικὰ κόντρ. Μακρόθεν κόντρας = κόκκαλον] ἴδ. ἰόντρας κ.

κόῦ-ι [Σλευικὰ κόῦ = κυρίευω] [Σιβ.-Βουλγ.] Βλ. ἡ κούρα καὶ Γρικ. κυρίευω.

κοπάν-ω [Βουλγ. κρτανε = γαϊδούρι-χι, μὲ Σλευικὴν ρίζαν ἀπὸ τὸ κόπ καὶ κρτ = γονάτι].

κοπίδι-ον Σλευικὰ κοφτέλι-ον κιδωτός· κοπέλι-ον ἀπὸ τὸ κόῦ-ι].

κόρᾳ-α Δαλματίκ κόῤῥα = κυρία].

κουκουβάνερ-α, κουκουμάτσι-χι [Βουλγ. κουκουμέρα (ἀπὸ τὸ κούκου καὶ μέρα = μουσουμέρι) καὶ κουκουμάτσας [Βουλγ.]].

κουκουμάτσι-χι: εἶναι πίνθηκος ἀπὸ τοῦ κοῦ κου (ὡς ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς γλαυκὸς) καὶ μάτσα-χι = γαλῆ (ὡς ἀπὸ τῆς μορφῆς τῆς γλαυκὸς) βλ. ζουζούλι-χι.

κουλίᾳ-ι [Σλευικὰ κλλο = κύκλος].

κουλίδα-ι [Σλευικὰ, Σιβ. Βουλγ. κολιάτσ-ι = κυλιόμαι ἀπὸ τὸ Σλευικὸ κόλο = κύκλος.

κουρα-χα (Πελλάτ.) = φιλόν-ω [Σλευικὰ κούρα = κουρπέων. 2) ἀνάθυμα, ἀξιέρασης] βλ. φιλόν-ω.

κουμπαρ-ι: κουρπέρης [Σλαβ. κούρ = ἀνάθυμα] [καὶ ἡ κατάλληλος μόῤῥα] ὅπως καὶ τὸ Ἀλβανικὸν κρπ-μπαρ = κούμπαρος.

κουρδίᾳ-ι (Βουλγ. κουρδίν = πίνω].

κούρδᾳ-α [Βουλγ. καὶ Σιβ. κούρδια = πίνω] βλ. Ἀλβαν. κάρ-ι καὶ Βουλγ κούρ.

κουρούβ-α [ἀπὸ τὰ τοῦ Σλευικοῦ γρμ. κρόβι καὶ γρόβι ἁρπάζω].

κουρρούζ-ζι βλ. κρρούν.

κούτσ-ι, κούτσ-α, κούτ [Βουλγ. καὶ Σιβ. κούτσι = κωλόκωνον καὶ κούτσας-α [Βουλγ. Σιβ. κούτσκα = κούλλα· βλ. κίμπ-χι ὄκας-α (Σ)

κρούᾳ-ι [Σλευικὰ κρολ = βασιλεύς· βλ. μεγ. παρανδύν. μβρόν.

[λάβας-α] [Σλευικὰ λάβκα = ὑπόπτωμα].

λιακαρεύ [Ἀρχαῖα Σλευικὰ λάκαρ = πλουσίους. 2) λειρεργάτης.

λόπ [Βουλγ. λάπαρ = γουναῖος δ' ὅλα τὰ ζῶα καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅταν τρώγωσιν ὡς ἡ παλλὰ μὲ τὴν γλῶσσαν].

λῳβόσας-α [Σλευικὰ ἐλιλόσας = τὸ τσιμπᾶ τοῦ κύνος].

(ν-α) λύπ [ἀρχαῖα Σλευικὰ λέγκ καὶ λέγκης (π) Βουλγ. λέπ = ἐλαφρός].

[λῳμβάθ-ι] [λῳβάδκ = λαιμάρι].

[ι] λήθ-γω: χρ. ε-λήγη-κ ἤγλ. [Σλουκλ λήζ = κακός, πονηρός. 2) ἔρωτας, Γρεκ. λιγνός], θ. ι-ε-κίκ]-ι-ε-κ.
λάς = δυγρόν-ω, ἄχγετε Σλουκλ lozo, Σερβ. loza.
λακομίσ-ω (Ξ) [Βουλγ. λακομίτσα = τὸ γυνί], θ. γίνομ-κ.
λάνδερ-α [ἄχγετε Σλουκλ λάνιστε = βόθος].
λβόπ-α [Περμέτ.] = ἡ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ [Σλουκλ ὄκα = ὀφθαλμός, ὀκάτε (ὀκάτσι, Σλουκλ)] θ. κακερδίκ-ω.
λβόντ-α [ἄχγετε Σλουκλ λάγκ καὶ λόγκ = τὸ ἀγκλάγκι].
λεύτ [Βουλγ. λέπτε = τρώγω μὲ λαιμαργίαν].
λεύτσ-α καὶ λέβ-ι, λίτσ-ι (Σελέμν) [Σλουκλ λεύζκ = βοῦβαλος].
μανδίζ-ω [Σλουκλ μανδέτ καὶ μανδίτι = κατοικῶ], 2) δίγω τινά.
μάτσ-α (Ξ) μάντσ-κα (γ) [Βουλ. μάντσκα καὶ μαντσί, ὑποκορ. = γαλῆ].
μανδίλ-ω (γ) καὶ μανδίζ · (γ) [Βουλγ. μανδίκ = εὔλυτος, γόητος], θ. δέστ-ω Σερβ. μανδίλα].
μάνδ]ι [ἄχγετε Σλουκλ μάζ]κ]κ = ἁμάλγω.
μάχτε καὶ σάχτε, καὶ θάχτε (Σελέμν) [Σλουκλ πάζι = κανείς, οὐδείς, οὐκείς, κούφιος καὶ χάρ. πάζγα = εἶμαι ἄδειος, ἀδειάζω], [ἡ ρίζα τοῦ μάχτε εἶναι πάτε, ἀπὸ τὸ χάρ τῶν γραμματικῶν μεταβολῶν τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης. διὰ ταύτην λέξιν σημειωτέον ὅτι τὸ π πρὸ τοῦ τ, ὅπως καὶ τ πρὸ π, τρέπονται χανικῶς εἰς λ. πλιρά-ζομ, ἀπρά-ζομ, θπρά-ζομ, μπρα-ζομ τὸ ἐνθ. ψ-ε] θπρέζετε θπρέζετε, μπρέζετε. θπρέζετε τὸ ἀπρ. θπρέζετε, μπρέζετε κτλ.
μαμάτσ-α καὶ μαμάτσ-α [Σλουκλ νάμ καὶ νάματσ = βλάκας] θ. α-σκογλέ (Σελέμν).
μαγγάν-α [Σλουκλ ἄμπλε, Βουλγ. γκάκε καὶ μγκάκε = σάκκον] θ. νάγκ-α [γ], νάκλι, νάκλε (Ξ).
μαζίν-ὸκ-ε χ. ἐνικ. [γ] = μυῆ καὶ [γ] = βομβίζομαι, ἀπατεύομαι.
μαζίτσ-α [Σλ. μαζίτ = ἀπατεύομαι], 2) εἶμαι ἀνόητος.
(ι-ε) μάγε [Σλ. μάγε = ἀνοχή, καλοσύνη, ἡσυχία].
μαγκούζ-α καὶ μαγγούλ-α, καὶ μάγκουλ-α [Σλ. μαγκὶ = ὀμίχλη]
μάκρ-α [γ] μακέρ-α [γ] [Σλουκλ μάκα καὶ μάκα = πάτημα].
μαλήτσ-α [Σλουκλ μαλήτσα καὶ μάλητ = κουτσούβελο θ. πάτρ-α
μαλζία-ω [Ἀλβανο-σλουκλ] = ἐκάρτο, γαϊδουράκι, πάγκτιον. Σερβ. μάζγα.

μούργ-α [Βουλγ. μούργα = μαυροδιρός, ἴδ. ν-ε-ζίδω.
μουρρί-α (γ) = ὁ βαρβάς [Βουλγ. μορόνja = ζητὸς καφές].
μούδρ-α [Σλαυικὸ μρτκὸ = μουλιάζει, Σερβ. mrakа].
μπρόμ-α (γ) μπρόμ-α (τ) (ἀ ρίζα κοινὴ εἶναι πρόμ-α (τ)) [Σλ. μρδα = παίτος καὶ Βουλγ. μρδανε = ἐξεύδωσεν].
ντρίζ καὶ ἀντιθ. ἀμρίζ (ἀ ρίζα χρίζ) [Βουλγ. χρίζβαμ=ζα-χρίζ=στρίφω].
ντρώθι [Σερβ. dрύгōi καὶ Βουλγαρ. dрύгjетōi, Σλ. dрύгjі καὶ dрύгъ = ἄλλος. — ἀπὸ τοῦ dрύгу = ἄλλο καὶ τῆς κοντολέξεως τῶν ἡ βάσις (τριανόλεκτος τρόπος) = διαφορετικὸ ἄλλως, ἀλλοιώτικα', ἴδ. τετράζι.
ντρόπ-α [Σλαυικὸ dрόпька = τσουκὶ, 2) τρύξ-γρᾶ=τὸ ἀποκαθάρμα τοῦ κρασιοῦ εἰς τὸ βαρέλι.
ντρύπ-α καὶ πρύπ-α [Σλαυικὸ ἀπὸ τοῦ τ = ἄνω καὶ βῦβ = βύλλω, ἀνάγω. 2] σκληρύνω].
ντο [Σλ. νο-τῶν = ἀχ(ζω].
ντόμ-α = κῦλή, τύπος βαρελίου· ἐλαιόβρυσις, ἐμπρὸς τῆς οἰκίας. [Σλ. dъмъ = ὁ στάβλος τῶν ἵππων καὶ τῶν προβάτων]. ἴδ. πόλ-α.
ντρώ-ι [Βουλγ. 1] = τὸ κρύο τὸ ὁποῖον παγώνει τὸν κόσμον του. 2) ὁ κρύος ὕπνος τῶν πρόβατα κρυάγει] οἱ Βούλγαροι παράγουσι τὸν λόξιν ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ βῦδя = ἄγω καὶ βυдьнъ καὶ βυдънъ = ὕδρωψ].
ντούγγ-α (Σ) καὶ ντούγγ-α [Σερβ. тиђе-ти, Βουλγ. тúнеш = τσαρώγω ἀπὸ τοῦ Σλαυικοῦ тúнѣ = τυντώνω] ἴδ. θλίβ-α.
ντύθ-α [ἀρχ. Σλ. тúгъ = στενὸν] (ἐμφρίθλιψις).
ντύν-α καὶ πύν-α [Σλαυικὸ βῦλα, Σερβ. βυλα, Ἑλλην. λάκκος, λατ. lăp-is.
ντύπαρα [Βουλγ. тúлjуна=ἥμισυ στενὸς, μέρος στενὸν καὶ Ρωσ. тúлjуна = ἥμισυ πλατὺ] φράσις ὀλίγῃ βίνd ι τυλίγεις πουρούνια.
ντυνίζ-α ἀπατυλίζω [ἀρχαῖα Σλαυικὰ тынúгъ=ἀπατεών].
ντυρό-ι [Βουλ. тúгъ=ἀριστερὸν χωράφιον ἢ μέρος γῆς] = ἴδ. μαζί-α.
ντσέν-jα [Σλαυικ. тúгъ καὶ тúгъ; = στενὸς] (Γραικ. χωστὸ) ἴδ. πήγ-α.
ντσήρ-α ντρατύπαδον. [Σλαυικ. тúгъ=πέρμα τριπατιοῦ, καὶ Σλαυικ. тотрújа καὶ тотрúбъ = τριπατέντα].
ντσίβ-ι-ε [Σλ. πάδαμ ἄνδρα, ἀγαπῶ] ἴδ. χ(ζβρα.
[ποτ καὶ ποτσίζ] [Βουλγ. тúгъ καὶ тотúгъ=ἄκρον, ὄνειρον].

πουρέϳ [Σλ. bûtenje καὶ bîtenje = καθαρὸν (ζῶον)] ἴδ. αἰρέϳ, αἰκελέϳ.
πάρ-α ἠχ. παπάρ-α ἀρε. [Βουλγ. πάπακ, πάπ, παπάκ = χῆνα καὶ παπάκα ἀρε. Σερβ.] ἴδ. γναβάν-α (Ἰακώβα).
παρδόν-α (Παρμάν.) πλεθ. παρδόνισσ = δρμῆ-α [Βουλγ. πρεδήνα = ταίνωρα· ἴδιος ἐκ τοῦ παπᾶ].
παπαδι-ά καὶ παπαδιά-ά [Βουλγ. παπάδα = πάπαλον, ἐκ τοῦ παπ = ὑπὸ καὶ κάδα (Βουλγαρικὸν) = καλλιγένεια].
παξολέϳ-α [Βουλγ. παξολέϳ = μικρὸν λιμάριον, Γρεκ. τὸ παξίμαδι].
πρέϳτσω καὶ πρητσάω καὶ πλέϳάω [Σλ. πρέτσα = σχίζω, Βουλγ. πρέτσαμ = κόπτομαι σπάνι].
πρηλέϳ-άμαι [Σλ. πλέ, Βουλγ. πλέϳα καὶ πρηϳα = σκώπτω. = μάγγ μὴς θεός, μάϳαμ μὴς θεός (Σ)].
πρξίν-α-ἀτ [Σλαυϊκὸ πρξίτι = τσιμπῶ] ἴδ. φρηγέϳ.
πρωσάν καὶ πρώς· [Σλ. πρι-κασέϳα = πρι-κατ-κόϳα = ἔκκοπα, φλοιὸς δένδρου, ἀγγεῖον ὑγροῦ, ψαλιδά].
πρχόν-α-ἀτ (Βουλγ. Σερβ. πρχοῦ = χειμάρρους· ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. ῥέω-ῥεύ. — [Rumân. pereu = ῥάκια].
πρπτάλ-πρμάλ, [πρτσάλ καὶ πρπλάϳ] [Σλαυϊκὸ πρπελ-άϳα = σαμαρίπιπτον· πιθανώτερον κατ' ἄλλον Ἀλβαν. λέξις ἐκ τοῦ πρ = περὶ καὶ πέλ = πέφτω].
πσλέπ-α [Σλαυϊκὸ πσελένα = κόλλα] ἴδ. κολόϳρ-α ἢ δουλόϳρ-α.
πσπάνα [Σλαυϊκὸ πσένιτσα, Βουλγ. πσπένα = μύδια].
πτέν [Σλαυϊκὸ πτέκα = ζώνω καὶ πτα = ἡ κόψα (Σλ.) = φίνω].
πύρ-α [Σλαυϊκὸ κάπτα = στάζω καὶ Βουλγ. κάπκα = στυλαγμάτιον] ἴδ. σέλαφ-α, γϳεθήρ-α.
πτσέρ-α (ἀπαρχ. τοῦ πτέρ-α), ζναμέρ-ϳα (Σκάδρ.) Τοσκ. ρίρα. Σλαυϊκὸ πτσελά] = πτσέρζ καὶ πτσέϳαμ (Σλαυϊκά).
πυδόνέν (Σκάδρ.) [Σλαυϊκὸ πεμπτσόν = δέκατος] ἴδ. βατέν.
πύλλ-α [Βουλγ. πίτδκα = μυκή] ἴδ. κῶ-δ.
πύλλϳ, πύλ ϳα [Βουλγ. σπίτσα = κάρπος] (δὲν εἶναι Βουλγ. λέξις).
πλϳάν ἴδ. πλήϳτσκο.
πλϳάδαρ-α [Σλαυϊκὸ πλϳὰ καὶ πλϳατῦ ας] = λάφυρον καὶ
πλϳατσί ρ. = λαφυραγωγῶ [Σερβ. pljačkà].
πλϳοσμ-όϳα [Σλ. πλοϳ = ἄγκυρον (ὅθεν ἡ πλόϳα = πρῷρα)].

πλησίχωρ-ι (γ), πλησίχωρ-ι (τ) Σλαυικὰ πρὸξ = κοντινός, κάτι ἐξ οὗ Βουλγ. προχτένδερ ρ. = ἐξαδέλφι, χριστὸ καὶ Βουλγ. πρίτσελ ἢ πρίτσελι = σχέζω· 2) διαπεραιτίζω ἰδ. πρωΐ-ι ἀναμμένο κάτοι, ἰδ. πλήχα-ja ἰδ. πρώ (Τουρκ. polvora).

πο : μέρον = τέλος [Σλαυικὰ πο σαμ ἀρχὴν πρέξεως].

ποχόδ-α καὶ ποχότσ-ja = εἶδος πίττας Σερβ. pogača.

ποχουλ-ου (Βουλγ. ποχούτσα = πίττα ἀραμαμένη ἀπὸ τὴν θεία· ἔνας ἐκ τοῦ λόγου = Κύριος καὶ μὲ κάτοικος νὰ].

ποιόφ-α (Παμβ.) = βασιλ-ου (Βουλγαρ. ποδνίτσα = ἀπὸ πίδαρα) ἰδ. καπ-α (Σουλιῶν).

πορπολ καὶ πορπολ (Βουλγ. πορπόλκα = παραγγέλλω] ἰδ. καὶ υρβέφ] (γ) υρβεμί] (τ).

ποτέμ-ja (Βουλγ. ποτίρα = ὀχλαγωγιός, δυσχρὰ ἀτίμια = θόρυβος].

πόδ-ι ἀγγεῖον ξύλινον ἢ πήλινον ἢ λίθινον Ρωσ. ποτὸ καὶ Βουλγ. λιτόβα = βαρέλι] (Ἕλλην. νοτίδιον).

ποτγάβ = μαλώνω τινά [Σλ. ποτγάν = θυμώνω καὶ Βουλγ. = βρωμερὸς καὶ ποτγανκά (Βουλγ.) = μαλώνω] ἰδ. φυλάγ, πδβ.

ποτόδ-ι [Σλαυικὰ ποβ = τὸ γυαλί].

ποτόδ-α [Βουλγ. ποτόβα = τυφέκι (ἐκ τοῦ ποτίκα = σχέζω Βουλ.) [καὶ Ρωσ. ποτόβα = πυριτίδιον, κανόν Σερβ. μπόκα].

ποτσπάβ = κυρτώνω [Σλαυικὰ ποτόν = ἴσιος καὶ ρ. οποποτσπάβα = ἰσιώνω ἢ κατακαμπώνω] Λατ. ρεποτίτο.

[πρκ] [ἀγγ. Σλ. πρότι καὶ πρότβ = λοιπόν].

πρόκ-ου (Σλαυικὰ πρόκ = ἀνάψιλον καὶ κατάψιλον [Σερβ. γρακ].

προυμπάβ (Σουλιῶν = χλίμπω κλίν] πρ τέτρμνε [Βουλγ. πρωτνά = φωνάζω ἔπειτα μαλώνω ποτ· 2] σκάζω].

πρτζήβνι [ἀγγλικὰ Σλαυικὰ τριβὶν καὶ Σλαυικὰ τριβνὶκ = πίττα].

πρτζιβδάβ = δίκτυον [ἀγγλικὰ Σλαυικὰ νέκτ = δίκτυον].

πρωτσυλήπ-ι (Παμβ.) = συγχώνω [Βουλγ. Σερβ. πρίκο = τρίχω ὡς τὰ φύλλα καὶ λήπτ = κατάλληλος ἀποδιδόμενος εἰς τὰ ζῶα].

πρίμι καὶ πρμήμι [Σουλιῶν] [Σλαυικὰ πριβίκ = κλίνω ἐκ τοῦ πρ = πρὸ καὶ βίκ καὶ (Σλ.) = τρέχω] (τὸ ρῆμα πρβίμι εἶναι πρ καὶ βάρ ἢ βάρ, πρβάρ, πρβάρ).

πρμμή [Βουλγ. πρίμι = φτερνίζομαι] ἰδ. τέβα, ταβτί].

ρυλιά [Σλαυικὰ ροvbίδα = ἀρόσιμο, 2) καταστρώνω].
ρυμί-χι ρμι-ᾶς [Σλείδμι] = χώνω [Σλαυικὰ ρίκα = πετάω]
ρυπάω : ἐπιρ. = κυπός [Σλαυικὰ μυπάω καὶ μυπάω [ἐκ τοῦ μυ = ἀκόλα ὅλα κατὰ συμβ.] ἰδ. τσ βόδινο
ρύτ [Σλ. ρετ = φράξε, τάξε, κατὰ συμβ.] μὲ ρύτ καὶ μὲ μυκ [Μαλ]τέζικ] = μὲ τὸν φράξε ὅλ. κολμ. κυλμτζ.
ρύζ-ω [Βουλγ. ρυδά = μανθάνω].
ρωβίτζ-α [τῆμ δούλε: Σερβ. robin]a = Σερβ. = δούλα.
ρώτ-ω [Σλαυικὰ ρυb = σιχαμένος καὶ ρυb = δούλος ἀγχριάστος].
ρωζά-ι [Σλαυικὰ ρυb = πρόβατον μαλλιαρὸν· βλέπε ρουβάκ = μαλλὶ μαλλιαρὸν ὅλ. πρόστης πανάστητος].
ρωνγάτζ-α [Βουλγ. ρωντᾶ καὶ Ρωσ. ρραπᾶ = τὸ νερὸ ὅπου τρέχει]
ρρέκ-ι [Σερβ. γρέκ = πλέκτανος].
ρρώμ-α [Σλαυικὰ χρώτης καὶ χρώμης = κίνημα ὄχι τόσον σκληρόν ὅλ. ἰάτρεμ-α (γ) ἰάτρεχ-α (τ).
ρρώφ [Σλαυικὰ ρώφω = βόσκω καὶ ρώνω = ἀπλώνω] ὅλ. διά-.
ρρεχίτσ καὶ ρρέτσ [Σλείδμι] [Σλαυικὰ χρώδαμ = κρεμιέζω] [χρέτσ-κ] = τὸ σκοινὶ ἁπλώνεις τὰς αἴγας [Λέγεται Σλαυικὰ κοπτσκό = σκοινὶ χείνε].
ρρεπόν-ι (Σλείδμι) [Βουλγ. ρραπᾶτσκα] = τὸ γυνεκεῖον] ὅλ. νόλαχ-α.
ρυάχ-α [Σλαυικὰ χάκα] = μυτιὲς ὅλ. πάχ-α.
ρρογγάτσ-ι = μυθιστός.
ρρογόν-ζ [Σλαυικὰ χογόν = ζῶνη].
ρρόπτσ-α [Σλαυικὰ χρόκ = πέος καὶ Βουλγ. χρόπτσ = ὁ πέος].
ρρουμπ-ά, χρύφτ-α [Πεχμ.] = ἄπειρον, τερπνὸν κόρη. β) καταρρά, πανάχ. — [Βουλγ. χρύφτ καὶ χρούφτ = ἄπειρον, τερπνὸν κόρη. β) ἄβ' α κα δαλδ]ί ὅλ. ι-α πάρδουλ.
ρρουφί-ας καρανός, ἀντρωπλάκα ὅλ. φλέφε = (Σ) — οἱ Βουλγαρίζουσι τῆς Μακεδονίας ρρέφτ = καρανός, ἀντρωπλάκας ἴσως εἶναι τὸ πεφιλεῖν ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς].
ρρύτ-α [Βουλγ. ρρέτ = λουφί].
σαβί-χι = τρομάζω [Σλαυικὰ σάβλιμ καὶ Βουλγ. σάβα = ῥαμφὴ, σπαθί, Ἰταλ. scimbolo] ὅλ. λόχι (Σ)
σάφ-α (γ) = ξερίζωτος

σηρά=βλ. μηρά.

[σηρμάζ] [Βουλγ. ραπ-γηράζω ἐκ τῆς προθ. ρασ=ἀνά καὶ γκρὰ (Σλ.) =στέβος=ξαστεβίνω].

σήρ-α [Σλοβακ. σήρα καὶ σιήρ=θυμός. 2) κόλασις].

σιά καὶ σιά (γ. συρρ.) [ἀγγλικ Σλοβακ. σιλ-άγκα = πίμπλα, στάλλω].

σίερ-α καὶ σιλερ-α [Βουλ. καὶ Σερβ. τσίτσα καὶ Σερβ. τσίττσα = βυζίον καὶ ρημ. (Σλ.) τσιτάϊσα = βυζαίνω] βλ. γλί-α (γ) γλί-ρ- (τ).

σίφ-α [Βουλγ. σίφα=κάπνισμα ἀπ' ἄλατος].

σκο-σκι-σκι [Βουλγ. σκία=κατασκιάζω. 2) σκιάζομαι.

σκλάφ-α, κλέτσκῦρ-α, κλάφ-α (Σ) [Βουλγ. κλέπα=κλαίω καὶ τρίβω ἢ κλωστάω ἔρια καὶ Βουλγ. κβάτσκα=κλαίω μὲ ζόχ].

σκοτσιδί-α [Βουλγ. σκοῦτ = κρύπτομαι] βλ. σκρλαϊ-α. (γ).

σκοῦλ-ι-κ [Σλοβακ. σκιλτ=κρίνω].

σκυλίϊ-α (Σ) [Σλοβακ. σκιλλ=πᾶς ἄνθρ] βλ. λιλαϊ-α.—κλ-σκύλ-α.

σόν-α [Σλοβακ. σόν = σκιά ὑφαλή].

σορρόκ-ος [Βουλγ. σορόκα = ἡ καμπάνα ἢ πυρόκλη].

σούζ-α [Σλοβακ. σούβα = σκιάζω].

σπάν-α [ἀγγλικ Σλοβακ. σπάν = μένω ὅπου μένει τις δι' ὀλίγον καιρόν, τὸ σταματῶ ἕναν εἶναι ἄξιος. 2) κοιτάω].

σπάν-α κλπ. σπάνιος = μάλλος.

σπαρκό καὶ σπερκάτ καὶ σπερκία [ἀγχ. Σλοβακ. κρακίτ=ρακίζω].

σπαστέν-α (Περρείτ.) = τραυλίζω. αὐ ἀϊε ἴφν ἀυλ' ε γβάλϊπε [Βουλγ. καὶ Βλαχ. σπασάν = σκουφίζω. 2) κόπτομαι ἀνὰ πολύμματος].

σπέρν μὰ [Βουλγ. σπέρχα = ταυτότης. Τσιμ. κατάλ.]

σπρέλ-α πλπλ. στρέλκατς (Λέχ.) = πυρίτης λίθος, στρυφός. βλ. γνωρ. λεξίτης.

στρατόφερε [Βουλγ. Σερβ. στρούγ = τὸ χωράφι].

τάϊ (Ἔλλην. ἀνα-τείνω. Σλ. τάϊαμ = ἀνατείνω).

τάϊφ-μὰ [ἴσως ἐκ τοῦ τάϊνω] [Σερβ. τάϊκα = χυτήρα].

τσάλο (Σ) [Σλοβακ. δίτερ = στρογγυλὸ (Τσιμ. γεν.)].

τσάϊρ-α (Σ) = φακὸς [Ρωσ. δάϊ = κάθε στρογγύλον πρᾶγμα] βλ. θάϊρ.

τσ-τι, τσλι (Ἔλλην. Καβ. Τυρν) = τρέχλης [Βουλγ. τσίκ, ἀγχλ. Σλοβακ βίκ=σβέρκος, τρέχλης] βλ. λήστης ι κβάφτης (Σ).

τσιτσιδίν-α βλ. τσιτσιδι-α.

θηρόι βλ. μηρόι.

θοιδί [Βουλγ. θούλε καὶ θουλέτε = λημρίτ' ι ἀτρέλετε.

θυρίτ-ι = ταιφνίδι. βλ. φρούρ-ια [ἀρχ. Σλαυικὰ θυερίι].

θουλέτ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ πούλιτσα = τὸ θῆλυ τὸ κοντό].

θουλιάσ-α [Σλαυικὰ πλjασιτσε = θουλιάς καὶ Σλαυικ. πλjάσ-ιτσ-ι = μπιζέλι, 2) χαρακωτὸ].

θουδούγλ-α καὶ ουδούγλ-α [Τσιακ. ἐκ τοῦ ἀρχαίου Σλαυικοῦ ὄβδολ ? ὀβολ = 0β. βουτσίνα δὲν ὑπάρχει λέξις εἰς τὴν Σλαυικὴν ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ εἰκασμός].

ὄντ: [Βουλγ. ὄντ = καθὲ ζῶον χωρὶς κέρατα].

ὄπαπ' Σλαυικὰ σπανόβε χ. = γλυκύπικρα καὶ πόζια. ἀπερ. σπανέτ = γλυκύτατον, πόζιτσ. Ἰταλ. agrodolce.

ὄπα-γιαν [Βουλγ. σπερχ = πανσέληνος].

ὀρμίγ-α [Βουλγ. σπρίγλα (ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ σπερχέ = κρίθ.) = γυνὴ μὲ χαμηλὸν καλλιμ. ἐπὶ πτωχῆς γοργάδος].

ὀρσόνγ [Βουλγ. σπρόνφα 'πανούσ.].

ὀγκάρι [Βουλγ. τσγκερ = εἶδος μέτρου γεωμετρικὸν ἀπὸ 10 δεκάδες καὶ κάτω].

πιδίσ-ζι [Βουλγ. πελιτσ = κόμπος (ἐκ τοῦ θέλετσε)].

πίσαρ-α (Μακεδ.τσ)=πεζέτσ-α Βουλγαρικὰ, Σλαυικὰ τσετβόρο=τέσσαρα].

πιτζ-α [Σλαυικὰ τσῦκα = κοιλιά, μποτσμάδες . βλ. φτέρνιγκ-ζι.

πλ-ιγιαν [Ρωσ. πλύ = ταιφνίδι Σερβ. πλύγ] βλ. βλ. πίκ-ια.

πλαμηδόν-ζι [καὶ Βουλγ. τσλαμηδόν (Τσιακ. πλjαμηδιτσ)] ξύνω λέξις.

πόβρου [Βουλγ. βρτσλόκαμ = ἐμπῶ].

πόβρ-α [Βουλγ. τσόφκα = τσοῦκα. βλ. σούλμ.

πρεβόj [Σερβ. τσεβάκα χ. γυρίσω, ἀπαιτοῦν = κερνῶ].

πρόσ-α [Βουλγ. πρέστα].

πρίβ-α [Σλαυικὰ τρόβα = χόρτος καὶ Σλαυικὰ τρέβι. καὶ ουρίβα = ἐξολοθρεύω χωρὶς νὰ μένῃ τίποτε].

προυμύρ-α [ἐκ τοῦ Βουλγαρικοῦ χ. ἀρουτρέ = πλοῦτος τὰ φυλάττω ἀπαθῆτος κρυπτὰ ἔξω εἰς μεγάλην νεφέλη].

πρυκλ (τ), πρύκλ-α (γ), πρύκ-ι. [γ. συνῳ.] [ἀρχαῖα Σλαυικὰ πρυλι = θῆλυς].

πυρργ-α [Βουλγ. τσέργα = κρυμμένα λαχανικὰ] νὰ ἔτσι.

τσήχ-ja : [ἄκυρ ἐκ τῆς φωνῆς τσήχ ! τσήχ ! ἢ ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ τσέρ-ρι = μαῦρος].
τσίτς [τ]=γένος [Σερβ. τσῖτσι = εἰκογένεια.
τσόλι-α=βέρα, τσόπης-α, ἢ χόντρ-α.
τσόλι=γιμᾶρ [Βουλγ. τσόλι = ἕως μίχρι (ἀπὸ τόπου καὶ χρόνου)'.
τσουκαρ-α [Σλαυικὰ τσοκάτσα = ποτήριον 2) τὸ ἀρνάκι].
τσόμπ [Σλαυικὰ τσόπ = ὄχι, χρόνος] 2) ἀμόνι 3) κεφ[αλίδι].
τσόπ-ι [Βουλγ. τόπι = κάνουλα].
τσουρούλ-ου (Περμάτ.) = λεμονόκ-ου [Βουλγ. τσοντζ = σπιθαρά].
τσιμπόν-α (Περμάτ.[(Τυρκ. ντσιτ [Βουλγ. τσιμπάμ]α ἀπὸ χόρτα ἀγρίας).
τσαλίμ-α [Βουλγ.=οἱ ἄνθρωποι τῆς αὐλῆς πρὸ πάντων τὰ παιδία].
τύμ-ι=καπνός [Βουλγ. dymu Ἑλλην. λημ-ός, Σερβ. dim, Τυρκ. dumán.
τρούπ [Σλαυικὰ τρούπ = τρύπα 2) κόμπ] 3). κούμπ-ι, 4) κόμπ-ι, πτύπ-ι.
τσουκάλ-α [Σλαυικὰ τσουκάλ = ἄνθρωπ] 3). μεγαλόσωμ-α.
τύπου-ου, τυπάκ-α (Περμάτ.)=σ[τ]ιπ-ι = ῥώμη καὶ ἡ ὄψις τῶν ἀγρίων, τῶν ζώων 2) πόν τὸ ἔχῃς.
τύπ[ης]α = κεῖ ι πόλ[ιτ]ικ[ῆ]ς [Βουλγ. τύπα = σφυρί 2) πόν τὸ ἔχῃς τῶν ὤμων καὶ χέρι 3) τὸ ῥάμπ.
τύπ[ης (κόκ. ἄκα με τύπ[ης τε γίδ[ης.)] [Βουλγ. τύπα, τυπώνω.].
τύπ-ου=σφυρί [Βουλγ. τύπα=σφυρί].
τσουμπρούλ-α [Σλαυικὰ τσερούλα = μάγγα].
χάλ[ι]-χα [Βουλγ. χάλ]α = τὸ ἀνεγκλητον].
χαρακατ-α [Βουλγ. χαρακτήρ = νόσ-ημα ἀνθρώπ.].
χορόν-αν [Βουλγ. χορό καὶ νορό = ἐπὶ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Τσιγγάνους].
χοντρ-ε, χοντρύν-ι [γ] [Σλαυικὰ χοντρὰ = χαλασμένον] 3). ἀνηλεής-ε [Σ] στραμβολάφ-ι (Κ[ι]ε).
χόν καὶ χόλ=πολὺ [Βουλγ. χόπαρ = πολὺ] 3). κρυσ[ί].
χουδ-α [Βουλγ. τζάχ = κόλλεσον, κανόλι] 3). ἐνέζ-ε.
χούτ καὶ χουτσάν [Σλαυικὰ γοῦτα = χόνα, Ἑλλην. χόνι Τυρκ. κόπ] 3). λάχ, βάλχ, λάχ, βάλχ.

BKSH